

A FIATALKORÚAK TÁMOGATÁSÁRA

HIVATOTT

JÓTÉKONYCÉLÚ INTÉZMÉNYEK

MAGYARORSZÁGON

A MAGYAR KIRÁLYI IGAZSÁGÜGYMINISZTERIUMTÓL ÉS A
PATRONAZS EGYESÜLETEKTŐL NYERT ADATOK ALAPJÁN

ÖSSZEÁLLÍTOTTAK:

DR. KUN BÉLA

M. KIR. IGAZSÁGÜGYI MINISZTERI TANÁCSOS

DR. MARSCHALKÓ JÁNOS DR. ROTTENBILLER FÜLÖP

A M. KIR. IGAZSÁGÜGYMINISZTERIUMBAN ALKALMAZOTT KIR. ÍTÉLŐTÁBLAI BÍRÁK

BUDAPEST, 1911

WODIANER F. ÉS FIAI KÖNYVNYOMDA! MŰINTÉZETE
IV. SARKANTYUS-UTCA 3

TARTALOM.

	Lap
Bevezetés	3

I.

A fiatalkorúak védelmére és támogatására vonatkozó szabályok.

1. A büntető novellának (Bn. 1908: XXXVI. t.-c.) a fiatalkorúakra vonatkozó rendelkezései	9
2. A fiatalkorúak felügyelő hatósága (a 27.400/1909. I. M. sz. rendeletből)	15
3. A fiatalkorúak bírái és ügyészei (a 27.100/1909. I. M. sz. rendeletből)	20
4. A pártfogók és a pártfogó tisztviselő (a 27.100/1909. I. M. sz. rendeletből)	22
5. Fiatalkorúak külön rendőri büntető bírái (a 160.000/1909. B. M. sz. rendeletből)	25
6. Az árvaszékek szerepe a gyermekvédelem terén és a fiatalkorúak támogatása körül (a 160.000/1909. B. M. sz. rendeletből)	25
7. A budapesti állami gyermekmenhely igazgatójának és a többi állami gyermekmenhely igazgató főorvosának teendői a gyermekvédelem és a fiatalkorúak támogatása körül (a 160.000/1909. B. M. sz. rendeletből)	27
8. Az állami, községi, egyesületi (társulati), magán és izraelita hitfelekezeti elemi-, felső-, nép-, polgári-, iparos- és kereskedő-tanonciskolákra háruló feladatok (a 149.500/1909. V. K. M. sz. rendeletből)	29
(9. A tanítóknak a gyermekvédelem és a fiatalkorúak pártfogásba Vételére (»patronázs«) terén kifejtendő tevékenysége (a 16785/1911. V. K. M. sz. rendeletből)	32
10. Vázlatos tájékoztatás a patronázs-munkáról. (Kiadta a Patronage Egyesületek Orsz. Szövetsége)	40
I. A patronázs-tevékenység fogalma, célja, ismérvei és jelentősége a társadalom biztonsága szempontjából	40
II. A pártfogásba vetteknek főcsoportjai	41
III. Tennivalók az elhagyott gyermekek és a züllés veszélyének kitett gyermekek és fiatalkorúak érdekében	42
IV. Legfontosabb a patronázs-munka a fiatalkorúak érdekében	46
V. E tennivalók egyenkint	50
VI. Eljárás a szabadságvesztés-büntetésre ítélték érdekében (Fogházmisszió)	54

	Lap
VII. A munkaszervezés főmódjai	56
Környezettanulmány	57

II.

A gyermekvédelemre és a fiatalkorúak támogatására hivatott tényezők.

A) Hivatali szervek és intézmények.

1. Központi és székesfővárosi hivatalok	59
A m. kir. Igazságügyminisztérium	59
A m. kir. Belügyminisztérium	60
A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium	61
Budapest székesfőváros tanács IX. ügyosztálya	61
Budapest székesfőváros árvaszéke	61
Budapest székesfővárosi m. kir. Allamrendőrség	61
2. A Bn. 24., 27. és 31. §-a alapján működő intézetek és hatóságok	62
Kir. Javítóintézetek	62
Magánjavító- nevelő intézetek	62
A fiatalkorúak fogházai	62
A fiatalkorúak felügyelő hatóságai	63
3. A kormányhatóságok kezelése alatt álló alapítványok	65
A m. kir. állami gyermekmenhelyek	70

B) Országosan szervezett egyesületek.

1. A Patronage Egyesületek országos Szövetsége	73
A Patronage Egyesületek alapszabály-mintája	78
A liliei nemzetközi Patronage Egyesület felhívása	85
2. Az országos Gyermekvédő Liga	86
3. A Katholikus Patronage Egyesület	92
4. Az országos Katholikus Nővédő Egyesület	95
A Katholikus női Patronage Egyesület	95
A Katholikus tisztviselők és női kereskedelmi Alkalmazottak országos Szövetsége	96
5. Az országos Protestáns Patronage Egyesület	97
6. Az országos Izraelita Patronage Egyesület	100
7. Az országos Pártfogó Egyesület	105
8. A magyar szent korona országai Vöröskereszt Egylete	109
9. Magyarország Symbolikus nagypáholya	111

C) A fiatalkorúak felügyelő hatóságai és a területükön fennálló, a gyermek- védelemre és a fiatalkorúak támogatására hivatott intézmények.

A fiatalkorúak budapesti felügyelő hatósága	113
A területén fennálló intézmények	122
<i>a) Budapest</i>	<i>122</i>
Állami gyermekmenhely, országos szervezetek	122
Árvaházak, kisdédovók	129
Menedék helyek, napközi otthonok, szeretetházak	137
Gyógynevelés, kórház, betegsegélyezés	142
Jótekingy egyesületek általában	152
Nőegyesületek	164
Asztaltársaságok	169
Alapítványok	170

Lap	
b) Pestvidék	171
c) Balassagyarmat és környéke	78
d) Besztercebánya és környéke	182
e) Eger és környéke	185
f) Fiume	191
g) Ipolyság és környéke	193
h) Kalocsa és környéke	195
i) Kecskemét és környéke	199
k) Szolnok és környéke	203
2. A fiatalkorúak székesfehérvári felügyelő hatósága	210
A területen fennálló intézmények	211
3. A fiatalkorúak debreczeni felügyelő hatósága	214
A területen fennálló intézmények	217
a) Debreczen és környéke	217
b) Máramarosziget és környéke	224
c) Szatmár-Németi és környéke	227
d) Zilah és környéke	232
4. A fiatalkorúak nyíregyházi felügyelő hatósága	234
A területén fennálló intézmények	236
5. A fiatalkorúak győri felügyelő hatósága	241
A területen fennálló intézmények	243
a) Győr és környéke	243
b) Sopron és környéke	250
c) Szombathely és környéke	257
d) Veszprém és környéke	263
e) Zalaegerszeg és környéke	268
6. A fiatalkorúak komáromi felügyelő hatósága	271
A területen fennálló intézmények	273
7. A fiatalkorúak kassai felügyelő hatósága	276
A területen fennálló intézmények	280
a) Kassa és környéke	280
b) Beregszász és környéke	285
c) Eperjes és környéke	289
d) Lőcse és környéke	292
e) Miskolc és környéke	295
f) Rimaszombat és környéke	298
g) Sátoraljaújhely és környéke	302
8. A fiatalkorúak kolozsvári felügyelő hatósága	304
A területen fennálló intézmények	310
a) Kolozsvár és környéke	310
b) Beszterce és környéke	314
e) Dés és környéke	317
d) Déva és környéke	318
e) Gyulafehérvár és környéke	320
f) Nagyszeben és környéke	322
g) Torda és környéke	324
9. A fiatalkorúak marosvásárhelyi felügyelő hatósága	326
A területen fennálló intézmények	328
a) Marosvásárhely és környéke	328
b) Csíkszereda és környéke	332
c) Erzsébetváros és környéke	332
d) Kézdivásárhely és környéke	334
e) Székelyudvarhely és környéke	337
10. A fiatalkorúak brassói felügyelő hatósága	338

	Lap
A területen fennálló intézmények	340
11. A fiatalokráak nagyváradí felügyelő hatósága	348
A területen fennálló intézmények	350
a) Nagyvárad és környéke	350
b) Arad és környéke	357
12. A fiatalokráak gyulai felügyelő hatósága	362
A területen fennálló intézmények	364
13. A fiatalokráak pécsi felügyelő hatósága	372
A területen fennálló intézmények	374
a) Pécs és környéke	374
b) Kaposvár és környéke	379
c) Nagykanizsa és környéke	383
d) Szekszárd és környéke	387
14. A fiatalokráak pozsonyi felügyelő hatósága	390
A területen fennálló intézmények	393
a) Pozsony és környéke	393
b) Aranyosmarót és környéke	402
c) Nyitra és környéke	404
d) Rózsahegy és környéke	410
e) Trencsén és környéke	413
15. A fiatalokráak szegedi felügyelő hatósága	415
A területen fennálló intézmények	422
a) Szeged és környéke	422
b) Nagybecskerek és környéke	430
c) Nagyikinda és környéke	432
d) Szabadka és környéke	435
e) Újvidék és környéke	441
16. A fiatalokráak zombori felügyelő hatósága	445
A területen fennálló intézmények	447
17. A fiatalokráak temesvári felügyelő hatósága	450
A területen fennálló intézmények	452
a) Temesvár és környéke	452
b) Fehértemplom és környéke	465
c) Karánsebes és környéke	466
d) Pancsova és környéke	467
18. A fiatalokráak lugosi felügyelő hatósága	469
A területen fennálló intézmények	471

BEVEZETÉS.

A büntető novella (1908: XXXVI. t.-c. Bn.) II. fejezetében a fiatalkorúak addig fennállott büntetési rendszerét új alapokra helyezte.

Az új rendszer alapgondolata az, hogy a büntetendő cselekményt elkövetett gyermekekkel és fiatalkorúakkal szemben – a társadalom és a büntetett érdekében egyaránt – nem annyira a megtorlás, mint inkább első sorban a megmentés szempontját kell érvényre juttatni. A büntető novellában kifejezésre jutott ezen új irány nemcsak a hatóságokra, de magára a társadalomra is új, a réginél több tekintetben nehezebb feladatokat ró, amennyiben részükről oly irányú szociálpolitikai jellegű munkásságot feltételez, mellyel nemcsak a bűncselekmények számának lehető csökkentését, de egyenesen a társadalmi és erkölcsi viszonyok javítását is előmozdíthatják.

A hatóságok tévnykedésére csak akkor nyílik alkalom cselekmény elkövetése nyomán vált nyilvánvalóvá. Ilyen esetekben is a hatóságok közreműködése arra szorítkozik, hogy a fiatalkorú bűnöző egyéniségének és az eset körülményeinek kiismerése és gondos mérlegelése után a büntetés mellőzésével a fiatalkorú dorgálása, próbára bocsátása vagy *javító nevelés* iránt történjék intézkedés. Amennyiben pedig a megsértett jogrend és a fiatalkorú erkölcsi megmentése szempontjából is az állam részéről bizonyos

fokú megtorlás mégis elkerülhetetlenül szükségesnek látszik, a hivatalos tényezők mentő akciója csak arra szorítkozhatik, hogy a fiatalkorúakkal szemben kimondott szabadságvesztés (fogház, államfogház, elzárás) büntetés e célra berendezett külön fogházakban oly módon hajtassék végre, hogy a fiatalkorúak a felnőtt, megrögzött gonosztevőkkel való együttlét megmértelyező hatásától megóvassanak, s letartóztatásuk ideje alatt állandó, céltudatos munkáltatás és tervszerű iskolai oktatásban részesíttessenek.

A fiatalkorúak kriminalitásának csökkentése körül azonban a szélesebb körű közreműködést, különösen abban az irányban, amely a veszélyt már keletkezésében elfojtani és az abból különben eredhető társadalmi bajokat megelőzni és a visszaesést megakadályozni alkalmas, a társadalomnak kell kifejtene.

A társadalom részéről várt ezen szociális mentési munkálat egyrészt az elhanyagoltakat, az elmaradottakat és a gazdaságilag s erkölcsileg gyöngéket oltalomba veszi, másrészt az elvetemülteket vagy elhagyottakat felemeli s a tisztesség, az önuralom, a becsületes munka szeretetéhez visszavezeti. Ez a mentési munkálkodás *kellő eredményt* csak akkor fog felmutathatni, ha az emberbaráti kötelességek fokozott teljesítésére nemcsak *alkalmas egyének* jelentkeznek minél nagyobb számban, de a kitűzött célok megvalósítására a *szükséges anyagi eszközök* is rendelkezésre állanak.

Hogy a rendelkezésre álló társadalmi erők eddig nem tudtak oly eredményeket felmutatni, mint aminőt a bennük rejlő energia alapján várni lehetett volna, ennek oka ugyanaz, mint ami a charitatív tevékenység eredményességét más országokban is – mondhatnánk világszerte – veszélyeztette, t. i. az, hogy az ezen egyetemes nagy társadalmi munkára hivatott egyének kisebb körökben, helyi célokat szolgálva, külön-külön működven, *sem egymásról, sem pedig az országban jótékony célokra rendelkezésre álló s akárhányszor kellően ki sem használt anyagi eszközökről* tájékozva nincsenek.

A mai korszellemnek megfelelő jótékonyosság nem kizárólag a »jó szív« és a »pénz« kérdése. A segítség igazán eredményes csak úgy lesz, ha azt a gyámolításra szorult egyén körülményeinek tanulmányozása és mérlegelése után a legalkalmasabb formában nyújtjuk, mert akárhányszor valamely rejtettebb okot kell megszüntetnünk, mint a milyenre adott esetben, az első tekintetre gondolhatunk! Sokszor a nyomorba jutott bűnözésre tévedt családfőn úgy segítünk a leghathatósabbban, ha beteg gyermekeinek kellő elhelyezéséről tudunk gondoskodni, akárhány esetben pedig valamely erkölcsi hibának (iszákosság, kártya-szenvedély stb.) kiirtását kell megkísérlelnünk, hogy egy egész család anyagi végromlását meggátoljuk.

A segélynyújtás sürgőssége és a segítség módjának sokfélesége, de eredményességének biztosítása szempontjából is elengedhetetlen, hogy: az, aki segíteni akar, a segítség lehetőségeiről és az összes rendelkezésre álló segélyforrásokról bármikor tájékozódást szerezhessen.

Ennek az összeállításnak az a célja, hogy a most említett tájékozódást a hivatott tényezők részére lehetővé tegye.

Ugyanis a Bn. 22. §-a szerint próbára bocsátás esetében a bíróság a felügyeletet a fiatalkorú törvényes képviselőjére, ha pedig erkölcsi fejlődés szempontjából kívánatos, állami gyermekmenhelyre vagy más, e végből szervezett hivatalra, valamely gyermekvédő egyesületre, vagy erre alkalmas egyénre bízva és szükség esetén a fiatalkorú megfelelő elhelyezése felől is intézkedik. A 24. §. szerint a javító nevelés céljára állami és az igazságügyminiszter által arra alkalmasnak talált más intézetek szolgálnak. A 30. §. szerint pedig a javító nevelőintézetből kísérleti kihelyezés (25. §.) és a letartóztatási intézetekből feltételes szabadonbocsátás (29. §) esetében az intézet igazgatója *a gyermekvédő egyesületek vagy az evégből szervezett hivatalok közreműködésével* gondoskodik a kibocsátott megfelelő elhelyezéséről. Az igazgató a végleg kibocsátott fiatalkorúnak elhelyezéséről is gondoskodik. Ezen törvényhelyek szerint a bíróság, ha úgy találja, hogy a züllésnek indult

vagy a romlás veszélyének kitett fiatalkorúval szemben a családtól vagy a törvényes képviselőtől nem várható sikeres felügyelet, a felügyeletet közhatóságra, társadalmi egyesületre vagy magán egyénre bízhatja.

A Bn. 24. §-ában foglaltak szemelőtt tartásával továbbá a javító nevelés céljából a romlottabb és szigorúbb elbánást igénylő fiatalkorúak a királyi javítóintézetekbe, az enyhébb elbánást igénylő fiatalkorúak ellenben állami gyermekmenhelyekbe és az igazságügyminiszter által alkalmasnak ítélt hasonló célú más (társadalmi) intézetekbe szállítandók.

A Bn. 24. §-ában említett *más intézetek* között kétségtelenül fontos szerep vár az olyan intézetekre is, melyekben a gyöngébb tehetségű és különös (egyéni) nevelést igénylő fiatalkorúak volnának elhelyezhetők. *Természetes tehát, hogy a bíróságok, úgyszintén a javítónevelőintézetek igazgatói a törvény intencióinak megfelelni csak akkor képesek, ha ismerik az állami és hatósági intézeteken kívül azokat a társadalmi szervezeteket is, amelyek egészben vagy részben a fiatalkorúak támogatását és a gyermekvédelmet szolgálják.*

De szüksége van ezen tájékoztatóra a fiatalkorúak támogatásával és a gyermekvédelemmel foglalkozó *magán* egyéneknek és a társadalmi intézményeknek is főleg azért, hogy olyan esetekben, amikor a segélyre szorulóknak *saját jótékony működésük keretében a megfelelő támogatást nyújtani nem képesek*, a kérelmet más olyan egyesület vagy intézmény elé juttassák, ahol annak teljesítésére a megfelelő eszközök rendelkezésre állanak.

Mínthogy olyan társadalmi intézmények, amelyek *kizárólag* a fiatalkorúak támogatásával és a gyermekvédelemmel foglalkoznak, ma még kisebb számban vannak, viszont azonban a fennálló jótékony intézmények legnagyobb része *nem zárja ki a mondott célokat, az adatgyűjtés nem volt korlátozható* szigorúan a Bn. alapján működő intézményekre, hanem ki kellett, hogy terjedjen általában minden jótékony jellegű intézetre, alapítványra, egyletre vagy alkalmi egyesülésre, mely közvetlenül vagy

közvetve – esetleg távolabbi vonatkozásban is – a *kifejtett jótékonyosság által a fiatalokúaknak is javára szolgál.* Az adatgyűjtés anyagából ezúttal csak azt adtuk közre, ami a *fent kifejtett célok szolgálatában szükségesnek mutatkozik.*

A beérkezett adatokat a kitöltött kérdő-ívek, az évi jelentések és alapszabályok gondos egybevetésével lehető körütekintéssel dolgoztuk fel; ha ennek dacára az összeállításban mégis *hiányok* mutatkoznának, ennek az az oka, hogy több egyesület és alapítvány ismeretlen okból az adat-szolgáltatás elől *teljesen elzárkózott*, mások pedig a kérdő-pontokra többszöri levelezés után is csak *hiányos* választ adtak. Nincs azonban kétségünk aziránt, hogy ha – amint az várható – hazánk jótékony intézményeinek ez a törzskönyve a gyakorlati jötevés irányításában hatékony tényezőnek fog bizonyulni, az *igazi jótékonytságot szolgáló minden egyén és intézmény önként és fentartás nélkül fogja a szükséges adatokat egy új, tökéletesebb összeállítás céljaira rendelkezésünkre bocsátani.*

Ami ennek a munkának a beosztását illeti, mindenekelőtt *tájékoztató közöljük a Bn. II. fejezetének rendelkezéseit és kivonatosan azokat a jogszabályokat, amelyek a Bn. II. fejezetének életbeléptetésével kapcsolatosan kiadattak.*

Ezután azokat az *intézményeket* ismertetjük, amelyeknek tevékenységi köre az *egész országra* kiterjed.

A következő rész a *gyermekvédelemre és a fiatalokúak támogatására hivatott felügyelő-bizottságokkal, hatósági és társadalmi intézményekkel*, valamint az e célt szolgáló *alapítványokkal* foglalkozik.

A *jótékony intézményeket* a *felügyelő hatóságok területe* szerint csoportosítottuk, mert a Bn., valamint a 27400/1909. I. M. számú rendelet intencióinak leginkább ez felel meg.

A *könyv kezelhetőségének megkönnyítése végett az utolsó részben az összes jótékony intézmények – jellegetük szerint csoportosítva – betűrendben is össze vannak állítva.*

Ezen összeállításból megállapítható, hogy míg *némely charitativ irány egyáltalán nem talált művelőre*, addig a jótékonyosság némely feladatkörét *több versenyző egyesület vagy intézmény igyekszik szolgálni*. Az ilyen *elkülönített működés szükségkép erővesztéssel jár*, mert az egyes intézmények *adminisztracionális költsége* (tisztviselők tiszteletdíjai, helyiségek bérlete, világítása, fűtése stb.) minden egyes intézményt külön-külön terhel és ezen költségek gyakran *a jótékony célra szánt jövedelmet csaknem feléméztik*.

Ezokból *kívánatos lenne, hogy a hasonló célok elérésére alakúit jótékony célú egyesületek és intézmények egységes, egyetértő, egymást kiegészítő, kiegészítő és támogató tevékenységet fejtsenek ki*.

Midőn e művet a jótékonyosság hivatott munkásainak kezébe adjuk, nem mulaszthatjuk el, hogy köszönetet ne mondjunk mindazoknak, akik megjelenését elősegítették. Egyúttal kifejezést adunk annak a reményünknek, hogy a műben ismertetett nagyszámú emberbaráti intézmény fokozott felebaráti szeretetre fogja lelkesíteni azokat, akik eddigis a bajban sínylődök segítségével foglalkoztak és hogy az ő eredményes munkásságuk új híveket fog szerezni a mentés nagy munkájának!

I.

A fiatalok védelmére és támogatására vonatkozó szabályok.

1.

A büntető novellának (Bn. 1908: XXXVI. t.-c.) a fiatalokra vonatkozó rendelkezései.

MÁSODIK FEJEZET.

A fiatalokra vonatkozó rendelkezések.

15. §. Az ellen, aki a büntett vagy vétség elkövetésekor életének tizenkettedik évét meg nem haladta (gyermek), sem vád nem emelhető, sem büntető eljárás nem indítható.

Ha a gyermek büntettet vagy vétséget követett el, a hatóság, amely elé kerül, őt megfenyítés végett a házi fegyelem gyakorlására jogosított egyénnek vagy az iskolai hatóságnak adhatja át. Az iskolai hatóság a gyermeket megdorgálhatja vagy iskolai elzárással fenyítheti.

Ha a gyermek eddigi környezetében erkölcsi romlásnak van kitéve vagy züllésnek indult, a hatóság a gyámhatóságot értesíti, és ha a gyermek érdekében halaszthatatlanul szükséges, a gyermeket ideiglenes felvétel végett a legközelebb eső állami gyermekmenhelybe szállítja. A gyámhatóság a gyermek javító

nevelése iránt az erre nézve irányadó szabályok értelmében intézkedik.

16. §. Az, aki a büntett vagy vétség elkövetésekor életének tizenkettedik évét már meghaladta, de tizennyolcadik évét még be nem töltötte (fiatalkorú), ha a büntethetőséghez szükséges értelmi és erkölcsi fejlettségre nem volt meg, büntetőjogi felelőségre nem vonható.

Ha a bíróság ily esetben szükségesnek látja, elrendelheti, hogy a fiatalkorút törvényes képviselője, hozzátartozója vagy más alkalmas egyén házi felügyelet alatt tartsa vagy intézkedhetik az iránt, hogy a fiatalkorú házi vagy iskolai fenyítést kapjon (15. §. második bekezdése).

Ha az ilyen fiatalkorú eddigi környezetében erkölcsi romlásnak van kitéve vagy züllésnek indult, a bíróság a fiatalkorúnak javító nevelését rendeli el.

17. §. Az ellen a fiatalkorú (16. §. első bekezdése) ellen, akinek a büntett vagy vétség elkövetésekor a büntethetőséghez szükséges értelmi és erkölcsi fejlettsége meg volt, a következő intézkedések tehetők;

1. dorgálás;
2. próbára bocsátás;
3. javító nevelés;
4. fogház- vagy államfogházbüntetés.

Pénzbüntetés fiatalkorú ellen sem mint fő-, sem mint mellék-büntetés nem állapítható meg, úgyszintén hivatalvesztést és a politikai jogok gyakorlásának felfüggesztését sem lehet ellene kimondani. Más mellék-büntetés alkalmazása nincs kizárva.

Az 1-3. pontban meghatározott intézkedéseknek nincs más joghatálya, mint amelyet ez a törvény megállapít; különösen nem jön figyelembe ily intézkedés a visszaesés megállapításánál és nem jár a hivatalviselés tekintetében oly következménnyel, amelyet más törvény az elítéléshez fűz.

18. §. Az intézkedésnél (17. §.) figyelembe veendők: a fiatalkorú egyénisége, értelmi és erkölcsi fejlettségének foka, életviszonyai és az eset összes többi körülményei. Ezekhez képest a bíróság a 17. §. 1-4. pontjában meghatározott intézkedések közül a törvényben meghatározott korlátok közt azt alkalmazza,

amelyik a fiatalkorú terhelt jövőbeli magaviselete és erkölcsi fejlődése szempontjából kívánatosnak mutatkozik.

Az a cselekmény, amely a törvény szerint büntett, az intézkedéssel vétséggé minősül. Abban a tekintetben azonban, hogy a cselekmény hivatalból vagy magánindítványra üldözendő-e, úgyszintén a kísérlet büntethetősége tekintetében a cselekménynek a törvényben megállapított minősítése irányadó.

19. §. A dorgálás abban áll, hogy a bíróság nyilvános tárgyaláson az elítélthez ünnepélyes komoly intelmet intéz és figyelmezteti őt, hogy újabb büntett vagy vétség elkövetése esetében ellene szigorú büntetést fog alkalmazni.

A dorgálás nem alkalmazható:

1. ha a cselekmény súlyához mérten egy hónapot meghaladó fogház vagy államfogházbüntetés lenne megállapítható;

2. ha a fiatalkorú egy hónapot meghaladó szabadságvesztés-büntetéssel már büntetve volt.

20. §. A bíróság a dorgálást az ítélet kihirdetése után azonnal foganatosítja, ha az ellen a kir. ügyészség fellebbezést nem jelentett be.

Ha a dorgálást bármely okból azonnal foganatosítani nem lehet, foganatosítására a bíróság határnapot tűz ki és erre az elítéltet megidézi.

Ha az elítélt a kítűzött határnapon igazolatlanul meg nem jelenik vagy a dorgálást nem fogadja kellő tisztelettel, a bíróság az ítéletet hatályon kívül helyezi és a dorgálás mellőzésével új határozatot hoz.

21. §. A próbára bocsátás abban áll, hogy a bíróság a fiatalkorút ítélet hozatala nélkül megfelelő figyelmeztetés után egy évi próbaidőre szigorú szabályokhoz kötött felügyelet mellett feltételesen szabaddalbon hagyja.

Próbára bocsátás nem alkalmazható, ha a fiatalkorú egy hónapot meghaladó szabadságvesztésbüntetéssel már büntetve volt.

22. §. Próbára bocsátás esetében a bíróság a felügyeletet a fiatalkorú törvényes képviselőjére, ha pedig erkölcsi fejlődése szempontjából kívánatos, állami gyermekmenhelyre vagy más e végből szervezett hivatalra, valamely gyermekvédő egyesületre

vagy erre alkalmas egyénre bízva és szükség esetében a fiatalok megfelelő elhelyezése felől is intézkedik.

A felügyelettel megbízott a fiatalok magaviseletét állandóan ellenőrzi és a próbaidő kifogástalan elteltével a bíróságnak haladéktalanul jelentést tesz.

23. §. Ha a fiatalok a próbaidő alatt újabb büntetendő cselekményt követ el, iszákos, erkölcstelen vagy csavargó életmódot folytat vagy egyébként az erkölcsi züllésnek jeleit mutatja vagy a felügyeleti szabályokat megszegi, a bíróság őt e tények megállapítása után javító nevelésre, avagy fogház- vagy államfogházbüntetésre ítéli.

Ha a próbaidő alatt a fiatalok kifogástalan magaviseletet tanúsított, az elkövetett cselekmény miatt folyamatba tett eljárást meg kell szüntetni.

24. §. Javító nevelést rendel a bíróság, ha a fiatalok eddigi környezetében a romlás veszélyének van kitéve, züllésnek indult vagy értelmi és erkölcsi fejlődése érdekében a javító nevelés más okból szükségesnek mutatkozik.

A javító nevelést a bíróság határozatlan időtartamra mondja ki, de az a fiatalok huszonegyedik évének betöltésén túl nem terjedhet.

A javító nevelés céljára állami és az igazságügyminiszter által arra alkalmasnak talált más intézetek szolgálnak.

A javító nevelés módozatait és részletes szabályait egyebekben az igazságügyminiszter a belügyminiszterrel egyetértve rendelettel állapítja meg.

25. §. A javító nevelés alatt álló fiatalok, ha legalább egy évig az intézetben (24. §. harmadik bekezdése) volt és teljesen megjavultnak látszik, a felügyelő hatóság (31. §.) meghallgatása után az igazságügyminiszter két évi próbaidőre kísérletileg szabadon bocsátja.

A próbaidő kifogástalan elteltével a szabadonbocsátás véglegessé lesz. Ellenkező esetben az igazságügyminiszter elrendelheti a kísérletileg kihelyezettnek az intézetbe való visszaszállítását, ha az huszonegyedik évét még be nem töltötte.

26. §. Ha szigorúbb intézkedésre van szükség, a bíróság a fiatalok a törvény szerint halállal, fegyházzal, börtönnel

vagy fogházzal büntetendő cselekmény miatt fogházbüntetésre, államfogházzal büntetendő cselekmény miatt államfogház-büntetésre ítéli.

Oly fiatalkorú ellen, aki a cselekmény elkövetésekor életének tizenötödik évét még be nem töltötte, fogházbüntetés csak a legsúlyosabb esetekben állapítható meg.

A fogház- és az államfogház-büntetés határozott tartamban, a bűnösség súlyához mérten állapítandó meg.

A fogházbüntetés legkisebb tartama tizenöt nap; leg-hosszabb tartama: ha a fiatalkorú a cselekmény elkövetésekor tizenötödik évét betöltötte és cselekményére a törvény halál-vagy fegyház-büntetést állapít meg, tíz év, más esetekben öt év.

Az államfogház-büntetés legkisebb tartama egy nap, leg-hosszabb tartama két év.

27. §. A fogházbüntetés fiatalkorúak részére felállított külön fogházban hajtandó végre. Egy hónapot meg nem haladó fogház-büntetés más letartóztató intézet magánzárkájában is végre-hajtandó.

A bíróság Ítéletében elrendelheti, hogy a fiatalkorúak fog-házában állja ki a kiszabott fogházbüntetést az oly elítélt is, aki tizennyolcadik évét meghaladta, de huszonegyedik évét még nem töltötte be. A fiatalkorúakra megállapított egyéb szabályok az ily elítéltekre nem alkalmazhatók.

Aki életének huszonegyedik évét betöltötte, a fiatalkorúak fogházába fel nem vehető.

A fiatalkorúak fogházában letartóztatottakra a Btk. 41. §-a nem alkalmazható.

A fogház- és államfogház-büntetés végrehajtásának módo-zatait és részletes szabályait egyebekben az igazságügyminiszter rendelettel állapítja meg.

28. §. A bíróság akár a fogházbüntetést megállapító ítéletben, akár utóbb a felügyelő hatóság (31. §.) javaslatára elrendelheti, hogy a fiatalkorú a fogházbüntetés kiállása után utólag még javító nevelésben (24. és 25. §.) részesíttessék, ha attól gyökeres erkölcsi átalakítása remélhető.

29. §. A 26. §. értelmében elítéltet, ha szorgalmat tanúsított és javulásának jelét adta, a büntetés kétharmad részének kitöltése

után az igazságügyminiszter a felügyelő hatóság meghallgatása után feltételes szabadságra bocsáthatja.

A feltételes szabadságra bocsátott magaviselet és életmód tekintetében külön szabályok alatt áll. Ha e szabályokat az ítéletben megállapított büntetési idő letelte előtt megszegte, az igazságügyminiszter elrendelheti visszaszállítását az intézetbe. Ellenkező esetben a büntetés kitöltöttnek veendő.

A visszaszállítás elrendelése esetében a feltételes szabadságon töltött idő a büntetésbe nem számítatik be.

30. §. Kísérleti kihelyezés (25. §.) és feltételes szabadonbocsátás (29. §.) esetében az igazgató a gyermekvédő egyesületek vagy az e végből szervezett hivatalok közreműködésével gondoskodik a kibocsátott megfelelő elhelyezéséről; ugyanily módon állandóan felügyel annak magaviseletére s ha a kibocsátott a részére megállapított szabályokat megszegi, a felügyelő hatóságnak haladéktalanul jelentést tesz.

Az igazgató a végleg kibocsátottak elhelyezéséről is gondoskodik.

31. §. Felügyelő hatóságot minden javító intézet és fiatalkorúak befogadására szolgáló minden fogház mellett kell felállítani. Szervezetét és eljárását az igazságügyminiszter rendelettel szabályozza.

Ha a javító nevelés állami gyermekmenhelyben vagy nem állami intézetben történik, a felügyelő hatóság teendőit a belügyminiszter részéről kijelölt hatóság végzi.

32. §. Az ellen, aki a büntett elkövetésekor életének tizenharmadik évét már meghaladta, de huszadik évét még be nem töltötte, a törvény szerint halállal vagy életfogytig tartó fegyházzal büntetendő cselekmény miatt tíztől tizenöt évig terjedhető fegyházbüntetés állapítandó meg.

Ez a büntetés a Btk. 92. §-a alapján a halállal büntetendő cselekmény esetében három évi, az életfogytig tartó fegyházzal büntetendő cselekmény esetében két évi fegyháznál kisebb mértékre nem szállítható le.

33. §. Ha a fiatakorú kihágást követ el, a jelen törvény 15-25. és 30. §-ainak rendelkezéseit az alábbi eltéréssel megfelelően kell alkalmazni.

Ha szabadságvesztésbüntetés kiszabása mutatkozik szükségesnek, elzárásbüntetést kell megállapítani. Az elzárás leghosszabb tartam a két hónap.

A Kbtk. 62. §-ában meghatározott kihágás miatt a fiatalkorú ellen a jelen törvény 17. §-ának 1. és 2. pontjában foglalt intézkedés nem tehető.

A közigazgatási hatóság, ha javító nevelés elrendelését tartja szükségesnek, az ügyet eljárás végett az illetékes kir. járásbíróshoz teszi át és ha a fiatalkorú érdekében halaszthatatlanul szükséges, a fiatalkorút ideiglenes felvétel végett a legközelebb eső állami gyermekmenhelybe szállítja.

34/§. Ha a vádlott a büntetendő cselekmény elkövetésekor életének tizennyolcadik évét még be nem töltötte, külön kérdés teendő fel arra nézve, bírt-e a vádlott az elkövetés idején oly értelmi és erkölcsi fejlettséggel, hogy tettéért büntetőjogilag felelősségre vonható?

A bíróság tagadó válasz esetében a jelen törvény 16. §-a értelmében, igenlő válasz esetében 17. §-a értelmében határoz.

35. §. Az 1. 9. pont esetében, valamint a fiatalkorúak ellen indított bűnvádi eljárás folyamán, amennyiben egy évi időtartamot meghaladó fogház- vagy államfogházbüntetés mutatkozik kiszabandónak a kir. járásbíróshoz az iratokat további eljárás végett az illetékes kir. törvényszékhez teszi át. Az áttétel miatt perörvoslat nem használható és a kir. törvényszék, – a nélkül, hogy a büntetés kiszabása tekintetében korlátozva lenne, – az ügyben eljárni köteles. Ez a rendelkezés a bűnvádi perrendtartás 527. §-a harmadik bekezdésének szabályát nem érinti.

2.

A fiatalkorúak felügyelő hatósága.

A ni. kir. igazságügyminiszternek 27.400/1909, I. M. számú rendeletéből.

1. §. Felügyelő hatóság minden kir. ítélőtábla székhelyén és a kir. ítélőtábla székhelyén kívül fekvő minden olyan kir.

törvényszék székhelyén alakul, amelynek területén javító nevelőintézet vagy fiataikorúak befogadására szolgáló fogház van.

A kir. ítélőtábla székhelyén alakult felügyelő hatóság működése kiterjed a kir. ítélőtábla egész területére, kivéve annak a kir. törvényszéknek területét, amelynek székhelyén az előbbi bekezdés értelmében külön felügyelő hatóság alakult; az utóbbinak működése pedig a kir. törvényszék területére terjed ki.

A felügyelő hatóság címe: a fiataikorúak felügyelő hatósága.

2. §. A felügyelő hatóság mindazon javító nevelőintézetek és fiataikorúak befogadására szolgáló fogházak mellett teljesíti a felügyelő hatóság tennivalóit, amelyek területén vannak.

Működése a testületek, egyesületek és magánosok javító nevelőintézeteire (magánintézetek) csak akkor terjed ki, ha az igazságügyminiszter által beutalt fiataikorúak befogadására szolgálnak. (27.200/1909. I. M. számú) rendelet 2. §. 2. pontja, 8. §. utolsó bekezdése.)

Az állami gyermekmenhelyek kötelékében az állami gyermektelepeken nevelőszülőknél (családi nevelés), valamint a belügyminiszter főfelügyelete alatt álló gyermekvédelmi intézetben történő javító nevelés tekintetében (27.200/1909. I. M. számi) rendelet 3. és 4. §.) a felügyelő hatóság tennivalóit az állami gyermekvédelmi szabályokban szervezett hatóság végzi.

3. §. A felügyelő hatóság a fiataikorúakra vonatkozólag teljesíti a törvényben és ebben a rendeletben reá ruházott feladatokat.

Tennivalói különösen:

1. a javító nevelőintézeteknek és a fiataikorúak fogházainak időnkénti látogatása útján felügyel a javító nevelés és a fogházbüntetés szabályainak megtartás netalán tapasztalt hiányok vagy szabálytalanságok megszüntetése végett jelentést tesz az igazságügyminiszterhez;

2. véleményt nyilvánít a javító nevelés alatt álló fiataikorúak kísérleti kihelyezésének (Bn. 25. §.) és a fogház vagy államfogházbüntetés alatt álló fiataikorúak feltételes szabadságra bocsátásának (Bn. 29. §.) kérdésében;

3. közreműködik a kísérletileg kihelyezett és a feltételes szabadságra bocsátott fiataikorúak elhelyezésében és a felettük gyakorolt felügyeletben;

4. megfelelő esetben javaslatot tesz a kísérletileg kihelyezett és a feltételes szabadságra bocsátott fiatalkorúak visszazállításának elrendelésére (Bn. 25. §. és 29. §.);

5. megfelelő esetben javaslatot tesz a fogházbüntetés alatt álló fiatalkorúak utólagos javító nevelésének elrendelése iránt (Bn. 28. §.);

6. segítkezik a próbára bocsátott fiatalkorúak elhelyezésében és felügyeletében. (Bn. 21–23. §.)

Ezenfelül a felügyelő hatóság feladata az is, hogy az erkölcsi romlás veszélyének kitett vagy züllésnek indult gyermekek és fiatalkorúak társadalmi védelmét (patronázs) a rendelkezésére álló eszközökkel előmozdítsa.

4. §. A felügyelő hatóság tagjai:

I. A székhelyén lakó hatósági tagok közül:

1. a fiatalkorú terheltek ügyeivel foglalkozó bírák sorából a kir. ítélőtábla elnöke által kijelölt két bíró;

2. a kir. ügyességnek a fiatalkorúak ügyeivel foglalkozó tagjai sorából a kir. főügyész által kijelölt két tag;

3. az ügyvédi-kamara választmánya által kijelölt két kamarai tag;

4. a vármegyei és a városi árvaszék elnöke, aki az üléseken magát az árvaszék valamelyik tagjával képviseltetheti;

5. a vármegye és a Város első tisztviselője, aki az üléseken magát a tisztkarnak vagy a törvényhatósági bizottságnak (városi képviselőtestületnek) valamelyik tagjával képviseltetheti;

6. a kir. tanfelügyelő (Budapesten a kir. tanfelügyelők), aki az üléseken magát a kir. tanfelügyelőség vagy a tanári vagy tanítói testület valamelyik tagjával képviseltetheti;

7. Budapesten az állami gyermekmenhelyek országos felügyelője;

8. az állami gyermekmenhely igazgatója (igazgató főorvosa).

II. Az igazságügyminiszter által a gyermekvédelem és a patronázs terén működő vagy aziránt kiváló érdeklődést tanúsító egyének közül a szükséges számban kinevezett férfiak és nők.

III. A felügyelő hatóság területén levő mindegyik javító nevelőintézetnek és fiatalkorúak fogházának vezetője.

IV. A felügyelő hatóság területén levő mindegyik magán javító nevelőintézet fentartójának egy-egy kiküldöttje.

5. §. A 4. §. II. pontjában említett tagok kinevezése iránt a kir. ítélőtábla elnöke a kir. főügyésznek meghallgatásával tesz javaslatot.

Kinevezésre lehetőleg a felügyelő hatóság székhelyén és a székhelyén kívül fekvő intézethez közel lakó egyéneket kell javaslatba hozni.

A javaslatnál különösen figyelembe kell venni: a patronázs egyesületek tagjait vagy a gyermekek vagy a fiatalkorúak védelmével foglalkozó más egyesületek és bizottságok, úgyszintén egyéb jótékony egyesületek tagjait, továbbá a lelkészeket, orvosokat, tanárokat, tanítókat, iparfelügyelőket, a kereskedelmi és iparkamara tagjait, a kereskedelmi, ipari és gazdasági egyesületeknek, a munkaadók és munkások munkaközvetítéssel foglalkozó szervezeteinek tagjait.,

6. §. A felügyelő Hatóság tisztviselői: az elnök, helyettes elnök, a tanácselnök és a titkár.

A tisztviselőket az igazságügyminiszterek a tagok sorából nevezi ki.

A kir. ítélőtábla elnöke a tagok kinevezésére irányuló javaslatában (5. §.) a tisztviselők kinevezésére is javaslatot tesz.

7. §. Az igazságügyminiszter a felügyelő hatóság tisztviselőit és a 4. §. II. pontjában említett többi tagjait három év tartamára nevezi ki.

A kinevezéssel járó megbízás az első alkalommal 1910. évi január hó 1-től számított három év tartamára, azontúl pedig mindenkor az előző megbízás lejártát követő évnek január 1-től számított három év tartamára terjed.

Ha időközben új tagok kinevezése válik szükségessé, a kinevezett új tagok megbízása az előbbi bekezdésben említett három év hátralevő idejéig tart.

9. §. Az igazságügyminiszter a kinevezést a hivatalos lapban közzé teszi, a kinevezésről kiállított okiratot a kir. Itélőtábla

elnöke útján a kinevezetteknek megküldi és a kinevezésről a felügyelő hatóság elnökét a kinevezettek jegyzékének közlése mellett a kir. ítélőtábla elnöke útján értesíti.

10. §. A 4. §. II. és IV. pontjában említett tagok valamennyien, a, III. pontban felsoroltak közül pedig a magán javító nevelő-intézetek vezetői működésük megkezdése előtt hivatali; esküt vagy fogadalmat tesznek.

A felügyelő hatóság elnöke és helyettes elnöke az esküt vagy fogadalmat a kir. ítélőtáblai elnök előtt, a tanácselnökök és a többi tagok pedig a felügyelő hatóság elnöke előtt teszik le.

Az eskü vagy a fogadalom szövege a következő:

»Én N. N. esküszöm a mindentudó és mindenható Istenre (fogadalom esetében: becsületemre és lelkiismeretemre fogadom), hogy a fiatakorúak felügyelő hatóságának feladataiból reám háruló tennivalókat híven, pontosan és lelkiismeretesen teljesítem, az eljárásomban tudomásomra jutott hivatali titkot megőrzöm és a fiatakorúak erkölcsi védelmének ügyét tőlem telhetőleg előmozdítani igyekszem«.

– Akik az előbbi esküt már egy ízben letették, újabb esküt nem tesznek.

A 4. §. II. és IV. pontjában felsorolt tagok részére a felügyelő hatóság elnöke előírt minta szerint igazolványt állít ki.

11. §. A felügyelő hatóság tisztviselőinek és egyéb tagjainak állása tiszteletbeli. Minden tisztviselő és tag jogosítva van a fiatakorúak felügyelő hatóságánál viselt állásának megfelelő címet használni (például: a fiatakorúak felügyelő hatóságának elnöke, helyettes elnöke, tanácselnöke, titkára, tagja).

Nagyobb ügyforgalmú felügyelő hatóság titkárát az igazságügyminiszter tiszteletdíjban részesítheti.

A felügyelő hatóságnak a teljes ülésén vagy tanácsülésen résztvevő azokat a tagjait, akik nem laknak annak a városnak (községnek) területén, ahol az ülést tartják, úgyszintén azokat a tagokat, akik lakhelyükön kívül teljesítenek hivatalos megbízásokat, személyenként 10 K napidíj, továbbá vasúton tett utazásnál a II. osztály, hajón az I. osztály használatára jogosító menetjegy ára, valamint lakhelyükön és eljárásuk helyén kiinduló

ponttól a vasút- vagy hajóállomásig és onnan vissza a bérkocsidíj szabályzatának megfelelő bérkocsidíj illeti meg.

Az útszámlákat záradékkal az elnök vagy tanácselnök látja el és küldi a felügyelő hatóság székhelyén levő kir. ügyész- séghez érvényesítés és a bűnügyi költségátalányból való kifizetés végett.

12. §. A felügyelő hatóság az igazságügyminiszter főfel- ügyelete alatt áll.

48. §. A felügyelő hatóság egyik főfeladata, hogy előmoz- dítsa az erkölcsi romlás veszélyének kitett vagy züllésnek indult gyermekek és fiatalkorúak társadalmi védelmének (patronázs) ügyét.

E végből különösen feladata megfelelő módon odahatni, hogy területén a gyermekek és a fiatalkorúak védelme körében működő hatóságok és intézmények egységes, céltudatos és terv- szerű eljárást kövessenek és hogy a fiatalkorúak védelmére szükséges társadalmi egyesületek és intézmények létesüljenek.

A felügyelő hatóság szükség esetében kezdeményezze az erre irányuló társadalmi mozgalmakat s vegyen részt annak irányításában és vezetésében.

Ha a fiatalkorúak ügyeire vonatkozó törvényekben és más szabályokban hiányokat tapasztal, az igazságügyminiszterhez tegyen megfelelő javaslatot.

3.

A fiatalkorúak bírái és ügyészei.

*A m. Mr. igazságügyminiszternek 27.100/1909. I. M. számú
rendeletéből.*

2. §. A budapesti kir. büntető járásbíróságnál és mindazoknál a kir. járásbíróságoknál, amelyeknél a bűnügyeket állandóan két

vagy több bíró látja el, a fiatalkorú terheltek bűnügyeinek elintézését állandóan erre a célra kijelölt bíróra kell bízni.

A fiatalkorú terheltek bírójául a kir. járásbírósnak erre a célra személyes tulajdonságainál fogva legalkalmasabb bíróját a kir. járásbíróság vezetője jelöli ki. A fiatalkorú terheltek bírójául a kir. járásbíróság vezetője önmagát is kijelölheti. Ha az összes fiatalkorú terheltek bűnügyeit egy bíró ellátni nem képes, a fiatalkorú terheltek bírójául a szükségnek megfelelő számban két vagy több bíró is kijelölhető. A kijelölést a kir. törvényszéknek és a kir. ítéletábrlának elnöke útján az igazságügy miniszternél be kell jelenteni.

3. §. A budapesti kir. büntetőtörvényszéknél és mindazoknál a kir. törvényszékeknél, amelyeknél a vizsgálatokat állandóan két vagy több vizsgálóbíró látja el, a fiatalkorú terheltek bűnügyeiben a vizsgálatot állandóan a kir. törvényszéknek az elnök által erre a célra kijelölt egyik vizsgálóbírója teljesíti. Ha az összes fiatalkorú terheltek bűnügyeit egy vizsgálóbíró ellátni nem képes: a fiatalkorú terheltek vizsgálóbírójául a szükségnek megfelelő számban két vagy több bíró is kijelölhető. A kijelölést a kir. ítéletábrla elnöke útján az igazságügyminiszternél be kell jelenteni.

4. §. A budapesti kir. büntetőtörvényszéknél és mindazoknál a kir. törvényszékeknél, amelyeknél állandóan két vagy több főtárgyalási tanács működik, a fiatalkorú terheltek bűnügyeiben a főtárgyalást állandóan a kir. törvényszéknek az elnök által erre a célra kijelölt egyik tanácsa tartja meg. Ugyané tanács elé tartoznak a fiatalkorú terhelteknek a kir. járásbírórágtól fellebbvitt bűnügyei is.

Ha ily külön tanács működése valamely kir. törvényszéken kivételképen nehézségbe ütköznék, a lehetőség szerint legalább az elnöknek kell állandónak lennie.

5. §. A fiatalkorú terhelteknek az esküdtbírórág vagy a kir. törvényszék hatásköréhez tartozó bűnügyeiben állandóan ugyanaz a kir. ügyész, a kir. járásbírórág hatásköréhez tartozó bűnügyeiben pedig, ha a kir. járásbírórág mellett több ügyészségi megbízott működik, állandóan ugyanaz az ügyészségi megbízott jár el. Ettől a szabálytól csak fontos okból szabad eltérni. A kijelölést a kir. főügyész útján az igazságügyminiszternél be kell jelenteni.

A pártfogók és a pártfogó tisztviselő.

A m. Mr. igazságügyminiszternek 27.100/1909. I. II./, sz. rendeletéből.

6. §. A fiatalkorú terheltek egyéniségére és életviszonyaira vonatkozó adatok megszerzésében, a fiatalkorú terheltek felügyeletében, elhelyezésében és gondozásában e rendeletben megállapított szabályok szerint a bíróságnak pártfogók segédkeznek.

A fiatalkorú terheltek bírója és a fiatalkorú terheltek törvényeségi tanácsának elnöke kérje fel a bíróság területén gyermekek és fiatalkorúak társadalmi védelmével (patronázs) foglalkozó egyesületeket és bizottságokat a pártfogói tiszt elvállalására kész tagjaik bejelentésére és ezeket, valamint a társadalomnak a pártfogói tisztre önként vállalkozó egyéb tagjait nevük, állásuk és lakóhelyük megjelölésével vegye jegyzékbe s a szükséghez képest az alkalmas pártfogót ezek közül válassza ki. Ily egyének hiányában esetről, esetre forduljon a területén működő patronázs egyesületekhez vagy bizottságokhoz, a fiatalkorúak felügyelő hatóságához, a tantestületekhez, az állami gyermekmenhelyek vezetőségéhez, az állami gyermekvédelem körében szervezett telep-bizottságokhoz vagy az elsőfokú közigazgatási hatósághoz pártfogó ajánlása végett.

Ha a fiatalkorú terheltek tartózkodási helyén megbízható és a pártfogó tennivalóira alkalmas hozátartozói vannak, a bíróság a pártfogót ezek közül jelölheti ki.

7. §. Pártfogóul lehetőleg oly egyént kell kijelölni, aki a fiatalkorú terhelthez közel lakik és akiről feltehető, hogy viszonyait ismeri.

Nőnek pártfogóul, törvényes képviselőjét és közeli hozzátartozóját kivéve, csak nőt szabad kijelölni.

A pártfogó a bíróságnál felmentését kérheti, de a bíróság intézkedéséig tisztében eljárni köteles.

A bíróság a pártfogótól a megbízást bármikor visszavonhatja s a szükséghez képest helyette új pártfogót jelöl ki.

8. §. Ha a bíróság területén gyermekek vagy fiatalkorúak

társadalmi védelmével foglalkozó (patronázs) egyesületek hiányában, vagy az egyesületek működésének fogyatékosága miatt a pártfogói tiszt ellátása nehézséggel jár, a bíróság a fiatalkorúak felügyelő hatóságához forduljon.

9. §. A pártfogónak a bírósághoz (kir. ügyészséghez), a felügyelő hatóságához, a javító nevelőintézetek, az állami gyermekmenhelyek és a fiatalkorúak fogházai vezetőjéhez, valamint a gyámhatósághoz a fiatalkorúak érdekében intézett jelentései és hivatalos beadványai bélyegmentesek.

A pártfogónak továbbá e rendeletről folyólag a feltétlenül portómentes hatóságokhoz, hivatalokhoz és közegekhez intézett köteles jelentései vagy köteles beadványai, továbbá a feltétlenül portómentes hatóságoktól, hivataloktól és közegektől esetenként eredő hivatalos felszólításra közzolgálati ügyekben adott válasza (közönséges, nem ajánlott levelek és levelezőlapok, valamint iratcsomagok) portómentesek, ha »hivatalos felszólításra, fiatalkorú terhelt ügyében portómentes« záradékkal vannak ellátva.

10. §. Azokhoz a bíróságokhoz, amelyeknél erre a fiatalkorú terheltnek nagyobb számánál vagy egyéb oknál fogva szükség van, a pártfogó tennivalóra az igazságügyminiszter pártfogó tisztviselőt nevez ki.

Pártfogó tisztviselő kinevezése végett a kir. törvényszék elnöke a kir. ítélőtábla elnöke útján javaslatot tehet.

Kinevezésre lehetőleg oly egyéneket kell javaslatba hozni, akik a pártfogó tennivalóiban kellő jártasságot szereztek. A javaslatra nézve meg kell hallgatni a fiatalkorú terheltnek ügyeinek ellátásával megbízott bírakat. Nők is javaslatba hozhatók.

A pártfogó tisztviselő részére az igazságügyminiszter a munka arányában tiszteletdíjat állapít meg.

11. §. A pártfogó tisztviselő működésének megkezdése előtt annak a bíróságnak vezetője előtt, amely mellé kinevezték, a következő esküt vagy fogadalmat teszi le:

»Én N. N. esküszöm a mindentudó és mindenható Istenre (fogadalom esetében: becsületemre és lelkiismeretemre fogadom), hogy pártfogói tisztemben mindenkor híven és pontosan eljárók, a hivatali titkot megőrzöm és a fiatalkorúak erkölcsi védelmének ügyét tőlem telhetőleg előmozdítani törekszem.«

12. §. A pártfogó tisztviselő közvetlenül annak a bíróságnak van alárendelve, amely mellett alkalmazva van.

A pártfogó tisztviselő részére a kir. törvényszék elnöke az előírt minta szerint igazolványt állít ki és erről a helybeli rendőri hatóság vezetőjét is értesíti. A pártfogó tisztviselő az igazolványt a bíróság székhelyén levő rendőri hatóság főnökének bemutatja, aki azt szintén aláírja.

13. §. A pártfogó tisztviselő a bíróság utasítása szerint eljár mindazokban a tennivalókban, amelyek a pártfogó tisztéhez tartoznak,

A pártfogó tisztviselő tennivalói különösen:

1. beszerzi a környezettanulmányt (18. §.);
2. jelen van a fiatalok terheltek ügyeinek tárgyalásán s ott teljesíti a bíróságnak a fiatalok terheltek oltalmát célzó meghagyásait;

3. ha a fiatalok ideiglenes elhelyezéséről kell gondoskodni, vagy őt javító nevelőintézetbe, fogházba, állami gyermekmenhelybe vagy gyermekvédelmi intézetbe vagy más helyre kell elvezetni vagy elszállítani, a bíróság meghagyásához képest ebben eljár;

4. a bíróság részéről nyert megbízás alapján a bíróság szék helyén teljesíti a házi felügyelet aláhelyezett vagy a próbára bocsátott fiatalok felett a felügyeletet;

5. a felügyelő hatóságtól nyert megbízás alapján felügyel székhelyén a kísérletileg kihelyezett és a feltételes szabadságra bocsátott fiatalok magaviseletére;

6. ellenőrzi, hogy a kirendelt pártfogók a fiatalok felett a felügyeletet szabályszerűen gyakorolják-e és a szükséghez képest működésükben támogatja őket; ha mulasztást tapasztal* erről a bíróságnak jelentést tesz;

7. ha bármilyen módon arról értesül, hogy valamely kiskorú környezetében az erkölcsi romlás veszélyének van kitéve vagy züllésnek indult és a gyermek vagy a fiatalok érdekében intézkedni kell, a gyámhatóságnak jelentést tesz:

8. minden esetben, amikor a pártfogására bízott fiatalok javító nevelőintézetben, állami gyermekmenhelyben, valamely jótékony egyesület intézetében vagy más megbízható helyen való

elhelyezése volna szükséges, ebben az irányban a szükséges lépéseket megteszi.

A pártfogó tisztviselő eljárásában szerzett tapasztalatairól pontos feljegyzéseket készít, melyeket a bíróságnak s a kir. ügyészségnek tagjai megtekinthetnek, de azokat idegenekkel közölnie nem szabad. Az eljárásában tudomására jutott körülményeket hivatalos titokként megőrizni köteles és azokról idegeneknek csak a bíróság utasítására adhat felvilágosítást.

14. §. Az igazságügyminiszter a pártfogó tisztviselő kinevezését bármikor visszavonhatja.

A pártfogó tisztviselő tisztének megszűntével hivatalos iratait és jegyzékeit a bíróság vezetőjének adja át.

5.

Fiatalkorúak külön rendőri büntető bírái.)*

A magyar Mr. belügyminiszternek 160,000(1909. B. M. számú rendeletéből.

4. §. Azoknál az elsőfokú rendőri büntető bíróságoknál, amelyeknél a kihágási ügyeket állandóan két vagy több rendőri büntető bíró látja el, a fiatalkorú terheltek kihágási ügyeinek elintézését állandóan erre a célra kijelölt rendőri büntető bíróra kel, bízni.

A székesfővárosi m. kir. államrendőrség hatáskörébe tartozó ügyek közül a fiatalkorú terheltek kihágási ügyeiben a belügyminiszter által kijelölt kerületi kapitányságok vezetői, akadályoztatásuk esetében a belügyminiszter által megbízott rendőrségi tisztviselők járnak el.

6.

Az árvaszékek szerepe a gyermekvédelem terén és a fiatalkorúak támogatása körül.

A magyar Mr. belügyminiszternek 160.000/1909. B. M. számú rendeletéből.

*) V. ö. a Bn. 33. §-ával.

46. §. A Bn. 15. §. (Bn. 33. §.) szerint az ellen, aki a büntendő cselekmény elkövetésekor életének tizenkettedik évét meg nem haladta, sem vád nem emelhető, sem bűnvádi eljárás nem indítható. Ha azonban az ily gyermek eddigi környezetében erkölcsi romlásnak van kitéve vagy züllésnek indult, az a hatóság, amely elé a gyermek került, értesíti az árvaszéket és ha a gyermek érdekében halaszthatatlanul szükséges, a gyermeket ideiglenes felvétel végett a legközelebb eső állami gyermekmenhelybe szállítja. Az árvaszék a gyermek javító nevelése iránt az erre nézve irányadó szabályok értelmében intézkedik.

Ily gyermekek javító nevelése a javítónevelés szabályozása tárgyában 27.200/1909. I. M. szám alatt kiadott igazságügy-miniszteri rendelet 3. §-a értelmében az árvaszék intézkedése alapján rendszerint az állami gyermekmenhelyek kötelékében történik.

Ily gyermekekkel szemben tehát az árvaszék az állami gyermekvédelmi szabályok és nevezetesen a 60.000/1907. B. M. számú rendelet értelmében jár el s javító nevelésük iránt az állami gyermekmenhely kötelékébe beutalással intézkedik.

47. §. Oly egyénnel szemben, aki büntendő cselekményt követett el és a büntendő cselekmény elkövetésekor életének tizenkettedik évét már meghaladta, de tizennyolcadik évét még be nem töltötte (fiatalkorú), ha eddigi környezetében erkölcsi romlás veszélyének van kitéve vagy züllésnek indult, a javítónevelés elrendelése iránt a Bn. rendelkezései értelmében a kir. bíróság rendelkezik.

A jogosult kérelmére azonban a 27.200/1909. I. M. számú igazságügyminiszteri rendelet értelmében huszonegyedik életévüknek betöltéséig javító nevelésben részesíthetők oly kiskorú egyének is, akik büntendő cselekményt nem követtek el, ha környezetükben erkölcsi romlásnak vannak kitéve vagy züllésnek indultak s javítónevelésük erkölcsi romlásuk megakadályozására szükséges és a kérelem előterjesztésekor tizennyolcadik életévüket még be nem töltötték. *A hatóságok kötelezve vannak arra, hogy ha ily fiatalkorúról nyernek tudomást, ezt az árvaszéknek az adatok közlésével jelentsék be.*

Ily esetben az árvaszék haladéktalanul vizsgálja meg, hogy

a kiskorú eddigi környezetében valóban az erkölcsi romlás veszélyének van-e kitéve vagy züllésnek indult-e s erkölcsi romlása megakadályozására javítónevelése szükséges-e s ha ezt igazoltnak látja, a kiskorút, ha még nem haladta meg azt a kort, ameddig az állami gyermekmenhely kötelékében nevelhető, a fennálló állami gyermekvédelmi szabályoknak, különösen a 60.000/1907. B. M. számú rendeletnek szem előtt tartásával az állami gyermekmenhelybe utalja be. Ha pedig a kiskorú az említett kort már meghaladta, az árvaszék a körülményeknek megfelelően tegye meg a törvényes intézkedéseket arra, hogy a kiskorú erkölcsi romlása megakadályoztassék, és ha evégből a kiskorúnak javító nevelőintézetben elhelyezése szükséges, a rendelkezésére álló eszközökkel hasson oda, hogy a kiskorú a 27.200/1909. I. M. számú igazságügyminiszteri rendelet 27–29. §-ai értelmében az igazságügyminiszter felügyelete alatt álló javító nevelőintézetbe felvehető legyen.

7.

**A budapesti állami gyermekmenhely igazgatójának és
a többi állami gyermekmenhely igazgató főorvosának
teendői a gyermekvédelem és a fiatalkorúak támogatása
körüli.**

A m. Mr. belügyminiszternek 160.000/909. B. M. számú rendeletéből.

52. §. A Bn. 15. és 33. §-a értelmében az ellen, aki a büntett, vétség vagy kihágás elkövetésekor életének tizenkettedik évét meg nem haladta (gyermek), sem vád nem emelhető, sem bűnvádi eljárás nem indítható.

Ha azonban az ily gyermek eddigi környezetében erkölcsi, romlásnak van kitéve, vagy züllésnek indult, a hatóság, amely elé az ily gyermek kerül, az árvaszéket értesíti és ha a gyermek érdekében halaszthatatlanul szükséges, a gyermeket ideiglenes elvétel végett a legközelebb eső állami gyermekmenhelybe szállítja.

Az állami gyermekmenhelybe beszállított ily gyermekek ideiglenes fölvételénél és elhelyezésénél a gyermekmenhely igazgatósága a 60.000/1907. B. M. számú rendelet értelmében jár el.

Ha az ideiglenesen felvett gyermeket az árvaszék a gyermekmenhely kötelékébe véglegesen beutalja, a menhely igazgatósága a javító nevelés tárgyában kiadott 27.200/1909. I. M. számú igazságügyminiszteri rendelet értelmében jár el.

53. §. A Bn. 21. §-a értelmében az oly fiatalkorú egyéneket, akik a büntetendő cselekmény elkövetésekor életük tizenkettedik évét már meghaladták, de tizennyolcadik évüket még be nem töltötték, a kir. bíróságok és a rendőri büntető bíróságok szigorú szabályokhoz kötött felügyelet mellett próbára szabadon bocsáthatják. Ily próbárabocsátás esetében a bíróság a fiatalkorú felügyeletét, ha erkölcsi fejlődésének szempontjából kívánatos, állami gyermekmenhelyre is bízhatja, oly községben (városban), ahol gyermektelep van.

A 27.100/1909. I. M. számú igazságügyminiszteri rendelet 41. §. -a és a jelen rendelet 27. §-a értelmében a bíróság a próbára bocsátott fiatalkorú felügyeletét akkor bízza az állami gyermekmenhelyre, ha a fiatalkorú részére alkalmas pártfogót nem talált. Ily esetben az állami gyermekmenhelyek feladata az, hogy legkésőbb nyolc nap alatt oly egyént jelentsenek be a próbára bocsátó bírósághoz, akire a fiatalkorú felügyelete bízható. Ha a bíróság a fiatalkorú elhelyezése iránt is intézkedett, a gyermekmenhely annak elhelyezéséről is gondoskodik.

Az állami gyermekmenhely a reá bízott fiatalkorú felügyeletét a pártfogóul kijelölt egyén útján a gyermekvédelmi szabályok szerint foganatosítja.

Az állami gyermekmenhely igazgatósága által kijelölt egyént a fiatalkorú felügyeletére vonatkozó kötelességeire nézve megfelelő útmutatással a bíróság látja el.

54. §. A kir. bíróságoknak és a rendőri büntető bíróságoknak joguk van oly fiatalkorú egyéneket, akik ellen büntetendő cselekmény miatt eljárás van folyamatban, ha elhelyezésükről és ideiglenes gondozásukról a fiatalkorú érdekében halaszthatatlanul gondoskodni kell és még meg nem haladták azt a kort, ameddig az állami gyermekmenhelybe felvehetők, az állami gyermek-

menhelybe ideiglenes felvétel végett beszállítani és ily fiatalkorú egyéneket az állami gyermekmenhely igazgatósága, ha erre alkalmas hely áll rendelkezésére, felvenni köteles.

Ily fiatalkorú egyéneket rendszerint az állami gyermekmenhely épületében kell őrizetben tartani mindaddig, míg a megkereső bíróság vagy az igazságügyminiszter elszállításuk iránt nem intézkedik és őket nevelő szülőkhöz kihelyezni csak akkor szabad, ha ezt a megkereső bíróság megkeresésében kifejezetten megengedte.

55. §. Ha az állami gyermekmenhely kötelékébe felvett valamely gyermek vagy fiatalkorú fékezhetetlennek bizonyul és erkölcsi romlásának megakadályozása végett a javító nevelés szükségesnek mutatkozik, az állami gyermekmenhely igazgatósága a gyermeknek vagy fiatalkorúnak az igazságügyminiszter főfelügyelete alatt álló javító nevelőintézetbe való felvétele végett a 27.200/1909. I. M. számú igazságügyminiszteri rendelet értelmében jár el.

8.

Az állami, községi, egyesületi (társulati), magán és izraelita hitfelekezeti elemi-, felső-, nép-, polgári-, iparos- és kereskedő-tanonciskolákra háruló feladatok.

*A m. Mr. vallás- és közoktatásügyi miniszternek 149.500J909. V. K. számú rendeletéből. *)*

A büntetőtörvénykönyvek és a bűnvádi perrendtartás kiegészítéséről és módosításáról szóló 1908: XXXVI. t.-cikknek (Bn = büntető novella) a fiatalkorúakra vonatkozó második fejezetében foglalt rendelkezések a kir. igazságügyminiszternek 20.001/1908. I. M. sz. a (1908. R. T. 1116. lap) kiadott rendelete értelmében 1910. évi január hó 1-én hatályba lépnek. E törvényes rendelkezésekből s általában a gyermekek és a fiatalkorúak erkölcsi védelmének társadalmi feladataiból (patronázs) fontos tennivalók hárulnak az elemi-, felső-, nép- és polgáriiskolai, vala-

*) A vallás- és közoktatásügyi miniszter ezt a rendeletet valamennyi egyházi főhatósággal közölte azzal a kérelemmel, hogy a joghatóságuk alatt álló felekezeti iskolákat illetőleg hasonló értelemben intézkedjenek.

mint az iparos- és kereskedőtanonciskolai hatóságokra és ezeknek az iskoláknak tanítóira is. E tennivalók felől a törvényes rendelkezésekre hivatkozással, tájékoztatásul a következőket közlöm:

A Bn. rendelkezései értelmében az erkölcsi romlás veszélyének kitett vagy züllésnek indult gyermekekkel és fiatalkorúakkal szemben az erkölcsi megmentés és a nevelés szempontjait kell érvényre emelni, hogy az ily gyermekekben és fiatalkorúakban rejlő társadalmi veszély már keletkezésében elfojtassék és az abból eredhető társadalmi baj megelőztessék.

Minthogy ezen a téren a bíróságok és a rendőri hatóságok magukban kellő eredményeket elérni már csak azért sem képesek, mert számukra csak akkor nyílik alkalom a fiatalkorúval foglalkozásra, amikor már valamely büntetendő cselekmény elkövetése a nagyobbfokú erkölcsi veszélyt bizonyítja és minthogy a Bn. 15. és 16. §-ában az iskolai fenytéknek, mint a gyermek és a fiatalkorú erkölcsi megmentése érdekében fontos intézkedésnek megállapításával maga a törvény reá utal arra, hogy az érintett célt előmozdítani az iskolai hatóságoknak is kötelessége: ennél fogva az iskolai hatóságoknak és a tanítóknak törvényszabta és nemes hivatásukból eredő feladata közreműködni abban, hogy a környezetükben erkölcsi romlás veszélyének kitett, vagy züllésnek indult gyermekek és fiatalkorúak a becsületes, munkás társadalom javára megmentessenek.

Különösen a tanítónak van legtöbb alkalmja növendékei erkölcsi állapotának és fejlődésének megfigyelésére, mert azoknak magaviseletét és életviszonyait nemcsak az iskolában, hanem lehetőség szerint az iskolán kívül is figyelemmel kell kísérnie és szükség esetében a tanulók szüleivel közvetlenül is kell érintkeznie s így ő még idejekorán észreveheti a veszélyt, amely növendékének erkölcsi fejlődését fenyegeti.

Az ily veszély a legkülönböző tünetekben jelentkezhetik s legszembeszökőbb alakjában a tiltott cselekményekre hajló vagy erre felhasznált, iskolakerülő, vagy alkoholistá növendékeknél, a prostituált kis leánynál, a testi sértés nyomait magán hordó

(martyr), testi munkával túlterhelt, testileg dégénérait vagy egyébként abnormális, gyermeknél nyilvánul meg.

A különböző alakban jelentkező veszély okai számtalan tényezőre vezethetők ugyan vissza, de legtöbbszörre a környezet az, amelyből a gyermek vagy a fiatalok erkölcsi fejlődésére legkárosabb befolyások eredhetnek. Mihelyt tehát a veszély tünete jelentkezik, első sorban a környezetet kell megvizsgálni, amelyben a veszélyeztetett gyermek vagy fiatalok él.

Itt különösen szem előtt kell tartani a következőket:

A) Ha a szülők önhibájukon kívül, például betegség vagy foglalkozás hiánya miatt időlegesen nyomorognak, és ebből folyólag nem teljesíthetik nevelési és felügyeleti kötelességeiket, ilyenkor a szülők helyzetén kell megfelelően segíteni, hogy gyermekük erkölcsi fejlődése is biztosítva legyen.

B) Ha a szülők állandó anyagi zavarokkal küzdenek, mert állandó nagy aránytalanság áll fenn a jövedelmük és eltartására szoruló családjuk között, vagy ha épen maga a családfenntartó nyomorék, gyógyíthatatlan beteg, eltűnt vagy részeges stb., ily esetben már esetleg szükség lehet a gyermek vagy a fiatalok érdekében külön intézkedésre is.

C) Nagymértékben veszélyes a gyermek vagy a fiatalok fejlődésére a környezet akkor, ha a szülők vagy a gyám nevelési kötelességeiket elhanyagolják és a gyermekeket készakarva teszik ki züllés veszélyének (pl. a gyermekeket gazdaságilag kiaknázzák, velük erejüket meghaladó munkát végeztetnek, éjjeli helyiségekben foglalkoztatják, prostituáltak környezetében engedik élni stb.) ha a szülők visszaélése odáig fokozódik, hogy a gyermekben, büntetendő cselekményeket követnek el (a gyermektől az étkezést bűnös célzattal elvonják, rajta súlyos testi sértéseket ejtenek vagy erkölcstelen merényleteket követnek el rajtuk, okét koldulásra, lopásra, orgazdaságra vagy más büntetendő cselekményekben való közreműködésre szorítják, leánygyermekket prostituálnak).

Az *A)* alatti esetekben forduljon a tanító (igazgató) közvetlenül valamely helyi vagy országos jótékonyági egyesülethez, hogy ez a szülők helyzetét megismerve, azokon a körülményekhez képest segíthessen.

Ily jótékony egyesületek címe a kir. tanfelügyelőtől meg tudható.

A *B)* és *C)* alá sorolható eseteket pedig a tanító a tényállás pontos ismertetése mellett jelentse be az iskolai gondnokságnak (iskolaszéknek, iparos- (kereskedő-) tanonciskolái bizottságnak), amely az elnök által mielőbb összehívandó ülésen a fennforgó körülményeket megvizsgálva, határoz afelől, vajjon az iskolai növendék erkölcsi fejlődése és megmentése érdekében az illetékes hatóságnál valóban szükséges-e lépéseket tenni s ha ezt szükségesnek találja, a tanító (több tanítós iskolánál a igazgató-tanító) az esetet az összes körülmények pontos felderítése és az iskolai gondnokság (iskolaszék, iparos- (kereskedő-) iskolai bizottság) határozatának csatolása mellett, további intézkedés végett hivatalosan (portómentesen) bejelenti a fiatalkorúaknak a 27.400/1909. I. M. számú igazságügyminiszteri rendelettel szervezett felügyelő hatóságához.

Fiatalkorúak felügyelő hatósága van minden kir. ítéletábla székhelyén és minden oly kir. törvényszék székhelyén, amelynek területén javító nevelőintézet vagy fiatalkorúak befogadására szolgáló fogház van.

A bejelentéshez, amelyet a felügyelő hatóság elnökéhez kell címezni, kitöltve mellékelni kell az *A)* alatti mintának*) megfelelő környezettanulmányt.

E jelentés alapján a felügyelő hatóságnak lesz feladata a gyermek sorsát érintő további lépések megtétele.

9.

A tanítóknak a gyermekvédelem és a fiatalkorúaknak pártfogásba vétele („patronázs”) terén kifejtendő tevékenysége.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszternek 1911. évi 16.783. számú körrendelete.

A magyar állam törvényhozása az elhagyott, az eddigi környezetükben erkölcsi romlásnak kitett vagy züllésnek indult

*) Lásd az 55-57. lapon.

gyermeknek, továbbá a büntetett gyermekeknek és fiatalkorúaknak a munkás társadalom számára megmentése érdekében a legutóbbi évtizedben nemzetünk jövője szempontjából fölülte fontos törvényeket alkotott.

Múlhatatlanul szükségesnek tartom, hogy a tanítók figyelme e törvényekre és az e törvények végrehajtása tárgyában kiadott miniszteri rendeletekre reá irányíttassék és hogy a tanítók megismertessenek azzal a társadalmi mozgalommal, szervezkedéssel és munkálkodással, amely az ország különböző részeiben avégből folyik, hogy e törvényes rendelkezések nemes intencióinak az életben minél sikeresebb megvalósítása előmozdíttassék, mert nem kételkedem afelett, hogy ha a tanítói kar teljesen tisztában lesz a tennivalók nagy jelentőségével és az abban való közreműködés módozataival, akkor a tanítók e munkálkodásokban örömmel és oly arányban fognak részt venni, amely mértékben az elhagyott és erkölcsi romlás veszélyének kitett vagy züllésnek indult, továbbá a büntetett gyermekeknek és fiatalkorúaknak a munkás társadalom javára megmentése nemzetünk jövője szempontjából jelentős és amely mértékben az ily mentő munkában való közreműködés a tanítóknak, mint hazánk ifjúsága nevelőinek, erkölcsi kötelessége.

I. Hivatali elődöm az 1909. évi 78.395. V. K. szám alatt kelt és a mindennapi tankötelesek erkölcsi nevelésére vonatkozó körrendeletében élénken rámutatott arra az általános tapasztalatra, hogy a jelenlegi társadalmi viszonyok közt a létfenntartás nehézségei, de – sajnos – igen gyakran a kötelességérzet meglazulása, az élvezethajhászat és a léhaság, a szülőket nemcsak a gyermekek szeretetteljes gondozásától elvonják, de azokkal szemben sokszor durva, sőt kegyetlen bánásmódra ragadják, úgy, hogy a gyermekek nem ritkán már kisdéd korukban elhagyatva élnek, aminek természetes következménye, hogy nemcsak erkölcsiségük, hanem fizikai jólétük is komolyan veszélyeztetve van.

E nagy társadalmi bajnak, sőt veszedelemnek elhárítására becses útmutatásokat adott hivatali elődöm a most említett körrendeletében a tanítóknak, mint akik legközelebb férhetnek a gyermekekhez, hogy növendékeikkel nemcsak a tanítás ideje alatt, hanem azon kívül is egyaránt lelkiismeretesen foglalkozzanak.

Ugyancsak hivatali elődöm az 1909. évi december hó 16-án 149.500. V. K. szám alatt kelt körrendeletével tájékoztatta már az iskolai hatóságokat mindazokról a teendőkről, amelyek a büntetőtörvénykönyvek módosításáról és kiegészítéséről szóló 1908. évi XXXVI. t.-c. (Büntető novella, Bn.) folytán a büntettes tanköteles gyermekek és a fiatalkorúak megmentése érdekében a társadalomra és a tanítókra várnak.

II. E két körrendeletből kitetszőleg a tanítók gyermekvédelmi és patronázs-tevékenysége két irányban, de egymástól nem elkülönítve, hanem egymással karöltve kell hogy érvényesüljön. Es pedig: az első és legfontosabb tevékenysége a tanítónak az iskolára esik, a másik: az iskolán kívül folyik le.

A tanítónak az iskola falain belül való tevékenységére részletes utasítást ad hivatali elődöm előlemlített körrendelete, amelynek minden egyes pontjára újból a legnyomatékosabban felhívom a tanítóság és az óvónők figyelmét.

Hogy pedig a fentemlített törvény folytán a büntetett gyermekek és fiatalkorúak megmentése érdekében miféle feladat hárul a tanítóságra, azt hivatali elődöm 1909. évi 149.500. V. K. szám alatt kelt rendelete részletesen leírja.

Fölkérem a Címet, hasson oda, hogy e rendeletet a tanítói kar minél alaposabban megismerje, hogy így átértse a tanító a büntető novella szellemét, amely a büntettes gyermekekkel és fiatalkorúakkal szemben azt az alapelvet iktatta törvénybe, hogy a bíró, mielőtt a bűncselekményt elkövetett gyermekkel és fiatalkorúval szemben intézkedik, ne csak a bűncselekmény tényállásdéli elemeit, hanem a gyermek s fiatalkorú egyéni, családi, társadalmi viszonyait és az eset összes többi körülményeit is vegye tekintetbe s a fiatalkorú értelmi és erkölcsi fejlettségi fokához, életviszonyaihoz és az eset összes többi körülményeihez képest oly intézkedést alkalmazzon, amely a fiatalkorú terhelt jövőbeli magaviselete és erkölcsi fejlődése szempontjából kívánatosnak mutatkozik.

A most vázolt tennivalók minél sikeresebb ellátása céljából a társadalom különböző nevek alatt (pl. gyermekvédő- és patronázs-egyesületek vagy körök) több helyt egyesületeket alakított.

Fölkérem a Címet, hívja fel a tanítókat és óvónőket, hogy az

állomáshelyükön levő, vagy ahhoz közeleső ily egyesületbe, amelynek működő tagsága semmi anyagi áldozattal nem jár: lépjenek be és fejtsenek ki abban buzgó tevékenységet. Ahol pedig ily célú egyesület még nem alakult volna és a tanítói kar megokoltnak találja a patronázs-egyesület alakítását, forduljon a Patronázs-Egyesületek Országos Szövetségéhez (Igazságügy-minisztérium, II. 97), mely készséggel szolgál felvilágosítással, az egyesület alakításához szükséges alapszabályok tervezetével és iratokkal.

A patronázs-tevékenység fontosságáról és a tennivalókról az I. és II. mellékleten közöltek kimerítő tájékozódást nyújtanak a tanítóságnak.*)

Ugyancsak avégből, hogy a tanítóság a gyermekvédelem minden mozzanatáról kellő tájékoztatást szerezzen: ezzel egyidejűleg megrendeltem az Országos Gyermekvédő-Liga hivatalos közlönyét, »A Gyermekvédelem Lapját« 200 példányban, abból a célból, hogy az a tanító vagy óvónő, aki a lap iránt érdeklődik, forduljon illetékes hatósága útján ily irányú kérelmével a szóbanforgó lap kiadóhivatalához (VII, Wesselényi-utca 6.), ahonnan a megrendelt példányszám erejéig az illető lapot ingyen kaphatja meg.

III. Ezekben kívántam rámutatni azokra a módozatokra, amelyek szerint a tanítóság a gyermekvédő- és patronázs-tevékenységnek hathatós munkása lehet.

A tanítók és óvónók ezirányú tevékenységét éber figyelemmel fogom kísérni és az e téren szerzett kiválóbb érdemek erkölcsi elismerését magamnak tartván fenn, az anyagi jutalmazás lehetővé tétele végett az illetékes helyi patronázs-egyesületeknek évről-évre megfelelő összeget fogok rendelkezésére bocsátani.

Evégből az évvégi jelentések és javaslatok az érdemeket szerzett tanítók és óvónók működési eredményéről az illetékes helyi patronázs-egyesület éknek küldendők be az illetékes kir. tanfelügyelők, illetve érdekelt hatóságok által.

Bizton reménylem, hogy Cím a tanítókat ezirányú nemescélú munkájukban minden erejéből támogatni, irányítani és egy-

*) Az említett tájékoztatást, mely e rendeletnek II. mellékletét képezte, 1. alább 10. alatt. A 39. s köv. lapokon.

általán a gyermekvédelemnek és a fiatalkorúak pártfogásba vételének ügyét úgy hivatalos hatáskörében, mint társadalmi úton is legmelegebben előmozdítani fogja.

I. melléklet az 1911. évi 16.785. sz. rendelethez.

A patronázs-tevékenység feladatai.

I

A feladatnak legfontosabb része a megelőző tevékenység. A bajok kútforrásai pedig leginkább a környezetben kere- sendők, így:

1. Számos gyermek szülői becsületes, jóindulatú, de teljesen szegény, sokszor nyomorgó (beteg, elaggott) embere7:.

2. Gyakori eset, hogy a gyermekek szülői egész napon át otthonuktól távol vannak elfoglalva, vagy hogy a családfenn- tartó kivándorolt s az anya egyedül kénytelen kenyérkereset után nézni, a gyermekek pedig az iskolai időn kívül teljesen magukra vannak hagyatva.

3. Sok esetben a szülők könnyelműsége, léhasága, rossz- akarata vagy épen kegyetlensége miatt szükséges a jóemberek közbelépése.

4. Figyelemmel kísérendő azoknak a gyermekeknek és fiatal- korúaknak az életmódja, akik nem a szülői házban, hanem idegen embereknél élnek. Ilyenek különösen az állami gyermek- védelem kötelékébe fölvelt s valamely családi telepen kihelye- zett gyermekek, valamint az iparostanoncok. Az utóbbiakra első- sorban az ipariskolák tanítói legyenek kiváló figyelemmel.

5. A zsúfolt és egészségtelen lakások a testi, értelmi és erkölcsi fejlődésre egyaránt káros hatásúak. ,

6. Megfelelő lépéseket kell tenni aziránt, hogy a gyermekek és fiatalkorúak munkaerejének lelketlen kihasználása gyári vagy más iparüzemben vagy mezőgazdaságban megakadályoztassék.

7. Nagy veszélyt rejtenek magukban zsengekorú s a testi, értelmi és erkölcsi fejlettség alacsony fokán álló emberekre nézve a korcsmázás és egyes alsóbbrendű szórakozások, mulatóhelyek, mozgósínházak stb.

8. Komoly figyelmeztetéssel óvni kell az ifjúságot a felnőttek

kezébe való fegyverektől s ismételten inteni kell a felnőtteket, hogy az ily fegyvereket az ifjaknak hozzáférhetőkké ne tegyék.

9. Teljes eréllyel óvni kell az ifjúságot az erkölcsöket mételező irodalomtól (pornográfia), amelyet ijesztő mértékben terjeszt már az iskolák falain belül is (főleg középfokú iskolákban) a ponyvairodalom.

10. Megóvándók végül a gyermekek és fiatalok azoknak társaságától, akik megbízhatlanok, erkölcstelenek s a még nem romlottakra nézve veszedelmesekek.

Az ifjúságnak ezen veszélyektől való megmentése érdekében szükséges eljárásra részben már maga a bajok természete szolgál útmutatóul, mégis, egyes esetekre vonatkozólag a tanítók irányítására a következőket óhajtom megjegyezni.

ad 1. Iparkodjék a tanító a helyi vagy az országos jótékonyosság igénybevételével kieszközölni a szülők anyagi segélyezését, biztosítani a gyermekek szükséges ruházódását.

ad 2. Érdeklődjék a tanító aziránt, hogy mivel foglalkoznak, hol kapnak ellátást az ilyen gyermekek s ha hiányzik a kellő gondozás és ellátás, hasson oda, hogy a gyermekeket egy jószívű ember vegye gondozásába, így elsősorban a jótékony egyesületek működő tagjai; vagy ajánlja a nappal magárahagyott gyermeket egy jótékony egylet figyelmébe. Különös gond fordítandó az árva, de intézeti gondozást nem igénylő gyermekekre. Ha az iskolai időn kívül magukra hagyott gyermekek nagyobb száma miatt kívánatos, szívesen fogom venni s a lehetőségig támogatni kívánom megfelelő gyermekotthonok létesítésének kezdeményezését.

ad 3. Ha a tanító azt tapasztalja, hogy a szülők iszákos életmódot folytatnak, vagy az anya erkölcstelen életű, ha a' gyermekekkel kegyetlenül bánnak, őket hazuról elkergetik, vagy goncizásukat elhanyagolják: a gyermekeknek kifogástalan környezetbe juttatása végett forduljon a tanító a fiatalok felügyelő hatóságához, a legközelebbi állami gyermekmenhelyhez, valamely gyermekvédő-, pártfogó- vagy patronázs-egyesülethez s értesítse egyidejűleg a veszélyről az illetékes gyámhatóságot is.

ad 5. Kívánatos, hogy a tanító nagyobb időközönként lakásukon keresse fel azokat a tanítványokat, akikről kedvezőtlen egészségi állapotukból, gyenge előmenetelükből vagy erkölcsi

hibáikból azt következteti, hogy otthonuk nem felel meg ama legkisebb követelményeknek sem, amelyek az egészséges fejlődést lehetővé teszik. S ha föltevése alaposnak bizonyult, tegyen a hatóságnak sürgősen jelentést s hívja fel a körülményre valamely jótékony, gyermekvédelmi vagy patronázs-egyesület figyelmét is és forduljon szükség esetén az atyai hatalom megszüntetése végett a gyámhatóságához.

ad 6. Ha a gyermekeket vagy fiatalkorúakat a törvényes jogszabályok sérelmével alkalmazzák, a munkáltatással testi épségüket, értelmi vagy erkölcsi fejlődésüket veszélyeztetik, figyelmeztesse a tanító a munkaadót, s ha ez sikertelen maradna, forduljon az iparfelügyelőhöz vagy más közigazgatási hatóságához.

ad 7. A kormány más úton is gondoskodik arról, hogy a fiatalkorúak és gyermekek ettől a veszélytől távortartassanak, de a legnagyobb sikert mégis attól várom, hogy a tanítóság minden visszaélést e téren saját hatáskörében gátoljon meg és szükség esetén a hatóságok segítségét vegye igénybe.

Természetesen a viszonyokhoz képest megfelelően lépéseket kell tenni aziránt, hogy a gyermekek korcsmán kívül szesz italokat ne fogyasszanak, e tekintetben leginkább várható eredmény a szülők kellő felvilágosításától. De a korcsmázás és más alacsonyabb élvhajászat megszűnését csakis úgy várhatjuk sikerrel, ha az ahhoz hozzászokott néposztályoknak s elsősorban a fiatalságnak más, nemesebb szórakozásokat biztosítunk. (L. a 31.922/1908. sz. körrendeletet a 15 éven aluli gyermekeknek nyilvános mulatóhelyektől távortartása tárgyában.)

ad 9. Az erkölcsrontó és ponyvairodalom termékeinek a gyermekek és fiatalkorúak közt való terjesztését akadályozzák meg a legnagyobb eréllyel a tanítók s azokat az iskolában kíméletlenül kobozzák el. Szükség esetén tegyen a tanító a fölöttes hatóságához jelentést s jelölje meg azokat a forrásokat, ahonnan az ifjak a selejtes nyomtatványokat beszerzik. Ha pedig egy kereskedő ilyeneket a kirakatában tart s gyermekeknek vagy fiatalkorúaknak árusít, forduljanak közbelépésért a bírói vagy a közigazgatási hatóságához. Üdvös szolgálatot tehet a tanítótestület azáltal, ha jó könyvtárakat szervez s azok használatába a népet s különösen az ifjúságot bevezeti.

A gyermekek és fiatalok testi vagy erkölcsi fejlődését veszélyeztető most említett körülményeken kívül még számos oly eset fordul elő, amely jótékony beavatkozást igényel.

Ilyen esetek a következők:

1. Vannak beteg gyermekek, akik közül kiválnak az ideg-beteg, nem rendes elmeállapotú, valamely értelmi vagy lelki fogyatkozásban, szenvedő, abnormis, öröklés útján vagy szerzett módon dégénérait csoportok. Ezekre figyelmeztetni kell az orvosokat, s ha intézeti kezelés szükséges, e célból az ilyen gyermekekkel foglalkozó jótékony-egyesületek közbelépése kérendő ki.

2. A csavargó gyermekeket és fiatalokat, úgyszintén a prostituált fiatalok leányokat a hatóságok tudomására kell hozni s javító nevelésüket kezdeményezni.

3. A koldulásra használt gyermekeket lehetőleg társadalmi úton, szükség esetén a hatóságok útján kell eltartójuk kezéből kiszabadítani s megfelelő elhelyezésüket magánúton vagy jótékony egyesületek útján biztosítani: züllés esetében azoknak javítóintézetekben való elhelyezését kell szorgalmazni. így kell eljárni a más okból erkölcsi romlásnak kitett gyermekekkel szemben is.

4. A züllött, romlott, tolvaj bandához tartozó gyermekeket haladéktalanul fel kell jelenteni a hatóságnál vagy bíróságnál.

5. Másrészt a legnagyobb szeretettel karolandó fel az üldözött, elhagyott és mártír gyermekek ügye, akik részére lehetőleg társadalmi úton kell megfelelő helyet biztosítani.

III.

A büntetett gyermekeket és fiatalokat különböző elbánásban kell részesíteni, mert a gyermekek és fiatalok büntetendő cselekményeit a legkülönbözőbb tényezők idézik elő s maguk a büntetettek is nagyon különbözőek.

Míg tehát a romlottakkal szemben teljes szigorot kell alkalmazni s a hatóság közbelépését is igénybe kell venni, addig a jobb gyermekeket és fiatalokat lehetőleg szeretettel és megbocsátással kell a tanítónak a jó és becsületes útra terelni.

Elvárom a tanítósgtól, hogy a kir. bíróságok és közigazgatási hatóságok a tanítóknban komoly segítséget fognak találni, valahányszor a fiatalkorúak környezettanulmányának elvégzésére s a próbára bocsátott vagy kísérletileg kihelyezett fiatalkorúak felügyelete iránt hozzájuk fordulnak.

10.

Vázlatos tájékoztatás a patronázs-munkáról.

Kiadta a Patronage Egyesületek Országos Szövetsége.

I. A patronázs tevékenység fogalma, célja, ismérvei és jelentősége a társadalom biztonsága szempontjából.

Fogalom. A »patronázs« (pártfogásba vétel) jelenti azt a mentő munkát, amelyet az elhagyatott, *erkölcsi romlás veszélyének kitett*, támaszra szoruló gyermekek és fiatalkorúak, valamint *az erkölcsi veszedelemben levő* felnőttek oltalomba vétele céljából végeznek.

Főcélja kettős: közreműködni a pártfogásba vetteknek lelki átalakítására; másrészt előkészíteni a szerencsétlen elhagyottaknak (pl. a züllésnek kitett árváknak) és azoknak, akik elbuktak, de felemelkedni óhajtanak, a munkás társadalomba való átmenetelét.

Ennek a munkának *főismérvei:* atyai, pártfogó gondoskodás, könyörtelen, felebaráti oltalom, önzetlen jótékony szeretet, de egyúttal a pártfogásba vetteknek állandó, becsületes munkára szorítása.

A felületes szemlélő ezt a pártfogásbavételt érzélgős dédelgetésnek nézi. Aki azonban a kérdést *alaposan* vizsgálja, annak fel kell ismernie, hogy ez a munka sok száz olyan egyént ment meg, aki ily támogatás és irányítás nélkül tétlen munkakerülő gyanánt esnék az állam terhére, vagy mint hivatásszerű gonosztevő okozna bűncselekményével egyeseknek és az összességnek helyrehozhatlan károkat.

Külső látszatra e pártfogó tevékenység azok érdekében van,

akik a züllésnek vagy a bűncselekmény veszélyének vannak kitéve.

Valójában azonban mindez egyúttal a társadalom biztonságának oltalma, tehát nemcsak az irgalomnak és mentésnek, hanem *a nemzet erősítésének*, művelődésének és gazdasági ereje növelésének *munkája*.

A patronázs munka sikere azt jelenti, hogy a munka és a szorgalom, az emelkedetebb világfelfogás és a társadalomnak bölcsen felismert, önmagát mentő munkája győzelmet arat a tunyaság és a munkakerülés, az erkölcstelenség és a züllés, a bűn és a kriminalitás felett. E munkásság eredménye egyértelmű azzal, hogy olyan egyéneket, akik a társadalom veszedelmei és ellenségei lettek volna, a nemzet erősségeivé és munkás támaszaivá sikerül átalakítani.

II. A pártfogásba vetteknek főcsoportjai.

1. *Kiken kell első sorban segíteni?* Azok közül, akiknek pártfogásba vétele kívánatos, első sorban állnak a következők:

a) Az elhagyott, illetőleg az erkölcsi romlás veszélyének kitétt gyermekek.

b) Az erkölcsi romlásnak kitétt, züllésnek indult, vagy bűncselekményt elkövetett fiatalok.

c) A javító intézetekből kihelyezett fiatalok.

d) A szabadságvesztés büntetés alatt állók nélküli családja a szabadságvesztés büntetést kiállottak közül azok, akik munkás életet ohajtának folytatni, de ingadozó jelleműek, rossz útra is könnyen rátéríthetők, különösen pedig a szabadult fiatalok valamennyien.

2. *Legnagyobb fontosságú:* a még nem züllött, de rossz környezetben élő gyermekeknek és fiataloknak a veszélyeztető környezetből való kivétele.

Ezek érdekében a legsürgősebben kell eljárni és néha néhány óra vagy legalább egy-két nap alatt kell megtenni mindazt, amire az állami gyermekvédelem szervezete, a gyámhatóságok intézkedései és a patronázs egyesületek közbenjárásra módot nyújtanak.

A züllöttek és a szabadságvesztés-büntetésüket töltő elítéltek közt sajnos nagy számban vannak olyanok, akiknél a patronázstevékenység – legalább azonnal – nem kecsegtet biztos sikerrel.

Ezért a hatóság elé került *fiatalkorúakat*, valamint a bűncselekményt elkövetett és *büntetésüket töltő egyéneket osztályozni kell* és a különböző csoportokon belül *az egyéni elbánásra kell a legnagyobb súlyt helyezni*.

3. *A túlzás és az általánosítás ezen a téren még a fiatalkorúakra nézve is helytelen és veszedelemes.*

A már mélyre sülyedt, rakoncátlan, nehezen fékezhető, sokszorosán visszaeső vagy a menhelyekről ismételve megszökött fiatalkorúnak munkára kényszerítése és az állami intézetekben való elhelyezése a rendőrség és az igazságügyi hatóságok teendője. *A társadalom tagjai tehát ne avatkozzanak be olyan esetekbe, amelyekben a patronázstevékenység – sajnos – nem kecsegtet sikerrel.* Ezeket ők nem láthatják el hatósági kényszerintézkedések nélkül. A hatóságot legfeljebb figyelmeztethetik, hogy itt rendőri intézkedésekre stb. van szükség.

Viszont, ha a társadalom a még bűncselekményt el nem követett és veszélyeztető környezetben, nevelés nélkül tengődő vagy a próbára bocsátott fiatalkorúak százait teljesen magukra hagyják, akkor ezek száz számra fognak elzúlni.

4. A patronázs egyesületek tagjainak tehát első sorban arra kell törekedniük, hogy *megelőzzék a bajt* és mihelyt veszélyeztető környezetben lévő fiatalkorú esetéről tudomást szereznek, értesítsék a hatóságokat.

Másrészt pedig *válasszák ki a patronázs egyesületi tagok azokat az eseteket, amelyekben munkájuk eredményére legtöbb kilitás van.*

III. Tennyelők az elhagyott gyermekek és a züllés veszélyének kitétt gyermekek és fiatalkorúak érdekében.

1. *A talált, valamint a hatóságilag elhagyottnak nyilvánított és az eddigi környezetében erkölcsi romlásnak kitétt vagy züllésnek indult* gyermeknek igénye van állami gyermekmenhelybe felvételre, amennyiben életének 15-ik évét még be nem töltötte.

Elhagyottnak kell nyilvánítani azokat a 15 éven alul levő vagyontalan gyermekeket, akiknek eltartására és nevelésére köteles és képes hozzátartozói nincsenek és akiknek eltartásáról és neveléséről a rokonok, jótévedők, jótékony intézetek vagy egyesületek kellően nem gondoskodnak. (1903. évi június hó 24-én kelt 1. BM. számú rendelet 1. §-a.) E körülményeket *véglegesen az árvaszék* állapítja meg.

Az állami gyermekmenhely *igazgatója* azonban halaszthatatlanul sürgős esetben, ha a gyermek létérdeke megköveteli és ha az árvaszék intézkedése bevárásából előreláthatólag a késelemben veszély van, *ideiglenesen felveheti* a gyermeket a főszolgabírónak, városokban a polgármesternek, Budapesten a kerületi elüljárónak intézkedése folytán (id. rend. 11-ik [§-a). *Egyik legfontosabb tennivalója* a patronázs egyesületeknek, hogy a menhely- és telepbizottságokkal karöltve megvalósítsák az állami gyermekvédelem kötelékébe tartozó gyermekek hatályos felügyeletét.

Ma már több mint 55,000 gyermek van az állami gyermekvédelem kötelékében s amint ismeretes, a gyermekek nem intézetekben neveltetnek, hanem egyes családokhoz, nevelő szülőkhöz adatnak ki, ami az államnak évenként ez idő szerint több mint 10 millió koronába kerül.

Meg kell akadályozni azokat a *visszaéléseket*, amelyeket e szerencsétlen, elhagyott gyermekekkel a nevelő szülők gyakran elkövetnek. Legyen minden elhagyott gyermeknek a társadalomban pártfogója, támasza. A visszaélésekről jelentést kell tenni az állami gyermekmenhely igazgatóságához. *Könnyítsük* meg az állami gyermekmenhely igazgatóságának nehéz munkáját az *alkalmas családok kiszemelésében is*.

A másik *nem kevésbé fontos* tennivalója a patronázsegyesületeknek, hogy közreműködjenek abban, mikép mindazok a gyermekek, akiknek jogos igénye van arra, hogy az állami gyermekvédelem védő szárnyai alá kerüljenek, oda juthassanak.

Ha valamely gyermeknek az állami gyermekmenhely kötelékébe felvétele halaszthatatlanul szükséges, oly helyeken, ahol állami gyermekmenhely van, legcélszerűbb e végett közvetlenül az állami gyermekmenhely igazgatóságához fordulni; oly helye-

ken pedig, ahol állami gyermekmenhely nincs, a *közigazgatási hatóságokhoz* kell fordulni, amelyek *kötelesek* az állami gyermekmenhelybe felvételre igénnyel bíró gyermek felvétele iránt *szükséges intézkedéseket megtenni* (id. rend. 10. §-a). A község köteles azonnal gondozásba venni azt a 15 éven alul levő gyermeket, aki elhagyottnak mutatkozik és mindaddig gondozásban tartani, amíg a menhely kötelékébe fel nem veszik. (Id. rend. 9, §-a.)

Az azonnali elhelyezésnél természetesen felhasználhatók a társadalmi intézmények is pl. Szeretetház, árvaház stb.

Az *oly községekben* is fejthető ki patronázs tevékenység, amelyekben *patronázs egyesület még nem alakult*. Aki (férfi és nő) a pártfogásra szoruló gyermekek és fiatalkorúak érdekében közbenjárni óhajt, *jelentse be szándékát**) az illetékes bíróság vezetőjéhez, az állami gyermekmenhely igazgatójához és a fiatalkorúak illetékes felügyelő hatóságának elnökéhez,'

2. *A fiatalkorúak felügyelő hatóságáról* a 27,400/909. I. M. számú igazságügyminiszteri rendelet intézkedik.

Nem szabad összetéveszteni e hatósági szervet a társadalom szerveivel: a patronázs vagy más egyesületekkel.

A fiatalkorúak felügyelő hatóságának tagjai részint hivataluknál, állásuknál fogva vesznek abban részt (pl. az árvaszékek elnökei, a város és a megye első tisztviselője stb.), részint az igazságügyminiszter kinevezése alapján.

Tennivalói különböznek a patronázs tevékenységnek önkéntes, társadalmi tennivalóitól s *hatósági jellegűek*, amelyek kiegészítik, teljessé teszik a gyermekek és fiatalkorúak védelmét.

Tennivalói különösen:

1. a javító nevelőintézeteknek és a fiatalkorúak fogházainak időnkénti látogatása útján felügyel a javító nevelés és a fogházbüntetés szabályainak megtartására s a netalán tapasztalt hiányok vagy szabálytalanságok megszüntetése végett jelentést tesz: az; igazságügyminiszterhez;

2. véleményt nyilvánít a javító nevelés alatt álló fiatalkorúak kísérleti kihelyezésének (büntető novella, Bn. 25, §.) és a fogház-

*) A jelentés bélyeg- és portómentes. A borítékra rá kell írni: »Hivatalos felszólításra, fiatalkorú terhelt ügyében, portómentes«.

vagy államfogházbüntetés alatt álló fiatalkorúak feltételes szabadságra bocsátásának (Bn. 29. §.) kérdésében;

3. közreműködik a kísérletileg kihelyezett s feltételes szabadságra bocsátott fiatalkorúak elhelyezésében és a felettük gyakorolt felügyeletbe^;

é. megfelelő esetben javaslatot tesz a kísérletileg kihelyezett és a feltételes szabadságra bocsátott fiatalkorúak visszaszállításának elrendelésére (Bn. 25. §. és 29. §.);

5. megfelelő esetben javaslatot tesz a fogházbüntetés alatt álló fiatalkorúak utólagos javító nevelésének elrendelése iránt (Bn. 28. §.);

6. segítkezik a próbára bocsátott fiatalkorúak elhelyezésében és felügyeletében (Bn. 21–23. §.).

A fiatalkorúak javító nevelése érdekében a felügyelő hatóság elnöke a felügyelő hatóság valamelyik tagjának írásbeli javaslatára patronázs egyesületi tagoknak írásbeli engedélyt adhat arra, hogy a javító neveléssel foglalkozó intézetekben egy-egy, esetleg néhány növendéket vagy a fiatalkorúak fogházában egy-egy, esetleg néhány fiatalkorút hosszabb időn át ismételt látogathasson.

Egyik főfeladata továbbá a fiatalkorúak felügyelő hatóságának, hogy előmozdítsa az erkölcsi romlás veszélyének kitett vagy züllésnek indult gyermekek és fiatalkorúak társadalmi védelmének (patronázs) ügyét.

E végből különösen feladata megfelelő módon odahatni, hogy a területén a gyermekek és a fiatalkorúak védelme körében működő hatóságok és intézmények egységes, céltudatos és tervszerű eljárást kövessenek és hogy a fiatalkorúak védelmére szükséges társadalmi egyesületek és intézmények létesüljenek.

Mint ezekből látható, a patronázs egyesületek s a patronázs tennivalók ellátására vállalkozó egyesek is nagyban megkönnyíthetik és előmozdítyják a fiatalkorúak felügyelő hatóságának működését.

A fiatalkorúak felügyelő hatóságai is törekednek arra, hogy mindazon helyeken, ahol patronázs egyesület még nem alakult s ily egyesületre szükség van, annak megalakulását előmozdítsák.

Evégből bárki fordulhat az illetékes felügyelő hatósághoz, amely a megfelelő útbaigazítással készséggel szolgál.

IV. Legfontosabb a patronázs-munka a fiatalkorúak érdekében.

1. *A büntető novella* (1908: XXXVI. t.-c. Bn.) fiatalkorúakra vonatkozó II. Fejezetének és az annak végrehajtása tárgyában kiadott rendeleteknek a patronázs tennivalókat érintő *legfontosabb rendelkezései*:

A 12 éven aluli gyermek, ha bűncselekményt követett el, sohasem jut fogházba vagy toloncházba, a bíróság azonban kezdeményezheti azt, hogy az arra hivatott hatóságok a gyermek megmentése végett megfelelő intézkedéseket tehessenek.

A 12–18 éves fiatalkorúakkal szemben a Bn. a bíróságot, illetőleg a rendőri hatóságot, (amely utóbbi a fiatalkorúak kihágásait bírálja el), felhatalmazza arra, hogy megfelelően osztályozzon és a fiatalkorúakat életviszonyaikhoz és egyéniségükhöz képest különböző bánásmódban részesítse aszerint, hogy erkölcsi megmentésük és munkára nevelésük mit kíván.

A bíróság az eset körülményeihez képest:

I. elrendelheti, hogy a fiatalkorút *szülője*, vagy az *iskolai hatóság megfenyíték*.

Az iskolai fenyték alkalmazásáról a 149,500/909. V. K. számú m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszteri rendelet intézkedik.

E rendelet szerint az iskolai fenytéket a fegyelem gyakorlására jogosított *tanító* alkalmazza.

A tanító a megkeresés alapján a megfenyítendő gyermek vagy fiatalkorú előtte ismert egyéniségének figyelembe vételével és a közölt tényállás alapján, valamint a vétség fokának mérlegelése után szabja ki az iskolai fenytéket.

Az iskolai fenyték nemei következők:

1. Szóbeli megdorgálás magánosan (négy szemközt).
2. Szóbeli megdorgálás, a tanítót testület, a gondnokság, az iskolaszék, vagy az ipariskolai bizottság előtt.
3. Iskolai elzárás éheztetés nélkül,
4. Iskolai elzárás éheztetéssel.

A dorgálást mindenkor komolyan, de jó indulattal kell fogad-

natosítani. A tanító a szeretet hangján, megfelelő esetben szigorral szóljon tanítványához s törekedjék arra, hogy az intelem a gyermek vagy a fiatalokú magaviseletére és erkölcsi érzületére mennél mélyebb hatást gyakoroljon.

A tanító tárja fel a gyermek vagy a fiatalokú előtt jellembeli hibáit, erkölcsi fogyatkozásait, rossz szokásait és jóindulatú tanácsadással oly módon igyekezzék őt helyes magaviseletre szoktatni, hogy kiérezze abból a jóakaratot és a szeretet s ezzel a gyermek vagy a fiatalokú bizalmát nyerje meg.

Különösen óvakodni kell a gyermek vagy a fiatalokú nyilvános megszégyenítésétől; ezért tilos az osztály- vagy a tanulótársak tudomására hozni azt, hogy a gyermek vagy a fiatalokú büntendő cselekményt követett el és a dorgálás alkalmával el kell őt tiltani attól, hogy cselekményével tanulótársai előtt dicsekedjék.

Az iskolai elzárás csak nappali órákra terjedhet ki és mindenkor csak felügyelet mellett történhetik.

Az iskolai fenyítéket a megkereséstől számított 8 napon belül kell alkalmazni s ennek megtörténtéről a tanító (igazgató) az iskolai gondnokság, az iskolaszék, az iparos- (kereskedő-) tanonciskolái bizottság útján a megkereső hatóságot a megkeresés vételétől számítandó 15 napon belül értesíti.

E szabályok figyelmen kívül hagyása az 1907. évi XXVI. t.-c. 14. §-ának 1. f), illetve az 1907. évi XXVII. t.-c. 22. §-ának 1. i) pontjába, a felső nép- és polgári-iskolai tanítóknál pedig az 1876: XXVIII. t.-c. 7 §-ába ütköző fegyelmi vétséget állapítja meg.

Azt a tankötelest, akit megfenyítés végett az iskolai helyi hatóságnak adtak át, az 1868: XXXVIII. t.-c. 1. §-a alapján nyilvános iskolába járásra kell kötelezni, kivéve, ha a szülő vagy a gyám az 1868: XXXVIII. t.-c. 6. §-ában biztosított jogára hivatkozással, ragaszkodik a tankötelesnek házi- vagy magánintézeti tanításához. Ezekről a tankötelesekről a tanító szigorúan bizalmas feljegyzést készít, feltüntetve a kiszabott iskolai fenyítés végrehajtásának hatását is. A bíróság vagy más hatóság megkeresésére alkalmazott iskolai fenyítéket vagy a most említett feljegyzéseket a növendék bizonyítványában feltüntetni nem szabad.

II. A fiatalokú büntettet a bíróság *házi felügyelet* alá helyeztetheti.

A házi felügyelet gyakorlásának módját a 27,100/909. I. M. sz. igazságügy miniszteri rendelet szabályozza.

E rendelet szerint a bíróság a házi felügyelettel a fiatalokú törvényes képviselőjét, hozzátartozóját, vagy más alkalmas egyént bíz meg.

A házi felügyelettel megbízott köteles a fiatalokú magaviseletét figyelemmel kísérni és erkölcsi fejlődését előmozdítani.

Ha a házi felügyelettel nem a törvényes képviselő van megbízva, a megbízott lehetőleg a törvényes képviselő közreműködése mellett járjon el és igyekezzék odahatni, hogy a fiatalokú erkölcsi fejlődésének előmozdításán a törvényes képviselővel egyetértésben munkálkodjék; jogában áll azonban a fiatalokúval a törvényes képviselő ellenzése esetében is érintkezni és evégből a fiatalokú lakásában megjelenni, de eljárásában a fiatalokú házi körének szükségtelen zaklatásától tartózkodnia kell.

A bíróság a házi felügyelet tartamát az azt elrendelő határozatában szabja meg; de azt előbb is megszüntetheti, ha azt látja, hogy a fiatalokú házi felügyelet alatt tartása tovább nem szükséges. Evégből a felügyelettel megbízott bármikor jelentést tehet.

A bíróság a megbízottól bármikor jelentést kívánhat s ha a fiatalokú érdekében szükséges, tőle a megbízást bármikor visszavonhatja.

III. A bíróság a fiatalokút *erélyesen megdorgálhatja*.

A most idézett rendelet szerint ily esetben a bíró az elítélthez ünnepélyes komoly intelmet intéz, amelynek tartamát a fiatalokú egyéniségéhez, értelmi és erkölcsi fejlettségéhez, életviszonyaihoz és az eset összes körülményeihez alkalmazva állapítja meg.

A dorgálásra ítélt fiatalokúval szemben az elítéltetésének alapul fekvő tényállásból kifolyólag patronázs tevékenységet kifejtteni nem kell, mert a bírói ítélet annak deklarálása, hogy arra a fiatalokúnak jövője érdekében szüksége nincs.

IV. A bíróság a fiatalokút szigorú felügyelet mellett egy év tartamára ideiglenesen szabadlábbon hagyhatja. (Lásd alább

»próbárabocsátás«.) Ez esetben a további eljárás attól függ, hogy a fiatalkorú a próbaidőre kitűzött egy év alatt milyen magatartást tanúsít.

V. Szükség esetén a bíróság javító nevelést rendelhet el a határozatlan időtartamban. Ennek tartama a fiatalkorú munkájától és magatartásától függ. A javító nevelés legfeljebb a fiatalkorú életének huszonegyedik évéig terjedhet. Részletesen szabályozza a javító nevelést a 27,200/1909. I. M. számú ig. min. rendelet.

VI. Ha a fennebbi eszközök nem mutatkoznak alkalmasaknak és szigorúbb elbánásra van szükség, a bíróság a fiatalkorú hosszabb tartamú fogházbüntetésre ítélheti.

E fogház öt évig, ha pedig a vádlott a cselekmény elkövetésekor tizenöt éves elmúlt, súlyos büntettek miatt esetleg tíz évig tarthat.

A fiatalkorúak fogházbüntetése lényegében különbözik a felnőttek fogházbüntetésétől. Részletesen szabályozza a fiatalkorúak fogházbüntetésének végrehajtását a 27,300/1909. I. M. számú rendelet. A fiatalkorúak fogházbüntetését külön e célra rendelt fogházakban hajtják végre. A rendelet a legteljesebb egyénies elbánás lehetőségére és arra törekedett, hogy megfelelő szigorú rendelkezéseivel s a munkára szorítással és tanítással a fiatalkorúval szemben egyfelől az állam büntető hatalmát éreztesse, másfelől megmentse őt, ha még lehetséges, a munkás, a tisztességes társadalom számára.

A bírónak tehát nem az az egyedüli feladata, hogy a bűncselekményt és a büntetést megállapítsa, hanem az eset körülményeihez képest gyámkodó oltalmazó hatósággá változhatik át, aki a fiatalkorú érdekében is intézkedéseket tehet, különösen őt züllött környezetéből gonosz családja vagy hozzátartozói köréből kiveheti vagy további munkára nevelése érdekében próbára szabadlábon hagyja, de egyúttal számára állást, foglalkozást szereztet és pártfogót rendel.

A bírónak ezt a munkáját főleg a magukra hagyott rossz környezetben élő és még el nem züllött fiatalkorúak megmentése érdekében a társadalom önként vállalkozó tagjai a, patronázstevékenység útján elősegítik.

Különösen nagy teendőkor vár a patronázs-egyesületekre a következő irányokban:

1. a vádlott fiatalkorú egyéniségének és környezetének tanulmányozása körül;
2. a próbára bocsátott fiatalkorúak felügyelete körül;
3. a javító nevelőintézetből a fiatalkorúak fogházából kikerülő fiatalkorúak pártfogásba vétele erkölcsi vezetése és részükre munka vagy tisztességes foglalkozás szerzése körül.

V. E tennivalók egyenként.

1. Eljárás a tárgyalás napját megelőzőleg. Környezettanulmány.

A patronázs-egyesületeknek egyik legfontosabb feladata, hogy a bíróságot az oly fiatalkorúak egyéni, családi és társadalmi körülményeiről tájékoztassák, akik ellen bűncselekmény miatt eljárást indítottak; a bíróság csak akkor választhatja ki a fiatalkorú jövőbeli magatartására és erkölcsi megmentésére legalkalmasabb eszközt, ha az említett viszonyokról s körülményekről pontosan értesül.

A bíróság a patronázs-egyesület vagy a bíróságnál közvetlenül jelentkezett egyént »Környezettanulmányi (1. függelékben) blankettának« megküldésével értesíti arról, hogy valamely fiatalkorú ellen büntető eljárást indítottak. A »Környezettanulmányba« a bíróság beírja a fiatalkorúra vonatkozólag általa ismert adatokat.

A patronázs-egyesület a környezettanulmány megejtésére, valamely tagját kéri fel.

Az erre felkért nő vagy férfi (pártfogó) oly időben tanulmányozza a fiatalkorúra nézve fontos adatokat s körülményeket, hogy azokról a kitöltött környezettanulmány megküldésével (portó- és bélyegmentesen) a bíróságot még a tárgyalást megelőzőleg tájékoztassa.

A környezettanulmányba felvett kérdések tájékoztatnak arról, hogy mily irányban kell puhatolózni s az arra nyomtatott jegyzet tájékoztat arról, hogy nem kell minden kérdésre válaszolni, csak arra, ami az adott esetben fontossággal bír.

Különösen ki kell deríteni a fiatalkorú terhelt előéletét,

családi és vagyoni viszonyait, foglalkozását, életmódját, magaviseletét, társadalmi helyzetét és a környezetet, amelyben él, főként azt a körülményt: nincs-e a fiatalkorú terhelt eddigi környezetében erkölcsi romlásnak kitéve vagy nem indult-e züllésnek.

Evégből a környezettanulmány megejtésével megbízott felkeresi a fiatalkorút abban a környezetben, amelyben a fiatalkorú él. Beszél magával a fiatalkorúval, de az ő egyoldalú előadásával nem éri be, hanem kérdezősködik szülőinél, gondviselőinél, munkaadójánál, tanítójánál, a szomszédoknál stb. aszerint, amint azt az adott eset megkívánja.

Ha a környezettanulmány megejtése nehézségbe ütköznék, a lakásba vagy gyárba bemenetelt megtagadnák stb. forduljon az arra fölkért egyén az igazságügyi, a rendőri hatósághoz, esetleg a csendőrséghez.

A pártfogó, aki a környezettanulmányt végezte, tehát az esetet s a fiatalkorú egyéniségét a legjobban ismeri, lehetőleg megjelenik a tárgyaláson és ha szükséges, élőszóval is megadja a megfelelő felvilágosításokat.

2. *Eljárás próbárabocsátás esetében.* Ha a bíróság a fiatalkorú terheltet felügyelet mellett feltételesen szabadlábon hagyta, próbára bocsátotta (1908: XXXVI. t.-c. 21-23. §-ai), a kirendelt pártfogónak feladata a fiatalkorú felett a megfelelő felügyeletet gyakorolni.

A bíróság a próbárabocsátás elrendelésekor a próbárabocsátottat szóval kioktatja s ezenfelül részére írásban foglalt «Utasítást» ad át, amely jövőbeli magaviseletére vonatkozó kötelességeit tartalmazza.

A pártfogó részére pedig a bíróság »Útmutatást« kézbesít, amely a próbára bocsátó határozatra utalással a próbára bocsátott fiatalkorúnak adott utasításokat és a pártfogó jogait és kötelességeit foglalja magában. Ezenfelül a pártfogó feljegyzései céljára a bíróság az »Útmutatás« kapcsán egy rovatos lapot is kézbesít a pártfogónak, amelynek felhasználási módjáról az »Útmutatás« részletesen tájékoztat.

A pártfogó tisztének megkezdésekor mindenekelőtt győződjék meg arról, hogy a fiatalkorú a bíróság rendelkezéseit megértette-e

s kötelességei felől kellően tájékozva van-e s a szükséghez képest világosítsa őt fel ezek felől.

A pártfogó a próbára bocsátott fiatalkorúval jóakarattal és szeretettel bánjék; igyekezzék a fiatalkorú bizalmát megnyerni; őt tanácsal és tettel segítse s a fiatalkorú erkölcsi fejlődését s azt, hogy a fiatalkorú a társadalom hasznos és munkás tagjává váljék, minden módon előmozdítani törekedjék; a szükséghez képest a fiatalkorú elhelyezése, anyagi támogatása és állandó foglalkoztatása érdekében is járjon közbe.

A próbára bocsátottnak kifogástalan, rendes és munkás életmódot kell folytatnia és magaviseletében alkalmazkodni a kell a bíróság és a pártfogó rendelkezéseihez.

A próbára bocsátottnak különösen tartózkodnia kell nemcsak büntetendő cselekmények elkövetésétől, hanem iszákos, csavargó, erkölcstelen életmód folytatásától és dologkerüléstől is.

A próbára bocsátott köteles a részére kijelölt foglalkozást folytatni, tanköteles korban az iskolát pontosan látogatni és a részére kijelölt lakóhelyen tartózkodni. Foglalkozását és lakóhelyét csak pártfogójának engedelmével szabad megváltoztatnia. Köteles a pártfogónál a bíróság utasítása szerint, ily utasítás hiányában a pártfogó által megjelölt időközökben és időben, ha pedig a pártfogó másképp nem rendelkezik, havonként legalább egyszer jelentkezni.

A pártfogó köteles a fiatalkorú magaviseletét a bíróság rendelkezéseinek szem előtt tartásával a próbaidő alatt állandóan ellenőrizni; ecélből jogában áll a nem vele lakó fiatalkorút meglátogatni vagy maga elé idézni. A bíróság a pártfogót az érintkezés módjára, idejére és helyére nézve utasítással látja el.

Ha a bíróság másképp nem rendelkezett, a pártfogó a próbaidő első hónapjában legalább minden héten egyszer, utóbb pedig a próbára bocsátott magaviseletéhez képest gyakrabban vagy ritkábban érintkezzék a próbára bocsátottal.

A találkozások helyét és idejét, ha efelől a bíróság nem rendelkezett, a pártfogó határozza meg. A találkozást nem szabad kitűzni a bíróság vagy a rendőrség helyiségébe vagy oly helyiségbe, amelytől a fiatalkorút erkölcsi fejlődése érdekében távol kell tartani.

Ha a fiatalok iskolába jár, a pártfogónak az iskolai hatóságnál is kell a próbára bocsátott magaviseletéről és előmeneteléről tudakozódnia.

Ha a próbaidő alatt a fiatalok kifogástalan magaviseletet tanúsít, a pártfogó csak az egy évi próbaidő letelte után tesz a bíróságnak erről feljegyzései beküldésével vagy szóval jelentést. Ily esetben a bíróság az elkövetett cselekmény miatt folyamatba tett eljárást megszünteti.

Ha a próbaidő alatt a fiatalok büntetendő cselekményt követ el, iszákos, csavargó vagy erkölcstelen életmódot folytat, vagy egyébként az erkölcsi züllésnek jeleit mutatja, vagyis a felügyeleti szabályokat megszegi, erről a pártfogó a bírósághoz haladéktalanul jelentést tenni köteles. Ily esetben a bíróság a tények megállapítása után ítéletet hoz, amelyben a próbára bocsátó végzést hatályon kívül helyezi s a fiatalok javítónevelésre vagy fogházbüntetésre ítéli.

3. *A javító nevelőintézetből és a fiatalok iskoláiból kikerülő fiatalok pártfogásba vétele*, erkölcsi vezetése és részükre tisztességes munka szerzése igen fontos kötelessége a patronázs-egyesületeknek. A szabadságát visszanyert fiatalok azzal élni rendszerint nem tud; támaszra, pártfogóra van szüksége, hogy az élet mindennapi csábításaival szemben ellentálasson s hogy azon, az úton megmaradhasson, amelyen haladnia kell, hogy a hazának hasznos és munkás polgárává válhassék.

Ezért a javító nevelőintézetekből s a fiatalok iskoláiból a fiatalok rendszerint kísérletileg, csak azon feltétel, mellett bocsátatnak ki a szabad életbe, hogy az eljüket szabott felügyeleti szabályokat megtartják.

A fiatalok felügyelő hatósága a javító nevelőintézetekből s a fiatalok iskoláiból kikerülő minden fiatalok mellé pártfogót rendel.

A patronázs-egyesületek jelentsék be a tennivalók ellátására vállalkozó tagjaikat a fiatalok felügyelő hatóságának, de a társadalom bármely tagja is jelentkezhetik.

A kísérletileg kihelyezett és a feltételes szabadságra bocsátott fiatalok felett a felügyeletet közvetlenül a

kirendelt pártfogók és az illető intézetek vagy fogházak vezetői gyakorolják.

A kirendelésről a pártfogó »Útmutatás« megküldésével értesül, amely a pártfogó jogait és kötelességeit tartalmazza és tennivalóiról tájékoztatja, amelyek nagyrészt azonosak a próbára bocsátott fiatalok pártfogóinak jogaival és kötelességeivel.

Ha a kísérletileg kihelyezett vagy a feltételes szabadságra bocsátott a próbaidő vagy a feltételes szabadság ideje alatt kifogástalan magaviseletet tanúsított, a pártfogó a próbaidő vagy a feltételes szabadság *elteltével* erről azon *intézet vagy fogház vezetőjéhez* tesz jelentést, amelyből a kihelyezés vagy a feltételes szabadságra bocsátás történt.

Ha a kísérletileg kihelyezett vagy a feltételes szabadságra bocsátott a próbaidő vagy a feltételes szabadság ideje alatt újabb büntetendő cselekményt követ el, iszákos, csavargó vagy erkölcstelen életmódot folytat, vagy egyébként az erkölcsi züllésnek jeleit mutatja, vagy a felügyeleti szabályokat megszegi, erről a pártfogó köteles azon *intézet vagy fogház vezetőjét*, amelyből a kihelyezés vagy a feltételes szabadságra bocsátás történt, vagy a fiatalok felügyelő hatóságát *haladéktalanul* értesíteni.

Ily esetben a felügyelő hatóság az igazságügyminiszterhez indokolt előterjesztést tesz, aki a fiatalok az intézetbe illetőleg a fogházba való visszaszállítását elrendelheti.

VI. Eljárás a szabadságvesztés büntetésre ítélték érdekében.

(Fogházmisszió.)

Különösen a patronázs-egyesület működésének kezdetén valószínűleg nem lesz lehetséges mindegyik elítélttel egyénileg foglalkozni. Ezért a többszörösen visszaeső, hivatásszerű büntettekkel vagy oly egyénekkal (pl. előrehaladottabb korban levő, munkára nem képezhető kóbor cigányokkal), kiknél a patronázs tevékenységnek előreláthatólag kétes volna az eredménye, a foglalkozást mellőzni lehet.

Első sorban a pártfogásba kell venni a szabadságvesztésre ítélt 21 éven aluliakat, továbbá a legelőször elítélteket és azokat, akik a fogházban szorgalmasan dolgoztak, kifogástalan maga-

viseletet tanúsítottak és a fogházszemélyzet közlése szerint a munkás élethez visszatérni szándékoznak.

A fogházfelügyelő, illetőleg a letartóztató intézet igazgatósága a patronázs-egyesülettel hetenkint közli a büntetésüket megkezdett azon egyének jegyzékét, akiknek pártfogásba vétele az előbbi pont szerint kívánatos.

Az egyesület gondoskodik arról, hogy egyik működő tag (elítelt nőkre nézve az egyesületnek egyik hölgy tagja) lehetőleg rövid idővel a büntetés megkezdése után a fogházban felkeresse a letartóztatottat és vele lehetőleg négy szemközt, bizalmat keltő módon beszélhessen.

A beszélgetés a letartóztatott egyénisége szerint különböző irányú lehet. A pártfogó az elkeseredettet vigasztalja, a kételkedőt biztatja, a dacost hibájára figyelmezteti s általában az illetőnek lelki életét felébreszteni iparkodik.

Különösen nagy súlyt kell helyezni a családi viszonyok kinyomozására. így meg kell kísérelni a haragot tartó szülők, vagy más hozzátartozók kibékítését.

A szűkölködő családtag anyagi támogatása végett megfelelő lépéseket kell tenni. Amennyiben lehetséges, *a szabadlábbon levő családtag számára munkát kell szerezni*, esetleg az elítéltnak elhagyott gyermekeit *el kell helyezni*.

Körülbelül két hónappal az elítelt szabadulása előtt a pártfogó ismét felkeresi őt a fogházban, tájékoztat szerez terveiről, amelyekre jövője felől jutott, családi viszonyairól, arról, hogy van-e tisztességes ruhája és megfelelő munkakeresménye, dűlása után hova szándékozik először fordulni és minő viszonyban van családtagjaival, korábbi munkaadójával stb.

E látogatás eredményéhez képest szükség esetén felkeresi a szabadulónak hozzátartozóját, vagy korábbi munkaadóját is.

A legnagyobb súlyt kell helyezni arra, hogy azon szabadulók, akik arra leginkább méltóknak mutatkoznak s kiknek szilárd elhatározásuk, hogy tisztességes munkát fognak végezni, tisztességes öltözetet kapjanak, megfelelő alkalmazást és szükség esetén munkaeszközöket szerezhessenek.

A pártfogó lehetőleg iparkodik arra is, hogy mindaddig, míg ez kívánatosnak mutatkozik, a szabadulót jó befolyása alatt

tartsa. E végből lehetőleg ellenőrizi, vagy ha a szabaduló más községbe költözött, levelezés útján, esetleg a munkaadó által ellenőriztetni, vajjon a szabadult egyén tisztességesen dolgozik-e, nem folytat-e munkakerülő, iszákos, vagy züllés jeleit mutató életmódot és jó tanácssal, útbaigazítással, esetleg levelezés útján parkodik őt a munkás élet számára megtartani.

VII. A munkaszerzés főmódjai.

Ha a pártfogó az elítélttel való közvetlen érintkezés folytán arról győződik meg, hogy pártfogolt ja szabadulása esetén szívesen állana munkába, de nincs hová fordulnia, úgy első sorban tőle magától *iparkodjék megtudni*, hogy hol és milyen feltételek mellett kívánna munkát vállalni. Sok esetben az illető munkaadóhoz intézett levél vagy ami még sokkal jobb: a *személyesen* előadott kérelem, utalással arra az emberbaráti ténykedésre, amit a munkaadó a kérés teljesítésével tesz, már megszerzi az elítélt részére a tisztességes kenyérkeresetet.

Az elhelyezésnél ügyelni kell arra, hogy a gyenge akaratú emberek *nagy városoktól*, különösen a fővárostól *távol tartassanak*. Fokozott mértékben áll ez a fiatalokúakra.

A munkaadó előtt célszerű az elhelyezésre szoruló előéletét feltárni, de egyúttal fel kell őt kérni arra, hogy az elhelyezett munkástársai előtt azt titokban tartsa.

A munkaadókkal való *személyes érintkezés* útján lehet a szabadulók elhelyezése körül a legszebb eredményeket elérni; értelmes kisiparosaink és kereskedőink a náluk elhelyezett fiatalokúakkal szemben nem ritkán atyai jóindulattal viseltetnek.

Iparkodjék tehát a pártfogó első sorban saját tevékenységével arra, hogy szabadulás után pártfogolt ja munkával kereshesse meg kenyerét.

Ha munkát szereznie sikerült, a pártfogó lehetőleg személyesen még a *letartóztatás alatt* adja ezt pártfogoltjának tudtára s igyekezzék arra, hogy benne munkaadója iránt hálát ébresszen. Különösen súlyt kell helyezni arra, hogy a szabadulás után azonnal munkába álljon s figyelmeztetni kell a szabadulót arra, hogy útközben korcsmába be ne térjen s tartózkodjék a szeszes ita-loktól.

A munkaszerzés körül felmerülő nehézségeket a társsegületekkel való érintkezés elősegítése s egy központi szerv felállítását útján óhajtja a Szövetség elhárítani vagy csökkenteni.

Függelék.

Az ügy száma.....

kir. törvényszék
kir. járásbíróóság

Környeztanulmány: *)

fiatalkorúól

1. A fiatalkorú családi és utóneve:
2. Születésének éve, hónapja és napja:
3. Születésének helye? Község Megye: Ország:
4. a) Községi illetősége? Község Megye: Ország:
- b) Utolsó állandó lakóhelye? Község: Megye: Ország:
5. a) Anyanyelve:.....
- b) Nyelvismerete:
6. Vallása: r. kath. – g. hath. – gör. kel. – ág.
ev. – ref. – unit. – izr. – egyéb
(névszerint);
7. Származása: törvényes. – törvénytelen.
8. a) Foglalkozása:
- b) Fenntartotta-e magát ebből? igen – nem
- c) Ha nem, ki tartotta el? (szülője, férje, stb.)
- d) Van-e vagyona?
9. a) Műveltségi foka: nem ír, nem olvas – csak olvas –
ír, olvas
- b) Jár-e iskolába és ha igen, hová?
- c) Minő iskolának, melyik osztályát végezte el?
10. a) Van-e testi vagy szellemi fogyatkozása és minő?.....
- b) Vannak-e rossz szokásai, szenvedélyei, kóros hajlamai és minők? (veszekedő természetű, kártyás, csavargó, erkölctelen stb.).....

*) A környeztanulmány a bíró tájékoztatására szolgál avégből, hogy a fiatal” korú terhelt egyéniségét, értelmi és erkölcsi fejlődését és életviszonyait megítélhesse! Erre a célra nem szükséges a környeztanulmányban felvett kérdések mindegyikére választ adni, mert e kérdések inkább csak arra nézve kívánják a környeztanulmány beszerzésével megbízott figyelmét felhívni, hogy minő irányban kell puhatolóznia. A szerzett adatokat a megbízott ahhoz képest jegyezze fel, amint azok az adott esetben a fiatalkorú egyéniségének és életviszonyainak megítélése szempontjából jelentősékek látszanak. A környeztanulmányt a megbízott lehetőleg ne a fiatalkorú jelenlétében töltse ki, hanem vele és környezetének tagjaival a feltett kérdések szem előtt tartásával folytasson beszélgetést és ennek eredményéhez, valamint a tapasztaltakhoz képest válaszoljon a környeztanulmányban feltett kérdésekre.

Útmutatás. A válaszokat a dült betűkkel nyomtatott kérdésekre a megfelelő szavak aláhúzásával kell megadni.

Kikkel érintkezik rendszeren, s nem veszélyeztetik-e erkölcsi fejlődését azok, a kikkel rendszeren érintkezik?

Fogyaszt-e rendszeresen szeszestalt (bort, sört, pálinkát stb.) nagyobb mértékben *igen - nem new.*

Mértéktelenen? *igen, mindkettő*
igen-

11. a) Elnek-e szülei?

b)

Ha a szülei nem élnek, kik a legközelebbi rokonai vagy hozzátartozói és hol laknak?

12. a) Atyjának családi és utóneve:

b) Anyjának családi (leánykori) és utóneve:

c) Szüleinek foglalkozása: *csak az apa – csak*

d) Szüleinek lakása:

13. a) Szülei, vagy azok közül egyik:

vagyonalan

– vagyonos

b) Szülei élveznek-e valamilyen segítyt? .. *igen - nem*

14. a) Szüleinek háztartásában él? *igen - nem.*

b) Ha nem, kinek háztartásában él?

(munkaadójának, férjének, rokonának stb.)

némi vagyonnal bír

15. a) Annát az egyénnek, akinek háztartásában él, foglalkozása:

b) Háztája rendes-e?

c) Miként bánik a fiatalkorúval? (nem bánik-e durván, kegyetlenül, erkölcsi fejlődését veszélyeztetőleg?)

A szülők vagy akinek háztartásában él, nem folytatnak-e iszákos, erkölcsstelen vagy csavargó életmódot?

A szülők otthon dolgoznak-e vagy házon kívül és mily időben?

a) A szülők gyermekeinek száma és kora:

b) Hány szorul ezek közül szülői ellátásra?..

c) Mivel foglalkoznak a gyermekek

a) Mi a szülők szándéka a fiatalkorú terhelt

jövőjére vonatkozólag?

b) Ohajtanák-e, hogy javító nevelőintézetben

neveltessék?

c) Tudnak-e jótékony intézményt vagy oly személyt megnevezni, aki a fiatalkorú terhelttel törődik, neveléséhez hozzájárul?

20 a) Mit adnak okul a szülők arra, hogy a

fiatalkorú a bűncselekményt elkövette?

b) Mi a pártfogó véleménye e tekintetben?

21 a) Mily intézkedést tartana a pártfogó kívánatosnak a fiatalkorú erkölcsi megmentése és jövője érdekében?

Nem látja-e őt környezetében erkölcsi romlásnak kitéve?

22 A pártfogó esetleges további megjegyzései:

Kelt. évi

hó napján.

(Alíírás.)

II.

A gyermekvédelemre és a fiatalkorúak támogatására hivatott tényezők.

A) Hivatali szervek.

1. Központi és székesfővárosi hatóságok.

A m. kir. igazságügyminisztérium. Igazságügyminiszter: dr. *Székel*y Ferenc v. b. t. t. Illetékes államtitkár: dr. *Tory* Gusztáv. A IX. ügyosztály ügybeosztása: 1. A fiatalkorúakkal szemben a büntetőnovella értelmében tett bírói intézkedések végrehajtásának irányítása és ellenőrzése. 2. A törvénykezés, valamint az ügyvitel és ügykezelés körében a III. és IV. ügyosztályhoz utalt feladatok közül a fiatalkorú terheltekre vonatkozó tennivalókra nézve egyetértő eljárás a III. és IV. ügyosztállyal; az ily terheltek bűnügyeinek ellátására kijelölt bírák és ügyészek nyilvántartása. 3. A pártfogó tisztviselők személyi ügyei. 4. A fiatalkorúak felügyelő hatóságainak személyi és gazdasági ügyei, valamint működésük irányítása és ellenőrzése, úgyszintén a javító nevelőintézetek és a fiatalkorúak fogházai részére állandó látogatók kijelölése. 5. A kir. javítóintézetek személyi ügyei (kivéve a végellátást), továbbá gazdasági ügyei, ideértve az építkezéseket és a felszereléseket is.

A javítónevelés végrehajtására alkalmas magánintézetek ügyei, különösen oly intézetek kijelölése, szervezeti és működési szabályaiknak jóváhagyása, valamint fenntartóikkal az oda beutalt növendékekre vonatkozó szerződések megkötése. 7. A javítónevelést kiegészítő intézmények (gyógypedagógiai intézetek, mezőgazdasági telepek, foglalkoztató műhelyek, ideiglenes elhelyezésre szolgáló menedékhelyek és kórházak stb.) ügyei. 8. A javítónevelésben részesített növendékek kihelyezésének engedélyezése és a kísérleti kihelyezés visszavonása. 9. Gondoskodás a fogházra, államfogházra és elzárásra ítélt fiatakorúak elhelyezéséről, halasztás, félbeszakítás és feltételes szabadság engedélyezése és visszavonása. 10. A fiatakorúak országos fogházának és kerületi fogházának szervezése; az országos fogház személyi ügyei (kivéve a végellátást), továbbá gazdasági ügyei, ideértve az építkezéseket és a felszereléseket is. 11. A tisztviselői állások betöltésénél (5. és 10. pont) a VIII. ügyosztállyal egyetértő eljárás, tekintettel a IX. és a VII. ügyosztály előterjesztése alapján kinevezett tisztviselők összesített létszámára. 12. A patronázsegyesületek nyilvántartása, segélyezése, működésük ellenőrzése és irányítása. A fiatakorúak visszaesésének és általában erkölcsi romlásának megakadályozására irányuló feladatok. Főnök: dr. *Kun Béla* miniszteri tanácsos. Személyzet: dr. *Bálás Béla* miniszteri osztálytanácsos, dr. *Nemes Lajos* miniszteri osztálytanácsos. Beosztva: dr. *Rottenbüler Fülöp* kir. ítélőtáblai bíró, dr. *Tóth Béla* kir. járásbíró, dr. *Markos Olivér* állami pártfogó tisztviselő.

A m. kir. belügyminisztérium. Belügyminisztérium vezetésével megbízva: *Khuen-Héderváry* Károly gróf, v. b. I.1. miniszterelnök. Illetékes államtitkár: *Bezerédj* Viktor dr. XII. Gyermekek védelmi főosztály. Ügyköre: A gyermekvédelmi ügyek. Az állami gyermekmenhelyek. Az árvaházak feletti felügyelet. Főnök: dr. *Kőszeghy* Sándor min. o. tanácsos cs. és kir. kamarás. Személyzet: *Halász* Sándor min. osztálytanácsos, *Reinle* Gyula min. titkár, *Nagy* Sámuel dr. min. segédtitkár, *Kormos* Béla fogalmazó, *Gáli* Ernő *Mészáros* Lóránd, *Piatsek* Emil segédfogalmazók és dr. *Lévay* Ödön a belügyminisztériumba beosztott gyermekmenhelyi igazgató főorvos.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium. Vallásos közoktatásügyi miniszter: gróf *Zichy* János. Illetékes államtitkár: dr. *Balogh* Jenő. Külön patronázs osztály fog szerveztetni.

Budapest székesfőváros. Polgármester: Dr. *Bárczy* István.

A tanácsi IX. Ügyosztály. Ügyköre: 1. A szegényügy általában. 2. A szegényházak, árvaházak, szeretetházak, szülő- és lelencházak, menedékhelyek, javítóintézetek és a társadalom által szükségelt egyéb jótékony intézmények létesítése és kezelése. 3. Minden jótékonyági természetű alapítvány kezelése. 4. A székesfővárosi jótékony intézetek mindenmű követeléseinek, továbbá a közjótékonyági hagyományoknak és adományoknak biztosítása, beszédese és behajtása iránt való intézkedés. 5. Egyesületi és betegsegélyező pénztári ügyek. 6. Az *Albrecht-Hildegarde* alapítvány kölcsönügyei. Főnök: *Almády Géza*, tanácsnok. Személyzet: *Szaszovszky* József tanácsjegyző, *Korányi* Elemér, dr. *Schüler* Dezső, dr. *Gallina* Frigyes fogalmazók, *Wirnhart* Ágoston segédfogalmazó.

Budapest székesfőváros árvaszéke. Elnök: *Melly* Béla dr. Személyzet: Elnökhelyettes: *Unger* Jenő. Ülnökök: *Szécsi* Ignác, *Rill* Ágost dr., *Zoltán* Menyhért dr., *Morlin* Imre, *Visnya* József, *Ságodi* Imre dr., *Kovács* Jenő dr. *Bereghy* Kornél dr. Jegyzők: *Ballá* Károly, *Fenyves* Béla, *Hámory* Zoltán, *Ágoston* Géza dr. Fogalmazók: *Wurb* Elemér, *Mosdóssy* Gyula, *Wészter* Gusztáv, *Kabdebó* Miklós. Segédfogalmazók: *Novák* Sándor, *Stolniczky* Gyula, *Toldy* Tibor. Segédhivatali aligazgató: *Wittmann* György. Kezelőtisztek: *Dettrich* Gyula, ifj. *Nagy* Sándor, *Horváth* Antal. Iroda s.-tisztek: *Czagányi* Sándor, *Erdőssy* Sándor, *Szemere* Ferenc, *Garay* Imre, *Basch* Dezső, *Horváth* József. Beosztva: *Timár* József stat. hiv. számtiszt.

A Budapest székesfővárosi m. kir. államrendőrség. Külön fiatalkorúak r. bírósága a IV. ker. szerb-utcai dunai kapitányság. Főkapitány: dr. *Boda* Dezső. Főkapitányhelyettes: dr. *Pekáry* Ferenc. Vezető: *Tóth* Mihály ker. kapitány. Fogalmazó: *Barna* Béla kapitányhelyettes. Segédfogalmazó: *Radák* György dr. Orvos: *Boythá* József dr. Gyakornok: *Quhits* Andor dr.

2. A Bn. 24. 27. és 31. §-a alapján működő intézetek és hatóságok.

Kir. javítóintézetek.

Az intézet	
befogadó képessége	
Aszód	480
Kassa	720
Kolozsvár	80
Rákospalota (leányintézet)	200
Székesfehérvár	150
Összesen:	1630

Magán javító-nevelőintézetek.

Az intézet megnevezése	Az igazság- ügyminister által beutalható növendékek száma	A rendelet száma, mely az intézetet javító-nevelésre kijelölte
1. Ecséri Szeretetház (leányok)	25	1910. VII. 3796. I. M.
2. Szikszói Bethánia-Szeretetház (leányok)	60	1910. VII. 4791. I. M.
3. Püspöknádasdi Julianeum	55	1910. VII. 5444. I. M.
4. Szegedi Árpád-Otthon	60	1910. VII. 7141. I. M.
5. Soproni Széchenyi-Szeretetház	40	1910. VII. 5800. I. M.
6. Lorettomi fiúnevelő telep	6	1910. VII. 2728. I. M.
7. Dunaalmási Szeretetház	20	1910. VII. 3079. I. M.
Összesen	320	

Fiatalkorúak fogházai.

Sor- szám	Főügyészségi székhely	Fiatalkorúak fogháza	Befogadható	Létszám 1910. évi december 31.
1. Budapest		bpesti kir. orsz. gyűjtőfogház	{ fiú 300	197
			{ leány 100	31
2. Debreczen		Nyiregyháza	{ fiú 49	4
			{ leány 11	1

Sor- szám	Főügyészégi székhely	Fiatalkorúak fogháza	Befogadható	Létszám 1911. évi december 31.
3.	Győr	Győr	{ fiú 57 leány 33	21 2
4.	Kassa	Kassa	{ fiú 170 leány 20	71 —
5.	Kolozsvár	Kolozsvár	{ fiú 50 leány 12	6 —
6.	Marosvásárhely	Marosvásárhely	{ fiú 36 leány —	2 —
7.	Marosvásárhely	Brassó	{ fiú 19 leány 34	7 4
8.	Nagyvárad	Gyula	{ fiú 77 leány 20	11 —
9.	Pécs	Pécs	{ fiú 60 leány 26	24 —
10.	Pozsony	Pozsony	{ fiú — leány 20	— —
11.	Pozsony	Nyitra	{ fiú 40 leány —	— —
12.	Szeged	Zombor	{ fiú 27 leány 8	11 —
13.	Temesvár	Lugos	{ fiú 40 leány 20	14 —

A fiatalokorúak felügyelő hatóságai.

Sorszám	Székhely :	a felügyelő hatóság felügyelete alá tartozó		Jegyzet
		fiatalkorúak fogházai	javító-, nevelőintézet	
1	Budapest	a budapesti fiatalokorúak fogházai (gyűjtőfogház)	az aszódi kir. javítóintézet a rákospalotai kir. javítóintézet az ecseri szeretetház	

Sorszám	Székhely :	a felügyelő hatóság felügyelete alá tartozó		Jegyzet	
		fiatalkorúak fogháza	javító-, nevelőintézet		
2	Székesfehérvár	—	székesfehérvári kir. javítóintézet		
3	Debreczen	—	—		
4	Nyiregyháza	nyiregyházai fiatalkorúak fogháza	—		
5	Győr	győri fiatalkorúak fogháza	—		
6	Sopron	—	a soproni Széchenyi szeretetház		most van alakulóban
7	Komárom	—	a dunaalmási szeretetház		
8	Kassa	kassai fiatal- korúak fogháza	a kassai kir. javítóintézet		
		—	szikszói Bethánia szeretetház		
9	Kolozsvár	kolozsvári fiatal- korúak fogháza	kolozsvári kir. javítóintézet		
10	Marosvásárhely	marosvásárhelyi fiatalkorúak fog- háza	—		
11	Brassó	brassói fiatal- korúak fogháza	—		
12	Nagyvárad	—	—		
13	Gyula	gyulai fiatal- korúak fogháza	—		
14	Pécs	pécsi fiatalkorúak fogháza	püspöknádasdi Julianeum		
15	Pozsony	pozsonyi fiatal- korúak fogháza	—		
16	Nyitra	nyitrai fiatal- korúak fogháza	—		most van alakulóban
17	Szeged	—	Szegedi Árpád otthon		
18	Zombor	zombori fiatal- korúak fogháza	—		
19	Temesvár	—	—		
20	Lugos	lugosi fiatalkorúak fogháza	—		

3. A kormányhatóságok kezelése alatt álló alapítványok.

A magyar kir. belügyminisztérium kezelése alatt álló alapok közül a fiataikorúak védelmére vonatkoznak egészben vagy részben a következők:

I d ő s b L u c z e n b a c h e r P á l e m l é k é r e t t t
a l a p í t v á n y . Alapította *Forster* Gyuláné, szül. Luczenbacher Erzsébet az 1901. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 95.726 K 03 f. Évi kamat 3.664 K 96 f. Célja a budapesti irgalomházban egy ágyalapítványt fen tartani; a fenmaradó összeg nyitramegyei, 7 éven felüli, elhagyott gyermekek gondozására fordítandó.

O r s z á g o s s z e g é n y a l a p . Az alapítvány jelenlegi összege 398.051 K 36 f. Évi kamat 6.772 K 92 f.

F e j é r v á r y M i k l ó s n é é s S z e n t p é t e r v á r i
K á r á s z M i k l ó s a l a p í t v á n y a . Alapította *Fejérvári* Coelestina az 1890. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 101.238 K 08 f. Évi kamat 4.035 K 13 f. Célja szegény betegek ápolása a paulai szent Vince nővérek kórházaiban.

B á r ó M a j t h é n y i O t t ó a l a p í t v á n y a . Alapította báró *Majthényi* Ottó az 1887. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 11.225 K 91 f. Évi kamatja 442 K 68 f. Célja a Budapesti szünidei gyermekelep*) egylet segítése.

D r . B u k o v i n s z k y J ó z s e f a l a p í t v á n y a . Alapította *Buhovinszky* József az 1889. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 10.914 K. Évi kamat 429 K 73 f. Célja magyar orvosok vagy sebészek elszegényedett családtagjainak vagy özvegyeinek és árváinak segélyezése.

T ű z o l t ó i s e g é l y a l a p . Alapította az *Első magyar általános biztosítótársaság* az 1879. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 77.29-5 K 09 f. Évi kamat 3.117 K 13 f. Célja tűzoltás közben munkaképtelenné vált tűzoltók vagy a hivatásuk közben elhalálozott tűzoltók családtagjainak segítése.

D r . E i b e r A n t a l a l a p í t v á n y a . Alapította *Eiber* Antal dr. pesti orvos, az 1873. évben. Az alapítvány jelenlegi

*) Adatait lásd 148. lapon.

összege 6.933 K 61 f. Évi kamatja 266 K 69 f. Célja árva leánygyermekek kiházasítása.

Gróf Gyulai Samu alapítványa. Alapította gróf *Gyulai Samu* az 1870. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 113.278 K 59 f. Évi kamat 4.484 K 89 f. Célja önhibájukon kívül elszegényedett budapesti lakosok segélyezése. Családfentartók és gyermekkel bíró özvegy nők előnyben részesülnek. **Ínségkönyöradományi** alap. Az alapítvány jelenlegi összege 341.568 K 52 f. Célja Ínséges községi lakosok segítése.

Rudolf fogadalmi alap. Az alapítvány jelenlegi összege 17.639 K 98 f. Évi kamatja 704 K 24 f. Célja szegények és árvagyermek segélyezése. A kedvezmény nyújtásának feltétele: hunyad- és háromszékmegyei községben való lakás.

Németh János alapítványa. Alapította *Németh János* apát, az 1848. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 58.006 K 72 f. Kamatja 1.455 K 97 f. Célja elmebetegek ápolása.

Novotny szegény alapítványa. Alapította *Özv. Novotny Jánosné* az 1818. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 17.211 K 25 f. Évi jövedelme 689 K 44 f. Célja szegényeknek személyenként évi 84 K segéllyel való ellátása. A kedvezmény nyújtásának feltétele: római kath. vallás, szegénység, erkölcsösség.

Felvidéki Ínséges alap. Az alapítvány jelenlegi összege 53.414 K 60 f. Célja Árva, Bereg, Liptó, Nyitra, Sáros, Szepes, Trencsén, Turócz és Zólyom vármegyék Ínséges lakosait segélyezni.

Damaszkin István alapítványa. Alapította *Damaszkin István* az 1817. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 28.705 K 45 f. Évi jövedelme 1.154 K 60 f. Célja Torontál vármegye Németi község szegényeinek és az özvegy papnék támogatása!

Rádl József alapítványa. Alapította: *Rádl József* az 1850. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 240.811 K 53 f. Évi kamat 9.584 K 37 f. Célja: inség által sújtott községek és községi lakosok segítése. A kedvezmény nyújtása nincs fejtelhez kötve.

Podhrágyi báró Popper Lipót és neje, szül. Rosenthal Evelin alapítványa. Alapította báró Popper Lipót és neje, az 1882. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 251.477 K 80 f. Célja magyarországi illetőségű, szegény és segélyre szorult özvegyek és árvák segítése. Alapítólevél szerkesztése iránt most vannak a tárgyalások folyamatban.

Wahrmann József ingyekenyer alapítványa. Alapította Wahrmann József az 1902. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 2.000 K. Célja a budapesti ingyekenyer egyesület támogatása.

Szülő- és lelencházi alap. Alapította Szlavnitzai és Lukai Sándor István az 1793. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 12.950 K 91 f. Célja országos szülőintézet, továbbá talált és elhagyott gyermekek részére menedékhely felállítása. Jelenlegi évi jövedelem 115 K 87 f.

Kostyák János alapítványa. Alapította Kostyák János gyógyszerész, az 1899. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 25.089 K 03 f. Évi kamat 1.148 K 14 f. Célja egy bölcsődével összekötött állami lelencház építése.

Közigazgatási fogház- és toloncház alap. Az alapítvány jelenlegi összege 74.809 K 98 f. Évi kamat 3.386 K 11 f. Célja vidéki állami gyermekmenhelyek építése. Az 1908. évi VIII. t.-c. alapján ezen alapból 2,027.116 K. 07 f, az országos betegápolási alapból pedig 1,665.793 K 53 f, összesen tehát 3,692.909 K 60 f a vidéken felállított menhelyek építési költségeire fordított.

A most felsorolt alapítványoknál a kedvezmény odaitélése a magyar kir. belügyminisztert illeti.

Gróf Nádasdy Ferenc alapítványa. Alapította gróf Nádasdy Ferenc, kalocsai érsek, az 1851. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 505.770 K 20 f. Évi kamatjövedelem 20.176 K 79 f. Célja hogy a kalocsai káptalan által javaslatba hozott elmebetegek elmeegógyintézetben ápoltassanak. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaitélése felől a kalocsai káptalan rendelkezik. Az utolsó évben kedvezményben részesült 27 egyén, és pedig 19 beteget napi 1 K 40 f, 7 beteget napi 1 K 60 f és 2 beteget napi 3 K ápolási díj mellett helyeztek el.

Gróf *Andrássy Aladár* alapítványa. Alapította *Andrássy Aladár* gróf az 1834. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 39.820 K 33 f. Célja Homonna, Velejte, Tiszadob, Hardicsa és Letenye község szegényeinek gyámolítása. A kedvezmény odaítélése felől az alapító örököse, gróf *Andrássy Sándor*, rendelkezik.

Gróf *Batthyány János* alapítványa. Alapította *Batthyány János* gróf, az 1836. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 78.093 K 73 f. Bevétele évi 3.110 K 39 f. Célja elmebetegek ápolása. Jelenleg a lipótmezei elmegyógyintézetben 1 beteg 3 K és 2 beteg 1 K 40 f napi ápolási díj mellett helyeztetett el. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől az alapító örökösei rendelkeznek.

Kozma Sándor síremlék- és gyermekvédő alapítványa. Az alapítvány jelenlegi összege 12.500 K. Évi kamat 100 K. Célja szegény gyermekek segítése. A kedvezmény odaítélése felől a koronaügyész rendelkezik.

Rudolf trónörökös születése emlékére tett alapítvány. Alapította gróf *Karátsonyi Guido*, az 1858. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 262.600 K. Célja magyarországi jótékony és más közhasznú intézetekben alapítványi helyek létesítése. A kedvezmény odaítélése felől a magyar kir. kormány az alapító utódainak meghallgatásával, rendelkezik.

A m. kir. igazságügyminiszterium rendelkezése alatt levő s a fiatalokorúak védelmére szolgáló intézmények javára igénybe vehető alapok:

Erdélyi tekeasztali alap. Alapított az 1818. évi erdélyi főkormányzószékhez intézett 1987. sz. udvari rendelettel. Az alapítvány jelenlegi összege 409.866 K 84 f. Célja a szamosújvári fegyintézetből kiszabadult fegyenceket útiköltséggel ellátni. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől az igazságügyminiszter rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 750 K készpénz.

Báró Josinczy-alap. Alapította báró *Josinszky József*, volt szamosújvári várnagy. Az alapítvány jelenlegi összege 15.405 K 05 f. Célja a szamosújvári fegyintézetben 2 vallásos, erkölcsi javulást mutató, példás viseletű fegyenc jutalmazása,

A kedvezmény odaítélése felől az igazságügyminiszter rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 112 K készpénz. Ugyanakkor kedvezményben részesült két egyén.

J a k a b f a l v i a l a p í t v á n y. Az alapítvány jelenlegi összege 25.989 K 40 f. A kamatokat a budapesti rabsegélyző egyesület kapja. A kedvezmény odaítélése felől a budapesti rabsegélyző egylet rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 300 K készpénz. Ugyanakkor kedvezményben részesült 4 egyén.

A l e t a r t ó z t a t ó i n t é z e t e k b e n l e v ő l e t a r t ó z t a t o t t a k é s a j a v í t ó i n t é z e t i n ö v e n d é k e k s e g é l y e z é s é r e s z o l g á l ó s e g é l y a l a p o k. A segélyalapok jelenlegi összege 565.923 K 96 f. Célja a címben foglaltatik. A kedvezmény odaítélése felől a magyar kir. igazságügyminiszter rendelkezik.

A földművelésügyi m. kir. miniszter kezelése és rendelkezése alatt áll:

Á l l a m e r d é s z e t i t i s z t v i s e l ő k g y e r m e k e i n e k n e v e l é s é t s e g é l y ő a l a p. Budapest, V. Zoltánutca 16. sz. Alapította a magyar kir. földművelésügyi miniszter az 1892. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 262.000 K. Célja államerdészeti tisztviselők szülői házon kívül elemi iskolát látogató, továbbá közép- és erdészeti főiskolát bárhol látogató gyermekeinek segélyezése. Az utolsó évben kiosztásra került 55.700 K készpénz. Ugyanakkor kedvezményben részesült 238 egyén.

A magyar kir. pénzügyminisztérium rendelkezése alá tartozik a »Jövedéki bírság alap«. Ez alap tiszta vagyona: 10,612.000 K.

Az alap kamataiból támogatásban részesülnek a pénzügyőrségnél vagy pedig vám- és fogyasztási hivataloknál alkalmazott szülők gyermekei.

A támogatás abban áll, hogy a pénzügyminiszter ösztöndíjakat, ipari tandíjak fizetésére szánt összegeket adományoz, az ezen alapból létesített kórházi ágyalapítványi helyeken ingyenes ápolást biztosít, egyes tanintézetekben és internátusokban

a növendékek ellátási díjait a jövedéki alap terhére fizeti. Az alap kamataiból átlagosan évi 300.000 koronát fordítanak a fenti célokra, legutóbbi évben 1195 volt a kedvezményt nyertek száma.

Az 1910–11. évi tanévben 11 növendékért fizetett katonai intézetekben fejenként 428 és 828 koronát. Fa-, fém- és kőfaragó szakiskolákkal kapcsolatosan 13 tanuló nyert ellátást és kiképzést. A budapesti horvát-szlavón internátusban 7 gimnáziumi tanulóért fedezte ezen alap az évi 666 K tartásdíjat. A Ranolder-féle budapesti felsőbb leánynevelőintézetben 13 helyet tartott fenn az alap. Az Erzsébet nőiskola polgári tanítónőképző internátusában két leányért fizettek ellátást.

A budapesti kórházak közül a Vöröskereszt egylet budai kórházában 2 ágy, a poliklinikai egyesület kórházában 10 ágy s a tüdőbetegek szanatóriumában 1 hely állott az alap rendelkezésére.

Mindezen kedvezményeket a magyar kir. pénzügyminiszter adományozza.

A vidéki intézetekben fentartott alapítványi helyeket lásd alább.

4. A magy. kir. állami gyermekmenhelyek.

A gyermekvédelmi igazgatásnak jogalapját az 1901. évi VIII. és XXI. törvény cikkek alkotják; ezek alapján adta ki az akkori belügyminiszter a törvény végrehajtása tárgyában gyermekvédelmi szabályzatát, mely 1903. szeptember 1-én lépett életbe. E szabályzatnak azt a rendelkezését, mely az elhagyatottság fogalmát meghatározza, gróf *Andrássy* Gyula belügyminiszter fejlesztette ki, midőn a törvényben megnyilatkozó akarat és az előbb hivatkozott gyermekvédelmi szabályzat szellemében, és az 1907. év; június 13-án 60.000. szám alatt kelt rendeletével kimondotta, hogy az eddigi környezetünkben erkölcsi romlásnak kitett, avagy züllésnek indult gyermekek az állami gyermekvédelem kötelékébe tartozzanak.

Az államigazgatás az 1901. évi VIII. t.-c. rendelkezése szerint 18 gyermekmenhelyet épített, ezek közül azonban a nagy-

szöllősit, tekintettel az 1907. évi 60.000. szám alatt kelt rendelet követelményeire, zárt nevelésre berendezett intézetté alakította át. Mind e menhelyek teljesen egyenlő jogkörben működnek. Ezek között a legnagyobb a budapesti menhely, mely azonban a vidéki menhelyektől csak szélesebb alapokon szervezett berendezésében tér el.

A magyar állami gyermekvédelem *a kir. belügyminiszter fenhatósága* alá tartozik.

A belügyminiszternek *külső szakközege a gyermekmenhelyek országos felügyelője.*

Minden menhely élén a menhely igazgatója áll. A menhely igazgató-főorvosa mellett működnek: a közegészségügyi szakközegek, a másodorvos, a gyermekgondozó nők és a gazdasági személyzet. Az egyes telepeken a teleporvosok és az újonnan szervezett telepfelügyelők látják el a telepre kihelyezett gyermekek gondozását és felügyeletét.

Minden egyes telepen van egy telepbizottság, tagjai a helyi közigazgatás hatóságain kívül a helyi társadalomnak vezető elemei. A menhelyek székhelyén vannak a menhelybizottságok, melyeknek működési köre területre terjed ki, amelyen a menhelynek szervezett telepei sorakoznak. A menhelybizottságnak hivatalból tagjai: a helyi hatóságok vezetői és a telepbizottságok által kiküldött képviselők.

A társadalmi gyermekvédelmi igazgatás a gyermekvédő országos bizottság szervezetében csúcsosodik ki. Ez országos bizottság elnöki állása gróf *Edelsheim-Gyulai* Lipót, mint társadalmi gyermekvédelmi felügyelő, lemondása folytán üresedésben van, másodelnöke gróf *Teleky Géza*.

Az összes menhelyeken a csecsemő ágyak száma 1909-ben volt 612, a nagyobb gyermekek ágyának száma 360. Összesen tehát 972 ágy állott rendelkezésre.

Az állami gyermekvédelem a gyermek felvételét formasághoz nem köti. A gyermek felvétele iránt rendelkezhetik az árvaszék, az elsőfokú közigazgatási hatóság és maga a gyermekmenhely igazgatója. A legtöbb felvétel ilyen. A végleges felvétel azonban mindenkor az árvaszék rendelkezése alapján történik. A gyermeket a menhelybe hozhatja az anya, a gyám, bármely

hozzátartozója, a közigazgatási hatóság, de jelent kezdhetik a gyermek a menhelyben minden kíséret nélkül is.

A gyermeklétszám elosztását az egyes gyermekmenhelyek szerint a következő táblázatban mutatjuk be:

Gyermekmenhely december 31.	Gyermek- létszám 1908
1. Arad	1843
2. Budapest	8079
3. Debreczen	3130
4. Gyula	1646
5. Kassa	1958
6. Kecskemét	3350
7. Kolozsvár	1520
8. Marosvásárhely	852
9. Munkács	1813
10. Nagyvárad	2073
11. Pécs	1803
12. Rimaszombat	1631
13. Szabadka	2026
14. Szeged	4031
15. Szombathely	3320
16. Temesvár	2465
17. Veszprém	2959
Összesen.	44499

Az állami gyermekmenhelyek a környéknek erre alkalmas falvaiban telepeket szerveznek. A telepalapítás feltételei, hogy a községnek éghajlati és területi viszonyai a gyermekegészségügy követelményének megfelelők legyenek. Hogy legyen a községnek orvosa, iskolái, melyek a gyermek befogadására alkalmasak; legyen a telep a közlekedés szempontjából a menhelyből könnyűszerrel hozzáférhető és legyen a községben legalább 30 oly család, mely gyermeket befogadni nemcsak hajlandó, de arra alkalmas is.

A helyi viszonyok szempontjából ennél fogva a telepek lehetnek csecsemő-telepek, vagyis oly telepek, melyeken a csecsemők

befogadására szoptató nevelőanyákkal rendelkeznek, anyás telepek, melyekre a csecsemő gyermek a szoptatás tartamára édes anyjával együtt kihelyezhető, oly telepek, melyeken a gyermekek az elemi iskola által nyújtott magasabb kiképezésben részesülhetnek és végre oly telepek, amelyek bármely gyermek befogadására alkalmasak.

A telepek száma ez idő szerint 355.

B) Országosan szervezett egyesületek.

1. A Patronage Egyesületek Országos Szövetsége.*) Védnöke: Ő csász. és apostoli kir. Felsőége. Elnök: Bélyei *Richl* Gyula igazságügy miniszteri tanácsos. Alelnökök: dr. *C zárán*

*) A *Patronage Egyesületek Országos Szövetségének rendes tagjai* ezidő szerint a következő egyletek: 1. Aradi Rabsegélyző Egylet. 2. Aradi Fehérkereszt Egyesület. 3. Általános Közjótök. Egyesület. 4. Bajai Patron. Egyesület. 5. Besztercebányai Rabs. Egylet. 6. Brassói Rabsegélyző Egylet. 7. Budapesti Rabs. Egylet. 8. Békésmegyei Pártfogó (patronage) Egyesület. 9. Csíkszeredai Patron. Egyesület 10. Debreczeni Patr. Egyesület. 11. Debreczen városi és haj du vármegyei Rabsegélyző Egylet. 12. Dunántúli Rabsegélyző Egylet. 13. Erdélyi Pártfogó Egyesület háromszéki fiókja. 14. Erdélyi Pártfogó Egyesület. 15. Erdélyi Pártfogó Egyesület tordai osztálya. 16. Gyöngyösi Patronage Egyesület. 17. Győr-mosonvármegyei és Győrvárosi Rabs. Egylet. 18. Gyulafehérvári Rabs. Egylet. 19. Hódmezővásárhelyi Patronage Egyesület. 20. Ifjúkori bűnösök aradi jogvédelmi bizottsága. 21. Izraelita Patronage Egylet. 22. Jásznagykunszolnokmegyei Rabs. Egylet. 23. Kassai kath. Patr. Egylet. 24. Kath. Patronage Egyesület. 25. Kassai Rabs. Egylet. 26. Kaposvár-Somogy megyei gyermekvédelmi Bizottság. 27. Kecskeméti Rabs. Egylet. 28. A Keresztény Szeretet Országos Gyermekvédő Műve. 29. A Kisdednevelők Országos Egyesülete. 30. Lorántffy Zsuzsanna egylet. 31. Lugosi Rabs. Egylet. 32. Máramaros vármegyei Patronage Egyesület. 33. Miskóicz-Borsodmegyei Patronage és Rabsegélyző Egyesület. 34. Nagybecskerekai Patronage Egyesület. 35. Nagykanizsai Patronage Egyesület. 36. Nagykanizsai Gyermekvédelmi Bizottság. 37. Nagyváradi és Biharmegyei Rabs. Egylet. 38. Nyitra vármegyei Rabsegélyző Egylet. 39. Nógrádmegyei Rabs. Egylet. 40. Országos Gyermekvédő Liga. 41. Orsz. Kath. Nővédő Egyesület. 42. Orsz. Protestáns Patronage Egyesület. 43. Orsz. Kath. Női Patronage Egyesület. 44. Patronage Egyesület (Gödöllő). 45. Protestáns Országos Árvaegylet. 46. Pécs-Baranyai Gyermekvédelmi Bizottság Pártfogó Osztálya. 47. Pécsi Patronage Kör. 48. Pécsi Rabsegélyző Egylet. 49. Sáros vármegyei pártfogó Egyesület. 50. Somogy vármegyei Rabsegélyző Egylet. 51. Stefánia Árvaházat fentartó Lévai Nőegylet. 52. Székessővárosi és Fejérmegyei Rabs. Egylet. 53. Szekszárd-Tolnavármegyei Gyermekvédelmi Bizottság. 54. Szegedi Jótékony Egyesület. 55. Szekszárd-Tolnavármegyei Rabs. Egylet. 56. Székelyföldi Pártfogó Egyesület. 57. Szilágymegyei Rabs. Egylet. 58. Temesvári Rabs. Egylet. 59. Trencsénvármegyei Rabs. Egylet. 60. Ujvidéki Patronage Egyesület,

István, gróf *Edelsheim-Gyulai* Lipót és gróf *Pálffy* Sándor. Tiszteletbeli tagok: gróf *Andrássy* Gyula, gróf *Ap-pony iAlhevt, Günther* Antal és *Széll* Kálmán. Titkárok: dr. *Erödy* Tihamér és dr. *Horváth* Dániel. Pénztáros: dr. *Friedmann* Ernő. Ellenör: dr. *Balogh* Arnold. Jegyzök: ifj. dr. *Darányi* Kálmán és dr. *Kádár* László LÉvente.

A szövetség célja: előmozdítani a patronage-ügy fejlődését; feladata: biztosítani a szövetséghez tartozó rabsegélyző és a patronage kérdéseivel foglalkozó más egyesületek kölcsönös együttműködését; szorgalmazni s elősegíteni új egyesületek alapítását; képviselni a patronage érdekeket a közvélemény és közhatalom előtt.

Ezekhez képest működése köréből a közvetlen patronage-tevékenység ki van zárva; ezzel függetlenségük s önállóságuk teljes megóvásával a rabsegélyző és illetőleg patronage-egyesületek foglalkoznak.

A szövetség tagjai:

1. Az összes magyarországi rabsegélyző-egyesületek;
2. a patronage kérdéseivel foglalkozó más magyarországi egyesületek;
3. a patronage-ügy iránt érdeklődő bármely más egyesület vagy önálló magánegyen.

A tagok: *a)* tiszteleti, *b)* örökítő, *c)* alapító, *d)* rendes vagy *e)* pártoló tagok.

Tiszteletbeli tagok oly magánegyenek, kiket a szövetségi közgyűlés a patronage terén szerzett érdemeikért ilyenekül egyszersmindenkorra megválaszt.

Örökítő tagok azok az egyesületek vagy magánegyenek, kik tagsági kötelezettségeik megváltására egyszersmindenkorra legalább 500 koronát fizetnek.

Alapító tagok azok az egyesületek vagy magánegyenek, kik az évi rendes tagsági díjon kívül egyszersmindenkorra legalább 50 koronát adományoznak.

61. Vasvármegyei Fehér-Kereszt Egyesület Patronage Szakosztálya. 62. Veszprémi Rabsegélyző Egylet. 63. Zalaegerszegi Patronage Egyesület. 64. Zemplénnvármegyei Társadalomvédelmi egyesület. 65. Zombori Patronage Egyesület. 66. Zombor-vidéki Rabs. Egylet.

Rendes tagok azok a magyarországi rabsegélyző és patronage kérdéseivel foglalkozó más egyesületek, melyek évenként 15 korona tagsági díjat fizetnek.

A szövetségi szervezete: 1. a szövetségi közgyűlés, 2. a szövetségi tisztikar.

A tisztikar a bizottságnak, ez utóbbi a közgyűlésnek felelős.

A szövetségi közgyűlésen megjelenhetnek s bármely kérdésnél felszólalhatnak a tagsági joggal bíró: *a)* magyarországi rabsegélyző-egyesületek, *b)* a patronage kérdéseivel foglalkozó más magyarországi egyesületek egy-egy, *c)* a patronage-ügy iránt érdeklődő bármely más egyesület egy-egy meghatalmazott képviselőjében, és *d)* az önálló magánegyetem.

Szavazati joggal azonban képviselőik személyében csak a magyarországi rabsegélyző s a patronage kérdéseivel foglalkozó egyesületek bírnak, amennyiben örökítő, alapító vagy rendes tagok.

Választó s a szövetségi bizottságba vagy tisztikarba beválasztható bármelyik tagsági joggal bíró magyarországi egyesület képviselője, illetve oly magyar állampolgár, ki egyéni jogon tagja a szövetségnek.

A közgyűlés tárgyai: 1. a bizottság működéséről szóló évi jelentés; 2. a bizottság és tisztikar további működését irányító s a szövetségi titkár által előterjesztett utasítás tárgyalása;

3. a szeptember elsejével kezdődő s augusztus 31-én záródó pénztári évről a pénztárnok, ellenőr és számvizsgálók jelentése alapján a zárszámadások felülvizsgálása és a felmentés meg- vagy megtagadása;

4. a pénztárnok által a bizottság nevében előterjesztett költségvetés megállapítása;

5. a könyvtárnok jelentése;

6. a felelbbeszések elintézése;

7. a rabsegélyző s egyéb patronage egyesületek kérelmeinek vagy indítványainak elintézése ;

8. a szövetségi elnöknek és alelnököknek 5 évre, továbbá a tiszteleti tagok, valamint az 50 tagból álló bizottságnak, illetve ezek közül az évenként kisorsolt 5 bizottsági tag helyére

újaknak megválasztása; a kisorsolt bizottsági tag újból megválasztható;

9. a három tagból álló számvizsgáló-bizottság megválasztása;

10. az indítványok tárgyalása, melyek a közgyűlés előtt legalább egy hónappal a bizottsághoz írásban beterjesztettek;

11. az alapszabályok módosítása;

12. a szövetség feloszlásának elhatározása s feloszlás esetén törzsvagyon feletti intézkedés a kormány jóváhagyásának fenntartása mellett.

A szövetségi bizottság tagjai a közgyűlés által megválasztott szövetségi elnök és alelnökök, valamint az 50 bizottsági tag.

A szövetségi bizottság üléseiről a napirend megküldésével értesítendők a tiszteleti tagok, valamint a tagsági joggal bíró összes magyarországi rabsegélyző és egyéb patronage egyesületek. Mindezek személyesen, illetve magukat képviselve a bizottság ülésein megjelenhetnek, a napirendbe felvett tárgyakhoz hozzászólhatnak, a patronage-ügyet érdeklő kérdésekre vonatkozólag előterjesztéseket s indítványokat tehetnek, szavazati joggal azonban nem bírnak.

A szövetségi bizottság:

1. állandó összeköttetést tart fenn a rabsegélyző és egyéb patronage egyesületekkel, melyeknek a bizottsághoz, mint központi szervhez intézett kérdéseire felel, s előterjesztett kérelmei vagy indítványai tárgyában határoz;

2. az egyöntetű, kölcsönös és minél sikeresebb patronage tevékenység fejlődését előmozdítandó: az egyesületek működését irányítja, ezek figyelmét bizonyos működési körökre felhívja s azokat általában erkölcsi támogatásban részesíti; szükség esetén az állami hozzájárulás és ennek mérve tekintetében az igazságügy-miniszterhez előterjesztést tesz;

3. új egyesületek alapítását előmozdítja, azaz megfelelő eszközök (magánlevelezés, hírlap, szabad előadás stb.) igénybevételével felkelti az ügy iránti érdeklődést, majd felvilágosítások, tanácsok (alapszabályminta) nyújtása révén megkönnyíti az egyesületek alakulását;

4. összegyűjti az egyesületek évkönyveit, melyeknek adataiból egybeállítja a szövetségi évkönyvet s azt legkésőbb minden

év július elsejéig az összes tagoknak, valamint a patronage-ügy iránt érdeklődő társadalmi egyesületeknek, arra előfizető magán-egyeneknek, úgyszintén a főbb állami s közigazgatási hatóságoknak elküldi;

5. határoz a tagok felvételéről;

6. tárgyalás alá veszi a patronage ügyet érdeklő törvényeket, melyekre vonatkozással véleményét illetékes helyre juttatja; a szükséghez képest maga is törvényjavaslatokat vagy rendelet-tervezeteket dolgoz ki, illetve a kormány s egyéb hatóságok figyelmét bizonyos intézkedésekre felhívja, ily esetekben a hivatalos központi szerv közvetítését kéri fel;

7. összehívja az időszakonként tartandó patronage kongresszusokat, melyeknek tanácskozásait előkészíti; kitézi a megvitatandó kérdéseket, melyekre előadókát kér fel, gondoskodik az előadmányoknak előzetes kinyomatásáról s szétküldéséről, majd pedig a kongresszusi iratok és napló egybeállításáról;

8. külföldi patronage kongresszusra képviselőt küld s időszakonként megbízhat valakit a külföldi patronage intézmények tanulmányozásával;

9. intézkedik minden esetben, melyet az alapszabályok kifejezetten a közgyűlésnek fenn nem tartanak;

10. gondoskodik, hogy üléseinek lefolyása vagy e célból alapított önálló folyóiratban vagy valamely jogi szaklap mellék-lapjában közöltessék.

A szövetségi bizottság határozatainak végrehajtása, a folyó ügyek intézése s a szövetségnek a közvélemény, közhatalom s hasonló célú külföldi szövetségek, egyesületek vagy ezek szervei irányában való képvisellete a *szövetségi tisztikar* feladata, melynek tagjai a közgyűlés által öt évre megválasztott elnökön s több al-elnökön kívül a szövetségi rendes közgyűlés után nyomban tartandó bizottsági ülés által a bizottság tagjai közül egy évre megválasztott két titkár, a pénztárnok, ellenőr, könyvtárnok és két jegyző.

I. Megjegyzés: a Patronage Egyesületek Orsz. Szövetsége által szétküldetni szokott és rendszeren el is fogadott Patronage Egyesületi alapszabály-minta a következő;

Alapszabályok:

I. FEJEZET.

Az egyesület címe, székhelye, célja, eszközei.

1. §. Az egyesület címe: Patronázs Egyesület.

2. §. Az egyesület székhelye:.....Működési köre kiterjed a *kir. ítélőtábla*
kir. törvényszék egész területére.
kir. járásbíróság]

3. §. Az egyesület célja, hogy megelőzze a bűncselekmények elkövetését:

a) a züllésnek indult és az erkölcsi romlás veszélyének kitétt gyermekek és fiatalokorúak védelmével, a föltételesen elítélt és a próbára bocsátott fiatalokorúak fölött felügyelet gyakorlásával;

b) a letartóztatottak valláserkölcsi világának megnevesítésével;

c) a letartóztatási intézetekből szabaduló büntetetteknek a becsületes társadalomban való elhelyezésével és felügyeletével;

4. §. Célja elérésére:

a) társadalmi úton ellenőrzi a gyermekek nevelését és kipuhatólja a züllésnek indult vagy az erkölcsi romlás veszélyének kitétt gyermekeket és fiatalokorúakat.

b) megállapítja a züllésnek és az erkölcsi romlás veszélyének okait s ezen okok megszüntetésére az eset körülményeihez képest:

1. amennyiben mulasztást tapasztalna, kötelességük teljesítésére figyelmezteti a szülöket, illetve a becsületes, jóindulatú szülöket a gyermekek nevelése körül a szükséghez képest megfelelő erkölcsi vagy anyagi támogatásban részesíti.

2. ha a gyermek vagy fiatalokorú megjavulása eddigi környezetében nem remélhető, a gyermeket vagy fiatalokorút a törvényes képviselő beleegyezésének kieszközlése mellett más megbízható családnál vagy saját létesítendő gazdasági telepén helyezi el, esetleg az ezen irányban illetve a gyermek vagy a fiatalokorú testi vagy szellemi és erkölcsi boldogulásának biztosítása céljából szükséges intézkedés iránt más caritativ egyesülethez fordul;

3. ha hatósági közbelépés szükséges, úgy annak megtétele végett az illetékes hatósághoz előterjesztést tesz;

4. ha fiatalkorú ellen büntető eljárás indíttatik, gondoskodik arról, hogy a bűncselekmény okai, nevezetesen a fiatalkorú egyéni, családi és társadalmi körülményei földeríttessenek; ezen adatok kipuhatolása val egy működő tagot bíz meg, és oly időben tesz azokról jelentést a bíróságnak, hogy a bíróság a a jelentésben foglaltak figyelembe vételével az 1908: XXXVI. t.-c. 17. §-a értelmében azt az intézkedést tehesse, amelyik a fiatalkorú terhelt erkölcsi megmentése céljából jövőbeli magatartása és erkölcsi fejlődése szempontjából legalkalmasabbnak mutatkozik.

5. Szükség esetén gondoskodik a fiatalkorú terhelt jogi védelméről.

c) *) *Az egyesület arra törekszik, hogy oly mezőgazdasági telepeket állíthasson fel, melyeken az 1908: XX XVI. t.-c. értelmében a társadalmi intézetekben is végezhető javító nevelést végrehajtani lehet.*

5. §. **) Az egyesület tagjai a-ban letartóztatottakat az igazságügyminiszternek vagy a kir. ügyésznek illetőleg a letartóztatási intézet igazgatójának engedélyével a letartóztatási intézetben időnként fölkeresik, velük érintkeznek, nekik előadásokat tartanak, szükség esetén munkáltatásukról gondoskodnak és erkölcsi világuk megnemesítésére törekszenek.

Gondoskodnak a letartóztatottak nyomornak vagy erkölcsi veszélynek kitett hozzátartozóiról.

6. §. Az egyesület még a letartóztatás ideje alatt gondoskodik arról, hogy a letartóztatási és javítóintézetekből szabadulók büntetésük kitöltése után azonnal megfelelő munkát és alkalmaztatást nyerjenek.

Ecélből érintkezést tart fenn a társegyesületekkel, a munka közvetítőkkal s nyilvántartja az elhelyezésre alkalmas földműves, iparos családokat és intézeteket.

*) Ott, ahol ily mezőgazdasági telep felállításához a szükséges előfeltételek megvannak.

**) Ott, ahol a patronázs egyesület működési területén kir. bírósági fogház vagy orsz. letartóztatási intézet van.

*Az egyesület arra törekszik, hogy gazdasági telepén foglalkoztató műhelyt állíthasson fel avégett, hogy amennyiben a szabadulót azonnal elhelyezni nem sikerül, ott ideiglenesen menedéket találjon s munkája útján a legszükségesebbeket megszerezhesse addig is, amíg elhelyezhető lesz. *)*

Az egyesület az elhelyezettek felett működő tagjai útján felügyeletet gyakorol.

7. §. A fent körülírt tennivalóknak a működési kör egész területén való könnyen elláthatása végett az egyesület arra törekszik, hogy a kerületébe tartozó minden községben működő tagjai legyenek.

Az egyesület tagjainak szakszerű továbbképzése végett, könyvtárt állít, időnként előadásokat tart és vitákat rendez.

8. §. Az egyesület jövedelmi forrásai:

1. a tagdíjak,
2. az alapítványok és adományok,
3. a gazdasági telepek jövedelme s az alapítványi tőkék kamata,
4. esetleges államsegély.

II. FEJEZET.

Az egyesület tagjai.

9.§. Az egyesület tagjai:

1. tiszteletbeli tagok;
2. alapító tagok;
3. pártoló tagok;
4. rendes tagok;
5. működő tagok.

Az egyesület a közélet kiváló tagjai közül védőket is választhat.

Tiszteletbeli tagok azok a férfiak és nők, akiket a patronázs elméleti vagy gyakorlati szolgálata terén szerzett kiváló érdemeiért az egyesület ilyenekül megválaszt.

*) Ott, ahol a 4. §. e) pontja bevétetik az alapszabályokba.

Alapító tagok azok, akik az egyesület pénztárába egyszer s mindenkorra legalább koronát befizetnek.

Rendes tagok mindazok, akik az egyesület pénztárába évenként pártoló tagok, akik évenként legalább ... koronát befizetnek.

10. §. Működő tagok mindazok, akik az egyesület munkásságában tevékeny részt vesznek, működésükről legalább minden negyedévben az egyesület titkárának jelentést tesznek.

11. §. Egyesületi taggá a választmány azt veheti föl, aki belépési szándékát két egyesületi tag útján bejelenti s a tagokat terhelő kötelezettségek teljesítését három év tartamára elvállalja.

12. §. Az egyesületi tagság megszűnik lemondással, a tag halálával, az egyesület feloszlásával és kizárással.

A lemondás nem érinti a vállalt kötelezettségek teljesítését.

Az egyesület kebeléből a választmány azokat zárhatja ki, akik az egyesület céljával ellentétes magatartást tanúsítanak.

13. §. Az egyesület tagjai részt vehetnek az egyesület közgyűlésein, ott szólási és szavazati joggal bírnak, választók és választhatók, az egyesület könyveit a hivatalos órák alatt bárkikor megtekinthetik, megkapják az egyesület kiadmányait.

A pártoló tagok szavazati joggal nem bírnak. A választmány tagjaivá vagy az egyesület tisztviselőivé nem választhatók.

III. FEJEZET.

Az egyesület szervezete.

A) A közgyűlés.

14. §. Az egyesület minden év első negyedében rendes évi közgyűlést tart. Az elnök bármikor összehívhat rendkívüli közgyűlést, tíz tag kívánságára azt tizennégy napon belül összehívni köteles.

A közgyűlés megtartásáról a tagok személyenként s valamely napilap útján nyernek értesítést.

Az összehívás a közgyűlés megtartása előtt legalább tizenöt nappal eszközzendő.

A közgyűlésen minden tag részt vehet.

A közgyűlés határozatait szótöbbséggel, személyes ügyekben titkos szavazás útján hozza. A választások közfelkiáltással is történhetnek.

A közgyűlés határozatképességéhez legalább tag*) jelenléte szükséges.

Ha a közgyűlés tagjai határozatképtelen számban gyűltek össze, tizenöt napon belül új közgyűlést kell Összehívni, amely a megjelentek számára tekintet nélkül határozatképes.

15. §. A rendes közgyűlés tárgyai:

1. az évi költségvetés megállapítása;
2. a zárszámadás megvizsgálása és jóváhagyása a számvizsgáló bizottság (26. §.) jelentése alapján a felmentés megadása.
3. a választmány és a tisztségviselők választása;
4. a választmány útján a közgyűlés elé terjesztett indítványok tárgyalása. Az így tárgyalni kívánt indítványok a közgyűlés előtt legalább nyolc nappal a választmány elé terjesztendők;
5. a választmánynak a közgyűléshez felelő határozatai.

B) A választmány.

16. §. A választmány tagjai:

1. az egyesület tisztségviselői;
2. a közgyűlésen egy év tartamára választott.....tag.**)

Választmányi ülés lehetőleg minden hónapban tartandó.

A „Választmány határozatait szótöbbséggel, személyi ügyekben titkos szavazással hozza. Határozatképességéhez az elnökön kívül legalább négy tag jelenléte szükséges.

17. §. A választmány:

1. irányítja az egyesület működését;

*) A közgyűlés határozatképességéhez szükséges tagok száma feltétlenül magasabb legyen a választmányi tagok számánál. Pl. ha 30 választmányi tag van, a közgyűlés határozatképességéhez 40 tag jelenléte szükséges.

**) Célszerű a választmány választott tagjainak számát a tisztségviselők számával egyenlően megállapítani. Pl. ha 15 tisztségviselő van, 15 választmányi tag legyen.

2. előkészíti a közgyűlést;
3. határoz a tagok felvételéről és kizárásáról;
4. betölti az évközben megüresedett tisztségeket;
5. kijelöli az egyesület alkalmazottait;
6. választja a tiszteletbeli tagokat;

7. a költségvetés határai közt vagy a közgyűlés külön felhatalmazása alapján az egyesület nevében szerződéseket köt.

18. §. A választmány a szükséghez képest és a közgyűlés felhatalmazása alapján fizetési alkalmazottakat tarthat: intézeteinek vezetésére, az irodai és a kezelői teendők végzésére.

19. §. A választmány összes határozatai – a közvetlenül hozzá utalt ügyekben halasztó hatály nélkül – 3 napon belül a közgyűléshez fellebbezhetek.

C) A tiszttakar.

20.§. A tiszttakar tagjai:

1. az elnök;
2. (egy vagy több) társelnök;
3. (egy vagy több) alelnök;
4. a titkár;
5. (egy vagy több) ügyész;
6. könyvtárnok;
7. pénztárnok,
8. ellenőr,;
9. (egy vagy több) jegyző.

21. §. Az elnök a társelnökkel egyetértőleg képviseli kifelé az egyesületet; vezeti a tanácskozásokat; gondoskodik a határozatok végrehajtásáról; ellenőrzi a tagok működését; a választmány kijelölése alapján kinevezi és ellenőrzi az egyesület alkalmazottait, érintkezik a társ egyesületekkel.

Az elnököt távollétében vagy más esetben is egymás közötti megállapodáshoz képest a társelnökök s alelnökök helyettesítik.

Az elnököt és társelnököt a közgyűlés élethossziglan választja, a tiszttakar többi tagjainak megbízása egy év tartamára szól.

22. §. A titkár vezeti az egyesület folyó ügyeit. Az egyesület működéséről az elnöknek s a választmánynak havonként, a köz-

gyűlésnek évenként jelentést tesz; a működő tagok tevékenységéről negyedévenként jelentést kér; közvetlenül ellenőrzi az egyesület alkalmazottainak működését s kezeli az egyesület iratait.

23. §. Az ügyészek végzik az egyesület jogászai teendőit és az ügyvédi kar támogatásával gondoskodnak a fiatalok büntetési jogi védelméről.

24. §. A könyvtárnok kezeli az egyesület könyvtárát.

25. §. A pénztárnok kezeli az egyesület vagyonát és a vagyoni állapotról minden hónapban jelentést tesz a választmánynak. A pénztárnok különösen gondoskodik a tagdíjak rendes beszédéről.

26. §. Az ellenőr minden hónapban megvizsgálja a pénztárt és a vizsgálat eredményéről a választmánynak jelentést tesz.

27. §. Az évi közgyűlés előtt az ellenőrző vizsgálatot a választmány által kiküldött háromtagú számvizsgáló-bizottság végzi.

28. §. A jegyzők az egyesületnek minden közgyűléséről és választmányi üléséről jegyzőkönyvet vesznek fel s azt hitelesítés végett három nap alatt az elnöknek bemutatják.

D) Országos szervezet.

29. §. Az egyesület összhangban működik az ország területén fennálló összes patronázs egyesületekkel.

30. §. Az összhangzatos működés biztosítására az egyesület belép a Patronage Egyesületek Országos Szövetségébe és részt vesz a társegyesületekkel közösen rendezett országos értekezleteken.

IV. FEJEZET.

Az egyesület intézeti és gazdasági telepei.

31. §. Az egyesület netalán létesítendő intézeteinek és gazdasági telepeinek szervezeti szabályzatát a választmány állapítja meg.

V. FEJEZET.

Az egyesület feloszlása.

32. §. Az egyesület feloszlik, ha azt a közgyűlés kimondja, vagy a magyar kir. kormány az egyesületnek alapszabályellenes vagy az állami érdekeket veszélyeztető működése miatt elrendeli.

Feloszlás esetében az egyesület vagyona hasonló célú egyesületre, olyannak hiányában a Patronage Egyesületek Országos Szövetségére száll.

33. §. Az alapszabályok módosítását, az egyesület feloszlását s ez esetben vagyonának hováfordítását kimondó közgyűlési határozatokat végrehajtás előtt a m. kir. belügyminisztériumhoz fel kell terjeszteni.

II. Megjegyzés. A Patronage-munka nemzetközi jelentőségét a lillei nemzetközi patronage egyesület alábbi felhívása világítja meg, amely nemzetközi egyesületnek a Patronage Egyesületek Országos Szövetsége is tagja.

BUREAU INTERNATIONAL

DES

OEUYRES DE PATRONAGE DES LIBÉRÉS ET DES ENFANTS ABANDONNÉS

Siège LILLE (France) – 106, rue de l'Hôpital-Militaire

REGLEMENT

1° R partir du 1-er Octobre 1905, II. sera établi à Lille, un Bureau International des Œuvres de Patronage des Libérés et des Enfants abandonnés, ayant pour objet de renseigner les œuvres et les personnes adhérentes de tous pays sur les particularités du patronage international et sur les moyens d'en solutionner les difficultés.

2° Le Bureau prêtera ses bons offices au rapatriement des libérés et des indigents, notamment en vue d'obtenir pour eux des grâces, des élargissements, des sursis à expulsion leur permettant de regagner librement la frontière à l'issue de leur peine, des facilités de parcours sur les voies ferrées, dans les pays où ces facilités sont accordées, des gîtes et des secours. En un mot, II. mettra

à la disposition de ses adhérents toute l'activité ordinaire d'une Société de Patronage.

3° Si ses ressources le lui permettent, II. publiera, tant au moyen des documents qu'II. possède déjà, que grâce à ceux qu'II. recherchera, la carte du patronage dans les divers pays et des monographies succinctes et tenues à jour sur l'état des œuvres.

4° Les frais exposés dans chaque affaire par le Bureau, sauf ceux de correspondance postale, demeureront à la charge des œuvres intéressées, étant entendu que dans les affaires de rapatriement de France à l'étranger et vice-versâ, les patronages de chaque pays devront supporter le prix des trajets effectués sur leur territoire national, et que le passage à travers les pays intermédiaires incombera en principe, à l'Œuvre qui aura provoqué le rapatriement.

5° Les renseignements requis par les adhérents leur seront fournis sur leur demande en allemand, en anglais, en espagnol, en grec, en italien, en néerlandais, ou en russe.

6° II. sera pourvu aux frais généraux du Bureau au moyen des cotisations des adhérents.

Le chiffre de ces cotisations est fixé annuellement à 25 fr. par œuvre ou par personne. Celles qui seront versées avant le 31 Décembre 1905, vaudront pour l'année 1906.

7° Les adhésions, cotisations, demandes de renseignements, devront être adressées, les cotisations par mandat-poste, à M. le Secrétaire du Bureau International des Patronages, 106, rue de l'Hôpital-Militaire, à Lille.

8° Les œuvres adhérentes sont instamment priées, dans l'intérêt commun, de vouloir bien faire parvenir à l'adresse sus-indiquée les documents qu'elles publient et qui seraient de nature à mettre en lumière les formes diverses de leur action.

2. Az Országos Gyermekvédő Liga. (VII. Wesselényi-u. 6.)
Elnök: *Edelsheim-Gyulai* Lipót Gróf; társelnökök: *Herczog Mór* Lipót báró, *Prohászka* Ottokár, *Széchenyi* László gróf.
Az intéző-bizottság tagjai: *Edelsheim-Gyulai* Lipót gróf, *Herczog Mór* Lipót báró, *Prokászka* Ottokár, *Széchenyi* László gróf, *Bakonyi* Kálmán dr., *Kun* Béla dr., *Pekáry* Ferencz dr., *Rottenbiller* Fülöp dr., *Ruffy* Pál dr.

Az Országos Gyermekvédő Liga célja és szervezete.

A Liga célja: a társadalmi gyermekvédelem lehető minden (nevelésügyi, egészségügyi stb.) ágazatának felkarolása, határozott támogatása és általában a gyermekvédelem ügyének érdekében kormányzati, bírói, hatósági és egyéb intézkedések kezdeményezése és megvalósítása.

A gyermekvédelem ágazatainak felkarolására és támogatá-

sára való törekvését a Liga oly képen valósítja meg, hogy anyagi erejéhez képest:

1. A Liga évi jövedelméből a gyermekvédelemmel foglalkozó székesfővárosi vagy vidéki egyesületeket és intézeteket támogatja és segélyben részesíti; és pedig: az árvaházakat, bölcsődéket, óvodákat, munkások gyermekei részére berendezett otthonokat, ingyentej-kiosztó intézeteket, gyermekeket felruházó és tankönyvekkel, tanszerekkel ellátó egyesületeket, napközi otthonokat, népkonyha-egyesületeket, szünidei fürdő-konviktusokat és szünidei gyermektelep-egyesületeket; továbbá a görvélyesség elleni gyermekdispensaire-eket, a siketnéma, vak, epileptikus, hülye vagy más testi fogyatkozásban vagy gyógyíthatatlan betegségben szenvedő gyermekek gyógyítására és gyámolítására szolgáló egyesületeket; végre a züllés veszélyének kitétt vagy már elzüllött gyermekek megmentésére és javítására, valamint a gyermekek bántalmazása és kihasználása ellen működő egyesületeket és egyéb ilyen célú intézményeket;

2. a segélyezésen kívül tanácsok és felvilágosítások nyújtásával előmozdítja a gyermekvédelemmel foglalkozó székesfővárosi vagy vidéki egyesületek és intézetek megalakulását, illetve felállítását, valamint azok rendszeres működését; s önkormányzatuknak épségben tartásával az egész országra szóló összműködést létesít közöttük, mintegy központi irodául kívánván szolgálni azoknak;

3. irodája útján egyeseknek és intézeteknek felvilágosításokat ad mindenféle gyermekvédelmi kérdésben; közvetíti az érintkezést úgy a hatóságokkal, mint egyesületekkel és intézetekkel;

4. állami gondozásba bármily okból be nem utalható gyermeket saját költségén gondoztat és neveltet, ebből a célból esetleg megfelelő egyesületekkel és intézetekkel szerződéses viszonyba is lép és a hozzájuk beutalt gyermekeknek tartásdíját megtéríti;

5. az állami gondozásba felvett külföldi honosságú gyermekeket, akiket különben az országból elszállítanának, saját gondozásba veszi;

6. jogvédelmet és ingyen jogsegélyt nyújt gyermekvédelmi ügyekben, gondoskodik a gyermekek és fiatalok bűnügy

védelmének patronázsszerű ellátásáról; azok érdekében igazság-szolgáltatási és közigazgatási hatóságok előtt folyó bármely vonatkozású jogügyben jogsegélyt nyújt, vidéki jogvédelmi bizottságok szervezését ellátja és azokkal a lehetőséghez képest együttműködik;

7. A gyermekvédelem terén tapasztalt hiányokról az illetékes hatóságoknak jelentést, illetve előterjesztést tesz;

8. a külföldön bevált gyermekvédelmi intézményeket tanulmányozza, azoknak a szükséghez képest való meghonosítása iránt kezdeményező lépéseket tesz s minden mozgalmat, mely az állami gyermekvédelem elveivel összhangzatos, ismertet és támogat; figyelemmel kíséri a külföldi szakirodalmat; előadások, vándorgyűlések és felolvasások tartásával, továbbá hírlapi közleményekkel és saját kiadványaival a nagyközönségben a gyermekvédelmi kérdések iránt való érdeklődést felkelti és ébren tartja; hivatalos közlönyét: a »Gyermekvédelmi Lap«-ot fenntartja és terjeszti;

9. a hozzá bejelentett gyermekvédelmi eseteket az illetékes hatóságoknak további eljárás végett tudomására hozza és azokat maga is nyilvántartásba veszi;

10. vagyonállásához és a szükséghez képest maga is felállít és fenntart gyermekvédelmi intézeteket.

A Ligának alapító, pártoló és rendes tagjai vannak.

A tagok képezik a Liga közgyűlését, hol megjelenvén, indítványozási, tanácskozási és szavazati joggal bírnak,

Minden tagnak joga van az igazgatóságnak új tagokat ajánlani. Jogosult továbbá minden tag gyermekvédelmi ügyekben közvetlen bejelentést tenni; gondozásra szoruló gyermekek felvételét, illetve elhelyezését kérni; a Liga a tagok e kívánságát soronkívül teljesíti. A szavazati jog csakis személyesen gyakorolható.

Az egyesület szervei:

1. a közgyűlés,
2. a választmány,
3. az elnökség,
4. az igazgatóság,
5. az intéző bizottság és a szükséghez képest szakosztályok,

6. a számvizsgáló bizottság,
7. a tisztviselők és alkalmazottak.

Rendes közgyűlés évenként egyszer tartatik.

Határozatképességhez legalább 50 tagnak jelenléte szükséges:

A közgyűlés hatásköre a következő:

1. választja a védnököt vagy védnöknőt, elnököt, három társelnököt a Liga eredményes működésének és a társadalom érdeklődésének ébrentartására 50–60 díszelnököt és 50–60 díszelnöknőt, továbbá a választmány tagjait, mindannyit élet-hossziglan; választja az igazgatóság tagjait 6 évi időtartamra, és választ három tagú számvizsgáló-bizottságot egy évi időtartamra;

2. megvizsgálja a zárószámadást, a számvizsgáló-bizottságnak erre vonatkozó javaslata felett határoz s megadja a felmentvényt;

3. az igazgatóság előterjesztésére megállapítja a jövő évi költségelőirányzatot;

4. határoz az alapszabályok módosítása felett;

5. határoz az egyesület feloszlása vagy más egyletbe leendő beolvadása iránt;

6. határoz a választmány határozatai ellen beadott felebbezések felett.

A választmány tagjai:

1. a díszelnökök és díszelnöknők;

2. az igazgatóság tagjai;

3. a közgyűlés által megválasztott 300-600 tag;

4. az összes vármegyei és városi törvényhatóságok, továbbá a rendezett tanácsú városok egy-egy kiküldöttje.

A választmány hatásköre:

1. Az igazgatóság kijelölése alapján javaslatot tesz a közgyűlésnek a védnök-vagy védnöknő, elnök, társelnökök, díszelnökök és díszelnöknők, a választmány, valamint az igazgatóság tagjainak választására nézve;

2. az egyesületnek terjesztése céljából szükséges intézkedéseket kezdeményezheti és az egyesület vezetőségét működésében támogatja;

3. közreműködik a gyermeknap és gyermekünnepnapok rendezésében;

4. javaslatot tesz esetleges rendkívüli közgyűlés összehívására;

5. határoz az elnökség vagy az igazgatóság határozatai ellen beadott felebbezések felett.

Az elnökség az elnökből és három társelnökből áll.

Az egyesületet egyesekkel és hatóságokkal szemben az elnök képviseli.

Az elnököt akadályoztatása esetében a társelnökök bármelyike helyettesíti.

Az igazgatóság.

Az igazgatóság az elnök és társelnökök, valamint a közgyűlés által a választmány javaslatára 6 évre választott 20–30 tagból áll.

Az igazgatóság hatásköre:

1. felöleli az egyesület összes működését, vezetését, a központi és vidéki összes ügyeknek irányítását; kötelességéhez tartoznak mindazok az intézkedések, amelyek az alapszabályok által kitűzött célok elérésére szükségesek és a közgyűlésnek vagy a választmánynak fenntartva nincsenek, ennek folytán elsősorban határoz minden vagyoni jogi kérdésben;

2. kezeli az egyesület vagyonát;

3. megállapítja a költségelőirányzatot s a megállapított rendes kiadásokat utalványozza;

4. az intéző-bizottságot és a szakosztályokat szervezi és azoknak munkakörét megállapítja;

5. az igazgatósági tagok az intéző-bizottságnak és szakosztályoknak ülésein tanácskozási joggal résztvehetnek;

6. kinevezi a vidéki és helyi megbízottakat;

7. megállapítja a tiszviselőknek, az alkalmazottaknak és szolgáltnak számát és illetményeit;

8. meghatározza a közgyűlés és választmányi ülések idejét és tárgysorozatát;

9. az egyesületre és annak vagyonára vonatkozó minden

ügyet és indítványt előzetesen tárgyal, hatáskörén belül feleltük határoz;

10. a jövedelem hováfordítása, más egyesületeknek, intézeteknek és egyeseknek segélyezése, továbbá a bejelentett gyermekek gondozásbavétele és elhelyezése felett határoz;

11. megállapítja az ügyviteli és szervezeti, valamint a szolgálati és fegyelmi szabályzatot;

12. megállapítja tagjainak sorsolási rendjét;

13. tárgyalja a beterjesztett indítványokat.

Az intéző-bizottság az igazgatóságnak végrehajtó közege, mint ilyen az igazgatóság kebeléből alakul, az elnökökkel együtt kilenc tagból áll.

A Ligának a szükséghez képest az igazgatóság által szervezett vagy szervezendő szakosztályai az ügyviteli és szervezeti szabályzatban meghatározott rendeltetéssel az intéző-bizottság és az igazgatóság felügyelete alatt működnek.

A gyermekvédő Liga által fentartott intézmények: Tanoncotthon Kolozsvártt, Szegeden és Nagyváradon. Leány javító intézet Kőbányán. Fiúnevelő intézet Rákoskeresztúron. Árpád - otthon Szegeden. Széchenyi-otthon Sopronban. Fiúnevelő intézet Nagyszőlősen. Szilányi-otthon Szaloncán. Csecsemőotthon Kassán. Gyöngéiméjűek intézete Temesvárot. Fürdő-Konviktusok Szilágycseh, Felső-Elefánt, Remete vasgyár, Szőkefalva.

A Liga 1909-ben nevelésre berendezett intézeteiben 353 gyermeket gondozott. Ez intézetek fenntartásához a belügyminiszter 40.000 K államsegélyt adott. – Három tanoncotthonában 162 tanoncfú nyert ellátást. A költségekhez (60.005 K 49 f) a vallás és közoktatásügyi miniszter 15.000 K a kereskedelemügyi miniszter 10.000 K államsegéllyel járult. A Liga gyermekek tartása címén ebben az évben 101.061 K, 19 f-t utalványozott, míg más egyesületek segélyezésére 25.967 K 47 f-t fordított. A Ligához forduló szegény gyermekek segítésére 13.871 K 32 f-t; a szünidei gyermektelepen és a fürdőkonviktusokban való elhelyezés címén 4518 korona 02 fillért adott ki.

A Liga jogvédelmi osztálya a bíróságok elé kerülő gyermekek jogvédelmét látja el. E költségekre az igazságügyminiszterium 22.000 K államsegélyt utalványozott.

A Liga jogvédelmi osztálya 1909. évben a budapesti kir. büntető törvényszék, büntető járásbíróság és gyermekrendőr-bíróság előtt 1698 esetben teljesítette a gyermekek és fiatalok körének környezetének tanulmányozását. A budapesti kir. büntető-törvényszék és büntető járásbíróságnál valamint a gyermekrendőr-bíróság előtt a gyermekek és fiatalok összes bűntügyében a jogvédelemről mindig az Országos Gyermekvédő Liga gondoskodik. Az 1909. év folyamán a pártfogó tisztviselők 2 hetenként 350 gyermeket és fiatalok látogattak meg és őket erkölcsi támogatásban részesítették. Az ország több vidékén 39 helyi jogvédelmi bizottság működik, épen olyan elvek és szabályok szerint, mint az Országos Gyermekvédő Liga jogvédelmi osztálya Budapest területén.

A Liga az állami javító-intézetekből kikerült fiatalok részére 1909-ben 403 esetben rendelt ki pártfogót, akik a fiatalokat figyelmeztetéssel, tanácsal és egyéb Segéllyel is ellátták.

Az emberiséget pusztító tuberkulózis ellen való védekezésben is részt vett az Országos Gyermekvédő Liga azáltal, hogy a gümőkóros gyermekek részére 1909. év július havában a Fehérkereszt gyermekkórházban tüdőbeteg gondozó »Dispensaire«-t nyitott, amelyben a múlt év második felében 165 beteg gyermeket gyógykezelt, ingyen gyógyszerekkel, anyagi segéllyel, tejjel, hússal és rizzsel ellátott.

3. A Katolikus Patronage-Egyesület. Vezetőség: gróf *Pálffy* Sándor csász és kir. kamarás világi, dr. *Giesswein* Sándor praelátus-kanonok egyházi elnök, dr. *Rottenbiller* Fülöp főtitkár, dr. *Erődi* Tihamér titkár. Az egyesület székhelye Budapest. *Működési köre kiterjed a magyar állam egész területére, Horvát-Szlavonországot kivételével.*

Az egyesület célja: hogy megelőzze a bűncselekmények elkövetését. Evégből foglalkozik:

a) a züllésnek indult és az erkölcsi romlás veszélyének kitett katolikus gyermekek és fiatalok védelmével, a főtéte-

lesen elítélt és a próbára bocsátott fiatalok fölött felügyelet gyakorlásával (*praÉventiv szakosztály*),

b) a katolikus letartóztatottak valláserkölcsei világnak megnevelésével (*fogházmisszió*),

c) a letartóztatási intézetekből szabaduló katolikus vallású bűntetteseknek a becsületes társadalomban való elhelyezésével és felügyeletével (*elhelyező és felügyelő osztály*).

A *praÉventiv szakosztály* célja elérésére:

a) társadalmi úton ellenőrzi a gyermekek nevelését és kipuhatólja a züllésnek indult vagy az erkölcsi romlás veszélyének kitett gyermekeket és fiatalokat;

h) megállapítja a züllésnek és az erkölcsi romlás veszélyének okait s ezen okok megszüntetésére az eset körülményeihez képest:

1. tanáccsal látja el vagy kötelességük teljesítésére figyelemzeti a szülőket,

2. ha a gyermek vagy fiatalok megjavulása eddigi környezetében nem remélhető és a törvényes képviselő beleegyezik, úgy a gyermeket vagy fiatalok más megbízható katolikus családnál vagy saját létesítendő gazdasági telepén helyezi el, vagy a szükséges intézkedés megtételére fölker valamely hasonló célú egyesületet,

3. ha pedig hatósági közbelépés szükséges, úgy annak megtevéle végett az illetékes hatósághoz fordul.

A *fogházmisszió tagjai* a letartóztatottakat az igazságügy-miniszternek vagy a letartóztatási intézet igazgatójának engedélyével a letartóztatási intézetben időnként fölkeresik, velük érintkeznek, nekik előadásokat tartanak, szükség esetén munkáltatásokról gondoskodnak és ezzel erkölcsi világuk megnevelésére törekszenek.

A fogházmisszió tagjai egyúttal a praÉventiv osztállyal egyetértve, gondoskodnak a letartóztatottak nyomornak vagy erkölcsi veszélynek kitett hozzátartozóiról.

Az *elhelyező és felügyelő osztály* a letartóztatási intézetekből szabaduló elítélteket, ha megbízhatóknak bizonyultak, megfelelően elhelyezi. E célból nyilvántartja az elhelyezésre alkalmas földműves és iparos családokat vagy intézeteket. Ha a szabaduló elítéltek megbízhatóságához kétség fér, vagy elhelyezésükre

alkalmas hely nem található, azok ideiglenesen az egyesületnek létesítendő iparos vagy földművelő telepein nyerne elhelyezést.

Az egyesület tagjainak szakszerű továbbképzése végett könyvtárt állít, időnkint előadásokat tart és vitákat rendez.

Az egyesület jövedelmi forrásai

1. a tagdíjak,
2. az alapítványok és adományok,
3. a gazdasági telepek jövedelme s a tőkék kamata,
4. államsegély,

Az egyesület tagjai:

1. működő,
2. rendes,
3. pártoló,
4. alapító,
5. tiszteletbeli tagok.

Az egyesület minden év első negyedében rendes évi közgyűlést tart.

A rendes közgyűlés tárgyai.

1. az évi költségvetés megállapítása,
2. a zárszámadás megvizsgálása és jóváhagyása, a számvizsgáló-bizottság jelentése alapján a felmentés megadása,
3. a választmány és a tisztviselők választása,
4. a választmány útján a közgyűlés elé terjesztett indítványok tárgyalása. Az így tárgyalni kívánt indítványok a közgyűlés előtt legalább nyolc nappal a választmány elé térj esztendő.

A választmány tagjai:

1. az egyesület tisztviselői,
2. az alapító és a tiszteletbeli tagok,
3. a közgyűlésen egy év tartamára választott húsz tag.

A választmány:

1. irányítja az egyesület működését,
2. előkészíti a közgyűlést,
3. határozza meg a tagok felvételéről és kizárásáról,
4. betölti az évközben megüresedett tisztségeket,
5. kijelöli az egyesület alkalmazottait,
6. választja a tiszteletbeli tagokat,

7. a költségvetés határai közt vagy a közgyűlés külön föl-hatalmazása alapján az egyesület nevében szerződéseket köt.
A tisztikar tagjai .

1. az egyházi és a világi elnök,
2. három alelnök,
3. két titkai,
4. két ügyész,
5. könyvtárnok,
6. pénztárnok,
7. ellenőr,
8. három szakosztályi titkár,
9. öt jegyző.

Az elnökök egyetértőleg képviselik kifelé az egyesületet;

A két titkár vezeti az egyesület folyó ügyeit.

A katolikus patronage-egyesület Budapesten menhelyet, Püspöknádasdon javítónevelőintézetet tart fenn. A lorettomi javítóintézete pedig a közeljövőben fog megnyílni.

4. Az Országos Katolikus Nővédő-Egyesület (Budapest, IV. Ferenciek-tere 7.) Védnökök: *Vaszary* Kolos bíboros hercegprímás, *Mária Jozefa* főhercegnő cs. és kir. fensége. Egyházi felügyelő: dr. *Prohászka* Ottokár székesfehérvári püspök, dr. *Andor* György prelátnak, dr. *Ernszt* Sándor pápai kamarás. *Alapító és elnök:* özv. gróf *Pálffy* Pálné. Tiszteletbeli elnök: özv. gróf *Korniss* Miklósné. Ügyvezető elnök: *Farkas* Edith alapít v. hölgy. Alelnökök: gróf *Zichy* Livia, gróf *Pálffy* Anna, *Bejtő* Sándorné, özv. *Balászné Bolgár* Ilona, *Kántor* Károly prelátnak, *Korányi* Sarolta, *Stoffer* Mici. Titkárok: özv. *Báthory* Nándorné főtitkár, *Éber* Józsefné és *Kriegs Au Mella*. Ügyész: dr. *Bacsák* György.

A székesfővárosban ezidőszereint 16 patronaget tart fenn. Valamennyi a székesfővárosi tanács engedélye folytán a fővárosi iskolák helyiségeiben teljesen díjmentes elhelyezést nyert.

Az összes patronage-ok abban a szellemben s oly munka-beosztással vezetnek, amelyet a »Mi a patronage?« című füzet ismertet. (Kapható a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében. Ára 1 korona.)

Az Országos Kath. Nővédő-Egyesület kötelékébe tartozik:

a) A Katolikus Női Patronage-Egyesület. Egyházi elnök:

dr. *Giesswein* Sándor orsz. képviselő. Elnök: *Farkas* Edith alapítványi hölgy. Alelnök: özv. *Balásné Bolgár* Ilona. Titkárok: özv. *Báthory* Nándorné és *Krisztinkovits* Edéné. Pénztárnok: *Stoffer* Mici.

Az egyesület hármas célt tűzött ki maga elé.

1. Célja, hogy megelőzze a bűncselekmények elkövetését.
2. Célja, hogy ha már bűnbe esett a fiatal nő, a büntető törvényhozás reformja által szükségessé vált társadalmi közreműködést szervezze.

3. Célja, hogy a kath. letartóztatott nők valláserkölcsei világát nemesítse és oly munkára tanítsa, mellyel a jövő existenciáját tisztességes módon biztosítsa.

Az első célt szolgálja a budapesti I. ker. *Bíró-utcai Bethania-Gyermekotthon*, hol szülőiktől elhagyott iskolásgyermekek neveltetnek és iskoláztatnak a leggondosabb felügyelet mellett és a szikszói Bethania-Szeretetház, hol 14–21 éves erkölcsileg veszélyeztetett fiatal nők térítetnek a jó útra és képeztetnek ki cselédeknek, varrónőknek, gépkötőnőknek és sapkakészítőknél.

A második célt szolgálja a gyermekrendőrséghez és gyermekbírószághoz kiküldött szakosztály, mely értesítést nyerve a fővárosi dunai kapitányság, mint gyermekrendőrségtől, továbbá a büntető járásbírószághoz és a büntető törvényszéktől, már a tárgyalás határnapját megelőzőleg kinyomozza a környezetet, melyben a vádlott leány élt, szülőinek, esetleg más hozzátartozóinak egyéniségét, a bűncselekmény alkalmi okait és kutatásainak eredményét írásban közli a fiatakorúak bírójával. A tárgyalásokon megjelenik, a szükséges adatokat a bíróság előtt előszóval is közli és a tárgyalás eredménye szerint teszi meg intézkedéseit.

A harmadik célt, hogy a kath. letartóztatott nők valláserkölcsei világát nemesítsük, szolgálja a *fogházmisszió*.

b) A Kath. Tisztviselőnők és Női Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Szövetsége (Budapest, IV., Ferenciek-tere 7., III. lépcső I. 7.) Elnök: *Farkas* Edith, alapítványi hölgy. Alelnök: *Korányi* Sarolta. Titkár: *Schleiffer* Tekla.

Saját hivatalos *helyisége* van, mely irodából, társalgószobából

ból és tanteremből áll; ez utóbbiban több írógép áll a tagok rendelkezésére, hogy magukat pályájukra kiképezhessék.

Tanfolyamokat tart még fenn a Szövetség gépiráson kívül magyar és német gyors- és vitairásból, német és francia nyelvből.

A Szövetség legfontosabb intézménye ingyenes állasközvetítése.

5. Az Országos Protestáns Patronage Egyesület. Világi elnök: gróf *Báday* Gedeon főispán. Egyházi elnök: *Kaczián* János főesperes. Főtitkár: Dr. *Lázár* *Αχιλίας* ügyvéd (IV. Szerb-utca 2. sz. Az egyesület célja és szervezete:

Az erkölcsi romlás veszélyének kitett, illetőleg züllésnek indult ág. ev. és ref. gyermekek és fiatalok érdekében a vallás-erkölcsi nevelés felhasználásával a lelki megmentés munkájának, valamint az ág. ev. és ref. vallású elítéltek javára a fogházmisszió végzése.

Az egyesület női osztálya végzi a vallás-erkölcsi nevelést a fiatalok leányok és a fogházmissziót az elítéltek nők érdekében.

Az egyesület ezenfelül három szakosztályt alakít. Ezek feladata:

a) az erkölcsi romlás veszélyének kitett, illetőleg züllésnek indult gyermekek (12 éven alóliak) és fiatalok (12–20 évesek) erkölcsi megmentése és tisztességes munkásokká nevelése; a feltételeken elítéltek vagy a próbára bocsátott fiatalok felett pedig a felügyelet gyakorlása (fiatalokat védő, megelőző szakosztály);

b) az elítéltek, különösen a fiatalok közt a fogházmisszió gyakorlása (fogházmisszió-szakosztály);

c) a szabadulók, különösen a fiatalok munkához juttatása és a felettük gyakorlandó társadalmi felügyelet (foglalkoztató és felügyelő szakosztály).

A megelőző szakosztály célja elérésére:

a) társadalmi úton ellenőrzi a gyermekek nevelését és kipuhatolja a züllésnek indult vagy az erkölcsi romlás veszélyének kitett gyermekeket és fiatalokat;

b) megállapítja a züllésnek és az erkölcsi romlás veszélyének okait s ezen okok megszüntetésére az eset körülményeihez képest:

a) tanácschal látja el vagy kötelességük teljesítésére figyelmezteti a szülőket, illetőleg

β) ha a gyermek, vagy fiatalkorú megjavulása eddigi környezetében nem remélhető és a törvényes képviselő beleegyezik, úgy a gyermeket vagy fiatalkorút saját felekezete szerint más megbízható családnál, később pedig létesítendő gazdasági telepen helyezi el, vagy a szükséges intézkedés megtételére fölker valamely hasonló célú egyesületet;

γ) ha pedig hatósági közbelépés szükséges, úgy annak megtétele végett az illetékes hatósághoz fordul.

Más vallású fiatalkorúak vallás-erkölcsi nevelésébe az egyesület sohasem avatkozik; azonban fentartja a hasonló célú állami vagy községi egyesületekkel az összeköttetést.

A fogházmisszió tagjai a letartóztatottakat az igazságügy-miniszternek vagy a letartóztató intézet vezetőjének engedélyével a letartóztató intézetben időnkint felkeresik, velük érintkeznek és szükség esetén foglalkoztatásukról gondoskodnak.

A fogházmisszió tagjai egyúttal a megelőző szakosztállyal egyetértve gondoskodnak a letartóztatottak nyomornak vagy erkölcsi veszélynek kitett hozzátartozóiról.

A foglalkoztató és felügyelő osztály a letartóztatási intézetekből szabaduló elítélteket, ha megbízhatóknak bizonyulnak, megfelelően elhelyezi. Ecélből nyilvántartja az elhelyezésre alkalmas földműves és iparos családokat vagy intézeteket. Ha a szabaduló elítéltek megbízhatóságához kétség fér, vagy elhelyezésükre alkalmas hely nem található, azok ideiglenesen az egyesületnek létesítendő iparos- vagy földművelő-telepein nyernek elhelyezést.

Az egyesület jövedelmi forrásai:

1. a tagdíjak;
2. az alapítványok és adományok;
3. a létesítendő gazdasági telep jövedelme s a tőke kamata;
4. államsegély;

Az egyesület tagjai:

1. működő;
2. rendes;

3. pártoló;
4. alapító és
5. tiszteletbeli tagok.

Az egyesület minden év első negyedében rendes évi közgyűlést tart.

A rendes közgyűlés tárgyai:

1. az évi költségvetés megállapítása;
2. a zárszámadás megvizsgálása és jóváhagyása, a számvizsgáló bizottság jelentése alapján a felmentés megadása;
3. a választmány és a tisztviselők választása;
4. a választmány útján a közgyűlés elé terjesztett indítványok tárgyalása. Az így tárgyalni kívánt indítványok a közgyűlés előtt legalább 8 nappal a választmány elé térj esztendőök.

A választmány tagjai:

1. az egyesület tisztviselői;
2. a közgyűlésen két év tartamára választott legalább húsz tag.

A választmány:

1. irányítja az egyesület működését;
2. előkészíti a közgyűlést;
3. határoz a tagok felvételéről és kizárásáról;
4. betölti az évközben megüresedett tisztségeket;
5. kijelöli az egyesület alkalmazottait;
6. választja a tiszteletbeli tagokat;
7. a költségvetés határai közt vagy a közgyűlés külön felhatalmazása alapján az egyesület nevében szerződéseket köt;
8. meghatározza, hogy sürgős szükség esetében az elnök vagy a főtitkár saját hatáskörükben segély gyanánt mily összeget utalványozhatnak.

A tisztikar tagjai:

1. az egyházi és a világi elnök;
2. négy alelnök;
3. a főtitkár;
4. az ügyész;
5. a könyvtárnok .
6. a pénztárnok;

7. az ellenőr;
8. három szakosztályi titkár;
9. négy jegyző.

Az elnökök egyetértőleg képviselik kifelé az egyesületet:

Az elnököket távollétükben az alelnökök helyettesítik.

A főtítkár vezeti az egyesület folyó ügyeit.

Az Orsz. Protestáns Patronage Egyesület fentartja a dunalmási szeretetházat amely 15-21 éves korban levő mintegy 25 növendék befogadására alkalmas. A befogadás tárgyában külön bizottság határoz, amelynek elnöke *Antal* Gábor dunántúli ref. püspök. Az intézet gazdasági jellegű javítóintézet állami javító-nevelési jogosítvánnyal felruházva. Az egyesület az igazságügyi kormány részéről 8.000 K államsegélyben részesül. Az egyelet támogatása egyébként protestáns vallásúakra szorítkozik, támogatásban részesült mintegy 50 egyén.

6. Országos Izraelita Patronage Egyesület. Elnök: *Székely* Ferenc m. kir. udvari tanácsos. Társelnök: Dr. *Hevesi* Simon főrabbi. Főtítkár: Dr. *Bakonyi* Samu orsz. képviselő. Ügyvezető titkár: Dr. *Bartos* Kálmán (VI., Andrassy-ut 35.) Vidéki ügyek előadója: *Breuer* Soma főrabbi Nagykáta.

Az egyesület székhelye: Budapest. Működési köre kiterjed a magyar állam egész területére.

Az egyesület célja, hogy megelőzze a bűncselekmények elkövetését, nevezetesen:

először: hogy az erkölcsi romlásnak kitett és a züllésnek indult, úgyszintén a büntető bíróságok által feltételesen elítélt, próbára bocsátott, vagy kísérlet végett kihelyezett, valamint a büntetésük kiállása után a letartóztatási intézetekből szabaduló izr. vallású gyermekeket és fiatakorúakat védelmébe fogadja, vallás erkölcsi gondozásban és felügyeletben részesítse és azoknak tisztességes munkásokká való nevelését előmozdítsa;

másodszor: hogy módot és eszközt keressen és nyújtson, hogy az állami gyermekmenhelyek gondozása alatt álló s az iskola köteles kort elért izr. vallású gyermekek hitbeli gondozásban, vallás erkölcsi nevelésben is részesüljenek, s evégből izr. nevelőszülőknél, vagy izr. intézetekben, még pedig kizárólag oly községekben helyeztessenek el, melyekben izr. hitközség van.

Az első cél elérésére:

a) társadalmi úton ellenőrzi a gyermekek nevelését és ki-puhatolja a züllésnek indult vagy az erkölcsi romlás veszedelmé-nek kitétt gyermekeket és fiatalkorúakat;

b) megállapítja a züllésnek és az erkölcsi romlás veszedelmé-nek okait és ezeknek az okoknak a megszüntetésére az eset körül-ményeihez képest:

1. tanáccsal látja el vagy kötelességük teljesítésére figyel-mezteti a szülőket;

2. ha a gyermek vagy fiatalkorú megjavulása eddigi környe-zetében nem remélhető és a törvényes képviselő beleegyezik, a gyermeket vagy fiatalkorút más megbízható izr. családnál vagy az egyesületnek később létesítendő ipari vagy gazdagági telepén helyezi el vagy a szükséges intézkedés megtételére felkér valamely hasonló célú egyesületet;

3. ha a fiatalkorú ellen büntető eljárás indíttatik, gondosko-dik arról, hogy bűncselekményének okai, nevezetesen: a fiatal-korú egyéni, családi és társadalmi körülményei felderíttessenek, hogy a bíróság az adatokat határozata meghozatalánál figyelembe vehesse.

4. szükség esetén gondoskodik a fiatalkorú terhelt jogi vé-delméről;

5. gondoskodik arról, hogy az egyesület tagjai a fiatalkorú letartóztatottakat, a letartóztatási intézetben időnként felkeres-sék, velők érintkezzenek, nekik előadásokat tartsanak, ha kell munkáltatásukról gondoskodjanak és erkölcsi világuk megnevesí-tésére törekedjenek.

A második cél elérésére:

1. törzskönyvet vezet azokról a községekről, melyek a vallás-erkölcsi nevelés és felügyelet szempontjából a zsidó hitű gyerme-kek kihelyezésére alkalmasak, úgyszintén azokról a megbízható izr. családokról, amelyek izr. vallású gyermekeket megfelelő tartásdíj ért gondozásra elvállalni, vagy örökbe fogadni készek;

2. közbenjár az állami gyermekmenhelyek orsz. felügyelőjé-nél, vagy azok igazgatóinál avégből, hogy a gondozás céljából kitelepítendő zsidó hitű gyermekek a m. kir. állami gyermek-telepeken az egyesület által javaslatba hozott családhoz adassanak

és a menhelyek vezetőségének hozzájárulásával megbízható izr. családok körében családi telepeket létesít;

3. az állami gyermekmenhelyek által izr. nevelőszülőkhöz kiadott izr. vallású gyermekek után fizetett szabályszerű állami tartásdíjat a szükséghez képest pótolja;

4. az állami gyermekmenhelyek által ingyen tartásba avagy szabályszerű tartásdíj mellett átadandó 12 éven felüli izr. vallású gyermekek átvétele, elhelyezése és megfelelő neveltetése iránt gondoskodik;

5. arra törekszik, hogy oly ipari és mezőgazdasági intézeteket állítson fel, melyekben a védelmébe fogadott gyermekek nevelését és munkásokká való kiképzését közvetlenül végezheti;

6. odahat, hogy az oltalmába vett árva és elhagyott gyermekeket erkölcsi és anyagi tekintetben megbízható hitrokonok örökbe fogadják és ily ügyekben közbenjár;

7. végül, a közbenjárásával elhelyezett izr. gyermekekre közegei és működő tagjai útján felügyel.

Az egyesület tagjai: 1. örökös, 2. alapító, 3. rendes, 4. pártoló, 5. működő és 6. tiszteletbeli tagok.

Az egyesület minden év első felében közgyűlést tart. Az elnökök bármikor hívhatnak össze rendkívüli közgyűlést, de 40 tag kívánságára kötelesek azt 14 nap alatt összehívni. Az elnökök a tagokat a közgyűlés megtartásáról személyenként s valamely fővárosi napilap útján legalább 8 nappal a közgyűlés megtartása előtt értesítik.

A közgyűlés határozatait szótöbbséggel, személyes ügyekben titkos szavazással hozza. Szavazategyenlőségénél a közgyűlés vezető elnöknek döntő szavazata van.

A közgyűlés határozatképes, ha legalább 30 tag jelen van.

Ha a közgyűlés nem határozatképes, 15 nap alatt új közgyűlést kell összehívni, amely tekintet nélkül a megjelentek számára határozhat a meghíúsult közgyűlés napirendjére kitűzött tárgyak felett. A közgyűlések nyilvánosak. A napirendre tűzött tárgyhoz a jelentkezés sorrendjében egyszer szólhat mindenki, az előadót és indítványozót zárzó illeti meg. Tizenöt tag indítványára a közgyűlés a vita berekesztését kimondhatja. A határozatot az elnök hirdeti ki.

A rendes közgyűlés tárgyai:

1. a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére háromtagú bizottság választása;

2. az évi költségvetés megállapítása;

3. a választmány évi jelentésének és a zárszámadásnak tárgyalása, a számvizsgáló bizottság előterjesztése alapján a felmentés megadása vagy megtagadása;

4. háromtagú számvizsgáló bizottság választása a folyó évi számadásoknak és könyveknek megvizsgálására, de a választmány tagjai a számvizsgáló bizottságba nem választhatók;

5. elnökök, tisztikar és választmányi tagok választása;

6. a választmány javaslata alapján tiszteletbeli tagok választása;

7. a választmány vagy az egyesületi tagok oly indítványainak tárgyalása, melyeket a közgyűlés előtt legalább 8 nappal a választmány elé terjesztenek. A választmány hatáskörébe tartozik – a közgyűlésnek fentartott tárgyak kivételével – az egyesület összes ügyeinek intézése, az azokra vonatkozó határozatok hozatala és végrehajtása.

A választmány tagjai:

1. a közgyűlés által három évre választott elnökök és tisztviselők, az örökös és tiszteletbeli tagok;

2. a közgyűlés által választott száz választmányi tag;

3. az egyesület fentartásához hozzájáruló és a választmány által közreműködésre felkért izr. jótékonyági intézetek és a helyi bizottságok részéről kiküldött egy-egy tag.

Választmányi ülés rendszerint minden hónapban tartandó, húsz választmányi tag kívánatára pedig rendkívüli választmányi ülés hívandó össze.

A tisztikar tagjai: a világi elnök, az egyházi társelnök, 8 alelnök, a főtitkár, a jogtanácsos, 3 ügyész, egyesületi orvosok, a pénztári előljáró, a pénztáros, a gazdasági előljáró és előljárónő, a gazdasági ellenőr, 5 jegyző.

Az elnökök egyetértőleg képviselik kifelé az egyesületet, a közgyűlésen és választmányi üléseken együtt elnökölnek.

A világi elnök vagy annak távollétében az általa felhatalmazott alelnök sürgős esetekben a választmány utólagos jóváhagyása

mellett 300 koronáig terjedhető összeget saját felelősségére utalványozhat.

A főtitkár és az ügyvezető titkár együtt vezeti az egyesület folyó ügyeit.

Az egyesület választmánya négy állandó bizottságot alakít, de ha kell, más bizottságokat is alakíthat és megállapíthatja hatáskörüket.

Az állandó bizottságok a következők:

1. központi végrehajtó bizottság.
2. pénzügyi és gazdasági bizottság,
3. propagandabizottság,
4. hölgy bizottság.

Vidéki helyi bizottság minden királyi törvényszék és minden állami gyermekmenhely székhelyén alakul. A helyi bizottságok hatásköre kiterjed mindazoknak a községeknek gyermektelepeire, amelyek az illető kir. törvényszék vagy állami gyermekmenhely területéhez tartoznak.

A helyi bizottság feladata a helybeli törvényszéknél vagy gyermekmenhelyeknél és egyéb hatóságoknál közvetlenül eljárni.

A telep bizottságok feladata a telepen elhelyezett zsidó gyermekek valláserkölcsei nevelése és oktatása felett a közvetlen felügyelet gyakorlása és az egyesület által utalványozott tartásdíjak kifizetése.

Telepbizottság minden oly községben alakul, ahol gondozásra kiadott izr. vallású gyermekek nagyobb számban vannak elhelyezve.

Az egyesület tagja a Patronage-Egyesületek Országos Szövetségének és összhangban működik az ország területén fennálló patronage-egyesületekkel.

Vidéki helyi bizottságok (fiókok) székhelyei: Abony, Aszód, Baja, Balassagyarmat, Csáktornya, Czegléd, Debreczen, Dombóvár, Érsekújvár, Heves, Jászárokszállás, Jászberény, Kaposvár, Kisújszállás, Kolozsvár, Komárom, Kún-szentmiklós, Mátészalka, Mindszent, Monor, Nagykanizsa, Nagykároly, Nádudvar, Pécs, Szatmár, Szombathely, Temesvár, Zenta. Az orsz. izr. patronage-egyesület a m. kir. igazságügy-minisztertől 3000 K szubvenciót nyert. Ezenfelül bevétele az

1910. évben volt 75.640 K 38 f. Kiadott: tápdíjakra, menhely fenntartásra, segélyezésekre stb.: 12.238 K 93 fillért, ezzel támogatásban részesítvén mintegy 500 fiatalkorút.

7. Országos Pártfogó Egyesület. Elnök: Dr. *Szivák* Imre orsz. képviselő, a budapesti ügyvédi kamara elnöke stb. Társelnökök: Dr. *Bárczy* István, dr. *Balogh* Jenő, *Lánczy* Leó, bellyei *Bichl* Gyula, *Czárán* István, dr. *Baloghy* György, dr. *Boda* Dezső, dr. *Bókay* Árpád, dr. *Sélley* Barnabás, dr. *Feledi* Béla ügyvezető elnök (VI., Teréz-körút 19. sz.). Titkár: Dr. *Fábián* Béla -és *Besofszky* Viktor (Gróf Zichy Jenő-utca 4. sz.)

Az egyesület célja, hogy a társadalom rendszeres gyámolító munkáját (patronage) szervezze, irányítsa és végezze, nemre, korra és felekezeti különbségre való tekintet nélkül mindazokra nézve, akik személyi vagy társadalmi okoknál fogva szociális helyzetük előnyös megváltoztatására saját erejükből képtelenek.

Teljesíti ezt a feladatot különösen gyermekekre és fiatalkorúakra, letartóztatási intézetekben elhelyezettekre és ezek hozzátartozóira, úgyszintén a letartóztatási intézetekből elbocsátottakra nézve.

E célok elérésére az egyesület:

1. puhatolja a környezetük (szülő, család, munkaadó Stb.) által szervezeti és erkölcsi fejlődésükben káros befolyásoláshoz kitett gyermekeket és fiatalkorúakat, és azok érdekében az erre hivatott intézeteknél, esetleg a közigazgatási s bírói hatóságoknál megfelelő oltalmat szorgalmaz, közreműködik a házasságon kívül született gyermekek társadalmi és jogi védelmének biztosításában;

2. kutatja a rendszeresen iskolakerülő tanköteleseket és a szabályszerű iskolalátogatást tanáccsal vagy segéllyel előmozdítja, esetleg árának hatósági kikényszerítését szorgalmazza;

3. nyomozza az erkölcsi romlás veszélyében forgó, a züllésnek indult és elzüllött gyermekeket és fiatalkorúakat, megállapítja a veszély és züllés okait és az eset körülményeihez képest útbaigazítással, közvetlen intézkedéssel vagy hatósági beavatkozás kieszközlésével arról gondoskodik, hogy az illető gyermekek és fiatalkorúak olyképp helyeztessenek el, hogy erkölcsi s értelmi fejlődésük biztosítva legyen;

4. ellenőrzi azoknak magaviseletét, erkölcsi s értelmi fejlődését, kik bűnvádi eljárás alá nem vonhatók ugyan, de az erkölcsi romlásnak vannak kitéve, vagy züllésnek indultak;

5. kideríti a büntető eljárás alá vont nem teljeskorúak által elkövetett bűncselekmények okait és tájékoztatja az eljáró hatóságot a terhelt egyéni s környezeti viszonyairól;

6. ellátja a fiatalok terheltek jogi védelmét;

7. megfigyeli a próbára bocsátottakat, továbbá azoknak magatartását, akikre nézve a kiszabott büntetés végrehajtása felfüggesztetett, vagy akik javító-, nevelő- vagy letartóztató intézetekből kísérletileg kihelyeztettek;

8. gondoskodik arról, hogy a javító-, nevelő- és letartóztató intézetekbe utáltakat alkalmas egyének időnkint felkeressék s a szabad életre útbaigazítással, oktatással, segéllyel vagy munkaalkalom biztosításával előkészítsék;

9. támogatja a letartóztatottak nyomorban levő vagy erkölcsi veszélynek kitétt hozzátartozóit.

Az egyesület ideiglenes befogadás céljaira szolgáló menedékházat, ezenfelül a szükséghez és lehetőséghez képest ipari- s mezőgazdasági telepeket létesít és összeköttetést tart fenn a köz jótékony és szociálpolitika szolgálatában álló egyesületekkel és intézetekkel, úgyszintén az ily feladatú hatóságokkal és bizottságokkal.

Az egyesület mindenütt, ahol erre a szükség és lehetőség megvan, fiók-egyesületet vagy helyi bizottságot szervez.

Az egyesület jövedelmi forrásai: 1. tagdíjak, 2. alapítványok és adományok, 3. hatósági segély és 4. egyéb bevételek.

Az egyesület tagjai: 1. működő, 2. rendes, 3. törzs, 4. pártoló, 5. alapító, 6. örökös alapító és 7. tiszteletbeli tagok.

A működő tagok az egyesület céljainak megvalósításában személyes (pártfogó) munkájukkal vesznek részt.

Rendes tagok azok, akik az egyesület pénztárába évenként két koronát, törzstagok, akik legalább évi öt koronát, pártoló tagok, akik évenként legalább tíz koronát fizetnek.

Alapító tagok azok, akik az egyesület pénztárába egyszer s mindenkorra legalább 100 koronát, örökös alapító-tagok, akik egyszer s mindenkorra legalább 1000 koronát befizetnek.

Tiszteletbeli tagok azok, akiket a patronage-ügy elméleti vagy gyakorlati szolgálata terén szerzett kiváló érdemeikért az egyesület ily énekül megválaszt.

Az egyesület védőket is választhat.

Egyesületi taggá az igazgatótanács azt veheti fel, aki belépési szándékát írásban bejelenti s a tagokat terhelő kötelezettségek teljesítését három év tartamára elvállalja.

Az egyesület évenként tart közgyűlést.

A közgyűlés hatáskörébe tartozik:

1. a költségelőirányzat megállapítása, az igazgatótanács évi jelentésének, zárszámadásának és esetleges indítványainak tárgyalása, továbbá a végrehajtó bizottságnak és az igazgatótanácsnak a felmentvény megadása;

2. az alapszabályok módosítása;

3. a tagok indítványai feletti határozathozatal, ha azok legalább öt nappal a közgyűlés megtartása előtt a végrehajtó-bizottsághoz írásban benyújtottak;

4. a tisztikar és az igazgatótanács megválasztása;

5. megfélebbezett igazgatótanácsi határozatok felett való döntés;

6. az egyesület feloszlása tárgyában való határozathozatal;

7. az igazgatótanács és a végrehajtó bizottság elmozdítása.

Az alapszabályok módosítását, valamint az egyesület feloszlását kimondó közgyűlési határozatokat csak kormányhatósági jóváhagyás után lehet végrehajtani.

Az igazgatótanács tagjai:

1. a tisztikar tagjai,

2. a közgyűlés által viszonylagos szótöbbséggel a tagok sorából választott kétszáznegyven igazgatótanácsos,

3. az örökös alapító tagok.

4. a vidéki fiókegyesületek megbízottai.

Az igazgatótanács rendszerint minden negyedévben tart ülést.

Az igazgatótanács a részére külön fenntartott teendőkön kívül irányítja az egyesület működését, választja a tiszteletbeli tagokat, ellenőrzi a végrehajtó bizottságot és a tisztikart a közgyűlés által jóváhagyott költségvetés betartása tekintetében.

Minden olyan ügyben, amely a közgyűlésnek vagy az igazgatótanácsnak kifejezetten fenntartva nincs, a *végrehajtó bizottság* határoz.

A végrehajtó bizottság tagjai:

1. az elnök, az ügyvezető társelnökök és a titkárok.
2. az igazgatótanács saját tagjai sorából 2 évre szóló megbízással választott 15 tag.

A tisztikar tagjai: 1. az elnök, 2. a társelnökök, 3. az alelnökök, 4. a főtitkár, 5. két titkár, 6. a jogtanácsos, 7. két pénztárnok, 8. az ellenőr, 9. az ügyészek.

A társelnökök, alelnökök és ügyészek számát a közgyűlés állapítja meg.

A tisztviselők hat év tartamára választatnak.

Az elnök képviseli az egyesületet; vezeti a tanácskozásokat gondoskodik a határozatok végrehajtásáról; ellenőrzi a tagok és tisztviselők működését.; a végrehajtó bizottság kijelölése alapján kinevezi az egyesület alkalmazottait.

Az elnök helyettesítésére az igazgatótanács a társelnökök közül egy vagy több ügyvezető elnököt jelölhet ki.

A főtitkár és a titkárok vezetik az egyesület folyó ügyeit.

Az igazgatótanács saját kebeléből, esetleg az igazgatótanácsba nem tartozó tagok, sőt az egyesületen kívül állók bevonásával bizottságokat alakíthat s ezek elnökeit kijelöli.

A martirgyermekek oltalmazására irányuló, az inasügyi, jogvédői és a menedékházi bizottság megalakítása kötelező.

A főkegyesületek mintaalapszabályait a jelen alapszabályokban lefektetett elvek szerint az igazgatótanács állapítja meg, s ugyanez szabályozza azt a viszonyt, amely a fiókok számadásbeli kötelezettségére vonatkozik. Ezek a szabályok a helyi bizottságokra megfelelően alkalmazandók.

Az egyesület tagja a Patronage-egyesületek Országos Szövetségének és összhangban működik a magyar állam területén fennálló összes patronage-egyesületekkel.

Mint hogy az egyesület alapszabályai csak 1911. május havában nyertek jóváhagyást, az egyesület működését csak ez év őszén fogja megkezdeni.

8. A Magyar Szent Korona Országai Vöröskereszt Egylete.

Elnök: gróf *Csekonics* Endre. Társelnök: gróf *Zichy* Nándorné. Alelnök: gróf *Széchenyi* Miklós. Főgondnok: dr. báró *Babarczi-Schwartz* Ottó. Főjegyző: dr. *Farkas* László. Az egyletnek főcélja: a háborúban megsebesült vagy megbetegedett harcosok gondozása és segélyezése további célja és szervezete az alábbi alapszabály-kivonatból látható.

A rokkant katonák (hadastyánok) és a háborúban elesett harcosok hátrahagyott családait segélyezi.

Célja továbbá az egyletnek rendkívüli szerencsétlensége úgymint árvíz, tűzvész, inség, járvány esetén a szűkölködőket segélyezni s egyáltalában közhasznú tevékenységet kifejteni minden emberbaráti irányban, úgy azonban, hogy az egylet alapítványai és alapszerűleg kezelt tőkái eme rendkívüli segélyezésekre ne fordíthatassanak és hogy ezen emberbaráti tevékenység által a főcél, a háború esetén való segélyezés csorbát ne szenvedjen.

Az egylet tiszteletbeli, alapító, rendes és rendkívüli ügy női, mint férfi tagokból áll.

Minden községben, sőt minden nagyobb pusztán alakulhat fiókegylet.

Nagyobb helyeken, azok egyes részeiben fiókegyletek külön is alakulhatnak tüzetes külön megjelöléssel.

A fiókegylet megalakulhat, mihelyt az illető helyen rendes lakással bíró 10 alapító vagy rendes tag a tagsági ívet aláírta.

A megalakulás az összes alapító és rendes tagok közgyűlésén – a megalakulás kijelentése és a fiókegylet választmányának megválasztása által történik.

A választmány – az egyleti tagok számerejére való tekintettel – legalább 5, és legfeljebb 25 tagból áll. A vegyes fiókegyleteknél a választmány felében férfiaktól, felében nőkből alakítható.

A fiókegyletet kifelé az elnök képviseli.

A folyó ügyeket kivéve, minden fontosabb ügyre és általában minden segélyezésre nézve a választmány határozathozatala szükséges. Azonban a választmány felhatalmazhatja az elnököt, hogy bizonyos ügyeket saját hatáskörébe intézhessen el.

A megalakult fiókegylet, választmánya megalakulásáról a illető megyei vagy vidéki választmányt azonnal értesíti; – ha pedig ilyen még nem léteznék, – a bejelentés közvetlenül a központi választmányhoz intézendő.

A bevételekből a fiókegylet kizárólagos rendelkezésére marad:

a) az országos közgyűlés által a fiókegylet javára ennek rendes és rendkívüli tagdíjaiból megállapított hányad;

b) a fiókegyleti vagyon kamatai;

c) a fiókegylet által rendezett mulatságok, előadások stb. jövedelme; és

d) külön – kizárólag a fiókegylet rendelkezésére bocsátott – adományok.

A fiókegylet saját hatáskörében engedélyezendő kiadásait és segélyezéseit rendszerint nem terjesztheti tovább, mint az imént részletezett bevételeinek kétharmad részéig; e bevételek harmadik harmadát azonban csak sebesült és beteg harcosok támogatására fordíthatja.

A segélyezések csak ideiglenesen és azon feltétel alatt adhatnak, hogy azok folyóvá tétele bármikor beszüntethető.

Ezen segélyezések, ha az egylet főcélja úgy igényli, be is szüntethetők, különösen háború beálltával, hogy ez esetben a fiókegyletösszerejét egyedül a főfeladat teljesítésére fordíthassa.

Rendkívüli szerencsétlenségek, ú. m. árvíz, tűzvész, inség vagy járvány esetén a fiókegylet a rendelkezésére álló eszközöket közvetlen segélyezésre fordíthatja, sőt ha a körülmények azt indokolják, a központba beküldendő hányadnak is e célra való fordíthatását kérelmezheti.

Felosztott fiókegyletek és választmányok vagyona egészben az egylet központi alapját illetvén, az igazgató-választmányhoz beszolgáltatandó.

A fiókegyletekhez csatlakozhatnak mint segélyegyletek a országban létező oly egyletek, melyek más jótékony vagy közhasznú célokra alakultak; továbbá birtokosok, bérlők, fürdőtulajdonosok, egy szóval mindazok, a kik háború esetén az egylet céljaira közreműködni kívánnak és ezt a központi választmánynak bejelentik; ezek az igazgató-választmány utá-

sítása szerint az illető megyei, vidéki vagy városi választmány-nyál szerves összeköttetésbe lépnek és az egylet ügyében az illető választmány rendelkezései szerint járnak el.

Minden törvényhatósági joggal bíró, vagy rendezett tanácsú városban a fiókegylet » városi választmány« címmel alakulhat meg, ha a tagsági ívet legalább 200 alapító és rendes tag írta alá.

Minden megye székhelyén megyei választmány alakul.

Nagyobb kiterjedésű megyékben, oly népesebb városokban, illetve községekben, melyek a megyei székhelytől távolabb fekszenek, s melyek egy-egy vidék központját képezik, ugyanazon joggal és hatáskörrel, mint a megyei választmányok, vidéki választmányok alakulhatnak azon esetben, ha eme városok, illetve községekben és vidékükön fekvő helységeken alakult fiókegyletek összesen legalább 200 alapító és rendes taggal bírnak.

A megyei választmány a megye székhelyén a megyében lévő összes fiókegyletek által alakíttatik meg.

A megyei és vidéki választmány élén az elnök és társelnök áll.

A megyei és vidéki választmányok feladata az egylet céljainak előmozdítása azon területen, melyre hatáskörük kiterjed; különösen a fiókegyletek serkentése újak alakítására.

A magyar szent korona országainak vörös-kereszt egyletét képviseli s annak ügyeit intézi: a központi választmány, melynek székhelye Budapest.

A központi választmány határozatainak foganatosítása s az egylet ügyeinek vezetése végett igazgató - választmány alakíttatik, melynek állandó végrehajtó közege az egyesületi elnökök, alelnökök, főgondnok, főjegyző, igazgatók és jegyzőkből álló » igazgató s á g « .

9. Magyarország Symbolikus Nagypáholya. A szabadkőműves társaságok nem tartoznak ugyan a szorosán vett jótékonyági egyesületek közé, azonban működésük iránya s tevékenységük köre mégis helyet biztosít azok között számukra.

A Nagypáholyának a kormány által jóváhagyott alapszabályai szerint a szabadkőművesség filozofikus, filantropikus és pro-

gresszív intézmény. Célja a közerkölcsiség, művelődés és felebaráti szeretet terjesztése és a jótékonyosság gyakorlása.

A jelenkori szabadkőművesség működésének kezdete a magyar alkotmány helyreállítását követő időre esik. Az 1868-ik évben kaptak a szabadkőművesek munkálkodásuk törvényes alapon való megkezdésére kormányengedélyt s midőn ez alapon folytathatták tevékenységüket, 1870-ben »Magyar nagy orient« és «Magyarországi jánosrendi nagypáholy» cím alatt két társulatot alapítottak s e két társulat 1886. évben »Magyarország Symbolikus Nagypáholya« cím alatt egy társasággá egyesült.

Ezzel az egyesüléssel az országban létezett szabadkőműves társaságok az új Nagypáholynak váltak alkotó részeivé s ez a Nagypáholy nyert jogot a magyar korona egész területén szabadkőműves páholyok és körök alakítására. A Nagypáholy tehát valamennyi magyarországi páholy összességének közgyűlésileg választott központi képviselője és felügyelő s igazgatási hatósága.

A Nagypáholy fennhatósága alatt ezidő szerint 86 szabadkőműves társaság (páholy és kör) működik mintegy hatezer taggal. Legtöbb páholy (26) Budapesten van; a többi az ország következő városai között oszlik meg: Besztercebánya, Mezőtúr, Szolnok, Túrócszentmárton, Rimaszombat, Gyöngyös, Eperjes, Kassa, Munkács, Máramarosziget, Zilah, Dés, Sepsiszentgyörgy, Kolozsvár, Marosvásárhely, Brassó, Orsova, Déva, Lúgos, Nyíregyháza, Debreczen, Nagyvárada, Arad, Temesvár, Versecz, Pancsova, Petrozsény, Szeged, Zombor, Szabadka, Baja, Zágráb, Pécs, Kaposvár, Csurgó, Nagykanizsa, Szombathely, Sopron, Győr és Pozsony.

A páholyok önkormányzati joggal bírnak s maguk határozzák meg munkálkodásuk tárgyát. Ebből kifolyólag, ha valamely páholy tagjai azt tapasztalják, hogy székhelyük társadalmában a jótékonyosság terén bizonyos hiány van, a vonatkozó kérdést a páholy gyűlésén megbeszélés s ha elhatározták, hogy miféle intézkedés megtételével vagy intézmény létesítésével lehet a bajon segíteni, közös erővel igyekeznek mindazt foganatosítani, ami a cél érdekében szükséges.

Az alapított intézmények megalkotásuk után már nem szerepelnek mint szabadkőműves alkotások, hanem átadják

azokat a társadalomnak s a szabadkőművesek, mint egyszerű tagok vesznek abban részt, támogatván alkotásukat munkával és adományokkal vagy tagsági díjakkal.

A páholyok osztanak szét megszorult embertársaik között pénz- és természetbeni segélyeket is, s az ehhez szükséges összeget vagy pénztáraikból, alapjaik jövedelméből vagy a tagok között összejeveteleik alkalmával teljesített gyűjtésből fedezik.

C) A fiatalkorúak felügyelő hatóságai és a területükön fennálló, a gyermekvédelemre és a fiatalkorúak támogatására hivatott intézmények.

1. A fiatalkorúak budapesti felügyelő hatósága.

A fiatalkorúak budapesti felügyelő hatóságának tisztviselői és tagjai. Elnök: gróf *Edelsheim Gyulai* Lipót, az orsz. gyermekvédő liga elnöke, *helyettes elnöke*: dr. *Melly* Béla, Budapest székesfőváros árvaszékének elnöke. Tanácselnökei: dr. *Baloghy* György, a budapesti kir. büntetőtörvényszék elnöke, *Farkas* Edith, alapítványi hölgy, az orsz. kath. női patronage-egyesület elnöknője, *Hanvai* Sándor, Budapest székesfővárosi kerületi előljáró, dr. *Imrédy* Kálmán udvari tanácsos, a kisbirtokosok országos földhitelezésének vezérigazgatója, *Kunz* József keresk. tanácsos, *Náray Szabó* Sándor vallás- és közoktatásügyi miniszteri államtitkár, dr. *Stipl* Károly kir. koronaügyési helyettes, dr. *Szilágyi* Arthur Károly ügyvéd, *Szölgvény* Ferenc, a m. kir. Ferenc József nevelő-intézet kormányzója, *Szüllő* Árpád, a Ganz-féle villamossági r.-t. igazgatója és *Thék* Endre udvari tanácsos. Titkára: dr. *Lázár* Andor ügyvéd, az orsz. prot. patronage-egyesület főtitkára.

Kinevezett tagok: dr. *Adler* *Bácz* József, miniszteri tanácsos, a budapesti orsz. első gyermekmenedékhelyegyesület tagja, *Almády* Géza, Budapest székesfővárosi tanácsos, özv. gróf *Almássy* Györgyné, az orsz. gyermekvédő-egyesület tagja, *Alpár* Ignácné, az orsz. gyermekvédő-egyesület tagja, *Argay* János, kir. tan. budapesti szünidei gyermekelepe-

egyesület tagja, *Ákos* István, a Szeretet orsz. egyesület tagja, dr. *Baán* Ilona, orvosnő, az orsz. gyermekvédő-egyesület tagja, dr. *Baán* Józsefné, az orsz. kath. női patronage-egyesület tagja, *Bacher* Emiiné, az orsz. gyermekvédő-egyesület tagja, dr. *Back* Frigyesné, az orsz. gyermekvédő-egyesület tagja, dr. *Bakonyi* Samu, ügyvéd, az orsz. izr. patronage-egyesület főtitkára, özv. *Balázs* Gézané, az orsz. kath. női patronage-egyesület alelnöknője, dr. *Balogh* Jenő, a m. tud. akadémia tagja, vallás- és közoktatásügyi miniszteri államtitkár, *Barna* Izor fogtechnikus, a Budapest székesfővárosi fogtechnikusok ipartestületének elnöke, *Bartolffy* János, a budapesti székesfővárosi asztalosipartestület elnöke, *Bartos* Fülöp, tanár, az orsz. gyermekvédő-egyesület tagja, dr. *Bartos* Kálmán, felsőbb leányiskolái tanár, az orsz. izr. patronage-egyesület titkára, dr. *Bauss* Olivér a budapesti kir. ítélőtáblához berendelt bírósági jegyző, *Bálint* Sándorné, a budapesti orsz. első gyermekmenedékhely-egyesület tagja, *Beck* Dénes, a budapesti V. ker. jótékony egyesület pénztárosa, dr. *Benedek* János, ügyvéd, az orsz. gyermekvédő-egyesület tagja, dr. *Bercelly* Harry, ügyvéd, a nyomorék gyermekek otthona-egyesület titkára, *Beretvás* Sándorné, a Tabitha-egyesület tagja, dr. *Bernáth* Gézané, az Orsz. Nőképző-Egyesület alelnöknője, dr. *Bernolák* Kálmán, főreáliskolai tanár, a kath. patronage-egyesület tagja, *Biberauer* Richárd, kórházi lelkész, a Bethánia-egyesület tagja, *Biehn* Jánosné, az orsz. gyermekvédő-egyesület tagja, dr. *Bihari* Mór ügyvéd, az orsz. gyermekvédő liga tagja, özv. *Blaskovich* Sándorné, az orsz. kath. női patronage-egyesület tagja, dr. *Boda* Gyula ügyvédjelölt, az orsz. prot. patronage-egyesület tagja, dr. *Bókay* János udvari tanácsos, egyetemi tanár, az orsz. gyermekvédő-egyesület tagja, dr. *Boronkay* István, a kath. patronage-egyesület tagja, *Borszéký* Sománé, az orsz. gyermekvédő-egyesület tagja, *Bródy* Sándor, az orsz. gyermekvédő-egyesület tagja, dr. *Brück* Miksáné, az orsz. gyermekvédő-egyesület tagja, *Buday* Barna, az orsz. magyar gazdasági egyesület titkára, id. *Cserna* Lajos, a budapesti férfiszabók ipartestületének elnöke, *Gsery* Kálmán, nyug. kir. ítélőtáblai bíró, az orsz. gyermekvédő liga tagja és a VI. ker. napközi otthon másodelnöke, *Csery* Kálmánné, az orsz. gyermekvédő liga tagja, özv. *Csiky* Kálmánné, az Országos

Nőképző-Egyesület alelnöknője, *Csillag* Máté, bankigazgató, az orsz. gyermekvédő liga tagja, dr. *Csupor* József, Budapest székesfővárosi tanácsjegyző, dr. *Dalnoky* Béla, ügyvéd, a budapesti keresk. testület jogtanácsosa, dr. *Dános* Árpád, az orsz. gyermekvédő liga tagja, *Desseffy* Emma, az orsz. prot. patronage-egyetem hölgyválasztmányának elnöknője, dr. *Deutsch* Ernő a budapesti V. ker. ált. közjótékonyági egyesület választmányi tagja, *Dietz* János, kir. ítélőtáblai írnok, az orsz. gyermekvédő-egyesület tagja, dr. *Dobsa* László, anthropologue, a budapesti kéményseprő, pala- és cserépfedő, kútszináló és kályhás ipartestület jegyzője, dr. *Dóczy* Sámuel, iparegyesületi ügyész, az ipartestületek orsz. szövetségének titkára, domonyi *Domony* Mórné, az orsz. gyermekvédő-egyesület tagja, *Dorneh* Gyula főmérnök, az orsz. gyermekvédő liga tagja, dr. *Egyed* István, kir. törvényszéki joggyakornok, a kath. patronage-egylet tagja, *Elbert* Manóné, a budai izr. nőegyetem tagja, *Endrődi* Szerafin, a Művészet és Művelődés magyar nők köre titkára, *Erényi* Sámuelné, a Szép sziv társaság tagja, dr. *Erődi* Tihamér, kir. törvényszéki joggyakornok, a kath. patronage-egyesület titkára, lovag *Falk* Zsigmond, udvari tanácsos, a budapesti keresk. testület alelnöke, dr. *Fekete* Ignác ügyvéd, az orsz. gyermekvédő-egyesület tagja, dr. *Feleki* Béla, ügyvéd, az orsz. gyermekvédő-egyesület tagja, gróf *Festetits* Géza, Budapest székesfővárosi tanácsos, dr. *Fleischer* Gyula, a Művelt nők otthona jótékony egyesületnek titkára, dr. *Fodor* Árminné, az orsz. gyermekvédő-egyesület tagja, báró *Forster* Gyuláné az orsz. gyermekvédő-egyesület tagja, báró *Forster* Gyula főrendiházi tag, özv. *Forster* Gézáné, az orsz. gyermekvédő-egyesület tagja, dr. *Földes* Árpád, ügyvéd, a budapesti VIII. ker. általános közjótékonyági egyesület tagja, *Földi* Lajos, az egyesült jótékony magyar asztaltársaság központjának tagja, dr. *Fried* Adolfné, a pesti izr. nőegylet választmányi tagja, maróthi *Fürst* Jakabné, az orsz. izr. patronage-egyesület tagja, dr. *Gabrovitz* József, kir. törvényszéki joggyakornok, a kath. patronage-egylet tagja, dr. *Gangéi* Ödön, kir. törvényszéki jegyző, a kath. patronage egylet tagja, *Gelléri* Mór iparegyesületi igazgató, az ipartestületek orsz. szövetségének társelnöke, dr. *Gerber* Béla orvos, az orsz.

gyermekvédő-egyesület tagja, özv. *Gerő* Károlyné, az orsz. gyermekvédő-egyesület tagja, *Gerster* Béláné, az orsz. gyermekvédő -egyesület tagja, dr. *Giesswein* Sándor, praelatus-kanonok, a kath. patronage-egyesület egyházi elnöke, *Glück* Frigyes, az orsz. gyermekvédő-egyesület tagja, budai *Goldberger* Albert, az emberszeretet jótékony egyesület elnöke, *Goldfinger* Jakab, a műszaki irodalmi és nyomdai r.-t. igazgatója, a VIII. ker. választmány tagja és a VIII. ker. iskolaszék, valamint a Concordia budapesti jótékony egyesület tagja, *Gorove* Árpád, bankigazgató, az orsz. gyermekvédő-egyesület tagja, dr. *Grotta* Vilmos ügyvéd, a budai szegény gyermekeket felruházó egyesület elnöke, *Grünwald* József ügyvéd, az orsz. gyermekvédő liga tagja, *Güttler* Antal, a budapesti könyvkötők ipartestülete tagja, *Györffy* János, igazgató-tanító, az orsz. gyermekvédő liga tagja, *Gyukits* Gyula, a budapesti IV–X. kerületi szücsök, és sapkások, kalaposok, hangszerkészítők, vésnőkök stb. ipartestület alelnöke,, dr. *Hagara* Viktor, nyug. főispán, a kisedednevelők orsz. egyesülete elnöke, *Hain* Géza, a Humanitás első kőbányai jótékony egyesület tagja, *Hajdú* Marcell, ügyvéd, a budapesti VIII. ker. ált. jótékony-sági egyesület tagja, dr. *Hamar* Árpád, ügyvéd, a kath. patronage-egyesület tagja, *Hankovitsné Fábíán* Irma, kisededóvónő, kisedednevelők orsz. egyesületének titkára, báró *hatvani Hatvány* Sándor, dr. *Harrer* Ferenc, Budapest székesfővárosi tanácsjegyző^ *Hauswirth* József, a Concordia budapesti jótékony egyesület tagja, *Havas* Emiiné, az orsz. gyermekvédő-egyesület tagja^ *Haverlandt* Antal, *Hállay* Ferencné, a Klotild szeretetház elnökhője, özv. *Hegedűs* Sándorné, a magyar gazdasszonyok országos egyesülete alelnöknője, dr. *Hennyey* Vilmos, miniszteri tanácsos, posta- és távírdafőigazgató, az országos gyermekvédő-egyesület tagja, dr. *Herczel* Manóné, az országos gyermekvédő-egyesület tagja, *Hermann* Ilona, az országos gyermekvédő-egyesület tagja, özv. dr. *Hernádi* Mórné, az országos gyermekvédő-egyesület tagja,, dr. *Hevesi* Simon, rabbi, az országos izraelita patronage-egyesület elnöke, özv. *Hérich* Károlyné, a Magyar Háztartási Iskola-Egylet alelnöknője, *Hévey* Gyula, róm. kath. hitoktató, a kath. patronage-egyesület) tagja, *Hlatky* István esztergályos mester a budapesti kádár, esztergályos,

kosárfonó, kaptafavágó és kefekötő ipartestület elnöke, *Hódosi Béláné*, a fővárosi szegény gyermekkert-egylet tagja, palóci dr. *Horváth Zoltán*, ügyvéd, a prot. orsz. árvagyegylet tagja, *Horváth Zsigmondné*, az orsz. gyermekvédő-egyesület tagja, *Hoser Viktor*, a budapesti órás-ipartestület tagja, dr. *Irsai Arthurné*, az országos gyermekvédő-egyesület tagja, *Józan Miklós* unit. lelkész, *Kacziány János* ág. ev. esperes, az orsz. prot. patronage-egyesület elnöke, *Kammerer Ernőné*, az orsz. kath. patronage-egyesület tagja, *Kanczer Kálmán*, a fővárosi szegény-gyermekkertegylet tagja, dr. *Karay Pál*, a budapesti kir. ítélőtáblához berendelt bírósági jegyző, pártfogó tisztviselő, *Karnay Árpád* tanár, a Szeretet orsz. egyesület titkára, *Kaszás Márton* szobafestő- és mázólo-mester, a Budapest fő- és székvárosi szobafestő, címfestő, mázólo, aranyozó és fényező ipartestület tagja, dr. *Kádár LÉvente* pártfogó tisztviselő, a kath. patronage-egylet tagja, dr. *Kelemen Kornél*, az orsz. prot. patronage-egylet tagja, *Kemény Dávid* koronaügyészési iroda-igazgató, az orsz. izr. patronage-egyesület tagja, *Klein Berthold*, a budapesti V. ker. általános közjótékonyági egyesület választmányi tagja, dr. *Kleineisel Jakab*, a budapest-ferencvárosi ált. jótékonyági egyesület tagja, *Kohn Samu*, a Humanitas első kőbányai jótékony egyesület tagja, dr. *Kohn Sámuel* főrabbi, kir. tanácsos, *Könyes Kálmán*, a borbély-, fodrász- és paróka-készítő ipartestület jegyzője, *Kristinkovich Edéné*, az orsz. kath. női patronage-egyesület tagja, *Kunossy Frigyesné*, az orsz. gyermekvédő-egyesület tagja, *Kunz József* kereskedelmi tanácsos, *Lajta Henrik*, a budapesti férfiszabók ipartestületének tagja, *Lánczy Leó* udvari tanácsos, főrendiházi tag, az orsz. gyermekvédő egyesület tagja, *Langer Istvánné*, az orsz. gyermekvédő egyesület tagja, dr. *Lasz Samuné*, a budai izr. nőegylet tagja, dr. *Lengyel Endre* üg3/vód, a budapesti VIII. ker. ált. közjótékonyági egyesület tagja, dr. *Lengyel Lóránd* orvos, az orsz. gyermekvédő-egyesület tagja, *Lutitszky Jenő*, pártfogó tisztviselő, a kath. patronage-egylet tagja, madarasi báró *Madarassy-Beck Gyuláné*, az orsz. gyermekvédő-egyesülettagja, *Magyar József*, a Klotild-szeretetház-egyesület igazgatója, *Magyar László* iskolai igazgató, az orsz. gyermekvédő egyesület tagja, dr. *Magyary Zoltán* min. s. fogalmazó a kath. patronage-egyesület tagja,

Májba Vilmos, az orsz. prot. patronage-egyesület tagjaya
Mandl Ödön, a budai szegény gyermekeket felruházó egyesület
pénztárnoka, *Mangold* Gusztáv, a Szép szív társaság elnöke,
dr. *Markos* Olivér pártfogó tisztviselő, a kath. patronage-egylet
tagja, dr. *Mayer* Ferenc ügyvéd, az országos gyermekvédő liga
tagja, *Mártonjfy* Márton udv. tanácsos főigazgató, az országos
gyermekvédő-egyesület tagja, *Máté* István szobafestő és mázoló-
mester, a Budapest fő- és székvárosi szobafestő, címfestő, mázoló,
aranyozó és fényező ipartestület tagja, *Melkó* Bertalan, a budapesti
könyvkötők, szíjgyártók, nyergesek stb. ipartestületének elnöke,
dr. *Messinger* Simon ügyvéd, a nyomorék gyermekek otthona
egyesület elnöke, dr. *Micheller* István ügyvéd, a kath. patronage-
egyesület tagja. *Mokry* Eszter tanítónő, a Tabitha egylet tagja,
dr. *Mössmer* Pál, a fővárosi kereskedők egyesületének tagja,
Müller Károly, a borbélyok, fodrászok és parókakészítők egyesüle-
tének alelnöke, dr. *Nagy* Gyula ügyvéd, az országos gyermek-
védő liga tagja, dr. *Nagy* Gyuláné, az orsz. gyermekvédő liga
és a magyarországi központi Fröbel-nőegylet tagja, *Nagy* Saroltay
az orsz. kath. női patronage-egyesület tagja, *Neugebauer* Sándor
gyáros, a hajléktalanok menhelye-egylet tagja, özv. dr. *Neumann*
Árminné, az orsz. izr. patronage egyesület tagja, gárdonyi
Neumann Frigyesné, a pesti izr. nőegylet alelnöke, özv. *Neu-*
schloss Marceline, az orsz. gyermekvédő-egyesület tagja, dr.
Nóvák Nándor ügyvéd, a hajléktalanok menhelye egyesület
tagja, gróf *Pálffy* Sándor cs. és kir. kamarás, a kath. patronage-
egylet világi elnöke, *Billcey-Papp* István ref. teológiai akadémiai
igazgató, az orsz. patronage-egyesület tagja, *Pauer* Irma vezető
diakonissa testvér, a Bethania-egylet tagja, özv. *Pollák* Rezsőné,
az orsz. gyermekvédő-egyesület tagja, *Popper* Camilla, az orsz.
gyermekvédő-egyesület tagja, dr. *Posch* Gyula ügyvéd, az orsz.
gyermekvédő liga tagja, *Radócz* János, a budapesti fővárosi
asztalos-ipartestület tagja, *Raffay* Sándor ág. ev. lelkész, az orsz.
prot. patronage-egyesület tagja, dr. *Ranschburg* Pál orvos, az
orsz. gyermekvédő-egyesület tagja, *Bauscher* Ferenc kefekötő
mester, a bpesti kádár, esztergályos, kosárfonó, kaptafavágó
és kefekötő ipartestület tagja, gróf *Báday* Gedeon, Pest-Pilis-
Solt-Kiskún vármegye főispánja, az orsz. prot. patronage-egylet

elnöke, dr. *Rejtő* Sándor orvos, a kath. patronage-egyesület tagja, *Robitsek* József, a budapesti IV-X. kerületi szücsök és sapkások, kalaposok, hangszerkészítők, vésnőkök stb. ipartestülete alelnöke, *Rosenberg* Augusta tanárnő, a magyarországi nőegyletek szövetségének alelnöknője, *Röser* János nevelő-intézet-tulajdonos, a Klotild-szeretetház-egyesület nevelésügyi bizottságának elnöke, *Salusinszhy* Imre hírlapíró, az orsz. gyermekvédő-egyesület tagja, *Schümann* Antalné, a magyarországi központi Fröbel-nőegylet tagja, *Schreit* János, a Budapest-ferencvárosi ált. jótékony egyesület tagja, *Schmada* V. József, a budapesti IV-;X» kerületi szücsök és sapkások, kalaposok, hangszerkészítők, vésnőkök stb. ipartestülete elnöke, *Sebesta* Kolozsné, a budapesti ref. nőegylet tagja, dr. *Sós* Béla ügyvéd, az Emberszeretet jótékonyági egyesület ügyésze, *Stepankó* Albert tanítóképezdei tanár, dr. *Stern* Józsefné, az óbudai izr. nőegylet elnöknője, dr. *Stockinger* János, a budapesti kir. ítélőtáblához berendelt bírósági jegyző, pártfogó tisztviselő, *Stoffer* Mici, az orsz. kath. nővédő-egyesület főtitkára, *Strelisky* Sándorné, az orsz. gyermekvédő-egyesület tagja, *Surányi* Bélánó, az orsz. gyermekvédő-egyesület tagja, dr. *Szabolcsi* Lipót ügyvédjelölt, a budai szegény gyermekeket felruházó-egylet jegyzője, dr. *Szegő* Elemér ügyvéd, a hajléktalanok menhelye-egylet tagja, dr. *Székely* Ádámné, az orsz. gyermekvédő-egyesület tagja, dr. *Székely* Dezső ügyvéd, a budapesti szünidei gyermekelep-egyesület tagja, *Székely* Ferenc takarékpénztári vezérigazgató, az orsz. izr. patronage-egylet elnöke, *Szilágyi* Károly bizt. társasági főkönyvelő, az orsz. gyermekvédő-egyesület tagja, *Szilágyi* Lajos műszaki tanácsos, az orsz. gyermekvédő-egyesület tagja, dr. *Szitár* Ferenc, a budapesti kir. ítélőtáblához berendelt járásbíró, *Szivák* Imre ügyvéd, a budapesti ügyvédi kamara elnöke, az orsz. gyermekvédő egyesület tagja, *Szmik* Lajos ügyvéd, az országos gyermekvédő-egyesület tagja, özv. dr. *Szohner* Lajosné, az orsz. gyermekvédő liga tagja, *Szóts* András községi szeretetházi igazgató, a szeretetháznevelők orsz. egyesületének tagja, *Sztáreczky* Béla, a Humanitás első kőbányai jótékony-egyesület tagja, dr. *Tarnay* Jánosné, az orsz. gyermekvédő-egyesület tagja, dr. *Tatay* Adolfné, az óbudai izr. nőegylet tagja, gróf *Teleky* Sándor, a Gyermekebarát,

szükölködő és gondozás nélküli gyermekeket gyámolító egyesület elnöke, *Özv. Terplán* Lajosné, az orsz. kath. női patronage-egyesület tagja, *Thék* Endréné, az orsz. gyermekvédő-egyesület tagja, dr. *Tihanyi* Mórné, az orsz. gyermekvédő-egyesület tagja, baranyavári *Ullmann* Emiiné, az orsz. gyermekvédő-egyesület tagja, dr. *Vajda* Ákos ügyvéd, a budapesti orsz. első gyermekmenedék-hely-egyesület tagja, *Vájna* Ödön máv. főellenőr, a Gyermekbarát, szükölködő és gondozás nélküli iskolás gyermekeket gyámolító egyesület titkára, dr. *Vámos* Gyula főorvos, *Vágó* József, a budapesti keresk. és iparkamara jegyzője és a hajléktalanok menhelye egyesület tagja, *Vig* Albertné, az országos gyermekvédő-egyesület tagja, *Vig* Albert iparoktatási főigazgató, az orsz. gyermekvédő-egyesület tagja, *Vitár* Rezső a vakokat gyámolító orsz. egyesület gondnoka, *Wächter* Antal, a lakatos-ipar-testület tagja, *Walter* Károly igazgató a VI. ker. Napközi otthon-egyesület titkára, dr. *Wildner* Ödön, Budapest székesfővárosi tanácsjegyző, dr. *Wodiáner* János földbirtokos, Pest-Pilis-Solt-Kiskún vármegye gazdasági egyesület tagja, *P. Zemplényi* Gyuláné, a magyar gazdasszonyok orsz. egyesületének és az orsz. kath. női patronage-egyesület tagja, dr. *Zerkovitz* Zsigmond ügyvéd, az orsz. gyermekvédő liga és hajléktalanok menhelye egyesület tagja, *Zimányi* K. Gézáné, dr. *Zipernovszky* Károly műegyetemi tanár, az országos gyermekvédő-egyesület tagja.

A 2740,0/909. IM. számú rendelet 4. §-ának 1. pontja alapján tagok: 1. dr. *Bakonyi* Kálmán kir. ítélőtáblai bírói címmel és jelleggel felruházott királyi törvényszéki bíró, dr. *Schirila* Achill kir. járásbíró. 2. dr. *Pálos* Hugó kir. ügyész és 3. dr. *Enessey* Pál ügyvéd, dr. *Lovrich* István ügyvéd, 4. dr. *Lángos* Kálmán Pestvármegye árvaszékének elnöke és *Tőkés* Gyula Pestvármegyei árvaszéki ülnök, dr. *Ágoston* Géza, Budapest székes-fővárosi árvaszéki ülnök. 5. *Almási Balogh* Zoltán Pestvármegyei aljegyző és *Déri* Ferenc Budapest székes-fővárosi tanácsnok. 6. *Mosdossy* Imre kir. tanfelügyelő és *Bárány* Árpád segédtanfelügyelő. 7. dr. *Ruffy* Pál miniszteri tanácsos, a m. kir. állami gyermekmenhelyek országos felügyelője. 8. dr.

Szana Sándor kir. tanácsos, a budapesti m. kir. állami gyermekmenhely igazgató-főorvosa.

A 27.400/909. IM. számú rendelet 4. §-ának III. pontja alapján tagok: *Szabó György* börtönügyi fogalmazó, a budapesti kir. orsz. gyűjtőfogházban berendezett fiataikorúak fogházának vezetője, *Ducker Ödön* az aszódi kir. javító-intézet igazgatója, *Dwelly-Mária* a rákospalotai kir. javító-intézet helyettes igazgatója, *Katona* Andrásné az ecséri szeretetház vezetője.

A 27.400/909. IM. számú rendelet 4. §-ának IV. pontja alapján tag: *Dessewffy* Emma, az ecséri szeretetház fenntartójának kiküldöttje.

A fiataikorúak budapesti felügyelő hatóságának tanácsbeosztása az 1911. évre. A felügyelő hatóság elnöke a tagokat 12 tanácsba osztotta be.

Az I-IV. tanács foglalkozik a budapesti gyűjtőfogház és javító-intézet ügyeivel, az V-VIII. tanács az aszódi javító-intézet és a pestvidéki fogház ügyeivel, a IX. és X. tanács a társadalmi patronage akcióval s a már megalakult patronage-egyesületek működésének egységes és céltudatos irányításával, a XI. (női) tanács a rákospalotai javító-intézet ügyeivel, végül a XII. (női) tanács a budapesti gyűjtőfogház női osztálya s az ecséri szeretetház ügyeivel.

Tanácselnökök: Dr. *Imrédy* Kálmán az I., *Thék* Endre a II., Dr. *Stipl* Károly a III., *Szüllő* Árpád a IV., *Nárai Szabó* Sándor az V., Dr. *Szilágyi* Artúr Károly a VI., *Szölgvény* Ferenc a VII., *Kunz* József a VIII., *Farkas* Edith a XI-XII. tanácsban.

A társadalmi tanácsok vezetője a felügyelő hatóság elnöke, társelnökök: *Farkas* Edith, *Baloghy* György és *Hanvai* Sándor tanácselnökök.

Az I-IV., V-VIII. tanácsok negyedéves turnusokban működnek akként, hogy az I. és V. tanács július 1-től szeptember 30-ig, a II. és VI. október 1-től december 31-ig, a III. és VII. január 1-től március 31-ig, a IV. és VIII. tanács április 1-től június 30-ig működik.

A IX. és X. tanács féléves turnusokban működik.

A XI. és XII. tanácsok állandók s egész éven át működnek

**A fiataikorúak budapesti felügyelő hatósága területén
levő intézményeké**

BUDAPEST.

a) Állami gyermekmenhely, országos szervezetek, patronage.

A budapesti magyar kir. állami gyermekmenhely. (Budapest, IX., Üllői-út 86. sz.) Igazgató: *Szana* Sándor dr. A menhely kötelékébe tartozott 1909-ben 8.604 gyermek és pedig 4.484 fiú és 4.120 leány. Az állami gyermekmenhelyek szervezetének szabályait Lásd a 70. lapon.

Patronage Egyesületek Orsz. Szövetsége. Védője: Ő *ex.* és apostoli kir. Felsége. Elnöke bellyei *Richl* Gyula igazságügy-miniszteri” min. tanácsos, titkára Dr. *Horvát* Dániel kir. bírósági albíró. Hivatalos helyisége az igazságügyminiszteriumban. (II. em. 97. sz.) Szervezetét 1. fentebb a 73. lapon.

Országos Gyermekvédő Liga. Alapított 1906. évben. (VII., Wesselényi-u. 6.) Elnöke: Gróf *Edelsheim-Gyulay* Lipót. Titkár: Dr. *Szentiványi* Géza ügyvéd. Vagyona cca 700.000 K. Évi államsegélye 150.000 K. Évenként kiosztásra kerül hozzátartozólag 10.000 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 2.600 egyén. Az Orsz. Gyermekvédő Liga szervezetét és célját 1. fentebb a 86. lapon.

Katolikus Patronage Egyesület. Alapított 1908. évben. Elnökök: *Pálffy* Sándor gróf, Dr. *Giesswein* Sándor. Titkár.: Dr. *Erődi* Tihamér. Vagyona 65.000 K és 97 kat. hold örökbirtelése. A Kath. Patronage egyesület szervezetét és célját 1. fentebb a 92. lapon.

Katolikus Női Patronage Egyesület. Díszelnök: Dr. *Fischer-Golbrie* Ágost megyéspüspök, gróf *Almássy* Dénesné; egyházi elnök: Dr. *Giesswein* Sándor orsz. képviselő; elnök: *Farkas* Edith alapítványi hölgy; elnökhelyettes: özv. *Balásné Bolgár* Ilona; főtitkár: özv. *Báthory* Nándorné, titkár: *Vild* Vilma; szakosztályi titkárok: özv. *Terplán* Lajosné; özv. *Blashovics* Sándorné és *Slachta* Margit. Vagyona 39.765 K 21 fill. Az 1910. évben 32.893 K 50 fill, államsegélyben és 4.400 K fővárosi segély-

ben részesült. Az utolsó évben támogatásban részesült kb. 400 eg'vrén. Szervezetét 1. a 95. lapon.

Országos Protestáns Patronage Egyesület. Alapított 1908. évben. (Budapest, I., Alagut-u. 1.) Elnök: gróf *Ráday* Gedeon főispán és *Kaczián* János főesperes. Főtitkár: Dr. *Lázár* Andor ügyvéd (lak. Budapest, I., Alagut-utca 1.) Évi! államsegélye 8.000 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 50 egyén. A Patronage egyletek országos szervezetét és célját 1. fentebb a 97. lapon.

Országos Protestáns Patronage Egyesület női osztálya. Elnöke: *Dessewffy* Emma (Budapest, V., Lipót-körút 14.) Az egyesület IX., Márton-utca 35. sz. alatt *menhelyet* tart fenn az elzúllás veszélyének kitett 15–21 éves protestáns leányok részére. Az intézetben a növendékek teljes ellátásban részesülnek, valamint munkaközvetítésben is. Az intézetben naponként átlag 10–12 fiatalkorú van elhelyezve. Az Orsz. Protestáns Patronage Egylet központi szervezetét és célját 1. fentebb.

Országos Izraelita Patronage Egyesület.*) (Budapest, VI., Ö-u. 46. sz.) Alapított 1910. évben. Elnök: *Székely* Ferenc udvari tanácsos. Titkár: Dr. *Bartos* Kálmán. Vagyona 98.730 K 15 fill. Évi jövedelme 30-35.000 K. Évenként kiosztásra kerül hozzátétőleg 25.000 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 650 egyén. Szervezetét 1. a 100. lapon.

Országos Pártfogó Egyesület. (VI., Zichy Jenő-utca 4.) Alapított 1910. évben. Elnök: Dr. *Szell* Kálmán v. b. t. t. Főtitkára: Dr. *Lengyel* Aurél kir. j bírósági albíró. Az Egyesület szervezetét és célját 1. fentebb a 105. lapon.

Országos Kath. Növédő-Egyesület. (Budapest, IV., Ferenciek-tere 7.) Alapított 1899. évben. Védnökei: *Vaszary* Kolos bíboros hercegprímás és *Mária Jozefa* főhercegnő ő cs. és kir. fensége. Egyházi felügyelők: Dr. *Prohászka* Ottokár székesfehérvári püspök, Dr. *Andor* György min. tanácsos, pápai prelátus, kanonok, Dr. *Ernszt* Sándor pápai kamarás. Tiszteletbeli elnök: özv. gróf *Korniss* Miklósné. Elnöke: özv. gróf *Pálffy*

*) Az egyesület vidéki fiókjait lásd alább a megteelő területen.

Pálné; ügyvezető elnök: *Farkas* Edith alapítványi hölgy; ügyvezető alelnök: *Rejtő* Sándorné; alelnökök: gróf *Zichy* Li via, gróf *Pálffy* Anna, özv. *Balázsné Bolgár* Ilona, gróf *Almássy* Dénesné, *Kanter* Károly, *Korányi* Sarolta, *Stoffer* Mária. Célja a kenyérkeresetre szoruló róm. kath. nők védelme, szegény, züllésnek kitett nők és gyermekek megmentése. A támogatás feltétele: a róm. kath. vallás. Vagyona 95.448 K 03 fill. Évi államsegély 5.000 K. Tagdíjából befolyik évi 11.000 K. Az egyesület készpénzsegélyt nem oszt ki, azonban menhelyet, fiókokat, vasárnapi patronázsokat tart fenn, melyeknek ismertetése alább következik.

Budapest I. ker. Attila-utcai vasárnapi patronázs.*) (I. ker., Attila-utcai iskola.) Fenntartja az Orsz. Kath. Nővédő Egyesület. Elöljárónő: *Szalay* Gizella (I., Attila-utca 39.). Patronesszek: *Eckermann* M., *Eberhardt* Emmy, *Hofhauser* Erzsébet, *Kántor* Erzsébet és *Kántor* Vilma. Az utolsó évben támogatásban részesült 45 egyén.

Budapesti II. ker. Szalag-utcai vasárnapi patronázs*). Fenntartja az Orsz. Kath. Nő védő Egyesület. Elöljárónő: *Dárnay* Margit (I., Várfok-u. 8.) Patronesszek: özv. *Tusovszky* Gyuláné, *Knapp* Konstancia, *Vavrinecz* Mórno, *Kasics* Gitta, *Bemer* nővérek, *Koroczky* Kornélia, *Ettl* Gizella, *Stern* Trma, *Barabás* Adrienne, *Dereánó* Rózsi. Az utolsó évben támogatásban részesült 84 egyén.

Budapest II. ker. Toldy-uteai vasárnapi patronázs*). Fenntartja az Orsz. Kath. Nővédő Egyesület. Elöljárónő: *Osvald* Gizella; helyettes elöljárónő: *Szily* Róza; patronesszek: *Krémet* Samúné, *Kugler* Bella, *Szily* Berta. Az utolsó évben támogatásban részesült 65 egyén.

Budapest III. ker. Miklós-téri vasárnapi patronázs*). Fenntartja az Orsz. Kath. Nővédő Egyesület. Elöljárónő: *Kriegs-Au* Mella; előlj árohelyettes *Kovács* Róza; patronesszek: *Petainek* Adrienne, *Pohl* Gizi, *Pohl* Mariska, *Szmid* aMargit, *Gergely* Ilonka. Az utolsó évben támogatásban részesült 140 egyén.

*) Az Orsz. Kath. Nővédő Egyesület központi szervezetét és célját 1. fentebb a 95. lapon.

Budapest V. ker. Vadász-utcai vasárnapi patronázs*). Fenn tartja az Orsz. Kath. Nő védő Egyesület. Előljárónói: *Aggházy* Teodóra; patronesszek: *Csemez* Jolán, *Hegedűs* Jolán, *Kerékgyártó* Irma, *Schickedanz* Frida. Az utolsó évben támogatásban részesült 50 egyén.

Budapest VI. ker. erdőtelki vasárnapi patronázs*). Fenn tartja az Orsz. Kath. Kő védő Egyesület. Előljárónó: *Schmoll* Petra; Patronesszek: *Beretz* Paula, *Szabó* Erzsike. Az utolsó évben támogatásban részesült 97 egyén.

Budapest VII. ker. Elemér-utcai vasárnapi patronázs*). Fenn tartja az Orsz. Kath. Nő védő Egyesület. Előljárónó: özv. *Balászné Bolgár* Ilona; helyettes előljárónó: *Petz* Lujza; patronesszek: *Táborszky* Andrea, *Topay* Gizella, *Ulbrich* Emilia. Az utolsó évben támogatásban részesült 70 egyén.

Budapest VIII. ker. Csobáncz-utcai vasárnapi patronázs*). Fenn tartja az Orsz. Kath. Nővédő Egyesület. Előljárónó: *Ellmann* Anna; patronesszek: *Bertha* Vilma, *Bitskey* Mariska, *Csehál* Anna, *Madarassy* Erzsébet, *Szabó* Angela, *Prohászka* Angela, *Szalachy* Ilona, *Ullrich* Margit, *Tfiriné Maszák* Leona. Az utolsó évben támogatásban részesült 100 egyén.

Budapest VIII. ker. Rock Szilárd-utcai vasárnapi patronázs*). Fenn tartja az Orsz. Kath. Kő védőegyesület. Előljárónó: *Krisztinkovich* Edéné; patronesszek: gróf *Dessewffy* Aurélné, özv. báró *Vécsey* József né, *Románjalvy-F'ehérváry* Celestin, gróf *Zichy* Leona, gr. *Batthyány* Lili, *Kerese* Gáborné, *Kluzatsek* Klotild, *Kluzatsek* Margit, *Kecskeméthy* Anna, *Rózsay* Hermin, *Bózsay* Valéria, *Erdödy* Sibi, *Stern* Irma. Az utolsó évben támogatásban részesült 96 egyén.

Budapest IX. ker. Mester-utcai vasárnapi patronázs*). Fenn tartja az Orsz. Kath. Nővédő Egyesület. Előljárónó: *Kovács* Gabriella; helyettes előljárónó: *Gsuvara* Irma; patronesszek: *Leimeter* Emma, özv. *Pospesch* Antalné, özv. *Rumbach* Istvánné, *Takáts* Ilona. Az utolsó évben támogatásban részesült 80 egyén.

Budapest X. ker. Rezső-téri vasárnapi patronázs*). Fenn tartja az Orsz. Kath. Nő védő Egyesület. Előljárónó: *Prágai* Irma; he-

*) Az Orsz. Kath. Nővédő Egyesület központi szervezetét és célját 1. fentebb a 95. lapon.

lyettes előljárónő: *Rigéli* Vilma; patronesszek: *Harrach* Anna, *Kosár* Etelka, *Vaymár* Gizella, *Vaymár* Szidónia, *Vicsenk* Margit. Az utolsó évben támogatásban részesült 86 egyén.

Szociális Missziótársulat. Alapított 1907. évben. Vezetőség: Védő-elnök: Dr. *Prohászka* Ottokár székesfehérvári püspök; védők: gróf *Majláth* Károly erdélyi püspök, dr. *Fischer-Colbrie* Ágoston kassai püspök, *Buttykay* Antal házfőnök, özv. gróf *Pálffy* Pálné, gróf *Almássy* Dénesné; elnök: *Farkas* Edith alapítványi hölgy; alelnök: *Slachta* Margit, jegyző: *Schmoll* B. Petra. Vagyona: 23.848 K 17 fill. Évi államségélye 4000 kor., fővárosi segélye 3200 kor. Célja a külső szociális-karitatív munka támogatása. Fenntartja a budapesti és a szikszói Bethániaszeretetházakat.

Országos Gyermekvédő Egyesület. (Budapest, VI., Bajzautca 35.) Alapított 1889. évben. Vezetőség: özv. gróf *Almássy* Györgyné (I. II., Lánchíd-u. 6.) elnök, dr. *Bakonyi* Kálmán (I. VII., Csengery-u. 20.) igazgató, *Glück* Frigyes, báró *Hatvány* Sándor, *Helvey* Ti vadamé, *Tarnai* Jánosné alelnökök. Célja elhagyott és a züllés veszélyének kitett szegény gyermekek megmentése és felnevelése. A támogatás nincs feltételhez kötve; de a gyermeknek művelt családból kell származnia és 6–18 éves korúnak kell lennie. Vagyona 100.000 kor.; évi költségvetés 18.000 korona. Az utolsó évben támogatásban részesült 36 egyén. Az egyesület intézetet is tart fenn, lásd a 133. lapon.

Patronázs munkaközvetítő. (Budapest, IV., Papnövelde-u. 6. sz.). (A fiatakorúak felügyelő hatóságainak, az orsz. gyermekvédő ligának és a patronage egyesületek munkaközvetítője). A patronage egyesületek országos szövetségének kezdeményezésére alakult, működését 1911. márczius hónapban kezdte meg. Működése kiterjed: fiatakorúak s a letartóztató intézetekből kiszabadult nem fiatakorú személyek elhelyezésére az ország egész területén. Vezetője: *Szabó* György börtönügyi fogalmazó.

Budapesti Rabsegélyző Egylet. Alapított 1874. évben. Vezetősége: *Bellyei Rickl* Gyula miniszteri tanácsos, elnök; dr. *Gáli* Endre kir. főügyészhelyettes, alelnök. Vagyona: 233.319 korona. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 18-20.000

korona. Az utolsó évben támogatásban részesült 699 egyén. A rabsegélyző egyesület által fenntartott menházban 1910. év folyamán 296 munkás 6248 napot töltött.

Célja: a letartóztatásból elbocsátott vagyontalan vizsgálati foglyoknak és elítélteknek a polgári életbe való visszatérést megkönnyíteni és őket a jónak ösvényén megtartani.

E cél elérésére oly módokat választanak, amelyektől a felmerült esetben a sikert legbiztosabban várhatják, nevezetesen:

a) a javító-intézetben, központi fogházakban és közvetítő-intézetben letartóztatottakat, valláserkölcsi, elemi, gazdasági és egyéb közhasznú oktatásban részesítik; vagy az állam közegei által eszközölt oktatást előmozdítják; és a fogházi könyvtárakat alkalmas művekkel szaporítják;

b) a letartóztatottak számára társadalmi és vagyoni viszonyaik megismerése által a segélyezés legmegfelelőbb módját kipuhatólják;

c) a netán meglazult családi kötelék helyreállítását a letartóztatottak szabadon levő családtagjainak közvetlen vagy jótékony egyesületek útján való gyámolítása által is előmozdítják;

d) a szabadulóknak munkát szereznek;

e) azokat munkaeszközökkel ellátják;

f) részükre munkaanyagok szerzése végett valamely üzletben bizonyos összeg erejéig jótállás által legfőljebb két évi tartamra hitelt biztosítanak; vagy nekik hasonló célból kamat nélküli kölcsönt adnak;

g) addig is, míg munkát kaphatnak, hajlékkal és élelemmel látják el; és betegségük esetében gyógyításukról gondoskodnak; ecélből menedékházban vagy megbízható magánembereknél vagy családoknál helyezik el azokat s a menedékházban azok még megfelelő foglalkozást és oktatást is nyernek avégből, hogy jó gazdasági vagy ipari munkásokká avagy cselédekké kiképeztessenek.

h) ruhával látják el vagy elzálogosított ruháit kiváltják;

i) nekik azon helyig, ahová az egyesület céljának megfelelőleg átköltözni viszonyaiknál fogva utalva vannak, útjegyvet és költséget adnak;

k) különösen figyelemre méltó kivételes esetekben egyszer-

mindenkorra vagy több részletben pénzbeli adományt nyújtanak;

l) az egyesület területén élőkkel a személyes összeköttetést, pártfogókul választott egyesületi tagok által fenntartják; viselkedésüket figyelemmel kísérik, szükség esetén őket alkalmas módon támogatják;

m) azokat, kik az egyesület céljának megfelelően más egyesület területére költöznek, az utazás költségeinek (i) fedezésén kívül azon egyesület figyelmébe ajánlják.

Ha az egyesület saját területén a segélyezendő egyének részére megfelelő munkát szerezni nem képes, akkor avégből más segélyegylethez fordul. A vidéki rabsegélyző egyesületek ehhez hasonló munkakörrel bírnak.

Szabadkőműves egyesületek.*) Budapest székesfőváros területén a Magyarországi Szimbolikus Nagypáholy vezetése alatt 26 páholy és kör működik.

Orsz. Vöröskereszt Egyesület**), Budapest I. ker. választmánya. Alapított 1898. évben. Vagyona 4278 kor. 68 fill.

Az Orsz. Vöröskereszt Egyesület**), Budapest II. ker. választmánya. Alapított 1880. évben. Vagyona 2119 kor. 75 fill.

Orsz. Vöröskereszt Egyesület**), Budapest, III. ker. választmánya. Alapított 1881. évben. Vagyona 730 kor. 11 fillér.

Orsz. Vöröskereszt Egyesület**), Budapest IV. ker. választmánya. Alapított 1880. évben. Vagyona 4640 kor. 88. fill.

Orsz. Vöröskereszt-Egyesület**), Budapest V. ker. választmánya. Alapított 1880. évben. Vagyona 10.798 kor.

Orsz. Vöröskereszt Egyesület**), Budapest VI–VII. ker. választmánya. Alapított 1880. évben.

Orsz. Vöröskereszt Egyesület**), Budapest VIII. ker. választmánya. Alapított 1906. évben. Vagyona 4119 kor. 87 fillér.

Orsz. Vöröskereszt Egyesület**) pestmegyei választmánya. Alapított: 1884. évben. Vagyona 1103 kor. 86 fill.

„Fehér Kereszt” országos lelencház-egyesület. (Budapest, IX., Tüzoltó-utca 7.) Alapított 1885. évben. Vezetőség: *Szell*

*) Ezen intézmények célját és szervezetét l. a 111. lapon.

***) A Magyar szent korona orsz. vöröskereszt-egyesületének szervezetét és célját l. fentebb a 109. lapon.

Kálmán elnök; dr. *Bánóczy* József titkár; dr. *Szalárdi* Mór egyesületi igazgató-főorvos; dr. *Szemere* Béla kórházi igazgató-főorvos. Célja elhagyott gyermekek gondozása, gyermekkórház és Tétényben leánynevelő intézet fenntartása, teherben levő nők segélyezése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 874.273 kor. 19 fill, ebből 691.180 kor. 29 fill, értékű ingatlan/Évenként kiosztásra kerül tápdíjakban és segélyekben hozzávetőleg 20.000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 1231 egyén a kórházban, 50 gyermek az árvaházban és 35 gyermek családonkál.

Az egyesület kebelében a következő alapítványok állanak fenn:

Kunewalder M.-féle alapítvány	600 K
Wahrmann Mór-féle alapítvány	400 «
Flesch Mór-féle alapítvány	1.000 «
Hanvay Károly-féle alapítvány	1.000 «
özv. Redlich S.-né-féle alapítvány	2.000 «
Krausz Lajos-féle alapítvány	2.000 «
Országos lelencház-alapítvány	41.023 «
Pest-Pilis-Solt-Kiskún vármegye 2 ágy-alapítványa	8.000 «

b) Árvaházak, kiseddóvók.

Budapest székesfővárosi „Erzsébet” leányárvaház. Alapítatott 1861. évben. Vezetősége: *Mirsits* Antal igazgató és Budapest székesfőváros tanácsa. Az árvaházba budapesti illetőségű vagyontalan, 6-12 éves árva vagy félárva leánygyermekek vehetők fel. A felvétel felől a Budapest székesfőváros tanácsának IX. ügyosztálya rendelkezik.*) Az intézet vagyona 1,218.345 kor. 43 fill., évi szubvenció 23.000 kor. Az intézet 110 egyén befogadására van berendezve. A támogatás kiterjed a növendékek nevelésére, ellátására és elemi iskolai nevelésére. Az intézet 6 osztályú elemi iskolát tart fenn. A gyermekek 14–15 éves korukig maradnak az intézetben.

*) Bpest székesfőváros tanácsi IX. ügyosztályának szervezetét 1. a 61. lapon.

Székesfővárosi „József”-fiúárvaház. (VIII., Üllői-út 76.) Alapított 1837. évben József nádornak életveszélyes betegségéből való felgyógyulása emlékére. Vezetősége: Budapest székesfőváros tanácsa. Igazgatója: *Magdics* Károly. Az intézetbe budapesti illetőségű, vagyontalan, törvényes származású árva vagy félárva 6-10 éves fiúgyermekek vehetők fel. A felvétel felől Budapest székesfőváros tanácsának IX. ügyosztálya rendelkezik.*) Az intézet vagyona 2,111.773 kor. 86 fill., évi városi segély 1000 kor. Az intézet 107 egyén befogadására van berendezve. A támogatás kiterjed a növendékek nevelésére, ellátására, elemi iskolai (6 osztályú) oktatására. A gyermekek 14 éves korúig maradnak az árvaházban.

Székesfővárosi Mayer Ferenc-fióárvaház. Alapított 1886. évben (II., Városmajor-u. 31.) Vezetősége: Bpest székesfőváros tanácsa. A befogadás feltételei: budapesti illetőség, 6–10 éves életkor. Az árvák egy része fizető. A felvétel felől Budapest székesfőváros tanácsának IX. ügyosztálya rendelkezik.*) Az intézet vagyona 496.636 korona évi jövedelme, államsegély, városi segély, árvák eltartási díjai 49.634 korona. Az intézet 75 egyén befogadására van berendezve. A támogatás kiterjed a növendékek ellátására és nevelésére. A fiúk városi iskolába járnak be.

Magyarországi Tanítók Árvaház-Egyesülete. (Alapított 1882. évben. Budapest, I., Alkotás-utca 44.) Elnöke *Tóth* József kir. tanácsos, nyug. kir. tanfelügyelő, alelnöke *Gyertyánffy* István kir. tanácsos, nyug. paedagogiumi igazgató, árvaanya pénztáros és ideiglenes titkár *Rohn* József paedagogiumi tanár, másodtitkár *Miklós* Gergely c. tanítóképző-int. igazgató. Célja magyar tanítóknak, óvóknak, tanároknak és tanfelügyelőségi hivatalnokoknak árváit nevelni, segíyezni. Az egyesület árvaházába csak fiúárvák vehetők fel. Vagyona 288.400 kor 15 fill. évi államsegély 4000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 17 egyén. Az egyesület árvaházat is tart fenn; ennek adatait lásd alább.

*) Budapest székesfőváros tanácsa IX. ügyosztályának szervezetét L. a 61. lapon.

Magyarországi Tanítók árvaháza. Alapított a Magyarorsz. Tanítók Árvaház-Egyesülete által (Budapest, I., Alkotás-u. 44.). Vezetősége: a Magyarországi Tanítók Árvaház-Egyesületének vezetősége (1. fentebb). Árvaatya *Rohn* József paedagogiumi tanár. Befogadhatok magyar tanítók, óvók, tanárok, tanfelügyelői hivatalnokok 6 évesnél idősebb fiúárvái. Előnyben részesülnek azok, akiknek az orsz. nyugdíjalapból pótlékuk nincsen. A felvétel felől a Magyarorsz. Tanítók Árvaház-Egyesületének választmánya rendelkezik. Az intézet vagyonát lásd az Egyesület adatai között. Az intézet 25 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 17 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a növendékek teljes ellátására. A növendékek az intézetből járnak be különböző iskolákba.

Protestáns Országos Árvaegylet. Alapított 1859. évben. (Bpest, VII., Szegényház-tér 1.) Vezetőség: *Kovácsy* Sándor elnök; *Palóczy Horváth* Zoltán (IV., Molnár-utca-17.)titkár. Célja vagyontalan protestáns árvagyermeket az egyesületi árvaházban nevelni, kilépésük után segíyezni, elhelyezni. A támogatás feltételei: protestáns vallás magyar honosság, a 6-ik életév betöltése. Vagyon 1,180.066 kor. Évi kiadásainak összege hozzávetőleg 75.377 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 195 égvén. Az egyesület árvaházat tart fenn, melynek kimutatását 1. alább.

Protestáns Országos Árvaház. Alapított 1859. évben. (VII., Szegényház-tér 1.) Vezetősége a Protestáns Orsz. Árvaegylet választmánya. Az árvaház igazgatója: *Brocshó* Lajos ev. lelkész. A befogadás feltételei: magyar honosság, protestáns vallás, betöltött 6-ik életév. A felvétel felől a Prot. Orsz. Árvaegylet választmánya rendelkezik. Az intézet 100 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 100 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a növendékek teljes ellátására és nevelésére. 42 növendék az árvaház 6 osztályú elemi iskolájában részesül oktatásban, a többiek városi középiskolákat és szakiskolákat látogatnak.

Magyar Gazdasszonyok Orsz. Egyesületének árvaháza. Alapított 1861. évben. Vezetősége a Magy. Gazdasszonyok Orsz.

Egyesületének vezetősége. Igazgatónő: *Sárcsevics* Betti, gondnoknő: *Fekete* Madlaine. Befogadhatok 15 évesnél fiatalabb leánygyermek felekezeti különbség nélkül; a növendékek nagyobb része ingyenes, egy részük fizető. A felvétel felől a fenntartó Egyesület választmánya rendelkezik. Az intézet 180 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 180 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a növendékek elemi, polgári iskolai és ipari kiképzésére; női kézimunka-, ruha- és fehérneművarró-tanfolyamok is vannak az intézetben. 155 növendék teljes ellátásban részesül, 25 bejáró.

A Pesti Izr. Hitközség fiárvaháza. Alapított 1869. évben. A befogadás feltétele izr. vallás. A felvétel felől az izr. hitközség vezetősége rendelkezik. Az utolsó évi jövedelme 155.000 kor. volt. A támogatás kiterjed a növendékek teljes ellátására és nevelésére.

Országos Kisdedóvó Egyesület. (Budapest, Szegényház-tér 7.) Alapított 1836. évben. Vezetőség: *Tisza* Kálmánné elnök. Célja: két tanfolyamú óvónőképzőt s ezzel kapcsolatos internátust, továbbá 3–6 éves korban levő gyermekek számára árvaházat fenntartani. Vagyona 523.470 kor. Évenként 20.000 korona államsegélyben részesül a kultuszminisztérium részéről. Évi költségvetése 66.362 korona. Segélyben részesült 30 árva gyermek s 62 óvónő növendék.

Országos Kisdedóvó Egyesület Árvaháza. (Budapest, Szegényház-tér 7. sz.) Alapított 1836. évben. Vezetősége: az Országos kisdedóvó egyesület elnöksége. A befogadás feltételei: 3-6 éves korban levő egészséges árvagyermekek vétetnek fel az árvaházba. A felvétel felől az egyesület elnöksége rendelkezik. Az intézet 30 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 30 gyermek volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a felvett gyermekek teljes ellátására és óvodai oktatására. Mikor a gyermek a 6 éves kort elérte, a szülők, illetve gyámok tartoznak az árvaházból elvinni.

A német református leány egyház »Bethánia« árvaháza. (Budapest, VI., Hermina-út 43. sz.) Alapított 1894. évben. Vezetősége: A német ref. egyház presbyteriuma. Lelkésze *Klár* Richárd, gondnok: *Naef* Frigyes. Az árvaházba 6-15 éves fiú

és leánygyermnekeket vesznek fel, fél és egész árvákat felekezeti különbség nélkül. A felvétel felől a német református egyház presbyteriuma rendelkezik. Az intézet vagyona 140.000 korona. Évi költségvetés 11.000 kor. Az intézet 20 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 18 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a gyermekek teljes ellátására és nevelésére.

Pesti Izr. Nőegylet árvaháza. Vezetősége: kemenesmihályfalvi *Deutsch* Antalné, dr. *Stiller* Bertalanné árvaházi előljárók. A befogadás feltételei: Az árvaházba 6–16 éves izraelita leányárvákat vesznek fel. A felvétel felől a pesti izr. nőegylet árvaszakosztálya rendelkezik. Az intézet vagyona 1,572.901 kor. Az utolsó évben az intézetben 94 leány volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a felvett leányok teljes ellátására és iskoláztatására. Az árvaházból kikerült növendékek támogatására szolgál az árvák kiházasítási alapja, melynek összege 19.278 kor. 61 fillér.

A Pesti Izr. Nőegylet által fenntartott báró Hirsch árvaleánymenhely. Vezetősége: *marothi Fürst* Jakabné, dr. *Lőw* Sámuelné, árvamenhely előljárók. A befogadás feltételei: 6-16 éves, izr. vallású, fél vagy egész árva leányokat vesznek az árvaházba fel. A felvétel felől a pesti izr. nőegylet árvaszakosztálya rendelkezik. Az intézet vagyona 766370 K 65f. Az utolsó évben az intézetben 60 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a leányok teljes ellátására és neveltetésére.

Orvosok és gyógyszerészek árva-otthona. Alapított 1904. évben. Vezetősége: *Papp* Samu elnök, dr. *Budai* Emil titkár (Budapest, Belvárosi gyógyszertár). Az otthon magyar orvosok és gyógyszerészek vagyontalan 6-16 éves árváinak nevelésére fog szolgálni; működését csak akkor fogja megkezdeni, ha alaptőkéje a 200.000 koronát eléri. Az intézet jelenlegi vagyona körülbelül 40.000 K.

Az Országos Gyermekvédő Egyesület leányinternátusa. Vezetősége: Dr. *Bakonyi* Kálmán igazgató, özv. *Bányai* Károlyné gondnoknő és az *Országos Gyermekvédő Egyesület*. A befogadás feltételei: 6-18 éves életkor, tisztességes, művelt családból való származás. A növendékek nagyobb része ingyenes. A felvétel felől ideiglenesen az igazgató (dr. *Bakonyi* Kálmán,

lakik: VII., Csengery-utca 20), véglegesen az igazgatóság rendelkezik. Az intézet vagyónát I. az Egyesület adatai között. Az intézet 32 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 36 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a növendékek teljes ellátására és nevelésére. A növendékek az intézetből különféle iskolákba járnak ki.

»Mária« intézet (Budapest, IX., Ráday-utca 56.), Védnöke: *Mária Valéria* főhercegnő ő cs. és kir. fensége; *Uri* Borgia főnöknő. Az intézet római kath. árvaleányokból jóra való cselédekkel nevel, helyenküli római kath. cselédek elhelyezéséről gondoskodik. A felvétel felől a főnöknő rendelkezik. Az intézet közadakozásból tartatik fenn; a fővárostól évi 800 K segélyben részesül. Az intézet 60-70 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 540 egyén volt elhelyezve.

Páli szent Vincéről nevezett Irgalmas Nővérek intézete. (Budapesten, I., Gellérthegy-utca 7.). Alapított 1868. évben. Vezetősége: Az intézet főnöknője. A befogadás feltételei: Az intézet internátusában római kath. szegénysorsú leánygyermekeket vesznék fel, akik vagyoni helyzetüknek megfelelő ellátási díjat fizetnek, illetve megfelelő kedvezményben részesülnek. A felvétel felől az intézet főnöknője rendelkezik. Az utolsó évben az intézetben 80 egyén volt elhelyezve s 4.004 K összegű kedvezményben részesült. Az intézetnek van elemi iskolája, melynek 211 bejáró és 12 félig benlakó növendéke volt.

Paulai szent Vincéről elnevezett magyarországi Irgalmas Nővérek központi háza (Budapest, L, Ménesi-út 27.). Alapított 1905. évben. Vezetőség: főnöknő *Sebők* Vilma nővér, igazgató *Medits* Nándor lazarista misziós-pap. Célja irgalmas nővérek nevelése. A felvétel feltétele római kath. vallás, 18-29 éves életkor.

Budai Jótékony Nőegylet Kisdédóvó Intézete (Budapest, I., Uri-utca 38.). Évi jövedelme 1.200 K városi segély. A támogatás kiterjed a 4-5 éves fiú- és leánygyermek gondozására. A támogatás nincs feltételhez kötve. Azonban a gazdagabb gyermekek havi 1 K óvó díjat fizetnek. Gondozásban részesült 45 gyermek.

Kisdédnevelők Országos Egyesülete (Budapesten, VII. ker.,

óvoda-utca 4. sz.). Alapított 1872. évben. Vezetőség: *Hagara* Viktor dr. elnök, *Végh* József pénztáros, *Hanhovitsné-Fábián* Irma titkár. Célja beteg vagy elaggott óvónők és családtagjainak segélyezése, kisdedovók erkölcsi támogatása. A támogatás feltétele: Évi 6 K tagsági díj lefizetése. Vagyona 72.000 K. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1.400-1.500 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 18 egyén.

Pesti Első Bölcsőde Egylet (Budapest, VIII., Nagytemplom utca 3. sz. és I., Hadnagy-utca). Alapított 1853. évben. Védnöke: *Augusztá* főhercegnő Ő cs. és kir. fensége. Vezetőség: Oróf *Pappenheim* Siegfriedné elnök és *Novák* Lajos titkár. Célja szegény munkásnők gyermekeinek gondozása munkaidő alatt, reggel 6 órától este 7 óráig. Vagyona 311.509 K 85 f, ezenkívül két intézeti ház. Évi költségvetés 25–30.000 K. Az egyesület két bölcsődét tart fenn: VIII., Nagytemplom-u. 3. sz. és I., Hadnagy-utcában. A bölcsődékbe három hónaposnál idősebb gyermekeket vesznek fel, egész 4 éves korukig. A gyermekek – napi 10 f lefizetése ellenében – napközben teljes ellátást (élelem gondozás, ruha stb.) kapnak és szülők este viszik haza az intézetből. A józsefvárosi intézetben 275 csecsemő volt s az ápolási napok száma 25.514, a tabáni bölcsődében pedig 153 gyermeket ápoltak 17.717 ápolási napon át.

Budapesti VI. és VII. kerületi Kisdedovodák Egylete (VII., Rózsa-utca 23. sz.). Alapított 1838. évben. Vezetőség: *Stark* Andor dr. elnök. Vagyona 223.600 K, ebből 100.000 K ingatlan.. Évi jövedelme 2.400 K segély, ezenkívül alapítványi kamatok. A támogatás kiterjed 3–6 éves gyermekek ingyenes óvodai oktatására. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben gondozásban részesült 80 egyén.

Budapest-Józsefvárosi Kisdedovó Egyesület (Budapest, VIII., Kun-utca 3. sz.). Alapított 1840. évben. Vezetőség: *Szöke* Gyula dr. ügyvéd, ügyvivő alelnök. Vagyona 70.000 K értékű épület. Évi államsegély 600 K. A támogatás kiterjed az óvóköteles korban levő gyermekek óvodai gondozására. Vagyonosabb gyermekek havi. 1 koronát fizetnek, szegények semmit. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben gondozásban részesült 170 gyermek. Az egyesület évi kiadása 6.000 K.

Pest-Ferencvárosi Kisdedóvodai Egylet (IX., Bakács-tér 8. sz.). Alapított 1840. évben. Vezetőség: *Springer* Ferenc dr. elnök. Vagyona 150.000 K értékű ingatlan. Évi jövedelme 1.900 K. A támogatás kiterjed az óvóköteles korban levő gyermekek óvodai gondozására. A szegény gyermekek díjtalanul látogatják az egyesületi óvodát, a többiek havi 1 K fizetnek. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben gondozásban részesült 70 gyermek.

Fővárosi Gyermekkert Egylet (Budapest, VII. Akácfa-utca 32. sz.). Alapított 1879. évben. Vezetőség: *Ballai* Lajos dr. elnök. Vagyona 395.952 K 87 f. Évi jövedelme 38.435 K. Az egyesület 2.000 K állami segélyben részesül. A támogatás kiterjed a 3-6 éves gyermekek étkeztetésére, téli és nyári felruházására, tanítására és gondozására. Mindezen kedvezményekben teljesen ingyen részesülnek. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben gondozásban és ellátásban részesült 234 gyermek.

Magyarországi Központi Fröbel-Nőegylet (VI., Bajza-utca 35. sz.). Alapított 1869. évben. Vezetőség: özv. *Rosenzweig Saphir* Sarolta elnök, *Helmann* Izso titkár. Célja óvodaköteles gyermekek ingyenes nevelése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az egyesület 4 óvodát tart fenn, ahol havonként 155 gyermek részesül ingyenes oktatásban.

Budapesti II. kerületi Ország-úti Fröbel Nevelési Egyesület (II., Margit-körút 23.). Alapított 1878. évben. Vezetőség: *Del Medico* Ágostonné elnök, *Trájtler* Károly titkár. Vagyona 6.573 K 64 f. Évi jövedelme 4.000 K. A támogatás kiterjed óvóköteles korban levő gyermekeknek részben ingyenes, részben tandíj melletti óvodai gondozására. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben gondozásban részesült 75 gyermek.

Budapest, II. ker. alsóvízvárosi magánóvoda. (II., Főutca 30. sz.). Tulajdonos: Götz Józsa óvónő. Célja kisdedóvás. Vagyonos gyermekek havi 1 kor. díjat fizetnek, szegények ingyenesen vétetnek fel. A főváros évi 1800 kor. segéllyel támogatja. Az utolsó évben gondozásban részesült 60 egyén.

Országos Kisdedóvó Egyesület*) óvónőképzője és internátusa.

*) Szervezetét és célját 1. fentebb a 132. lapon.

(Budapest, Szegényház-tér 7. sz.) A tanfolyamra 14-40 év közötti leánynövendékeket vesznek fel, akik 4 polgári iskolai osztállyal vagy ezzel egyenértékű képesítéssel bírnak. A bejáró növendékek évi 60 kor. tandíjat fizetnek. Az internátusba 25 növendéket teljesen ingyenesen vettek fel, a többi részint 250 kor. fél-, részben 500 kor. egész díj lefizetése ellenében veszik fel. A felvétel felől a felvételi bizottság rendelkezik. A tanfolyamra a legutóbbi évben 62 növendéket vettek fel, kik közül 35-40 bennlakó volt.

»Gondviselés« ápolónőket képző egyesület. Alapított 1906. évben. Védnöke *Auguszt*a főhercegnő ő cs. és kir. fensége; elnöke gróf *Edelsheim-Gyulay* Lipót és *Batthyány* Lajosné grófnő, ügy- vivő alelnök *H erezel* Manóné, alelnök dr. *Herczel* Manó. Célja betegápolónők ingyenes kiképzése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 100.000 kor. Az Egyesület évi 20.000 korona államsegélyt és 20.000 kor. fővárosi segítséget élvez. Az utolsó évben kiképzésben részesült 11 egyén.

c) Menedékhelyek, napközi otthonok, szeretetházak.

Budapesti Országos Első Gyermekmenedékhely Egyesület. Alapított 1871. évben. (Budapest, IX., Vendel-utca 3.) Vezetősége: gróf *Károlyi* Lászlóné elnök, gróf *Károlyi* Mihály és *Adler-Rác* József né alelnökök, *Nóvák* Lajos titkár, *Nádasy* Gusztáv jegyző. Az egyesület célja szegény árva gyermekek segélyezése és nevelése. Az egyesület intézetet tart fenn, amelybe 4-12 éves, magyar anyanyelvű, róm. kath. vallású fiú- és leánygyermekek vehetők fel. A felvétel felől az egyesület végrehajtó bizottsága rendelkezik. Az intézet vagyona 785.370 kor., ebből 450.198 kor. értékű ingatlan. Az intézet 97 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 97 egyén volt elhelyezve. Az intézet jellege óvodai és elemi iskolai. A növendékek a tanításon kívül teljes ellátásban részesülnek. Az egyesület ezenkívül segélyezésre fordított az utolsó évben 3530 koronát és ugyanekkor segélyben részesített 278 egyént.

Bethánia Gyermekotthon. (L, Bíró-utca 6. e.) Fenntartja a Szociális Missziótársulat.*) Vezetősége: *Tóth* Etelka házfőnöknő. Sárói *Szabó* M. Klára igazgatónő és a Szociális Missziótársulat vezetősége. Befogadhatók 3-12 éves, züllésnek kitett, elhagyott leánygyermek, akik az intézetben 16 éves korukig teljes ellátásban, oktatásban részesülnek és többnyire cselédekké képezetnek ki. A felvétel felől a Szociális Missziótársulat vezetősége rendelkezik. Az intézet 25 egyén befogadására van berendezve.

Székesfővárosi községi szeretetház. Alapított 1884. évben. (Budapest, II., Lövház-utca 36.) Vezetősége: Budapest székesfőváros tanácsa. Igazgatója: *Szöts* András. Befogadhatók 6-16 éves fiúk felekezeti különbség nélkül. Az intézet célja elhagyott, kóborló, züllésnek kitett fiúk nevelése. A felvétel felől Budapest székesfőváros tanácsa rendelkezik. Az intézet vagyona 534.802 kor. 23 fill., évi költségvetése 30-40.000 kor. Az intézet 50 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 50 egyén volt elhelyezve. A növendékek teljes ellátásban, rendszeres elemi iskolai tanításban és kerti munkaoktatásban részesülnek

Klotild Szeretetház-Egyesület. Alapított 1877. évben (Budapest, I., Budakeszi-út 8.) Vezetősége: Dr. *Szebeny* Antal orsz. képviselő, ügyvezető elnök; *Hállay* Ferencné másodelnök; *Moser* János nevelésügyi biz. elnök; *Tirschler* Jánosné gazdasági biz. elnök; dr. *Kun* Tibor titkár; *Magyar* József igazgató. Az egyesület anyagilag és erkölcsileg elhagyott fiúgyermek nevelésére és tanítására nevelőintézetet tart fenn, amelyben 6-16 éves gyermekek nyerhetnek elhelyezést. A felvétel felől a nevelésügyi bizottság és a választmány rendelkezik. Az intézet vagyona 314.536 kor. 74 fill., ebből 161.210 kor. értékű ingatlan. Az egyesület évi 5800 kor. állami és fővárosi segélyben részesül. Az utolsó évben az intézetben 83 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a növendékek teljes ellátására, gazdasági és ipari kitanítására. Az intézetben 6 osztályos elemi iskola van. A növendékek legnagyobb része ingyenes, de vannak kedvezményes és fizetéses helyek is (utóbbiak évi 400 kor. ellenében)

*) A Szociális Missziótársulat szervezetét és célját 1. fentebb a 126. lapon

Katolikus Patronage Egyesület*) fiu otthona. Alapított 1909. évben. (Budapest, X., Harmat-utca 8221. sz.) A befogadás feltételei: rendőri hatóságok és bíróságok által beutalt 21 éven alóli fiatalokúakat vesznek fel az otthonba. A felvétel felől a titkári hivatal rendelkezik. Az intézet évi költségvetése 12.000 kor. Az igazságügyminisztériumtól évi 3000 kor., a fővárostól 500 kor. segílyt kap. Az intézet 25 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 149 fiatalokú volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a felvett fiatalokú teljes ellátására. Az intézetben mindaddig maradnak a fiatalokúak, míg valamely munkaadóhoz, vagy javítóintézetbe nem helyeztetnek.

Szent József és Szűz Mária-Otthon. Alapított 1908. évben. (Budapest, X., Maglódi-út 125. sz.) Vezetőség: Jézus szent szívről nevezett Karmelita apácák. Célja elhagyatott leánygyermek nevelése és teljes ellátása. Részben ingyenesen, részben díjazás mellett. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben teljes ellátásban részesült 56 gyermek.

Az Orsz. Gyermekvédő Liga kőbányai leányintézete**). (X., Harmat-utca) Vezetősége: *Desseffy* Emma igazgatónő. Az intézet züllésnek indult, nyomorgó, bűnbe esett leányok javítására szolgál.

»Jó Pásztor Háza«. (Budapest, III., Szőlő-utca 60.). Vezetői az angersi »Jó Pásztor« szerzetéből való szerzetesnők. Célja erkölcstelen, 14 évesnél idősebb nőket a tisztességes élethez szoktatni, jó életre tanítani. A befogadás feltételhez nincsen kötve. Az intézet 125 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 120 egyén volt elhelyezve.

Az Orsz. Kath. Nő védő Egyesület munkásnő-otthona.***) (IX., Bokréta-utca 3.). Vezetőség: Gróf *Pálffy* Anna elnök, *Rejtő* Sándorné ügyvezető alelnök, *Éber* Józsefné a felnőtt védencek „felügyelője, özv. *Balásné Bolgár* Ilona az árvák felügyelője, *Schtüzenberger* Ilona az otthon igazgatója. A támogatás kiterjed

*) Szervezetét és célját 1. fentebb a 92. lapon.

***) Orsz. Gyermekvédő Liga központi szervezetét és célját 1. fentebb a 86. lapon.

****) Az Orsz. Kath. Nővédő Egyesület központi szervezetét és célját 1. a 95. lapon.

a védencek ellátására, az árva gyermekek cseléddé való kiképzésére, munkaközvetítésére. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben elhelyezésben, illetőleg ellátásban részesült 105 egyén.

Márta-Egyesület. (Budapest, II., Oszlop-utca 9. sz.). Alapítatott 1892. évben. Vezetőség: *Almády* Géza, báró *Dániel* Ernőné elnökök. *Neumann* Árminné, *Zipernovský* Károlyné alelnökök. Célja cselédek ingyenes helyközvetítése, cselédotthon fenntartása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 36.500 kor. Évenként a várostól 500, a Röck Szilárd-alapból szintén 500 kor. segélyt kap. Évi költségvetése 25.000 korona. 1908. évben 14.747 cselédet helyezett el. Cselédközvetítő iroda: IV., Károly-körút, Központi városháza.

Márta-Egyesület cseléd-otthona. (Budapest, IV., Veress Pálné-utca 33. sz.) Az otthonban 12–14 éves leányokat cselédekké nevelnek; hely nélküli cselédeknek napi 80 fillér ellenében teljes ellátást adnak. Az otthonban levő cselédek varrásban oktatást nyernek. A felvétel felől az otthon vezetősége rendelkezik. Az intézet évi költségvetése 13–14.000 kor. Az intézet 38 cseléd befogadására van berendezve.

Katolikus Tanoncokat Védő Egyesület (Budapest, II. 3. Toldy Ferenc-utca 30. sz.) Alapítatott 1897. évben. Vezetőség: Gróf *Zichy* Aladár, dr. *Rótt* Nándor, esztergomi kanonok, elnökök, dr. *Pohorny* Emánuel igazgató, *Vezei* Lajos titkár. Tanoncotthonokat és tanoncinternátust tart fenn*). Tanoncokat segít, elhelyez, oltalmaz, munkát közvetít. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 221.691 K, melyből 200.000 K ingatlan. Évi költségvetés hozzávetőleg 30.000 K. Évente oktatásban és támogatásban részesül 350–400 inas. Az egyesület tanoncotthonai a következők: 1. II. ker., Toldy Ferenc-utca 30. sz. Igazgató: *Pohorny* Emanuel. 2. III. ker., Kiskorona-utca 45. sz. Igazgató: *Hofhauer* György. 3. VIII. ker., József-utca 28. sz. Igazgató: *Bartus* Lajos. 4. X. ker., Mázsa-tér. Igazgató: *Sziklai* Rezső.

Katolikus Tanoncokat Védő Egyesület**) tanoncinternátusa. (Budapest, II. Toldy Ferenc-utca 30. sz.) Alapítatott 1910.

*) Az egyesület tanoncinternátusának adatait lásd alább.

**) Szervezetét és célját 1. fentebb.

évben. Vezetősége: Dr. *Pokorny* Emanuel. A befogadás feltételei: 13-18 éves iparos és kereskedő tanoncokat vesznek fel az internátusba. Szállást havi 3 koronáért kapnak. Ellátási díj havi 26 K. Vannak azonban ingyenes és kedvezményes helyek is. A felvétel felől dr. *Pokorny* Emanuel rendelkezik. Az intézet 40 fiú befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 19 tanonc volt elhelyezve.

A Magyar Izr. Kézmű és Földmívelési Egylet tanoncotthona (Budapest, VII., Damjanich-utca 48. sz.) Vezetősége: Dr. *Kohner* Adolf elnök, dr. *Fried* Adolfné és boglári *Simon* Jakabné vál. tagok. A befogadás feltételei: 13-17 éves izr. vallású fiúgyermeket vesznek fel az otthonba, kik valamely mesterségben kiképezettek, vagy mint tanoncok, vagy pedig mint szakipariskolai növendékek. A felvétel felől a választmány *Adler* Lajos alelnök elnöklésével rendelkezik. Az utolsó évben az intézetben 40 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a felvett fiúgyermek teljes ellátására és taníttatására.

»Izabella« Napközi Otthon Egyesület (Budapest, VI., Izabella-utca 61. sz.) Alapított 1908. évben. Vezetőség: *Diószeghy* Béla elnök, *Tar* Kálmán titkár. Évi jövedelme 1600–1700 K. A támogatás kiterjed az iskolába járó gyermekek ebéddel és uzsonnával való ellátására, déli 12 órától esti 6 óráig tartó felügyeletére és háziipari oktatására. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben oktatásban, illetőleg ellátásban részesült 93 egyen.

III. kerületi, Ürömi-utcai napközi otthon (Budapest, III., Ürömi-utca 64. sz.) Alapított 1902. évben. Vezetőség: *Gerley* Szevér igazgató, elnök, *Tóth* Ferenc vezető-tanító. Vagyona 1.600 K, Évi jövedelme 2.900 K. A támogatás kiterjed az óvodás, illetve elemi iskolába járó gyermekek ebéddel való ellátására és napközi felügyeletére. A támogatás feltétele: napi 6 f. díj lefizetése. Az utolsó évben ellátásban részesült naponta átlag 120 gyermek.

VI. ker. Napközi Otthon Egyesület (Budapest, VI., Váci-út 57. sz.). Alapított 1907. évben. Vezetőség: *Neszmély* Lajos elnök, *Pusztay* Károly titkár. Vagyona 7,178 K 83 f. Évi kiadás 1.475 K 06 f. A támogatás kiterjed az erdőtelki népiskolába járó

tanulók ingyenes ebéddel való ellátására. A támogatás feltétele; szegénység.

Pesti izr. nőegylet » Csepeli Weisz Alice« gyermekágyas nők otthona (Budapest, VI., Bókay-tér). Alapított 1910. évben. Vezetőség: dr. *Neumann* Arminné, *Schwarz* Jakabné, előljárók. *Temesváry* Rezső dr. főorvos titkár. Célja: Gyermekágyas nők gondozása. A támogatás nincs feltételhez kötve, Vagyona 460.000 korona. Az otthon 32 ágyra van berendezve, tehát évenként felvehető nők száma mintegy 700.

Hajléktalanok menhelye egyesület (jelentést nem adott).

Székesfővárosi melegedőszoba és levesosztó intézet (Budapest, VII., Szegényház-utca). Alapított 1898. évben. Vezetőség: *Eckermann* Ede elnök, *Koncsek* Lajos titkár. Évi jövedelme 1.200 K. A székesfőváros évi 200 K-val támogatja. A támogatás kiterjed ingyenkenyér, ingyen leves kiosztására s a téli hónapokban melegedőszobát is tart fenn. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben segélyezésben részesült 39.051 egyén, köztük 2.744 gyermek.

Ingyentej Egyesület. Vezetőség: Gróf *Csáky* Albinné elnök (1. Andrassy-ut 114.), *Rákosi* Tibor titkár (1. VI., Vörösmarty-utca 69.), dr. *Deusch* Ernő főorvos. Célja: Szoptató asszonyok és csecsemők gyámolítása; egészséges éhező gyermekek táplálása, beteg gyermekek gyógyítása. A támogatásban csecsemők és 1–10 éves gyermekek részesülhetnek. Vagyona 68.567 K 99 f. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 45.331 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 2.000 egyén.

d) Gyógypedagógia, kórház, betegsegélyzés.

Állami gyógypedagógiai nevelőintézet (Budapest, I., Alkotás-utca 53. sz.). Alapított 1896. évben, a magyar kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter által. Vezetősége: *Berkes* János igazgató, a Ferenc József-rend lovagja. A befogadás feltételei: Az intézetbe gyengeelméjű, 7–10 éves korban levő, képezhető gyermekeket vesznek fel, bennlakó vagy bejáró növendék gyanánt. A bennlakók vagy ingyenesek, vagy pedig évi 400, illetve 800 K

ellátási díjat fizetnek. A felvétel felől a vallás- és közoktatásügyi miniszter rendelkezik. Az intézet vagyona 310.000 K értékű ingatlan. Az intézet 82 bennlakó befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 105 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a bennlakó növendékek teljes ellátására, oktatására és gyógykezelésére. A bejáró növendékeket egyszerű jelentkezésre veszik fel, oktatásban és ebéd-segélyben részesülnek; ez utóbbiért azonban havi 10 koronát kell havonként fizetniök. Az intézet növendékeinek segélyezésére szolgál a Röck Szilárd-féle alapítvány, a Győri árva-alap, végül Bujanovits Jánosné szül. Koppay Mária alapítványa, melynek kamataiból 1-1 növendéket tart el az intézet. Néhai Marossy János 1000 korona alapítványának kamatai az intézetből kilépő szegénysorsú növendékek gyámolítására szolgálnak.

Állami kisegítő iskola (Budapest, VIII., Mosonyi-utca 6.). Vezetősége: *Éltes* Mátyás igazgató, *Frey* József titkár. Az iskola célja korlátolt szellemi képességű gyermekek és iparostanoncok oktatása és segélyezése. Az évi tandíj 55 K, amely azonban szegénység esetén mindig elengedtetik. A felvétel felől az iskola igazgatója (*Éltes* Mátyás, lakik: VIII., Mosonyi-utca 6.) rendelkezik. Az intézet évi 36.000 K államsegélyben részesül. Az intézet 200 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 178 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a növendékek oktatására; a szegény növendékek ezenkívül reggelit és ebédet kapnak.

Budapest székesfőváros kisegítő iskolája (Budapest, III. ker. Miklós-utca 15. sz.). Vezetőség: *Martin* Gyula igazgató. Célja; Az iskolaköteles 6-12 éves korú, gyengeelméjű vagy ideges gyermekeket elemi ismeretekre s némi ipari ügyességre megtanítani. Tandíj nincs. Az utolsó évben oktatásban részesült 186 gyermek.

III. kerületi kisegítőiskolai gyermekvédő-bizottság (Budapest, III. ker. Miklós-utca 15. sz.) Alapított 1909. évben. Vezetőség: Dr. *Botzenhardt* János ügyvéd, elnök, *Martin* Gyula igazgató ügyvezető-alelnök. Célja: Gyöngelméjű gyermekek patronageszerű védelme; az iskolától távol lakó gyermekeknek villamos vasúti költség fedezése. Az iskola elvégzése után mesternél vagy

munkaadónál helyezi el a gyermeket. A támogatás nincs feltételhez kötve. Évenkénti segély a Ligától 300 K, ezenkívül a fővárostól is kap segélyt. Az utolsó évben támogatásban részesült 186 egyén. A bizottság napközi otthonban helyezi el a gyermekeket; az iskolának egész év alatt működő napközi otthona van, ahol a gyermekeket reggeli 7 órától este 6 óráig foglalkoztatják; itt ebédet is kapnak. Az otthonban kézimunkára, kosárfonásra, papírmunkákra, de ezenkívül agyag, fém, fa- és kertész-munkákra is tanítják.

Nyomorék gyermekek otthona (Budapest, VII., Erzsébet királyné-út 6.). Alapított 1903. évben. Vezetősége: Bárány Dániel Ernőné, gróf *Edelsheim-Gyulay* Lipót, gróf *Esterházy* Mihályné, dr. *Messinger* Simon, báró *Révay* Simonne elnökök, *Mautner* Adolf ügyvezető alelnök, *Rothfeld* Richárd főtitkár, dr. *Berezeli* Harry titkár. Felvehető 6-8 éves nyomorék fiúk, felekezeti különbség nélkül. A felvétel felől az igazgatóság rendelkezik. Az intézet vagyona 162.514 K 18 f, ebből 48.663 K 18 f értékű ingatlan. Tagdíjából és adományokból évenként körülbelül 40.000 K folyik be. Az intézet 15 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 12 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a növendékek orvosi kezelésére, nevelésére, iskoláztatására és teljes ellátására.

»Szeretet« Gyengeelméjűeket és Siketnémákat Gyámolító Országos Egyesület (Budapest, IX., Lónyay-utca 9.) Alapított 1894. évben. Vezetőség: Özv. gróf *Almássy* Györgyné elnök; intéző-bizottsági elnök: Dr. *Kovács* Ernő; titkár: *Ákos* István. Célja a székesfőváros és Magyarország területén élő gyengeelméjűek és siketnémák nevelésének támogatása. A támogatás Bincses feltételhez kötve. Vagyona 43.971 K 26 f. Az utolsó évben támogatásban részesült 149 egyén. Az egyesület Rákosszent - mihályon intézetet tart fenn.

Siketnémák m. kir. állami intézete. (Budapest, VIII., Mosonnyi-u. 8.) Alapított 1891. évben. Igazgatója *Kliss* Lajos A növendékeket az igazgató javaslatára a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter utalja be. Felvételi korhatár 7-10 év. Évi tandíj 65 korona, amely szegénység esetén elengedtetik. Az intézet vagyona 390.308 kor. 05 fill., évi államsegély 15.633

kor. 30 fill, évi fővárosi segély 10.400 kor. Az intézet 180 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 152 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a növendékek kiképzésére, népiskolai és ipari oktatására. A növendékek mind bejárók.

Izraelita Siketnémák Országos Egyesülete (Budapest, VII., Bethlen-tér 2. sz.) Alapított 1878. évben. Vezetősége: *Deutsch Sámuel*, a vezérlőbizottság elnöke. A befogadás feltételei: az intézetbe 7 évnél idősebb, de 10 évnél fiatalabb izr. mindkét nembeli siketnémákat vesznek fel, kik teljes ellátásban és 6 évi oktatásban részesülnek. Szegények teljesen ingyen vannak, jómódúak 800 kor. évi ellátási díjat fizetnek. A felvétel felől a vezérlő bizottság rendelkezik. Az intézet vagyona 1,253.979 kor. 38 fill. Az intézet 100 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 90 egyén volt elhelyezve.

»Chazár András« Országos Siketnéma Otthon (Budapest, VIII., Mosonyi-u. 8. sz.) Alapított 1907. évben. Vezetőség: *Steiner Ferenc és Endlich József* elnökök, *Molnár István* titkár. Célja: siketnémák számára rokkantségély és nyugdíj biztosítása, munkaközvetítés és művelődés. A támogatás feltétele: 40 fillér heti díj lefizetése; munkaközvetítés nincs feltételhez kötve. Vagyona 7752 kor. 51. fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 150-200 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 20 egyén.

Budapesti Siketnéma Társaskör (Budapest, VIII., Főherceg Sándor-u. és Szentkirályi-u. sarok.) Alapított 1910. évben. Vezetőség: *Krepp János* elnök, *Budai István* jegyző. Célja: a tagok erkölcsi és anyagi érdekeinek megvédése, szellemi műveltség fejlesztése, segélyezés. A támogatás nincs feltételhez kötve.

A vakok budapesti országos kir. nevelő és tanintézete (VII., István-u. 95. sz.) Vezetősége: *Herodek Károly* igazgató. Célja: vak gyermekek nevelése és oktatása 5-18 éves korban. Az intézetnek óvodája, továbbá egy előkészítő osztályból, 4 osztályból és 3 továbbképző osztályból álló iskolája, végül internátusa van. Az intézetbe felvett növendékek bejárók és benlakók. A benlakási teljes díj évi 800 kor., azonban nagy számmal vannak ingyenes és kedvezményes helyek. A felvétel felől a vallás- és

közoktatásügyi miniszter az igazgatósághoz beadott folyamodvány alapján rendelkezik. Az alapítványos helyeket az alapítók töltik be. Az intézet vagyonát nem mutatta ki. Állami javadalmaszából tartják fenn. Az utolsó évben az intézetben 219 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a bennlakók teljes ellátására s a növendékek oktatására. Az intézet javára tett 173 alapítvány tőkeösszege 1,181.307 kor. 77 fill.

Lovag Wechseltmann Ignác és neje Neuschloss Zsófia vakok intézete (Budapest, VII., Mexikói-ut 60. sz.) Alapított 1908. évben, lovag *Wechseltmann* Ignác által. Vezetősége: *Baumgarten* Lajos elnök, *Adler* Simon igazgató. A befogadás feltételei: tanköteles korban levő vak gyermekeket vesznek fel az intézetbe felekezeti különbség nélkül. A felvétel felől a pesti izraelita hitközség által kiküldött bizottság rendelkezik. Az intézet vagyona .1,515.000 kor., ebből 450.0000 kor. értékű ingatlan. Az intézet 50 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 37 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a felvett növendékek teljes ellátására és oktatására.

A Vakokat Gyámoló Országos Egyesület (Budapest, Hungária-körút 16. sz.). Alapított 1899. évben. Vezetőség: dr. Imrédy Kálmán udvari tanácsos elnök, *Vitár* Rezső gondnok. Célja: vak gyermekek nevelése és iskoláztatása. Ifjú vakok elméleti és ipari kiképzése. A vakok eltartása és foglalkoztatása és segélyezése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az otthonba azonban csak 8–35 éves korban levő egészséges, képezhető vakokat vesznek fel. Vagyona készpénzben és értékpapírokban 189.404 kor. 73 fill., ezenkívül ingatlanok is vannak. Az egyesület 1910. évi költségvetése 125.000 kor. A kultuszminisztérium évi segélye 27.200 kor., a kereskedelemügyi földművelésügyi, és belügyminisztériumé pedig 2000-2000 kor., végül a székesfőváros évente 11.500 koronával segélyezi. Havi és alkalmi pénzsegélyre évente 10.000 koronát fordít az egyesület. Ez utolsó évben 217 egyén részesült az egyesület támogatásában. A Vakokat Gyámoló Országos Egyesület« kötelékébe tartoznak az alföldi, dél-magyarországi, dunántúli, felsőmagyarországi, erdélyrészi és újpesti fiókegyletek, illetve a szegedi, temesvári, szombathelyi, miskolczi, kolozsvári és újpesti intézetek. Budapesten a vakokat képző

és foglalkoztató intézetet, az ifjú vakok iskoláját, a gróf Andrássy Dénes önképzőkört, végül a betegsegélyző társaskört tart fenn, illetve segít az egyesület. Az itt felsorolt intézmények adatait lásd alább.

A Vakokat Gyámolító Országos Egyesület budapesti otthona. Az otthonba a foglalkoztató és képző intézet bennlakó növendékeit helyezik el. A bennlakó vakok ingyenes, félingyenes vagy fizetéses helyet élveznek. A teljes fizetők 600, a félingyenesek 300 koronát fizetnek évente. Az ingyenes helyre fölvettek tartásdíjat nem fizetnek. A befogadás feltételei: 12 éven felüli, de 35 éven alóli korban levő vakokat, kik egyéb testi vagy szellemi fogyatkozásban nem szenvednek, vesznek fel az intézetbe. A felvétel felől a vakokat gyámolító országos egyesület (Bpest, Hungária-körút 16.) rendelkezik. Az intézet 1910. évi kiadása mintegy 103.000 korona. Az utolsó évben az intézetben 162 egyén volt elhelyezve. Ezeknek 48,214 adag élelmet osztottak ki. A támogatás kiterjed a felvett egyének teljes ellátására.

Ifjú vakok iskolája Budapesten. Alapított 1899. évben. Vezetőség: a vakokat gyámolító országos egyesület*) elnöksége
Célja: iskolába nem járt vakok oktatása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Évi szubvenció a kultuszminisztérium részéről 1200, Budapest szévesfővárostól pedig 1500 kor. Évenkénti kiadása hozzávetőleg 3900 kor. Az utolsó évben oktatásban részesült 22 egyén.

Vakokat képző és foglalkoztató intézet**) (Budapest, Hungária-körút 16. sz.). Alapított 1899. évben, a vakokat gyámolító országos egyesület által. Az intézetbe felvett vakok részben bejárók, kik csak oktatásban részesülnek, részben bennlakók, akik az »Otthonban« teljes ellátásban részesülnek. A befogadás feltételei: a foglalkoztató intézetbe 12 éven felüli és 35 éven alóli vakokat vesznek fel, akik a vakságon kívül más testi vagy szellemi hibában nem szenvednek. A felvétel felől a vakokat gyámolító orsz. egyesület (Hungária-körút 16. sz.) rendelkezik. Az utolsó évben az intézetben 217 *egyén* volt elhelyezve, ebből 162 az

*) Az egyesület központi szervezetét és célját 1. fentebb a 146. lapon.

**) A vakokat gyámolító egyesület központi szervezetét 1. fentebb a 146. lapon.

»Otthon«-ban volt elhelyezve, melynek adatait lásd 144. lapon. Az intézet 1910. évi mérlege 270.000 korona, amelyből a vakok keresményeire 40.000 korona esik.

A Vakok Betegsegélyző Társasköre Budapesten (Rottenbiller-utca 4/b. sz.). Alapította a vakokat gyámolító orsz. egyesület.** Célja: a vakok szórakoztatása és betegsegélyben való részesítése. A támogatásban elsősorban a kör tagjai részesülnek. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 720 kor.

Vak Iparosok gróf Andrássy Dénes Önképzőköre Budapesten. Alapította a vakokat gyámolító országos Egyesület. Vezetőség: *Muradin* Péter elnök, *Ilovsky* Irén elnöknő, *Scheer* Rezső titkár, ő élj a: a vakok érdekeinek képviselője, a vakok kulturális, továbbképzése, végül segélyezése kamatmentes kölcsönökkel. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 8064 kor. 55 fill. Évenkénti kiadásá hozzávetőleg 500 kor.

Budapesti Szünidei Gyermektelep Egyesület (Felsőerdősor 21. sz.). Alapított 1884. évben. Vezetőség: gróf *Teleki* Géza elnök, dr. *Szirmai* Richárd ügyvezető alelnök, dr. *Demjén* Géza (IV., központi városház) titkár. Célja: vérszegény és gyenge 6–12 éves korú iskolás gyermekek ingyenes elhelyezése az iskolai szünidőben. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 232.161 kor. 81 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 30.000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 801 egyén. Az egyesületnek telepei vannak: Nagybányán*), Balaton-Lellén*), Trencsénben*), Zebegényben*) és Cirkvenican. A cirkvenicai telepen 44 fiú és 38 leány volt elhelyezve egy-egy hónapra. A júliusi csoportban fiúk, az augusztusiban leányok voltak.

Izr. Szünidei Gyermektelep Egyesület (Budapest, Síp-utca 12.). Alapított 1909. évben. Vezetőség: Dr. *Grauer* Vilmos elnök, *Blücher* József (lakik Wesselényi-utca 9. sz.) titkár. Célja: szegény iskolás gyermekek szünidei nyaraltatása. A támogatás feltétele: 7–13 éves izr. fiúkat és leányokat vesznek fel. Vagyona 61.719 kor. 17 fill. Az utolsó évben támogatásban részesült 130 egyén.

Szünidei Fürdőkonviktus Bizottság. (Budapest, VI., Bu-

*) Ezek ismertetését lásd alább.

lyovszky-utca 26. sz.). Alapított 1904. évben. Vezetőség: *Kemény* Ferenc reáliskolai igazgató. Célja középfokú tanintézetek tanulóinak nyári üdültetése. E végből Strázsán, Lipiken, a Balaton mellett s Felső-Elefánton nyári üdülő telepeket tart fenn. A támogatás feltételei: szegénység és érdemesség. Vagyona 4000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 800 kor. Évi szubvenció az Országos Bakteológiai Egyesülettől 200 kor., a Gyermekvédő Ligától 500 kor. A felvett növendékek részben ingyenes, részben teljes ellátási díj lefizetése mellett (napi 2 kor. 30 fill.) teljes ellátásban s gyógykezelésben részesültek. A konviktusok július-augusztus hónapokban működnek. Strázsa nagyközségben felállított konviktus költségei 1803 kor. 20 fillerre rúgtak. A tanulók két 4–4 hetes ciklusban élvezték a konviktusi ellátást. Mindkét ciklusban 14–14 tanulót vettek fel. A Lipiken felállított fürdőkonviktusban 14 növendék volt 4 hétig gyógykezelés alatt. Évi költség 1022 kor. 10 fill.)* Felső-Elefánt on Edelsheim-Gyulai Lipót gróf kastélyában voltak elhelyezve a Gyermekvédő Liga által felállított üdülőtelepen. Évenként 30-50 tanulót vesznek fel, még pedig 14 tanulót ingyenesen.

»Stefánia« Szegény Gyermekkórház-Egyesület (Bpest, VIII., Üllői-út 72–74.). Alapított 1839. évben. Vezetőség: Gróf *Zichy* Ágost v. b. t. t., elnök, *Glück* Frigyes és *Heinrich* Ferenc alelnökök, dr. *Bóhay* János igazgató, *Glück-Erős* János gondnok, *Halász* Dezső tb. főtitkár, *Halász* Sándor titkár. Célja szegény beteg gyermekek gyógyítása; a gyermekorvostan tudományos fejlesztése. A támogatás feltétele: 0–14 éves kor. A betegek 50%-a ingyenes kezelésben részesül. Vagyona 883.397 kor. 15 fill. Az utolsó évben támogatásban részesült 23.186 egyén. Az egyesület fenntartja a »Stefánia« szegény-gyermek kórházat.**)

»Stefánia« szegény gyermek-kórház***) (Budapest, VIII., Üllői-út 72–74.). Fenntartja a »Stefánia« szegénygyermek-kórház egyesület. Vezetősége a fenntartó egyesület vezetősége. Igazgatója: Prof. dr. *Bókay* János; osztályos főorvosok: dr.

*) Strázsára és Lipikre vonatkozó adatok az 1906. évi jelentésből valók.

**) Adatait l. alább.

***) A fenntartó egyesület központi szervezetét és célját l. fentebb.

Verehély László, dr. *Winternitz* Arnold, dr. *Vermes* Lajos, dr. *Pauncz* Márk és dr. *Kopits* Jenő. Befogadhatók 0-14 éves beteg gyermekek, nemre és felekezetre való tekintet nélkül. A betegek 50%-a ingyenes kezelésben részesül. A felvétel felől az igazgató-főorvos rendelkezik. Az utolsó évben az intézetben 1610 egén volt elhelyezve.

Budapesti Fehér Kereszt Gyermekkórház (Budapest, IX., Tűzoltó-utca 7-9.). Vezetőségét: 1. a »Fehér Kereszt« orsz. lelenház egyesületnél. A befogadás nincs feltételhez kötve. A felvétel felől a kórház igazgatósága (IX., Tűzoltó-utca 7-9.) rendelkezik. Az intézet jövedelme évi 10.000 kor. székesfővárosi segély és esetleges adományok. Az intézet 180 egén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 1231 fekvő beteg volt elhelyezve. A kórház 1910. évi kiadása 180.594 kor. 43 fill. volt.

Bethesda, nyilvános jelleggel felruházott kórház (Budapest, VI., Hermina-út 39. sz.). (Alapított 1866. évben. Vezetősége: *Biberauer* Richárd igazgató, lelkész. A befogadás feltételei: Szegény betegeket ingyenesen, illetve a betegápolási alap terhére ápolnak. A felvétel felől az ágyalapítók és az igazgató-lelkész rendelkezik. Az intézet évi költségvetése kb. 100.000 kor. Az utolsó évben az intézetben 1119 egén volt elhelyezve és pedig 282 beteg 20 éven alóli volt. Az ápolási napok száma 29.896.

Országos Gyermekszanatórium Egyesület (Budapest, VII., Dohány-utca 39.). Alapított 1910. évben. Vezetőség: gróf *Zichy* János m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter kormányzóelnök; *Széll* Kálmán, gróf *Andrássy* Gyula, *Prohászka* Ottokár és gróf *Tisza* István díszelnökök; dr. *Bezerédj* Viktor belügyi államtitkár alelnök; dr. *Fodor* Oszkár (lak. VII., Thoköly-út 87.) igazgató-titkár. Célja: az iskolaköteles szegénysorsú beteg gyermekek szanatóriumi gyógykezelése. A támogatás nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése tárgyában a kormányzó-tanács határoz. Vagyona 195.538 kor. 14 fill. Az egyesület csak az 1910. évben kezdte meg működését. 1911. évi július hó folyamán megnyílt Balatonalmádiban az egyesület első szanatóriuma 60 beteg gyermek részére.

»József kir. herceg« Szanatórium-Egyesület (Budapest, VII., Akácza-utca 30.). Alapított 1905. évben. Célja: a tüdővész

elleni küzdelem, 10 éven felüli tüdőbetegek gyógykezelése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az egyesület Gyulán szanatóriumot tart fenn.

Szegénysorsú Tüdőbetegek Szanatórium-Egyesülete. Alapított 1898. évben. Vezetőség: *Batthyány* Lajos gróf elnök, dr. *Tauszk* Ferenc főtitkár. Célja: szegény sorsú tüdőbetegek elhelyezése és támogatása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 647.000 kor. Évi államsegély 30.000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 214 egyén. Az egyesület az »Erzsébet«-szanatóriumot tartja fenn, amely Budakeszen 220 tüdőbeteg befogadására épült.

Budapesti Poliklinikai-Egyesület. (Budapest, VII., Szövetségutca 14–16.). Alapított 1887. évben. Az egyesület védnökei *József* főherceg és *Auguszt*a főhercegnő ö. cg. és kir. Fenségeik. Vezetőség: gróf *Apponyi* Albert elnök, gróf *Edelsheim-Gyulay* Lipót és dr. *Sámuel* Lázár alelnökök, dr. *Gross* Gyula igazgató, dr. *Vas* Bernát titkár. Célja: szegény betegek ingyen gyógykezelése. Az egyesület kórházat is tart fenn, ahol a fekvő betegek kezeltetnek (50 beteg vehető fel). A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 1,534.584 kor. 82 fill. Az utolsó évben támogatásban részesült 51.791 egyén, ebből 933 kórházi ápolásban.

»Charité« Poiiklinika-Egyesület (VI., Csengery-utca 68.). Vezetőség: özv. gróf *Károlyi* Istvánné és gróf *Andrássy* Gyula elnökök, dr. gróf *Üchtritz* Amadé Emil és *Székely* Ferenc alelnökök, dr. *Detre* László és dr. *Szili* Jenő titkárok. Célja Tszegénysorsú betegek ingyenes gyógykezelése és ingyen gyógyszerekkel való ellátása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 54.000 kor. Az egyesület évi 2000 kor. államsegélyben és 3000 kor. fővárosi segélyben részesül. Az utolsó évben támogatásban részesült 2220 egyén.

»Teleia« nemi betegségek leküzdésére alakult Egyesület (Budapest, V., Lipót-körút 26.). Alapított 1893. évben Vezetőség: gróf *Batthyány* Lajos elnök, dr. *Spitzer* Gyula titkár (lak. VI., Váci-körút 57/a.). Célja: nemi betegek ingyen gyógykezelése és ingyen gyógyszerekkel való ellátása. A támogatás nincs feltételhez kötve. A támogatásban nemre és korra való tekintet nélkül részesül minden jelentkező. Az egyesület évi 3000 kor. Fővárosi

segélyben részesül. Az utolsó évben támogatásban részesült 4861 egyén.

»Irgalom Háza« szegény gyógyíthatatlan betegek menedék-helye (Budapest, III. San-Marco-utca 60.). Alapított 1900. évben. Vezetősége: Báró *Forster* Gyula elnök, dr. *Bencze* Benő titkár; herceg *Esterházy* Miklós, báró *Oerliczy* Ferenc, dr. *Glattfelder* Gyula, dr. *Hajduslca* Emil, *Sagmüller* Józsel, dr. *Bartók* Géza és dr. *Diescher* Ferenc igazgató-bizottsági tagok. A befő,-gadás feltételhez nincs kötve: szegény gyógyíthatatlan beteg férfiak, asszonyok, gyermekek vétetnek fel, nagyobb részben teljesen ingyeneden. Van néhány (évi 400–500 Koronás) fizetéses beteg is. A felvétel felől az igazgató-bizottság rendelkezik. Az intézet vagyona 153.082 kor. 25 fill., ebből 35.000 kor. értékű ingatlan. Az intézet 125 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 20 fiatal korú és gyermek rész-sült ellátásban. Közülök azok, akik épkezűek voltak, kézimunkát is tanultak.

»Bikur Cholin« Beteglátogató és Segélyző Egyesület (Bpest, VI., Károly-körút 17.). Alapított 1871. évben. Vezetősége: Dr. *Schächter* Jakab elnök, *Schlesinger* Antal titkár. Célja: a budapesti kórházak zsidó betegeinek ingyenes rituális étellel való ellátása, lábadozó betegeit segítése. A támogatásban csak izraelita vallásúak, illetőleg csak olyanok részesülhetnek, akik mást, mint rituális eledelt nem esznek; (pl. az annektált tarto-mányok mohamedánusai). Az egyesület vagyona 800 kor. Évi költségvetése cca 13.000 kor. Az utolsó évben támogatásban 834 egyén részesült.

Szamaritánus Egyesület (Budapest, VIII, Eszterházy-utca 2.). Alapított 1891. évben. Célja: a kórházból távozó szegény betegek segítése. Vagyona 150.000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 18.000 kor.

e) Jótékony egyesületek általában.

Általános Közjótékonyági Egyesület (Budapestnél., Fehér-vári-út 27.). Alapított 1902. évben. Vezetőség: Gróf *Csáky*

Albinné elnök; dr. *Lányi* Márton, főtitkár. Célja: szegények támogatása, munkásfoglalkoztatók fenntartása, alkohol elleni küzdelem, alkoholbetegek gyógyítása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 103.871 kor. 51 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 15.000 kor. Az egyesület 2 foglalkoztató-műhelyt tart fenn munkások és munkásnők számára; ezekben a legutóbbi év folyamán 4261 egyén dolgozott. Ugyancsak az egyesület vezetése alatt áll az alkoholbetegek számára felállított szanatórium »Rákospalotai Gyógyítóház«, melynek adatait lásd alább. Az alkohol elleni küzdelemmel kapcsolatban alkoholmentes étertermeket is állítottak fel, részben munkások számára.

Budapest I. kerületi Közjótékonyági Egyesület. Adatai hiányoznak.

Budapest II. kerületi Közjótékonyági Egyesület. (II. ker. Fő-utca, előljáróság). Működésének adatai hiányoznak.

Budapest III. kerületi Általános Közjótékonyági Egyesület (Budapest III., Kórház-u. 35. sz.). Vezetőség: Dr. *Bencze* Benő előljáró, elnök. Célja: szegények segélyezése étellel, tüzelővel, pénzsegéllyel. Gyermek foglalkoztatása, ápolása bölcsődében. A támogatás nincs feltételhez kötve s teljesen ingyenes. A bölcsődében azonban napi 20 fillért kell fizetni. Vagyona 28.161 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 10.050 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 5574 egyén.

Az egyesület fenntart:

- a) népkonyhát,
- b) foglalkoztató műhelyt, hol a fölvetett egyének háziiparral (kosárfonás) foglalkoznak. A foglalkoztató-műhelyben 8–10 egyén (gyermek) volt állandóan foglalkoztatva,
- c) bölcsődét 2-3 éves gyermekek számára, kikért szülei napi 20 fillért fizetnek, 40 hely van a bölcsődében. A fölvetettek étellel és oktatásban részesülnek.

Belvárosi Közjótékonyági és Gyermekvédő, Egyesület« (Budapest, IV., Váci-utca 62. sz.). Alapított 1908. évben. Vezetőség: *Almády* Géza elnök; dr. *Acsay* Antal ügyvezető-társelnök; *Gorecky* Zsigmond titkár. Célja: szegények segélyezése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 751 kor. 12 fill. A főváros tanácsától évi 1000 kor. segélyt kap. Évenként kiosztásra kerül

hozzávetőleg 2000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 74 egyén.

Budapesti V. ker. Általános Közjótékonyági Egyesület (Budapest, V. ker. előljáróság.). Alapított 1907. évben. Vezetőség: *Hanvai* Sándor ker. előljáró, elnök; dr. *Hirsch* Károlyné elnöknő. Célja: szegények élelmezése, felruházása, segélyezése, foglalkoztatása, művelése. Gyermek s azok szüleinek ruházása, élelmezése, segélyezése, gondozása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 661.000 kor., ebből a népház értéke 600.000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 35.000 kor. A székesfőváros évi 10.000 kor. segélyt ad az egyesületnek. Az egyesület által fenntartott gyermekotthonba 120 gyermek vehető fel. Ezenkívül népkonyhát s foglalkoztató-műhelyt, menhelyet stb. is állított fel.

Budapest VI. ker. Terézvárosi Általános Közjótékonyági Egyesület (VI., Aradi-u. 23. sz.). Alapított 1898. évben. Vezetőség: Dr. *Neumann* Árminné ügyvezető elnök; *Kovács* Rezső titkár. Célja: szegénységélyezés. Az egyesület ezen cél érdekében gyermekeket felruház, népkonyhát, munkásotthont tart fenn; pénzsegélyeket oszt ki. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 48.788 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 7-8000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 1141 egyén.

A VI. ker. Közjótékonyági Egyesület népkonyhája.*) (Budapest, VI., Aradi-u. 23. sz.) Alapított 1898. évben. Vezetősége a közjótékonyági egyesület elnöksége. Évi kiadás 2800 kor. A támogatás kiterjed a jelentkező szegényeknek részben ingyen részben kedvezményes ár ellenében ebéddel való ellátására. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben élelmezésben részesült 11.197 gyermek.

Budapest, VII. kerületi Közjótékonyági Egyesület. (VII., Dob-u. előljáróság). Működésének adatai hiányoznak.

Budapest VIII. kerületi Általános Közjótékonyági Egyesület (VIII., Baross-u. 65-67.) Vezetőség: *Glück* Frigyes elnök, Rákóczi-út 5. sz.; *Márkus* Jenő dr., (központi városház), főtitkár. Célja: a nyomor enyhítése segélyezésekkel. Evégből népkonyhát,

*) A VI. ker. közjótékonyági egyesület szervezetét lásd fentebb.

foglalkoztató-műhelyt, munkásotthont tart fenn, pénz- és ruha-sgélyt ad. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 85.044 kor. 40 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 75-85.000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 3500 egén.

Budapesti VIII. ker. Általános Közjótékonyági Egyesület foglalkoztató- és háziipari szakosztálya. (Budapest, VIII., Baross-utca 67. sz.) Vezetőség: *Glück* Frigyes egyesületi elnök; *Thék* Endréne szakosztályi elnök.; dr. *Kintzly* Pál, özv. *Bogyay* Kálmánné szakosztályi titkárok. Célja: munkanélküli egének foglalkoztatása. A foglalkoztató-műhelyben címírással, varrással, faapritással foglalkoztak; a háziipari szakosztály pedig ifjakat s felnötteket tanít ki könnyű munkára s látja el keresettel. A támogatás nincs feltételhez kötve. A foglalkoztató-műhely 1909. évi mérlege 21.277 kor. 20 fill., melyből a munkások keresetére 9698 kor. 92 fill. esik. Munkások száma (férfi és nő) 343 volt, ezek közül 20 éven alóli korú 69. A háziipari osztály pedig 1861 kor. 36 fill. munkabért fizetett ki a munkásainak.

Budapest VIII. ker. Általános Közjótékonyági Egyesület felruházó szakosztálya. Alapított 1889. évben. Vezetőség: *Glück* Frigyes egyesületi elnök; *Bodó* Gusztavné szakosztályi elnök; *Szaszovszky* József szakosztályi titkár. Célja: szegény iskolás gyermekek felruházása. A támogatás feltétele: VIII. kerületben lakás s szegénység. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 9000-10.000 kor. értékű ruha. Az utolsó évben felruháztak 525 fiút és 421 leányt.

Budapest VIII. ker. Közjótékonyági Egyesület gyermekvédelmi szakosztálya. Vezetőség: *Glück* Frigyes szakosztályi és egyesületi elnök; dr. *Schuller* Dezső szakosztályi titkár. Célja: a szegény iskolás gyermekek ebédjét megfizetni. A támogatás nincs feltételhez kötve. Legutóbbi évben 13.868 ebédet fizetett iskolás és 2795 adagot szükségllakásban levő gyermekekért összesen 2180 kor. 76 fill. értékben.

Budapest VIII. ker. Általános Közjótékonyági Egyesület népkonyhája, diákasztala és gyermekétkezője (Budapest, VIII., Kistáció-utca.) Vezetőség: *Glück* Frigyes egyesületi elnök; özv. dr. *Ebner* Jánosné szakosztályi elnök; *Geschader* Vilmos tanácsi s.-fogalmazó, a népkonyhai szakosztály titkára. Évi kiadása

37.507 kor. A támogatás kiterjed ingyenes, illetve kedvezményes árú ebédrel való ellátásra. Egy ebéd ára 20 fillér, a diákasztalnál 36 fillér, a gyermekétkezőben 12, ül. 10 fill. A támogatás nincs feltételhez kötve. Ingyenes ebédre a kerületi eljáróság ad utalványt. Az utolsó évben kiosztásra került 61.959 ingyenes és 104.753 fizetési adag. Ebből a diákasztalnál 28.899 ebéd, a napközi otthonokban 13.868, a szükséglakásokban lakó gyermekek által 2975 ebéd fogyasztott el. A gyermekbarátegylet 23.318, a napközi otthon 2090 ebédet fizetett, melyet azonban a gyermekek szintén ingyen kaptak.

Budapest-Ferencvárosi Általános Jótékonyági Egyesület (Budapest, IX., Rákos-u. 11.). Alapított 1904. évben. Vezetőség: Gróf *Almássy* Dénesné elnök, dr. *Springer* Ferenc ügyvezető elnök; dr. *Bakács* István főtitkár. Célja: szegények segélyezése általában, munkanélküliek foglalkoztatása, napközi otthon fenntartása, szegény iskolás gyermekek felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 10.327 kor. 20 fill; évi 4000 kor. fővárosi segélyben részesül. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 10.000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 1005 egyén és pedig: ruhát kapott 515 gyermek; az egyesület által fenntartott napközi otthonban ellátást nyert 490 gyermek; míg az egyesület által létesített népkonyhán kiosztottak 47.762 adag ételt.

Budapest X. ker. Általános Közjótékonyági Egyesület*) (X., Szent László-tér, eljáróság.). Vezetőség: Dr. *Tóth* László elnök, *Bodendorfer* Géza főtitkár. Célja: szegénysegélyezés és gyermekfelruházás. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 47.131 kor. 45 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 8000–9000 kor.

A »Jó Szív« Egyesület (Budapest, V., Bálvány-u. 5.). Alapított 1887. évben. Vezetőség: Özv. *Tisza* Kálmánné, szül. *Degenfeld-Schomberg* Ilona grófnő elnök, dr. *Hajduska* Emil tollvivő, *Eiszen* Gyula könyvvezető, és az igazgató-választmány. Célja: hazánk egyes nagyobb elemi csapástól sújtott vidékeinek támogatása. Ezenkívül az egylet igazgató-választmánya rendel-

*) Az egyesület népkonyhát és munkásotthont is tart fenn.

kezik a fővárosi » József « fiúárvaháznál, a »József« leányárvaháznál, a Klotild-szeretetházban, a Magyar Gazdasszonyok Orsz. Egyesületénél, az Orsz. Protestáns Árvaházban, a Budapest. Orsz. Első Gyermekmenhely-Egyesületnél és az izr. siketnémák egyesületeinél fenntartott egyes alapítványi helyek odaítélésé tárgyában. Vagyona 1,352.437 kor. 14 fill. Az utolsó évben kiosztásra került hozzávetőleg 35.000 kor.

»Bethánia«-Egylet (Budapest, IX., Kálvin-tér 7.). Vezetőség: Dr. *Szabó* Aladár elnök, dr. *Kecslceméthy* István és dr. *Kováts* Lajos alelnökök, dr. *Molnár* Gyula és *Pauer* Irma titkárok. Célja: a protestáns hitélet fejlesztése és a támogatásra érdemes szegények segélyezése. A támogatás feltétele: protestáns vallás. Vagyona 13.222 kor. 19 fill.

Nagyépítési Református Társaság (Budapest, II., Fő-u. 71.). Alapított 1896. évben. Vezetőség: védnöknő: Özv. *Hegedűs* Sándorné, elnökök: Gróf *Festetich* Andorné, báró *Kemény* Kálmánné, ügyvivő-elnök: *Haypál* Benő, ügyvivő-gondnokok: Özv. *Pulszky* Eerencné és Gy. *Takách* László, titkárok: *Wehner* József né, dr. *Fülöp* György. Célja az elzüllés veszélyének kitett 6-14 éves gyermekek megmentése, sokgyermekes szülők segélyezése. A támogatás nincs feltételekhez kötve. Vagyona 328.654 korona. Ebből 155.363 K értékű ingatlan. Az egyesület évi 7.000 K államsegélyben részesül. Az utolsó évben még 4.600 K rendkívüli államsegélyt is kapott. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 36.000 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 70 egyén. Az egyesület Budaörsön nevelő-intézetet tart fenn.

Budapest, III. kerületi Óbudai Paulai Szent Vince Egyesület (Budapest, III., Kiskorona-utca 45. sz.). Alapított 1901. évben. Vezetőség: *Sagmüller* József apát, esperes-plébános, egyházi elnök, dr. *Botzenhardt* János ügyvéd, világi elnök, *Georgi* Sándor, igazgató-titkár. Célja: szegények és tanulók erkölcsi és anyagi segélyezése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 3.071 K 01 f. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 2.500-3.000 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 300 egyén.

Budapest-újlaki Paulai Szent Vince Egyesület (Budapest, III., Újlaki r. k. plébánia). Célja: szegény és elhagyatott családok és egyesek segélyezése és vigasztalása. A támogatás nincs fel-

tételhez kötve. Vagyona 1.156 K 90 f. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1400-1500 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 35 egyén.

Budapest-zugligeti Szent Vince Egyesület (Budapest, I. ker., Labanc-u. 31. sz.) Alapított 1909. évben. Vezetőség: *Eperjessy* István elnök, *Jahabovits* János pénztáros, *Mindszenti* Boldizsár ellenőr, ifj. *Eperjessy* István titkár. Célja: szegények ételmezése és segélyezése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 2000–2500 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 100 egyén.

Országos Magyar Izraelita Közművelődési Egyesület (Budapest, VII., Síp-utca 12.). Alapított 1909. évben. Célja: a gyermeknevelés, kultúra előmozdítása, szegény gyermekek felruházása. A támogatás feltétele: az izraelita vallás. Utolsó évi bevétele 30.614 K 02 f. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 3000 K.

»Ahavász Réim« Felebaráti Szeretet Egylet (Budapest VII., Síp-utca 12.) Alapított 1901. évben. Vezetőség: *Adler* Mór dr., rabbi, elnök, *Bosner* Ármin titkár. Célja: özvegyek, árvák segélyezése, izr. kórházi betegeknek rituális étellel való ellátása. A támogatás feltétele: az izr. vallás. Utolsó évi bevétele 34.900 K 30 f volt. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 23.000 K.

Pesti Chevra Kadisa Izr. Szentegylet. Alapított 1899. évben. Vezetőség: *Winterberg* Gyula elnök, *Adler* Gyula, *Bródy* József *Deutsch* Antal, *Lindenbaum* Mór előjárók. Célja: izraelita szegények, betegek és árvák segélyezése. A támogatás feltétele: az izraelita vallás. Vagyona 1,539.310 K 99 f. Évenként segélyezésre fordít hozzávetőleg 151.978 koronát.

Orsz. Izraelita Tanító Egyesület (Budapest, VII., Wesselényi-utca 44.) Alapított 1866. évben. Titkára *Pintér* Ignác. Célja: betegek segélyezése, tanítás, gyermeknevelés támogatása. A támogatás feltétele: az izraelita vallás. Utolsó évi jövedelme 39.447 K 19 f. volt. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 9.721 K. Az egyesület Keszthelyen és Balatonberényben üdülő-telepet tart fenn.

Magyarországi Zionista szervezet (Budapest, VII., Király-u.

36. sz.) Vezetőség: Dr. *Beregi Ármin* mérnök, dr. *Dömény Lajos* ügyvéd.: Célja szegénysorsú honi és egyéb zsidók támogatása; ingyenes állasközvetítés, ingyenes tanfolyamok. A támogatás feltétele: zsidóság. Az utolsó évben támogatásban és oktatásban részesült 200 egyén.

Budai Chevra Kadisa (Szentegylet) (Budapest, II., Lánchíd-u. 4. sz.) Alapított 1820. évben. Vezetőség: *Grünwald* Samu elnök, *Weismann* Noe titkár. Célja: szegények, árvák, özvegyek és betegek segítése, elhagyott gyermekek gyámolítása (patronage), temetők fenntartása, kórház építése, valláskegyeleti célok ápolása. A támogatás feltétele: izraelita vallás. Vagyona 184.614 K 50 f. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 6000–7000 K. Az utolsó évben segítyezésre 6.148 K 62 f-t, patronage célra 500 koronát fordított.

Első budapesti Izr. Szert. Koma Egylet (Budapest, IX., ker. Rádai-u. 11. sz.) Alapított 1896. évben. Vezetőség: *Hoffmann* Lázár elnök, *Reich* Márton titkár. Célja: szegény, gyermekágyas asszonyokat segítyezni, ingyen szülésznőt és orvosi kezelést élelmiszer- és pénzsegélyt nyújtani. A támogatás feltétele: izraelita vallás. Vagyona 2400 K. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 8-10.000 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 403 egyén.

Magyar Gyermektanulmányi Társaság*) (Budapes, VIII. ker., Üllői-út 16/b. sz.). Alapított 1902. évben. Vezetőség: *Teleki* Sándor gróf elnök, *Nagy* László ügyvezető-alelnök, *Ballai* Károly, *Jablonkay* Géza dr., *Repay* Dániel titkárok. Célja: a gyermektanulmány tudományos művelése.

«Gyermekebarát» Szükségkötő és Gondozás Nélküli Iskolás Gyermekeket Gyámolító Egyesület (Budapest, IV., Városház-u. 9. sz., félemelet 41.) Alapított 1887. évben. Vezetőség: *Teleki* Sándor gróf, elnök, *Bárczy* István polgármester, *Almády* Géza tanácsnok, alelnökök, *Vájna* Ödön máv. főellenör, titkár. Célja: a székesfővárosi elemi iskolák növendékeit ingyen meleg ebéd kiosztásával támogatni. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 56.318 K 88 f. Az egyesület Ö felségétől évi 2000, a

*) Az egyesület gyermektanulmányi múzeumot és folyóiratot is tart fenn.

székesfővárostól pedig 7000 K segélyben részesül. A legutóbb évben az étkeztetésre 22.723 K 72 f adtak ki. Az egyesület 79 iskolában 3530 gyermeknek 233.038 ebédet osztott ki az 1909–1910. tanévben.

Kelenföldi Gyermekbarát Egyesület (Budapest, I. Kelenföldi népiskola). Alapított 1900. évben. Vezetőség: *Manoilovics* Viktorné elnök. Célja szegény gyermekeket tanszerrel, téli ruhával s meleg ebéddel ellátni. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 1200 K. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 800–900 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 100 gyermek.

Közjótékonyági és gyermekvédelmi bizottság (Bpest, VII.). Alapított 1907. évben. Vezetőség: *Halmos* Izor elnök. Célja iskolás gyermekek felruházása, egyetemi hallgatók segélyezése s egyéb jótékony működés. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 13.350 K. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 3.350 K.

Szegénysorsú Izr. Gyermekágyas Nőket Segélyző Egyesület. (Budapest, VII., Aréna-út 7.) Alapított 1903. évben. Vezetőség: *Hoffmann* Lázár elnök, *Garai* Izidor titkár (VII., Thököly-út 21.) Célja: szegénysorsú gyermekágyas nők segélyezése. A támogatás nincsen semmi feltételhez kötve. Az utolsó évben támogatásban részesült 900 egység.

Budai Szegény Gyermekeket Felruházó Egyesület. (Budapest, II., Corvin-tér 1. sz. II. em. 12. a.) Alapított 1897. évben. Vezetőség: dr. *Grotta* Vilmos ügyvéd, elnök (lakik Corvin-tér 1. sz.) dr. *Szabolcsi* Lipót titkár. Célja: 5–11 éves szegény gyermekeket téli ruhával ellátni. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 3266 kor. 58 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1400–1500 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 100 gyermek.

Krisztinavárosi iskolaszék területén működő Szegény Iskolás-Gyermekeket Felruházó Egyesület. (Budapest, I., Mikó-u. 8. sz.) Vezetőség: dévai *Szöllősy* István elnök, *Vitái* Ödön titkár. Célja: szegény iskolás gyermekek felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Alapítványainak kamatja 380 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 2000–2200 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 264 gyermek.

Budapest székesfőváros IX. ker. mesterutcai községi elemi

iskola »Segítség« egylete (Budapest, IX., Ipar-u. 8. sz.). Alapított 1897. évben. Vezetőség: *Győry* István elnök, *Nádas* Kálmán alelnök, *Havas* Győző jegyző, *Sternicky* Lajos pénztáros. Célja: szegény gyermekeket téli ruhával ellátni. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 1200 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 120 korona.

Budapesti istenhegyi Áldott Szív Egylet. (I., Diana-úti elemi iskola.) Alapított 1903. évben. Vezetőség: *Fetter* János zene-tanár elnök, *Egri Tóth* Kálmán igazgató, alelnök. Célja: szegény iskolás gyermekek felruházása, napközi otthon támogatása, vallás-erkölcsi érzésnek előmozdítása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 2000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 500 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 63 gyermek.

Budapesti II. ker. Szegénysorsú Iskolás Gyermekeket Segélyező Egyesület. (II., Medve-u. 5–7. sz.) Alapított 1883. évben. Vezetőség: *Tabódy* József cs. és kir. kamarás, elnök, *Bácz* József titkár. Célja: a II. kerületi elemi népiskolába járó szegény fin-es leánygyermekeket téli ruhával és tanszerrel segélyezni. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 10.362 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1800–2000 korona. Az utolsó évben támogatásban részesült 226 gyermek.

Szép Szív Asztaltársaság Budapesten. (VII., Király-u. 89. sz.) Alapított 1902. évben. Vezetőség: *Mangold* Gusztáv elnök, *Guttmann* Elemér jegyző. Célja: szegény gyermekek felruházása és pillanatnyi pénzsegély nyújtása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 400–500 korona.

Magyar Posta- és Távirdaaltisztek és Szolgák Egyesülete. (VII., Bálint-u. 17.) Vezetőség: *Kovács* István elnök, *Kovács* József titkár. Célja: egyesületi tagok özvegyeinek és árváinak segélyezése. A támogatás feltétele: az egyesületi tagság. Közlebbi adatai hiányzanak.

Magyarországi Munkások Rokkant-és Nyugdíjegylete (Budapest, VIII., József-u. 23.). Vezetőség: *Kölber* Alajos kocsi-gyáros, elnök, *Katits* Antal igazgató, *Pethő* Sándor főtitkár. Célja: a tagok segélyezése rokkantság esetén, a tagok özvegyeinek és árváinak segélyezése. A támogatás feltételei: az egyesületi

tagság. Vagyona 6,878.355 kor. 34 fill., ebből 553.500 kor. értékű ingatlan. Az utolsó évben 283 árva részesült összesen 19.087 kor. 42 fillér segélyben.

Magyar Izr. Kézmű- és Földművelési Egyesület. (Budapest, VII., Damjanich-u. 48. sz.) Alapított 1842. évben. Vezetőség: dr. *Kohner* Adolf elnök, *Kemény* Dávid titkár. Célja: szegény, árva és elhagyott fiúknak kézművesekké és földművesekké való kiképzése; ezen pályán előhaladásuk és önállósításuk elősegítése. E célból pénzsegélyeket is nyújt s tanoncoknak helyet szerez. A támogatás feltétele: 13–17 éves izr. fiúgyermek részesülnek segélyben. Vagyona 905930 kor. 16 fill. Évenkénti kiadás hozzávetőleg 80.000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 553 egyén.

Az Izr. Kézmű- és Földművelési Egyesület kertésztelepe (Budapest, X., Keresztúri-út.). A befogadás feltételei: 13–17 éves izraelita fiúgyermeket vesznek fel – ingyenesen, – akik teljes ellátást s a kertészet minden ágában teljes kiképzést nyernek. A felvétel felől Adler Lajos elnöklete alatt kiküldött bizottság rendelkezik. Az intézet 40 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben a kertészképzőben 36 fiú volt elhelyezve.

Budapest III. ker. Föld- és Szőlőműves Ifjak Köre (Budapest, III., Szentendrei-út 16. sz.). Alapított 1904. évben. Vezetőség: dr. *Botzenhardt* János elnök, ifj. *Weber* József alelnök, ifj. *Fritz* István titkár. Célja: a tagok társadalmi és anyagi érdekét előmozdítani. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 3000 korona.

Magyarországi Könyvnyomdászok és Betűöntők Jótékonyági Köre. Alapított 1890. évben. Célja: az egyesület szükségeit szenvedő tagjainak illetőleg azok családtagjainak, különösen árváinak segélyezése, felruházása. A támogatás feltétele: az egyesületi tagság. Vagyona 5943 kor. 32 fill. Az utolsó évben árvák felruházására és segélyezésére fordított 5212 kor. 26 fill.; ebből felruházott 120 gyermek, pénzsegélyt nyert 96 gyermek, összesen 1612 korona összegben.

Budapesti ipari és kereskedelmi munkásközvetítő intézet. (Budapest, VIII., József-körút 36.) Alapított 1900. évben. Évi jövedelme 68.580 kor. ker. miniszteri államsegély és 10.000 K

fővárosi segély. A támogatás kiterjed állás és munkaközvetítésre. A támogatás nincs feltételhez kötve. Közlebbi adataink nincsenek.

Budapesti Iparosképző Protestáns Egylet. (Budapest, VIII., Alföldi-u. 13. sz.) Alapított 1859. évben. Vezetőség: Kovács Zsigmond elnök, *Falvay* Antal titkár Célja: iparos ifjak hiányos iskolai képzésének pótlása. Jutalmakat és segélyeket ad. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 79.580 kor. 27 fill. Évi költségvetése 10.000–12.000 kor. Az utolsó évben oktatásban részesült 100 egyén.

Katholikus Ifjúságot Pártoló Egyesület (Budapest, II., Oszlop-utca 35. sz.). Vezetősége*: *Bednárz* Róbert kollégiumi, dr. *Sebők* Imre gimnáziumi igazgató. A befogadás feltételei: Az egyesület »Rákóczy-kollégiumá«-ba róm. kath. gimnáziumi tanulókat vesznek fel 100) kor. ellátási díj ellenében. Van azonban ingyenes és kedvezményes hely is. A felvétel fölül az igazgatótanács rendelkezik. Az intézet vagyona 700.000 kor. értékű ingatlan. Az intézet 120 növendék befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 4 tanuló ingyenes, 10 pedig kedvezményes helyet kapott. A támogatás kiterjed a felvett fiúk I telj es ellátására és gimnáziumi oktatására. Szent Alajos Társulat Segítő Egyesület. (Budapest, III., Bécsi-út 163.). Alapított 1905. évben. Vezetőség: *Fischer* Ágoston elnök, *Uhlarik* István jegyző. Célja: Szent Alajos templom és társulati ház felállítás. Menedékház alapítása a »Senki fiai« számára. Szegény árva fiúk és ifjak támogatása és oktatása. A támogatás feltétele: Szent Alajos társulati tagság. Vagyona 25.872 kor. 34 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1500 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 60 egyén.

Julián-Egyesület. (Budapest, I., Döbrentei-utca 12. sz.) Célja: a magyarság kulturális, társadalmi és gazdasági támogatása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 556.436 kor. Évi költségvetés 309.411 kor. Az utolsó évben oktatásban részesült 5858 iskolás gyermek.

Szeretetházi Nevelők Országos Egyesülete*) Alapított 1901.

*) Az egyesület működéséről szóló adatok hiányzanak.

évben. Célja: az országos szegény nevelésügyi kérdések megvitatása.

f) Nőegyesületek.

»Lorántffy Zsuzsanna«Egyesület (Budapest, X., Család-utca 8.). Vezetőség: *Szilassy* Aladárné elnök, dr. *Szemere* Béláné titkár, *Müller* Matild intézeti igazgató. Célja: árvák, cselédek nevelése, szegények segélyezése, betegek ápolása, vasárnapi bibliaiskolák fenntartása. A támogatás feltétele a protestáns vallás. Vagyona 164.000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 6-7000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 300 egyén, vallásos oktatásban 400 egyén. Az egyesület 12 évesnél idősebb leányok és nők részére menhelyet tart fenn. Ezen intézetbe 32-34 egyén vehető fel s a felvett növendékek teljes ellátásban részesülnek.

Pesti Jótékony Nőegyesület. Titkára *Meixner* Emil. Célja: általában budapesti szegény nők és leányok segélyezése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Közlebbi adatokat nem küldött be. ^ Országos Anya- és Csecsemő védő Egyesület (Budapest, VII., Thököly-út 83.). Alapított 1908. évben. Vezetőség: Bárány *Dániel* Ernőné és *Bárczy* István polgármester elnökök, dr. *Temesváry* Rezső igazgató-főorvos, *Gerő* Nándor (V., Báthory-utca 19.) ügyvezető-titkár. Célja: menhelyek fenntartása terhes, gyermekágyas anyák, valamint csecsemők részére, szülő nők, csecsemők támogatása. A támogatás nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése tárgyában a végrehajtó bizottság határoz. Vagyona cca 59.000 kor. Az egyesület évenként 3000 kor. államsegélyben és 800 kor. fővárosi szubvencióban részesül. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 30.000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 1200 egyén. Az egyesület szülő nők számára menhelyet tart fenn, amelyben az utolsó évben 200 anya volt elhelyezve.

Magyar Gazdasszonyok Országos Egyesülete (Budapest, VI., Teréz-körút 9.). Alapított 1961. évben. Vezetőség: Pártfogónő: özv. gróf *Batthyány* Gózné, elnöke gróf *Zichy* Sarolta, alelnökök: *Hegedűs* Sándorné, özv. gróf *Pálffy-Daun* Lipótné, *Grúz* Alberné,

Titkár dr. *Vámosy* György. Célja: tiszta erkölcsű, gondos háziasszonyok nevelése, árva leányok kiképzése, gazdasszonyképző tanfolyamok, cselédotthonok létesítése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 583.040 kor. 17 fill. Évenkénti költségvetése hozzávetőleg 125.318 kor. Évi államsegélye 10.000 korona fővárosi segély 800 korona. Az egyesület árvaházat tart fenn melynek kimutatását 1. a 131. lapon.

Vizcsöpp-Társaság. (Budapest, X., Szabóky-utca 47. sz.) Alapított 1901. évben. Vezetőség: *Markos* Györgyné ügyvivő. Célja: gyermekek szünidei nyaraltatása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 10.000 kor.

Tabitha Jótékony Nőegylet. (Budapest, IV., Deák-tér 4. sz.) Alapított 1873. évben. Vezetőség: özv. *Haberm* Jonathánné elnök, *Jurenák* Janka titkár, *Ürményi* Ilona II. titkár. Célja: szegények segélyezése hetenkinti kenyérszattással, ruházattal, kivételes esetben pénzsegéllyel. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 100.000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 9–10.000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 543 egyén.

Mária Dorothea Egyesület. (Budapest, VIII., Orczy-út 6. sz.) Alapított 1885. évben. Vezetőség: gróf *Csáky* Albinné elnök, *Radnai* Jenőné titkár. Célja: ingyenes állasközvetítés nevelő- vagy tanítónőknek. Fialat nevelőnőket és bonneokat stb. pénzzel vagy ellátással esetenként segélyez. A tanítónők otthonát fenntartja. A támogatás feltétele: 16. életév betöltése. Vagyona 348.491 kor. 68 fill. Az utolsó évben pénzsegélyben részesült 20 egyén; 116 álláskeresőt pedig elhelyeztek.

Mária Dorottya Jótékony Budai Ev. Nőegylet. (Budapest, I., Verbőczy-utca 28. sz.) Alapított 1886. évben. Vezetőség: *Sztehló* Kornélné elnök. Célja: szegény családokat ruhával, tüzelőanyaggal, élelmiszerekkel ellátni, a téli hónapokban. Pénzsegélyt csak kivételesen ad az egyesület és pedig lakbér fizetésre. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 5137 kor. 42 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1600–1700 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 70 egyén.

Katholikus Háziasszonyok Orsz. Szövetsége. (Budapest, VIII., Mária-utca 7.) Alapított 1907. évben. Vezetőség: gróf *Pálffy* Pálné örökös tiszteletbeli alapító-elnöknő, gróf *Károlyi*

Lászlóné elnöknő. Célja: cselédleányok képzése, cselédotthon fenntartása, általában a cselédkérdésnek rendezése, tapasztalatlan cselédleányoknak a prostitúció ellen való megvédése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Közlebbi adatai nincsenek.

Katholikus Anyák Köre. (Budapest, VIII., Nagytemplom-utca 30.) Vezetőség: Előljárónő *Jungmayer* Mihályné, könyvtárosnő *Csejtei* Vilma; patronesszek *Chlumetzky* Irma, *Havas* Ferencné. Célja: kath. anyák és csecsemők védelme. Az egyesület az Orsz. Kath. Nővédő Egyesülettel kapcsolatban működik. Utóbbinak szervezetét és célját 1. a 95. lapon.

Budapesti IX. ker. Jótékony Nőegylet. (Budapest, IX., Ráday-utca 54. sz.) Alapított 1884. évben. Vezetőség: Dr. *Dolecskó* Jánosné elnök, dr. *Hindy* Attila titkár. Célja szegény iskolás gyermekeket téli ruhával és iskolaszerekkel ellátni. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 3523 kor. 78 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 2400–2800 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 306 egyén.

Budai Református Nőegylet (Budapest, II., Szilágyi Dezső-tér 3. sz.) Alapított 1891. évben. Vezetőség: *Neuschloss* Kornélnó elnök, *Haypál* Benő ref. lelkész, titkár. Célja szegény gyermekeket felruházni, szegényeket segíyezni, keresetképtelen aggokat élelmiszerral támogatni. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 10.000 K. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1.020 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 50-60 család s felruházott az egyesület 64 iskolás gyermeket.

Budai Jótékony Nőegylet (Budapest, L, Uri-utca 38. sz.) Vezetőség: Ögróf *Pallavicini* Edéné elnök, dr. *Kummer* Rezső-titkár. Célja: emberbaráti jótékonyág gyakorlása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az egyesület működésének adatai hiányoznak.

Budapesti Leányegyesület (Budapest, V., Béla-utca 4. sz.) Alapított 1902. évben. Vezetőség: *Fleischt* Sándorné elnök, dr. *Mautner* Dezső titkár. Célja: leányok gyámolítása. És pedig: a) Az egyesület segíti a közép- vagy szakiskolába vagy egyetemre járó leányokat a tandíj és vizsgadíj fizetésében s az iskola szerek megszerzésében, b) Felnőtt leányoknak erkölcsi és anyagi támogatást nyújt, hogy valamely kenyérkereső foglalkozást

megtanuljanak. Szükség esetén támogatja az illető leányokat abban is, hogy keresetforráshoz jussanak, *c)* Erkölcsi védelmet és anyagi támogatást nyújt családi otthon nélkül élő leányok számára, *d)* Beteg vagy üdülő leányokat anyagilag támogat és gyógyításukról gondoskodik. A támogatás nincs feltételhez kötve. Rendszerint 10-25 éves leányok részesülnek segítségben. Vagyona 130.000 K. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 12.000 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 284 egyén.

Iskolatársnők Szövetsége (Budapest, II., Batthyány-u. 8.) Alakúit a II. ker. Batthyány-utcai polgári leányiskola és a vele kapcsolatos kereskedelmi tanfolyam végzett növendékeiből. Alapított 1903. évben. Vezetőség: *Ábrányiné Wein* Margit elnök, *Volenszky* Gyula ügyvezető-igazgató, *Tolnay* Anna titkár, *Sanersitz*, Margit pénztáros. Célja: szegények segélyezése s a közművelődés előmozdítása. A támogatás nincs különösebb feltételhez kötve, de abban csak nő részesülhet. Vagyona 11.359 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 23 egyén.

Pesti Izraelita Nőegylet*) (Budapest, VII., Kertész-u. 36. sz.) Alapított 1866. évben. Vezetőség: *Herzl* Antalné elnök, *F orrai* Gábor titkár. Célja: *a)* szegény nők segélyezése, *b)* leányárvaház fentartása, *c)* árvamenhely fentartása, *d)* néphonyha fenntartása, *e)* gyermekágyas nők segélyezése. Vagyona. 3,200.000 K. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 240.000 K. Az utolsó évben támogatásban részesült körülbelül 3500 egyén.

Pesti Izr. Nőegylet árvaházi és árvamenheiyi szakosztálya. Vezetőség: *kemenesmihályfalvi Deutsch* Antalné, dr. *Stiller* Bertalanné árvaházfeljárók, *marothi Fürst* Jakabné, dr. *Löw* Sámuelné árvamenhelyelőjárók. Célja az árvaházban egész árva, az árvamenhelyben félárva leányok neveltetése és künlakó rokonainknál elhelyezett árva leányok neveltetési segélyben részesítése. A támogatás feltétele: izraelita vallás, 6–16 éves életkor. A szakosztály intézeteiben elhelyezett leányokon kívül a legutóbbi évben 30 künlakó, nagyjából rokonoknál elhelyezett leányt támogatott, összesen 6013 K 71 f. segéllyel.

Pesti Izraelita Nőegylet segélyezési szakosztálya. Vezetőség:

*) Az egyesület működésének részletezését 1. alább.

Freund Zsigmondné szül. *Engel* Sarolta előljáró. Célja: rögtöni, havi, negyedévi házbér és kiházásítási segélyek kiosztása. A támogatás feltétele: izraelita vallás. Legutóbbi évben kiosztásra került 81.765 K 35 f. Ugyanakkor támogatásban részesült 3200 egyén.

Pesti Izr. Nőegylet népkonyhája. Vezetőség: *Fleischt* Sámuelné, *szántói* dr. *Körösy* Józsefné előljárók. Vagyona 76.500 K 87 i. évi jövedelme 40–50.000 K. A támogatás kiterjed kedvezményes árú vagy ingyenes ebéd kiosztására. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 16.226 ingyenes és 164.893 fizetési adag.

Budai Izr. Nőegylet (Budapest, II., Lánchíd-u. 4. sz.) Alapított 1855. évben. Vezetőség: *Kis* J. Jenőné elnök, *Weizsmann* Noe titkár. Célja: szegények, beteges és szegény árvák segélyezése. A támogatás feltétele: izraelita vallás. Vagyona 27.800 K. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 3800–4000 K. Az utolsó évben pillanatnyi segélyre 1316 koronát, havi és házbérsegélyre pedig 2497 koronát fordított a nőegylet. Állandó segélyben 53 személy részesült.

Óbudai Izraelita Nőegylet (Budapest, III., Lajos-utca 160. sz.). Alapított 1887. évben. Vezetőség: Özv. *Stern* Mihályné elnök, özv. *Tatay* Adolfné alelnök. Célja: szegény özvegyek és gyermekágyasok támogatása, leányok kiházásítása. A támogatás feltétele; izraelita vallás. Vagyona 11.000 K. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 3500 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 62 egyén.

Budapesti VIII-IX. kerületi Izr. Nőegylet (Budapest, IX., Liliom-u. 34. sz.) Vezetőség: Dr. *Bródy* Ernőné elnök, *Ormós* Mihály titkár. Célja: szegénysegélyezés, télen gyermeknépkonyhát tart fenn, szegény iskolás gyermekeket felruház. A támogatás feltétele: izraelita vallás. Vagyona 2152 K 31 f. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 2–3000 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 723 egyén. A gyermeknépkonyhában, mely a téli hónapokban működött, 40 iskolás gyermek étkezett állandón.

Budapest X. kerületi Izraelita Jótékony Nőegylet (Budapest, X., Cserkesz-u. 7. sz.) Alapított 1908. évben. Vezetőség: Özv. *Friedmann* Vilmosné elnök, *Kardos* Samu titkár. Célja;

szegény, keresetképtelen vagy gyermekágyas nők segélyezése, leányok kiházásítása, árvák gondozása, gyermekek felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 2.537 K 60 f. évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1.700 K.

g) Asztaltársaságok.

Belvárosi Polgárok Szegény Gyermekeket Felruházó Asztaltársasága (Bpest, IV., Városház-utca 10.). Alapított 1907. évben. Vezetőség: *Ebner* Ferenc elnök, *Speray* János titkár. Célja szegény belvárosi iskolaköteles gyermekek téli ruhával való ellátása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 530 K 51 f.

Budapest III. kerületi »Jóbarátok« Asztaltársasága. Alapított 1900. évben. Titkára: *Breitner* Zsigmond. Célja: árva és félárva szegény gyermekek felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 350 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 30 egyén.

Budapest III. kerületi »Caritas« Jótékony Asztaltársaság (Budapest, III., Vörösvári-ut 73.). Alapított 1885. évben. Vezetőség: *Senne* Rezső, elnök, *Holler* Rezső jegyző. Célja: árva iskolás gyermekek felruházása karácsony táján. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 402 K 32 f. Az utolsó évben támogatásban részesült 37 egyén.

»Sevesz Achim« Asztaltársaság (Budapest, II., Zsigmond utca 41.). Alapított 1908. évben. Vezetőség: Dr. *Edelstein* Bertalan, rabbi, elnök; *Ernst* Gyula titkár. Célja: szegény izraelita gyermekeknek és családoknak rituális étellel való ellátása és segélyezése a téli hónapok alatt (november–március). A támogatás feltétele az izraelita vallás. Évi jövedelme a tagdíjakból circa 1250 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 60 egyén és 12 család. Újlaki Magyar Asztaltársaság (Budapest, III. ker.). Vezetőség: Dr. *Képes* László elnök (lak. III., Testvérhegy 3198. hr. sz.) *Boér* Győző titkár. Célja: szegény gyermekek felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Jövedelme a tagdíjakból van. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 800 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 130 egyén.

Szegény Gyermekeket Felruházó „Fehér Kakas” Asztaltársaság (Budapest, VI., Aradi-u. 24.). Alapított 1911. évben. Vezetőség: *Gógel* János elnök; *Komáromi* Károly jegyző. Célja: szegény gyermekek felruháása a téli hónapokban. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona nincsen, évi jövedelme a tagdíjakból folyik be. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 800–1000 kor.

»Emberbarát« asztaltársaság. (Budapest X., Gergely-u. 33.). Alapított 1902. évben. Vezetőség: *Winkler* Fülöp elnök, *Gütscher* János pénzkezelő. Célja: szegény gyermekek felruháása karácsony táján. A támogatásban 14 éven aluli gyermekek részesülhetnek. Vagyona nincsen, jövedelme a tagok közti perselygyűjtésből folyik be. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 4–500 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 20 egység.

Budapest III. ker. első magyar Nemzeti Asztaltársaság (Budapest, III., Kórház-u.12.). Alapított 1892. évben. Elnöke: *Skrinár* János, titkár: *Bácz* Ferencz. Célja: szegény árva, 12 éven alóli iskolás gyermekek felruháása. A támogatás feltétele 12 éven alóli kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 35 egység.

h) Alapítványok.

Axmann Károly-alapítvány. Alapította *Axmann* Károly az 1907. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 1094 kor. 90 fill. Célja: egy szegény vagy árvaságra jutott rom. kath. vallású s a kath. tanoncotthonba beiratkozott fodrászinás segélyezése. A kedvezmény odaitélése felől a Kath. Tanoncokat Védő Egyesület*) (II., Toldy Ferenc-utca 30. sz.) rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 40 kor. készpénz. Ugyanekkor kedvezményben részesült 1 egység.

Néhai Lepora Sándorné-féle alapítvány. Alapította Lepora Sándorné, szül. *Lyka* Katalin, az 1887. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 450.000 kor. értékű ingatlan. Célja: elszegényedett egyházközségi tagok segélyezése, ösztöndíjak adományozása,

*) Szervezetét 1. fentebb 140. lapon.

egyházközségek segélyezése. A kedvezmény nyújtásának feltétele: görög nem egyesült felekezet, macedon-oláh nemzetiség, magyar állampolgárság. A kedvezmény odaítélése felől a budapesti görög és macedon oláh hitközség (elnöke dr. *Agorasztó Péter*) (IV., Petőfi-tér) rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 15.000 kor. készpénz. Ugyanekkor kedvezményben részesült 30–40 egyén.

Budapest X. ker. Izr. Jótékony Nőegylet*) kiházasítási alapja. Alapított 1910. évben. Vezetőség: Özv. *Friedmann* Vilmosné elnök; *Kardos* Samu tikár. Célja szegény leányok támogatása férjhezmenetelükkor. A támogatás feltétele: szegénység és kifogástalan magaviselet. Vagyona 352 kor. 92 fillér. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 150 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 2 egyén.

b) Pestvidék.

Aszódi kir. javítóintézet. Alapított 1883. évben. Vezetősége: *Ducker* Ödön kir. javítóintézeti igazgató. Az intézet az 1908. évi XXXVI. t.-c. (Bn.) 17. § 3. pontja alapján javító-nevelésre ítélt fiatalok nevelésére szolgál. A felvétel felől a m. kir. igazságügyminiszter rendelkezik. Az intézet 480 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben átlag 453 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a fiatalok 21 éves koráig való nevelésére és munkaoktatására.

Orsz. áll. gyermekmenhely**) családi telepe (Budakalász.). Alapított 1910. évben. A felvétel felől a gyermekmenhely igazgatósága (lak. Budapesten) rendelkezik. Az intézet 40 egyén befogadására van berendezve. A támogatás kiterjed 7–15 éves leánygyermekre.

Nagypénteki Ref. Társaság Árvaház***) (Budaörs.). Alapított 1893. évben. Elnök: *Hajpál* Benő; gondnok *Takách* László;

*) Adatait l. fentebb a 168. lapon.

**) A m. kir. állami gyermekmenhely központi szervezetét és célját l. fentebb a 70. lapon.

***) Anya-egyesületet l. a 157. lapon.

intézeti igazgató: Molnár Imre. Célja: szegénysorsú árva vágta-
 az elzülles veszélyének kitett tanköteles fiúk és leányok neve-
 lése. A támogatás 6-14 éves korhatárhoz van kötve. Vagyona
 169.483 kor.**) Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1200 kor.
 Az utolsó évben ellátásban részesült 56 egyén.

Eeseri Szeretetház. Alapított 1910. évben. Igazgatónője
Katona Andrásné. A növendékeket a m. kir. igazságügyminiszter
 utalja be. Az intézet 30 leány befogadására van berendezve.
 Az utolsó évben az intézetben 88 egyén volt elhelyezve. Az
 intézet az 1908: XXXVI. t.-c. 17. § 3. pontja értelmében elren-
 delt javítónevelés foganatosítására szolgál.

Vörös-Keresztegylet**) gödöllői fiókegylete. Alapítási
 éve 1908. Vagyona: 32-26 kor.

Hidegkúti vasárnapi patronage***) Fenntartja az Orsz. Kath.
 Nő védő-Egyesület. Előjárónő: *Vaymár* Gizella, patronesszek:
Kreisel Matild, *Kossár* Etel, *Steirer* Ilona, *Szejkovits* Irma,
 Paulik Irma, *Vaymár* Szidónia. Az utolsó évben támogatásban
 részesült 43 egyén.

Vörös-Keresztegylet**) kiskúnlaczházai fiókegylete. Alapítási
 éve: 1902.

Vörös-Keresztegylet**) isaszegi fiókegylete. Alapítási éve:
 1903. Vagyona 213 kor. 82 fill.

Lorántffy Zsuzsanna Egyesület (Kispest, Rákóczi-utca 13.).
 Alapított 1905. évben. Elnöknője: *Dessewffy* Emma. Célja:
 iskolás gyermekek felruházása, betegek gyógyítása, elaggottak
 támogatása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az egyesület
 céljának elérésére a tagok járulécai és más adományok szolgálnak.
 Az utolsó évben támogatásban részesült 106 egyén.

Vörös-Keresztegylet**) maglói fiókegylete. Alapítási éve:
 1911. Vagyona 163 kor. 40 fill.

Monori Jótékony Nőegylet (Honor). Alapított 1881. évben.
 Elnöknője dr. *Végl* Jánosné, titkárja: *Tar* Rezső. Célja: nyomorult
 és vagyontalan árvák segélyezése. A támogatás nincs feltételhez;

*) Évi állami szubvenció 11.600 kor.

**) A Magy. szent korona országai Vöröskereszt-egyletének szervezetét
 és célját l. fentebb a 109. lapon.

***) Az Orsz. Kath. Nővédő Egylet központi szervezetét és célját l.
 fentebb a 95. lapon.

kötvé. Vagyona 3.600 K – fill.; jövedelme tagdíjakból áll. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 400 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 12 egyén.

Monor Kerületi Izraelita Jótékony Célú Nőegylet. Vezetőség: *Huppert* Bernátnó elnöknő; *Krausz* Izrael jegyző. Célja szegény, keresetképtelen, főleg gyermekágyas nők és árvák segélyezése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 2.385 K 96 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 450 kor.

Vörös-Keresztegylet*) nagykátaí fiókegylete. Alapítási éve': 1881. Vagyona 1099 kor.

Fehérkereszt Orsz. Lelencház Egylet Árvaháza (Nagytétény). Vezetősége a Fehér Kereszt Lelencház Egylet vezetésére (1. a 128. lapon.) Az intézetbe elhagyott züllésnek kitett róm. kath. árva leánygyermekeket vehetők fel. A felvétel felől a fent jelzett egyesület igazgatósága (lak. Budapest, IX. Tüzoltó-u. 7.) rendelkezik. Az intézet 50 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 50 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a növendékek teljes ellátására és nevelésére.

Szent József és Szent Lőrincz Otthon (Pusztaszent-Lőrinc). Alapított 1908. évben. Az Otthon célja elhagyott gyermekek nevelése és gondozása. A felvétel felől a főnöknő rendelkezik. Az intézet 17 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 17 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed 2–14 éves katolikus fiúgyermekre.

Vörös-Keresztegylet*) ráezkevei fiókegylete. Alapítási éve: 1885. Vagyona 137 kor. 48 fill.

Az Orsz. Gyermekvédő Liga**) rákoskeresztúri fiúnevelő intézete (Rákoskeresztúr). Alapított 1907. évben. Vezetősége: *Hoffmann* Richárd igazgató. Az intézet züllött, csavargó, erkölcsi romlásnak kitett fiúgyermek nevelésére javítására és munkaképzésére szolgál. A nevelés az angol «industrial schools» rendszerében történik. A gondozott gyermekek száma 30.

Rákosszentmihályi Vasárnapi Patronage. Fenntartja az Orsz.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját 1. a 109. lapon.

**) Az Orsz. Gyermekvédő Liga központi szervezetét és célját 1. fentebb a 86. lapon.

Kath. Növédő Egyesület Elöljárónő: *Knoppek* Mária, Patronesszek: *Vajand Károlyné*, *Vajand Ilona*, *Zaimus Mariska*. Az utolsó évben támogatásban részesült 120 egyén. Az Orsz. Kath. Növédő Egylet központi szervezetét és célját 1. fentebb a 95. lapon.

Az Orsz; Kath. Növédő Egyesület munkásnő-otthona (Rákosszentmihály). Gondnoknő *Knopper* Mária. Az otthon teljesen a Növédő Egyesület bokréta-utcai otthonának vezetése alatt áll. Utóbbi 1. a 139. lapon. Az utolsó évben elhelyezésben, illetőleg ellátásban részesült 20 egyén.

»Szeretet« Gyengeelmjűeket és Siketnémákat Gyámolító Egyesület intézete (Rákosszentmihály). Vezetősége: Dr. *Keresztes* István orvos, *Vörös* József vezetőtanító és a »Szeretet« gyengeelmjűeket és siketnémákat gyámolító egyesület vezetősége (1. a 144. lapon). Gyengeelmjű és siketnéma gyermekek nevelésére szolgál. A felvétel felől a fenntartó egyesület vezetősége (Budapest, IX., Lónyai-utca 9.) rendelkezik. Az intézet 150 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 132 egyén volt elhelyezve. A fenntartó egyesület kimutatását 1. fentebb a – lapon.

Rákospalotai kir. javítónevelő intézet. Alapított 1889. évben. Vezetője: *Dwelly Mária* helyettes igazgatónő. Az intézet az 1908: XXXVI. t.-c. 17. §. 3. p. értelmében elrendelt javítónevelés foganatosítására szolgál (leányok részére). A felvétel felől a m. kir. igazságügyminiszter rendelkezik. Az intézet 200 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 200 egyén volt elhelyezve.

Vörös-Keresztegylet*) szentendrei fiókegylete. Alapítási éve: 1901. Vagyona 207 kor. 44 fill.

Vörös-Keresztegylet*) újpesti fiókegylete. Alapítási éve: 1889. Vagyona 660 kor. 92 fill.

Újpesti vasárnapi patronage. Fenntartja az Orsz. Kath. Növédő Egyesület Elöljárónő: özv. *Dolánszky* Jánosné, helyettes elöljárónő: *Pétery* Teréz, patronesszek: *Papp* Mártonné *Téesz* Irma, *Gróf* Julia, *Hanzelly Nelli*, *Hanzelly* Ella, *Jávorszky* Felicia, *Szálkai* Ida, özv. *Wiemann* Bernardné. *Wiemann* Irén,

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját 1. a 109. lapon.

Wertz Ilona, *Wertz* Mariska. Az utolsó évben támogatásban részesült 95 egyén. Az Orsz. Kath. Nővédő Egylet központi szervezetét és célját 1. fentebb a – lapon.

Vakok Országos Menháza (Újpest.). Alapított 1904. évben, a Vakokat Gyámoló Orsz. Egyesület*) által. Vezetőségét 1. a Vakokat gyámoló orsz. egyesület újpesti fiókjánál. Az intézet keresetképtelen vakok számára van berendezve. A felvétel felől az anya-intézet rendelkezik. Az utolsó évben az intézetben 14 egyén volt elhelyezve. A többi adatokat 1. az újpesti fiókegyesületnél.

A Vakokat Gyámoló Orsz. Egyesület újpesti fiókja (Újpest). Alapított 1906. évben. Vezetőség: Gróf *Andrássy* Gyuláné elnök; *Fazekas* Ágoston elnök. Célja: szegénysorsú vakok gyámolítása. A támogatás nincs feltételhez kötve. A Fiókegyesület jövedelme tagdíjakból, 2000 koronás belügyminiszteri segélyből egyéb apróbb bevételekből áll. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 8100 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült Megyén.

Újpesti Szegény Gyermekkórház Egylet (Újpest.). Alapított 1905. évben. Vezetősége: *Hóberth* Béla elnök; *Wurmb* Elemér itkár, dr, *Fuchs* Ignác igazgató-főorvos. A befogadás nincs külön feltételhez kötve. Az intézet vagyona 1500 kor.**)

Rákospalotai gyógyítóház. Alapított az Általános Közjótékonyági Egyesület***) által. Vezetősége: Gróf *Csáky* Albinné elnök, *Lányi* Márton dr. titkár. A befogadás feltételei: Az intézetbe alkoholistákat morfinistákat vesznek fel teljes ellátásra és gyógykezelésre. Az intézetbe felvettek napi 5-10 koronát fizetnek ellátás fejében. Azonban a vallás- és közoktatásügyi minisztériumnak 3, a pénzügyminisztériumnak 1 alapítványos helye van. Á felvétel felől az elnökség, illetve az alapító rendelkezik. Az intézet vagyona 5.000 kor. Az utolsó évben az intézetben 80 egyén volt elhelyezve. A vallás- és közoktatásügyi minisztérium, valamint a pénzügyminisztérium évi segélyben részesítik az egyesületet s ennek fejében ingyenes helyeket adományoznak. Az intézet évi költségvetése 20-25.000 kor.

*) Az Egyesület központi szervezetét és célját 1. fentebb a 146. lapon.

***) Jövedelme 1000 K városi segély; a szegény betegek az orsz. betegápolási alap terhére kezeltetnek.

****) Szervezetét és célját 1. fentebb a 152. lapon.

Újpesti Kath. Legényegylet tanonc otthona. Alapított 1911. évben. Az otthon célja tanoncok ellátása részben minden díj nélkül, részben csekély díj ellenében. Évi jövedelme 5.000 kor. államsegély. Az otthon, melyben 50 tanonc lesz elhelyezhető, jelenleg még épülőfélben van.

Újpesti Gyermekbarát Egyesület (Újpest.). Alapított 1897. évben. Elnöke dr. *Aradi* Béla. Célja: iskolás gyermekek felruházása teljes téli ruhával. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben támogatásban részesült 100 egyén.

Újpest-Rákospalotai Szt. Erzsébet Jótékonyági Nőegyesület (Újpest, Bocskay-utca 1.). Alapított 1902. évben. Elnöknő: gróf *Károlyi* Lászlóné, alelnöknő: dr. *Ugró* Gyuláné, igazgatónő: özv. *Dolánszky* Jánosné. Célja: szegények segélyezése, ételmezése és felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 5400 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 9000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 154 egyén.

Újpesti Izraelita Nőegylet (Újpest.). Alapított 1899. évben. Célja: a szegények segélyezése általában, de különösen keresetképtelen gyermekágyas nők és szülőtlen árvák gyámolítása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Jövedelmét a tagdíjak teszik. Az egyesület leány-árvaházat és népkonyhát is tart fenn.

Újpest-rákospalotai Leányegyesület (Újpest.). Alapított 1905. évben. Célja: iskolába járó leányok támogatása tan- és vizsgadíjakban való részesítés által; azonkívül beteg és üdülő leányokat is támogat anyagilag. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 811 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 2369 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 120 egyén.

»Lujza« Leányegyesület (Újpest.). Alapított 1907. évben. Célja: polgári leányiskolát végzett szegény növendékek segélyezése főleg állasközvetítés által. A támogatás nincs feltételhez kötve.

Colosseum Asztaltársaság. (Újpest, Árpád-u. 23.). Alapított 1905. évben. Elnöke *Grünhaum* Ede, titkára *Blumenthál* Mór. Célja: iskolaköteles gyermekek felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona nincs; jövedelme tagdíjakból áll. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 600 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 30 egyén.

Rákóczy Asztaltársaság (Újpest.). Alapított 1906. évben. Célja: szegény gyermekek felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Jövedelme tagdíjakból áll. Az utolsó évben támogatásban részesült 35 egyén.

»Egyetértés« Asztaltársaság (Újpest. Ősz-u. 4.). Alapított 1911. évben. Elnöke *Füredi* István. Célja: szegények segélyezése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Közlebbi adatok nem állanak rendelkezésünkre.

Izraelita Szt. Egylet (Újpest.). Alapított 1861. évben. Célja: izraelita szegények támogatása. Vagyona 50.670 kor. Közlebbi adataink nincsenek.

Újpesti Napközi Otthon-Egyesület (Újpest.). Alapított 1907. évben. Elnöke dr. *Venetianer* Lajos. Vagyona 700 kor. A támogatás kiterjed tanköteles fiúk és leányok tanítási időn kívüli gondozására és élelmezésére. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 4069 K, ellátásban részesült 370 egyén.

Vörös-Keresztegylet*) váci választmánya. Alapítási éve: 1880. Vagyona 10894 kor. 14 fill.

Siketnémák kir. orsz. intézete (Vác.). Alapított 1802. évben. Vezetősége: *Borbély* Sándor igazgató. A befogadás egyetlen feltétele, hogy a növendék siketnémaságon kívül egyéb bajban ne szenvedjen s tizedik életévét még nem haladta túl. A felvétel felől a m. kir. vallás- és közokt. miniszter rendelkezik. Az intézet 120 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 181 egyén volt elhelyezve, az intézet kiadása 71.498 K volt.

Váci Chewra Kadisa (Vác). Alapított 1840. évben. Vezetőség: *Weiner* Ignác elnök, *Deutsch* Gábor titkár. Célja: izraelita szegények gyámolítása. Vagyona nincs; jövedelmét tagdíjak és templomi adományok teszik. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 700 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 80 egyén és 23 család.

Katholikus Legényegylet (Vác, Attila-u. 3.). Alapított 1863 évben. Elnöke dr. *Ropcsák* Imre, alelnöke *Lepey* Emil.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

Célja: iparossegédek gyámolítása. A támogatás feltétele: hogy az illető katolikus legyen s hosszabb idő óta Váczon tartózkodjék. Vagyona 5000 kor. Évenként kiosztásra kerülő összeg változó.

Kereskedő Ifjak Egyesülete (Vác, Kossuth-térj6.). Alapítatott 1900. évben. Elnöke *Jelinek* Ágoston; titkára *Vajcsek* János. Célja kereskedelmi alkalmazottak anyagi támogatása és önképzése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 5000 kor. Közlelbbi adataink nincsenek.

Váci Izr. Montefiore Judit Nőegylet (Vác). Alapítatott 1885-ben. Vezetőség: *Révész* Béláné elnöknő, *Biel* Jánosné és dr. *Lengyel* Sománé alelnökök, *Natonek* Dezső titkár. Célja: szegény özvegyek és árvák istápolása, iskolás gyermekek felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 6000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 2500 kor.

Váci Nőegylet. Alapítatott 1868. évben. Elnöke: dr. *Frey-singer* Lajosné; titkára: *Lukács* István; igazgatója: dr. *Hörl* Péterné. Célja: kiseddóvó fenntartása, szegények istápolása s a váci menhelynek részbeni fentartása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 32.000 K. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1.200 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 250 egyén.

c) Balassagyarmat és környéke.

Országos Izraelita Patronage Egyesület balassagyarmati fiókjá (Balassagyarmat). Alapítatott 1910. évben. Elnöknő: Dr. *Révész* Dezsóné; társelnök: *Felsenburg* Ödönné; elnök: *Felsenburg* Gyula, alelnök: dr., *Székel* Miksa, alelnöknők: *Vajda* Vilmosné, *Pollacsek* Rezsóné, telepfelügyelő-bizottsági elnöknő: *Salgó* Gáborné. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1.516 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 29 egyén. Az Országos Izraelita Patronage Eglelet központi szervezetét és célját 1. fentebb a 100. lapon.

Nógrádmegyei Rabsegélyző Eglelet.*) Alapítatott 1908. évben.

*) A rabsegélyző egleletekre vonatkozó bővebb adatakat 1. fentebb a 126. lapon.

Vezetősége: Dr. *Fáy* Albert elnök, *Majtényi* Gyula titkár. – vagyona 1856 K. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 134 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 22 egyén.

Vörös-Keresztgyelet*) nógrádmegyei választmánya. Alapítási éve: 1881.

Vörös-Keresztgyelet*) balassagyarmati fiókegylete. Alapítási éve: 1878. Vagyona 1484 kor. 08 fill.

Balassagyarmati Ingyentj és Kenyér Egylet (Balassagyarmat) Alapított 1907. évben. Vezetősége: *Baintner* Ottó elnök; *Elfer* Edéné ügyvezető elnöknő, dr. *Paczolay* Zoltán titkár. Feltételek: Munkaképtelen nyomorékok, aggok, különösen pedig szegény és árva gyermekek részesülnek segélyben. A segélynyújtás felől az elnökség rendelkezik. Az intézet vagyona 4.995 K 30 f. Az utolsó évben segélyben részesült 300 egyén. A támogatás kiterjed a segélyezetteknek tejjel, kenyérrrel s más élelmi cikkekkkel való ellátására.

Balassagyarmati Izraelita Nőegylet (Balassagyarmat). Alapított 1850. évben. Vezetőség: *Szilágyi* Mórné elnök; dr. *Hegedűs* Tibor titkár. Célja: szegény betegek, özvegyek és árvák segélyezése, iskolás gyermekek felruházása, népkonyha fentartása. A támogatás feltétele: az izraelita vallásfelekezethez tartozás. Vagyona 10.000 K. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 2700 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 266 egyén.

Balassagyarmati Jótékonycélú Izraelita Leányegyesület (Balassagyarmat). Alapított 1903. évben. Vezetőség: *Felsenburg* Gyuláné elnöknő, dr. *Holló* Dezső titkár. Célja iskolás gyermekek részére népkonyha fentartása, szegények állandó segélyezése pénzbeli adományokkal. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 6000 K; ingatlanban 3500 K. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 3150 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 15 egyén.

Balassagyarmati Izr. Ifjúsági Jótékonycélú Egylet (Balassagyarmat). Alapított 1854. évben. Elnöke: *Kovács* Sámuel, alelnöke: *Vértés* Arnold, titkára: dr. *Szilágyi* Dezső. Célja: a vallásos érzület ápolása az ifjúság körében s a helybeli szegények ápo-

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztgyeletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

lása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 2000 K. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 300 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 70 egyén.

Balassagyarmati Ker. Szociális egyesület (Balassagyarmat). Alapított 1907. évben. Elnöke *Blazeik* Károly. Célja: a fiatalok munkásosztály erkölcsi nevelése, átutazó munkások segélyezése. A támogatás feltétele: keresztény egyházhoz tartozás. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 50 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 12 egyén.

Vörös-Keresztegyelet*) füleki fiókegylete. Alapítási éve: 1903. Vagyona 276 kor.

Vörös-Keresztegyelet*) losonczy választmánya. Alapítási éve: 1900. Vagyona 1535 kor. 41 fill.

Losonczy Róm. Kath. Nőegyesület (Losoncz). Alapított 1903. évben. Vezetőség: *Özv. Rittinger* Pálné elnök, *Laczelc* Gyula titkár. Célja: szegénysorsú elemi iskolai tanulók segélyezése ebéddel s munkaképtelen özvegyek támogatása. A támogatás feltétele: római kath. egyházhoz tartozás. Vagyona 3060 K 87 f. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 300 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 33 egyén.

Losonczy Ag. Hitv. Ev. Egyházi Nőegylet (Losoncz). Alapított 1879. évben. Vezetőség: *Draskovics* Zsigmondné elnök, *Garolik* Gyula titkár. Célja vagyontalan árvák ingyenes oktatása, élelemmel, ruhával való ellátása; általában szegények gyámolítása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 24.266 K 84 f. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1100 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 40 egyén.

Losonci Izraelita Leányegyesület (Losoncz). Alapított 1906. évben. Vezetőség: *Dr. Schneller* Pálné elnök, *dr. Kuffer* Pál titkár. Célja szegény leánygyermek felruházása, tanszerekkel és élelmi cikkekkel való ellátása, valamely iparágra való képeztetése. A támogatás helybeli származáshoz van kötve. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 600 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 49 egyén.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyeletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

Losonczi Izr. Nőegylet (Losoncz). Alapított 1878. évben. Vezetőség: *Sacher* Gusztávné elnök, *Domber* József titkár. Célja: szegények segélyezése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 14.070 K 83 f. Az utolsó évben támogatásban részesült 107 egyén.

»Jókai« Asztaltársaság (Losoncz). Alapított 1908. évben. Elnöke: *Molnár* József, célja szegény gyermekek felruházása. A támogatás feltétele: 12 éven aluli életkor, magyar származás. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 180 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 7 egyén.

Losonczi Magyar Asztaltársaság (Losoncz). Alapított 1895. évben. Elnöke: *Belágh* Lajos, öelja szegénysorsú árva gyermekek felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 800 K. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 300 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 34 egyén.

Vörös-Keresztegylet*) Salgótarján vidéki választmánya. Alapítási éve: 1910. Vagyona: 2229 kor. 12. fill.

Salgótarjáni Leányegylet (Salgótarján). Alapított 1909. évben. Vezetőség: *Lövinger* Rezsóné elnök, *Friedler* Samu titkár. Célja: szegény gyermekek felruházása s szegény leányok kiházasítása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 100 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 11 egyén.

»József« Asztaltársaság (Salgótarján). Alapított 1902. évben. Elnöke: *Bakos* Gyula. Célja: szegény iskolás gyermekek felruházása. A támogatás feltétele: szegénység, iskolaköteles életkor és jó magaviselet. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 600 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 72 egyén.

Gyermekvédőtelep-Bizottság (Szécsény). Alapított 1908. évben. Célja: nevelő szülők ellenőrzése és az elhagyatottak nyilvánított gyermekek segítése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Jövedelme a gyűjtésből befolyt összegből áll. Az utolsó évben támogatásban részesült 20 egyén.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

d) Besztercebánya és környéke.

Vörös-Keresztgyelet*) zólyomgyepei választmánya Alapítási éve: 1885.

Vörös-Keresztgyelet*) besztercebányai fiókegylete. Alapítási éve: 1881. Vagyona 2652 kor, 02 fill.

Szegény Tanulókat Segélyező Egyesület (Besztercebánya). Alapított 1882. évben. Elnöke: *Csermák* Gyula. Célja szegény tanulók segélyezése ösztöndíjakkal, ruhával és taneszközökkel. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 7000 K. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 567 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 25 egyén.

Besztercebányai Izr. Nőegylet (Besztercebánya). Alapított 1878. évben. Elnöknője: *Porges* Regina. Célja betegágyas nők, özvegyek, árvák, segélyezése és szegény leányok kiházasítása. A támogatás feltétele: izraelita vallás. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 800 K.

Besztercebányai Nőegylet (Besztercebánya). Alapított 1829. évben. Elnöke: Özv. *Stadler* Tódorné. A nőegylet óvodát és női háztartási tanfolyamot tart fenn. Célja kis gyermekeknek óvodai nevelést nyújtani s felnőtt leányokat háztartási ismeretekre oktatni. A támogatás feltételhez nincs kötve. Vagyona 57.715 K. Az utolsó évben oktatásban részesült 86 egyén.

»Humanitás« Jótékonyági Egylet (Besztercebánya). Alapított 1908. évben. Célja: szegénysorsú izraelita leányok kiházasítása, betegek, özvegyek, árvák és keresetképtelenek segélyezése. A támogatás feltétele: izraelita vallás és női nem. Vagyona 1000 K. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 900 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 80 egyén.

Besztercebányai Izr. Leányegylet (Besztercebánya). Alapított 1906. évben. Célja: szegény gyermekek felruházása. A támogatásban csak izraelita iskolás leány részesülhet. Vagyona 500 K. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 500 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 25 egyén.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztgyeletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

Besztercebányai Polgári Asztaltársaság (Besztercebánya). Alapított 1895. évben. Célja szegény gyermekek téli ruhával való ellátása. A támogatásban csak elemi vagy polgári iskolai tanuló részesülhet. Vagyona 2600 K. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 700 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 34 egyén.

Vörös-Keresztegylet*) breznóbányai fiókegylete. Alapítási éve: 1880. Vagyona 2114 kor. 23 fill.

Napközi otthon (Breznóbánya). Alapított 1909. évben. Mindazon tanulók, akik a breznóbányai állami polgári fiú- és leányiskolába naponként vonattal járnak be, szabad idejüket az otthonban kötelesek eltölteni. Kiadásait az állam fedezi; felszerelésének értéke 446 K. A támogatás feltételhez kötve nincs. Elhelyezésben részesült 80 egyén.

M. kir. hegyvidéki földmívesiskola (Breznóbánya). Alapított 1901. évben. A földmívesiskola célja kigazdák és gazdasági altisztek nevelése, oktatásban 17-35 éves egyének részesülhetnek. Az intézetben a m. kir. földművelésügyi minisztérium 30 ingyenes helyet tart fenn. Az intézet vagyona 283 kat. hold birtok; jövedelme 30.000 K évi államsegély. Az intézet 30 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 50 egyén volt elhelyezve. (Húsz időszaki tanfolyamos növendék.)

Lapusny Samu alapítványa (Breznóbánya). Alapított 1894. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 2157 K 48 f. Célja: szegény gyermekek felruházása. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 80 K készpénz. Ugyanekkor kedvezményben részesült 10 egyén.

Teszák Emil-féle alapítvány (Breznóbánya). Alapított 1891. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 3298 K 78 f. Célja: Kzegény gyermekek felruházása. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 128 K készpénz. Ugyanekkor kedvezményben részesült 8 egyén.

Szegény iskolásgyermekek alapja (Breznóbánya). Alapított 1884. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 5500 K 74 f. Célja: szegény gyermekek tanszerekkel való ellátásra. A kedvez-

*) A Magyar szent korona országai. Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

meny nyújtása nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 265 K értékű természetben nyújtott kedvezmény. Ugyanekkor kedvezményben részesült 65 egyén.

Zólyommegyei árvaház (Radvány). Alapított 1884. évben. Az árvaház 6 osztályú elemi iskolát tart fenn. A befogadás feltételei: 3-14 éves életkor, és árvaság. Az intézet vagyona 100.283 kor. 28 fill. Az intézet 30 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 31 egyén volt elhelyezve. Az árvaház jövedelme: 13.545 K.

Vörös-Keresztegylet*) ruttkai fiókegylete. Alapítási éve: 1890. Vagyona 3251 kor. 33 fill.

Vörös-Keresztegylet*) szucsányi fiókegylete. Alapítási éve: 1889. Vagyona 1002 kor. 81 fill.

Vörös-Keresztegylet*) tótpelsőczi fiókegylete. Alapítási éve: 1887. Vagyona 85 kor. 80 fill.

Vörös-Keresztegylet*) turóczmegyei választmánya. Alapítási éve: 1890.

Vörös-Keresztegylet*) turóczszentmártoni fiókegylete. Alapítási éve: 1882. Vagyona 1295 kor. 92 fill.

Turóczmegyei Jótékony Nőegylet (Turóczszentmárton). Alapított 1876. évben. Alelnöke dr. *Bolemann* Jánosné. Célja: szegények felruházása, segélyezése. Az egyesület a lévai árvaházban 2 árvát, a megyei kórházban 2 beteget tart el. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 20.000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 90 egyén.

Chevra Kadisa (Turóczszentmárton). Alapított 1868. évben. Elnöke *Strauss* Adolf dr., jegyzője *Rosenzweig* Arnold. Célja: szegény izr. betegek segélyezése. A támogatás feltétele: izr. vallás. Évenként kiosztása kerül hozzávetőleg 200–300 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 27 egyén.

Izraelita Nőegylet (Zólyom). Alapított 1880. évben. Célja: betegek és keresetképtelenek gyámolítása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 1862 kor. 70 fill. Az egyesület kebelében áll fenn az »Erzsébet királyné«-alap, melynek kamatai

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Kereszt egyletének központi szervezetét és célját 1. a 109. lapon.

a boldogult királyné halála évfordulójának osztatnak ki. – közelebbi adatok nem állanak rendelkezésünkre.

»Hungária« asztaltársaság (Zólyom). Alapított 1904. évben. Célja: szegény gyermekek felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 293 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 30 egyén.

Sehein-féle Asztaltársaság. (Zólyom.) Alapított 1911. évben. Célja: szegény gyermekek felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Közelebbi adataink nincsenek.

Vörös-Keresztegylet*) zólyombrézói fiókegylete. Alapítási éve: 1886. Vagyona 5178 kor. 15 fill.

»Gizella« orsz. kincstári munkásárvaház (Zólyomlipcse). Alapított 1873. évben. Elnöke: *Csipkay* Károly, alelnöke: *Battik* Ödön. Az árvaház 6 osztályú elemi iskolát és 3 évfolyamú gazdasági ismétlő iskolát tart fenn. A befogadás feltételei: 6-16 éves életkor, kincstári munkás és altiszt szülőktől való származás és árvaság. Az intézet vagyona 1,219.876 kor. Ebből 19.306 K 87 fillér értékű ingatlan. Az intézet 100 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 100 egyén volt elhelyezve.

e) Eger és környéke.

Vörös-Keresztegylet*) egri fiókegylete. Alapítási éve: 1880. Vagyona 5962 kor. 98 fill.

Györgyenyi-féle nyári gyermekmenhely (Eger, Suvrényi-út 69). Alapított 1880. évben. Elnöke: *Párvy* Antal. Vagyona 20000 korona és megfelelő épület. A támogatás kiterjed kis gyermekek nappali gondozására és korukhoz mért oktatására, ami végből az intézet menhelyet tart fenn. A támogatás nincs feltételhez kötve.

Siketnémák hevesmegyei államilag segélyezett intézete (Eger). Alapított 1901. évben. Az intézet célja a növendékeket vallás-

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

erkölcsi nevelésben részesíteni, hangos beszédre, elemi iskolai ismeretekre s valami iparágra megtanítani. A befogadás feltételei: 8–10 éves életkor. Az egyesület 6 osztályú elemi iskolát és intézetet tart fenn, mely 40 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 40 egyén volt elhelyezve s ezen kívül bejáró növendékek is látogatták az intézetet. Jövedelme a múlt évben 18.029 K volt; a tanerőket az állam fizeti.

Napközi otthon (Eger). Alapított 1906. évben. Elnöke: Alpáry Lajos, az otthon vezetője *Harsányi* Ödönné. Vagyona 1200 K. A támogatás kiterjed iskolai tanulóknak élelemmel való ellátására. A támogatás egyetlen feltétele: a szegénység. Kiosztásra került 1300 K érték. Ellátásban részesült 56 egyén élelemmel és ruhával; 20 gyermek pedig csak ruhát kapott.

Egri közs. iparostanonciskolai otthon (Eger, kath. Legényegylet). Alapított 1907. évben. Elnöke: *Grónay* Andor. Célja: az iparostanoncok valláserkölcsi nevelése, ismereteik továbbfejlesztése s a szükségben levők segítése. Vagyona 538 korona 40 fillér. Az otthon 3 felolvasást, 2 színelőadást és 12 szakelőadást tartott. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 57-87 K. 96 tagja volt.

Gyermekbarát Egyesület (Eger). Alapított 1904. évben. Elnöknője *Bauer* Kálmánné. Célja: szegény iskolás gyermekek felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Jövedelmét a tagsági díjak képezik. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 600 korona.

Borsod-Gömör-Hevesmegyei jegyzőegyletek egri tanintézete. (Eger, Káptalan-utca). Alapított 1906. évben. Vezetőség: *Majczik* Viktor elnök, *Jászberényi* Miklós ügyvezető igazgató. Vagyona 6347 kor. 06 fill. Évi jövedelme 4000 K államsegély. A támogatás kiterjed községi jegyzők gyermekeinek nevelésére és táplálására. A támogatásban jegyzőnek közép- v. felső iskolába járó gyermeke vagy árvája részesül. Az utolsó évben kiosztásra került 5756 K értékű segély; ellátásban részesült 32 egyén (3 ingyenes, 18 félfizető és 11 fizető).

Hevesvármegyei és Egervidéki Jótékony Nőegylet. (Eger, Széchenyi-u. 22.) Alapított 1859. évben. Az egyesület árvaházat tart fenn. Célja: árva fiúk és leányok neveltetése és szegények pénz-

heli támogatása. A támogatás 3-12 éves életkor, egri származás, ker. vallás és árvaság. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 6000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 24 árva teljes ellátással, 6 egyén pénzbeli segéllyel.

Egri Izr. Filléregylet (Eger, Kovács János-utca). Alapított 1898. évben. Vezetőség: Özv. *Rothschild* Árminné elnök; *Lőw* Béla titkár. Célja: elemi és középiskolai tanulók ételmezése s evégből az egylet tápintézetet tart fenn. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona nincs; kiadásait a folyó jövedelemből fedezi. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 10.000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 45 egyén.

Egri Izr. Jótékony Nőegylet (Eger). Vezetőség: Dr. *Setét* Sándorné elnök, *Klauber* Frigyes titkár. Célja: szegény beteges vagy elaggott nők segélyezése. A támogatás feltétele: izraelita vallás. Vagyona 7000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1600 kor.

Apczi Izr. Jótékony Nőegylet (Apcz). Alapított 1907. évben. Vezetőség: *Reich* Samuné elnök, *Mannheim* Samunó titkár. Célja szegény nők és árvák Segélyezése és szegény leányok kiházasítása. A támogatásban csak izraelita nő vagy gyermek részesül. Vagyona 287 kor. 31 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 70 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 7 egyén.

Patronage Egyesület*) (Gyöngyös). Alapított 1910. évben.

Elnök: *Török* Kálmán, igazgatók: dr. *Ehrlich* Mihály és *Vargha* Tivadar. Vagyona nincs, Évi jövedelme 6-800 kor. Államsegély és a tagok járuléka. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 6-800 kor.

Vörös-Keresztegylet**) Gyöngyös városi választmánya
Alapítási éve: 1907. Vagyona 6723 kor. 93 fill.

Szabdkörműves páholy (kör) (Gyöngyösön). Működésének adatai hiányoznak. A szabdkörműves páholyok működésének általános ismertetését 1. 111. lapon.

*) A Patronage Egyesületek Országos Szövetségének szervezetét és célját 1. fentebb a 73. lapon.

**) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját 1. a 109. lapon.

Gyöngyösi Gyermekbarát Egyesület (Gyöngyös). Alapította 1900. évben. Vezetőség: *Török* Kálmán elnök; *Józsa* György jegyző, *Vargha* Tivadar gazda, *Havas* Pál pénztáros. Célja: népiskolába járó szegény gyermekek felruházása. A támogatás szegénységhez van kötve. Vagyona 2964 kor. 74 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 127 egyén.

Gyöngyösi Jótékony Nőegylet (Gyöngyös). Alapított 1874. évben. Vezetőség: *Borthi Borthy* Györgyné elnök, dr. *Csuhay* Sándor titkár. Célja árvaházi gyermekek felnevelése. A támogatás feltétele: ker. vallás, 4–13 éves életkor. Vagyona 32.166 kor. 37 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 3000 kor. Az egy élet 10 egyén részére árvaházat tart fenn.

Gyöngyösi Izr. Jótékony Nőegylet (Gyöngyös). Alapított 1872. évben. Vezetőség: dr. *Schönfeld* Mórné elnök, dr. *Ehrlich* Mihály titkár. Célja: özvegyek és árvák segélyezése, a patronagemunka elősegítése. A támogatás feltétele: izraelita vallás. Vagyona 27.333 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 5513 kor. 17 fill. Az utolsó évben támogatásban részesült 100 egyén.

Fejérvárné r. k. leányárvaháza (Gyöngyös). Alapított 1884. évben. Vezetősége: dr. *Böhm* János gondnok, *Török* Kálmán igazgató. A befogadás feltételei: az intézetbe r. kath. szegény és árva gyermekek vehetők fel, 6 évtől 12 évig, kik $\frac{2}{3}$ részben gyöngyösi születésűek; 2 árva Heves községből való, A felvétel felől az irgalmas nővérek rendelkeznek. Az intézet vagyona ingatlanból áll, melynek jövedelme a kiadások fedezésére fordítatik. Az utolsó évben az intézet által fenntartott elemi iskolában 160 egyén nyert oktatást. Az árvaház a 16 alapítványi növendékén kívül fizető növendékek is vannak

József Kir. Herceg Szanatórium Egylet gyöngyösi fiókja csak tag- és adománygyűjtéssel foglalkozik s a rendelkezésére álló pénzüsszeget a budapesti központba szállítja. Ennek adatait 1. 150. lapon.

Gyöngyösi szegények menháza (Gyöngyös, Pece-utca). A befogadás feltételei: gyöngyösi illetőség és vagyontalanság.

A menház célja oltalmat nyújtani keresetképtelen aggoknak és elhagyott gyermekeknek. A felvétel felől a városi tanács rendelkezik. Az intézet vagyona 185.000 kor. Közelebbi adatok nem állanak rendelkezésünkre.

Vörös-Keresztegylet*) hatvani fiókegylete. Alapítási éve 1889. Vagyona 9619 kor. 37 fill.

Hatvani Izr. Nőegylet. (Hatvan). Vezetőség: *Rottenstein* Lajosné elnök, *Sebők* Jenő titkár. Célja: betegek ápolása, szegények segélyezése és gyermekek ruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 7000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 30 egyén.

Hatvani Első Magyar Asztaltársaság (Hatvan). Alapított 1893. évben. Elnöke idősb *Ring* József. Célja: szegény iskolás gyermekek felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 750 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 26 egyén.

Tanügypártoló Egyesület (Hatvan). Alapított 1895. évben Vezetőség: *Kappély* Géza elnök; *Csontos* Alajos titkár. Célja: szegény gyermekek segélyezése, tankönyvekkel való ellátása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 500 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 100 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 6 egyén.

Vörös-Keresztegylet*) hevesi fiókegylete. Alapítási éve 1881. Vagyona 3092 kor. 83 fill.

Hevesi Iparos Jótékony Nőegylet (Heves). Alapított 1910. évben. Vezetőség: özv. *Baghy* Imréné elnöknő, *Dluhopolszky* Bertalan titkár. Célja szegény iparosok segélyezése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 485 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 204 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 15 egyén.

Hevesi Leányegyesület (Heves). Alapított 1900. évben. Vezetőség: *Spitzer* Irénke elnök, dr. *Wáhl* Adolf titkár. Célja szegény népiskolai tanulók felruházása. A támogatás nincs fel-

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

tételhez kötve. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 200 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 15 egyén.

Hevesi Izr. Jótékony Nőegylet (Heves). Alapított 1872. évben. Vezetőség: *Spitzer* Mórné elnök; *Cziner* Jakabné alelnök, *Vitz* Dávidné pénztárnok; *Blumenthal* Sándor titkár. Célja betegek segélyezése és ápolása, A támogatás feltétele: izraelita vallás. Vagyona 5363 kor. 72 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 800 kor.

Jótékonycélú Izr. Nőegylet (Pásztó). Alapított 1878. évben. Elnöke: *Wohl* Ignácné. Célja: gyermekágyas és beteg nők segélyezése; szegény leányok kiházasítása. A támogatás feltétele izraelita vallás. Vagyona 1500 K. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 250 K.

Izraelita Jótékonycélú Nőegylet (Poroszló). Alapított: 1903. évben. Vezetőség: *Frank* József né elnök; *Pataki* Jakabné titkár; *Grósz* Mórné jegyző. Célja: szegények segélyezése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 500 K. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 200 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 42 egyén.

Vörös-Keresztegylet*) tiszafüredi fiókegylete. Alapítási éve 1882. Vagyona 136 kor. 16 fill.

Tiszafüredi Ifj. Filléregylet (Tiszafüred). Alapított 1901. évben. Vezetőség: Özv. *Kalavszky* Albertné elnöknő. Célja: elemi iskolai tanulók segélyezése ruhával és tanszerekkel. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 2000 K. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 600 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 64 egyén.

Verpelét és Vidéke Izr. Jótékony Nőegylet (Verpelét). Alapított 1891. évben. Vezetőség: *Herman* Sámuelné eJnök, *Krausz* József né alelnök, *Tannenbaum* Mórné pénztáros. Célja: szegények és betegek támogatása, kiházasítása. A támogatás feltétele: izraelita vallás. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 100-150 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 12 egyén.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

f) Fiume.

Vörös-Keresztegylet*) Fiume városi választmánya. Alapítási éve 1882. Vagyona 20995 kor. 10 fill. Béke idején nem működik.

Associazione Italiana di Beneficenza (Olasz jótékonyági egyesület) Via della Torre 1. Alapított 1884. évben. Vezetőség: *D'Ancona* Antal elnök, *Morini* Szalvátor alelnök, *Gémese* József pénztáros, *Tagini* János titkár. Célja: betegek, Özvegye árvák, szűkölködők segítése. A támogatás feltétele: olasz állampolgárság. Vagyona 19.117 K. 73 f. Évi költségvetés: 8.755 K 10 f. Az utolsó évben támogatásban részesült 600 egyén.

Orfanotrofia Femminile »Maria« in Fiume (Fiumei »Mária« leányárvaház). Alapított 1901. évben, gróf *Szapáry* Gézáé fezől, gróf *Györy* Mária által. A befogadás feltételei: Az árvaházba árva, félárva és szegény leányokat, továbbá erkölcstelen vagy munkaképtelen szülők leánygyermekait veszik fel ingyenesen. Fiumei leányok előnyben részesülnek; 300 K tartásdíj ellenében más leányok is felvehetők. A felvétel felől az igazgatóság rendelkezik. Az intézet vagyona 459.110 K 70 f, ebből 250.000 K értékű ingatlan. Az intézet 40 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 40 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a felvett leányok teljes ellátására és tanítására. A növendékek 6 elemi osztályt végeznek.

Instituto generale dei poveri (Általános szegényház) Fiume, Via Fratelli Branchetta. Alapított 1567. évben. Vezetősége: A központi közjótékonyági bizottság. A befogadás feltételei: munkaképtelen aggasztányokat és gyermekeket vesznek fel. A szegényházba való felvétel feltétele magyar állampolgárság és fiumei illetőség. A felvétel felől a városi delegáció rendelkezik. Az intézet vagyona 377.788 K 50 f, ebből 150.000 K értékű ingatlan. Az intézet 93 gyermek befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 53 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a felvett gyermekek teljes ellátására és nevelte-

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

tésére. A növendékek elemi, ismétlő, ipari és zeneiskolába járnak.

Societa di Beneficenza delle Signore Israelite in Fiume (Fiumei izraelita jótékony nőegylet) Via Pomerio 30. Alapított 1902. évben. Vezetőség: *Szliniki Neuberger* Sári elnök, *Ruzicka* Sarolta I. alelnök, *Glaser* Leopoldina II. alelnök, *Szántó* Margit pénztárosnő, *Braun* Adolf titkár. Célja: szegények, betegek, özvegyek és árvák segélyezése. A támogatás feltétele: izraelita vallás. Vagyona 6320 K 85 f. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 400 K. Az utolsó évben támogatásban részesültek közt volt 39 gyermek és 10 család.

Associazione Fiumana per la Protezione Femminiale* (Fiumei nővédő egyesület. Fiume, kormányzóság. Alapított 1910. évben. Vezetőség: *Wickenburg* Zsófia grófnő elnök, dr. *Villani* báró titkár. Célja nővédelem, leánykereskedés elleni küzdelem. Evégből menhelyet, ingyenes állasközvetítőt, kikötői és állomási missiókat tart fenn, segélyeket nyújt. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 6187 K 50 f. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1500 K.

Asilo di Carita per l'Infanzia (Könyörület menhely a gyermekek részére) Via del' Acquedotto 1. Alapított 1841. évben. Vezetőség: *Minah* István elnök. Vagyona: 379.248 K 99 f. Évi jövedelme 15.316 K, ebből 1000 K segély. A támogatás kiterjed 2–6 éves gyermekeknek napközbeni gondozására, ebéddel és ozsonnával való ellátására és gyermekkereskedés oktatására. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben oktatásban és ellátásban részesült naponta átlag 220 gyermek.

Societa contro l'Accattonaggio e di Assistenza ai Poveri in Fiume (Koldulás elleni és fiumei szegényeket gyámolító egyesület). Via Municipio 12. Alapított 1907. évben. Vezetőség: *Iovag Kankovszky* Ferenc, miniszteri tanácsos, elnök. A fiumei kereskedők azon célból alakították, hogy a várost megszabadítsák a koldusoktól, akik havonta népkonyhai jegyeket, valamint végső szükség esetén időleges pénzsegélyt kapnak. Az egyesület célja

*) Az egyesület mint a Magyar Leánykereskedelelem Elleni Egyesület főkönyve működött.

továbbá megelőzni az elszegényedést, a munkaképteleneken pedig juegfelelő módon segíteni. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 9574 K 73 f. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 7000 K.

Societa degli Amiéi deli' Infanzia (Fiumei gyermekbarát - egyesület). Alapítottatott 1905. évben. Vezetőség: *Steinacker* Artúr elnök, *Bruss* Hermann és *Ossoinack* András alelnökök. Célja: szünidei gyermektelepek fentartása, kis gyermekek feletti felügyelet testi és erkölcsi javítás céljából. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 30.149 K 93 f. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 10–12.000 K. Az egyesület a négy téli hónapban át 200 iskolás gyermeket ebéddel látott el. A szünidő két hónapjában pedig 30–35 gyermeket egy alpesi telepen helyezett el, ahol az egyesület teljes ellátást adott nekik.

g) Ipolyság és környéke.

Vörös-Keresztgyelet*) hontmegyei választmánya. Alapítási éve 1892. Vagyona 2220 kor. 29 fill.

Máriaház (Alsószemeréden). Alapította gróf *Sämlein* Leontina az 1883. évben. Célja: betegápolás, mely teljesen díjtalan. Az intézet alaptökéje 50.000 kor. 1893. évben *Viszolaicszky* Károly plébános 50 kat. hold földet adományozott az intézetnek, melynek jövedelmét árvák fölnevelésére fordítják. Az intézet az irgalmasrendi apácák vezetése alatt áll, a kedvezmények odaítélése pedig a mindenkori alsószemerédi római kath. plébánost illeti.

Viszolaicszky Károly alapítványa (Alsószemeréden). Alapította *Viszolaicszky* Károly római kath. plébános, az 1908. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 20.000 kor. Célja: az alsószemerédi római kath. plébánia területén lakó fiúk és leányok neveltetése. A kedvezmény odaítélése felől a római kath. plébános (Alsószemeréden) rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 800 kor. készpénz.

*) A Magyar szentkorona országai Vörös-Keresztgyeletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

Vörös-Keresztegylet*) selmeczbányai választmánya. Alapítási éve 1892. Vagyona 3162 kor. 19 fill.

Selmeczbányai Gyermekbarátegylet (Selmeczbánya). Alapított 1887. évben. Vezetőség: *Böhmern* Géza elnök, *Niki* János titkár. Célja: szegénysorsú gyermekek felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 17.000 K. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 600 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 45 egyén.

Selmeczbányai Evang. Nőegylet (Selmeczbánya). Alapított 1859. évben. Vezetőség: *Händel* Vilmosné elnök; *Händel* Vilmos titkár. Célja: munkaképtelenek segélyezése, elhagyott gyermekek gyámolítása, iskoláztatása, ruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 52.101 kor. 21 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 3000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 60 egyén.

Selmeczbányai Izr. Nőegylet (Selmeczbánya). Alapított 1898. évben. Vezetőség: özv. *Hell* Jakabné elnök, *Ernst* Zsigmondné alelnök, *László* Adolf titkár. Célja: szegények segélyezése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 3196 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 710 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 90 egyén.

Selmeczbányai Szt. Erzsébet Kath. Nőegylet (Selmeczbánya). Alapított 1887. évben. Vezetőség: *Haverla* József igazgató, özv. *Wagner* Józsefné elnök, özv. *Hausdorfer* Józsefné titkár. Célja: szegény gyermekek ápolása, valláserkölcsi nevelése és segélyezése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1482 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 92 egyén.

Goldbrunner Sándor-alap (Selmecz és Béalábánya). Alapította *Goldbrunner* Sándor az 1898. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 1023 kor. Célja: helybeli iparostanoncoknak jutalmazása. A kedvezmény nyújtásának feltétele: a rajz és kézi munkában való kiváló előmenetel. A kedvezmény odaítélése felől a városi tanács rendelkezik. Közlelbbi adataink nincsenek.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

Zmeskáll-féle alap (Selmecz és Béalábánya). Alapította *Zmeskáll* Gábor az 1828. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 9575 kor. Célja: kiházásítás. A kedvezmény nyújtásának feltétele: rómi. kath. vagy ág. ev. vallás, magyar honosság. A kedvezmény odaítélése felől a városi tanács rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 380 kor. készpénz. Ugyanekkor kedvezményben részesült 2 egyén.

Dr. Tóth Imre alapítványa (Selmecz és Béalábánya). Alapította dr. *Tóth* Imre az 1894. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 978 kor. Célja: szegény iskolás gyermekek jutalmazása. A kedvezmény nyújtásának feltétele: róm. kath. vallás és iskola-köteles kor. A kedvezmény odaítélése felől az iskolaszék rendelkezik. Közlebbi adataink nincsenek.

Goldbrunner Sándor alap (Szepes-Béalábánya). Alapította *Goldbrunner* Sándor az 1898. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 1539 kor. Célja: róm. kath. iskolás gyermekek felruházása. A kedvezmény nyújtásának feltétele: róm. kath. vallás és tan-köteles kor. A kedvezmény odaítélése felől a városi tanács rendelkezik. Közlebbi adataink nincsenek.

A Szünidei Gyermektelep-Egyesület*) zebegényi nyaralótelepe. Vezetőség: az egyesület elnöksége Budapesten. A telepre 6–12 éves gyenge, vérszegény gyermekeket vesznek fel s a nyári iskolai nagy szünidő idején nyaraltatják. A felvételt a budapesti intézőbizottság eszközli. A felvett növendékek egy-egy hónapig teljesen ingyenes ellátásban részesülnek. Évenként egy-egy hónapos turnusokban 200–250 gyermek helyezhető el. Leg-utóbbi évben 223 gyermek nyaralt a telepen.

h) Kalocsa és környéke.

Vörös-Keresztgyelet**) kalocsai fiókegylete. Alapítási éve 1894. Vagyona 8368 kor. 80 fill.

Katholikus Növédő Egyesület***) Patronage-a (Kalocsa).

*) Az egyesület központi szervezését 1. 148. lapon.

**) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztgyeletének központi szervezetét és célját 1. a 109. lapon.

***) Az Orsz. Kath. Növédő Egyesület központi szervezetét és célját 1. fentebb a 95. lapon.

Alapított 1906. évben. Igazgató: dr. *Horváth* Győző, előjárónő. *Horváth* Mariska. Közlelbbi adataink nincsenek.

Keresztény Szeretet Országos Gyermekvédő Műve.*) (Kalocsa.) Elnöke: dr. *Porischil* Richard. Célja: elhagyott gyermekek nevelése. A támogatás feltétele: a róm. kath. vallás. Közlelbbi adataink nincsenek.

Érseki kórház (Kalocsa). Tizenkét ágyra van berendezve, alaptőkéje 8000 kor. A felvétel felől a kalocsai székeskáptalan rendelkezik.

Római kath. nőnevelde (Kalocsa). A Miasszonyunkról nevezett szegény iskolanővérek vezetése alatt áll. Az intézetbe 10–14 éves római kath. leányokat vesznek fel, kik polgári iskolai oktatásban és ingyenes ellátásban részesülnek. Az intézet alaptőkéje 685.534 kor., évente kiosztott kedvezmény értéke 25.000 kor. A felvétel felől a mindenkori kalocsai érsek, jelenleg dr. *Csernoch* János, rendelkezik.

Paulai szt. Vince-Társaság magyarországi konferenciáinak kalocsai fiókegylete (Kalocsa). Alapított 1894. évben. Vezetőség: *Arnold* Alajos elnök, *Nóvák* Béla titkár. Célja: tanítás, patronage, népkönyha, könyvtár által a szegények gyámolítása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 2000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 80 egyén.

Rózsafüzéerkészítő háziipar foglalkoztató műhelye (Kalocsa). Alapított 1904. évben. Igazgatója *Tautos* Ferenc. Célja: munkanélküli fiatalság foglalkoztatása. A támogatás feltétele: róm. kath. vallás és helybeli származás. Vagyona 50.000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 10.000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 140 egyén.

Kalocsai Jótékony Nőegylet (Kalocsa). Alapított 1868. évben. Elnöknője: *Kühl* József né. Célja: szegények gyámolítása pénzzel, gyógyszerekkel, ruhával és tűzifával. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 12.000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 2000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 300 egyén.

*) Az egyesület központja Esztergomban van.

Kalocsai Izr. Krajcár-Egylet (Kalocsa). Alapított 1896. évben. Vezetőség: dr. *Steiner* Józsefné elnök; *Szántó* Vilmosné alelnök; dr. *Hahn* Béláné ellenőr; dr. *Kelemen* Sándor titkár. Célja: izraelita iskolás gyermekek és szegények gyámolítása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 6688 kor. 85 fill, Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1500 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 40 egyén.

Kalocsai Kath. Tanoncotthon Egyesület (Kalocsa). Alapított 1909. évben. Vezetőség: *Komárik* István egyházi elnök; *Arnold* Alajos világi elnök; *Szvetey* Imre jegyző. Célja: tanoncok katolikus és hazafias szellemben való testi-lelki gondozása. Vagyona 702 kor. 34 fill. A támogatás feltétele: Kath. vallás, betöltött 12 éves életkor. Az utolsó évben támogatásban részesült 85 egyén.

Kalocsai Rákóczi Asztaltársaság (Kalocsa). Alapított 1910. évben. Elnöke *Kertész* Gyula dr., jegyzője *Follinusz* Oszkár. Célja: szegénysorsú, szorgalmas iskolás gyermekek felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Jövedelmét az évi tagdíjak teszik. Az utolsó évben támogatásban részesült 10 egyén.

Gera hitvesek nevelési alapja (Dunaszentbenedek). Alapították Gera hitvesek az 1888. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 1000 kor. Célja: szegénysorú tanulók iskolai segélyezése. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől egy öt tagból álló bizottság (lak. 1)unaszentbenedek) intézkedik. Az utolsó évben kiosztásra került 40 kor. készpénz.

Érseki árvaház (Hajós). Alapította *Haynald* Lajos kalocsai érsek 1872-ben. Az árvaházba 3–12 éves, római kath. árvagyermekeket vesznek fel, fiúkat és leányokat. A növendékek teljes ellátást és elemi iskolai oktatást kapnak. A felvétel felől a kalocsai érsek, jelenleg dr. *Csernoch* János, rendelkezik. Az intézet vagyona 237.668 kor., évi kiadása 5760 kor. Az intézet állandóan 50 árvát nevel.

Halasi Izr. Haskora-Egylet (Kiskunhalas). Alapított 1870. évben. Célja: az izraelita ifjúság valláserkölcsei oktatása. A támogatás feltétele: az izraelita valláshoz tartozás. Vagyona 20.000 kor. Az utolsó évben oktatásban részesült 25 egyén.

»Rákóczi« Asztaltársaság (Kiskunhalas). Alapított 1903. évben. Vezetőség: *Ádor* Sándor elnök, *Nagy-Szedes* István titkár. Célja: szegény tanulók felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona nincs; a segélyre fordított összeg a tagok önkéntes megadóztatásából gyűl össze. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 150 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 8 egyén.

Halasi Jótékony Nőegylet (Kiskunhalas). Alapított 1862. évben. Vezetősége: *Mészöly* Istvánné főpartfogónő, *Szathmáry* Sándorné elnök, *Kozics* Zoltán dr. titkár. Az egyesület óvodát tart fenn. A befogadás nincs feltételhez kötve. A felvétel felől a közgyűlés (Kiskunhalas) rendelkezik. Az utolsó évben az intézetben 153 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed bejáró növendékek óvodai oktatására.

Vörös-Keresztegylet*) kiskúnmajsi fiókegylete. Alapítási éve 1899. Vagyona 353 kor. 18 fill.

Csontos Imre-féle alapítvány (Kiskúnmajsa). Alapította Csontos Imre az 1902. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 4000 kor. Célja: szegény iskolás gyermekek felruházása és tanszerekkel való ellátása. A kedvezmény nyújtásának feltétele, hogy a segélyezett kiskúnmajsi elemi iskolai tanuló legyen. A kedvezmény odaítélése felől a kiskúnmajsi községi elöljáróság rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 240 kor. készpénz. Ugyanakkor kedvezményben részesült 27 egyén.

Vörös-Keresztegylet*) kiskőrösi fiókegylete. Alapítási éve 1881. Vagyona 1468 kor. 22 fill.

Izraelita Jótékony Nőegylet (Kiskőrös). Alapított 1894. évben. Célja: helybeli izraelita szegények segélyezése. Közéletbeli adatok nem állnak rendelkezésünkre.

Kiskőrösi Evangélikus Gyülekezeti Nőegylet (Kiskőrös) Alapított 1908. évben. Elnöke *Sárkány* Kálmánné, alelnök *Safáry* Gyulánné, titkár *Unger* Károly. Célja: evangélikus szegények segélyezése és iskolás gyermekek felruházása. A támogatás az evangélikus egyházhoz való tartozáshoz van kötve. Vagyona

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

1272 kor 81. fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 300 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 45 egyén.

Chevra Kadischa (Kiskőrös). Vezetőség: *Schwarz* Bernát elnök, *Szehulesz* Gáspár másodelnök, *Goldberg er* Adolf pénztárnok. Célja: szegény betegek gyámolítása, halottak eltemetése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 2628 kor., melynek kamataiból évente 50 kor.-t fordítatik szegény gyermekek felruházására. Az utolsó évben támogatásban részesült 39 egyén.

i) Kecskemét és környéke.

Vörös-Keresztegylet*) Kecskemét felső járási fiókegylete.

Alapítási éve 1883. Vagyona 167 kor. 74 fill.

Kecskeméti Gyermekvédő Egyesület (Kecskemét). Alapított 1909. évben. Vezetőség: *Kada* Elek elnök, dr. *Fodor* Jenőné ügyvezető elnöknő, dr. *Böszörményi* Géza főtitkár. Célja: kiskorú gyermekek és szegény szülők segélyezése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 1525 kor. 52 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 30 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 2 egyén.

Kecskeméti Rabsegélyző Egylet.***) Alapított 1887. évben. Vezetősége: *Mészáros* János elnök, dr. *Mészáros* Tivadar titkár Vagyona 9243 kor. 12 fill. Évente kb. 1000 K miniszteri segélyben részesül. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1500 korona. Az utolsó évben támogatásban részesült 174 egyén és 6 család. A rabsegélyző egylet által alkalmazott tanító 98 személyt részesített oktatásban.

Országos tanítói árvaház (Kecskemét, Máriahegy 71.) Alapított 1899. évben. A befogadás feltételei: az elhalt atyának orsz. tanít. nyugdíjintézeti jogosultsága. A felvétel felől a vallás es közokt. miniszter rendelkezik. Az intézet vagyona 400.000 kor. ingatlanban. Az intézet 250 egyén befogadására van be-

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

**) A rabsegélyző-egyletekre vonatkozó bővebb adatokat l. fentebb a 126. lapon.

rendezve. Az utolsó évben az intézetben 289 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a növendékek teljes ellátására és gondozására az iskolai órákon túl; az árvaház kebelében házi-iparra, gazdaságra és varrásra taníttatnak a növendékek. Siketnémák áll. segélyezett intézete (Kecskemét). Alapított az 1900. évben. Igazgatója: *Németh* László. A befogadás feltételei: 7–10 éves életkor. A felvétel felől az intézet tantestülete (lak. Kecskeméten) rendelkezik. Az intézet vagyona 90-000kor., ebből 80.000 kor. értékű ingatlan. A város 2800 K évi segélyt nyújt. Az intézet 180 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 82 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a növendékek beszédre való megtanítására; azonkívül elemi iskolai oktatásban s ipari kiképzésben is részesülnek a növendékek.

Siketnémákat Gyámolító Egyesület (Kecskemét). Alapított 1901. évben. Vezetőség: *Kacsok* Pongrác elnök, *Kozma* Sándor titkár. Célja: a siketnémák intézetébe járó növendékeknek ellátása és ruházattal való segélyezése. A támogatás szegény sorshoz van kötve. Vagyona 18.000 kor. Ezen kívül a külhatóságok részéről ez évben 11.612 K segélyben részesült. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 15.000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 78 egyén.

Kecskeméti m. kir. földműves-iskola (Kecskemét). Alapított 1896. évben. Az iskola célja földműves szülők gyermekeinek gazdasági kiképzése. A m. kir. földműv. minisztérium 8 tanuló részére ingyenes helyett art fenn. Az intézet 30 egyén befogadására Van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 30 egyén volt elhelyezve. Múlt évi vagyonmérleg: bevétel 15866 K, kiadás 11.918 K; pénztári nyereség 3822 K; vagyongyarapodás 3564 K.

Kecskeméti Rongyos Egyesület (Kecskemét). Alapított 1884. évben. Vezetőség: *Tóth* Lajosné alelnöknő; *K. Pászthy* Károly ügyv. elnöknő; *Orbán* Nándor titkár. Célja: szegénysorsú népiskolai tanulók téli ruhával való ellátása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 9400 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 2300 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 173 egyén.

Kecskeméti Szegény Izs. Tanulókat és a Kézműves-Mezőgazdászati Pályára Lépő Ifjakat Segélyező Egyesület (Kecskemét). Alapított 1884. évben. Vezetőség: dr. *Szívós* Ignác elnök; *βerkovics* Arnold titkár. Célja: szegénysorsú ifjak segélyezése. A támogatás izs. valláshoz, jó magaviselethez, árvasághoz vagy szegénységhez van kötve. Vagyona 2928 kor. 28 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1483 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 50 egyén.

Kecskeméti Izs. Jótékony Nőegylet (Kecskemét). Alapított 1890. évben. Vezetőség: dr. *Fodor* Jenőné elnök, dr. *Fritz* Imre titkár. Célja: izraelita vallású szegények segélyezése. A támogatás feltétele: magyar származás, izraelita vallás. Vagyona 16.000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 3000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 60 egyén.

Kecskeméti Jótékony Nőegylet (Kecskemét, Folyóka-utca 25.) Alapított 1884. évben. Célja: szegények anyagi támogatása, ipariskolai neveltetés, női ipariskola fentartása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 31.670 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 800 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 47 egyén.

Vörös-Keresztegylet*) abonyi fiókegylete. Alapítási éve 1880. Vagyona 56 kor.

Czepléd város árvaháza (Czepléd). Alapított 1897. évben Czepléd város által. A befogadás feltételei: azon gyermekek részesülnek itt ellátásban, akik elhagyottá nem nyilváníthatók és ezen ok miatt az állami menhelybe fel nem vehetők. Az intézet vagyona 737 kor. 34 fill. Az intézet 40 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 40 egyén veit elhelyezve, kiknek ellátása 5065.20 K-ba kerül.

Czeplédi Filler-Egylet (Czepléd). Alapított 1905. évben. Vezetőség: *Takács* József né tiszt, elnök; dr. *Török* Istvánné elnök. Célja: keresetképtelén szűkölködők gyámolítása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 4994 kor. 34 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 500 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 176 egyén.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegetének központi szervezetét és célját 1. a 109. lapon.

Vörös-Keresztegylet*) kiskunfélegyházai fiókegylete. Alapítási éve 1882. Vagyona 1404 kor. 33 fill.

Orsz. Izr. Patronage kunszentmiklósi fiókja**) (Kúnszentmiklós). Alapított 1910. évben. Elnök: *Bauer* Miksa, titkár: *Salgó* Ignác. Vagyona 500 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 900 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 12 egyén.

Kunszentmiklósi r. kath. Spanga-alap (Kúnszentmiklós). Alapították 1860. évben. Az alapítvány jelenleg 48 hold 223 fődből áll, melynek évi bére 620 korona. Célja: elemi iskolai tanulók felruházása. A kedvezmény nyújtásának feltétele: róm. kath. vallás. A kedvezmény odaitélése felől a plébános az iskolaszék ellenőrzése mellett rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 620 kor. készpénz. Ugyanekkor kedvezményben részesült 20 egyén.

Szegyalap a szegény gyermekek felruházására (Kúnszentmiklós). Alapított 1868. évben. Vezetősége a kúnszentmiklósi áll. elemi iskolai gondnokság. Célja: szegény gyermekek felruházása. A támogatásban csak mindennapi iskolába járó tankelesek részesülnek. Vagyona 6911 kor. 56 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 235 kor. 56 fill. Az utolsó évben támogatásban részesült 12 egyén.

Kunszentmiklósi Izr., Nőegylet (Kúnszentmiklós). Célja: szegénysegélyezés. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 6093 kor. 44 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 800 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 8 egyén.

Községi árvaház (Nagykörös). Alapított 1883. évben. A befogadás feltételei: 15 éven aluli életkor és árvaság. Az intézetnek vagyona nincs, kiadásait a városi pénztár fedezi. Az intézet 10 fiú és 20 leány befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 30 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed 15 éven aluli gyermekeknek teljes ellátására és a tanulási időn túl való gondozására.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

**) Az Orsz. Izr. Patronage-Egyesület célját és szervezetét l. a 100. lapon.

h) Szolnok és környéke.

Szabadkőműves páholy (kör) (Szolnok). Működésének adatai hiányoznak. A szabadkőműves páholyok működésének általános ismertetését lásd 111. lapon.

Szegény Tanulókat Segélyző Egyesület (Szolnok). Alapított 1898. évben. Elnöke *Eötvös* K. Lajos dr. Célja: szegény tanulók segélyezése étellel és ruházattal. A támogatás nincs feltételhez kötve. Jövedelme adományokból áll. Az utolsó évben támogatásban részesült 380 egyén.

Tepper József-féle szegénysorsú gyermekek felruházására szolgáló alapítvány (Abádszalók). Alapította *Tepper* József az 1898. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 300 kor. Célja: szegénysorsú gyermekek felruházása. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől az izr. hitközség előjárósága (Abádszalók) rendelkezik. Közlebbi adataink nincsenek.

Tepper-féle kiházasítási alap (Abádszalók). Alapította *Tepper* József az 1898. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 2000 kor. Célja: szegénysorsú hajadonok kiházasítása. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől az abádszalóki izr. hitközség előjárósága (lak. Abádszalók) rendelkezik. Kedvezményben részesült 2 egyén.

Napközi Otthon (Czibakháza). Évi jövedelme önkéntes adományokból áll. A támogatás kiterjed iskolásgyermeknek a téli hónapok alatt meleg étellel való ellátására. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben ellátásban részesült 90 egyén.

Gróf Szapáry József és báró Óváry Anna-féle iskolai alapítvány (Fegyvernek). Alapított az 1884. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 2000 kor. Célja: szegény iskolásgyermek tanszerekkel és ruhaneműekkel való „ellátása. A kedvezmény nyújtásának feltétele: róm. kath. vallás és tanköteles kor. A kedvezmény odaítélése felől az iskolaszék rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 80 kor. értékű természetben nyújtott kedvezmény (tanszerek). Ugyanekkor kedvezményben részesült 150 egyén.

Varga Katalin-féle róm. kath. iskolai alap (Jákóhalma). Alapította *Varga Katalin* az 1907. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 300 kor. Célja: szegénysorsú gyermekek felruházása. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől a mindenkori jákóhalmai plébános rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 12 kor. értékű természetben nyújtott kedvezmény (ruházat). Közlebbi adataink nincsenek.

Nagy Klára-féle róm. kath. iskolai alap (Jákóhalma). Alapította *Nagy Klára* az 1896. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 200 kor. Célja szegénysorsú iskolásgyermek segélyezése. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől a jákóhalmai plébános rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 12 kor. készpénz. Közlebbi adataink nincsenek.

Ficzek Károly-féle iskolai alapítvány (Jákóhalma). Alapította *Ficzek Károly* az 1902. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 200 kor. Célja szegénysorsú iskolásgyermek segélyezése tankönyvekkel. A kedvezmény nyújtásának feltétele: szegénység, róm. kath. vallás. A kedvezmény odaítélése felől a mindenkori jákóhalmai plébános rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 12 kor. értékű természetben nyújtott kedvezmény (tanszer). Közlebbi adataink nincsenek.

Fiezek-féle iskolai alapítvány (Jákóhalma). Alapította *Ficzek Károly* az 1880. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 200 kor. Célja: iskolásgyermek segélyezése tankönyvekkel. A kedvezmény nyújtásának feltétele: szegénység, róm. kath. vallás és tanköteles kor. A kedvezmény odaítélése felől a mindenkori jákóhalmai plébános rendelkezik. Az utolsó évben kiosztás alá került 12 kor. értékű természetben nyújtott kedvezmény (tanszer). Közlebbi adataink nincsenek.

Az Orsz. Izr. Patronage Egyesület helyi bizottsága*) (Jászberény). Alapított 1910. évben. Elnök: dr. *Gyárfás Ferenc*; jegyző: *Szabó Adolf*. Közlebbi adataink nincsenek.

Jászberényi Gyermeksegítő Egyesület (Jászberény). Alapított 1908. évben. Vezetőség: *Erdős András* elnök; *Bartha*

*) Az Orsz. Izraelita Patronage Egyesület központi szervezetét és célját 1. fentebb a 100. lapon.

Béla alelnök; *Anrander* Andor titkár. Célja szegény tanulók felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Jövedelme tagsági díjakból áll. Az utolsó évben támogatásban részesült 64 egyén.

Jászberényi Nőegylet árvaháza (Jászberény, Árvaház-utca 10.) Alapított 1891. évben. Vezetősége: Özv. *Hrabéczy* Imréné elnök; *Békési* Gyula titkár. A nőegylet szegénységélyezéssel is foglalkozik. A befogadás feltételei: 6–12 éves árvaleányok vétetnek fel az árvaházba. A felvétel felől az egylet választmánya rendelkezik. Az intézet vagyona 26.443 kor. ebből 13.288 kor. értékű ingatlan. Az intézet 12 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 7 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed árvaházi nevelésre és házi szegények segélyezésére. Havi segélyt 7 szegény kapott.

Jászberényi m. kir. földművesiskola (Jászberény). Alapított 1896. évben. Az intézet kebelében a következő ingyenes helyek állanak fenn: A m. kir. földm. minisztérium 8 helyet tart fenn; Szolnok város közönsége 1 helyet tart fenn szolnoki ifjak részére; Jász-N.-Kún. Szolnok m. közönsége 5 helyet tart fenn megyei születésű ifjak részére; Jászberény város közönsége 8 helyet tart fenn megyei születésű ifjak részére; dr. Orlay Antal-féle alap 1 helyet tart fenn jászfelső járási ifjak részére; Jász-árokszállás község 1 helyet tart fenn jászárokszállási ifjak részére. A felvétel felől a földművelésügyi miniszter, ill. az ingyenes helyet fenntartó város, megye rendelkezik. Az intézet 30 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 30 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a földműves tanulóknak a 2 éves tanfolyam alatti ellátására és oktatására.

Szegény iskolásgyermekek alapítványa (Jászkísér). Az alapítvány jelenlegi összege 7373 kor. 52fill. Célja: szegény gyermekek segélyezése ruhával és lábbelivel. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. Közlebbi adataink nincsenek.

Risneralap (Jászkísér). Az alapítvány jelenlegi összege 671 kor. 16 fill. Célja: szegénysorsú gyermekek segélyezése. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. Közlebbi adataink nincsenek.

Vörös-Keresztegylet*) karczagi fiókegylete. Alapítási éve 1889. Vagyona 741 kor. 48 fill.

Vörös-Keresztegylet*) karczagvidéki választmánya. Alapítási éve 1882. Vagyona 213 kor. 46 fill.

Karczagi m. kir. földműves iskola (Karczag). Alapított 1889. évben. Az iskolában a köv. ingyenes helyek vannak; M. kir. földmív. minisztérium 8 helyet tart fenn, Jász N.-Kún Szolnok m. közönsége 5 helyet tart fenn, Karczag város 5 helyet tart fenn. A befogadás nincs feltételekhez kötve. Az ingyenes helyeken a felvétel felől a miniszter, a megye alispánja, ül. a városi tanács rendelkezik. Az intézet 30 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 30 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed 2 évi oktatásra és ellátására.

József Főherczeg Szanatórium Egyesület karczagi fiókja (Karczag). Alapított 1904. évben. Elnöke: Horváth Ferencné. Célja: szegénysorsú tüdőbetegek gyógyítási költségeinek fedezése. Alaptőke nincs, az évenként befolyó Összeget a központi pénztár kezeli. Közlelbbi adataink nincsenek.

Karczagi Leányegyesület (Karczag). Alapított 1910. évben. Elnöke: Máté Margit. Célja: nők, különösen iskolás leányok segélyezése pénzzel, ruházattal. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 300 kor. Közlelbbi adataink nincsenek.

Nagykunkarczagi Jótékony Nőegylet. (Karczag). Alapított 1896. évben. Elnöke: Özv. Szentesi Tóth. Jánosné. Célja: szegények segélyezése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 4000 kor. 00 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 800 kor.

Karczagi Izr. Nőegylet (Karczag). Alapított 1878. évben. Elnöke: Dr. *Túri* Manóné. Célja: szegények segélyezése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 3500 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1000 kor.

Református Emberbaráti Szövetség (Kisújszállás). Alapított 1908. évben. Elnöke: Nagy István. Célja: munkaképtelenek segélyezése és árva gyermekek gondozása. A támogatás

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

feltétele: ref. vallás, árvaság és munkaképtelenség. Vagyona 900 kor. és megfelelő ingatlan. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 900 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 9 egyén. Az egyesület 6 növendék részére árvaházat tart fenn.

Izraelita Nőegylet (Kisújszállás). Az alapítvány jelenlegi Összege 2000 kor. Célja: árva gyermekek gondozása, felruházása és szegények segélyezése. A kedvezmény nyújtásának feltételei: izraelita vallás és szegénység. A kedvezmény odaítélése felől a közgyűlés rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 800 kor. készpénz.

Kisújszállási ev. ref. segélyalap (Kisújszállás). Az alapítvány jelenlegi összege 37.000 kor. Célja: árva gyermekek gondozása felruházása és szegények segélyezése. A kedvezmény nyújtásának feltétele: ref. vallás és szegénység. A kedvezmény odaítélése felől a közgyűlés rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 3000 kor. készpénz.

Árva el. isk. növendékek ruháztatási és könyvtár alapja (Kisújszállás). Az alapítvány jelenlegi összege 39.652 kor. 58 fill. Célja: árva el. isk. növendékek felruházása és könyvekkel való ellátása. A kedvezmény nyújtásának feltételei: ref. vallás, magyar származás és szegénység. A kedvezmény odaítélése felől a ref. egyház presbitériuma rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 2260 kor. 96 fill, értékű természetben nyújtott kedvezményt (ruházat, ingyenes tankönyvek). Ugyanekkor kedvezményben részesült 196 egyén.

Kunmadarasi Izr. Nőegylet (Kunmadaras). Alapított 1895. évben. Célja: szegények és betegek segélyezése, gyermekek védelme. A támogatás nincs feltételhez kötve. Jövedelme tagdíjából áll. Közlebbi adataink nincsenek.

»Bánhegyesi«-féle egyházi alapítvány (Kunmadaras). Alapított 1910. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 200 kor. Célja: a hatodik elemi osztályt elvégzett fiú-növendékek jutalmazása. A kedvezmény nyújtásának feltétele: a hatodik elemi osztály sikeres elvégzése. A kedvezmény odaítélése felől az egyházi és iskolai előjáróság rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 10 kor. készpénz. Ugyanekkor kedvezményben részesült 1 egyén.

»Névtelen« egyházi árva alapítvány (Kunmadaras). Alapítástott 1910. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 500 kor. Célja: elemi iskolás árvák, különösen cigánygyerekek felruházása és segélyezése tankönyvekkel. A kedvezmény nyújtásának feltétele: református vallás és tanköteles kor., cigányok előnyben részesülnek. A kedvezmény odaítélése felől a ref. presbitérium rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 25 kor. készpénz. Ugyanekkor kedvezményben részesült 4 egyén.

»Eszenyi Bálintné«-féle alapítvány. (Kunmadaras). Alapítástott 1910. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 3000 kor. Célja: elemi iskolás árvák segélyezése, könyvekkel és ruhával. A kedvezmény nyújtásának feltétele: református vallás és tanköteles kor. A kedvezmény odaítélése felől a református presbitérium rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 100 kor. készpénz. Ugyanekkor kedvezményben részesült 8 egyén.

Az Országos Gyermekvédő Liga helyi bizottsága*) (Kúnszentmárton). Alapítástott 1907. évben. Vezetőség: Dr. *Tánczos* Miklós elnök, dr. *Kovács* József jegyző, dr. *Barna* Domokos védő. Célja: Büntettes fiatakorúak jogvédelme, a pártfogó teendők ellátása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben jogvédelemben részesült 14 egyén.

Gyermekfelruházási alap (Kúnszentmárton). Az alapítvány jelenlegi összege 9358 K 37 f. Célja: Szegény gyermekek felruházása és segélyezése. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került a fenti összeg egy évi kamata. Ugyanekkor 128 egyén ruházatot és 43 egyén a téli hónapokban ebédet kapott.

Szabadkőműves páholy (kör) (Mezőtúr). Működésének adatai hiányoznak. A szabadkőműves páholyok működésének általános ismertetését lásd a 111. lapon.

Fiatakorú terheltek jogvédő-bizottsága (Mezőtúr). Alapítástott 1909. évben. Elnöke: *Gergely* Antal. Célja: Fiatakorú büntettek elhelyezése, felügyelete. A támogatás nincs feltételhez kötve. Közlebbi adataink nincsenek.

*) Az országos gyermekvédő liga központi szervezetét 1. a 86. lapon.

Mezőtúri Népségítő Egyesület (Mezőtúr). Alapított 1906. évben. Elnöke: *Spett* Ernő. Célja: Gyermekvédelem, oktatás, állasközvetítés, segélyezés, elhelyezés. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona nincs.

Mezőtúri Szeretet Szövetség (Mezőtúr). Alapított 1901. évben. Célja: Elhagyott gyermekek gondozása, ruházása, gyermekágyas nők támogatása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 610 K. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1070 K.

Mezőtúri ref. egyház segélyalapja (Mezőtúr). Alapított 1645. évben. Célja: Elemi iskolai oktatás, szegény gyermekek segélyezése tanszerekkel és ruházattal. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 42.000 K. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 3500 K. Az utolsó évben oktatásban 1500, ruhásegélyben 250, tankönyv-segélyben 300 egyén részesült.

Református Szeretet Szövetség (Rákóczi falva). Alapított 1908. évben. Elnöke: a mindenkor ref. lelkész. Célja: gyermekek felruházása, ételmezése és segélyezése. A támogatás feltétele: ref. vallás, ilyenek nem létében a község szegényei segélyeztetnek. Jövedelme tagsági díjakból áll. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 40 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 3 egyén.

Szondy-Bonyhai alapítvány (Tiszabura). Alapította *Bonyhai* Zsuzsanna, az 1876. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 242 K. Célja: árva gyermekek felruházása. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől a mindenkor tiszaburai ref. lelkész rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 19 K 50 f. készpénz.

Árvaház-alap (Túrkeve). Alapított 1899. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 15.393 K 02 f. Célja árvaház létesítése. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől Túrkeve város rendelkezik. Az alap ez idő szerint még gyümölcsötzetőleg kezeltetik, eddig kedvezményt senkinek sem adott.

Szegény gyermekek felruházási és étkezési alapja (Túrkeve). Célja: szegény gyermekek felruházása és a téli hónapok alatt ételmezése. A támogatás feltétele: ref. vallás, tanköteles kor,

Vagyona 15.791 K 09 f. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 631 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 24 egyén,

2.

A fiataikorúak székesfehérvári felügyelő hatósága.

A fiataikorúak székesfehérvári felügyelő hatóságának tisztviselői és tagjai. Elnök: Dr. *Prohászka* Ottokár székesfehérvári római kath. megyés püspök, helyettes elnöke: *Geiger* Dezső kir. törvényszéki elnök. Tanácselnökei: *Ujházy* Sándor kir. főügyészi helyettesi címmel és jelleggel felruházott kir. ügyész, *Várady* Károly kegyesrendi áldozár, tankerületi kir. főigazgató és *Schauer* Flóris kir. tanfelügyelő. Titkár: Dr. *Borsos* Endre kir. törvényszéki bíró.

Kinevezett tagok: *Ármos* Jenő fehérmegyei gazdasági egyesületi titkár, dr. *Czapáry* László cisztercita rendi áldozár, iskolaszéki elnök, dr. *Dalmaj* Gézné, *Gáncs* Jenő ág. ev. lelkész, *Havranek* Antal a székesfehérvári építőiparosok szövetségének alelnöke, *Katona Horváth* István plébános, *Kelemen* Béla állami főreáliskolai igazgató, dr. *Lauschmann* Gyula megyei főorvos, *Matshássy* Róza községi felsőbb leányiskolái igazgató, *Medgyesy* József elemi iskolai tanító, *Miklós* Géza ref. lelkész, *Naszály* József kir. ipar felügyelő, dr. *Pataky* Ármin. kir. törvényszéki orvos, *Pék* János felső kereskedelmi iskolai igazgató, *Pisky* László a kereskedelmi társulat alelnöke, *Raies* Demeter gör. kel. lelkész, dr. *Révy* Ferenc, a megyei Szentgyörgy közkórház igazgató főorvosa, *Say* Ferenc, a székesfehérvári ipartestület és építőiparosok szövetségének elnöke, dr. *Schlamadinger* Jenőné, a székesfehérvári és fehérmegyei rabsegélyző egyesület választmányi tagja, dr. *Steinherz* Jakab rabbi, *Szepesy* Gézné, a jótékony nőegylet választmányi tagja, *Szirkbek* József, községi elemi iskolaigazgató, gróf *Szögyény-Marich* Julia, alapítványi hölgy, a székesfehérvári jótékony nőegylet védnöke és a nővédő egyesület elnöknője, báró *Wense* Róza, udvarhölgy, a nővédő egyesület alelnöknője, *Wertheim* Armin, a székesfehérvári kereskedelmi

társulat elnöke, *Zalai* Mihály, cisztercitarendi áldozár, gimnáziumi igazgató.

A 27400/909. I. M. számú rendelet 4. §-ának I. pontja alapján tagok: 1. *Bodányi* László kir. törvényszéki bíró, 2. *Hrabovszhy* Aurél kir. ügyész, 3. Dr. *Szabady* József és dr. *Krausz* Emil ügyvédek, 4. Dr. *Hattyuffy* Dezső megyei árvaszéki elnök, 5. Dr. *Sáára* Gyula városi árvaszéki elnök és polgármester, 6. Dr. *Schlamadinger* Jenő, megyei tiszti főügyész, az alispán állandó helyettese. 7. *Schaller* Flóris, kir. tanfelügyelő.

A 27400/909. I. M. számú rendelet 4. §-ának III. pontja alapján tag: *Mészáros* Sándor, a székesfehérvári kir. javítóintézet igazgatója.

A felügyelő hatóság elnöke a tagokat egy tanácsba osztotta be.

A székesfehérvári felügyelő hatóság területén fennálló intézmények:

Vörös-Keresztegylet*) fehérmegyei választmánya. Alapítási éve 1881.

Vörös-Keresztegylet*) székesfehérvári választmánya. Alapítási éve 1880. Vagyona 3714 kor. 29 fill.

Székesfehérvári kir. javítóintézet. Alapított 1895. évben. Vezetősége: *Mészáros* Sándor, kir. javítóintézeti igazgató. Az intézet az 1908: XXXVI. t.-c. (Bn.) 17. §. 3. pontja alapján javítónevelésre ítélt fiatakorúak nevelésére szolgál. A felvétel felől a magyar kir. igazságügy miniszter rendelkezik. Az intézet 150 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben átlag 146 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a fiatakorúaknak 21 éves korukig való nevelésére és munka oktatására.

Városi árvaház (Székesfehérvár). Alapított 1874. évben. A befogadás feltételei: 6-15 éves életkor és árvaság. Az intézet vagyona 329.431 K.***) Az intézet 20 fiú és 20 leány befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 40 egyén volt

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

**) Ehhez fog járulni dr. Nagy Sándor 400.000 koronás alapítványa, amely most van tárgyalás alatt.

elhelyezve. A támogatás kiterjed a növendékek felügyeletére és gondozására a tanítási időközön kívül.

Vasárnapi inas-otthon (Székesfehérvár). Alapított 1907-i évben. Évi jövedelme 480 K. A támogatás kiterjed a tanulók erkölcsi oktatására és szabad idejükben való szórakoztatására. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben az otthonnak 245 tagja volt.

Bennlakásos inas-otthon (Székesfehérvár). Alapított 1910. évben. A befogadás feltételei: a tanuló szülői vidéken lakjanak s mint iparostanonc tényleg alkalmazásban legyen. Az intézet kiadásait az állam fedezi. Az intézet hat egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben hat egyszemélyes volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a tanulóknak lakással és élelemmel való ellátására.

Székesfehérvári Kath. Nő védőegyesület (Székesfehérvár). Vezetőség: *Szögyény-Marich* Julia elnök. Célja: Katholikuss nők vallás-erkölcsi nevelése ismertető előadások, összejövetelek tartása által. A támogatás feltétele: római kath. vallás. Az utolsó évben támogatásban részesült 120 egyén. Közlelbi adataink nincsenek.

Székesfehérvári Ref. Nőegylet (Székesfehérvár). Alapított 1887. évben. Vezetőség: *Molnár* Béláné elnök, *Miklós* Géza titkár. Célja: Szegénysorsú iskolás gyermekek felruházása. A támogatás feltétele: ref. vallás és tanköteles kor. Vagyona 12.108 K 26 f. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1.226 K 19 f. Az utolsó évben támogatásban részesült 78 egyén.

Székesfehérvári Jótekonv Nőegylet (Székesfehérvár). Alapított 1867. évben. Vezetőség: *Szögyény-Marich* Julia védnök, özv. *Kari* Józsefnő elnök, *Fittler* Béláné alelnök, *Reh* Istvánné pénztárnok, dr. *Eisenbarth* Ferenc titkár. Célja: szegények segítése, iskolás gyermekek felruházása, népkonyha tartása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 24.314 K. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 10.000 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 300 egyén. Az egylet a három téli hónapban az Erzsébet-népkonyhát tartja fenn, ahol 50-60 szegény nyer ingyenes ellátást. A népkonyha a várostól évi 1000 K segélyben részesül.

Székesfehérvári Izr. Krajcáregylet (Székesfehérvár). Alapított 1869. évben. Vezetőség: *Deutsch* Ignácné elnök, *Wertheim* pálné pénztáros, *Wertheim* Pál titkár. Célja: szegénysorsú gyermekek felruházása. A támogatás feltétele: izraelita vallás és tanköteles kor. Vagyona 19500 K. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 4000 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 110 egyén.

A csákvári irgalmas nővérek leánynevelő intézete (Csákvár). Alapított gróf *Esterházy* Miklós Móricné által. A befogadás feltételei: római kath. vallás, árvaság és 3–14 éves életkor» A felvétel felől gróf *Esterházy* Miklós Móricné rendelkezik. Kiadásait a grófnő fedezi. Az intézetnek vagyona nincs. Az intézet 14 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 16 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a növendékek felügyeletére és népiskolai oktatására.

Gróf *Esterházy*-féle földművesiskola (Csákvár). Alapított 1891. évben. Vezetőség: *Paulini* Béla igazgató, *Szilárd* Gyula tanár. A befogadás feltételei: keresztény vallás, legalább 17 éves életkor, magyar származás. A felvétel felől gróf *Esterházy* Miklós Móric rendelkezik. Az intézet évi kiadása 15.500 K. Az intézet 22 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 20 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed gazdasági népiskolai előképzettség nyújtására.

Csákvár-Gesztes uradalmi kórház (Csákvár). A befogadás feltételei: a kórházban mindenki ingyen kezeltetik és ápolta tik. Közlelbbi adataink nincsenek.

Vörös-Keresztegylet*) móri fiókegylete. Alapítási éve 1900. Vagyona 3312 kor. 78 fill.

Moóri Jótékony Nőegylet (Moór). Alapított 1873. évben. Vezetőség: Dr. *Szauer* Györgyné elnök, *Jókay* Endre titkár. Célja: szegények segélyezése, leányiskola és óvoda fentartása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 3000 K és megfelelő iskolaépület. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1000K. Moóri Izraelita Nőegylet (Moór). Alapított 1872. évben.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

Célja: szegények segélyezése, iskolás gyermekek felruházása, szegény leányok kiházásítása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 6377 K 24 f. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1000 K.

Vörös-Keresztegylet*) nagyláng-kálózi fiókegylete. Alapítási éve 1880. Vagyona 27751 kor. 83 fill.

Vörös-Keresztegylet*) sárbogárdi fiókegylete. Alapítási éve 1898. Vagyona 80 kor.

3

A fiatakorúak debreczeni felügyelő hatósága.

A fiatakorúak debreczeni felügyelő-hatóságának tisztviselői és tagjai. Elnöke: *Domahidy* Elemér, Hajdú vármegye és Debreczen szabad királyi város főispánja, az országos gyermekvédő liga debreczeni választmányának alelnöke. Helyettes elnöke: *Kazinczy* Gábor, kir. ítélőtáblabírói cím- és jelleggel felruházott nyugalmazott járásbíró, a vöröskereszt egyeslet választmányi tagja. Tanácselnökei: *Gáthy* Bálint kir. ügyész, dr. *Kenézy* Gyula orvos, a bábaképzőintézet igazgató-tanára. Titkár: *Csihy* Lajos ref. lelkész, teológiai tanár.

Kinevezett tagjai: *Almási* Miksa izr. felekezeti elemi iskolai tanító, *Andreanszky* Olga felsőleányiskolai igazgatónő, patronage-egyesületi választmányi tag, dr. *Balkányi* Miklósné a debreczeni izr. nőegylet elnöknője, *Balogh* Mihály gör. Jsath, prépost, püspöki külhelynök, patronage-egyesületi díszelnök, *Barta* Mihály lakatosmester, *Bedé* László ref. lelkész, patronage-egyesületi díszelnök, *Berger* Mórincé a debreczeni jótékony nőegylet választmányi tagja, *Bihy* Károly ref. esperes, dr. *Both* István ref. gimn. tanár, dr. *Bruckner* Ernő orvos, m. kir. államvasuti egészségügyi tanácsos, dr. *Brunner* Lajos orvos, dr. *Burger* Péter orvos, *Csaponyi* Ignác római kath. plébános, címz. kanonok, dr.

*) A Magyar szentkorona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

(*Jsilcos* Sándor közkórházi osztályvezető főorvos, *Czell* Vilmos föld-birtokos, *Dávid* Mihály ref. felekezeti elemi népiskolai tanító, *Dávid* Sándor ref. felekezeti népiskolai tanító, *Dávidházy* Kálmán a kerületi munkásbiztosító pénztár elnöke, *Debreczeni* Jenő gázgyári igazgató, *Debreczeni* Károly csizmadiamester, dr. *Derekassy* István orvos, a debreczeni mentőegyesület orvosa, *Dénes* Lajos kir. törvényszéki bíró, *Duszik* Lajos ág. hitv. ev. lelkész, *Eördögh* Virgilné patronage-egyesületi választmányi tag, özv. dr. *Eröss* Lajosné, játékony nőegyleti alelnöknő, *Fazekas* Sándor reáliskolai tankerületi főigazgató, *Fényes* Vincéné, *Fráter* Erzsébet, a debreczeni játékony nőegylet alelnöknője, dr. *Fráter* Imre orvos, *Fürth* Ferenc főrabbi, *Gaszner* Géza, a debreczeni első takarékpénztár cégjegyzője, *Gáthy* Bálint, kir. ügyész, *Géresy* Vilmosné, a debreczeni ev. fillér egyesület alelnöknője, *Gönczy* Antal, gör. kath. lelkész, dr. *Grünwald* Zsigmondné, patronage-egyesületi választmányi tag, dr. *Gulyás* István, ref. főgimnáziumi tanár, *Gyenge* Mihályné, *Keheiein* Károly, prépost-kanonok, *Hertelendy* Jenő tanító, árvaházi igazgató, dr. *Horváth* Károly közkórházi osztályvezető főorvos, *Hubán* Gyula, gör. kath. lelkész, dr. *Jászi* Viktor, egyetemi magántanár, jogakadémiai tanár, *Jékey* Károlyné, *Jordán* Sándor, főrabbi, *Jungreis* Arthur rabbi, *Kalmár* Ignác, ref. felekezeti elemi népiskolai tanító, *Karay* Sándor ref. főgimnáziumi igazgató, *Kazinczy* Gáborné, *Kádár* Géza ref. lelkész, *Kerégyártó* József ref. felekezeti elemi népiskolai tanító, *Kincs* Gyuláné, *Kincs* Miklósné, *Kostya* János aranyművesmester, dr. *Kovács* Gábor jogakadémiai tanár, Gy. *Kovács* József ref. segédlelkész, *Krausz* Vilmos főrabbi, *Kúrián* Gyula órásmester, *Kursinszky* László római kath. felekezeti elemi népiskolai tanító, *Kúti* Zsigmond izr. felekezeti elemi népiskolai igazgató-tanító, özv. *Léderer* Mihályné, a debreczeni izr. nőegylet alelnöke, dr. *Legányi* Gyula orvos, *Lippe* József izr. felekezeti elemi népiskolai tanító, *Löwy* Miksáné, *Materny* Lajos ág. ev. főesperes, *Megyery* Kálmán fodrázmester, *Mitrovich* Elek gör. kath. esperes, *Nóvák* Márton római kath. felekezeti elemi népiskolai tanító, dr. *Pap* Györgyné, *Papp* János gör. kath. esperes, dr. *Papp* Tibor, jogakadémiai igazgató, patronázs egyesületi díszelnök, ifj. báró *Perényi* Zsigmondné, patronázs

egyesületi védnöknő, id. *Piros* József tímármester, dr. *Copper* Alajos orvos, *Polszner* Adolf ág. hitv. ev. felekezeti elemi népiskolai tanító, dr. *Récsey* Elek római kath. plébános, kegyesrendi házfőnök, *Richl* Antal földbirtokos, *Rickl* Géza földbirtokos, *Salánhi* Ferenc gubásmester, *Sass* Béláné, jótékony nőegyleti alelnöknő, dr. *Somossy* Miklósné, *Schnéhli* Jánosné, *Szabó* József kocsi gyártómester, *Szabó* Sándorné, patronage-egyesületi elnöknő, *Szegedy* Gyula ügyvéd, kamarai elnök, patronage-egyesületi díszelnök, *Szöllösy* Antal polgármester, patronage-egyesületi díszelnök, dr. *Szűcs* Gézané, a debreceni Szent Erzsébet-nőegylet választmányi tagja, *Szvoboda* Mihály, állami erdőmérnök, *Szvoboda* Mihályné, *Tordai* János pintérmester, *K. Tóth* Kálmán ref. lelkész, dr. *Tüdös* Kálmán városi főorvos, *Újhelyi* Andrásné, a József főherceg Szanatórium debreceni fiókjának társelnöknője, özv. *Uray* Gézané, *Varga* Imre mészárosmester, *Varga* Károly cipész-mester, *Varjassy* Imre kovácsmester, *Veresné-Szathmáry* Teréz a debreceni jótékony nőegylet örökös elnöknője, *Vécsey* Zoltán földbirtokos, dr. *Wekerle* Lászlóné, patronage-egyesületi választmányi tag.

A 27400/909. I. M. számú rendelet 4. §-ának I. pontja alapján tagok:

1. *Soltész* Endre kir. járásbíró és *Toby* István kir. tvszéki bíró.
2. *Gáthy* Bálint, kir. ügyész.
3. Dr. *Dóczy* Emil ügyvéd és *Beregi-Nagy* Sándor ügyvéd.
4. *Pénzes* Sándor vármegyei árvaszéki elnök, Debrecen szab. kir. város árvaszéki elnöke (ez állás halálozás folytán üreseedésben).
5. *Kovács* Gyula vármegyei alispán és *Kovács* József polgármester.
6. *Csánky* Viktor kir. tanfelügyelő.
7. Dr. *Brohás* Győző, a debreceni állami gyermekmenhely igazgató-főorvosa.

Tanácsbeosztás 1911. évre:

A felügyelő-hatóság elnöke a tagokat két tanácsba osztotta be:
 a) A fiú-tanács. Tanácselnök: *Gáthy* Bálint, b) A női tanács. Tanácselnök: Dr. *Kenézy* Gyula.

A fiatalkorúak debreczeni felügyelő hatóságának területén fenn- álló intézmények:

a) Debreczen és környéke.

M. kir. állami gyermekmenhely.*) (Debreczen). Alapított 1904. évben. Igazgató-főorvos: dr. *Borkés* György. A befogadás feltételei: elhagyottá nyilvánítás az illetékes árvaszék által. A felvétel felől az illetékes gyámhatóság rendelkezik. Az intézet vagyona 500.000 kor. Az intézet 1000 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben s azon kívül 3200 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed az elhagyottá nyilvánított gyermekeknek 15 éves életkorúig való gondozására és ellátására. Évi kiadás 550.000 K.

Debreczeni Patronage Egyesület.***) (A debreczeni áll. menhely épületében). Alapított 1910. évben. Elnök: *Kulin* Imre kir. törvényszéki elnök. Titkár: *Csiky* Lajos, a Ferencz József-rend lovagja (Péterfia-utca 8. sz.) Vagyona 1700 kor. Évi jövedelme 3000 kor. Az intenzívebb működést 1911-ben kezdi meg.

Vörös-Keresztgyelet ***) Debreczen városi választmánya. Alapítási éve 1883. Vagyona 17.347 kor. 84 fill.

Vörös-Keresztgyelet***) hajdumegyei választmánya. Alapítási éve 1885. Vagyona 1705 kor. 16 fill.

Szabadkőműves páholy (kör) (Debreczen). Működésének adatai hiányoznak. A szabadkőműves páholyok szervezetét és működésének általános leírását lásd 111. lapon.

»Therézianum« róm. kath. árvaház (Debreczen, Varga-utca 5. sz.) Alapított 1775. évben. Vezetősége: a debreczeni róm. kath. egyház mindenkori plébánosa, jelenleg *Gróh* Ferenc prépost-plébános. A befogadás feltételei: árvaság, róm. kath. vallás, debreczeni születés s betöltött 5 éves kor. A felvétel felől a róm. kath. egyházközség rendelkezik. Az intézet vagyona 263.231 kor. 32 fill., s ezenkívül 22 kat. hold ingatlan. Az intézet 45

*) A m. kir. állami gyermekmenhelyek központi szervezetét és célját 1. fentebb a 70. lapon.

***) A Patronage Egyletek Országos Szövetségének szervezetét és célját 1. fentebb a 73. lapon.

*****) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztgyeletének központi szervezetét és célját 1. a 109. lapon.

egyén befogadására van berendezve. Az utolsó-évben az intézetben 45 egyén volt elhelyezve és pedig 40 fiú s 5 leány. A támogatás kiterjed úgy a fiú, mint a leányárvák teljes ellátására és neveléseire.

Országos Tanítói Árvaház (Debreczen, II., Simonyi-út 14.) Alapított 1895. évben. Vezetősége: *Hertelendy* Jenő igazgató. Az árvaház tanítóknak 3–16 éves árváit fogadja be. A felvétel felől a vallás- és közoktatásügyi miniszter rendelkezik. Az intézetet az orsz. tanítói nyugdíj- és gyámalap tartja fenn, amelynek vagyona 30,514.325 kor. Ezen alap az árvaház költségeinek fedezésére legutóbbi évben 92.488 koronát adott. Az intézet 160 egyén befogadására van berendezve és pedig 80 fiú és 80 leány számára. Az utolsó évben az intézetben mind a 160 helyet betöltötték. A támogatás kiterjed az árvák teljes ellátására. A növendékek a debreczeni nép- és középiskolákat látogatják.

Veresné Szathmáry Teréz Nőegyleti Árvaház (Debreczen, Péterfia-utca 14–16. sz.) Alapított 1870. évben. Vezetősége: *Fráter* Erzsébet elnök, dr. *Darhó* Jenő titkár. Az árvaházba 5–12 éves leányárvák vétetnek fel, vallás- és nemzetiségi különbség nélkül. A felvétel felől a Debreczeni Nőegylet választmányja (Péterfia-utca 14–16.) rendelkezik. Az intézet vagyona 112.000 kor., ebből 83.000 kor. értékű ingatlan. Az intézet 35 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 28 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed az árvák teljes ellátására. Ezenkívül oktatásban részesült még 7 bejáró leány is.

Lelencházal kapcsolatos Gyermekvédő Egylet. Vezetőség: Gróf *Degenfeld* József elnök. Célja: gyermekvédelem. Vagyona 19.867 kor. 48 fill. Az egyesület még nem segélyez, csak tőkáját szaporítja.

Mária Terézia árvaházi-alap. Alapította a református egyház az 1735. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 200.000 kor. Célja: árva fiúk és leányok segélyezése. A kedvezmény nyújtásának feltétele: debreczeni illetőség, református vallás. A kedvezmény odaítélése felől a debreczeni református egyház presbyteriuma, illetőleg ennek árvaügyi bizottsága rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 19.138 kor. 98 fill. készpénz.

Siketnémák Államilag Segélyezett Intézete (Debreczen, Csapó-utca 5. sz.) Alapított 1903. évben. Vezetősége: *Veszprémy* Zoltán nyug. főispán, a siketnémákat gyámoló egylet elnöke, *Gácsér* József intézeti igazgató. A befogadás feltételei: Felvehető a Hajdú, Szatmár, Szilágy, Szabolcs vármegyéből 7-10 éves mindkét nembeli siketnémák ingyenesen, saját költségükön pedig az ország egész területéről. A felvétel felől a »Siketnémákat Gyámoló Egyesület« igazgatótanácsa rendelkezik. Az intézet vagyona 89.196 kor. 62 fill., ezenkívül az iskolaépület s telek. Évi budget 23.500 kor., állami menhely kötelékébe tartozó gyermekek után legutóbbi évben 5863 K 35 f. volt a tartásdíj; Debreczen városától 2000 kor., többi törvényhatóságtól s községektől pedig 5558 kor. 38 fill., az állandó szubvenció. Az intézet 100 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 85 egyén (50 fiú s 35 leány) volt elhelyezve. A támogatás beszédtanítás, elemi és iparoktatás 8 éven át. A felvett növendékek közül a bentlakó (legutóbbi évben 74) teljes ellátásban részesült, a félbentlakó (2) élelmezésben, míg a bejáró (9) csak oktatásban.

Siketnémákat Gyámoló Egyesület (Debreczen Csapó-utca. 5. sz.) Alapított 1903. évben. Vezetőség: *Veszprémy* Zoltán nyug. főispán, elnök. Célja: a debreczeni áll. segélyezett siketnéma intézetbe járó siketnémák támogatása s a siketnéma intézet fenntartása. A támogatás feltétele: a siketnémák intézetébe való felvétel.

Szegény Iskolás Gyermekek Tápintézete (Debreczen). Alapított 1908. évben. Vezetőség: a Debreczen Izraelita Nőegylet elnöksége; dr. *Bolhányi* József né elnök, *Burger* D. József titkár. Külön vagyona nincs, mivel az izr. nőegylet tartja fenn. A támogatás feltétele: izr. vallás, iskolába járás. Az utolsó évben ellátásban részesült 80 egyén.

Városi népkonyha (Debreczen). Vezetőség a városi tanács és Debreczeni Jótékony Nőegylet, elnöke: *Fráter* Erzsébet. Évi jövedelme 5000 kor. városi szubvenció. A támogatás kiterjed szegények meleg étellel való ellátására. A támogatás feltétele: igazolt szegénység. Az utolsó évben kiosztásra került 32.069 ingyenes és 1505 fizetési adag.

Debreczeni Református Kollégium. Alapított 1526. évben. Vezetősége: a tiszántúli ref. egyházkerület s a tanári kar. Célja: a tanulókat lakással s étellel ellátni. A befogadás feltételei: szegénység, jó tanulás. A felvétel felől a tanári kar rendelkezik. Az intézet vagyona 514.500 kor. Az intézet 500 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 350 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed 80 tanuló teljesen ingyenes, 270 fizetéses tanuló ellátására. Ez utóbbi esetben lakás évi 20, étellelmezés pedig 180 kor.

Andaházy Szilágyi Nevelő Intézet. Alapított 1844. évben. Vezetősége: a tiszántúli ref. püspök, mint főfelügyelő, *K. Tóth* Kálmán ref. lelkész, mint felügyelő, *Sinka* Sándor főgimn. tanár, mint gondnok. Az intézetbe befogadható: ref. vallású, nemes származású s az alapítókkal rokonságban levő 1–6. gimn. osztályú tanuló. Rokonok nem létében bármely ref. vallású, nemes származású, jó tanuló. A felvétel felől a tiszántúli református egyház kerületi közgyűlése rendelkezik. Az intézet vagyona 424.000 kor., ebből 290.000 kor. értékű ingatlan. Az intézet 10 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 9 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a gimnáziumba járó növendékek teljes ellátására, ruházat kivételével.

»Bichur Cholim« Debreczeni Betegsegélyző Egylet (Debreczen, Sas-u. 20. sz.). Alapított 1890. évben. Vezetőség: *Emerich* Arnold elnök, *Kaufmann* Mayer jegyző. Célja: tagjait betegség esetén segélyezni, s gyógykezeltetni. A támogatás feltétele: havi 2 kor. 40 fill. tagsági díj fizetése s izr. vallás. Vagyona 1887 kor. 17 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 4000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 138 egyén.

Debreczeni Paulai Szent Vince Egylet. (Szent Anna-utca 21. szám). Alapított 1895. évben. Vezetőség: *Gröh* Ferenc prépost plébános egyházi, *Vácz* János világi elnök, *Lipcsy* Gyula segédlelkész titkár. Célja: szegény családokat s egyeseket támogatni étellel-miszerre szóló utalványok által. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 1755 kor. 77 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 4000-5000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 140 egyén.

Debreczeni Izr. Szentegylet, Chevra-Kadisa (József kir. herceg-utca 26. sz.). Alapított 1852. évben. Vezetőség: *Stem* József elnök, *Burger* József titkár. Célja: szegények és betegek segélyezése, halottak eltemetése, menház fentartása elaggott szegények számára. A támogatás feltétele: izraelita vallás. Vagyona 116.640 kor. 56 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 5799 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 200 egyén.

Debreczeni Jótékony Nőegylet (Debreczen, Péterfia-utca 14–16. sz.). Alapított 1870. évben. Vezetőség: *Fráter* Erzsébet elnök, dr. *Darkó* Jenő titkár. Célja: szegények segélyezése s árvák neveltetése. A támogatás nincs feltételhez kötve.

Debreczeni Izraelita Nőegyesület. Alapított 1874. évben. Vezetőség: Dr. *Bolhányi* Miklósné elnök, *Burger* D. József titkár. Célja: Debreczeni illetőségű szegények segélyezése, jó tanulók magasabb kiképztetése, leánygyermek felruházása, lelencek fölötti patronage, tüdőbetegek szanatóriumában 1-2 egyén ápoltatása, (alapítványa is van e célra), szegény iparosok számára iparigazolvány kiváltása. A támogatás feltétele: az izraelita vallás. Vagyona 36.000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 6000 kor.

Szent Erzsébet Nőegylet (Debreczen). Alapított 1907. évben. Célja: szegények segélyezése, pénzzel, élelmiszerral, ruházzal, gyermekkórház felállítás. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 28.937 kor. 71 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 4000–5000 kor.

Ágostai Evangélikus Filléregylet (Debreczen). Alapított 1900. évben. Vezetőség: Dr. *Horvay* Róbert titkár. Célja: szegény ág. ev. iskolás gyermekek ellátása könyv és ruhaneműekkel. A támogatás feltétele: ág. ev. vallás, szegénység, iskolába járás. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 250-300 kor.

Felolvasó Esték Bizottsága (Debreczen). Alapított 1906. évben. Vezetőség: Dr. *Lóhy* Béla róm. kath főgimn. igazgató. Célja: tanulók segélyezése. A támogatás feltétele: szegénység s jó tanulás. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 3000–4000 kor. Az utolsó évben pénzbeli támogatásban részesült 13 egyén, 4 család, ruhaneműt kapott 242 gyermek.

Debreczeni Szakirányú Pincériskola (Debreczen, Miklós-utca 3. sz.). Alapított 1902. évben. Vezetőség: *Polster* Adolf igazgató. Elnök: *Hauer* Bertalan, az ipartársulat elnöke. Vagyona nincs. Évi jövedelme 1500 kor. szubvenció s a befolyó adományok. A támogatás kiterjed a pincértanoncok oktatására s a támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben oktatásban részesült 31 egyén.

Debreczeni Kereskedő Ifjak Társulata. Alapított 1867. évben. Vezetőség: *Konisch* Kornél női divatkereskedő (lakik: Piac-utca) elnök, *Barra* Gyula főkönyvelő (lakik: Nap-utca 2. sz.). Célja: állás nélküli kereskedelmi alkalmazottak segítése, a tagok szórakoztatása s művelése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 150–160 kor.

Elhagyott gyermekek segélyalapja. Alapította Debreczen szab. kir. város. Az alapítványt jelenleg a város által adott évi 10.000 kor. összeg képezi. Célja: debreczeni illetőségű, elhagyott gyermekek neveltetése. A kedvezmény nyújtásának feltétele: hogy az árvaszék a debreczeni illetőségű gyermeket elhagyottnak nyilvánítsa. A kedvezmény odaítélése felől a városi szegényügyi bizottság rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 10.000 kor. készpénz. Ugyanekkor kedvezményben részesült 73 egyén.

Messzena alap (Debreczen). Alapították az 1813. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 95.835 kor. 96 fill. Célja: iparos tanulók s ifjú iparosok továbbképzésére 400–400 koronás, kezdőiparos segélyezésére 600 kor. összeget fordítani. A kedvezmény nyújtásának feltétele: debreczeni illetőség. A kedvezmény odaítélése felől Debreczen város tanácsa rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 1050 kor. készpénz. Ugyanekkor kedvezményben részesült 2 egyén.

Reviczky-Orosz ösztöndíj alap (Debreczen). Alapították az 1815. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 296.397 kor. 20 fill. Célja: a családból leszármazott ifjak számára ösztöndíjat nyújtani. A kedvezmény nyújtásának feltétele: a Reviczky-Orosz családokból való leszármazás s jó tanulás. A kedvezmény odaítélése felől Debreczen város tanácsa rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 5650 kor. készpénz-ösztöndíj. Ezen kedvezményben részesült 7 egyén.

Kövesdi János-féle alap (Debreczen). Az alapítvány jelenlegi összege 149.000 kor., amelyből 125,000 kor. ingatlanba van elhelyezve. Célja: árva gyermekek felruházása. A kedvezmény nyújtásának feltétele: árvaság, debreczeni illetőség. A kedvezmény odaítélése felől a városi tanács rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 4000 kor. értékű természetben nyújtott ruházat.

Vörös-Keresztegylet*) derecskői fiókegylete. Alapítási éve 1890. Vagyona 1544 kor. 66 fill.

Vörös-Keresztegylet*) egykeszei fiókegylete. Alapítási éve 1884. Vagyona 208.24 kor.

Vörös-Keresztegylet*) haj du-bösz örményi fiókegylete. Alapítási éve 1885. Vagyona 762.51 kor.

Hajdúböszörményi ifjúsági Egyesület. Alapított 1900. évben. Vezetőség: *Kovács* Gábor, *Tardi* Sándor és *Egressy* Elek népiskolai tanítók. Célja: az ifjúság társadalmi, valláserkölcsi és szakszerű nevelése. A támogatás nincs feltételhez kötve: Vagyona 200 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 120 egyén.

Vörös-Keresztegylet*) hajdu-szoboszlói fiókegylete. Alapítási éve 1879. Vagyona 526 kor. 15 fillér.

Hajdúszoboszlói Jótékony Nőegylet. Alapított 1884. évben. Vezetőség: *Ozv. Korner* Istvánné elnök, *özv. Szívós* Gézané h.-elnök, g. *Tóth* Jánosné, *Závory* Béláné alelnökök, *Bélteky* Lajos, ref. lelkész titkár. Célja: állandó havi, szükség esetén rögtöni segélyezés s iskolás gyermekek felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 6767 kor 15 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1000 kor. Az utolsó évben havi segélyben részesült 43 egyén.

Hajdúszoboszlói Izr. Nőegylet. Alapított 1910. évben. Vezetőség: *Guttman* Dávidné elnök. Célja hajdúszoboszlói szegények, özvegyek és árvák segélyezése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 550 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 135 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 15 egyén.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegylet központi tervezetét és célját l. a 109. lapon.

Vörös-Keresztegylet*) kalbai fiókegylete. Alapítási éve: 1887. Vagyona 212 kor. 98 fill.

Vörös-Keresztegylet*) püspökladányi fiókegyesülete. Alapítási éve: 1889. Vagyona 3256 kor. 99 fill.

Püspökladányi Izraelita Nőegylet. Alapított 1890. évben. Vezetőség: *Róth* Józsefné elnök, *Újvári* Adolf titkár. Célja: gyermekágyasok, szegények segélyezése, leányok kiházasításához való hozzájárulás. A támogatás feltétele: izraelita valláshoz való tartozás. Vagyona 1800 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 333 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 8 egyén.

Petőfi Asztaltársaság (Püspökladány). Alapított 1910. évben. Vezetőség: *Gyimóti* Lajos elnök, *Varga* Károly jegyző. Célja: szegény gyermekek felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben 12 gyermeket ruháztak fel.

b) Máramarossziget és környéke,

Máramaros vármegyei Patronage Egyesület**) (Máramarossziget). Alapított 1910. évben. Vezetőség: Dr. *Illés* Andor elnök, dr. *Somló* Károly titkár. Célja: fiatalok, valamint a züllés veszélyének kitett fiatalok támogatása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 1800 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 100 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 13 egyén.

Vörös-Keresztegylet*) máramarosszigeti fiókegyesülete. Alapítási éve 1880.

Vörös-Keresztegylet*) máramarosmegyei választmánya. Alapítási éve 1882. Vagyona 3074 kor. 43 fill.

Szabadjóműves páholy (kör) (Máramarosszigeten). Működésének adatai hiányoznak. A szabadjóműves páholyok szervezetét és működésének általános ismertetését lásd a 111. lapon.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegylet központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

**) A Peonage Egyesületek Orsz. Szövetségének szervezetét és célját l. fentebb a 73. lapon.

Szent Mihály Gör. Kath. Tápintézet (Máramarossziget). Alapított 1900. évben. Vezetősége: *Balogh* Mihály püspöki helynök, igazgató. Az ingyenes befogadás feltételei: máramarosi szegény gör. kath. ruthén vallású tehetséges ifjakat vesznek fel a tápintézetbe. A felvétel felől az igazgatótanács rendelkezik. Az intézet 48 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 48 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a felvett fiúk teljes ellátására gimnáziumi tanulmányaik folyamán. A fizető bennlakók részben 30, részben 15, részben 10 koronát fizetnek havonta.

Máramarosszigeti Izr. Jótékony Nőegylet. Alapított 1906. évben. Vezetőség: Dr. *Grünwald* Zsigmondné elnök. Célja: özvegy és szegény nők segélyezése, ingyen tej és kenyér kiosztás szegény gyermekeknek, szegény menyasszonyok kiházásítása. A támogatás feltétele: izraelita vallás. Vagyona 8976 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 2506 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 150 egyén.

Chevra Kadisa Máramarosszigeti Izr. Szentegylet. Alapított 1850. évben. Célja szegény betegek, özvegyek, árvák segélyezése, szegények ingyen eltemetése. A támogatás feltétele: izraelita vallás. Vagyona 25.000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 6--7000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 100--150 egyén.

Máramarosszigeti Szegény Tanulókat Segítő Egyesület. Alapított 1882. évben. Vezetőség: *Kuhek* Elek ny. kir. ítélőtáblai híró, elnök, dr. *Kricsfalussy* Sándor főispáni titkár, ügyvivő igazgató. Célja: szegény tanulók segélyezése ruhával, kivételesen pénzzel. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 7000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1600 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 160 egyén.

Máramarosszigeti Román Népművelési Egyesület Tápintézete. Alapított 1860. évben. Vezetőség: *Mihályi* Péter egyesületi elnök, *Bud* Titusz püspöki helynök, alelnök. Vagyona 150.000 kor. Évi jövedelme 4000 kor. A támogatás kiterjed a felvett növendékek ellátására. A támogatás feltétele: gk. román származás, gimnáziumba és tanítóképzőbe való beiratkozás. 1910-ben 20 egyént látott el az egyesület.

Máramarosi Közművelődési Egyesület Máramarossziget-Dobonyosi Otthona. Alapított 1885. évben. Vezetősége: *Böhényi* Dániel elnök. Az otthonba mindkét nembeli 6–12 éves gyermekeket vesznek fel. A felvétel felől az egyesület vezetősége rendelkezik. Az intézet vagyona 46.893 kor. 58 fill. Az utolsó évben az intézetben 22 egyén volt elhelyezve és pedig 15 fiú, 7 leány. A támogatás kiterjed a gyermekeknek teljes ellátására az iskolaév tartama alatt.

Felsővisói Szegény Tanulókat Segítő Egyesület. Alapított 1891. évben. Vezetőség: *Visói Papp* Simonne főszolgabíró neje, elnöknő; *Komán* Gyula szolgabíró, titkár. Célja: szegény gyermekeket téli ruhával ellátni. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 4600 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 70 egyén.

Vörös-Keresztegylet*) huszti fiókegylete. Alapítási éve: 1881.

A Szegény Tanulókat Felsegélyző Egyesület (Husztón). Alapított 1888. évben. Vezetőség: *Draskóczy* Gábor gondnokság elnök, *Sipos* Zoltán titkár. Célja szegénysorsú tanulók felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 477 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 143 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 16 egyén.

Iszacsali állami állandó menedékház. Vezetősége: *Majoros* István felügyelőbizottság elnöke. A felvétel felől a felügyelő bizottság rendelkezik. Az intézet vagyona 800 kor.. Az intézet 50 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 45 egyén volt elhelyezve. A támogatás a növendékek nevelésére terjed ki.

Vörös-Keresztegylet*) kőrösmezői fiókegylete. Alapítási éve: 1898. Vagyona 421 kor. 43 fill.

Ökörmezői Gyermekotthon. Alapított 1906. évben a Máramarosi Közművelődési Egyesület által. Vezetősége: *Zombory* Emil főszolgabíró. A befogadás feltételei: iskolaköteles kor,

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

szegénység és rutén nemzetiség. A felvétel felől *Zombory* Emil és a községi előjáróság 2 tagja (Ökörmezőn) rendelkezik. Az utolsó évben az intézetben 20 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed az elemi iskolába járó s az otthonba felvett fiúknak teljes ellátására az iskolaév tartama alatt.

Rahói Szegény Tanulókat Felruházó Egyesület. Vezetőség: *Szabó* Józsefné elnöknő. Célja: szegény tanulókat ruhával és iskolaszerrel ellátni. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 600 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 400 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 70 egyén.

Szegény Gyermekeket Segítő Egyesület (Técsőn). Alapított 1904. évben. Célja: a Técsőn iskolába járó szegény gyermekeket ruhával ellátni. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 471 korona.

c) Szatmár-Németi és környéke.

Vörös-Keresztgyelet*) szatmárnémeti fiókegylete. Alapítási éve: 1880. Vagyona 2853 kor. 67 fill.

Vörös-Keresztgyelet*) szatmármegyei választmánya. Alapítási éve: 1881.

A Szatmári Jótékony Nőegylet Árvaháza**) (Szatmárnémeti), vezetősége: *Uray* Gézáné elnök, *Jékey* Károlyné alelnök, dr. *Fechtel* János főtitkár. A befogadás feltételei: árvaság. A felvétel felől az egyesületi választmány rendelkezik. Az intézet vagyona 40.000 kor. és 20.000 kor. értékű ingatlan. Az intézet 10-15 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 10 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed az árvák teljes ellátására.

Irsik Lelenc- és Árvaház (Szatmárnémeti, Attila-u. 13. sz.). Alapított 1886. évben *Irsik* Ferenc dr. prelátus-kanonok által. Vezetősége: Az intézet védnöke *Pemp* Antal kanonok, főnöknő

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztgyeletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

**) A Szatmári Jótékony Nőegylet ismertetését l. alább a 230. lapon.

Szentiványi Sarolta irgalmas nővér. A befogadás feltételei: egy évnél idősebb róm. kath. leánygyermek vétének fel, elsősorban törvénytelen születésű és árva leányok. A felvétel felől a szatmári róm. kath. püspök rendelkezik. Az intézet vagyona 120.000 kor., ebből 60.000 kor. értékű ingatlan. Az intézet 16 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 16 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a felvett leánygyermek teljes ellátására. A növendékek mindaddig maradnak az intézetben, míg tanulmányaikat elvégzik, vagy a kevésbé tehetségesek mint cselédek kenyerüket megkeresni képesek.

Irsik fiúnevelő intézet (Szatmárnémeti). Alapított 1881. évben *Irsik* Ferenc dr. praelátus-kanonok által. Vezetősége: *Varjas* Endre igazgató. Az intézetbe gimnáziumi tanulókat vesznek fel, 15-öt ingyenesen, 15-öt 300 kor. tartásdíj mellett. A felvétel felől az igazgatóság rendelkezik. Az intézet vagyona 100.000 kor., ezenkívül 40 kat. hold szántóföld. Az intézet 30 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 30 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a növendékek teljes ellátására.

Jézus társasági püspöki konviktus (Szatmárnémeti). Alapított 1858. évben. Vezetősége: *Alaker* István S. J., internátusi igazgató. A befogadás feltételei: gimnáziumba járó fiúk vétének fel, részben ingyenesen, részben kedvezményes, részben pedig a teljes 450 kor. tartásdíj fizetése mellett. A felvétel felől a szatmári róm. kath. püspök rendelkezik. Az intézet vagyónát az alapítványi birtok képezi. Az intézet 90 egyén befogadására van berendezve.

A szatmárnémeti kir. kath. főgimnázium »Pázmány« konviktusa. Alapított 1865. évben. A konviktusba a kath. gimnáziumba járó tanulókat veszik fel. Vannak ingyenes és fizetési helyek. Az intézet vagyona 97.909 kor. 31. fill. Jövedelem alapítványokból 8100 kor.

Református leányinternátus (Szatmárnémeti). Alapított 1909. évben. Vezetősége: a szatmári ref. egyház előljárósága. A befogadás feltételei: magasabb iskolába járó ref. leányokat vesznek fel 520 kor. internátusi díj ellenében. A felvétel felől a

szatmári ref. egyházközség rendelkezik. Az utolsó évben az intézetben 60 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a növendékek teljes ellátására.

Szatmármege néptanítóinak fiúnevelő intézete (Szatmárnémeti). Alapított 1910. évben, a Szatmármegei Általános Tanítóegylet által. Vezetősége: *Neubauer* Elemér intézeti igazgató. Az intézetbe a vidéki tanítók gimnáziumba járó fiait veszik fel részben ingyen, részben kedvezményes díj fizetése mellett. A felvétel felől a Szatmármegei Általános Tanítóegylet választmánya (Szatmárnémeti) rendelkezik. Az intézet jövedelme évi 3000 kor. szubvenció s a fizető növendékek mintegy 40.000 kor. hozzájárulása. Az intézet 126 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 126 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a növendékek teljes ellátására.

Árvaleányok internátusa (Szatmárnémeti). Alapított az 1853. évben. Célja: róm. kath. árvák nevelése és ellátása. A kedvezmény nyújtásának feltétele: róm. kath. vallás, 8-18 éves életkor. Az ellátás ingyenes. A kedvezmény odaítélése felől az irgalmas nénék anyaházának főnöknője rendelkezik. Az utolsó évben kedvezményben, illetve oktatásban részesült 14 egyén.

Katonaleányok internátusa (Szatmárnémeti). (A szatmári irgalmas nénék anyaházában). Alapított 1843. évben. Az intézetbe ingyenesen felvétetnek katona leányok 6 éves kortól 15 éves korig, árvaleányok 10 éves kortól tanulmányaik bevégeztéig. Ezenkívül fizeteses növendékek, novíciusok is vannak. Az intézetben van kisedővoda, elemi, polgári iskola, óvónő, tanítónő és polgári iskolai tanítónőképző. A felvétel felől az intézet főnöksége rendelkezik. Az intézet évi bevétele 72.000 kor., ebből az alapítványok évi jövedelme 26.440 kor., szubvenció 8800 kor. Az intézet 250 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben ingyenesen 52 katona leány és árva volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a növendékek teljes ellátására és tanítására.

Kir. kath. tanítóképző internátusa (Szatmárnémeti). Alapított az 1845. évben. Célja: szegény ifjaknak kántortanítókká való kiképzése és nevelése. A kedvezmény nyújtásának feltétele: róm. kath. vallás és betöltött 14 éves kor. A helyek nagyobb

része ingyenes, a fizetők havi 40 koronát fizetnek. A kedvezmény odaítélése felől a szatmári egyházmegyei hatóság rendelkezik. Az utolsó évben kedvezményben, illetve oktatásban részesült 26 egyén. Az internátus évi 9300 kor. egyházmegyei segélyben részesül.

Magyar Állam Vasutak nevelő- és tápintézete (Szatmárnémeti). Alapított 1905. évben. Vezetősége: *Mészáros* Zoltán igazgató. Az intézetet a máv. alkalmazottak fiúgyermekai számára alapította a kereskedelemügyi miniszter. A növendékek mindaddig maradhatnak az intézetben, míg tanulmányaikat végzik. A felvétel felől a máv. vasutak igazgatóság a s a kereskedelemügyi miniszter (Budapesten) rendelkezik. Az intézet a máv. költségvetésében engedélyezett összegből tartják fenn. Maximuma 80.000 kor. Az intézet 200 egyén befogadására van berendezve. A támogatás kiterjed a befogadottak teljes ellátására.

Szatmári Izraelita Betegsegélyző- és Népkonyhaegylet (Szatmárnémeti, Zrínyi-utca 2. sz.). Vezetőség: *Teitelbaum* Hermann elnök. Évi jövedelme 800 kor. A támogatás kiterjed betegeknek orvos- és gyógyszerrel való ellátására, szegény gyermekek és felnőtteknek ingyen ebédben részesítésére a téli hónapokban. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben ellátásban részesült 220 egyén, ebből 150 iskolásgyermek.

Az irgalmas-rend kórháza (Szatmárnémeti). Alapított az 1834. évben. Célja: betegek ingyenes gyógykezelése és ápolása. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől az irgalmas rendház perjele rendelkezik. Az utolsó évben ápolásban részesült 700 egyén. Az intézetben 46 beteg számára van hely.

Szatmári Izr. Nők Filléregylete (Szatmárnémeti). Alapított 1891. évben. Vezetőség: *Bósz* Samuné elnök, *Krassó* Mihályne alelnöknő, *Szöke* Béla (1. Rákóczi-u. 35. sz.) titkár. Célja: szegények segélyezése. A támogatás feltétele: izr. vallás. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 2500–3000 kor.

Szatmári Jótékony Nőegylet (Vörösmarty-u.). Vezetőség: *Uray Gézané* elnök, *Jékey* Károlyné alelnök, dr. *Fecht* János főgimn. tanár főtitkár. Célja: szegények és árvák istápolása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 38.000 kor. Éven-

ként kiosztásra kerül hozzávetőleg 3000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 40 egyén.

Polgári Asztaltársaság (Szatmárnémeti). Alapított 1909. évben. Célja: szegény gyermekeket felruházni. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona nincsen. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1000 kor.

Deák Kálmán Asztaltársaság (Szatmárnémeti). Alapított 1903. évben. Vezetőség: *Szent-Ivány* Kálmán ügyvezető elnök. Célja: szegények segélyezése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 314 kor. 21 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 250 kor.

Városi Erzsébet szegényápolda (Felsőbánya). Alapított 1830. évben. Vezetősége: Felsőbánya sz. kir. város tanácsa. Az ápoldába szegényeket vesznek fel korkülönbség nélkül, kik magukat eltartani nem tudják. A fölvettek között rendszeren 3-4 12 éven aluli fiú- és leánygyermek is van. A felvétel felől a városi tanács rendelkezik. Az intézet vagyona 47.789 kor. Az intézet 8 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 8 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a befogadottak teljes ellátására.

Felsőbánya városi szegényalap. Az alapítvány célja: fiú- és leánygyermek segélyezése 12 éves korig. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől a városi tanács rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 977 kor. készpénz.

Vörös-Keresztegylet*) halmii fiókegylete. Alapítási éve 1900. Vagyona 89 kor. 99 fill.

Vörös-Keresztegylet*) királyházi fiókegylete. Alapítási éve 1880. Vagyona 960 kor. 22 fill.

Vörös-Keresztegylet*) nagybányai fiókegylete. Alapítási éve 1904. Vagyona 360 kor. 39 fill.

Szünidei Gyermektelep Egyesület**) (Nagybányai telep). Vezetősége: a szünidei gyermektelep egyesület igazgatósága. A befogadás feltételei: 6-12 éves korban levő szegény és vér-

*) A Magyar szent korona országai Vörös- Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

**) Az anyaegyesület központi szervezetét és célját l. fentebb a 148. lapon.

szegény iskolásgyermeket helyeznek ki e telepre egy-egy hónapi időtartamra az iskolai szünet alatt. A felvétel felől az egyesület végrehajtó bizottsága rendelkezik. Az intézet 110–120 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 107 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a fölvetett gyermekek teljes ellátására.

Vörös-Keresztgyelet*) nagykárolyi fiókegylete. Alapítási éve 1880. Vagyona 2649 kor. 11 fill.

Szegény Gyermekek Felruházó Egyesület (Nagykároly). Jóváhagyott alapszabályok nélkül társadalmilag működő egyesület, mely óvenkint gyűjtést rendez s a befolyt összegből gyermekek ruház fel. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben támogatásban részesült 60 egyén.

Szegénysorsú Iskolás Gyermekek Segélyző Egyesület (Szinerváralján). Alapított 1904. évben. Vezetőség: Dr. *Székely* Farkas kir. jbíró elnök, *Domokos* István áll. tanító titkár. Célja: szegénysorsú iskolás gyermekek ruhával és élelemmel segélyezni. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 570 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 400 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 65 egyén.

d) Zilah és környéke.

Vörös-Keresztgyelet*) zilahi fiókegylete. Alapítási éve 1904» Vagyona 753 kor. 90 fillér.

Szilágymegyei Wesselényi Egyesület (Zilah). Alapított 1883. évben. Vezetőség: *Kincs* Gyula elnök, *Balázs* Árpád titkár. Célja: kulturális intézményeket támogatni. Vagyona 7700 kor.

Zilahi Jótékony Nőegylet. Alapított 1897. évben. Vezetőség: Báró *Diószeghy* Zsigmondné elnök. Célja: szegényeket havi segélyben részesíteni, iskolás gyermekek felruháznai. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 13.000 kor. Évenként

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztgyeletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

kiosztásra kerül hozzávetőleg 2300 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 36 felnőtt, 100 iskolás gyermek.

Zilahi állami elemi népiskolai szegény tanulók tanszeralapja.

Alapították gyűjtésből. Az alapítvány jelenlegi összege 1322 kor. 26 fill. Célja: szegény tanulók tanszereit megvenni. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől *Szabó Sándor* áll. elemi isk. igazgató (Lak.: Zilah) rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 52 kor. 88 fill. készpénz. Ugyanekkor kedvezményben részesült 62 egyén.

Napközi otthon alap (Zilah). A zilahi kiseddovóda egyesület ajándéka. Az alapítvány jelenlegi összege 5335 kor. 79 fill. Célja: szegény tanulókat télen étellel ellátni. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől az állami elemi iskolai tantestület (Zilah) rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 225 kor. értékű természetben nyújtott étellel. Ugyanekkor kedvezményben részesült 20 egyén.

Báró Bornemissza Elemér szilágycsehi kastélyában nyáronként az Orsz. Gyermekvédő Liga*) több pártfogoltja ingyen ellátásban részesül.

Szilágycsehi és Vidéki Izr. Nőegylet. Alapított 1905. évben. Vezetőség: *Pfeiffer* Zsigmondné elnök, *Boros* Ignác titkár. Célja: szegény nők, gyermekágyas asszonyok segítése és kiházasítás. A támogatás feltétele: izr. vallás. Vagyona 3400 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 300 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 20 egyén.

Szilágyosmlyói m. kir. földművesiskola. Alapított 1902. évben. Az intézetben 2 éves földműves tanfolyam van; a tanfolyamra fölvetett növendékek teljes ellátásban részesülnek. Az ingyenes helyekre való fölvetel felől a m. kir. földművelésügyi miniszter rendelkezik, egy alapítványi hely felett pedig Szilágyvármegye. (Báró Wesselényi Miklós-féle alapítvány). Az intézetbe 30 növendék vehető fel.

Szilágyosmlyói Jótékony Nőegylet. Alapított 1885. évben. Vezetőség: Özv. bérei *Bartha* Endréné elnök, dr. *Láng* Jakab

*) Az Orsz. Gyermekvédő Liga központi szervezetét és célját l. a 186. lapon.

pénztáros, *Ágotha* Antal ellenőr, *Nemes* Károly titkár. Célja szegény segélyezés különös tekintettel az aggokra és iskolás gyermekekre. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 6000 koi. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 800 kor.

Szilágysomlyói Izr. Nőegylet. Vezetőség: *Barta* Károlyné elnök. Célja: szegények segélyezése. A támogatás feltétele: izr. vallás. Vagyona 8000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 7–800 kor.

Hegyi Mihályné alap (Szilágysomlyó). Alapította *Hegyi* Mihályné az 1905. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 1017 kor. 55 fill. Célja: szegény tanulókat iskolakönyvvel ellátni. A kedvezmény nyújtásának feltétele: ref. vallás. A kedvezmény odaítélése felől a szilágysomlyói ref. egyház rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 45 kor. készpénz. Ugyanekkor kedvezményben részesült 30 egyén.

Id. Szabó Ferenéné szül. *Hetezár* Zsuzsánna-alap (Szilágysomlyó). Alapította: *id. Szabó* Ferenéné az 1903. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 1000 kor. Célja: szegény iskolás gyermekek felruházása. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől Szilágysomlyó tanácsa rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 45 kor. értékű természetben nyújtott ruházat. Ugyanekkor kedvezményben részesült 4 egyén.

4.

A fiatalkorúak nyíregyházai felügyelő hatósága.

A fiatalkorúak nyíregyházai felügyelőhatóságának tisztviselői és tagjai. Elnök: gróf *Vay* Gábor volt főispán. Helyettes elnök: *Borhely* Sándor kir. ítélőtáblai bírói cím- és jelleggel felruházott nyugalmazott kir. törvényszéki bíró, tanácselnöke: dr. *Bodnár* István ügyvéd, *Palaticz* Lajos nyugalmazott kir. ítélőtáblai bíró. Titkára: *Kuhacslca* István ág. ev. tanító, a vármegyei tanítókör elnöke.

Kinevezett tagok: *Bartók* Jenő ref. lelkész, *Báthly* Barnáné. nyíregyházai jótékony nőegylet és az árvaház elnöknője, *Báthory* Istvánné, a nyíregyházai jogvédő bizottság választmányi tagja, dr. *Bernstein* Béla rabbi, dr. *Bodnár* Istvánné, a nyíregyházai jótékony nőegylet választmányi tagja, *Burger* Pálné, a nyíregyházai izr. nőegylet elnöknője, dr. *Dohnál* József vármegyei főorvos, kir. törvényszéki és fogházorvos, Dr. *Dohnál* Józsefné, dr. *Flegmann* Jenőné, a nyíregyházai izr. nőegylet választmányi tagja, *Halasy* János ügyvéd, a nyíregyházai jogvédő bizottság alelnöke, *Hunyady* László fényképész, a debreczeni kereskedelmi és iparkamarának választmányi tagja, dr. *Kállay* Rudolf kir. tanácsos, kórházi igazgató főorvos, *Kégl* Szeréna, nőipariskolai igazgató, *Kéry* József, a debreczeni kereskedelmi és iparkamarának választmányi tagja, dr. *Kovách* Elekné, a nyíregyházai jótékony nőegylet választmányi tagja, dr. *Kovács* Istvánné, *Martinyi* József nyugalmazott főgimnáziumi igazgató, *Paulik* János ág. ev. lelkész, *Petrovics* Gyula róm. kath. apátplébános, *Rosenthal* Ferenc kereskedő, a debreczeni kereskedelmi és iparkamarának választmányi tagja, *Rutkay* Gyula gör. kath. főesperes, dr. *Sarvay* Jánosné, a nyíregyházai jótékony nőegylet választmányi tagja, *Sipos* Lajos városi közgyám, *Silberstein* Miklós a Szabolcs vármegyei Népbank mint szövetkezet ügyvezető igazgatója, dr. *Szitha* Sándor ügyvéd, dr. *Vadász* Leó orvos, gróf *Vay* Gáborné, az orsz. gyermekvédő liga igazgatósági tagja, s a nyíregyházai jogvédő bizottságnak díszelnöknője, *Wildt* Györgyné.

A 27.400/909.1. M. számú rendelet 4. §-ának I. alatti pontja alapján tagok: 1. *Kunfalvy* István, kir. törvényszéki bíró, 2. dr. *Márkus* Jenő, kir. járásbírósi albíró, 3. dr. *Szikszay* György kir. ügyész, 4. *Salczmann* Ottó kir. ügyész, 5. *Fejér* Imre ügyvéd, 6. dr. *Szabó* László ügyvéd, 7. *Péchy* Gyula vármegyei árvaszéki elnök, 8. *Majerszky* Béla, Nyíregyháza város polgármestere, úgy is mint a városi árvaszék elnöke, 9. *Mikecz* Dezső alispán, 10. dr. *Wildi* György, kir. tanfelügyelő.

A 27.400/900. I. M. számú rendelet 4. §-ának III. alatti pontja alapján behívandó fiatalkorúak fogházának vezetője: a 3. alatt megnevezett dr. *Szikszay* György kir. ügyész.

Tanácsbeosztás az 1911. évre: A felügyelő hatóság elnöke a tagokat 2 tanácsba osztotta be: az I. tanács: véleményyt nyilvánít a javító nevelés alatt álló fiatakorúak kihelyezése kérdésében, közreműködik azok elhelyezésében és a felettük gyakorolt felügyeletben, javaslatot tesz azoknak esetleges visszaillesztésének elrendelésére, esetleg segédkezik a próbára bocsátott fiatakorúak elhelyezésében és felügyeletében (27.400/909. I. M. E. sz. rendelet 3. §. 2., 3., 4. és 6. pontja). Elnök: gróf *Vay Gábor* a felügyelő hatóság elnöke, *Borbély Sándor*, a felügyelő-hatóság helyettes elnöke, tanácselnök: *Palaticz Lajos* nyug. táblabíró. A II. tanács: véleményyt nyilvánít a fogház- és államfogházbüntetés alatt álló fiatakorúak feltételes szabadságra bocsátása kérdésében, közreműködik ezek elhelyezésében és a felettük gyakorolt felügyeletben; javaslatot tesz ezek visszaillesztésének elrendelése iránt, javaslatot tesz ezek utólagos javító nevelésének elrendelése iránt (27.400/909. I. M. E.) rendelet 3. §. 2., 3., 4., 5. pontja). Elnök: gróf *Vay Gábor*, a felügyelő hatóság elnöke, helyettes elnök: *Borbély Sándor*, a felügyelő bizottság helyettes elnöke. Tanácselnök: dr. *Bodnár István* ügyvéd, kinevezett tanácselnök.

A fiatakorúak nyíregyházai felügyelő hatóságának területén fennálló intézmények.

Vörös-Keresztegylet nyíregyházai választmánya. Alapítási éve: 1889. Vagyona 6943.85 kor. *)

Szabadkőműves páholy (kör) (Nyíregyháza). Működésének adatai hiányzanak. A szabadkőműves páholyok szervezetének és működésének általános ismertetését lásd 111. lapon.

Nyíregyházai Nőegylet Árvaháza. Alapított 1851. évben. Vezetősége: özv. *Básthy Barnáné*, elnök. Az árvaházba 2 évnél idősebb, de 12 évnél fiatalabb leánygyermeket vesznek föl. A felvétel felől a nőegylet választmánya rendelkezik. Az intézet vagyona 58,342 kor. Az intézet 16 egyén befogadására van

*) A Magyar. szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját 1. a 109. lapon.

^rendezve. Az utolsó évben az intézetben 16 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed az árvaleányok teljes ellátására.

A Közép- és Felsőszabolcsi ref. Egyházmegyék Nyíregyházi leányinternátusa. Alapított 1901. évben. Az internátus a nyíregyházi polgári leányiskolába járó tanulók számára áll fenn. A felvétel felől az igazgatótanács rendelkezik. Az intézet vagyona 67.500 kor. Az utolsó évben az intézetben 35 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a polgári iskolába járó leányok teljes ellátására, részben ingyenesen, részben tartásdíj ellenében.

Nyíregyházi Jótékony Nőegylet. Alapított 1851. évben. Vezetőség: özv. *Básihy* Barnáné elnök. Célja: szegényeket segíyezni, női ipariskolát és árvaházat fentartani. A támogatás nincs feltételhez kötve.

Nyíregyházi Leányegyesület. Alapított 1907. évben. Vezetőség: *Szláboczk* Márta elnök (lakik: Debreczeni-u. 13. sz.), *Szabó* József (lakik: Kereszt-u. 5. sz.). Célja: szegény iskolás gyermekek ételmezése és ruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 6000 kor. Az utolsó évben 60 gyermeket támogattak.

Nyíregyházi Leányegyesület Népkonyhája. Alapított 1907. évben. Vezetőség: *Szláboczk* Márta elnöknő és a választmány. A támogatás kiterjed a szegény keresztény vallású iskolás gyermekek ételmezésére, míg az izraelita vallásúak ehelyett pénzegélyt kapnak. A támogatás feltétele: szegénység, jó tanulás. Az utolsó évben ellátásban részesült 50 egyén.

Nyíregyházi Izraelita Nőegylet. Alapított 1861. évben. Vezetőség: *Führer* Mihályné (lakik Egyház-u.) elnök, dr. *Bernstein* Béláné, dr. *Lauffer* Miksáné alelnökök, dr. *Hartstein* József titkár. Célja: szegények segítése pénzzel, ruhával, ételmisszerrel. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 16.500 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 4720 korona.

Dadái Felsőjárasi Népművelő Egyesület (Gáva). Alapított 1881. évben. Vezetőség: *Szikszay* András ref. lelkész, elnök, *Andó* Sámuel jegyző, *Pethő* Antal pénztáros. Célja: szegénysorsú iskolásgyermekek segítése könyvvel és ruhával, s a tanítók díjazásának, valamint a népművelésnek propagandát csinálni.

A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 2.786 kor. 23 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 153 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 69 egyén.

Vörös-Keresztgyelet*) Kisvár da járási fiókegylete. Alapítási éve: 1891. Vagyona 654 kor.

A munkácsi gyermekmenhely telepbizottsága (Kisvárdán.) Alapított 1906. évben. Vezetőség: Gróf *Vay* Gáborné elnök, Berkesz. Célja: állami menhely által kihelyezett gyermekek segélyezése s a fölöttük való felügyelet. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona: 2.000 kor.

Kisvárdai Gyermekebarát Leányegylet. Alapított 1909. évben. Vezetőség: *Bán* Lajos áll. isk. igazgató, ügyvezető elnök, Célja: szegény iskolás gyermekeknek ruhával, taneszközökkel a téli hónapokban pedig ebéddel való ellátása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 1200 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 800 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 72 egyén és pedig 12 téli ruhát, 12 taneszközt, 48 pedig ingyenebédet kapott.

Kisvárdai Ref. Keresztyén Nőegylet. Vezetőség: *Kovács* Lajosné elnök, Dr. *Varga* Lajos ügyvéd, titkár. Célja: ref. árvák és szegény gyermekek ellátása ruhával és élelemmel, munkaképtelen szegények támogatása. A támogatás feltétele: ref. vallás. Vagyona 2.000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 300 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 60 egyén.

Kisvárdai Izr. Nőegylet. Alapított 1870. évben. Vezetőség: özv. *Dimer* Edéné elnök, *Zuckermann* Bernátné alelnök, *Kovács* Samu titkár. Célja: iskolás gyermekek felruházása, szegény munkaképtelenek és betegek támogatása, szegény menyasszonyok kiházásítása. A támogatás feltétele: izraelita vallás. Vagyona 1.300 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 3.000–4.000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 170 egyén.

Kisvárdai község milleniumi alapja. Alapította Kisvárdai község, az 1896. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 2.000 kor. Célja: szegény gyermekek felruházása. A kedvezmény nyújtásá-

*) A Magyar szent korona országai A Vörös-Keresztgyeletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

nak feltétele: teljes vagyontalanság. A kedvezmény odaítélése felől a községi előljáróság rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 100 kor. értékű természetben nyújtott ruházat. Ugyanekkor kedvezményben részesült 12 egyén.

Vörös-Keresztegylet*) nagykállói fiókegylete. Alapítási éve 1891. Vagyona 2006 kor. 60 fill.

M. kir. földművesiskola (Nagykállón). Alapított 1910. évben. Befogadtatnak: kiscsajdák 17-42 év közti gyermekei. A felvétel felől a m. kir. földművelésügyi miniszter rendelkezik. Az intézet vagyona 56.237 kor 05 fill. s ezenkívül magánosok által alapított s évi 360 koronát jövedelmező 3 alapítvány. Az intézet 54 egyén befogadására van berendezve. A támogatás, kiterjed a növendékek gazdasági kiképzésére s ezen idő alatt teljes ellátására.

Gimnáziumi Internátus (Nagykállón). Alapított 1906. évben. Vezetősége: *Jancsó Géza* főgimn. tanár, igazgató. Az internátusba gimnáziumi tanulókat vesznek fel évi 335 kor. díjért; 5 növendék fejenként 80 kor. elengedésben részesül. A felvételen felől az igazgatótanács rendelkezik. Az intézet vagyona 30.000 kor. Az intézet 60 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetbe 56 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a tanulók teljes ellátására.

„Szabolcsmegyei Takarékpénztár” (Nagykállón). Fentart egy alapítványos helyet a nagykállói földművesiskolában; ezért fizet évi 360 koronát. A nagykállói gimnáziumi internátusban levő ifjak segélyezésére évi 800 koronát fordít. A nagykállói gimnáziumba járó ifjakat évi 300 kor. segélyben s 60 kor. jutalomban szokta részesíteni. Végül egy lelcet az intézet költségén neveltet. Ezen kedvezmények adományozása felől a takarékpénztár igazgatósága rendelkezik.

Vörös-Keresztegylet*) nyirbátorjárasi fiókegylete. Alapítási éve: 1891. Vagyona 1.372 kor. 54 fillér.

Vörös-Keresztegylet*) nyirbogdányi fiókegylete. Alapítási éve: 1891. Vagyona 51 kor. 76 fillér.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

Dogály Júlia árvaalapítvány (Tiszabüd). Alapította *Bogoly* Julia 1880. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 1000 kor. Célja: árvák gyámolítása. A kedvezményben tiszabüdi egész vagy félárva részesülhet. A kedvezmény odaítélése felől a tiszabüdi községi előljáróság rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 45 kor. készpénz. Ugyanekkor kedvezményben részesült 2 egyén.

Dogály Gusztáv árvaalapítványa (Tiszabüd). Alapította *Dogály* Gusztáv az 1894. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 2.000 kor. Célja: árvagyermek segélyezése. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől a tiszabüdi előljáróság rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 90 kor. készpénz. Ugyanekkor kedvezményben részesült 2 egyén.

Vörös-Keresztgyelet*) dadái felsőjárású fiókegylete. Alapítási éve: 1891. Vagyona 207 kor. 29 fillér.

Tiszadadai Hitelszövetkezet. Alapított 1904. évben. Vezetőség: *Krich* Mihály ig. elnök. Szegény gyermekek felruházására évente kisebb-nagyobb összeget juttat. A támogatás nincs feltételhez kötve. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 100 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 20 egyén.

Tiszalöki Gyermekvédő Egyesület Tiszadadai Bizottsága. Alapított 1910. évben. Vezetőség: *Lakatos* Miklós jegyző, a helyi bizottság elnöke. Célja: szegény gyermekek és elhagyatott személyek segélyezése, fiatalkorú bűnösök részére pártfogók kijelölése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 120 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 100-150 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 15 egyén.

Tiszalöki Gyermekvédő Egyesület. Alapított 1910. évben. Vezetőség: *Kiss* György kir. járásbíró, elnök. Célja: fiatalkorúak, valamint ezek hozzátartozóinak segítése, a Bn. szerinti pártfogói tisztek ellátása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 5.000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 800 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 56 egyén.

*) A Magyar szent korona országai Vörös- Keresztgyeletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

A fiataikorúak győri felügyelő hatósága.

A fiataikorúak győri felügyelő hatóságának tisztviselői és tagjai. Elnök: *Szalacsy* Lajos kir. tanácsos, földbirtokos. Elnök-helyettes: *Veöreös* Boldizsár városi tanácsos, árvaszéki elnök, a Népkonyha-egylet elnöke. Tanácselnökei: *Szauter* Ferenc dr., városi tanácsos, a győri gyermekvédő-otthon egyesület választmányi tagja, a Népkonyha-egylet alelnöke, dr. *Höfer* Vilmos városi tanácsos. Titkára: dr. *Heller* Erik kir. törvényszéki jegyző.

Kinevezett tagok: *Acsay* Ferenc főgimnáziumi igazgató, dr. *Angyal* Armand városi rendőrőrkapitány, *Barilich* Lőrinc, pápai kamarás, plébános, a Gyermekbarátok társaságának és a Mária Dorottya-egyletnek választmányi tagja, *Baumgarten* Samu tanító, *Bay* Ferenc elemi iskolai igazgató, dr. *Dorner* Béla megyei tisztii főorvos, *Dreiszker* József vendéglős, *Éherth* Géza városi tanácsos, *Fischer* Elemér iparfelügyelő, özv. *hegyeshalmi Fischer* Kálmáné, a győri jótékony nőegylet elnöke, *Füleky* József állami fa- és fémipari szakiskolai igazgató, *Gerő* Mihály városi bizottsági tag, *Hlatky-Schlichter* Lajos, Győr város országgyűlési képviselője, a győri gyermekvédő-otthon egyesület elnöke, dr. *Höfer* Vilmos városi tanácsos, *Jankovits* Károly gőzmalom-igazgató, dr. *Jerfy* Géza ügyvéd, *Isó* Vince ág. ev. lelkész, *Karsay* Jolán állami tanítónőképző intézeti igazgató, a Mária Dorottya-egylet elnöknője, *Kaszás* Sándor fakereskedő, az ipartestület alelnöke, a Gyermekbarátok társaságának választmányi tagja, dr. *Kiss* Aurél ügyvéd, dr. *Kováts* Zoltán állami főreáliskola! tanár, *Lenner* Emil állami főreáliskolai igazgató, c. főigazgató, *Magyary* József kályhagyáros, *Ménes* Ignác városi bizottsági tag, a győri gyermekvédő-otthon egyesület választmányi tagja, a jótékony polgári kör társelnöke, *Millner* Antal Jelemi iskolai igazgató, *Nagy* Gizella állami polgári leányiskolái igazgató, a győri jótékony nőegylet választmányi tagja, a Mária Dorottya-egylet alelnöknője, *Nánai* András állami polgári fiúiskolái igazgató, *Némethy* Ödön főszolgabíró, *Perl* József ügyvéd, dr. *Pfeiffer* Fülöp

orvos, a győri gyermekvédő-otthon egyesület választmányi tagja *Muschek* Antal kanonok, apátplébános, a vöröskereszt-egylet győri fiókjának elnöke, *Schermer* Arthur waggongyári igazgató, *Schmidl* Jánosné, a győri izr. nőegylet alelnöknője, dr. *Schwartz* Mór főrabbi, *Schefcsik* Ferenc városi levéltáros, a győri gyermekvédő-otthon-egyesület igazgatója, *Strasser* Sándor állami felsőbb leányiskolái igazgató, *Szekeres* Mihály ref. lelkész, *Szendrői* Mór kereskedelmi és iparkamarai titkár, *Tauber* Károly ügyvéd, a győri játékony polgári kör elnöke, a győri gyermekvédő-otthon egyesület választmányi tagja, *Újlaki* Géza elemi iskolai igazgató, *Vaskó* László elemi iskolai igazgató, *Weisz* Hugó takarékpénztári tisztviselő, *Weisz* Vilmos a győri első takarékpénztár cégvezetője, *Weninger* Antal nagykereskedő, *Weninger* An ta Iné, a győri játékony nőegylet választmányi tagja, *Zechmeister* Kálmán nagyiparos, az ipartestület elnöke, a gyermekbarátok társaságának elnöke.

A 27400/909. I. M. számú rendelet 4. §-ának I. pontja alapján tagok:

1. *Fehérpataky* László és dr. *Nelky* Elek kir. törvényszéki bírák;
2. dr. *Dukovics* Vilmos, dr. *Simon* Rudolf kir. ügyészek;
3. *Perl* József, *Szöts* Árpád ügyvédek.;
4. *Szodfriedt* József vármegyei és *Veöreös* Boldizsár városi árvaszéki elnökök;
5. *Németh* Miklós alispán, *Vennesz* Jenő polgármester.
6. *Matavovszky* Béla kir. tanfelügyelő.

A 27400/909. I. M. számú rendelet 4. §-ának III. pontja alapján tag: dr. *Dukovich* Vilmos kir. ügyész, a győri fiatalokorúak fogházának vezetője.

Tanácsbeosztás az 1911. évre:

A felügyelő hatóság elnöke a tagokat három tanácsba osztotta be.

Az I. sz. tanács intézi a szombathelyi és soproni kir. törvényszékek területéhez tartozó fiatalokorú férfiak ügyeit, úgyszintén azon a győri kir. törvényszékhez illetékes fiatalokorú férfiak ügyeit, kiknek nevének kezdőbetűje A-tól K-ig terjed.

Tanácselnök: Dr. *Szauter* Ferenc.

A II. számú tanácshoz tartoznak a komáromi, veszprémi kir. törvényszékhez tartozó fiatalkorúak ügyei, kiknek neve K–Z betűvel kezdődik, úgyszintén a felügyelő hatóság egész területéről a fiatalkorú nők azon ügyei, melyek a III. számú tanács hatáskörén kívül esnek.

Tanácselnök: Dr. *Höfer* Vilmos.

A III. számú tanács a 27400/909. I. M. számú rendelet 20. §-a értelmében a fiatalkorúak fogházába beutalt nők ügyeinek ellátására alakított külön tanács.

Tanácselnök: Dr. *Szauter* Ferenc.

A fiatalkorúak győri felügyelő hatóságának területén fennálló intézmények:

a) Győr és környéke.

Győri Patronage Egyesület. Alapított 1911. évben. Az egyesület most van alakulóban. A Patronage egyletek országos szervezetét és célját l. fentebb a 73. lapon.

Vörös-Keresztegylet*) győri városi választmánya. Alapítási éve 1880. Vagyona 10.092 kor. 14 fill.

Vörös-Keresztegylet*) győrmegyei választmánya. Alapítási éve 1881.

Philantropia szabadkőművespáholy**) (Győr, Andrásy-út 84.) Vezetőség: *Mihalkovics* Tivadar főmester. Célja: általános filantropikus progresszív ténykedés. Vagyona az egyesületi épület.

Győri római kath. fiúárvaház. Alapított 1905. évben. Az árvaházba római kath. árvafiúkat s szegénysorsú középiskolai tanulókat vesznek fel. A befogadás korhatára 6 év, az elbocsátás a középiskolai bevégezésekor történik. A felvétel felől az igazgatóság rendelkezik. Az intézet vagyona 118.000 K. ebből 38.000 K értékű ingatlan. Az utolsó évben az intézetben 32 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed az összes növendékek

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

**) A szabadkőműves páholyok jótékony célú tevékenységeinek ismertetését l. fentebb a 111. lapon.

teljes ellátására, az árvafiúk ezenkívül könyveket, a tandíjra szükséges összeget s ruházatot is kapnak.

A győri ág. hitv. evangélikus egyházközség szegény- és árvaintézete. Alapított 1883. évben. Az intézetbe ág. ev. vallású munkaképtelen öregeket, továbbá árva fiúkat és lányokat fogadnak be. A felvétel felől az ág. ev. hitközség rendelkezik. A intézet vagyona 132.416 K 81 f. Az intézet 16 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben két öreg és 14 árva volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a felnőttek teljes ellátására.

Győrnádorvárosi római kath. leányárvaház és magános nők otthona. Alapított 1872. évben, *Wintert* Antal nagyprépost által. A befogadás feltételei: Az árvaházba 3 évnél idősebb katólikus árvaleányokat vesznek fel, s 16 éves korukig nevelik, esetleg amíg magukat eltartani képesek. A magános nők otthonába idősebb nőket fogadnak be ingyenesen vagy csekély díj mellett. Az intézet vagyonának évi kamatja 6313 K 53 f., évi bevétel 28.870 K 44 fillér. Az intézet 40 árvaleány [befogadására van berendezve. A támogatás kiterjed a befogadottak teljes ellátására. Az árvaleányok számára elemi népiskola is van az intézetben.

Győri kath. Fiúinternátus Egyesület. Alapított 1908. évben. Célja: katólikus középiskolai tanulók internátusának fenntartása, tanulók segélyezése pénzsegéllyel és ingyenes vagy kedvezményes helyek adományozásával. A támogatás feltétele: katólikus vallás, győri középiskola látogatása. Vagyona 245.000 korona. Az egyesület internátusa 70 növendéket fogadhat be.

A győri állami tanítónőképezde internátusa. Ötvenkilenc leánynövendék számára van berendezve. A felvétel felől a vallás-és közoktatásügyi miniszter rendelkezik.

Szent Orsolya-rend leányinternátusa (Győrött). 80 növendék fogadható; 6-24 éves lányokat vesznek fel évi 450 K ellátási- és tandíjért.

Győri katólikus tanítóképzőintézeti internátus. Alapított 1910. évben. Célja: katólikus tanító jelöltek internátusi nevelése, részben ingyenesen, részben díj ellenében. Az internátusban 97 hely van.

A dunántúli községi és körjegyzők nevelőintézete (Győrött). Alapított 1910. évben. A befogadás feltételei: jegyzőknek 6 évnél idősebb gyermekei, részben ingyenesen, részben 60 K havi díj fizetése mellett vétetnek fel. A felvétel felől az intézet igazgatósága rendelkezik. Az intézet nagyobb államsegélyben részesül. Az intézet 36 egyén befogadására van berendezve. A támogatás Kiterjed a felvett fiúknak teljes ellátására.

Győrvárosi és Megyei Kisdedvédő Egyesület. Alapított 1878. évben. Célja: anya-és csecsemő védelem. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 22.000 K. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 2300 K. Az egyesület jelenleg átszervezés előtt áll.

Győri Gyermekvédő Otthon Egyesület. Alapított 1908-ik évben. Vezetőség: *Hlatky Schlichter* Lajos országgyűlési képviselő, elnök, *Sefcsik* Ferenc levéltáros, igazgató. Célja: elhagyottá nyilvánításnál eljárni, napközi otthont fenntartani. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 7000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 45,00–5000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 25 egyén.

A Győri Gyermekvédő Otthon Egyesület napközi otthona (Hosszú-u. 16. sz.). Alapított 1908. évben. Vezetőség: *Hlatky Schlichter* Lajos elnök, *Sefcsik* Ferenc igazgató. A támogatás kiterjed a felvett gyermekeknek ruhával élelemmel való ellátására s amennyiben óvóköteles korban vannak, óvodai oktatására. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben ellátásban részesült 25 egyén.

Győri Kath. Nő védő Egylet.*) (Hosszú-u. 16.). Alapított 1906. évben. Vezetőség: *Wérmes* Jenőné elnöknő, *Sefcsik* Ferencé alelnöknő, dr. *Keszthelyi* Gyula egyházi igazgató, *Koller* Iza, titkár. Célja: városi cselédhelyező intézet, továbbá cseléd- és munkásnő-otthon fenntartása, nő védelem. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 1104 kor.

A Győri Kath. Nővédőegyesület által fenntartott munkásnők otthona. Vezetősége: a győri kath. nő védő egyesület elnöksége. A befogadás feltételei: minden jelentkező nőt valláskülönbség nélkül felvesznek az otthonba, legtöbbször ingyenesen. A felvétel

*) Az Országos Katholikus Nővédőegylet szervezetét l. 95. oldalon.

felől az intézet igazgatósága (Hosszú-u. 16. sz.) rendelkezik. Az intézet 27 egyén befogadására van berendezve. A támogatás kiterjed a felvett nők teljes ellátására. Cselédek rendszerint addig maradnak az otthonban, míg megfelelő helyet kapnak. Munkások pedig az intézetből dolgozni járnak s némi ellátási díjat is fizetnek.

Győri Szent Vince Egylet (Káptalándomb 11. sz.). Alapított 1890. évben. Vezetőség: Dr. *Baltes* Lajos kanonok, elnök, *Wagner* Mihály titkár. Célja: árva és elhagyott gyermekek gondozása szegények segélyezése, valláserkölcsiség fejlesztése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 3500 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 2500 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 86 egyén.

Gyermekbarátok Társasága (Győr, Czuczor Gergely-u. 10. sz.). Alapított 1903. évben. Vezetőség: *Zechmeister* Kálmán elnök, *Bölöni* Kálmán jegyző. Célja: szegény gyermekek felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 160 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1300 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 78 egyén.

Iparos- és Kereskedőtanulókat Védő Egyesület (Győr, megye ház-u. 20. sz.). Alapított 1903. évben. Vezetőség: Dr. *Mohi* Antal püspök egyházi elnök, *Bulhó* Ferenc világi elnök, *Baritsch* Lőrinc plébános igazgató. Célja: tanoncok oktatása, és szórakoztatása. A támogatás feltételei: keresztény vallás. Vagyona nincs. Az utolsó évben oktatásban részesült 262 egyén.

Győr és Győrszigeti Izr. Szent Egylet. *Chewra* Kadisa (Győr, Kossuth Lajos-u. 22. sz.). Alapított 1740. évben. Vezetőség: *Freund* Adolf elnök. Célja: szegények segélyezése, ingyen orvos és gyógyszer nyújtása, szegény- halottak ingyenes eltemetése. A támogatás feltétele: izr. vallás. Vagyona 127.779 kor. 75 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 9000 kor.

Győri Szent Erzsébet Egylet. Alapított 1864. évben. Vezetőség: *Kramolin* Viktorné elnöknő, *Halmi* Béláné titkár, *Ruscheh* Gusztáv kanonok, igazgató. Célja: elhagyott munkaképtelenek segélyezése, árvák neveltetése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 25.000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 5000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 263 egyén.

Havi segélyt kapott 130 család, ruha- és tüzelőanyagsegélyben részesült 120 egyén, felruházott 8 gyermek, az egyesület ezenkívül 5 árvát neveltetett árvaházban.

Győri Jótékony Nőegylet. Vezetőség: özv. hegyeshalmi *Fischer* Kálmánné elnök, *Csokonai Vitéz Mihály* lapszerkesztő titkár. Célja: szegény özvegyek, árvák és családok segélyezése, jótékony intézmények támogatása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 15.949 kor. 43 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 3500–4000 kor.

Győri Izraelita Nőegylet. Alapított 1850. évben. Vezetőség: *Herzl* Zsigmondné elnök, *Szógyi* G. Vilmos titkár. Célja: havi segélyek kiosztása, tejkiosztás betegeknek és gyermekeknek, ételmyszer, tüzelőfa, ruhasegély, árvák és tanulók segélyezése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 53.249 kor. 82 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 9000–10.000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 250 egyén.

Győrszigeti Első Magyar Asztaltársaság (Győr, V. ker. *Fleischmann*-vendéglő). Alapított 1897. évben. Vezetőség: *Rimarcsek* József hentesmester elnök, *Simonyi* Károly asztalosmester társelnök, *Smidt* Lajos kéményseprő alelnök, *Pollák* Károly tisztviselő titkár. Célja: szegénységélyezés és iskolásgyermek felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 4-500 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 16-20 egyén.

Győri Szemérmes Szűkölködőket Gyámolító Asztaltársaság (Klitzár-u. 3. sz.). Vezetőség: Dr. *György* Károly elnök, *Rózsa* Jakab háznagy. Célja: szemérmes szegényeket gyámolítani. A támogatás nincs feltételhez kötve. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 50 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 5 egyén. Az asztaltársaság működése ideiglenesen szünetel.

Győri Jótékonyági Asztaltársaság (Kossuth Lajos-u. 77. sz.). Alapított 1901. évben. Vezetőség: Dr. *Legény* Béla ügyvéd elnök. Célja: szegény iskolásgyermek felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona nincs. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 120 korona. Az utolsó évben támogatásban részesült 10 egyén.

Révfalui Polgári Hármas Asztaltársaság (Győr, V. ker.).

Alapított 1907. évben. Vezetőség: *Tánczos* Antal elnök, *Bihar* Jenő társelnök. Célja: szegény iskolásgyermek felruházása, szegénysegélyezés. A támogatás nincs feltételhez kötve. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 500-600 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 50 egyén.

Győrújvárosi Polgári Asztaltársaság (Győr, Rác-utca 61 sz.) Alapított 1908. évben. Vezetőség: *Bihar* Jenő szerkesztő, elnök; *Kesze*y Kálmán, *Lukovics* János társelnökök; *Lóránt* Samu és *Szemethy* János városi képviselők, alelnökök. Célja: szegény iskolásgyermek felruházása, szegénysegélyezés, népkönyvtár s dalárda fenntartása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 1000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 500-600 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 25 egyén.

Vörös-Keresztegylet*) hönny fiókegylete. Alapítási éve 1880. Vagyona 99 kor. 18 fill.

Györszentiváni róm. kath. kiseddóvó és nyári menhely (Györszentivánon). Alapított 1890. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 51.000 kor. Célja: gyermekvédelem és gyermekek nevelése. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben oktatásban részesült 200 egyén.

Sárkány Miklós-féle róm. kath. kiseddóvóda-alap (Kajár). Alapította *Sárkány* Miklós az 1897. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 155.300 K. Célja: leányok és óvodaköteles gyermekek nevelése és tanítása. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől a kajári iskolaszék rendelkezik. Az utolsó évben ellátásban és oktatásban részesült 130 gyermek.

Napközi otthon (Királyhida). Alapított 1885. évben. Vezetőség az állami elemi iskola igazgatósága. Évi jövedelme 1200 kor. községi és *Wetzler* Bernáttól kapott szubvenció. A támogatás kiterjed a gyermekek ebédvel való ellátására s téli felruházására. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben ellátásban részesül 48 egyén.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját 1. a 109. lapon.

Gróf Batthyány László dr. magánkórháza (Köpcsény). Alapított 1902. évben dr. *Batthyány* László gróf által. A kórházba az alapító teljesen ingyen fogadja be a betegeket. A felvétel felől gróf *Batthyány* László dr. (lakik Köpcsény) rendelkezik, aki az intézetet saját vagyonából tartja fenn.

Vörös-Keresztegylet*) levéli fiókegylete. Alapítási éve 1883. Vagyona 924 kor. 26 fill.

Vörös-Keresztegylet*) mosonmegyei választmánya. Alapítási éve 1882. Vagyona 84 kor. 10 fill.

Vörös-Keresztegylet*) magyaróvári fiókegylete. Alapítási éve 1882. Vagyona 385 kor. 22 fill.

Mosonmegyei Gyermekvédő-Egyesület (Magyaróvár) Alapított 1908. évben. Védnöke: *Izabella főhercegnő* Ő cs. és kir. fensége. Vezetőség: Gróf *Batthyány* Tivadarné elnöknő (lakik: Lajta-falu); dr. *Hegyi* Gyula tiszti főügyész, titkár. Célja: testi és szellemi tekintetben fogyatékos gyermekek nevelése, szegény gyermekek segítése, elhagyott gyermekek gondozása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben támogatásban részesült 28 egyén. Ezek közül 10 siketnéma, 1 görvélykóros és 17 szegény gyermek.

I. Ferencz József-árvaház (Magyaróvár). Alapított 1910. évben. Vezetősége: Dr. *Hegyi* Gyula, Mosonmegye tiszti főügyésze. Az árvaházba 6 évesnél idősebb egész vagy félárva gyermekeket vesznek fel, kik mosonmegyei illetőségűek. A felvétel felől Mosonmegye árvaházi bizottsága (Magyaróvárt) rendelkezik. Az intézet vagyona 140.000 kor. Az intézet 36 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 12 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed az árvák teljes ellátására.

Magyaróvári állami elemi iskolai tápintézet. Alapított 1895. évben. Vezetőség az iskola igazgatósága. Vagyona 6702 kor. 55 fill. A támogatás áll az iskolába járó gyermekeknek novembertől áprilisig ebéddel való ellátásából. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben ellátásban részesült 120 egyén.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

Vörös-Keresztegylet*) modori fiókegylete. Alapítási éve 1883. Vagyona 68 kor. 54 fill.

A mosoni állami fiú- és leányiskolával kapcsolatos táp-intézet. Vezetőség az iskolaigazgatóság. Vagyona 569 kor. A támogatás kiterjed a gyermekeknek téli hónapokban ebéddel való ellátására. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben ellátásban részesült 70 egyén.

Vörös-Keresztegylet*) nezsideri fiókegylete. Alapítási éve 1880. Vagyona 269 kor. 38 fill.

Vörös-Keresztegylet*) vállalai fiókegylete. Alapítási éve 1883. Vagyona 13132 kor. 58 fill.

b) Sopron és környéke.

Az Orsz. Gyermekvédő Liga**) soproni Széchenyi-otthona (Sopron). Alapított 1908. évben. Vezetője: *László* Károly igazgató. Az intézet jelenleg a Bn. 17. §. 3. pontjában meghatározott javító-nevelés céljaira szolgál. A növendékeket a m. kir. igazságügyi miniszter utalja be.

Az állami gyermekmenhely soproni telepbizottsága. Jelenleg 76 gyermek fölött gyakorol felügyeletet.

Vörös-Keresztegylet*) sopronmegyei és városi választmánya. Alapítási éve: 1883. Vagyona 5633 kor. 62 fill.

Szabadkőműves páholy (kör) Sopron. Működésének adatai hiányoznak. A szabadkőműves páholyok szervezetének és működésének általános ismertetését l. a 111. lapon.

Voss-féle kath. árvaház (Sopron, Halász-u. 38. sz.) Alapított 1768. évben. Vezetőség: *Kriegler* Mihály igazgató. Az árvaházba 6 évesnél idősebb árva kath. fiúkat és leányokat vesznek fel teljesen ingyen. Soproni születés vagy iUetőség megkívántatik. Vagyona 360.000 kor. Évi jövedelme 15.000 kor. A támogatás kiterjed a felvett árvák teljes ellátására és tanít-

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

**) Az Orsz. Gyermekvédő Liga központi szervezetét és célját l. fen-
tebb a 86. lapon.

tatására. Fiúk 12., leányok 15. évig maradnak az árvaházban. Az árvaházban legutóbbi évben 29 növendék volt. A felvételt a katolikus konvent alapítványi bizottsága eszközli.

Evangélikus árvaház (Sopron). Alapítattott 1859. évben. Vezetőség: *Bösch* Frigyes elnöklete alatt az árvaházi bizottság, az árvaházba evangélikus, soproni vagy ruszti születésű árvákat (fiúkat és leányokat) vesznek fel. A felvételt a bizottság ajánlataira a soproni evangélikus egyháztanács eszközli. Az árvaházban 26 alapítványos hely van. Ebből legutóbbi évben 23 helyet töltöttek be; felvettek 10 fiút, 13 leányt. A felvett árvák teljes ellátást kapnak, iskolába járnak. A tehetségesebbeket középiskolában is taníttatják. Az elbocsátás korhatára rendszerint 15, év.

Soproni Magyar Kisdédóvó- és Bölcsődeegylet (Sopron, Képezde-u. 12. sz.) Alapítattott 1892. évben. Vezetőség: özv. *Nelky* Józsefné elnöknő; dr. *Baán* Endre főispán, elnök; *Fertsák* Jenő vármegyei főjegyző, titkár. Vagyona 80.734 kor. 96 fill. Évi jövedelme 7–8000 kor. Az óvóköteles korban levő gyermekek részben teljes ellátást kapnak a bölcsődében, a többiek pedig csak gondozásban és felügyeletben részesülnek. A támogatás szegényeknek teljesen ingyenes, többiek tandíjat fizetnek. Az utolsó évben gondozásban, illetőleg ellátásban részesült 160 gyermek.

Katolikus kisdédóvóda (Sopron, Halász-u. 25. sz.) Alapítattott 1862. évben. Vezetőség: *Zalka* Pál megyei árvaszéki ülnök, gondnok. A katolikus konvent tartja fenn. A várostól évi 1600 kor. segélyt kap. Évi költségvetése 3048 kor. 24 fillér. A támogatás kiterjed az óvóköteles korban levők gondozására. A támogatás nincs feltételhez kötve. Évente mintegy 200 gyermek látogatja.

Népgyermekkert (Sopron, Várkerület 66. sz.) Alapítattott 1872. évben. Vezetőség: dr. *Leszner* Rudolf orvos, elnök; *Poszvék* Vilma titkárhelyettes. Vagyona 11.490 kor. 28 fill. Évi jövedelme 3000 kor. A várostól évi 2000 kor. szubvenciót kap. A támogatás kiterjed óvodai ápolásra és részben ebéd kiosztására. A támogatás feltétele: szegénység; vagyonosabb gyermekek ellátási és óvodíjat fizetnek. Az utolsó évben ápolásban, illetőleg ellátásban részesült 110 gyermek.

Sopron szab. kir. város I. sz. kisedóvodája (Paprét 19. sz.) Alapított 1894. évben. Vezetőség: *Lahne* Vilmosr felügyelő - bizottsági elnöki: *Frühwirth* Károly gondnok. Vagyona (felszerelés) 1333 kor. A támogatás kiterjed a gyermekek ingyenes, részben óvodíj melletti gondozására, szegény növendékek ingyen ebédet is kapnak. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben gondozásban vagy ellátásban részesült 125 gyermek.

Sopron szab. kir. város II. számú óvodája (Sopron, Uszoda-u. 9. sz.) Alapított 1901. évben. Vezetőség: *Lahne* Vilmos elnök; *Frühwirth* Károly gondnok. Vagyona (felszerelés) 1257 kor. 79 fill. A támogatás kiterjed az óvóköteles korban levő gyermekek óvodai gondozására. A támogatás feltétele: szegénység. Az utolsó évben gondozásban részesült 100 gyermek.

A soproni ág. hitv. evangélikus egyházközség kisedóvodája (Sopron, Halász-u. 44. sz.). Alapított 1867. évben. Vezetőség: *Menyhárd* Frigyes ev. lelkész, bizottsági elnök. Vagyona 33.494 kor. 14 fill. Évi szubvenció a várostól 1600 kor. A támogatás kiterjed az óvóköteles korban levő gyermekek gondozására. A támogatás nincs feltételhez kötve. Szegény gyermekek óvodíjat nem fizetnek. Az utolsó évben gondozásban részesült 141 gyermek.

A legszentebb Megváltóról nevezett nővérek háza (Sopron, Fürdőház-u. 1. sz.). Alapították 1863. évben. A rend leányok oktatásával, nevelésével, továbbá betegek és aggok ápolásával foglalkozik.

»Maria Josefinum« Egyesület menedékháza (Sopron, Bécsi-utca). Alapított 1896. évben. Vezetősége: herceg *Esterházy* Miklós elnök, dr. *Hanny* Tódor kir. közjegyző, titkár, *Páder* Rezső prépost, igazgató. Az intézetbe nyomorék vagy gyengeelméjű gyermekeket vesznek fel, kor- és valláskülönbség nélkül. Az alapítványos helyre fölvettek ellátási díjat nem fizetnek, többiek évi 800 koronaig terjedhető díjat. A felvétel felől az igazgatóság és az alapítók rendelkeznek. Az intézet vagyona 182.884 kor., ebből 132.884 kor. értékű ingatlan. Évi költségvetés 6000 kor. Az intézet 30 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 11 gyermek volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a gyermekek teljes ellátására és oktatására. A növendé-

keket elemi ismeretekre, kézimunkára, varrásra, vesszőfonásra stb. tanítják.

A siketnémák sopronvármegyei és sopron városi áll. segélyezett intézete (Sopron, Kossuth Lajos-út). Vezetősége: Dr. *Baán* Endre főispán, felügyelőbizottsági elnök, dr. *Topler* Kalma a polgármester, *Hajas* Antal alispán ügyvezető alelnökök, *Völktr* József igazgató. Az intézetbe 7-10 éves siketnéma fiúkat és leányokat vesznek fel. A felvétel vagy ingyenes vagy félingyenes, vagy díjas helyre szól. Az utóbbi esetben évi 240 kor. ellátási díjat kell fizetni. A felvétel felől a felügyelőbizottság rendelkezik. Az intézet vagyona 312.400 kor. ebből 197.400 kor. értékű ingatlan. Az intézet évi 13.000 kor. állami és törvényhatósági segélyben részesül. Az utolsó évben az intézetben 71 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a növendékek teljes ellátására, 8 osztályú oktatására; a végzett siketnémákat iparosoknál elhelyezik. Szegénysorsú soproni siketnémák eltartásáról az intézet gondoskodik.

Soproni Izr. Filléregylet (Sopron). Alapított 1894. évben. Célja: szegény tanulók felruházása. A támogatás feltétele: izr. vallás. Vagyona 4150 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 800-900 kor.

Poda Endre népiskolai tápintézeti alap (Sopron). Alapított 1901. évben. Vezetőség: A soproni róm. kath. elemi fiúiskola igazgatósága. Vagyona 7962 kor. 28 fill. Évi jövedelme 400 kor. Az alapítvány jövedelméből a róm. kath. elemi iskola növendékeinek a népkonyhában ebédet fizetnek. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben ellátásban részesült 81 fiú.

Müller Paulin-alap (Sopron). Alapította *Müller* Paulin az 1896. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 20.000 K. Célja: egy szegény leány kiképzetése és neveltetése. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaitélése felől a soproni Orsolyazárda fejedelemasszonya rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 800 kor. készpénz. Ugyanekkor kedvezményben részesült 1 leány.

Nehézkórosok balfi gyógy- és nevelőintézete (Balf). Alapított 1904. évben. Vezetőség: Dr. *Wosinszley* István. Célja:

nehézkórosok ápoltatása, gyógykezelése és neveltetése. Az intézetbe 5 évesnél idősebb egyéneket vesznek fel. A támogatás kiterjed a felvettek ápolására és ellátására. A gyermekek elemi oktatásban részesülnek. Az intézetben 250 ágy van. Az intézetet ápolási díjakból (napi 1.40 kor.) tartják fenn, évi bevétel 95.000–100.000 kor.

Országos Gyermekvédő Liga*) csornai helyi bizottsága. Alapított 1907. évben. Vezetőség: Dr. *Högyész* Béla főszolgabíró, *Vértes* Dávid járási számvevő. Célja: gyermekvédelem. A támogatás nincs feltételhez kötve.

Csornai Gyermekmenhely Egyesület (Csorna). Alapított 1901. évben. Vezetőség: *H. Sugár* Sándor elnök, dr. *Kokas* Lajos titkár, *Poller* Endre igazgató. Célja: a munkában levő szülők 2-7 éves gyermekeit nyári időben gondozni s étellel ellátni. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 13.192 kor. 25 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1100-1200 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 60 gyermek.

Kokas József-féle róm. kath. leányárvaház (Csorna). Vezetősége: A győri róm. kath. székeskáptalan. A befogadás feltételei: az árvaházba r. kath. leányárvákat vesznek be. A felvétel felől a győri róm. kath. székeskáptalan rendelkezik. Az intézet vagyona 88.522 kor. 63 fill. Bevétel (kamat) 4338 kor. 50 fill. Az utolsó évben az intézetben 4 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a leányárvák teljes ellátására és neveltetésére.

Csornai Izr. Filléregylet (Csorna). Alapított 1903. évben. Vezetőség: *Berger* Ignácnó elnök, *Deutsch* Samu titkár. Célja: játékonyság gyakorlása, tanulók felruházása. A támogatás feltétele: izraelita vallás. Vagyona 1000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 400 kor.

Szilágyi János-féle alapítvány (Csorna). Alapította Szilágyi János az 1894. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 2000 kor. Célja: szegény gyermekek felruházása. A kedvezmény nyújtásának feltétele: róm. kath. vallás. A kedvezmény odaitélése felől Csorna község előjárósága rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 80 kor. készpénz.

*) Az Orsz. Gyermekvédő Liga szervezetét l. 86. lapon.

Csornai Katolikus Jótékony Nőegylet. Alapított 1899. évben. Vezetőség: Dr. *Kokas* Lajosné elnök, *Gergely* Jánosné pénztáros. Célja szegénysegélyezés. A támogatás feltétele rom. kath. vallás. Vagyona 5520 kor. 49 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1000–1200 kor.

Csornai Asztaltársaság. Célja: csornai szegénysorsú iparos gyermekek felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. *Éz* asztaltársaságnak alapszabálya nincs.

Darufalvi Jótékony Egylet. Alapított 1903. évben. Vezetőség: *Stochert* András plébános, elnök. Célja: szegénysegélyezés, óvoda alapítása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 10.809 kor. 75 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 150 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 15 egyén.

Horny-féle alapítvány (Fraknó). Alapította Horny Károlyné szül. Rothermann Ágosta az 1901. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 600 kor. Célja: 2 elárvult gyermek felruházása. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől Fraknó község előljárósága rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 24 kor. Ugyanekkor kedvezményben részesült 2 gyerek.

Vörös-Keresztegylet*) kapuvári fiókegylete. Alapítási éve: 1887. Vagyona 4205 kor. 12 fill.

Nyári gyermekmenhely (Kapuvár). Alapított 1894. évben. Vezetőség: A községi előljáróság. Célja: szegény napszámos szülők gyermekeire a munkaidő alatt felügyelni. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 8893 kor. 31 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 942 kor. Az utolsó évben felügyeletben részesült 120 gyermek.

Vörös-Keresztegylet*) kismartoni fiókegylete. Alapítási éve: 1882. Vagyona 5519 kor. 96 fill.

Szendrey János-féle katolikus árvaház (Kismarton, Szent-Antal-u.) Alapított 1894. évben, Szendrey János által. Vezetősége: Az árvaházi gondnokság. Elnöke: *Tintera* János, gond-

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

nok: *Horváth* Viktor prépost-plébános, főnöknő: *Bejczy* Mónika. A befogadás feltételei: teljes vagy félárva, vagy elhagyott gyermekeket 12 éves korig vesznek fel az árvaházba. A felvétel felől a gondnokság rendelkezik. Az intézet vagyona 93.000 kor. és egy ingatlan. Évi költségvetés 4000 kor. Az intézet 6 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 6 gyermek volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a növendékek teljes ellátására.

Kismarton város szegény gyermekeket felruházó alapja. Az alapítvány jelenlegi összege 5886 kor. 35 fill. Célja: szegény gyermekek felruházása. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől a városi tanács rendelkezik. Utolsó évben kedvezményben részesült 34 gyermek.

Nagymartoni Kisdédóvó Egylet (Nagymarton). Alapított 1894. évben, Vezetőség: Özv. *Pantzerne* Czimmermann Magdolna elnöknő, *Kolhventz* Ferencz főtanító, elnök. Célja: gyermekek óvása. A támogatás nincs feltéteihez kötve. Vagyona 4577 kor. 44 fill. Az utolsó évben támogatásban részesült 132 gyermek.

Nagymartoni Izr. Fiatalok Jótékonyági Egylete. Alapított 1893. évben. Vezetőség: *Klein* Mór elnök. Célja: szegénységélyezés. A támogatás feltétele: izraelita vallás. Vagyona 322 kor. 38 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 300–400 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 30 egyén.

Nagymartoni Keresztény Jótékony Nőegylet. Alapított 1893. évben. Vezetőség: *Gerr* Hugóné, *Herz* Friderika, *Köppl* Károly plébános. Célja keresztény szegények támogatása, iskolás gyermekek felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 7937 kor. 39 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 600–800 kor. 15 szegény gyermek részesült segélyben.

Vörös-Keresztegylet*) ruszti főkegyele. Alapítási éve 1888. Vagyona 919 kor. 83 fillér.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

é) Szombathely és környéke.

M. kir. állami gyermekmenhely (Szombathely).*) Alapított 1902. évben. Évi költségvetése 650-700.000 kor. A támogatás kiterjed a 15 éven aluli gyermekek gondozására; a fölvetett gyermekeket egyes családokhoz adják ki és ellátásukért a menhely havi díjat fizet. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben ellátásban részesült 4327 egyén.

Vörös-Keresztgyelet**) vasmegyei választmánya. Alapítási éve 1885. Vagyona 1734 kor.

Vörös-Keresztgyelet**) szombathelyi fiókegylete. Alapítási éve 1880. Vagyona 11.689 kor. 85 fillér.

Vasvármegyei Fehér Kereszt Egyesület patronage szakosztálya (Szombathely). Alapított 1910. évben. Elnök: Dr. *Esső* Imre ügyvéd. Alelnökök: *Halasi* Viktor kir. ügyész, *Jánossy* Gábor árvaszéki ülnök. Főtítkárok: Dr. *Dániel* Ernő és dr. *Gyula* István ügyvédek. Az utolsó évben támogatásban részesült 3 egyén/Az egyesület működését csak 1910 végén kezdte meg.

Vasvármegyei Fehér Kereszt Egyesület gyermekkórháza (Szombathely). Alapított 1910. évben. Vezetősége: Dr. *Szenti* János igazgató főorvos. A kórházba 16 évesnél fiatalabb gyermekeket vesznek fel a betegápolási alap terhére; csak vagyonos szülők gyermekei térítik meg a kórházi ápolási díjakat. A felvétel felől az igazgató főorvos rendelkezik. Az intézet vagyona 400.000 kor. értékű ingatlan. Az intézet 108 ágyra van berendezve. Az utolsó évben a kórházban 264 fekvő beteg volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a fekvő betegek teljes ellátására és gyógyítására, a bejárók ingyenes orvosi rendelésben részesülnek.

Országos Izraelita Patronage Egylet***) szombathelyi bizottsága. Alapított 1910. évben. Elnök: Dr. *Schleiffer* Ede ügyvéd. Titkár: Dr. *Kemény* Himór ügyvéd. Vagyona a buda-

*) A m. kir. állami gyermekmenhely központi szervezetét és célját lásd 70. lapon.

**) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztgyeletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

***) Az Orsz. Izraelita Patronage Egylet központi szervezetét és célját fentebb a 100. lapon.:

pesti központnál van elhelyezve. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1200 kor.

Szabadkőműves páholy (kör) Szombathely. Működésének adatai hiányoznak. A szabadkőműves páholyok központi szervezetének és jótékonyági működésének általános ismertetését 1. a 111. lapon.

Vasvármegye árvaháza (Szombathely). Alapított 1878. évben. Vezetősége: *Herbst* Géza alispán, az árvaházi igazgató választmány elnöke, *Gerlits* Sándor árvaházi igazgató. Az árvaházba 6–10 éves árva fiúkat és lányokat vesznek fel Vasvármegye területéről, teljesen ingyen. A felvétel felől az árvaházi igazgató választmány rendelkezik. Az intézet vagyona 881.721 kor., ebből 250.000 kor. értékű ingatlan. Évi kiadás 25.250 kor. Az intézet 60 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 56 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a növendékek teljes ellátására s nevelésére, amíg keresetképesek nem lesznek. Az intézetben elemi és szlőjd oktatás van. A tehetséges növendékeket közép- és szakiskolákba is járatják.

A vasvármegyei árvaház leány növendékeinek kiházasítási alapja (Szombathely). Az alapítvány jelenlegi összege 10.943 kor. 51 fill. Célja: az árvaházból kikerült jó viseletű és erkölcsű leányokat kiházasítani. A kedvezmény odaítélése felől a női választmány, elnöke *Szabó* Lászlóné, rendelkezik.

Kju vakok dunántúli áll. segélyezett tan-, nevelő- és foglalkoztató-intézete (Szombathely). Alapított 1904. évben a vakokat gyámolító orsz. egyesület dunántúli fiókjá által. Vezetősége: *Ernuszt* Kelemen v. b. t. t. elnök, *Görög* Sándor gondnok. Az intézetbe ifjabb korban levő vak férfiakat és nőket fogadnak be. A felvétel felől az elnökség rendelkezik. Az intézet 80 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 60 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a felvett vakok oktatására, ellátására és foglalkoztatására. Az intézetben négy osztály és 2 tanerő van.

Vakokat Gyámolító Orsz. Egyesület dunántúli fiókegylete (Szombathely). Alapított 1904. évben. Vezetőség: *Ernuszt* Kelemen v. b. t. t. elnök, *Eredics* Ferencné elnöknő, *Brenner* Tóbiás polgármester, Dr. *Szabó* László ügyvéd, *Török* Sándor

alelnökök. Célja vakokat gyámolítani. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 35.734 kor. 49 fill. Évenkénti kiadás hozzávetőleg 30.000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 60 egyén. Évi állami szubvenció 3.560 kor.

Erdei Iskola (Szombathelyt). Alapított 1908. évben, a tuberkulózis ellen védekező vas megyei egyesület által. Vezetősége: dr. *Bezerédj* István ny. főispán, elnök, *Gerlits* Sándor Vasvármegye árvaházának igazgatója, titkár. Célja: gümőkóros szülők tanköteles gyermekeinek edzése, erősítése. Az intézetbe 7–12 éves korban levő fiúkat és leányokat vesznek fel. A felvétel felől az elnökség rendelkezik. Az intézet vagyona 20.000 kor. értékű ingatlan. Az államtól évi 4.000 kor. szubvenciót kap. Évi költségvetés kb. 6.000 kor. Az intézet 50 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 45 egyén volt elhelyezve és pedig 20 bentlakó, 25 félbentlakó. A támogatás kiterjed a bentlakók teljes ellátására; a félbentlakók ételmezésben részesülnek. Az összes növendékeket május 15-től október 15-ig elemi ismeretekben, továbbá kerti és kézimunkaoktatásban részesítik.

Szombathelyi ipariskolai tanoncotthon. Alapított 1907. évben. Egyéb adat hiányzik.

Szombathelyi Kath. Leány védő Egyesület. Alapított 1902. évb. Célja: kath. leánykör, kath. patronage és cselédotthon fentartása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben támogatásban részesült 190 egyén.

A Szombathelyi Kath. Leányvédő Egyesület cseléd-otthona. Az intézet 12 ágyra van berendezve. Célja: cselédek tisztességes lakáshoz juttatni mindaddig, míg megfelelő elhelyezést nyernek.

Tuberkulózis Ellen Védekező Vasvármegyei Egyesület (Szombathely). Vezetőség: Dr. *Bezerédj* István ny. főispán, elnök, *Gerlits* Sándor árvaházigazgató, titkár. Célja: a tüdővész elleni küzdelem, ingyenes orvosi rendelés tüdőbajban szenvedő egyének számára, az »Erdei iskola« fentartása. A támogatás nincs feltételhez kötve

Szombathelyi Rongyos-Egylet (Hegy-utca 10.) Alapított 1885. évben. Vezetőség: *Greisinger* Ottóné elnök, *Csupor* Elvira titkár, *Lelles* Aranka pénztáros. Célja: szegény iskolás gyermekek

felruházása A támogatás nincs feltételhez kötve. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 600-800 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 85 egyén.

Ingyentej Egylet (Szombathelyt). Gálja: gyermekeknek ingyen-
tejjel való ellátása. Egyéb adat hiányzik.

Hungária Asztaltársaság (Szombathelyt). (Sabaria-szálló). Ala-
pított 1902. évben. Vezetőség: *Wieselmann* Mór sörkereskedő,
elnök, *Zimmermann* Károly mérnök, alelnök, dr. *Körösi* Aladár
ügyvéd, főtitkár. Colja: szegény gyermekek felruházása. A támo-
gatás nincs feltételhez kötve. Évenként kiosztásra kerül hozzá-
vetőleg 1000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 50 egyén.

Körmendi járási patronage-bizottság*) (Körmenden). Alapít-
tatott 1909, évben. Elnök: *Fülöp* József ref. lelkész. Az utolsó
évben támogatásban részesült 6 egyén.

Vörös-Keresztegylet**) körmendi fiókegylete. Alapítási éve
1885. Vagyona 884-08 kor.

Kereskedők és Iparosok Emberbaráti Egylete (Körmend). Ala-
pított 1884. évben. Vezetőség: *Kandersz* Károly elnök. Célja:
heti és havi pénzsegélyben és ingyenes orvosi kezelésben része-
síteni a tagokat s azok családjait. A támogatás feltétele: heti
20 fill., évi 10 kor. 40 fill. tagsági díj lefizetése. Vagyona 3034
kor. 84 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 261 kor.

Körmendi Általános Nőegylet. Alapított 1877. évben.
Vezetőség: *Babos* Kálmánné elnök, Dr. *Gergő* Samuné titkár.
Célja: szegények gyámolítása. A támogatás nincs feltételhez kötve.
Vagyona 16.864 kor. 80 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzá-
vetőleg 1.000 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 100 egyén.

Körmendi R. Kath. Nőegylet. Alapított 1903. évben. Vezo-
tőség: özv. *Bükhely* Jánosné elnök, *Miskó* Istvánné titkár.
Célja: szegények gyámolítása. A támogatás feltétele: róm. kath.
vallás. Vagyona 7.458 kor. 95 fill. Évenként kiosztásra kerül
hozzávetőleg 1.000 K. Az utolsó évben támogatásban részesült
120 egyén.

*) A Patronage Egyesületek Országos Szövetségének szervezetét és
célját l. a 73. lapon.

**) A Magyar szent korona orsz. Vörös-Keresztegyletének központi
szervezetét és célját l. a 109. lapon.

Körmen di Református Gyülekezeti Jótékony Nőegylet. Alapított 1896. évben. Vezetőség: *Fülöp* József né elnök, *Rábai* Zsigmondné titkár. Célja: szegénysegélyezés. A támogatás feltétele: református vallás. Vagyona 1.800 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 300 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 53 egyén

Körmen di Izr. Nőegylet. Alapított 1870. évben. Vezetőség: *Aglár* Róza elnök, *Wurmfeld* Ignác titkár. Célja: szegények gyámolítása. A támogatás feltétele: izraelita vallás. Vagyona 7.669 kor. 32 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 750 kor. ^z utolsó évben támogatásban részesült 24 egyén.

Körmen di Ág. Hitv. Ev. Nőegylet. Alapított 1896. évben. Vezetőség: özv. *Tomcsányi* Andorné elnök, *Kapi* Béla ev. lelkész, titkár. Célja: szegények gyámolítása. A támogatás feltétele: evangélikus vallás. Vagymna 2.300 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 300 kor. s ekkor 31 személy részesült segélyben.

Országos Gyermekvédő Liga kőszegi helyi bizottsága.*) Alapított 1909. évben. Vezetőség: Báró *Miske* Kálmán elnök, dr. *Kopfstein* Lipót titkár. Célja: általános gyermekvédelem és pedig elhagyott gyermekek elhelyezése, bűnügyekben és gyermekkínzási esetekben a fiatalokúaknak bíróság előtti védelme. A támogatás nincs feltételhez kötve.

Kelcz Ádelffy róm. kath. árvaház (Kőszegen). Alapított 1749. évben, a jézustársasági atyák által. *Ádelffy* Antal táblai elnök, de különösen *Kelcz* Imre győri kanonok pártfogolták, utóbbi 135.200 koronát hagyományozott az árvaháznak. A befogadás feltételei: róm. kath. árva fiúgyermekeket vesznek fel, kik elemi és középiskolába járnak, vagy iparosoknak képeztetnek ki. A felvétel felől a szombathelyi püspök és káptalan rendelkezik. Az intézet évi bevétele 45.700 korona. Az intézet 110 egyén befogadására van berendezve. A támogatás kiterjed a növendékek teljes ellátására és iskoláztatására.

Kőszegi Jótékony Nőegylet. Alapított 1866. évben. Vezetőség: *Hanély* Antalné elnök, *Freyler* Kornélia titkár. Célja: szegénysegélyezés ruhával, fával, élelemmel és pénzzel. A támo-

*) Az Országos Gyermekvédő Liga központi szervezetét lásd a 86. lapon

gatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 16.800 K. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1100–1200 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 60 egyén.

Köszegi Katholikus Jótékony Nőegylet. Alapított 1866. évben. Vezetőség: *Nykodém* Julia elnök, *Szomor* Emília alelnök *Nödl* Melánia titkár. Célja: szegény gyermekek felruházása szegények segélyezése pénzzel és élelmiszerekkel. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 11.803 kor. 94 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1.750-2.000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 135 egyén.

Vármegyei nyilvános jellegű kórház (Németújvár). Alapított 1900. évben. Vezetősége: *Sövegjártó* Kristóf bizottsági elnök *Wagner* István kórházi gondnok. A kórházban vagyontalan betegeket kezelnek ingyenesen. A felvétel felől az igazgató-főorvos rendelkezik. A kórház vagyona 60.000 kor. értékű ingatlan. Az intézet 80 egyén befogadására van berendezve.

Putsch Sándor és Amália-otthon (Pinkafő). Vezetője: A pinkafői ág. evangélikus lelkész, mint gondnok. Az árvaházba 3-12 éves evangélikus vallású árva vagy züllés veszélyének kitétt gyermekeket vesznek fel. A felvétel felől a pinkafői ág. ev. hitközség rendelkezik. Az intézet vagyona 40.000 kor. Az intézet 60-70 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 20 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a növendékek teljes ellátására.

Ápoló-, nevelő- és foglalkoztató-intézet (Radafalva). Alapított 1900. évben. Az intézetbe 6 évesnél idősebb ideges, hibás, nehezen nevelhető fiúgyermekeket vesznek fel bezárólag 30. életévükig. A növendékeknek az ellátásért tartásdíjat kell fizetni. A felvétel felől az igazgatóság rendelkezik. Az intézet 50 egyén befogadására Van berendezve. A támogatás kiterjed a növendékek teljes ellátására, gyógykezelésére és oktatására. Azon növendékeket, akiknek állapota javult, előkészítik a középiskolai vizsgálatra.

»Zöldág« Szegény Gyermekeket Felruházó Társaság (Rohoncon). Alapított 1906. évben. Célja: szegény iskolásgyermekek felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 238 kor. 30 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 700 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 26 egyén.

Vörös-Keresztegylet*) sárvári főkegylete. Alapítási éve: 1897. Vagyona 355. kor. 21 fill.

Sárvári Jótékony Nőegylet. Vezetőség: özv. dr. *Strelinger* Hermanné elnök, *Köberl* János prépost, titkár. Célja: szegények segélyezése ruhával, tűzifával és pénzzel. A támogatás nincs feltételhez kötve. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 30 egyén.

Szentgotthárdi Magyar Asztaltársaság. Célja: iskolás gyermekek felruházása, szegények segélyezése, magyarosodás előmozdítása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 100–150 kor.

Szentgotthárdi Nőegylet. Működésének adatai hiányoznak.

d) Veszprém és környéke.

M. kir. állami gyermekmenhely**) (Veszprém). Alapított 1904. évben. Igazgató-főorvos: dr. *Cseresnyés* József. A befogadás feltételei: elhagyottá nyilvánítás az illetékes gyámhatóság által. A felvétel felől az illetékes gyámhatóság rendelkezik. Az utolsó évben az intézetben s azon kívül 3800 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed az elhagyottá nyilvánított gyermekeknek 15 éves életkorukig való gondozására és ellátására.

Veszprémi Rabsegélyzőegylet***). Alapított 1905-ben. Vezetősége: *Kránitz* Kálmán püspök, elnök; *Csákány* Sándor kir. törvényszéki albíró, titkár. Vagyona 2559 kor. 72 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 800 korona. Az utolsó évben támogatásban részesült 47 egyén. Állami szubvenció évi 500 kor. 1911. március havában a Veszprémi Patronage Egyletté alakult át.

Vörös-Keresztegylet*) veszprémmegyei választmánya. Alapítási éve: 1881. Vagyona 1180 kor. 89 fill.

*)A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

**) A m. kir. állami gyermekmenhely központi szervezetét és célját l. fentebb a 70. lapon.

***) A rabsegélyző egyletekre vonatkozó bővebb adatokat l. fentebb a 126. lapon.

Vörös-Keresztegylet*) veszprémi fiókegylete. Alapítási éve: 1880. Vagyona 5586 kor. 39 fill.

A Fiatalkorú Terheltek Védelmére Alakult Gyermekvédelmi Bizottság (Veszprém). Alapított 1909. évben. Elnök: *Horváth Zoltán* kir. törvényszéki bíró, elnök; dr. *Fischer Miklós* ügyvéd, titkár. A bizottság a megalakuló veszprémi patronage egyesületbe fog beleolvadni.

Dávid-árvaház (Veszprém). Alapított 1811. évben. Vezetősége: A veszprémi róm. kath. káptalan,; *Perényi Antal* igazgató. Az árvaházba róm. kath. vallású árvákat vesznek fel ingyenesen; nem-árva fiúk évi 560 kor. ellátási díjat fizetnek. A növendékek gimnáziumba járnak. A felvétel felől a veszprémi káptalan rendelkezik. Az intézet vagyona 307.253 kor. 37 fill. Az intézet 100 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 98 egyén volt elhelyezve, ebből 34 ingyenesen. A támogatás kiterjed a növendékek ellátására.

Veszprémi Ref. Leányiskolát Támogató Egyesület. Alapított 1886. évben. Vezetőség: *Koller Sándorné* elnök, dr. *Horváth Lajos* titkár. Célja: tanulókat ruhával és könyvvel segíyezni, iskolát felállítani. A támogatás feltétele: ref. vallású iskolás leányok részesülnek segélyben. Vagyona 3494 kor. 45 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 200 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 10 egyén.

Veszprémi Izr. Szegényeket Segélyző Egyesület (Veszprém), Célja: szegénysegélyezés. A támogatás feltétele: izraelita vallás. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1.920 kor. 66 fiUér.

Chevra Kadisa. Alapított 1786. évben. Célja: szegény betegek segélyezése. A támogatás feltétele: izraelita vallás. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1.011 korona 68 fillér.

Izraelita Jótékony Nőegylet (Veszprém). Alapított 1850. évben. Célja: betegek és munkaképtelenek segélyezése. A támogatás feltétele: izraelita vallás. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 2580 korona.

Veszprémi Jótékony Nőegylet. Alapított 1872. évben. Veze-

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célait l. a 109. lapon.

tőség: Özv. *Véghely* Dezsőné elnök, *Keczer* Imre titkár. Célja: szegények segélyezése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 41.277 kor. 57 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 2700 kor.

Veszprémi Hochmuth Ábrahámné »Krajcáregylet«. Vezetőség: *Deutsch* G. Sándorné elnöknő, *Székelly* Józsefné tanítónő titkár. Célja: izr. iskolába járó szegény tanulókat könyvvel és ruhával ellátni. A támogatás feltétele: izraelita vállá*.

Balatonfüredi Erzsébet szeretetház. Alapítattott 1871. évben. Vezetősége: Dr. *Segesdy* Ferenc az igazgató tanács elnöke. A szeretetházba 6-10 éves árva és félárva fiúkat vesznek fel ingyenesen. A felvétel felől az igazgató tanács rendelkezik. Az intézetet a vallás és közoktatásügyi minisztérium tartja fenn. Az intézet 63 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 63 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a növendékek elemi oktatására és teljes ellátására.

Állami polgári fiúiskola internátusa (Balatonfüred). Alapítattott 1905. évben. Vezetősége: a balatonfüredi Erzsébet szeretetház igazgató-tanácsa. A befogadás feltételei: 28 polgári fiúiskolába járó növendéket ingyenesen, 35 tanulót pedig 20-32 korona havi díj ellenében vesznek fel az internátusba. A felvétel felől az Erzsébet szeretetház igazgató tanácsa rendelkezik. Az intézet által nyújtott ingyenes ellátás, illetve kedvezmény értéke 12.000 korona. Az intézet 63 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 63 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a felvett növendékek teljes ellátására és oktatására, míg a polgári iskolai tanfolyamat el nem végzik.

Berhidai Gyermekvédő Telep Egyesület. Alapítattott 1904. évben. Célj a: az állami menhely által kihelyezett gyermekek fölött felügyelni.

Berhidai Jótékony Nőegylet. Alapítattott 1885. évben. Célja: szegény elhagyatottak ruházása és segélyezése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona nincs. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 84 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 4 egyén.

Devecseri Jótékony Nőegylet. Alapítattott 1905. évben. Vezetőség: Özv. *Balogh* Ignácné elnök, *Szabó* Eerenc titkár. Célja: szegények segélyezése. A támogatás nincs feltételhez kötve.

Vagyona 1500 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 600 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 45 egyén.

Bischitz Dávidnról elnevezett Devecseri Izr. Nőegylet. Alapított 1890. évben. Vezetőség: *Weisz Márkné* elnök, dr. *Königsberger Kornél* titkár. Célja: szegények, özvegyek és árvák segélyezése. A támogatás feltétele: izr. vallás. Vagyona 3500 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 300 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 15 egyén.

Mezőlaki Ref. Nőegylet*) Alapított 1904. évben. Vezetőség: *Fodor Gyuláné* elnök. Célja: jótékonyág gyakorlása, református szellem ápolása. A támogatás nincs feltételhez kötve.

Nagyvázsonyi Izr. Nőegylet. Alapított 1888. évben. Vezetőség: *Deutsch Lipótné* elnök, *Weisz Dezsőné* pénztáros. Célja: szegények segélyezése. A támogatás feltétele: izr. vallás. Vagyona 200 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 44 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 3 egyén.

Nagyvázsonyi Ágostai Evangélikus Nőegylet. Alapított 1906. évben. Vezetőség: *Töreké Istvánné* elnök, *Kádas János* jegyző. Célja: özvegyek, betegek, árvák, aggok segítése, iskolás gyermekeknek taneszközzel való ellátása. A támogatás feltétele: ág. evangélikus vallás. Vagyona nincs. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 30 korona. Az utolsó évben támogatásban részesült 12 egyén.

Vörös-Keresztgyelet**) pápai választmánya. Alapítási éve 1879. Vagyona 11.772 kor.

Református Leányegyesület (Pápán). (Jókai Mór-u. 18. sz.). Alapított 1905. évben. Vezetőség: *Széky Aladárné* elnök, *Tuba Erzsébet* pénztáros, *Zadák Etelka* titkár. Célja: iskolás gyermekeket meleg étellel ellátni, egyes szegényeket segélyben részesíteni. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 2187 kor. 72 fill. Az utolsó évben támogatásban részesült 15 egyén.

Pápa Városi Jótékony Nőegylet***) Vezetőség: *Sült Józsefné* kir. közjegyző neje elnök, *Fürst Sándor* kir. járásbíró titkár.

*) Az egyesület működésének adatai hiányoznak.

***) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztgyeletének központi szervezetét és célját 1. a 109. lapon.

****) Az egyesület Pápán népkonyhát is tart fenn.

Célja: elhagyott gyermekek, szegények, betegek gyámolítása, munkanélkülieknek munkával való ellátása. E célból az egyesület ingyen ebédet, lakás és tűzifa segélyt oszt ki a szűkölködőknek. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 29.000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 2500 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 70 egyén.

Pápai Ágostai Hitvallású Evangélikus Nőegylet (Széchenyi-u. 15. sz.). Vezetőség: *Tarczy* Dezsóné elnök, *Harmos* Zoltánné ügyvezető alelnök. Célja: adakozás az egyház céljaira; szegény iskolás gyermekek és szegények segélyezése. A támogatás feltételei ág. ev. vallás. Vagyona 3603 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 600–700 korona. Az utolsó évben támogatásban részesült 72 egyén.

Pápai izr. népkonyha és ingyenfürdő (Eötvös-u.). Alapított 1906. évben. Vezetőség: *Rozenthal* Franciska tanítónő, *Nussbaum* József titkár. Célja: szegény tanulókat és munkaképtelen aggodat ingyen ebéddel és fürdővel ellátni. A támogatás feltételei: izr. vallás. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 2000–2200 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 83 egyén, és pedig 28 aggastyán és 55 tanuló.

Siófoki Önképző és Jótékony Leányegylet. Alapított 1898. évben. Vezetőség: *Schiffer* Paula elnök, *Krón* Sárka titkár. Célja: szegények segélyezése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 1950 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 150 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 19 egyén.

Siófoki Izr. Jótékony Nőegylet. Alapított 1880. évben. Vezetőség: dr. *Ney* Józsefné elnök, *Freud* Imréné pénztárnok, *Rónai* Adolf titkár. Célja: szegény izr. családok és gyermekek segélyezése, izr. leányok kiházásítása. Vagyona 2773 kor. 24 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 700 korona. Az utolsó évben támogatásban részesült 14 egyén.

Szilasbalhási Chevra Kadischa. Alapított 1901. évben. Vezetőség: *Sonnenfeld* József I. elnök, *Hász* Hermann titkár. Célja: szegények segélyezése, halottak eltemetése. A támogatás feltétele izr. vallás. Vagyona 7000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 200 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 42 egyén.

e) Zalaegerszeg és környéke

Zalaegerszegi Patronage Egyesület.*) Alapított 1910: évben. Elnök: dr. Czinder István, ügyvédi kamarai elnök, titkár dr. Briglenics Károly árvaszéki jegyző.

Vörös-Keresztegylet**) zalamegyei választmánya. Alapítási éve 1881.

Vörös-Keresztegylet**) zalaegerszegi fiókegylete. Alapítási éve 1880. Vagyona 4143. kor. 8 fill.

Zalaegerszegi Szegénygyermek Karácsonyfa-Egylete. Vezetőség: gróf *Batthyány* Pálné, szül. *Inhey* Valéria fővédő, özv. *Ruzsics* Károlyné elnök, *Varga* Vilmosné alelnök, *Czobor* Mátyás vármegyei aljegyző, titkár. Célja: szegény gyermekek felruházása. A támogatásban elsősorban katolikus iskolásgyermekek részesülnek. Vagyona 4000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 2000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 80 egyén.

A Zalaegerszegi Szegény Izr. Gyermekeket Felruházó Chanukaegylet. Alapított 1885. évben. Vezetőség: dr. *Obersohn* Mórné elnök, *Mondschein* Samu titkár. Célja: szegény gyermekeket felruházni. A támogatás feltétele: izr. vallás. Vagyona nincs. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 600–700 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 32 egyén.

Chevra Kadischa (Zalaegerszeg). Alapított 1832. évben. Célja: betegek gyámolítása és szegények segélyezése. A támogatás feltétele: izr. vallás. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 3550 korona.

Izraelita Kenyeregylet (Zalaegerszeg). Alapított 1880. évben. Célja: szegényeket ingyen kenyérral ellátni. A támogatás feltétele: izraelita vallás. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 7000 korona.

Maskil El Dal-Egylet (Zalaegerszeg). Alapított 1878. évben. Célja: betegek gyámolítása. A támogatás feltétele: izraelita vallás. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 350 korona.

*) A Patronage Egyesületek Országos Szövetségének szervezetét és célját lásd a 73. lapon.

**) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

Zalaegerszegi Nőegylet. Vezetőség: dr. *Halász* Miksáné elnök. Célja: zalaegerszegi nőnemű szegényeket segélyezni. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az egyesület működéséről az adatok hiányoznak.

Izraelita Nőegylet (Zalaegerszeg). Alapított 1858. évben. Célja: szegénysegélyezés, iskolás gyermekek felruházása. A támogatás feltétele: izraelita vallás. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1800 korona.

Moczer István alapítványa. Alapította az 1889. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 3000 kor. Célja: egy teljesen árva, vagyontalan leány felnevelése 14. életévéig. A kedvezmény odaítélése felől Zalaegerszeg város és a r. kath. plébános (Zalaegerszegen) rendelkezik. Az utolsó évben kedvezményben részesült 1 leány.

Hubay György Leonóra-alapítvány. Alapította 1882. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 6637 korona. Célja: egy vagyontalan, róm. kath. vallású hajadon kiházásítása. A kedvezmény odaítélése felől Zalaegerszeg város rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 200 kor. készpénz. Ugyanekkor kedvezményben részesült 1 leány.

Vörös-Keresztegylet*) csabrendeki fiókegylete. Alapítási éve: 1887. Vagyona 8-68 kor.

Erzsébet Filléregylet (Csabrendek). Alapított 1897. évben. Célja: az iskolás gyermekek felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 500 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 100 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 12 egyén.

Baccia Sándor-féle alapítvány (Csabrendek). Alapította *Baccia* Sándor 1887. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 4000 kor. Célja: szegény iskolás gyermekek felruházása. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől az állami elemi népiskolai igazgatóság (Csabrendek) rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 160 kor. készpénz. Ugyanekkor kedvezményben részesült 22 egyén.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját 1. a 109. lapon.

Vörös-Keresztgyelet*) sümegi fiókegylete. Alapítási éve 1881. Vagyona 2205-98 kor.

Sümegvidéki Orsz. Vöröskereszt*) fiókegylet. Alapított 1881. évben. Vezetőség: özv. *Darnay* Kajetánné elnök. Célja: háború esetén az elesettek és sebesültek hozzátartozóit segélyezni, béke idejében szegénységélyezés. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 3051 kor. 79 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 219 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 55 egyén. /^Sümegi Izr. Jótékonycélú Nőegylet. Alapított 1880. évben. Vezetőség: *Epstein* Vilmosné elnök, *Bricht* Viktor titkár. Célja: szegényeket segélyezni, árva gyermekeket kitaníttatni, szegény leányokat férjhez adni. A támogatás feltétele: izr. vallás. Vagyona: 2.500 korona. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 250–300 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 35 egyén.

Sümegi Jótékony Nőegylet. Alapított 1887. évben. Vezetőség: Dr. *Kellemen* Károlyné elnök. Célja: szegényekes betegek segélyezése, árvák ellátása és neveltetése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 6573 K 78 f. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 284 korona. Az utolsó évben támogatásban részesült 50 egyén.

Sümegi »Erzsébet« Jótékony Nőegyesület. Alapított 1905. évben. Vezetőség: *Steiner* Simonne, *Tóth* Lajosné elnöknök, *Bricht* Viktor titkár. Célja: szegények segélyezése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 900 K. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 300 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 80 egyén.

Vörös-Keresztgyelet*) tapolcai fiókegylete. Alapítási éve: 1882. Vagyona 1459 K 81 f.

Tapolcai Kath. Jótékony Nőegylet. Alapított 1895. évben. Vezetőség: *Sey* József, prépost-plebános, elnök, özv. *Csöndes* Józsefné elnöknő, *Takács* Jenőné alelnöknő, özv. *Vastagh* Jánosné pénztárosnő, *Glazer* Sándorné ellenőr, özv. *Franki* Károlyné titkár. Célja: szegény munkaképtelenek segélyezése, iskolás gyermekek felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztgyeletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

7600 K. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1200-1300 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 60 egyén.

Tapolczai Izr. Jótékony Nőegylet. Alapított 1870. évben. Vezetőség: *Fóliák* Adolf né elnök, *Strausz* Zsigmond titkár. Célja: izraelita szegények és betegek gyámolítása, szegény férjhezmenő leányok támogatása, gyermekágyas izr. asszonyok segélyezése. A támogatás feltétele: izr. vallás. Vagyona 19.570 K 23 f. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1900 K.

Tapolczai Izr. Krajcár-Egylet. Alapított 1884. évben. Vezetőség: Dr. *Löke* Mór orvos, elnök. Célja: az izr. elemi népiskolába járó szegény tanulókat könyvvel és ruházattal ellátni. A támogatás feltétele: izraelita vallás. Vagyona 10.000 K. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 500-600 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 30 egyén.

Rákóczi-Asztaltársaság (Tapolca). Alapított 1900. évben. Vezetőség: *Tus* Antal elnök. Célja: szegény gyermekeket felruházni. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona nincs. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 80 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 3 egyén.

Zalaszentgróti Jótékony Nőegylet. Alapított 1881. évben. Vezetőség: *Botfy* Péterné elnöknő. Célja: elszegényedett felnőttek és iskolás gyermekek segélyezése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 12.500 K, ebből 10.000 K ingatlan. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 750 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 135 egyén, és pedig 50 iskolás gyermek, 85 felnőtt.

6.

A fiatalkorúak komáromi felügyelő hatósága.

A fiatalkorúak komáromi felügyelő hatóságának tisztviselői és tagjai. Elnök: Dr. *Antal* Gábor, dunántúli református egyházkerületi püspök. Helyettes elnök: *Nádasdy* Aladár kir. törvényszéki elnök. Tanácselnökök: *Szabó* György ügyvéd és dr. *Zsindely* Ferenc kir. ítélőtáblai bírói címmel és jelleggel felruházott törvényszéki bír. Titkár: *Szj* Ferenc városi aljegyző.

Kinevezett tagok: *Baranyay Géza* nagybirtokos, *Barcza Gyula* kőbányatulajdonos, özv. *Baross Gáborné* a protestáns nőegylet alelnöke, *Bódis Lajos* ref. lelkész, *Csepy Dániel* ügyvéd, *Csermák Hugó* cukorgyári igazgató, *Csetke Béla* nagybérelő, *Czike Lajos* kir. tanácsos, református esperes, *Dózsa József* református lelkész, *Dózsa József* né, *Fáy István* főszolgabíró, *Fittler Sándor* kir. tanácsos, nyugalmazott gazdatiszt, dr. *Gaal Zsigmond* városi tisztii főorvos, *Herczegh Ferenc* városbíró, *Jánossy Lajos* ág. hitv. ev. esperes, *Kacz Lajos* városi tanácsos, *Kálmán Rudolf* nyug. főispán, dr. *Kéler Zoltán* ügyvéd, *Kirchner Mihály* ág. hitv. ev. egyházi felügyelő és városi iskolai gondnok, *Kiss Gyula* ügyvéd, *Konkoly-Thege Béla* kir. törvényszéki bírő, *Konkoly-Thege Imre* takarékpénztári igazgató, *Konkoly-Thege Kálmán* nyugalmazott megyei pénztárnok, *Lakatos Károly* elemi iskolai igazgató, *Löké Károly* református lelkész, *Marcza György* elemi iskolai tanító, *Molnár Géza* római kath. plébános, *Nagy Kornél* református lelkész, *Sárkány Ferenc* rendőrfőkapitány, *Schwartz Lajos* földbirtokos, *Soós Károly* ügyvéd, *Szabó György* ügyvéd, özv. *Szépe Pálné*, a protestáns nőegylet elnöke, *Till Ottó* uradalmi intéző, id. *Tuba János*, a Komáromvidéki Takarékpénztár r. t. vezérigazgatója, *Vargha Sándor* hitoktató-lelkész, dr. *Virágh Gyula* gyakorló orvos, *Vörös János* református lelkész, *Zeke Imre* iparfelügyelő.

A 27400/909. I. M. számú rendelet 4. §-ának I. pontja alapján tagok:

1. Dr. *Kéri Miklós* kir. ítőlétáblai bírői címmel és jelleggel felruházott törvényszéki bírő; *Weszelóvszky János* kir. járásbíró.

2. dr. *Bárdos Géza* és *Csajághy Károly* kir. ügyészek;

3. dr. *Vásárhelyi Domokos* és dr. *Aranyossy László* ügyvédek

4. *Erdélyi Gáspár* vármegyei árvaszéki elnök, *Domány János* városi árvaszéki elnök.

5. *Ghyczy Dénes* alispán, *Domány János* polgármester;

6. *Mirtse Lajos* kir. tanfelügyelő;

7. dr. *Cseresnyés Lajos*, a veszprémi magyar kir. állami gyermekmenhely igazgató-főorvosa.

A 27400/909. I. M. számú rendelet 4. §-ának III. pontja alapján tag:

Nagy Kornél, református lelkész, a »Dunaalmási Szeretetház« javítónevelő intézet vezetője.

A 27400/909. I. M. számú rendelet 4. §-ának IV. pontja alapján tag:

dr. Lázár Andor ügyvéd, Pest vármegye tb. ügyésze, mint a »Dunaalmási Szeretetház« javítónevelő intézetet fentartó országos patronage egyesület kiküldöttje.

Tar ácsbeosztás az 1911. évre:

A felügyelő hatóság elnöke a tagokat két tanácsba osztotta be,

Az I. tanács elnöke: Szabó György ügyvéd.

A II. tanács elnöke: Zsindely Ferenc kir. ítélőtáblai címmel és jelleggel felruházott kir, törvényszéki bíró.

A fiatalkorúak komáromi felügyelő hatóságának területén fennálló intézmények.

Vörös-Keresztgyelet*) komárommegyei fiókegylete. Alapítási éve 1883. Vagyona 3148 K 67 f.

Vörös-Keresztgyelet*) komáromi városi választmánya. Alapítási éve 1880. Vagyona 3842 K 38 f.

Hefter Szilárd-féle városi árvaház (Komárom). Alapított 1887. évben, Hefter Szilárd által. Az árvaházba 6-12 éves gyermekeket vesznek fel felekezeti különbség nélkül. A felvétel felől az árvaházi gondnokság rendelkezik. Az intézet vagyona 84.670 K, ebből 30.000 K értékű ingatlan. Az intézet 12 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 12 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a növendékek teljes ellátására.

Komáromi m. kir. földművesiskola. Alapította a földművelésügyi minisztérium az 1900. évben. Az iskola keretében kétév-folyamú földművesiskola és gazdasági tanítóképző áll fenn. A felvett növendékek részint teljes, részint fél ellátásban részesülnek. A kedvezmény odaítélése felől a m kir. földművelésügyi miniszter

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztgyeletének központi szervezetét és célját l. a 409. lapon.

rendelkezik. Az intézetben 60 egyén helyezhető, el Alapítványos helyei vannak Komárom vármegyének és Eszterházy Ferenc grófnak.

Komáromi Gyermekvédő Leányegyesület (Nádor-utca 1. sz.) Alapított 1905. évben. Vezetőség: *Nichell* Irma elnök. Célja: napközi otthont fentartani. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 4922 K 56 f. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1800 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 114 egyén.

Komáromi Jótékony Nőegylet. Alapított 1869. évben. Vezetőség: Özv. *Komjáthy* Jenóné elnök (1. Kapitány-u. 26. sz.) Célja: szegényeknek pénzzel való segélyezése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 49.051 K 08 f. Az utolsó évben támogatásban részesült 110 egyén.

Szent Erzsébet-Egylet (Komárom). Alapított 1871. évben. Célja: szegénysorsú iskolás gyermekeket téli ruhával ellátni. A támogatás feltétele: római kath. vallás. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1400–1500 K.

Protestáns Jótékony Nőegylet (Komárom). Alapított 1875. évben. Célja: szegénysorsú iskolás gyermekeket téli ruhával és tankönyvvel ellátni, özvegyeket és munkaképtelen öregeket segélyezni. A támogatás feltétele: protestáns vallás. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1500-1600 kor.

Vörös-Keresztegylet*) esztergommegyei választmánya. Alapítási éve 1883. Vagyona 5490 kor. 36 fill.

Érseki árvaház (Esztergom). Alapított 1889. évben. Az árvaházba katolikus 6-14 éves korban levő leányárvákat vesznek fel. A felvétel felől a hercegprímás rendelkezik. Az intézet vagyona 200.000 kor. Az intézet 40 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 40 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a leányok teljes ellátására és oktatására.

Esztergomi társulati kiseddóvó intézet (Bottyán János-u. 6. sz.). Alapított 1864. évben. Vezetőség: dr. *Fehér* Gyula praelatus-kanonok, elnök, *Mátéffy* Viktor plébános, igazgató,

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

Szvboda Román titkár. Vagyona 55.831 kor. 79 fill. Évi jövedelme 3888 kor. A támogatás kiterjed az esztergomi óvókötelek korban levő gyermekek gondozására 2 óvóban. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben gondozásban részesült 150 egyén.

Keresztény Szeretet Orsz. Gyermekvédő Műve (Esztergom). Alapította 1908. évben *Rajner* Lajos püspök. Vezetőség: *Rajner* Lajos püspök, érseki helynök, egyesületi elnök; dr. *Breyer* István titkár. Célja: elhagyott szegény gyermekeket keresztény családoknál vagy intézetekben katolikus módon neveltetni s kiképzetésük után önállóságuk elérésében segíteni. A támogatás feltétele: róm. kath. vallás, 18 évnél fiatalabb kor. Vagyona 39.850 kor. 77 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 7000 kor. Az utolsó évben az egyesület neveltetett 44 gyermeket.

Esztergomi Szt.-Erzsébet Jótékony Egylet. Alapított 1868. évben. Vezetőség: *Bogisich* Mihály vál. püspök, elnök, dr. *Fehér* Gyula praelatus-kanonok, alelnök, *Mátéffy* Viktor plébános titkár. Célja: szegények segélyezése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 16.693 kor. 06 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 4525 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 250 egyén.

Esztergomi Szent Erzsébet Egylet népkonyhája. Alapított 1868. évben. Vezetőség: *Bogisich* Mihály v. püspök, elnök, dr. *Fehér* Gyula praelátus-kanonok, alelnök, *Mátéffy* Viktor igazgató. A támogatás kiterjed ingyen ételadagok kiosztására. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 6956 ingyenes ebéd, elhelyezésben, illetőleg ellátásban részesült naponta 50 egyén.

Esztergomi községi iparosinas-otthon. Alapított 1907. évben. A támogatás kiterjed a tanoncoknak megfelelő mestereknél való elhelyezésére és testi-lelki gondozására. A támogatás nincs feltételhez kötve.

Érseki Tanítóképzőintézet Segítő Egylete (Esztergom). Célja: szegény tanulók segélyezése. Vagyona 21.000 kor., évi jövedelme 800 kor. Legutóbbi évben 10 növendék részesült segélyben.

Községi szegényalap- és segélyalap-pénztár. (Komárom). Célja: elhagyott gyermekek nevelése és fen tartása. A kedvez-

mény nyújtásának feltétele: községi illetőség és 14 éven aluli életkor. A kedvezmény odaítélése felől a gyámhatóság és a főszolgabírói hivatal rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 600 kor. készpénz. Ugyanekkor kedvezményben részesült 5 egyén.

Sulmann János és neje féle iskolaalap (Párkány). Alapította: Sulmann János és neje. Az alapítvány jelenlegi összege 232 kor 03 fill. Célja: szegény gyermekek felruházása és tankönyvekkel való ellátása. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől a párkányi plébános rendelkezik. Közlebbi adataink nincsenek.

Vörös-Keresztgyulek*) tatatóvárosi választmánya. Alapítási éve 1900. Vagyona 1153 kor. 51 fill.

7.

A fiatalkorúak kassai felügyelő hatósága.

A fiatalkorúak kassai felügyelő hatóságának tisztviselői és tagjai:

Elnök: *Fischer* Colbrie Ágoston kassai róm. kath. megyés püspök, a K. K. P. E. egyházi elnöke. Helyettes elnök: *Arnold* Sándor kassai kir. ítélőtáblai tanácselnök, a K. K. P. E. választmányi tagja. Tanácselnökök: *Arányi* Antal nyugalmazott tanítóképezdei igazgató, a K. K. P. E. választmányi tagja, *E der* Ödön Kassa szab. kir. város polgármestere, *Kérészy* Zoltán kir. jogakadémiai igazgató, a K. K. P. E. választmányi tagja, *Mohr* Béla dr. ág. ev. lelkész, *Puhy* Endre dr. Abauj- és Torna vármegye alispánja, *Révész* Kálmán ref. esperes, *Takács* Menyhért jaszói prépost, a K. K. P. E. tiszteletbeli elnöke. Titkára: *Bernoláh* Nándor dr. kassai kir. jogakadémiai tanár, a K. K. P. E. titkára.

Kinevezett tagok: *Aha* János a keresztény szocialista-párt elnöke. *Arnold* Sándorné, dr. *Bálás* Károly kir. jogakadémiai tanár,

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztgyulekének központi szervezetét és célját 1. a 109. lapon.

a K. P. E. választmányi tagja, *Balló* Ferenc kályha gyáros, *Balogh* János építőmester, ipartestületi elnök, *Bartay* Oszkár az Orsz. Gyermekvédő Liga (O. Gy. V. L.) kassai fiókjának titkára, *Bartay* Oszkárné, az O. Gy. V. L. hölgybizottságának tagja, ifi. *Bauernebel* Szilárd sörgyáros, *Bayer* János kocsigyáros, *Belczér* Károly dohánygyári igazgató, *Bernoláh* Karolin, a Szent Antal kenyere jótékony intézmény titkára, *Berzáczy* Mihály pék, dr. *Bessenyei* Béla kir. ítélőtáblai bírósági elnök, a K. K. P. E. választmányi tagja, *Bessenyei* Béláné, *Bethlenfalvy* Antalné, *Bikky* József mészáros, *Bittelmayer* Márton gyárigazgató, dr. *Bothár* Sándor kir. ügyész, a Kassai Rabsegélyző Egyesület (K. R. E.) választmányi tagja, *Bródy* Frigyesné, az izr. nőegylet választmányi tagja, dr. *Brósz* László ügyvéd, az ág. ev. egyház gondnoka, *Büchner* Béla lakatos, *Csorna* József a magyar tudományos akadémia I. tagja, földbirtokos, *Csorna* Józsefné, *Csorna* Miklós gör. kath. plébános, *Czmár* Ede kőművesmester, *Demeczky* Ferenc földbirtokos, dr. *Ékei* Antal orvos, dr. *Ékes* Lajos városi tanácsos, *Fabinyi* Gyula polgári iskolai tanár, a vörös keresztgyulek kassai fiókjának titkára, *Ferdinandy* Gyula vármegyei főjegyző, a K. K. P. E. választmányi tagja, *Fertály* Tódor elemi iskolai tanító, *Flegmann* Sándor nagykereskedő, *Fleischer* Kálmán mérnök, *Fleischmann* Károly ácsmester, *Frankovszky* István asztalos, a munkások és iparosok betegségélyző egyesületének elnöke, özv. *Gerlóczy* Gézáné, az O. Gy. V. L. hölgybizottságának tagja, dr. *Góth* Ferenc kir. törvényszéki elnök, aK. R. E. ésK. K.P. E. választmányi tagja, dr. *Gönczy* Adolf orvos, az állami gyermekmenhely szikszói telepbizottságának orvosa, dr. *Grosschmid* Géza, ügyvéd, a K. K. P. E. ügyésze, dr. *Halmy* Károly ügyvéd, a K. R. E. választmányi tagja, id. *Haltenberger* Béla kelmefestőgyáros, a kassai munkás rokkantegylet elnöke, *Haszay* András bodnár mes ter, *Hedry* Lőrincné, *Hegedűs* Lajosné, a kassai jótékony nőegylet elnöknője, dr. *Hevessy* Károly ügyvéd, a K. K. P. E. választmányi tagja, *Hinsenkamp* Bernát kir. tanácsos, felsőipariskolai igazgató, *Homola* István ág. ev. lelkész, a K. R. E. választmányi tagja, dr. *Horváth* Balázs premontrei kanonok, fő gimnáziumi igazgató, a K. K. P. E. választmányi tagja, *Indrányi* Barna ref. lelkész, *Káger* József esperes-plébános, *Kisiday* Endre

cipész, dr. *Kiss* Albert kir. jogakadémiai tanár, *Kiss* József kovács, *Kisváry* László cukrász, *Kitzbüchler* Ulrich cementgyáros dr. *Klein* József főrabbi, dr. *Klehner* Alajos nyugalmazott jog. akadémiai igazgató, a K. K. P. E. választmányi tagja, *Kolácskovics* Erzsébet felső leányiskolái igazgatónő, *Kompordai* Hugó gyáros, *Koós* József földbirtokos, *Kossuth* Lajos városi tanácsos *Kovács* Gézáné, *Kozák* János építész, a kassai kerületi munkás« betegsegélyző és balesetbiztosító pénztár elnöke, *Kozora* Endre praelátus-kanonok, plébános, a K. K. P. E. választmányi tagja, *Laczkó* Andor kir. törvényszéki bíró, a K. R. E. titkára, *Lekly* Gyula kir. tanácsos, felsőipariszkolai igazgató, *Lux* Lajos légszeszgyári igazgató, dr. *Madzsar* Károly kir. ítéletáblai bíró, *Maiéter* István magánzó, *Martini* Paula, a Szent Erzsébetről nevezett irgalmas nővérek főnöknője, dr. *Máthé* Gábor az állami gyermekmenhely főorvosa, dr. *Mázy* Engelbert tankerületi főigazgató, a K. K. P. E. választmányi tagja, *Medveczky* Ede káptalani nagyprépost, a K. K. P. E. tiszteletbeli elnöke, *Mildner* Ferenc könyvkereskedő, a K. R. E. pénztárnoka, *Mocsáry* József szabó, *Molnár* Márton Szent Domokos-rendi perjel, a vallásos és jótékonyági egyesület igazgatója, *Molnár* Miklós a szociáldemokrata-párt titkára, *Moravec* István lelkész a K. K. P. E. pénztárnoka, özv. *Moskovics* Jakabné az izr. nőegylet elnöknője, özv. *Münster* Tivadarné a kassai jótékony nőegylet elnöknője, dr. *Nagy* Géza városi orvos, *Naményi* Gyula nyug. árvaszéki elnök, a ref. egyház főgondnoka, dr. *Oláh* István kir. ítéletáblai elnöki titkár, *Osztermann* Pál nyugalmazott ág. ev. esperes, özv. *Otresovszky* Jánosné, a kath. női patronage egyesület előjárónője, dr. *Pafcsuga* Miklós ügyvédjelölt, a K. K. P. E. tagja, *Paksy* József né, gróf *Pálffy* László földbirtokos, a K. K. P. E. alelnöke, gróf *Pálffy* Lászlóné a K. K. P. E. alelnöknője, *Péchy* Aurélné az O. Gy. V. L. hölgybizottságának tagja, *Plathy* Mihály földbirtokos, dr. *Platzer* Sándor orvos, a K. K. P. E. tagja, dr. *Puky* Endréné, az O. Gy. V. L. hölgybizottságának tagja, *Rados* Lipót iparfelügyelő, *Ráth* Evermos premontrei kanonok, a kath. legényegylet elnöke, *Rátz* Ernő kir. főügyész-helyettes, a K. R. E. igazgató-alelnöke, *Ruttkay* János kir. törvényszéki bíró, a K. K. P. E. választmányi tagja, báró *Schell* Gyuláné, az O. Gy. V. L.

hölgy bizottságának tagja, *Schubert* Ferenc vendéglős, *Schwarcz* Alojzia a Paulai Szent Vincéről nevezett nővérek főnöknője, dr. *Sichermann* Bernát ügyvéd, *Sipos* A. Gyula, a keresk. és iparkamara elnöke, a K. K. P. E. választmányi tagja, dr. *Sipos* Aladár, a keresk. és iparkamara titkára, dr. *Stullmann* Patrik premontrei kanonok, jogakadémiai magántanár, *Sudy* János elemi iskolai igazgató, *Szalay* Lászlónó, az O. Gy. V. L. kassai fiókjának elnöknője, *Szekeres* Fr. Ödön premontrei kanonok, *Szilágyi* Nándor izr. elemi iskolai igazgató, *Szmrecsányi* Jenőné, *Szmrecsányi* László kir. közjegyző, a K. K. P. E. választmányi tagja, *Szmrecsányi* Lászlóné, *Sztudinka* Gyula bútorgyáros, a K. K. P. E. tiszteletbeli elnöke, *Telegdy* István esperes-plébános, az állami gyermekmenhely szikszói telepbizottságának tagja, *óTih* István szabó, a kassai szabók régi betegsegélyző egyesületének elnöke, *Unger* Arthur, a vármegyei gazdasági egyesület titkára, *Vajda* Károly elemi iskolai igazgató, dr. *Vandracsek* Jenő városi főorvos, a kassai jótékony nőegylet főorvosa, *Váczy* József rendőrfőkapitány, a K. K. P. E. választmányi tagja, dr. *Widder* Ignác orvos, a m. kir. bábaképző-intézet igazgatója, *Widder* Mór földbirtokos, dr. *Weisz* Béla ügyvéd, az izr. hitközség elnöke, a K. R. E. választmányi tagja, *Zalka* Zsigmond gazdasági akadémiai igazgató, gróf *Zichy* Károly földbirtokos, a K. K. P. E. alelnöke, gróf *Zichy* Károlyné, gróf *Zichy* Rezsóné, a K. K. P. E. elnöknője, gróf *Zichy* Meskó Jakab földbirtokos, a K. K. P. E. alelnöke.

A 27.400/909. I. M. számú rendelet 4. §-ának I. pontja alapján tagok: *Münster* Tivadar kir. törvényszéki bíró és *Krayzell* Miklós kir. járásbírósi albíró. 2. *Rácz* Ernő kir. főügyési helyettesi címmel és jelleggel felruházott kassai kir. ügyész és *Füsthy* Antal kassai kir. ügyész. 3. Dr. *Klein* Fülöp és *Horváth* Lajos ügyvédek. 4. *Stutter* József vármegye árvaszéki elnök és dr. *Szentlélek* Gyula, Kassa szab. kir. város árvaszékének elnöke. 5. Dr. *Puky* Endre alispán és *Éder* Ödön Kassa szab. kir. város polgármestere. 6. *Zágróczy* Gyula kir. tanfelügyelő. 7. Dr. *Máthé* Gábor a kassai állami gyermekmenhely igazgató-orvosa.

A 27.400/909. I. M. számú rendelet 4. §-ának III.

pontja alapján tagok: *Lafzkovszky* Lajos kir. tanácsos, kir. javítóintézeti igazgató és *Bokor* Erzsébet a szikszói Bethania szeretetház igazgatónője.

Tanácsbeosztás az 1911. évre: A felügyelő hatóság ein öke a tagokat 7 tanácsba osztotta: Az I. tanács: Elnöke: dr. *Fischer Colbrie* Ágoston és *Arnold* Sándor. II. tanács: Elnöke dr. *Takács* Menyhért. III. tanács: Elnöke: dr. *Puky* Endre. IV. tanács: Elnöke: dr. *Kérészy* Zoltán. V. tanács: Elnöke: dr. *Móhr* Béla. VI. tanács: Elnöke *Révész* Kálmán. VII. tanács: Elnöke *Arányi* Antal.

A fiatalkorúak kassai felügyelő hatósága területén fennálló intézmények.

a) Kassa és környéke.

M. kir. állami gyermekmenhely*) (Kassa). Alapított 1902. évben. A felvétel felől az igazgatóság rendelkezik. Az intézet vagyona 250.000 kor. Az intézet 80 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben gondozás alatt állott 3575 egyén; évi kiadás 300.000 kor.

A kassai kir. javítóintézet. Alapított 1901. évben. Igazgató: *Latzkovszky* Lajos kir. tanácsos. A javítóintézetbe való befogadást a ni. kir. igazságügyminiszterium eszközli. Befogadási képessége 720; növendékeinek jelenlegi száma 565.

Országos Gyermekvédő Liga**) kassai bizottsága (Kassa, Darvas Imre-u. 3. sz.) Alapított 1904. évben. Vezetőség: *Szalay* Lászlóné és dr. *Fischer Colbrie* Ágost elnökök; *Bartay* Oszkár titkár. Célja: szegény gyermekek segítése, napközi otthon és bölcsődék felállítása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 5000 kor.

Az Orsz. Gyermekvédő Liga**) Csecsemő-otthona (Kassa). Vezetője: Dr. *Máthé* Gábor. Az intézet szegény munkásasszo-

*) A m. kir. állami gyermekmenhelyek célját és központi szervezetét l. a 70. lapon.

**) Az Orsz. Gyermekvédő Liga központi szervezetét és célját lásd a 86. lapon.

nyok gyermekeinek gondozására, táplálására és orvosi gyógykezelésére szolgál.

Szabadkőműves páholy (kőr) (Kassa). Működésének adatai hiányoznak. A szabadkőműves társulatok szervezetének és charitatív működésének adatait lásd 111. lapon.

Kassai Kath. Patronage Egylet*) (Kassa). Alapított 1908. évben. Egyházi elnök: dr. *Fischer-Colbrie* Ágost; világi elnök: *Berczelly* Jenő v. b. 1.1.; titkár: dr. *Bernolák* Nándor. Vagyona 2000 kor. és egy 12 gyermekre berendezett nevelőintézet Bárczán. Évi jövedelme 3000 kor. államsegély. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 400 egyén. Az egylet Bárczán egy nevelőintézetet tart fenn, ahol az előző évben 6 egyén részesült gazdasági oktatásban.

Kassai Rabsegélyzőegylet.***) Alapított 1905-ben. Vezetősége: Berezeli *Berczelly* Jenő elnök; *Bácz* Ernő ügyvéd, alelnök; *Laczkó* Andor titkár. Vagyona 1.292 korona 7 fillér, évi államsegély 1400 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1292 kor. 7 fill. Az utolsó évben támogatásban részesült 134 egyén.

Vörös-Keresztegylet***) abaujtonamegyei választmánya. Alapítási éve: 1882.

Vörös-Keresztegylet***) Kassavárosi választmánya. Alapítási éve: 1879. Vagyona 38.880 kor. 75. fill.

»Erzsébet«-árvaház (Kassa, Pesti-út 12.) Alapított 1857. évben a kassai jótékony nőegylet által. Vezetőségét lásd a kassai jótékony nőegyletnél. A befogadás feltételei: kassai illetőség és legalább 6 éves életkor. A felvétel felől az egylet elnöknői rendelkeznek. Az intézet vagyona 119.740 kor., továbbá 3150 kor. városi segély és az árvaház épületének használata. Az intézet 30 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 30 egyén volt elhelyezve. Az ellátás teljesen ingyenes.

Napközi Gyermekotthon (Kassa, Széplaki sor). Alapított 1911. évben. Vezetőség: *Sudy* K. János ügyvezető-igazgató.

*) A Patronage Egyesületek Országos szövetségének szervezetét 1. a 73. lapon.

***) A rabsegélyző egyletekre vonatkozó bővebb adatokat 1. a 126. lapon.

*****) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját 1. a 109. lapon.

A támogatás lényege: a téli hónapokban a növendékek felügyelet alatt tartása és ebéd nyújtása. A támogatás nincs feltételhez kötve.

Kassai Kath. Tanoncotthon (Kassa, Rákóczi-körút 3.) Vezetőség: *Ráth* Evermód elnök; *Tost* Barna másodelnök; *Cselényi* István titkár. Évi jövedelme 6000 kor. államsegély. A támogatás kiterjed a tanoncok teljes ellátására. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 617 K; segélyben részesült 19 egyén.

Szent József-gyermekotthon (Kassa, Galamb-u. 19.) Alapított 1906. évben. Vezetőség: *Tost* Barna igazgató; özvegy *Othresovszky* Mária igazgatónő. Évi jövedelme jótékony adakozásokból áll. A támogatás kiterjed a gyermekek felügyeletére d. e. 10 órától d. u. 2 óráig s ebéd nyújtására. A támogatás feltétele: tanköteles kor. Az utolsó évben kiosztásra került 2523kor. 19 fill.; ellátásban részesült 38 egyén.

»Ferdinandeum« nevű külvárosi óvoda (Kassa, Flórián-u. 8.) Alapított 1835. évben, a Kassai Jótékony Nőegylet által. Vezetőségét lásd a Kassai Jótékony Nőegyletnél. A befogadás feltételei: 3–6 éves életkor. A felvétel felől az intézeti óvónő rendelkezik. Az intézet vagyona 28.925 kor., továbbá 600 kor. városi segély és az óvoda épület használata. Az intézet 80 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 80 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a gyermekek gondozására reggeli 8 órától délután 4 óráig.

Kassai Kath. Legényegyesület (Kassa, Rákóczi-körút 3.) Vezetőség: *Ráth* Evermód elnök; *Tost* Barna másodelnök; *Cselényi* István titkár; *Müller* Endre pénztáros. Célja: iparossegédek vallás erkölcsös nevelése és szükség esetén segélyezése. Vagyona egy épület.

Kassai egyházmegyei szegény tanulókat Segélyző Egyesület (Kassa). Alapított 1867. évben. Vezetőség: *Lesshó* István és *Éder* Ödön elnökök; dr. *Kardos* Gyula titkár. Vagyona 40.941 kor. 49 fill. Évi jövedelme 1260 kor. A támogatásban csak középiskolai tanuló részesülhet. Ellátásban részesült 32 egyén.

»Humanitas« kassai Önszegélyző és Jótékonyági Egylet (Kassa). Alapított 1860. évben. Vezetőség: *Ganczfried* Bertalan alelnök;

Meisels Leó pénztáros; *Maizner* Samu ellenőr; *Földes* Zoltán titkár. Célja: szegények segélyezése. A támogatás feltételei: 50 éven aluli életkor. Vagyona: 12.855 kor. 52 fill egyleti alap, 28.008 kor. özvegyek és árvák végkielégítési alapja, 7088 kor. 78 fill. Rudolf Stefánia-kiházasítási alap, 2154kor. 76 fill. általános tartalékalap, 400 kor. Weinberger Dávid-alap, 350 kor. Scharman Artúr és neje-alap. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1700 K. Kassai Kath. Növédőegyesület (Kassa, Hunyadi-utca). Alapított 1906. évben. Vezetőség: Gróf *Zichy-Meskó* Jakabné elnök, özv. *Otresovszky* Mária előjárónő, *Klébelerberg* Gézáné titkár. Célja: tanítás és a szűkölködők támogatása. A támogatás feltétele: 14 éves életkor betöltése. Vagyona 1825 kor. Az utolsó évben oktatásban részesült 149 egyén.

Kath. Háziasszonyok Orsz. Szövetségének kassai fiókja. (Kassa). Alapított 1911. évben. Vezetőség: Dr. *Fischer-Colbrie* Ágoston és gróf *Károlyi* Lászlóné fővédnökök; *Kozora* Endre egyházi elnök; báró *Schell* Gyuláné világi elnök; özv. *Gerlóczy* Gézáné alelnök; *Otresovszky* Mária igazgatónő. Vagyona 1000 kor. A támogatás kiterjed házi cselédek gondozására.

Kassai Izr. Jótékony Nőegylet (Kassa). Vezetőség: Özv. *Bródy* Fülöpné elnök; dr. *Moshovics* Jakabné előjárónő; dr. *Teplánszky* Károly titkár. Célja: pénzsegélynyújtás és ingyen-élelmezés. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 60.000 K. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 8000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 950 egyén.

Kassai Jótékony Nőegylet (Kassa). Alapított 1835. évben. Vezetőség: *Hegedűs Antalné* és *Münster Tivadarné* elnök; *G setényi* Béla titkár. Célja: árvaház és óvoda fenntartása, szegények segélyezése.

Abaújszántói Jótékony Nőegylet (Abaújszántó). Alapított 1904. évben. Célja: iskolás gyermekek felruházása és felnőttek segélyezése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 1719 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 26 iskolás fiú és 11 felnőtt szegény.

Salesianum*) (Bárcza). Alapított 1910. évben. Vezetője:

*) Az intézet a Kassai Kath. Patronage egylet felügyelete alatt áll.

Rusznayák Bálint. A befogadás feltételei: keresztény vallás és magyar származás. A felvétel felől a kassai megyéspüspök rendelkezik. Az intézet 12 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 10 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed szegény és züllött fiatalok nevelésére és javítására. A növendékek kosárfonásban és kertészetben nyernek kiképeztetést.

Alsó-Meczenzéfi Jótékonycélú Nőegylet (Meczenzéf). Alapította 1885. évben. Vezetőség: *Gaebel Mihályné* elnök; *Szukuray Viktor* tit. kár; *Gedeon* Endre pénztárnok. Célja: szegény gyermekek felruházása és elaggottak segélyezése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 1148 kor. 6 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1242 kor. Az utolsó évben támogatásban részegült 27 egyén.

Dr. Kalavszky-alapítvány (Stoósz). Alapítva 1905. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 1000 korona. Célja: vagyontalan családfők segélyezése. A kedvezmény nyújtásának feltétele: vagyontalanság és családos állapot. A kedvezmény odaítélése felől az előljárárság rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 40 K 33 f. készpénz. Ugyanakkor kedvezményben részesült 1 egyén.

Vörös-Keresztegylet*) szikszói fiókegylete. Alapítási éve 1894. Vagyona 1337 kor. 42 fill.

Speciális Misszió-társulat Bethánia Szeretetháza (Szikszó). Alapítva 1910. évben. Elnöke *Farkas* Edith, igazgató *Bokor* Erzsébet. Az intézet az 1908. évi XXXVI. t.-c. 17. §. 3. pontjában meghatározott javító nevelés céljaira szolgál, húsz éven aluli lányok részére. A felvétel felől az igazságügyminiszter rendelkezik. Az intézet 62 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 60 egyén volt elhelyezve. A társulat szeretetházat és elemi iskolát tart fenn; azonkívül patronage-tevékenységgel is foglalkozik.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

b) Beregszász és környéke.

Vörös-Keresztegylet*) beregmegyei választmánya. Alapítási éve: 1880. Vagyona 28 kor. 34 fill.

Vörös-Keresztegylet*) beregszászi fiókegylete. Alapítási éve: 1880. Vagyona 1186 kor. 26 fillér.

Beregmegyei szegény tanulók alapja (Beregszász). Alapított 1904. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 11.233 kor. 18 fill. Célja: szegény tanulók segítése. A kedvezmény nyújtásának feltétele: a szegénység. Közéleti adataink nincsenek.

Vörös-Keresztegylet*) alsóvereczkei fiókegylete. Alapítási éve: 1907.

Vörös-Keresztegylet*) munkácsi fiókegylete. Alapítási éve: 1880. Vagyona 2665 korona 19 fillér.

M. kir. állami gyermekmenhely**) (Munkács, Nagyhegy-u.). Alapított 1902. évben. A befogadás feltételei: elhagyottá nyilvánítás az illetékes gyámhatóság által. A felvétel felől az illetékes gyámhatóság rendelkezik. Az utolsó évben az intézetben s azonkívül 2285 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed az elhagyottá nyilvánított gyermekeknek 15 éves életkorukig való gondozására. Évi kiadás 226.475 korona 44 fillér.

Szabadkőműves páholy (kőr) (Munkács). Működésének adatai hiányoznak. A szabadkőműves páholyok szervezetének és működésének leírását lásd 111. lapon.

Munkácsi Segélyző és Árvaházi Nőegylet (Munkács). Alapított 1872. évben. Célja: árvagyermek nevelése az egyelet által fenntartott árvaházban; szegénysegélyezés általában. Vagyona 30.000 kor. A támogatás feltétele: 4–14 éves életkor. Az utolsó évben kiosztásra került 1000 K segély; az árvaházban ellátásban részesült 12 egyén.

Munkácsi Izr. Nőegylet (Munkács). Alapított 1887. évben. Vezetőség: *Fried* Ignácné elnöknő, *Fried* Géza titkár. Célja: népkonyha fenntartása, szegények segélyezése és étellemezése.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

**) A m. kir. állami gyermekmenhely központi szervezetét és célját l. fentebb a 70. lapon.

Vagyona 3600 kor. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 2000 K; a népkonyhán kiosztatott 15.000 adag.

Szegény iskolás gyermekek alapja (Nagyberezna). Alapított 1890. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 1080 kor. 89 fill. Célja: szegény gyermekek felruházása. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől a tanítótestület rendelkezik. Közelebbi adataink nincsenek.

Áll. isk. szegény gyermekek alapja (Nagyberezna). Alapította 1905. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 556 kor. 27 fillér. Célja: szegény gyermekek felruházása. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől a tanítótestület rendelkezik. Közelebbi adataink nincsenek.

Vörös-Keresztegylet*) nagyszöllősi fiókegylete. Alapítási éve: 1900. Vagyona 1518-95 kor.

Országos Gyermekvédő Liga**) fiúnevelő intézete. (Nagyszöllős. Kossuth Lajos-u. 43.). Alapított 1908. évben. A befogadás feltételei: az állami gyermekmenhely kötelékébe tartozó erkölcsi züllésnek indult abnormis fiúgyermekek vétetnek fel. Az intézet 94 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 94 egyén volt elhelyezve.

Országos »Fehér-Kereszt« Egylet nőcselédképző otthona (Nagy szöllős). Alapított 1896. évben. Elnöknő: idősb báró *Perényi/Zsigmondné*. A befogadás feltételei: a betöltött 12 életév. A felvétel felől az elnöknő rendelkezik. Az intézet vagyona 16.000 kor értékű ingatlan. Az intézet 10 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 10 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed gazdasági oktatásra.

Gróf Széchenyi Lászlóné, szül. Vanderbilt Gladys remete vasgyári kastélyában évenként a Gyermekvédő Ligának**) 20 leánypártfogolt ja nyer nyári ellátást.

Tomsányi László-féle alapítvány (Szobráncz). Alapított 1897. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 240 kor. Célja:

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központ szervezetét és célját l. a 109. lapon.

**) Az Országos Gyermekvédő Liga központi szervezetét és célját l. fentebb a 86. lapon.

elemi iskolai tanulók jutalmazása. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől áll. isk. gondnokság rendelkezik. Közelebbi adataink nincsenek.

A szobránczi áll. ovóda szegény óvóköteleseinek felruházási alapja (Szobráncz). Alapított 1892. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 220 kor. Célja: szegény óvókötelesek ruházattal való ellátása. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől az áll. isk. gondnokság (Szobráncz) rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 10-38 korona értékű természetben nyújtott kedvezmény (ruházat) Ugyanekkor kedvezményben részesült 2 egyén.

Vörös Keresztegylet*) szolvavidéki fiókegylete. Alapítási éve: 1894. Vagyona 1593 kor. 31 fill.

Vörös Keresztegylet*) ungmegyei fiókegylete. Alapítási éve: 1891. Vagyona 4458.28 kor.

Munkács egyházmegyei papárvaifü intézet (Ungvár, Káptalan-ü. 13.). Vezetősége: Dr. *Suba* György igazgató. A befogadás feltételei: gör. kath. vallás és árvaság. A felvétel felől az egyházmegyei szentszék rendelkezik. Az intézet vagyonának évi kamata 6500 kor. Az intézet 64 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 64 egyén volt elhelyezve. 30 fiú ingyenes ellátásban részesült.

Munkács egyházmegyei gör. kath. papárvaleánynevelő-intézet. (Ungvár, Rákóczi-u. 32.). Alapított 1875. évben. Vezetősége: *Melles* Gyula igazgató. A befogadás feltételei: gör. kath. vallás, árvaság, (papleányok előnyben részesülnek). A felvétel felől az egyházmegyei szentszék rendelkezik. Az intézet vagyona 305.000 kor., ebből 200.000 kor. értékű ingatlan. Az intézet 20 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 16 egyén volt elhelyezve. Az intézet kebelében elemi, polgári és tanítóképző intézet áll fenn; a múlt évben ezen intézetekben 208 növendék részesült oktatásban.

Munkács egyházmegyei gör. kath. tanítói »Erzsébet« leány-árvaház (Ungvár, Rákóczi-u. 34.). Alapított 1906. évben.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

Elnöke: *Volosin* Ágoston. A befogadás feltétele – egyházmegye kántortanítók leányai vétetnek fel. A felvétel felől az egyházmegyei főhatóság rendelkezik. Az intézet vagyona 92.000 kor. ebből 65.000 kor. értékű ingatlan, ezenkívül 1200 kor. évi segély. Az intézet 45 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 45 egyén volt elhelyezve. Évenként kiosztásra kerülő összeg 3300 kor.

Gör. kath. püspöki papfitápinézet (Ungvár, Káptalan-utca). Alapított 1882. évben. Intézeti igazgató *Gébé Péter*. Vagyona 60.000 kor. ingatlanban. A támogatás kiterjed a növények felügyeletére és teljes ellátására. A támogatás feltétele gör. kath. vallás és lelkész, v. kántortanító apától való származás. Az utolsó évben ellátásban részesült 64 egyén.

Ungvári Izraelita Népkonyha-Egylet (Ungvár). Alapított 1906. évben. Vezetőség: *Gelb Márton* elnök, *Braunfeld Mór* titkár. Vagyona 3700 kor. A támogatás kiterjed szegénysorsú gyermekek és aggodalmak élelmezésére. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 1587 kor. ingyenes ellátásban részesült naponta 80 egyén.

Ungvári Kath. Legényegylet (Ungvár, Kazinczy-u. 4.). Alapított 1889. évben. Célja: iparossegédek vallásos nevelése, vándorló iparossegédek fölsegélyezése. Vagyona 2000 kor. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 50 kor., segélyben részesült 9 egyén, oktatásban 50.

Ungvári Gyermekebarát Egyesület (Ungvár). Alapított 1893. évben. Elnöke *Lőrinczy Jenőné*. Célja: iskolás gyermekek felruházása. Vagyona 2770 kor. A támogatás feltétele: árvaság és teljes vagyontalanság. Az utolsó évben kiosztásra került 600 kor., segélyben részesült 80 egyén.

Ungvármegyei Nőegylet (Ungvár). Alapított 1875. évben. Vezetőség: *Kende Péterné I.* alelnök. Célja: elhagyott árva-gyermekek gyámolítása és keresetképtelenek segélyezése. Vagyona 21.000 kor. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 2700 kor., segélyben részesült 78 egyén.

Az Ungvári Leányok Erzsébet Köre. (Ungvár). Alapított 1904. évben. Elnöke: *Fincziczky Ida*. Célja: önképzés és szegény-

gegélyezés. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 400 kor., segélyben részesült 5 egyén. Közlebbi adataink nincsenek.

Ungvári Orth. Izr. Nőegylet (Ungvár). Alapított 1865. évben. Elnöke: *Zinner* Salomonné. Célja: iskolás gyermekek felruházása, aggok és keresetképtelenek gyámolítása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 1500 kor., segélyben részesült 80 egyén.

»Szeretet« Izr. Jótékony Nőegylet (Ungvár). Alapított 1863. évben. Elnöke: *Virányi* Sándorné. Célja: szegény nők és árvák, segélyezése, iskolás gyermekek felruházása. Vagyon 2500 kor. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 1500 kor., segélyben részesült 100 egyén. ;

Ungvári Izr. Szentegylet (Ungvár). Alapított 1762. évben. Vezetőség: *Schuhmann* Jakab elnök. Célja: szegénysegélyezés általában. Közlebbi adataink nincsenek.

e) Eperjes és környéke.

Sárossvármegyei Pártfogó Egyesület (Eperjes). Közlebbi adatai nem érkeztek be.*)

Vörös-Keresztegylet**) sárossmegyei választmánya. Alapítási éve 1882. Vagyon 2124-24 kor.

Vörös-Keresztegylet**) eperjesi fiókegylete. Alapítási éve 1882. Vagyon 4288-68 kor.

Sáros vármegyei Jótékony Nőegylet »Erzsébet« árvaháza. Vezetősége: *Kóscsk* Árpádné elnök, *Faragó* József titkár. A befogadás feltételei: eperjesi és sárossmegyei illetőség. A felvétel felől az igazgató választmány rendelkezik. Az intézet vagyona 86.707 kor. 71 fill., ebből 37.206-68 kor. értékű ingatlan. Az intézet 20 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 20 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed teljes ellátásra.

*) A Patronage Egyesületek Orsz. Szövetségének központi szervezetét és adatait lásd. 73. oldal.

**) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109 lapon.

Eperjesi Izr. Nőegylet népkonyhája (Eperjes, Kossuth-Lajos-u. 4.). Alapított 1905. évben. Vezetőség: *Glasner* Mórné elnök dr. *Propper* József titkár. Vagyona 9091 kor. 47 fill. A támogatás kiterjed november 1-től március 15-ig népkonyha fentartására. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 5355 kor., ellátásban részesült 120 egyén.

Ker. Szt. Jánosról nevezett táp- és nevelőintézet (Eperjes). Alapított 1862. évben. A befogadás feltételei: elemi iskolai, gimnáziumi tanuló részesülhet ellátásban. Az intézet vagyona 250.000 kor. Az intézet 58 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 58 egyén volt elhelyezve.

„Socher Tob” Izr. Jótékony egyesület (Eperjes). Alapított 1868. évben. Elnöke dr. *Austerlitz* Mayer. Célja izraelita szegények segélyezése. Vagyona 3.000 kor. A támogatás feltétele: izr. vallás. Az utolsó évben kiosztásra került 600 K, segélyben részesült 30 egyén.

Thököly Imre szabadkőműves-páholy*) (Eperjes, Árok-u. 26.) Alapított 1902. évben. Elnöke dr. *Flórián* Károly. Célja: jótékonyág gyakorlása általában. Közlebbi adataink nincsenek.

Eperjesi Evang. Gyámintézeti Nőegylet (Eperjes). Alapított 1895. évben. Vezetőség: dr. *Sztehlo* Jánosné elnök, Mayer Endre titkár, *Vogel* Béla pénztáros, *Matherny* Gusztáv titkár. Célja: szegények segélyezése, betegek ápolása és szegény diákok reggelivel való ellátása. Vagyona 6.625 kor. 83 fill. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 1057 K; segélyezésben, illetőleg ellátásban részesült 25 egyén.

Izraelita Nőegylet (Eperjes). Alapított 1855. évben. Elnöke dr. *Rosenberg* Teofilné. Célja: szegénysegélyezés, gyermekek felruházása és nevelése, népkonyha és szünidei gyermekotthon fenntartása. Vagyona 8.862 kor. 39 fill. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 1946 K 12 fill.

Első Eperjesi Szegény Gyermekeket Felruházó Asztaltársaság (Eperjes, Fő-utca 45.). Alapított 1905. évben. Célja: jómagá-

*) A szabadkőműves páholyok szervezetének és működésének általános leírását lásd a 111. lapon.

keletű és szegénysorsú gyermekeknek ruházattal és tanszerekkel való ellátása. Vagyona 800 kor. A támogatás feltétele: tanköteles kor, jó magaviselet. Az utolsó évben kiosztásra került 1200 kor.; ellátásban részesült 41 egyén.

Vörös- Keresztgyelet*) alsó-tarczai fiókegylete. Alapítási éve 1884. Vagyona 17-98 kor.

Vörös-Keresztgyelet*) bártfai fiókegylete. Alapítási éve 1891. Vagyona 2.589-76 kor.

„Krumpholzanum” óvó intézet (Bártfa). Elnöke *Fischer* István, gondnok *Wether* Géza. Célja: óvoda fenntartása. A befogadás feltételei: 3–6 éves életkor. A felvétel felől a bizottság rendelkezik. Az intézet vagyona 104.297 kor., ebből 40.000 kor. értékű ingatlan. Az intézet 160 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 160 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a növendékek óvodai nevelésére.

Bártfai napközi gyermekotthon (Bártfa). Alapított 1905. évben. Vezetőség: *Fischer* István alapkezelő. Évi jövedelme tagok évi járuléka. A támogatás kiterjed elemi iskolai tanulók részére, díjmentes ebédnyújtásra. A támogatás feltétele: teljes szegénység. Az utolsó évben kiosztásra került 700 K; ellátásban részesült 25 egyén.

Vörös-Keresztgyelet*) felsőtarczai fiókegylete. Alapítási éve 1891. Vagyona 1.204-43 kor.

Vörös-Keresztgyelet*) kisszelbeni fiókegylete. Alapítási éve 1891. Vagyona 174-44 kor.

Kisszebeni Izr. Jótékony Nőegylet (Kisszeben). Elnöke *Rosenfeld* Ignácné. Célja: szegények segélyezése. Alapítványi összeg 2500 K. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 500 K. Közelebbi adataink nincsenek.

Vörös-Keresztgyelet*) makoviczai fiókegylete. Alapítási éve 1885. Vagyona 3-34 kor.

Vörös-Keresztgyelet*) sirokai fiókegylete. Alapítási éve 1884, Vagyona 2.891-57 K.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztgyeletének központi Szervezetét és célját l. a 109. lapon.

Vörös-Keresztegylet*) tapolyai fiókegylete. Alapítási éve 1884. Vagyona 843-32 kor.

M. kir. kincstári erdőaltisztek és szolgák leánygyermekei részére létesített tápintézet (Zbóró). Alapított 1910. évben. A tápintézet 40 leánygyermek befogadására van berendezve. Kiadásait a földművelésügyi tárca fedezi. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben ellátásban részesült 40 egyén.

d) Lőcse és környéke.

Vörös-Keresztegylet*) szepesmegyei választmánya. Alapítási éve 1881. Vagyona 6.710-20 kor.

Vörös-Keresztegylet*) lőcsei fiókegylete. Alapítási éve 1882. Vagyona 4.428-17 kor.

Hermann Gusztáv árvaház (Lőcse, Iglói-út). Alapított 1904. évben, *Hermann* Gusztáv által. A befogadás feltételei: ág. ev. vallás, 6–13 éves életkor és árvaság. A felvétel felől az árvaházi bizottság rendelkezik. Az intézet vagyona 200.000 kor. értékű ingatlan. Közelebbi adataink nincsenek.

Lőcsei Jótékony Nőegylet (Lőcse). Alapított 1871. évben. Vezetőség: *Duffek* Frigyesné elnök; *Tilhovszhy* István titkár, *Barcs* Gyula pénztárnok. Vagyona 86.759 kor. 14 fill. A támogatás kiterjed munkaképtelen egyének segélyezésére, szegény gyermekek felruházására és étellemezésére. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 2304 K; segélyben részesült 114 egyén.

Gusztáv Adolf Nőegylet (Lőcse). Alapított 1883. évben. Célja: betegek ápolása és szegények segélyezése. Vagyona 8910 kor. A támogatás feltétele: ág. ev. vallás. Az utolsó évben kiosztásra került 1020 K; segélyben részesült 24 egyén.

Vörös-Keresztegylet*) bányajárasi fiókegylete. Alapítási éve 1882. Vagyona 4409-11 kor.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

Vörös-Keresztgyelet*) délszepesi fiókegylete. Alapítási éve 1882. Vagyona 1908,05 kor.

Vörös-Keresztgyelet*) iglói fiókegylete. Alapítási éve 1882. Vagyona 8199-18 kor.

Szepesvármegyei Szeretetház (Igló). Alapított 1896. évben. Vezetősége: *Kalmár* György vezető. A befogadás feltételei: 6–8 éves életkor, árvaság, szepes-megyei származás. A felvétel felől az igazgatótanács rendelkezik. Az intézet vagyona 200.000 kor., ebből 57.500 kor. éítékü ingatlan. Az intézet 26 egyén befogadásaia van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 28 egyén volt elhelyezve.

A cs. kir. szab. kassa-oderbergi vasút nevelő és tápintézete (Igló). Vezetőség: *Lehel* Géza gondnok. Gólja: elemi iskolától távol lakó gyermekek iskoláztatása. A befogadás feltételei: vasúti alkalmazottaktól való származás. A felvétel felől a vasút igazgatósága rendelkezik. Az intézet jövedelme 97.248 kor. Az intézet 162 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 160 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a tanév alatt a tanulók teljes ellátására.

Iglói Nőegylet (Igló). Alapított 1872. évben. Vezetőség: *Langsjeld* Gézáné; elnök; *Dobó* Adolf titkár. Célja: szegény özvegyek és árvák segítése. Vagyona 13.862 kor. 11 fill. A támogatás feltétele: szegénység, munkaképtelenség. Az utolsó évben kiosztásra került 1112-37 K; segélyben részesült 40 egyén.

Iglói Izr. Nőegylet (Igló). Alapított 1895. évben. Elnöke: özv. dr. *Korack* Fülöpné, titkár *Löwy* Mór. Célja: szegények segítése, tanulók tanszerekkel való ellátása és gyermekágyas nők gyámolítása. Vagyona 12.000 kor. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 1200 K; segélyben részesült 37 egyén.

Gyermekvédő Liga**) helyi bizottsága (Késmárk). Alapított 1908. évben. Célja: elhagyott s erkölcsi züllés veszé-

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztgyeletének központi szervezetét és célját 1. a 109. lapon.

**) Az Orsz. Gyermekvédő Liga központi szervezetét és célját 1. a 86. lapon.

lyének kitett gyermekek segélyezése. Vagyona 650 kor. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben támogatásban részesült 6 egyén.

Vörös-Keresztegylet*) Késmárk és vidéki fiókegylete. Alapítási éve 1882. Vagyona 6255.64 kor.

Gyermekbarát Egylet (Késmárk). Alapított 1888. évben. Elnöke: *Toppercz* Rezső. Célja szegény gyermekek felruházása. Vagyona nincs. Évi jövedelme 350–400 kor. A támogatás feltétele: tanköteles kor. Az utolsó évben kiosztásra került 400 kor; ruházatban részesült 25 egyén.

Vörös-Keresztegylet*) ó-lublói fiókegylete. Alapítási éve 1911.

Országos gyermekvédő Liga**) szepesszombati bizottsága (Poprád). Alapított 1909. évben. Elnöke: *Kaiman* János. Célja: gyermekek minden téren való védelme. A támogatás nincs feltételhez kötve. Közlelbbi adataink nincsenek.

Vörös-Keresztegylet*) tátraaljai (Poprád) fiókegylete. Alapítási éve 1882. Vagyona 1324–65 kor.

Szepesbélaí Evangélikus Nőegylet (Szepesbéla). Alapított 1881. évben. Vezetőség: *Szimonisz* Arnoldné elnök; *Batzenberger* Ferenc titkár. Célja szegények segélyezése. Vagyona 3000 kor. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 100 K; támogatásban részesült 4 egyén.

Vörös-Keresztegylet*) szepeshelyi fiókegylete. Alapítási éve 1882. Vagyona 135–10 kor.

Vörös-Keresztegylet*) szepesófalui fiókegylete. Alapítási éve 1885. Vagyona 110025 kor.

Vörös-Keresztegylet*) szepesszombati fiókegylete. Alapítási éve 1902. Vagyona 55.170.70 kor.

Szepesváraljai Evang. Nőegylet (Szepesváralja). Alapított 1905. évben. Elnöknő özv. *Fest* Aurélné. Célja árva és gondozatlan gyermekek segélyezése, szegény munkaképtelenek gyámolítása. Vagyona 775 kor. A támogatás feltétele: ág. ev. vallás.

*) A Magyar szent korona országai Vörö-Keresztegyletének központi szervezetét és célját lásd a 109. lapon.

**) Az Orsz. Gyermekvédő Liga központi szervezetét és célját 1. a 86. lapon.

Az utolsó évben kiosztásra került 365 K; segélyben részesült 23 egyén.

Vörös-Keresztegylet*) szomolnok és szomolnok-hutai fiókgylete. Alapítási éve 1898. Vagyona 1307.79 korona.

Szomolnok és Szomolnokhutai Nőegylet (Szomolnok). Alapított 1893. évben. Elnöke özv. *Petrogalli* Józsefné. Célja: munkaképtelenek és árvák segélyezése. Vagyona 2953 korona. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 350 K; támogatásban részesült 12 egyén.

e) Miskolcz és környéke.

Miskolcz-Borsodmegyei Ralbsegélyző és Patronage-Egylet**) (Miskolcz). Alapított 1910. évben. Vezetőcége: Bélyei Rickl Gyula védnök; *Paksy* József felügyelő; *Bulyovszhy* Gusztáv elnök; dr. *Szenhely* István alelnök; dr. *Novak* K. Ernő titkár. Vagyona 540 korona. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 900 korona. Az utolsó évben támogatásban részesült 25 egyén.

Vörös-Keresztegylet*) borsodmegyei választmánya. Alapítási éve 1907. Vagyona 11.075 korona 32 fillér.

Vörös-Keresztegylet*) miskolci városi választmánya. Alapítási éve 1881. Vagyona 3289.42 korona.

Borsodmegyei nőegyleti árvaház (Miskolcz, Urak-utca 23.). Alapított 1864. évben. Vezetőcége: *Losonczy* Gizella elnök; dr. *Hudák* Elek és dr. *Szepessy* Orbán ügyész; dr. *Rácz* György pénztárnok. A befogadás feltétele: 6-15 éves életkorú leánygyermek vételnek fel. Az intézet vagyona 250.000 kor., ebből 50.000 kor. értékű ingatlan. Az intézet 22 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 18 egyén volt elhelyezve. A kincstár 1 ingyenes helyet tart fenn.

Izr. Egyesült Ipartársulat (Miskolcz). Alapított 1836. évben. Célja: szegény és beteg iparosok támogatása. A támogatás

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

**) A Patronage Egyesületek Országos Szövetségének szervezetét és célját lásd a 73. lapon.

nincs feltételhez kötve. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 3400 korona. Az egyesület menházat tart fenn.

Chevra-Kadischa Izr. Szentegylet (Miskolcz, Palóczy-u. 10.). Alapított 1768. évben. Vezetőcég: Friedmann Dávid ügyv. alelnök, *Klein* József pénztáros, *Strausz* Ignác jegyző. Célja: szegények gyámolítása. Közlelbbi adataink nincsenek.

Miskolczi Ág. Hitv. Ev. Nőegylet. (Miskolcz, Hunyadi-u. 8.). Alapított 1858. évben. Vezetőség: dr. *Markó* Lászlóné elnök; *Lehóczky* Györgyné alelnök; *Hronyecz* József és *Weidlich* Pálné titkárok. Célja szegény iskolás gyermekek felruházása, tanszerekkel való ellátása, általában szegénysegélyezés. Vagyona 34.000 kor. A támogatás feltétele: ev. vallás és szegénység. Az utolsó évben kiosztásra került 800 kor.; segélyben részesült 40 gyermek és 5 szegény.

Miskolczi Róm. Kath. Nőegylet (Miskolcz). Alapított 1890. évben. Elnöke dr. *Tarnay* Gyuláné. Célja: szegény és árvagyermek felruházása, élelmezése. Vagyona: 13.772 kor. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 7371 K.

Református Női Filléregylet (Miskolcz). Alapított 1867. évben. Elnöke özv. baji *Patay* Gyuláné; titkár dr. *Nagy* Péter. Az egylet 10 árva részére árvaházat tart fenn. Vagyona: 100.000 kor. A támogatás feltétele: 6–15 éves életkor, ref. vallás. Az utolsó évben ellátásban részesült 10 egyén.

Izraelita Nőegylet (Miskolcz). Alapított 1857. évben. Vezetőség: *Ferenczi* Károly titkár; *Genesi* Sámuelné pénztárnok, Célja: szegények felruházása és élelmezése. Vagyona 81.819 kor. 74 fill. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 12.954.28 K.

Miskolczi Izr. Leányegylet (Miskolcz). Alapított 1906. évben. Vezetőség: *Neumann* Bella elnök; *Schranz* Irma jegyző. Célja: szegény és árva leánygyermek felruházása és élelmezése, ingyen tej kiosztása. Vagyona 1000 kor. A támogatás feltétele: izr. vallás. Az utolsó évben kiosztásra került 600 K; felruházásban részesült 10 egyén, ingyen tej-kiosztásban 200 egyén.

A diósgyőri m. kir. vas- és acélgyár jótékonyági alapja (Diósgyőr). Alapított 1904. évben. Célja: árva és szegény-

gorsú tanulók felruházása. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 5000 kor. készpénz. Közlelbbi adataink nincsenek.

Vörös-Keresztegylet*) diósgyőri és vidéki fiókegylete. Alapítási éve 1906. Vagyona 1752 kor. 54. fill.

Vörös-Keresztegylet*) edelényi fiókegylete. Alapítási éve: 1909. Vagyona 48 kor. 30 fill.

Vörös-Keresztegylet*) mezőcsáti fiókegylete. Alapítási éve: 1906. Vagyona 279 kor. 80 fill.

Vörös-Keresztegylet*) mezőkövesdi és vidéki fiókegylete. Alapítási éve 1906. Vagyona 1083 kor. 28 fill.

Mezőkövesdi Izr. Nőegylet (Mezőkövesd). Alapított 1909. évben. Vezetőség: dr. *Bóth* Dezsőné elnök; *Reich* Emil titkár. Célja: helybeli izraelita szegények segélyezése. A támogatás feltétele: izr. vallás. Az utolsó évben segélyben részesült 12 egyén. Közlelbbi adataink nincsenek.

Vörös-Keresztegylet*) ózdi fiókegylete. Alapítási éve 1906. Vagyona 899 kor. 67 fill.

Ózdi Gyermeksegélyző Nőegylet (Ózd). Alapított 1885. évben. Védnök: *Borbély* Lajosné, tiszteletbeli elnökök: *Lázár* Zoltánné, *Zarkóczy* Samuné, *Tetmayer* Lászlóné, elnök: *Káblay* Istvánné, titkár: *Káblay* István, alelnök: *Turóczy* Pálné. Évi jövedelme 1008 K államsegély, 1000 K társulati, 400 K községi segély. A támogatás kiterjed árvák és özvegyek segélyezésére. Az egylet 2 óvodát tart fenn. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 1180 K, segélyben részesült 85 egyén.

Ózd és Vidéke Izr. Nőegylet (Ózd). Alapított 1896. évben. Vezetőség: dr. *Bóth* Jánosné elnök, dr. *Orosz* Lipótné alelnök, *Schweitzer* Gyuláné pénztárnok, *Friedmann* Sománé jegyző. Célja: szegénysegélyezés. A támogatás feltétele: izr. vallás. Az utolsó évben kiosztásra került 500 K, segélyben részesült 25 egyén.

Vörös-Keresztegylet*) sajaszentpéteri fiókegylete. Alapítási éve: 1909. Vagyona 134 kor. 40 fill.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

Vörös-Keresztegylet*) Szendrő és vidéke fiókegylet.
Alapítási éve 1881. Vagyona 1498 kor. 40 fill.

f) Rimaszombat és környéke.

M. kir. állami gyermekmenhely**) (Rimaszombat). Alapítotott 1902. évben. Igazgató-főorvos: Dr. *Heinrich* Béla. A befogadás feltételei: elhagyottá nyilvánítás az illetékes gyárnkatóság által. A felvétel felől az illetékes gyámhatóság rendelhezik. Az utolsó évben az intézetben s azon kívül 2119 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed az elhagyottá nyilvánított gyermekek 15 éves életkorúig való gondozására.

Szabadkőműves páholy (kör) (Rimaszombat). Működésének adatai hiányoznak. A szabadkőműves társulatok szervezetének és működésének általános leírását lásd a 111. lapon.

Rimaszombati Patronage-Egyesület***). Alapítotott 1911. évben. Az egyesület csak nemrégiben alakulván, érdemleges működést még nem fejtett ki.

Vörös-Keresztegylet*) rimaszombati fiókegylete. Alapítási éve: 1884. Vagyona 5082.66 kor.

Gömörvármegyei Fehérkereszt Egylet (Rimaszombat). Alapítotott 1899. évben. Vezetősége: *Lukács* Gézáne és báró *Hámos* Lászlóné, elnökök; *Komáromy* István titkár. Az egylet célja: nyomorék gyermekek gondozása. A befogadás feltételei: nyomorék állapot. Az intézet vagyona 40.000 kor. Az intézet 50 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 50 egyén volt elhelyezve.

Rimaszombat és vidéke Jótékony Nőegyesület árvaháza (Rimaszombat). Alapítotott 1866. évben. Vezetőségét: 1. a nőegyletnél. A befogadás feltételei: szegénység, árvaság. A felvétel felől a választmány rendelhezik. Az intézet vagyona 53.000 kor. Az utolsó évben az intézetben 26 egyén volt elhelyezve.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

**) A m. kir. állami gyermekmenhely központi szervezetét és célját l. fentebb a 70. lapon.

***) A Patronage Egyesületek Orsz. Szövetségének célját és szervezetét lásd a 73. lapon.

Rimaszombat és vidéke Jótékony Nőegylet cselédotthona (Rimaszombat). Alapított 1906. évben. Vezetőségét I. a jótékony nőegyletnél. Vagyona 46.000 kor. A támogatás kiterjed elhagyott leánygyermek felnevelésére és elhelyezésére. A támogatás feltétele: 7-15 éves életkor. Az utolsó évben kiosztásra került 8700 K; ellátásban részesült 54 egyén.

Rimaszombat és vidéke Jótékony Nőegylet napközi otthona (Rimaszombat). Alapított 1903. évben. Elnöke: dr. *Samarjai* Jánosné. Vagyona 2084 kor. 94 fill. A támogatás kiterjed iskolás gyermekek élelemmel való ellát. A támogatás feltétele: tanköteles kor. Az utolsó évben kiosztásra került 500 K; ellátásban részesült 76 egyén.

Rimaszombati m. kir. földmives-iskola (Rimaszombat). Alapított 1906. évben. Az intézetben ingyenes helyet tart fenn: a m. kir. földmív. minisztérium 10 tanuló részére, Rimaszombat város közönsége 3 tanuló részére, Gömör vármegye közönsége 2 tanuló részére, Trencsén vármegye közönsége egy tanuló részére. A befogadás feltételei: az alapítványos helyekre az alapító megye, illetve városból való származás. A felvétel felől a minisztérium, ill. az alapító város, megye közgyűlése rendelkezik. Az intézet 30 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 30 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a tanulóknak a 2 évi tanfolyam alatti ellátásra.

Rimaszombati Chevra-Kadiseha Izr. Szentegylet (Rimaszombat). Alapított 1879. évben. Vezetőség: *Kasiener* Vilmos elnök, *Schlass* Lajos jegyző. Célja: szegények segítése. A támogatás feltétele: izr. vallás. Közéleti adataink nincsenek.

Rimaszombat és vidéke Jótékony Nőegylet (Rimaszombat). Alapított 1866. évben. *Samarjai* Jánosné elnök; dr. *Marihovszky* Istvánné igazgató; dr. *Vallentyinyi* Dezső titkár. Az egyelet árvaház és napközi otthon tart fenn. Vagyona 101.362 kor. 98 fill. A támogatás kiterjed árvaházi nevelésre és elemi iskolai oktatásra. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 12.000 K; az árvaházban ellátásban részesült 156 egyén.

Rimaszombati Izr. Nőegylet (Rimaszombat). Alapított 1893. évben. Vezetőség: dr. *Krausz* Gyuláné elnök; *Singer* Leó

titkár. Célja: szegények, árvák és aggok segélyezése. Vagyona 9652 kor. 15 fill. A támogatás feltétele: izraelita vallás. Közelebbi adataink nincsenek.

Vörös-Keresztgyelet*) csenczi fiókegylete. Alapítási éve 1880. Vagyona 845.77 kor.

Siketnémák »Chazár András« intézete (Jolsva). Alapított 1901. évben. A befogadás nincs feltételhez kötve. A felvétel felől az intézet igazgatósága lendelkezik. Az intézet vagyona 21.700 kor. Az intézet 80 egyén befogadására van berendezve. A támogatás kiterjed a siketnéma növendékeknek beszédre való megtanítására.

Rimamurány-salgótarjáni vasmű r. t. árvaháza (Likér). Alapított 1908. évben. Vezetősége: a r. t. műszaki vezérigazgatója. A befogadás feltételei: a vállalat munkásaitól való származás. A felvétel felől a vezérigazgató rendelkezik. Az intézet 120 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 111 egyén volt elhelyezve.

Nagyróczei Árvaegylet (Nagyrócze). Alapított 1879. évben. Célja: árva gyermekek felruházása és élelemmel való ellátása. Vagyona 13.098 kor. 37 fill. A támogatás feltétele: nagyróczei származás. Az utolsó évben kiosztásra került 262 kor; segélyben részesült 20 egyén.

Ratkó és vidéke Nőegylet (Ratkó). Alapított 1895. évben. Vezetőség: *Danis* Mártonné igazgató, *Hallat* János titkár. Célja; gyermekek felruházása és betegek gyámolítása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 50 K. Közelebbi adataink nincsenek.

Rozsnyói Patronage Egyesület**) Alapított 1911. évben. Elaöke: sipeki *Bálás* Lajos rozsnyói püspök. Az egyesület csak nemrég alakulván, érdemleges működést még nem fejtett ki.

Tiszakerületi ág. hitv. evang. árvaház (Rozsnyó). Alapított 1883. évben. Elnöke: *Terray* Gyula, jegyző: *Egyed* Dávid. A befogadás feltételei: ág. ev. vallás. A felvétel felől az egyház -

*) A Magyar szent korona országainak Vörös-Keresztgyeletének központi szervezetét és célját l. a 109; lapon.

**) A Patronage Egyesületek Ors7.. Szövetségének szervezetét és célját lásd a 73. lapon.

kerületi elnökség rendelkezik. Az intézet vagyona 65.000 kor. Az intézet 48 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 48 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed árvák nevelésére és gondozására.

A Kosa-Schopper nyilv. jellegű r. kath. kórház és árvaház (Rozsnyó). Alapított 1801. évben. A befogadás nincs feltételhez kötve. A felvétel felől a székes káptalan rendelkezik. Az intézet vagyona 550.460 kor. Az intézet 12 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 12 egyén volt elhelyezve.

Katholikus Legényegylet (Rozsnyó). Alapított 1903. évben. Célja: iparos és kereskedő tanoncok valláserkölcsi nevelése és szakszerű kiképzése. Az egylet segéd-internátust és inas-otthont tart fenn. A támogatás nincs feltételhez kötve. Közlebbi adataink nincsenek.

Rozsnyói Kath. Legényegylet inasotthona (Rozsnyó). Alapított 1800. évben. Elnöke *Laska Béla*. Célja: iparos tanoncok ellátása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az otthon 24 tanonc számára van berendezve. Közlebbi adataink nincsenek.

Rozsnyói Chevra-Kadisa Izr. Szentegylet (Rozsnyó). Alapított 1875. évben. Vezetőség: dr. *T y voler* Simon elnök; *Demeter* Lajos titkár. Célja: szegények támogatása és eltemetése. Vagyona 12.000 kor. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 900 K; támogatásban részesült 100 egyén.

Rozsnyói Jótékony Nőegylet (Rozsnyó). Alapított 1854. évben. Vezetőség: *Vargáné, Schiffer* Etel elnök; *Adamisz* Gusztáv jegyző. Célja: kiskorú gyermekek felruházása, gondozása és szegények segélyezése. Vagyona 27.124 kor. 94 fill. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben elhelyezésben részesült 124 egyén.

Rozsnyói Izraelita Nőegylet (Rozsnyó). Vezetőség: dr. *Kádár* Rezsóné elnök; dr. *Strausz* Lipót titkár. Célja: szegények segélyezése és betegek ápolása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Közlebbi adataink nincsenek.

Vörös-Keresztegylet*) tornaajla-járási fiókegylete. Alapítási éve 1888. Vagyona 4040.73 kor.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját I. a 109. lapon..

g) Sátoraljaújhely és környéke.

Vörös-Keresztegylet*) zemplénmegyei választmánya. Alapítási éve: 1885. Vagyona 2828.40 kor.

Vörös-Keresztegylet*) sátoraljaújhelyi fiókegylete. Alapítási éve: 1879. Vagyona 3971.06 kor.

Zemplénmegyei Társadalomvédelmi Egylet (Sátoraljaújhely), Célja: elítélt rabok családjainak segélyezése, szabaduló elítélteknek útiköltséggel való ellátása. A támogatás feltétele: jó magaviselet. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 5426 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 412 egyén és 26 család.

Sátoraljaújhelyi Árvasegélyző és Jótékony Egylet (Sátoraljaújhely). Alapított 1886. évben. Elnöke: *Dókus* Gyula. Célja: árvák ellátása és gondozása 12 éves korukig; általában a jótékonyág gyakorlása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 11.200 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 3000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 12 egyén. Az egylet 12 egyénre berendezett árvaházat tart fenn.

Vörös-Keresztegylet*) gálszécsterebesi fiókegylete. Alapítási éve: 1887. Vagyona 992.22 kor.

Vörös-Keresztegylet*) homonnai fiókegylete. Alapítási éve 1880. Vagyona 460.36 kor.

Homonnai Jótékony Keresztény Nőegylet. Alapított 1897. évben. Elnöke: *Durcsinszhy* Gyuláné. Célja: szegények segélyezése, elhagyott gyermekek gyámoltása. A támogatás feltétele: ker. vallás, árvaság, szegénység. Vagyona 6800 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 400 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 20 egyén.

Homonnai Izr. Jótékony Nőegylet (Homonna). Vezetőség: dr. Moskovics Ervinné elnök, *Lengyel* Samu titkár. Célja: nők, árvák segélyezése és tanulók felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 9000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 50 egyén.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját 1. a 109. lapon.

Bodrogközi Jótékony Nőegylet (Királyhelmeccz). Alapított 1898. évben. Célja: szegények segélyezése, gyermekek tanvönnyekkel ellátása, nyári gyermekmenhelyek fenntartása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 11.210 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 5460 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 33 egyén és a menhelyen 107 gyermek volt elhelyezve.

Vörös-Keresztegylet*) mezőlaborczi fiókegylete. Alapítási éve 1885. Vagyona 343.94 kor.

Vörös-Keresztegylet*) nagymihályi fiókegylete. Alapítási éve 1881. Vagyona 478.95 kor.

Gróf Sztáray-féle Antoneum (Nagymihály). A befogadás nincs feltételhez kötve. Az intézet kebelében óvoda, népiskola és árvaház áll fenn. A felvétel felől gróf Sztáray Sándor rendelkezik. Az intézet 12 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 12 egyén Volt elhelyezve.

Szent kereszt leányai zárdája (Nagymihály). Vezetősége: *Wateles* Eugenia főnöknő. A zárda kebelében menhely, óvoda és árvaház áll fenn. A felvétel felől az alapító gróf Sztáray Sándor és a zárda főnöknője rendelkezik. Az intézet vagyona az alapítási összeg, melynek évi kamata 7200 K. A menhely 11, az árvaház 12 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 23 egyén volt elhelyezve. A támogatás mely teljesen ingyenes, kiterjed az aggok ellátására életfogytiglan és árvák gondozására 15 életévük betöltéséig.

Vörös-Keresztegylet*) sárospataki fiókegylete. Alapítási éve 1899. Vagyona 4682.12 kor.

Szerencsvidéki Izr. Női és Leány Jótékonyági Egylet (Szerencs). Alapított 1911. évben. Vezetőség: dr. *Altmann* Elek nő ügyv. alelnöknő, *Vig* Farkas titkár. Célja: szegények gyámolítása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 1000 kor. Közlebbi adataink nincsenek.

M. kir. vincellér iskola (Tarczal). Alapított 1872. évben. Célja: munkás vincellérek képzése. A befogadás feltétele legalább

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

16 éves kor betöltése. Az intézet vagyona 559.012 kor. 47 fő. Az intézet 25 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 25 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed egy évi oktatásra s ezen idő alatt ellátásra.

Tályai Jótékony Nőegylet (Tálya). Alapított 1875. évben. Vezetőség: Báró *Maillot* Györgyné elnöknő. Célja: szegények segélyezése, tankötelesek felruházása. Vagyona 1700 kor. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 200 kor.

Keresztény Erzsébet Nőegylet (Varanno). Alapított 1902. évben. Elnöke *Takács* Istvánné. Célja: szegény-gyermekek segélyezése és ruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 100 K; segélyben részesült 10 egyén.

Önképző és Önszegélyző Iparos Egylet (Varanno). Alapított 1895. évben. Elnöke *Fürecsény* Pál. Célja: szegények segélyezése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 100 K; segélyben részesült 4 egyén.

Izraelita Nőegylet (Varanno). Alapított 1898. évben. Elnöke *Cséri* Hermanne. Célja: szegény gyermekek segélyezése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 100 K; segélyben részesült 12 egyén.

8.

A fiatalkorúak kolozsvári felügyelő hatósága.

A fiatalkorúak kolozsvári felügyelő hatóságának tisztviselői és tagjai: Elnök: *Gál* Jenő kir. ítélőtáblai tanácselnök, az Erdélyi Pártfogó Egyletnek (E. P. E.) társelnöke, a gyermekmenhely bizottsági tagja. Helyettes elnök: dr. *Lechner* Károly udvari tanácsos, egyetemi nyilvános rendes tanár, az E. P. E. vezetőbizottságának tagja. Tanácselnökök: dr. *Lukács* Adolf egyetemi nyilvános rendes tanár, az E. P. E. tagja, *Incze* Gerő kir. ítélőtáblai bíró, az E. P. E. tagja és Dózsa Endre cs. és kir. kamarás, Kolozs vármegye alispánja. Titkár: dr. *Költő* Gábor kir. ítélőtáblai tanácsjegyző-albíró, az E. P. E. titkára.

Kinevezett tagok: dr. *Apáthy* István egyetemi nyilvános rendes tanár, az Oiszagos Gyermekvédő Liga (O. Gy. V. L.) kolozsvári bizottságának és a kolozsvári gyermekmenhely-bizottságnak elnöke, az Erdélyi Pártfogó-Egyesületnek (E. P. E.) bizottsági tagja, dr. *Apáthy* Istvánné, az E. P. E. tagja, *Barabás* Endre tanítóképezdei tanár, *Barabás* Samu ref. lelkész, az O. Gy. V. L. kolozsvári bizottságának és az E. P. E. vezető bizottságának tagja, *Bartók* György ref. teológiai tanár, báró *Bánffy* Ernő, az Erdélyi Gazdasági Egylet elnöke, az E. P. E. bizottsági tagja, báró *Bánffy* Ernőné az E. P. E. tagja, dr. gróf *Bánffy* Miklós volt főispán, a kolozsvári gyermekmenhely-bizottsági tagja, gróf *Béldy* Ákos nyugalmazott főispán, a kolozsvári gyermekmenhely-bizottság elnöke, dr. *Benel* János orvos, egyetemi magántanár, dr. *Biró* Balázs ügyvéd, az E. P. E. ügyésze, dr. *Biró* Balázsné, az E. P. E. tagja, *Biró* Ida, az E. P. E. tagja, dr. *Bocskor* Mihály ügyvéd, róm. kath. status-titkár, az E. P. E. bizottsági tagja, dr. *Bocskor* Mihályné, az E. P. E. tagja, *Bodor* László kir. ítélőtáblabírói cím- és jelleggel felruházott kir. törvényszéki bíró, az E. P. E. vezető bizottsági tagja, dr. *Boér* Elek egyetemi nyilvános rendkívüli tanár, az E. P. E. tagja, *Boér* Etelka, tanítónő, az E. P. E. tagja, özv. dr. *Boér* Jenő, az E. P. E. tagja, [dr. *Borbély* Samu Torda-Aranyos vármegye közkorhási főorvosa báró *Bornemissza* Elemér, az O. Gy. V. L. tagja, dr. *Boross* György unit. teológiai dékán, az E. P. E. és az O. Gy. V. L. tagja, *Csifó* Salamon unit. teológiai tanár, dr. *Daiánu* Illés gör. kath. főesperes, dr. *Deák* Albert ügyvéd, az E. P. E. tagja, *Dianiska* Erigyes ág. ev. lelkész, az O. Gy. V. L. helyi bizottságának tagja, *Dóczy* Endre róm. kath. plébános, az E. P. E. banffyhunyadi osztályának tagja, dr. *Dózsa* Ferenc, kir. törvényszéki Bíró, az E. P. E. tordai osztályának tagja, dr. *Eisler* Mátyás izr. főrabbi, az O. Gy. V. L. helyi bizottság tagja, az E. P. E. választmányi tagja, *Elek* Gyula iskolai igazgató, az E. P. E. tagja dr. *Endes* Miklós kir. ítélőtáblai elnöki titkár, az E. P. E. titkára, dr. *Endes* Miklósné, az E. P. E. tagja, dr. *Engel* Gábor Karolina kórházi igazgató, egyetemi nyilvános rendkívüli tanár, dr. *Erődi* Béla kereskedelmi akadémiai tanár, az E. P. E. vezető bizottsági tagja, dr. *Farkas* Árpád Torda-Aranyos vár-

megye árvaszéki elnöke, az E. P. E. tordai osztályának bizottsági tagja, dr. *Farkas* Lajos miniszteri tanácsos, egyetemi nyilvános rendes tanár, az E. P. E. ügyvezető társelnöke, *Fekete* Gáborné, az E. P. E. tagja, a kolozsvári nőegylet választmányának tagja, dr. *Fekete* Károly ügyvéd, az E. P. E. jegyzője, *Felszeghy* Jolán, az E. P. E. tagja, dr. *Filep* Gyula kolozsvármegyei főorvos, az E. P. E. tagja, a kolozsvári gyermekmenhely bizottságának titkára, dr. *Gál* Kelemen főgimnáziumi tanár, az O. Gy. V. L. helyi bizottságának tagja, *Gerencsémé Szántó* Jolán tanítóképző intézeti tanítónő, az E. P. E. működő tagja dr. *Gidófalvy* István kir. közjegyző, az E. P. E. bizottsági, O. Gy. V. L. helyi bizottságának tagja és a kolozsvári gyermekmenhely bizottságának alelnöke, dr. *Gidófalvy* Istvánné, az E. P. E. tagja, *Göllner* János gazdasági akadémiai tanár, *Gyárfás* Lászlóné, az E. P. E. tagja, özv. *Gyulay* Lászlónó nőegyleti titkár, az E. P. E. tagja, dr. *Ham* Antal kegyesrendi főgimnáziumi tanár, *Hegyi* Gyula kii. ipar felügyelő, *Heinrich* Józsa, állami tanítóképző intézeti igazgató, az E. P. E. tagja, *Heppes* Miklós kii. ítélőtáblai tanácselnök, az E. P. E. vezető bizottságának tagja, *Hevessy* József műasztalos, keiesk. és iparkamarai alelnök, az Iparos-Egylet elnöke, az O. Gy. V. L. helyi bizottságának, az E. P. E. választmányának tagja és a kolozsvári gyermekmenhely bizottságának alelnöke, *Hirsch* Adolf izr. hitközségi elnök, az O. Gy. V. L. helyi bizottságának tagja, dr. *Hirschler* József róm. kath. prelátus-kanonok, főesperes-plébános, az O. Gy. V. L. helyi bizottságának, az E. P. E. választmányi tagja, özv. *Imre* Gergelyné tanítónő, *Inczédy* Sámuelné, az E. P. E. tagja, ifj. *Jakab* Lajos ipartestületi titkár, *Jászberényi* András gazdasági akadémiai tanár, dr. *Jeszenszky* Gyula árvaszéki ülnök, az E. P. E. jegyzője, dr. *Kapdebó* Szilárd ügyvéd, az E. P. E. bánffyhungyadi osztályának titkára *ár. Kecskeméthy* István ref. teológiai tanár, az E. P. E. választmányi tagja, dr. *Kecskeméthy* Istvánné, az E. P. E. tagja, dr. *Kenéz* Béla egyetemi nyilvános rendes tanár, az E. P. E. választmányi tagja, dr. *Kenyeres* Balázs orvos, egyetemi nyilvános rendes tanár, az E. P. E. tagja, dr. *Kerekes* Gyula kir. törvényszéki orvos, *Kertész* József tanító, az E. P. E. tagja, *Kiss* Ödön állami iskolai igazgató, az E. P. E. tagja, *Koleszár*

Lajos állami polgári iskolai igazgató, az E. P. E. bánffy-hunyadi osztályának elnöke, dr. *Konrádi* Dániel orvos, egyetemi magántanár, özv. *Korbuly* Emilné állami iskolai tanítónő, az E. P. E. tagja, *Kozma* Ferenc nyugalmazott kir. tanfelügyelő, az E. P. E. választmányi tagja, *Kozma* Ferencné az O. Gy. V. L. tagja, dr. *Kossutány* Ignác egyetemi nyilvános rendes tanár, az E. P. E. választmányi tagja, *Kovács* Dezső ref. főgimnáziumi tanár, dr. *Költő* Gábor kir. ítélőtáblai tanácsjegyző albíró, az E. P. E. titkára, *Kreutzer* Lipót kereskedelmi akadémiai tanár, *Lakatos* Dénes iskolai igazgató, az E. P. E. tagja, *Lészay* Ferenc, az E. P. E. társelnöke, a kolozsvári gyermekmenhely bizottságnak alelnöke, dr. *Mansberg* Sándor bankigazgató, az E. P. E. társelnöke, dr. *Menyhárt* Gáspár ügyvéd, egyetemi magántanár, az E. P. E. választmányi tagja, *Merza* Gyula, az E. K. E. pénztárnoka, az E. P. E. tagja, *Merza* Lajos kir. tanácsos, az E. M. K. E. főpénztárnoka, az E. P. E. tagja, *Móricz* Ida állami iskolai tanítónő, az E. P. E. tagja, *Móritz* Istvánné, dr. *Nagy* Károly ref. ker. főjegyző, teológiai tanár, az E. P. E. tagja, dr. *Nemes* Ferenc városi tanácsos, az E. P. E. választmányi tagja, *Neuherger* Zsigmondné, a kolozsvári izr. nőegylet elnöknője, dr. *Nyiredy* Géza unit. főgimnáziumi tanár, dr. *Papp* József ügyvéd, ügyvédi kamarai titkár, az E. P. E. vezető bizottságának tagja, dr. *Pataky* Jenő városi tiszti orvos, özv. *Páll* Gyuláné, az E. P. E. tagja, *Páll* István kolozsvári róm. kath. címzetes apátkanonok, az E. P. E. választmányi tagja, dr. *Pávlik* Sándor megyei aljegyző, az E. P. E. választmányi tagja, *Péter* Károlyné tanítónő, az E. P. E. tagja, *Pollák* Karolin tanítónő, az E. P. E. tagja, dr. *Pop* Endre ügyvéd, az E. P. E. bánffy-hunyadi osztályának társelnöke, dr. *Pordea* Gyula ügyvéd, az E. P. E. vezető bizottságának tagja, *Portik* Endre iskolai igazgató, az E. P. E. tagja, dr. *Posta* Béla egyetemi nyilvános rendes tanár, az E. P. E. választmányi tagja, *Radó* Elek bankigazgató, izr. hitközségi elnök, az O. Gy. V. L. helyi biz. tagja, *Ravasz* László ref. teológiai tanár, az E. P. E. vezető biz. tagja, *Rietly* Károly kegyesrendi főgymnasiumi tanár, *Reményik* Károly építész, az E. P. E. tagja, *Rosnyay* Dávid joghallgató, az E. P. E. jegyzője, *Rosescu* Tullius gör. kel. esperes, báró *Rudnyánszky*

Béla curiai bírói cím és jelleggel felruházott törvényszéki, elnök az E. P. E. társelnöke, báró *Rudnyánszky* Béláné, az E. P. E. tagja, dr. *Russel* Károly calazantinumi igazgató, az O. Gy. V. L. helyi bizottságának tagja, *Sándor* Imre, a Magyar Jelzalog Hitelbank tisztviselője, az E. P. E. tagja, *Sándor* Imréné, az E. P. E. tagja, *Sárkány* Lajos ref. főgymnasiumi tanár, az E. P. E. pénztárnoka, dr. *Scheitz* Vilmos tiszti orvos, az E. P. E. tagja, dr. *Schneller* István egyetemi nyilvános rendes tanár, az E. P. E. választmányi tagja, *Sinkszky* Julia állami tanítóképző-intézeti tanítónő, az E. P. E. tagja, *Spáda* János építész, az Iparos Egylet alelnöke, kamarai beltag, *Szabó* Gizella, az E. P. E. tagja, a Mária Valéria árvaház pénztárnoka, *Szabó* Imre ref. főgymnasiumi tanár, *Szabó* Ödön kir. járásbíró, az E. P. E. bánffyhungyadi osztályának társelnöke, dr. *Széchy* Ákos városi polgári fiúiskolái igazgató, az O. Gy. V. L. helyi biz. és a kolozsvári gyermekmenhely bizottságának titkára, özv. *Szilágyi* Gyuláné tanítónő, az E. P. E. tagja, özv. *Szilágyi* Miklósné, az E. P. E. tagja, dr. *Szobonya* Béláné, *Szvacsiná* Gózáné, dr. *Tamássy* István kereskedő, keresk. és iparkamarai alelnök, az E. P. E. tagja, az O. M. K. E. helyi ifiokjának elnöke, *Takács* József gyógyszerész, az O. Gy. V. L. helyi biz. tagja, *Tarcsafalvy* Albert iskolai igazgató, az E. P. E. tagja, *Tattiás* Ferencné iskolai igazgató, az E. P. E. tagja, gróf *Teleky* Ferenc, az E. P. E. ügyvezető elnöke, *Tellmann* Ferencné tanítónő, E. P. E. tagja, *Tokaji* László gazdasági egyleti titkár, *Tokaji* E^zsi tanítónő, az E. P. E. tagja, *Tóth* Béláné, dr. *Tóth* György kir. törvényszéki bíró, az E. P. E. tagja, idb. dr. *Török* István nyugalmazott ref. kollégiumi igazgató, az O. Gy. V. L. helyi bizottságának tagja, dr. *Török* István ügyvéd, az E. P. E. tag lei} & Z O. Gy. V. L. helyi bizottságának tagja, *Török* Sándorné, az E. P. E. tagja, *Várady* Albert iskolai igazgató, az E. P. E. tagja, *Vári* Albert unit. főgymnasiumi tanár, *Weisz* József kir. tanácsos, bankigazgató, keresk. és iparkamarai elnök, az E. P. E. választmányi tagja, *Wermescher* GyÖrgyné tanítónő, az E. P. E. tagja, *Wertzár* Kálmánné, az E. P. E. tagja,

A 27.400–909. I. M. sz. rendelet 4. §-ának 1. pontja alapján tagol: 1. *Kocsi* Andor és dr. *Ternovszky* Béla törvényszéki bírók, 2. dr. *Jeney* Aladár kir. ügyész és dr. *Gyarmathy* Béla kir.

alügyész, 3. dr. *Czikmántori* Ottó és dr. *Papp* József ügyvédek, 4. dr. *Róhonzcy* Lajos Kolozs vm. árvaszéki elnök és *Vikol* Kálmán kolozsvár-városi árvaszéki elnök, 5. *Dózsa* Endre alispán és *gzvacsina* Géza polgármester, 6. *Váró* Béni kir. tanfelügyelő, 7. dr. *Genersich* Gusztáv egyetemi magántanár, a kolozsvári m. kir. állami gyermekmenhely igazgató főorvosa.

A 27.4000-909. I. M. számú rendelet 4. §-ának III-ik pontja alapján tagok: dr. *Csipkés* Károly kir. ügyész, a kolozsvári fiatalkorúak fogházának védője, és *Radics* József, a kolozsvári kir. javító-intézet igazgatója.

Tanácsbosztás az 1911. évre: A felügyelő hatóság elnöke a tagokat 3 tanácsba osztotta be: Elsőszámú tanács. Tanácselnök: dr. *Lukács* Adolf egyetemi nyilvános rendes tanár. A tanácselnököt akadályoztatása esetében helyettesítik: 1. Dr. *Gál* Kelemen unit. főgymn. igazgató, 2. Dr. *Kossutány* Ignác egyet. nyilv. rendes tanár. 3. Dr. *Russel* Károly calazantinumi igazgató. E tanács hatásköre kiterjed a kolozsvári javító-nevelő intézetre tartozó ügyekre, nevezetesen: 1. Véleményt nyilvánít a javító nevelés alatt álló fiatalkorúak kísérleti kihelyezésének (Bn. 25. §.) kérdésében. 2. Közreműködik a kísérletileg kihelyezett fiatalkorúak elhelyezésében és a felettük gyakorolt felügyeletben. 3. Megfelelő esetben javaslatot tesz a kísérletileg kihelyezett fiatalkorúak visszaszállításának elrendelésére. (Bn. 25. és 29. §) E tanács a hatáskörébe utalt ügyeket a II. számú tanácssal együtt havonta felváltva intézi. – Második számú tanács: Tanácselnök: a kinevezendő új tanácselnök. A tanácselnököt akadályoztatása esetében helyettesítik: 1. Dr. *Cikmántori* Ottó ügyvéd, 2. Dr. *Papp* József ügyvéd, 3. Dr. *Róhonzcy* Lajos vármegyei árvaszéki elnök, 4. Dr. *Bíró* Balázs ügyvéd. E tanács hatásköre kiterjed a kolozsvári javítónevelő-intézetre tartozó ügyekre, nevezetesen: 1. Véleményt nyilvánít a javítónevelés alatt álló fiatalkorúak kísérleti kihelyezések (Bn. 25. §.) kérdésében.*^ 2. Közreműködik a kísérletileg kihelyezett fiatalkorúak elhelyezésében és a felettük gyakorolt felügyeletben. 3. Megfelelő esetben javaslatot tesz a kísérletileg kihelyezett fiatalkorúak visszaállításának elrendelésére. (Bn. 25. és 29. §.) E tanács a hatáskörébe utalt ügyeket a I. számú tanácssal együtt havonta felváltva

intézi. – Harmadik számú tanács: Tanácselnök: *Dózsa* Endre cs. és kir. kamarás vármegyei alispán. A tanácselnököt akadályoztatása esetében helyettesítik: 1. *Lészay* Ferenc, nagybirtokos Magyarországban. 2. Br. *Rudnyánszky* Béla kolozsvári törvényszéki elnök. 3. Br. *Mannsberg* Sándor kolozsvári bankigazgató. E tanács hatásköre kiterjed: a fiúk és leányok részére felállított fiatalok kolozsvári fogházának ügyeire nevezetesen: 1. Véleményt nyilvánít a fogház vagy államfogház büntetés alatt álló fiatalok fiúk és leányok feltételes szabadságra bocsátásának (Bn. 29. §.) kérdésében. 2. Közreműködik a feltételes szabadságrabocsátó tt fiatalok fiúk és leányok elhelyezésében és a felettük gyakorolt jelügyeletben. 3. Megfelelő esetben javaslatot tesz a feltételes szabadságrabocsátott fiatalok fiúk és leányok visszaszállításának elrendelésére. (Bn. 25., 29. §.) 4. Megfelelő esetben javaslatot tesz a fogházbüntetés alatt álló fiatalok fiúk és leányok utólagos javító nevelésének elrendelése iránt. (Bn. 28. §.)

A fiatalok kolozsvári felügyelő hatósága területén fennálló intézmények.

a) Kolozsvár és környéke.

Kolozsvári kir. javítóintézet. Vezetősége: *Radies* József igazgató. Az intézet az 1908. évi XXXVI. t.-c. 17. §. 3. pontjában meghatározott javító nevelés céljaira szolgál, fiúk részére. A felvétel felől a m. kir. igazságügyminiszter rendelkezik. Az intézet 80 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben átlag 90 egyén volt elhelyezve.

M. kir. állami gyermekmenhely*) (Kolozsvár). Alapított 1903. évben. Igazgató főorvos: dr. *Genersich* Gusztáv. A befogadás feltételei: elhagyottá nyilvánítás az illetékes gyámhatóság által. A felvétel felől az illetékes gyámhatóság rendelkezik. Az intézet vagyona 50.213 kor. 78 fill., ebből 25.393.72 kor. Értékű

*) A m. kir. állami gyermekmenhelyek szervezetét és működését lásd a 70. lapon.

ingatlan. A támogatás kiterjed az elhagyottá nyilvánított gyermekeknek 15 éves életkorukig való gondozására.

Erdélyi Pártfogó Egyesület.*) (Kolozsvár). Alapított 1908. évben. Elnök: dr. *Farkas Lajos*. Évi jövedelme 1000 K állami segély; 600 K városi segély. Az utolsó évben támogatásban, részesült 40 egyén.

Országos Gyermekvédő Liga**) helyi bizottsága (Kolozsvár)
Célja: gyermekek védelme. Közéleti adataink nincsenek.

Vörös-Keresztgyelet***) kolozsvári városi választmánya. Alapítási éve 1880. Vagyona 314.368.90 korona.

Szabadkőműves páholy (kör) (Kolozsvár). Működésének adatai hiányoznak. A szabadkőműves társulatok működésének és szervezetének általános ismertetését lásd a 111. lapon.

»Mária Valéria« leányárvaház (Kolozsvár, Honvéd-u. 54.). Alapított 1872. évben. Az árvaház kebelében elemi iskola áll fenn. A befogadás feltételei: 6–8 éves életkor, árvaság és elhagyatottság. A felvétel felől a választmány rendelkezik. Az intézet vagyona 207.508 kor. Az intézet 46 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 42 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed elemi oktatásra s azután a növendékek házi nevelésére a 18-dik életév betöltéséig.

Schütz József árvaház (Kolozsvár). Alapított 1873. évben. A befogadás feltételei: róm. kath. vallás, 6-14 éves életkor. A felvétel felől a kolozsvári r. kath. plébános és az erdélyi püspök rendelkezik. Az intézet 12 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 12 egyén volt elhelyezve. Közéleti adataink nincsenek.

Erdélyi ref. egyházkerület kolozsvári szeretetháza (Kolozsvár). Perencz József-út 55.). Alapított 1899. évben. Vezetősége: *Lészai Ferenc* elnök; *Horváth János* előadó és jegyző. A befogadás feltételei: 10–18 éves életkor és erdélyi ref. lelkész-tanár szülőktől való származás. A felvétel felől a tanács rendelkezik. Az intézet

*) A Patronage Egyesületek Orsz. Szövetségének szervezetét és célját lásd a 73. lapon.

**) Az Országos Gyermekvédő Liga központi szervezetét és célját lásd a 86. lapon.

***) A Magyar szentkorona országai Vörös-Keresztgyeletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

vagyona 170.000 kor., évi negyly az egyháztól 12000 K. Az intézet 70 egyén „befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 70 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a növendékek teljes ellátására.

Szent Antal fiúárvaház Egyesület (Kolozsvár, Gyufagyár-u. 51-53). Alapított 1911. évben. Gróf *Lázár* István, br. *Huszár* Károlyné elnökök. A befogadás feltételei: árvaság és 5 éves életkor betöltése. A felvétel felől a felügyelő bizottság rendelkezik. Az intézet vagyona 30.000 kor. Az intézet 16 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 16 egyén volt elhelyezve.

Az Orsz. Gyermekvédő Liga*) tanoncotthona Kolozsvár. Az otthon ipari munkára kedvet érő gyermekek foglalkoztatására és ellátására szolgál. Egyébként a gyermekek különböző iparosmestereknél dolgoznak. A támogatás kiterjed a növendékek reggelivel, ebéddel, vacsorával való ellátására, foglalkoztatására és munkaszerzésre. A támogatás nincs feltételhez kötve.

Napközi otthon (Kolozsvár, Pap-u. 35.). Alapított 1905. évben. Vezetőség: *Elek* Gyula igazgató. A támogatás kiterjed szegény tanulónak ebéddel való ellátására átéli hónapok alatt, A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 600 K; ellátásban részesült naponta 60 egyén.

Siketnémák áll. segélyezett országos intézete (Kolozsvár, Honvéd-u. 38.). Alapított 1888. évben. Vezetősége: *Szvacšina* Géza elnök; dr. *Nemes* Ferenc gazdasági előadó; *Nagy* Péter tanügyi előadó. A befogadás feltételei: 7–10 éves életkor. A felvétel felől az intézet felügyelő bizottsága rendelkezik. Az intézet vagyona 117.889 kor. 97 fill., ebből 17.873-52 kor. értékű ingatlan. Az intézet 60 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 66 egyén volt elhelyezve, segélyben részesült 59 növendék. A támogatás kiterjed a növendékek gondozására és elemi iskolai oktatására.

Vakok kolozsvári áll. segélyezett orsz. intézete (Kolozsvár, Zápolya-u. 17.). Alapított 1900. évben. Vezetősége: *Szvacšina*

*) Az Országos Gyermekvédő Liga központi szervezetét és célját lásd a 86. lapon.

Géza, elnök; dr. *Nemes* Ferenc előadó; *Schannen* Péter intézeti igazgató- A befogadás feltételei: 8–14 éves életkor. A felvétel felől a felügyelő bizottság rendelkezik. Az intézet vagyona 149.700 koi. Évi segély 5.700 kor. Az intézet 75 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 47 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a növendékek nevelésére és E elemi iskolai ismeretekre való oktatására.

A Vakokat Gyámolító Orsz. Egyesület erdélyrészi fiókja (Kolozsvár). Működésének adatai hiányoznak. A budapesti központi egyesület adatait lásd a 146. lapon.

Kolozsmegyei Tankerületi Tanítóttestület Segély egylete (Kolozsvár). Alapított 1895. évben. Célja: szükségét szenvedő tanítók, azok özvegyeinek s árváinak segélyezése. A kedvezmény nyújtásának feltétele: egyleti tagság. A segély odaítélése felől a választmány rendelkezik. Vagyona 6000 K. Kedvezményben részesült 2 egyén.

Szegénysorsú Iskolás Gyermekeket Segélyző Egylet (Kolozsvár). Alapított 1881. évben. Vezetőség: *Szvacšina* Gézáné elnök; *Elek* Gyula titkár; *Barta* Gergely pénztárnok. Célja: szegény iskolás gyermekek segélyezése. Vagyona 3000 kor. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 2500 K.

Általános Betegsegélyző Egylet (Kolozsvár). Alapított 1894. évben. Elnöke *Bréda* Ferenc. Célja: betegsegélyezés. Közlelbi adataink nincsenek.

»Báró Hirsch Mór« Jótékonyági és Önségélyző Egylet (Kolozsvár). Célja: szegénysegélyezés. Közlelbi adatok hiányzanak.

Kolozsvári munkásgymnasium. (Kolozsvár). Alapított 1910. évben. Vezetőség: dr. *Apáthy* István elnök; *Lax* Gyula igazgató. Célja: a munkások oktatása. Közlelbi adataink nincsenek.

A Mária Dorothea Egyesület erdélyrészi köre (Kolozsvár)* Elnök: *Heinrich* Józsa, titkár Gerencsérné *Szánthó* Jolán. Vagyona 8491 kor. 92 fill. Legutóbbi évben bevétele 10.968 kor. 57 fill. volt.

Kolozsvári Jótékony Nőegylet (Kolozsvár). Alapított.

*) A budapesti központ adatait lásd; a 165., lapon.

1862. Elnöke: gróf *Esterházy* Jánosné. Célja: szegények és nyomorékok gyámolítása. Vagyona 106.588 korona 45 fillér. A támogatás nincs feltételhez kötve. Ez utolsó évben kiosztásra került 11.358-30 K; segélyben részesült 319 egyén.

Kolozsvári Izr. Nőegylet (Kolozsvár). Alapított 1895. évben. Célja: szegények gyámolítása, népkonyha fenntartása a téli hónapokban, kulturális egyletek támogatása. Vagyona 17.960 korona 61 fillér. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 6000 K; segélyben részesült 280 egyén.

Kolozsvári »Vörös Kereszt«(*) választmány népkonyhája (Kolozsvár). Elnöke: br. *Wesselényi* Istvánné. Évi jövedelme adományokból áll. A támogatás kiterjed a segélyezettek ebédrel való ellátására a téli hónapok alatt. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben ellátásban részesült 101 felnőtt és 35 gyermek.

Erdélyi Pártfogó Egylet**) bánffyhunyadi osztálya. Működésének adatai hiányoznak.

Vörös-Keresztegylet*) csúcsai fiókegylete. Alapítási éve: 1898.

Vörös-Keresztegylet*) bonczhidai fiókegylete. Alapítási éve: 1904. Vagyona 565 kor.

b) Beszterce és környéke.

Vörös-Keresztegylet*) Beszterce-Naszódmegyei választmánya. Alapítási éve 1884.

Vörös-Keresztegylet*) besztercei fiókegylete. Alapítási éve: 1881. Vagyona 9552 kor. 10 fill.

Róm. Kath. Nőegylet (Beszterce). Működésének adatai hiányoznak.

Állami iskolai napközi otthon (Beszterce). Alapított 1909. évben. Vezetőség: *Laitner* Elek elnök; *Mihály* Gábor igazgató. Célja: iskolától messze lakó tanulóknak ebédrel

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

**) Adatait lásd 311. lapon.

való ellátása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 641 korona. Az utolsó évben támogatásban részesült 28 egyén.

Kálvin-Szövetség (Besztercze). Célja: szegénysorsú tanulók felruházása és segélyezése. A támogatás feltétele: ref. vallás. Közéleti adataink nincsenek.

Alkoholmentes Egyesület (Besztercze). Célja: fiatalokat a szeszes italok élvezetétől visszatartani. A támogatás nincs feltételhez kötve. Közéleti adataink nincsenek.

Beszterzei Székely Társaság (Besztercze). Alapított 1902. évben. Vezetőség: *Puskás* Ferenc elnök; *Mihály* Gábor titkár. Célja: székely fiúknak iparágakra való kitaníttatása. A támogatás ieltétele: székely származás. Vagyona 5000 korona. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 600 korona. Az utolsó évben támogatásban részesült 22 egyén.

»Erzsébet« Róm. Kath. Nőegylet (Besztercze). Alapított 1911. évben. Vezetőség: *Noszkó* Béla igazgató; *Laitner* Elekné «elnök; *Illyés* Gizella titkár. Célja: szegény gyermekek felruházása, munkaképtelen és elaggott szegények segélyezése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 500 korona. Az utolsó évben támogatásban részesült 70 egyén, köztük 45 gyermek.

Báró Bánffy Dezső-alapítvány (Besztercze). Alapította *Máté* Hona az 1890. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 2030 kor. Uélja: szegény tanulók felruházása. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől az áll. iskolai tantestület rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 94 kor. értékű természetben nyújtott kedvezmény (ruházat). Ugyanekkor kedvezményben részesült 32 egyén.

Szentpéteri János-alapítvány (Besztercze). Alapították 1897. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 840 kor. Célja: szegény tanulók felruházása. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől az iskolai tantestület rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 39 kor. értékű természetben nyújtott kedvezmény (ruházat). Ugyanekkor kedvezményben részesült 9 egyén.

Gör. kath. tanulók ingyen tankönyvekkel való ellátását szolgáló alap (Ardány). Alapított az 1908. évben. Az alapítvány

jelenlegi összege 45 kor. Célja: szegény tanulónak ingyen tan-
könyvekkel való ellátása. A kedvezmény nyújtásának feltétele:
gör. kath. vallás. A kedvezmény odaítélése felől a gör. kath
iskolaszék rendelkezik. Közlebbi adataink nincsenek.

Wachsmann Albert-féle alapítvány (Borgóprund). Alapította
Wachsmann Albert. Az alapítvány jelenlegi összege 391-65 kor.
Célja: szegény tanulók felruházása. A kedvezmény nyújtása
nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől az áll.
népiskolai gondnokság rendelkezik. Közlebbi adataink nin-
csenek.

Grampes Mihály-féle alapítvány (Harina). Alapított 1892.
évben. Az alapítvány jelenlegi összege 250 korona. Célja szegény
tanulók segélyezése. A kedvezmény nyújtásának feltétele:
ev. vallás. A kedvezmény odaítélése felől az ág. hitv. ev. pres-
bitérium rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 6-80 kor.
készpénz. Ugyanakkor kedvezményben részesült 2 egyén.

Rongyos-Egylet (Magyarnemegye). Alapított 1898. évben.
Vezetőség: *Vincze* Albert elnök. Célja: szegény gyermekek fel-
ruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 50
kor. Közlebbi adataink nincsenek.

Szegény tanulók alapja (Nagysajó). Alapított 1904. évben.
Az alapítvány jelenlegi Összege 500 kor. Célja: szegény gyermekek
felruházása. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve.
A kedvezmény odaítélése felől áll. iskolai tantestület rendelkezik.
Az utolsó évben kiosztásra került 15 kor. készpénz.

Vörös-Keresztegylet (naszódi*) fiókegylete. Alapítási éve
1883. Vagyona 109 kor. 76 fill.

Óradnai áll. iskolába járó szegény tanulókat segélyező alapít-
vány (Óradna). Alapított az 1898. évben. Az alapítvány
jelenlegi összege 1174 kor. 77 fill. Célja: szegény tanulók fel-
ruházása. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A ked-
vezmény odaítélése felől áll. isk. gondnoksága rendelkezik. Ak
utolsó évben kedvezményben részesült 82 egyén.

Ág. Ev. Nőegylet (Szászszentgyörgy). Alapított 1883.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

évben. Vezetőség: *Gondosch* Mihályné elnök. Célja: szegény tanulók felruházása. A támogatás gines feltételhez kötve. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 50 korona. Közelebbi adataink nincsenek.

Ág. ev. egyház szegényalapja (Szászszentgyörgy). Alapított 1883. évben. Célja: szegény tanulók iskoláztatása. A támogatás feltétele: evangélikus vallás. Vagyona 2302 korona. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 300 korona. Az utolsó évben támogatásban részesült 7 egyén.

Segélyzőalap a zselyki áll. el. népiskolába járó szegény tanulók részére (Zselyk). Alapított 1903. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 254-39 kor. Célja: szegény tanulók tankönyvekkel való ellátása. A kedvezmény nyújtásának feltétele: tanköteles kor. A kedvezmény odaítélése felől az áll. isk. gondnokság rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 10 kor. értékű természetben nyújtott kedvezmény (tankönyv). Ugyanekkor kedvezményben részesült 30 egyén.

c) Dés és környéke.

Szabadkőműves páholy (kör) (Dés). Működésének adatai hiányoznak. A szabadkőműves társulatok szervezetének és charitatív működésének leírását lásd a 111. lapon.

»Erzsébet« leányárvaház (Dés, Posta-u. 20.). Alapított 1890. évben a »dési jótékony nőegylet« által. Vezetősége: özv. *Tüzes* Karácsonné elnök. A befogadás feltételei: 6–16 éves életkor, árvaság. A felvétel felől a választmány rendelkezik. Az intézet vagyona 38.834 kor. 98 fill., ebből 24.000 kor. értékű ingatlan. Az intézet 20 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 20 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a növendékek teljes ellátására. A jótékony nőegylet az árvaház fentartása mellett szegénysegélyezéssel is foglalkozik.

Világosító Szt. Gergely árvaintézet (Szamosújvár). Alapított 1860. évben. Vezetősége: *Bárány* Lukács elnök; dr. *Papp* Chisztáv igazgató-alelnök. A befogadás feltételei: vagyontalanság, örmény kath. vallás, 7-13 éves életkor. A felvétel felől a választ-

mány rendelkezik. Az intézet vagyona 280.000 kor. Az intézet 30 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 30 egyén volt elhelyezve. Évi kiadás 18.000 K.

Korvig Tivadar által alapított örmény kath. árvaleány-intézet (Szamosújvár). Alapított 1893. évben Korvig Tivadar által. Vezetősége: *Bárany* Lukács elnök. A befogadás feltételei; örmény katolikus vallás; 7-14 éves életkor. A felvétel felől a kezelő bizottság rendelkezik. Az intézet vagyona 220.000 kor., ebből 100.000 kor. értékű ingatlan. Az intézet 20 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 15 egyén volt elhelyezve.

Szamosújvári Izr. Jótékony Nőegylet (Szamosújvár). Alapított 1905. évben. Vezetőség: özv. *Feldmann* B. Jakabné elnök; dr. *Frenkel* Mihályné titkár. Célja: szegények istápolása. Vagyona 2000 kor. A támogatás feltétele: izraelita vallás. Az utolsó évben kiosztásra került 1000 K; közelebbi adataink nincsenek.

Szamosújvári Jótékony Nőegylet (Szamosújvár). Alapított 1909. évben. Vezetőség: *Tüzes* Jenőné elnök; dr. *Papp* Gusztáv titkár. Célja: szegény gyermekek védelme, elaggottak gyámolítása. Vagyona 2883 kor. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 1860 K; segélyben részesült 180 egyén, köztük 42 gyermek. |

d) Déva és környéke.

Szabadjóműves páholy (kör) (Déva). Működésének adatai hiányoznak. A szabadjóműves társulatok szervezetének és charitatív működésének leírását lásd a 111. lapon.

Hunyadmegyei Nőegylet (Déva). Alapított 1872. évben. Vezetőség: özv. nagybarcsai *Barcsay* Kálmánné elnök; *Mihályi* Elemér titkár. Célja: leányárvaház fentartása. Vagyona 74.000 korona. A támogatás feltétele 4–16 éves életkor. Az utolsó évben ellátásban részesült 13 egyén; évi kiadás 4080 K.

Dévai Izraelita Nőegylet (Déva). Alapított 1900. évben. Vezetőség: *Manheim* Árminné elnök; dr. *Glück* Ede titkár. Célja: szegények, keresetképtelenek, árvák és szegény tanulók

gegélyezése. Vagyona 1200 kor. Jövedelme tagdíjakból áll. A támogatás feltétele: izr. vallás. Az utolsó évben kiosztásra peruit 700 K; segélyben részesült 56 egyén és 6 család.

A kolozsvári m. kir. áll. gyermekmenhely*) fiókja (Algyógy) alapított 1907. évben. A befogadás nincs feltételhez kötve. A felvétel felől a kolozsvári m. kir. állami gyermekmenhely igazgatósága rendelkezik. Az intézet 40 egyén befogadására, van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 38 egyén volt elhelyezve.

Országos Patronage-Egyesület**) helyi bizottsága (Algyógy). Alapított 1908. évben. Elnök: *Bencze Imre*, közelebbi adataink nincsenek.

Algyógyi m. kir. földműves iskola (Algyógy). Alapított 1892. évben. A m. kir. földműv. ministerium 68 ingyenes és 8 félfizetéses helyet tart fenn. A befogadás feltétele székely származás. A felvétel felől a m. kir. földműv. miniszter rendelkezik. Az intézet 74 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 46 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed két évi oktatásra s ezen idő alatti teljes ellátásra.

Hátszegi Jótékony Nőegylet (Hátszeg). Vezetőség: br. *Nopcsa Elekné* elnök; *Schveszter Norbert* titkár. Célja: szegények gyámolítása és gyermekek felruházása. Vagyona 7095 kor. 95 fillér. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 300 kor.

Szabadkőműves páholy (kör) (Petrozsény). Működésének adatai hiányoznak. A szabadkőműves társulatok szervezetének és charitatív működésének általános leírását lásd a 111. lapon.

Szent Ferenc-rendi Nővérek zárdája (Petrozsény). Alapított 1893. évben. Célja: szegény tanulók oktatása, segélyezése, ruházása. A támogatás feltétele: ker. vallás. Az utolsó évben kiosztásra került 3000 K; segélyben részesült 150 egyén.

Szegényeket Segélyző Nőegylet (Vajdahunyad). Alapított 1904. évben. Célja: szegények ruházása és élelmezése. A támoga-

*) A m. kir. állami gyermekmenhely központi szervezetét és célját I fentebb a 70. lapon.

**) A Patronage Egyesületek Orsz. Szövetségének szervezetét és célját lásd a 73. lapon.

tás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 1200 K; segélyben részesült 63 egyén.

e) Gyulafehérvár és környéke.

Vörös-Keresztegyelet*) gyulafehérvári választmánya Alapítási éve: 1881. Vagyona 3165 kor.

Gyulafehérvári városi fiúárva-ház (Gyulafehérvár). Alapított 1891. évben. A befogadás feltételei: 6-14 éves életkor és fiúnem. Az intézet vagyona 150.000 kor., ebből 24.000 kor.

Wargyán Fridolin-féle alapítvány. Az intézet 50 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 20 egyén volt elhelyezve.

Kath. cselédotthon (Gyulafehérvár). Az irgalmas nővérek vezetése alatt áll. Célja: oktatás, szórakoztatás és segélyezés. Legutóbbi évben 20 cseléd részesült támogatásban.

Kath. tanoncotthon (Gyulafehérvár). Célja: tanoncok oktatása, szórakoztatása és segélyezése. A támogatás feltétele kath. vallás. Az otthonba legutóbbi évben 45 tanonc iratkozott be.

»Málbis Árumin« Fölruházó és Segítő Egylet (Gyulafehérvár). Alapított 1897. évben. Célja: helybeli iskolás gyermekek felruházása. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 782-15 kor. Múlt évi bevétel 1312-38 kor. Múlt évi kiadás 975.37 kor.

Chevra Kadisa (Gyulafehérvár). Alapított 1709. évben. Délja: betegápolás és szegénysegélyezés. A kedvezmény nyújtásának feltétele: izraelita vallás. Vagyona 54,150 K. Az utolsó évben kiosztásra került 2220 kor. Múlt évi bevétel 11,093 K. Múlt évi kiadás 4611 K.

Izraelita Nőegylet (Gyulafehérvár). Alapított 1868. évben. Célja szegény izr. nők és leányok segítése. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 1768.07 kor. készpénz. Közlebbi adataink nincsenek.

*) A Magyar szentkorona országai Vörös-Keresztegyeletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

Szegény Gyermekeket Felruházó Egyesület (Balászfalva). Alapított 1907. évben, Elnöknő: Dániel Istvánné. Célja: szegénysorsú gyermekek felruháása. Vagyona 1310 kor. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 400 K; segélyben részesült 33 egyén.

Román Gör. Kath. nőegylet (Balászfalva). Alapított 1890. évben. Elnöke Deák Áronné. Célja leánygyermek gondozása. Vagyona 12.603 kor. 86 fill. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 500 K; segélyben részesült 20 egyén.

Vörös- Keresztegylet*) marosújvári fiókegylete. Alapítási éve 1899. Vagyona 498 kor.

Szegény gyermekeket Segélyző »Erzsébet« Egyesület (Marosújvár). Alapított 1895. évben. Elnöknő *Magyari* Mihályné. Célja szegény iskolás gyermekek felruháása. Vagyona 2000 kor. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 1500 K; segélyben részesült 100 egyén.

Vörös-Keresztegylet*) nagyenyedi fiókegylete. Alapítási éve 1881.

Szegény Tanulókat Segélyző Egylet. (Nagyenyed). Alapított 1882. évben. Elnöke dr. *Török* Bertalanné. Célja szegény tanulók felruháása. Vagyona 16.000 kor. A támogatás feltétele: vagyontalanság, árvaság. Az utolsó évben kiosztásra került 1300 K; segélyben részesült 176 egyén.

Nagyenyedi Protestáns Nők Szegényeket és Betegeket Segélyző Egylete. Alapított 1904. évben. Vezetőség: *Zeyk* Dánielné, báró *Kemény* Ida elnök, *Jancsó* Sándor ref. lelkész, titkár. Célja: kenyér, tej, hús, gyógyszer és pénzsegély kiosztása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 7004 kor. 12 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1200-1500 korona. Az utolsó évben támogatásban részesült 80 család.

Kovács Sára árvaalap (Nagyenyed). Az alapítvány jelenlegi összege 70,335 kor. Célja: elhagyott gyermekek eltartása és gondozása 7-15 éves korig. A kedvezmény nyújtása nincs

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

feltételhez kötve. A kedvezmény odaitélése felől Nagyvened város képviselőtestülete rendelkezik. Az alaptókéét mindaddig kamatoztatják, míg egy árvaház fentartásához szükséges tőkévé nem növekedik.

Elhagyott gyermekek segélyalapja (Nagyenyed). Az alapítvány jelenlegi összege 1147 kor. 25 fill. Célja: 7-15 éves gyermekek eltartása. A kedvezmény nyújtásának feltétele: elhagyottá nyilvánítás. A kedvezmény odaitélése felől Nagyvened város képviselőtestülete rendelkezik. Egyéb adat hiányzik.

Szegény Tanulókat Segélyző Jótékony Nőegylet (Zalatna). Alapított 1886. évben. Vezetőség: Kurovszky Zsigmondné elnök; Záknoffy Antalné titkár. Célja: szegény tanulók felruházása. Vagyona 4000 kor. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 600 K; segélyben részesült 60 egyén.

f) Nagyszeben és környéke.

Szebenmegyei Rabsegélyző Egylet. Alapított 1887. évben.' Vezetősége: Dr. *Kabdebo* Oszkár alelnök; dr. *Henrich* Dániel titkár. Vagyona 10.878 kor. 29 fill. Az utolsó évben támogatásban részesült 9 egyén.

Vörös-Keresztegylet*) szebenmegyei választmánya. Alapítási éve 1881.

Vörös-Keresztegylet*) nagyszebeni fiókegylete. Alapítási éve 1880. Vagyona 4169-13 kor.

Nagyszebeni Róm. Kath. Cselédkör (Patronage, Nagyszeben, 2.). Alapított 1910. évben. Vezetőség: Bodilla János igazgató. Célja: Cselédleányok erkölcsi nevelése és gondozása. A támogatás feltétele 13-25 éves életkor. Az utolsó évben támogatásban részesült 70 egyén.

Nagyszebeni Teréz-árvaház (Nagyszeben, Lópiac 6.). Alapított 1771. évben. A befogadás feltételei: róm. kath. vallás. Az árvaház kebelében 6 osztályú elemi iskola áll fenn. Az intézet

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

vagyona 1,327.070 kor. 7 fill, 35.000 K évi államsegély. Az intézet 106 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 106 egyén volt elhelyezve.

Lutherház (ev. árvaház) (Nagyszeben). Alapított 1758. évben. A befogadás feltételei: teljes v. félárvaság, evangélikus vallás, 6-14 éves életkor. Az intézet vagyona 35.693 kor. Az intézet 63 egyén befogadására van berendezve. Múlt évi vagyonmérték: Bevétel: 38,154-79 K. Kiadás: 37.889-55 K.

Gyermekvédő Egylet Otthona (Nagyszeben, Ság-u. 25.). Vezetőség: Dr. *Schuller* Rudolfné elnöknő; *Schuster* August titkár. Célja: szegény gyermeknek a nappali órák alatti gondozása. A támogatás feltétele: 5 éven aluli életkor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 3000 korona. Az utolsó évben támogatásban részesült 22 egyén.

Kisgyermekek árvaháza (Nagyszeben). Alapított 1910. évben. Vezetőség: Dr. *Schuller* Rudolfné elnöknő; *Schuster* August titkár. Célja 5 éven aluli gyermekek gondozása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben ellátásban részesült 27 egyén.

Nagyszebeni Gyermekvédő Egyesület (Nagyszeben). Alapított 1909. évben. Vezetőség: *Schuller* Erika elnöknő; *Schuster* Gerhart titkár. Célja: gyermekek gondozása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 20.200 korona. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 10.816-01 kor.

Verein für Christibescherung (Nagyszeben). Alapított 1897. évben. Vezetőség: *Wazek* Vilmos elnök. Célja szegény gyermekek felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1600-2000 korona. Az utolsó évben támogatásban részesült 100 egyén.

Nagyszebeni Polgári és iparegylet Munkaközvetítője (Nagyszeben). Alapított 1901. évben. Célja: munkaközvetítés. A támogatás nincs feltételhez kötve. Közlebbi adataink nincsenek.

Szegény iskolás gyermekek felruházását szolgáló alap. Alapított 1890. évben. Célja: szegény gyermekek segélyezése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 2627 korona 67 fillér. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 300 korona. Az utolsó évben támogatásban részesült 25 egyén.

Vörös-Keresztegylet*) nagydisznódi fiókegylete. Alapítási éve 1909.

Vörös-Keresztegylet*) szászsebesi fiókegylete. Alapítási éve 1909. Vagyona 864-78 kor.

Tanoncotthon (Szászsebes). Alapított 1907. évben. Célja tanoncok nevelése, oktatása: A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben támogatásban részesült 90 egyén. Közéleti adataink nincsenek.

Vörös-Keresztegylet*) szelistyei fiókegylete. Alapítási éve 1891. Vagyona 181-52 kor.

Gör. kel. egyházi képviselő testület (Szelistye). Vezetőség: Dr. *Comsia* Miklós elnök. Célja: árva-gyermekek felruházása és segélyezése. Közéleti adataink nincsenek.

Vörös-Keresztegylet ujegyházi*) fiókegylete. Alapítási éve 1909. Vagyona 38 kor.

g) Torda és környéke.

Erdélyi pártfogó egyesület**) tordai osztálya (Torda). Alapított 1909. évben. Közéleti adataink nincsenek.

Szabó József kisebb magyar gazdasági iskola (Torda). Alapított 1906. évben. A befogadás nincs feltételhez kötve. Az intézet vagyona 15.000 kor államsegély, 3000 kor. alapítási járulék. Az intézet 24 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 24 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a két éves tanfolyam alatti teljes ellátásra.

Torda Városi Árvaház Egylet (Torda). Alapított 1872. évben. Célja: vagyontalan árvákat anyagi és erkölcsi támogatásban részesíteni. A támogatás feltétele tordai származás. Vagyona 33511 korona. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 300 korona. Az utolsó évben támogatásban részesült 3 egyén.

Községi iparostanonciskolai otthon (Torda). Alapított 1908. évben. Vezetőség: *Péter* Antal. Célja: iparos tanoncok erkölcsi

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

**) Az egyesület kolozsvári központjának adatait lásd 311. lapon.

nevelése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Közelebbi adataink nincsenek.

Tordai Erzsébet Jótékony Nőegylet (Torda). Alapított 1853. évben. Vezetőség: gróf Bethlen Sándornó elnöknő. Célja: szegény iskolásgyermek és elaggottak segélyezése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 14.061 kor. 39 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 2200 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 130 egyén, közte 73 gyermek.

Újtordai áll. elemi iskolai Karácsonyfa Egyesület (Torda). Alapított 1908. évben. Célja: szegény tanulók felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 342 kor. 50 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 300 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 100 egyén.

Szent Antal kenyere (Torda, Fő-tér 4.). Alapított 1903. évben. Célja: szegény családok és gyermekek segélyezése. A támogatás feltétele: szegénység. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 900 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 150 egyén.

Evang. egyházi szegény alap (Torda). Alapították 1908. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 1200 kor. Célja: szegények segélyezése. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. Közelebbi adataink nincsenek.

Marosludasi Szegénysorsú Iskolásgyermek Segélyző Egyesülete (Marosludas). Alapított 1899. évben. Célja: iskolásgyermek felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona: 1475 kor. 60 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 250 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 61 egyén.

Demény Endre alapítvány (Marosludas). Alapította *Demény* Endre az 1909 évben. Az alapítvány jelenlegi összege 2000 kor. Célja: szegény iskolásgyermek felruházása. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől a tanítótétel rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 100 kor. értékű természetben nyújtott kedvezmény (ruházat). Ugyanakkor kedvezményben részesült 28 egyén.

Mezőcsáti áll. iskolai szegénysorsú növendékek iskolai alapja (Mezőcsát). Alapított 1908. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 304 kor. Célja: tanulók segélyezése tankönyvekkel. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény oda-

ítélése felől a tantestület rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 13 kor. értékű természetben nyújtott kedvezmény (tan-könyv). Ugyanekkor kedvezményben részesült 35 egyén.

9.

A fiatalkorúak marosvásárhelyi felügyelő hatósága.

A fiatalkorúak marosvásárhelyi felügyelő-hatóságának tisztviselői és tagjai: Elnök: *Csihi* László kir. ítélőtáblai tanácselnök, a Székelyföldi Pártfogó Egyesület (Sz. P. E.) tagja; helyettes elnök: dr. *Illés* Lőrinc kir. ítélőtáblai bíró, Tanácselnök: dr. *Bodolla* Ferenc ügyvéd, dr. *Fenyvesi* Soma ügyvéd, a Sz. P. E. tagja, dr. *Jékey* Dániel kir. ítélőtáblai bíró és dr. *Sirnó* Balázs kir. ítélőtáblai bíró. Titkár: dr. *Bán* József kir. ügyész, a Sz. P. E. tagja.

Kinevezett tagok: dr. *Balogh* Endre ügyvéd, a Sz. P. E. tagja, dr. *Bán* József kir. ügyész, a Sz. P. E. tagja, dr. *Bedő* Sándorné, *Beyer* Fülöp ág. evangélikus lelkész, dr. *Bíró* Aladár ügyvéd, *Bíró* András ref. lelkész, a Sz. P. E. tagja, dr. *Bodolla* Ferenc ügyvéd, dr. *Bodolla* Ferencné, dr. *Brada* Sándor ügyvéd, a Sz. P. E. tagja, *Bücher* Lajosné, *Bürger* Albert gyáros, a Sz. P. E. tagja, *Bürger* Albertné, a Sz. P. E. tagja, *Csihi* Lajos ref. főgimnáziumi igazgató, *Csontos* Oliverné, a Sz. P. E. tagja, dr. *Draia* Eneás ügyvéd, a Sz. P. E. tagja, dr. *Fenyvessi* Soma ügyvéd, a Sz. P. E. tagja, *Flórián* Ambrus ipari szakiskolai igazgató, a Sz. P. E. tagja, *Gáspár* Gyula földbirtokos, dr. *Gridi* *Pap* Imréné, dr. *Hoffbauer* Aurélné, a Sz. P. E. tagja, *ár. Illés* Lőrinc kir. ítélőtáblai bíró, *Inczédy* *Joksmann* Nándorné, *Jaross* Béla róm. kath. lelkész, a Sz. P. E. tagja, *Kelemen* Albert unit. lelkész, *Kelemen* Andrásné, *Krajcsovits* Béla kir. erdőfelügyelő, dr. *Láni* Oszkár ügyvéd, a Sz. P. E. tagja, *Lázár* Kálmán kir. törvényszéki bíró, a Sz. P. E. tagja, dr. *Löwi* Ferenc rabbi, a Sz. P. E. tagja, *Misz* Oliverné a Sz. P. E. tagja, *Nagy* Endre felső kereskedelmi iskolai igazgató, a Sz. P. E. tagja, *Orbán* Balázs megyei aljegyző, a Sz. P. E. tagja, *Orbán* György föld-

birtokos, a Sz. P. E. tagja, dr. *Pazsitny* Bonaventura minorita házfőnök, a Sz. P. E. tagja, dr. *Schmidt* Béla kórházi orvos dr. *Schmidt* Béláné, dr. *Simó* Balázs kir. ítélőtáblai bíró, dr. *Simó* Zsigmond járási tb. tisztiorvos a Sz. P. E. tagja, *Schönstein* Gyuláné a Sz. P. E. tagja, *Szabó* Imréné, dr. *Szász* Károlyné, a Sz. P. E. tagja, dr. *Takács* Manóné, a Sz. P. E. tagja, *Tanszik* Hugó udvari tanácsos, kereskedelmi és iparkamarai elnök, a Sz. P. E. tagja, *Tóthfalusi* Józsefné, dr. *Udvarhelyi* Dezsóné. A 27.400/909. J. M. sz. rendelet 4. §-ának I. pont a alapján tagok: *Patay* István és gróf *Lázár* Miklós kir. törvényszéki bírók, *Tar* Gábor és dr. *Bán* József kir. ügyészek, *Schönstein* Gyula és dr. *Vajna* Géza ügyvédek, *Köllő* Ignác alispán, és dr. *Bernády* György polgármester, *Szentiványi* Sándor árvaszéki elnök, *Deák* Lajos kir. tanfelügyelő, dr. *Takács* Manó, a marosvásárhelyi kir. állami gyermekmenhely igazgató-főorvosa, dr. *Udvarhelyi* Dezső kir. ügyész, dr. *Bíró* Aladár ügyvéd, dr. *Draia* Eneás, ügyvéd, *Flórián* Ambrus ip. szakisk. ig., *Gáspár* Gyula birtokos *Krajcsovits* Béla erdőfelügy., *Lázár* Kálmán törvényszéki bíró, dr. *Láni* Oszkár ügyvéd, dr. *Löwi* Ferenc rabbi, *Nagy* Endre keresk. isk. ig., *Orbán* Balázs megyei aljegyző, *Orbán* György birtokos, dr. *Schmidt* Béla kórh. orvos, dr. *Simó* Zsigmond tisz. járásorvos Nyárádszereda. A 27.400/909. I. M. számú rendelet 4. §-ának III. pontja alapján tag: dr. *Udvarhelyi* Dezső kir. ügyész, a marosvásárhelyi fiataikorúak fogházának vezetője. Tanácsbeosztás az 1911. évre: A felügyelő hatóság elnöke a tagokat 2 tanácsba osztotta be. Az első számú tanács: Tanácselnökök: dr. *Simó* Balázs, dr. *Fenyvesi* Soma. A tanácselnököket akadályoztatásuk esetén helyettesítik: 1. *Bíró* András, 2. *Jaross* Béla. A tanács hatásköre kiterjed a marosvásárhelyi fiataikorú fiúk fogházának ügyeire, nevezetesen: 1. Véleményt nyilvánít a fogház és államfogház büntetés alatt álló fiataikorú fiúk feltételes szabadságra bocsátása kérdésében. 2. Közreműködik a feltételes szabadságra bocsátott fiúk elhelyezésében és felettük gyakorolt felügyeletben. 3. Megfelelő esetben javaslatot tesz a feltételes szabadságra bocsátott fiataikorú fiúk visszaállításának elrendelésére. 4. Megfelelő esetben javaslatot tesz a fogházbüntetés alatt álló fiataikorú fiúk

utólagos javító nevelésének elrendelése iránt. 5. Az elnök által a tanácsülés elé utalt ügyekre. – A II-ik számú tanács: Tanácselnök: dr. *Bodola* Ferenc. A tanácselnököt akadályoztatása esetében helyettesítik: 1. *Beyer* Fülöp és 2. dr. *Pazsitny* Bonaventura. E tanács hatásköre kiterjed a fiatalokú elítélt leányok ügyeire és az elnök által a tanácsülés elé utalt ügyekre.

A fiatalokúak marosvásárhelyi felügyelő hatóságának területen fennálló intézmények.

a) Marosvásárhely és környéke.

M. kir. állami gyermekmenhely*) (Marosvásárhely). Igazgató-főorvos: dr. *Takács* Manó. A befogadás feltételei: elhagyatottá nyilvánítás az illetékes gyámhatóság által. A felvétel felől az illetékes gyámhatóság rendelkezik. Az utolsó évben az intézetben s azon kívül 1308 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed az elhagyatottá nyilvánított gyermekeknek 15 éves életkorukig való gondozására.

Székelyföldi Pártfogó Egyesület**) (Marosvásárhely). Tisztikar nélkül működik; közelebbi adatok hiányzanak.

Vörös-Keresztgyulet***) maros-tordamegyei választmánya.
Alapítási éve: 1879. Vagyona 17.662 kor.

Vörös-Keresztgyulet***) marosvásárhelyi választmánya.
Alapítási éve: 1879. Vagyona 5680 kor.

Szabadkőműves páholy (kör) (Marosvásárhely). Működésének adatai hiányoznak. A szabadkőműves társulatok szervezetének és charitatív működésének adatait lásd a 111. lapon.

Székelyföldi leányárvaház és nevelőintézet Marosvásárhelyen. Védnöke *Klotild* főhercegnő Öfensége. Alapított 1874. évben.

*) A m. kir. állami gyermekmenhely központi szervezetét és célját 1. fentebb a 70. lapon.

**) A Patronage Egyesületek Orsz. Szövetségének adatait lásd a 73-lapon.

***) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztgyületének központi „szervezetét és célját 1. a 109. lapon.

Vezetősége: Inczédi *Jakoman* Sándorné elnök, *Szabó* Istvánné alelnök; *Szabó* István titkár. A befogadás feltételei: árvaság és szegénység. Az intézet vagyona 42.048 kor. 64 fill., ebből 30.000 kor. értékű ingatlan. Az intézet 18 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 16 egyén volt elhelyezve.

Marosvásárhelyi izr. leányárvaház. Alapított 1897. évben, Vezetősége: özv. *Richtzeit* Pinkászné elnök; dr. *Balog* Rezső titkár. A befogadás feltételei: izr. vallás és 6–10 év közti életkor. Az intézet 12 egyén befogadására van berendezve.

Marosvásárhelyi ker. ifjúsági és ref. tanoncotthon. Alapított 1906. évben. Vezetősége: *Tóthfalusi* József ref. lelkész, felügyelő. Célja: az Orsz. Gyermekmenhely vagy Patronage egyesület, esetleg valamely javítóintézet kötelékében álló fiúgyermekeket jóra való iparosoknál elhelyezni, kiképeztetni és részükre ellátással és benlakással egybekötött »otthont« nyújtani. A támogatás kiterjed az iparosoknál való 3-4 évi kiképzés befejezéséig. A befogadás feltételei 12-14 éves életkor vallásfelekezeti különbség nélkül. A felvétel felől az erdélyi reform, egyházkerület szervező irodája (Marosvásárhelyen) rendelkezik.

Cselédotthon (Marosvásárhely). Alapított 1906. évben. Fiatal cselédleányok lakást és ellátást kapnak, míg elhelyezést nyernek. A felvételnél a kath. vallásúak előnyben részesülnek. Az intézetben 6 leány számára van hely; az utolsó évben 17 cseléd részesült segélyben.

Marosvásárhelyi községi iparostanonciskolai otthon. Alapított 1897. évben. Vezető-tanító: *Szentgyörgyi* Dénes. Vagyona: 184 kor. 47 fill. A támogatás vásár- és ünnepnapjainak összejöveteleken műveltségterjesztő előadások tartásából áll.

Erdélyi református egyház szervező irodája által fentartott anonc-otthon (Marosvásárhely). Alapított 1908. évben. Vezetőség: *Nagy* Károly irodai elnök. A támogatás kiterjed a tanoncok hatására. A támogatás nincs feltételhez kötve, tanoncok felekezeti különbség nélkül felvétetnek. Elhelyezésben, illetőleg ellátásban részesült 18 egyén.

Az erdélyi róm. kath. státus marosvásárhelyi fiúnevelő intézete. Alapított 1712. évben *Évencsy* Gábor által. Vezető-

sége: *Czibalmos* József intézeti igazgató. Az intézet 70 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 70 egyén volt elhelyezve. Köztük 23 tanuló a státus ösztöndíj alapjából évi 200 kor. segélyben részesül.

Marosvásárhelyi református collegium internátusa. Alapított 1527. évben. Az intézet jövedelme alapítványi kamatból: 4754 kor. Az intézet 200 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 200 egyén volt elhelyezve. Köztük 4 teljesen ingyenes és 30 kedvezményes.

Róm. kath. leánynevelde (Marosvásárhely). A befogadás feltételei: felvétetik minden 6-14 éves leánygyermek. Az intézet 40 *egyén* befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 40 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a bennlakók nevelésére, elemi és polgári iskolai kiképzésére.

Marosvásárhelyi Ingyentej Egyesület. Alapított 1908. évben. Vezetőség: dr. *Takács* Manó elnök. Célja: szegény tanulóknak a tél folyamán reggelivel (tej és zsemle) való ellátása. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 90-100 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 50 egyén.

Marosvásárhelyi Szegénytanulókat Segélyező Egyesület. Alapított 1887. évben. Vezetőség: dr. *Fenyvesi* Soma elnök, *Szentgyörgyi* Dénes titkár. Célja: szegény tanuló gyermekeknek téli ruhával való ellátása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 1136 kor. 64 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1882 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 161 egyén.

Marosvásárhelyi »Malbis Arumim« Szegény iskolás gyermekeket felruházó Egylet. Vezetőség: *Farkas* Izsák elnök, *Polacsek* Vilmos titkár. Célja: szegény iskolás gyermekek felruházása. A támogatás feltételei: a helybeli izr. népiskola látogatása. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 535 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 30 egyén.

Marosvásárhelyi Bethlen Kata Egylet. (Internátust tart fenn). Alapított 1903. évben. Vezetősége: *Páll* Károlyné elnök, Csonotos Oliverné alelnök. Az internátus a marosvásárhelyi ref. egyház által fenntartott leányiskolák növendékei részére van fenntartva. Az intézet vagyona 22.116 kor. 25 fill. Az intézet 25-30 egyén befogadására van berendezve.

Marosvásárhelyi Izr. Leányegylet. Vezetőség: dr. *Lövy* Ferenc elnök, dr. *Sebestyén* Miklósné társelnök, *Melczér* Piroska jegyző, Belja: a marosvásárhelyi izr. népiskolai szegény tanulóknak télen ebéddel való ellátása és szegény izr. leányok segélyezése. A támogatás feltételei: izr. vallásfelekezet és szegénység. Vagyona 2145 90 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 237 kor.

Marosvásárhelyi Pincérek Asztaltársasága. Alapított 1908. évben. Vezetőség: *Schodits* Ferenc elnök; *Holczér* Géza titkár. Célja: önhibájukon kívül segélyre szoruló pincérek segítése; szegénysorsú iskolástanulók téli ruhával való ellátása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 475 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 16 egyén.

Maros-Torda vármegyei kir. tanfelügyelőség területén levő tíz népiskolai ösztöndíj alapítvány. Az alapítványok jelenlegi összege 22.217 kor. 57 fill. Az utolsó évben kiosztásra került 898 kor. készpénz. Ugyanekkor kedvezményben részesült 51 egyén.

M. kir. áll. gyermekmenhely*) deményházai fióktelepe (Deményháza). Közelebbi adatok hiányzanak.

A m. kir. áll. gyermekmenhely*) nyárádszeredai fióktelepe (Nyárádszereda). Közelebbi adatok hiányzanak.

Szászrégeni Szegény Tanulókat Segélyező Egyesület. Vezetőség: *Farkas* Albert elnök Célja: a szászrégeni róm. kath. elemi és a magyarrégeni állami elemi iskolába járó szegény tanulók segélyezése ruházattal. A támogatás nincs feltételhez kötve. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 200-300 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 16-20 egyén.

Szászrégener alig. Frauenwohltätigkeitsverein. Alapított 1863. évben. Vezetőség: Közgyűlés. Elnök: *Rosier* Emma, titkár: *Rosier* János. Célja: Betegek ápolása, szegények segítése, szegény gyermekek ruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona nincs. Jövedelme a tagdíjakból áll. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 2000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült kb. 100 egyén.

Szászrégeni osztálya az Ált. Erdélyrészi Ágost. Evang. nőegy-

*) Az állami gyermekmenhelyek központi szervezetét és célját lásd a 70. lapon.

létnek. Alapított: 1884. évben. Vezetőség: *Wermescher* Lujza elnök, *Laurentzi* Frigyes titkár. Célja: az ág. hitv. ev. kiseddévó. intézet segélyezése, segények felsegélyezése, betegápolás. A támogatás feltétele: ev. vallásfelekezet. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 600-800 kor.

b) Csíkszereda és környéke.

Csíkszeredai m. kir. földművesiskola. (Csíkszereda). Alapított 1904. évben. A földművesiskolába 17 évesnél idősebb fiukat vesznek fel, kik teljes ellátásban részesülnek. Támogatásban részesült 30 egyén. Célja: földműves tanulók neveltetése.

Vörös-Keresztgyelet*) gyergyószentmiklósi fiókegyete. Alapítási éve 1878. Vagyona 4780 kor. 78 fill.

Gyergyószentmiklósi Szegény Tanulókat Segélyező Egyesület. (Gyergyószentmiklós). Alapított 1882. évben. Elnök: *Görög* Joachim, titkár: *Deér* Kálmán. Vagyona nincs. A támogatás kiterjed szegénysorsú tanulókat ruhával való segélyezésére. A támogatás feltétele: 6–10 éves kor, elemi iskolához tartozás, vallás- és nemzetiségi különbség nélkül. Az utolsó évben kiosztásra került 400 kor. értékű ruha. A támogatásban részesült 60 egyén,

c) Erzsébetváros és környéke.

Erzsébetváros Rabsegélyző Egylet**) (Erzsébetváros). Alapított 1887. évben. Vezetősége: Választmány. Elnök: *Török* Árpád, titkár: *Benkő* Ernő. Vagyona 4081 korona 29 fillér. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 150 korona. Az utolsó évben támogatásban részesült 14 egyén.

Vörös-Keresztgyelet*) erzsébetvárosi vidéki választmánya. Alapítása éve 1904. Vagyona 8932 kor. 59 fill.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztgyeletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

**) A rabsegélyző egyletekre vonatkozó bővebb adatokat l. fentebb a 126. lapon.

Berethalmi ág. ev. árvaház (Berethalom). Megnyílt 1911. április 1-én. Közelebbi adatok nincsenek.

Vörös-Keresztegylet*) bethlen-szentmiklósi fiókegylete. Alapítási éve 1904.

Vörös-Keresztegylet*) kisküküllőmegyei választmánya (Dicsőszentmárton). Alapítási éve 1880.

Vörös-Keresztegylet*) dicsőszentmártoni fiókegylete. Alapítási éve 1880. Vagyona 2270 kor. 88 fill.

Vörös-Keresztegylet*) hosszuaszoói fiókegylete. Alapítási éve 1904. Vagyona 464 kor. 24 fill.

Vörös-Keresztegylet*) medgyesi fiókegylete. Alapítási éve 1885. Vagyona 1799 kor. 71 fill.

Medgyesi Ág. Ev. nőegylet (Medgyes). Alapított 1888. évben. Vezetőség: Elnök *Oberth* Frigyesné, titkár: *Rosenauer* András. A támogatás kiterjed szegények segélyezésére. A támogatás feltétele: ág. ev. felekezethez tartozás.

Vörös-Keresztegylet*) nagysinki járási fiókegylete. Alapítási éve 1903. Vagyona 266 kor. 87 fill.

Vörös-Keresztegylet*) radnóthi fiókegylete. Alapítási éve 1904.

Vörös-Keresztegylet*) nagyüküllőmegyei választmánya. Alapítási éve 1885. Vagyona 1357 kor. 88 fill.

Vörös-Keresztegylet*) segesvári fiókegylete. Alapítási éve 1880. Vagyona 6581 kor. 88 fill.

Az Országos Gyermekvédő Liga**) Nagyüküllő vármegyei bizottsága (Segesvár). Alapított 1907. évben. Vezetősége: Elnök *Somogyi* István főispán, titkár: *Révy* György. A befogadás nincs feltételhez kötve. A felvétel felől az elnök rendelkezik. Az intézet vagyona 2700 kor. 62 fill. A támogatás kiterjed az árvaházi alap fejlesztésére, fiatalokúak ingyenes jogvédelmére, gyermeknapok rendezésére. Külön intézete még nincs.

Segesvári áll. elemi iskolával kapcsolatos téli napközi otthon (Segesvár). Alapított 1903. évben. Vezetőség: áll. elemi iskolai

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

**) Az Orsz. Gyermekvédő Liga, központi szervezetét és célját lásd a 86. lapon.

tantestület. Vagyona nincs. A támogatás kiterjed szegény gyermekek ebéddel való ellátására. A támogatás feltétele: szegénység. Az utolsó évben kiosztásra került 350 K, elhelyezésben, illetőie» ellátásban részesült 14 egyén.

Róm. Kath. Oltáregyesület (Segesvár). Alapított 1900 évben. Vezetőség: *Dobordán* Károly igazgató. Vagyona nincs. Évi jövedelme tagdíjakból áll. A támogatás kiterjed a szegény gyermekek karácsonyi felruházására, 10 szegénynek kenyérral való ellátására. A támogatás feltétele: fedhetetlen élet. Az utolsó évben kiosztásra került 700 K, támogatásban részesült 59 egyén.

Báró Rothenthal Henrikné szőkefalvi birtokán évenként a Gyermekvédő Liga*) több pártfogoltja részesül ingyen nyári ellátásban.

d) Kézdivásárhely és környéke.

Vörös-Keresztgyelet**) háromszékmegyei választmánya. Alapítási éve: 1880. Vagyona 2823-44 kor.

Vörös-Keresztgyelet**) kézdivásárhelyi vidéki választmánya. Alapítási éve: 1880.

Vörös-Keresztgyelet**) kézdivásárhelyi fiókegylete. Alapítási éve: 1884. Vagyona 2.47 kor.

Az Erdélyi Pártfogó Egyesület***) háromszék vármegyei fiókja (Kézdivásárhelyen). Alapított 1909. évben. Elnök: *Hász* József. Vagyona nincs. Évi jövedelme magánadományokból alakul.

Háromszék vármegyei Erzsébet árvaleánynevelő-intézet (Kézdivásárhely, Új-út). Alapított 1873. évben. Elnök: gróf *Mikes* Árminné. Intézeti igazgató: *Nagy* Károly. A befogadás feltételei: felvétetik minden árva leánygyermek 6-ik életévétől kezdve 10-ik évig. A felvétel felől az igazgató választmány

*) Az Orsz. Gyermekvédő Liga központi szervezetét és célját lásd a 86. lapon.

**) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztgyeletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

***) Az Erdélyi Pártfogó Egylet adatait lásd a 311. lapon.

rendelkezik. Az intézet vagyona 306.900 kor.; évi városi segély 250 K; ezenkívül kormánysegélyt is kap. Az intézet 60 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 60 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed: *a)* 6-15 éves árvalányok nevelésére, *b)* elemi és polgári iskolai kiképzésére, *c)* háztartási, gazdasági és női oktatására.

Kézdivásárhelyi munkaképtelen szegények báró Szentkereszty Stefánia menedékháza (Kézdivásárhely, Stefánia-út). Alapított 1874. évben. Vezetőség: közgyűlés és választmány. Elnök: báró *Szentkereszty* Béláné, titkár: *Vájna* Károly. Vagyona; 73.571 kor. 62 fill. Évi államsegély 1000 kor. A támogatás kiterjed munkaképtelen szegények eltartására, amit az egyesület saját menedékházában teljesít. A támogatás feltételei kézdivásárhelyi illetőség, munkaképtelenség, vagyontalanság és fizetőképes hozzátartozók hiánya. Az utolsó évben kiosztásra került 4039 K, elhelyezésben, illetőleg ellátásban részesült 19 egyén.

Kézdivásárhelyi napközi otthon (Kézdivásárhely. Új-utca). Alapított 1904. évben. Vezetőség: A kézdivásárhelyi állami elemi iskola tanítótestülete és gondnoksága. Igazgató: *Vájna* Károly áll. el. iskolai igazgató. A támogatás kiterjed szegény elemi iskolás gyermekeknek a téli hónapokban meleg szobával s ebéddel való ellátására. A támogatás feltétele, hogy az illető kézdivásárhelyi elemi iskolai tanuló legyen s szegénységét igazolja. Az utolsó évben kiosztásra került 600 K értékű ingyenes étel adag, elhelyezésben, illetőleg ellátásban részesült 30 egyén.

Kézdivásárhelyi Jótékony Nőegylet (Kézdivásárhely). Alapított 1879. évben. Vezetőség: közgyűlés és választmány. Egyleti elnöknő: *Jakab* Istvánné, titkár: *Tóth* Balázs főgimn. tanár. Célja: a közsegélyre szoruló nők gyámolítása A támogatás. feltétele: szegénység. Vagyona 16.000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 2500 kor.

Vörös-Keresztgyelet*) bereczki fiókegylete. Alapítási éve 1890.

Vörös-Keresztgyelet*) orbai járási fiókegylete. Alapítási éve: 1884. Vagyona 3090.18 kor.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztgyeletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon-

Vörös-Keresztegylet*) osdolai fiókegylete. Alapítási éve: 1392
Vagyona: 59-52 korona.

Vörös-Keresztegylet*) sepsiszentgyörgyi választmánya. Alapi,
tási éve: 1884. Vagyona: 42.36-24 korona.

Háromszékvármegyei árva fű- és szeretetház (Sepsiszentgyörgy, Posta-u. 1.). Alapított 1886. évben. Vezetősége igazgató választmány, a választmány elnöke: *Vájna* István, árvaszéki elnök, intézeti igazgató: *Sipos* Samu. A befogadás feltételei: árvaság és vagyontalanság. A felvétel felől az igazgató-választmány rendelkezik. Az intézet vagyona 31.304 kor. Évi fentartási összeg: 18.088 korona. Az intézet 50 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 50 egyén, volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a 6–12 éves árva fiúk nevelésére, elemi iskolai kiképzésére, a gyakorlati gazdálkodásban és kertészetben való oktatására.

Háromszékvármegyei szegények menedékháza (Sepsiszentgyörgy). Vezetőség: igazgató választmány. Elnök: dr. *Király* Aladár alispán. Vagyona: 80.000 K értékű ingatlan s a vármegyei szegény alap 1600 K hozzájárulása. A támogatás kiterjed, élelmezésre, ellátásra és munkáltatásra. A támogatás feltétele: munkaképtelenség és szegénység. Ellátásban részesült 62 egyén Intézetében 80 egyén helyezhető el.

Sepsiszentgyörgyi elemi iskolai napközi otthon (Sepsiszentgyörgy). Alapított 1908. évben. Vezetőség: a sepsiszentgyörgyi állami elemi iskolák tanítóttestülete, mint napközi otthonbizottság. Elnök: *Csimádi* Lajos. Jövedelme: 100 K a *Fejér* Manó-alapból. A kiadások egyébként gyűjtés útján fedeztetnek. A támogatás kiterjed a szegénysorsú tanulóknak télen meleg ebéddel való ellátására. A támogatás feltétele, hogy az illető elemi iskolai tanuló legyen és szegénységét igazolja. Az utolsó évben, kiosztásra került 2359 ebéd. Ellátásban részesült 52 egyén.

Háromszékmegyei Izr. Chevra Kadischa (Sepsiszentgyörgy). Alapított 1896. évben. Elnök: *Benkő* Mór. Célja: temető fentartása, szegény halottak eltemetése, betegek ápolása, szegé-

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

nyek orvosi gyógykezelése és segélyek nyújtása. A támogatás feltétele: szegénység, felekezetre való tekintet nélkül. Vagyona jJJncs. A kiadásokat évi tagdíjakból és egyesek adományaiból fedezik. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1000 korona.

Sepsiszentgyörgyi Jótékony Nőegylet (Sepsiszentgyörgy). alapított 1879. évben. Elnök: *Kelemen* Lajosné, titkár: *gipos* Dezső. Célja: a közsegélyre szorultak gyámolítása, iskolakötelesek ruházása, betegek segélyezése. A támogatás feltétele: szegénység. Vagyona nincs. Tagsági díjakból és közadakozásból tartja fenn magát. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1000 kor.

Vörös-Keresztegylet*) torjai fiókegylete. Alapítási éve; 1882. Vagyona 599 kor. 98 fill.

e) Székelyudvarhely és környéke.

Vörös-Keresztegylet*) udvarhely megyei választmánya. Alapítási éve: 1884.

Vörös-Keresztegylet*) székely udvarhelyi fiókegylete.*) Alapítási éve: 1884. Vagyona 4138 kor. 55 fill.

Székely udvarhelyi tanoncotthon (Székelyudvarhely). Alapított 1909. évben. Vezetőség: *Paál* Sándor otthon-vezető. Vagyona nincs. Évi jövedelme adományokból áll. A támogatás kiterjed a tanoncok neveltetésére, napközi foglalkoztatására, művelésére. A támogatás feltétele: tanonci foglalkozás. Intézetet nem tart fenn.

Székelyudvarhelyi Jótékony Nőegylet (Székelyudvarhely.) Alapított 1875. évben. Vezetőség: elnök: özv. dr. *Szabady* Ferencné. Vagyona 22.000 kor. A támogatás kiterjed árva gyermekek, munkaképtelen szegények segélyezésére, árvák lehető elhelyezésére, neveltetésére, ruházására. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 1500 K, támogatásban részesült 80 egyén.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi Szervezetét és célját 1, a 109. lapon.

A fiatalkorúak brassói felügyelő hatósága.

A fiatalkorúak brassói felügyelő-hatóságának tisztviselői és tagjai. Elnök: *Wittich* József kir. törvényszéki elnök; helyettes elnök: dr. *Vajna* Gábor ügyvéd, az ügyvédi kamara elnöke. Tanácselnökök: dr. *Jahn* Frigyes kir. ítélőtáblai bírói címmel és jelleggel felruházott kir. törvényszéki bíró, a B. R. E. alelnöke, *Orbán* Ferenc kir. tanácsos, felső kereskedelmi iskolai igazgató és dr. *Weisz Ignác* ügyvéd, vármegyei tb. tisztii főügyész, a B. R. E. tagja. Titkár: dr. *Vernés* István brassói kir. ügyész.

Kinevezett tagok: dr. *Asbóth* Viktor főgimnáziumi tanár, az Erdélyi Pártfogó Egyesület (E. P. E.) tagja, *Ábrahám* Istvánné a brassói ref. nőegylet és a (szász) luth. nőegylet tagja, *Ágoston* Lajos róm. kath. főgimnáziumi igazgató, dr. *Baiulescu* Gyöngyné a brassói román nőegylet tagja, *Bíró* Sándor polgári iskolai tanár, az E. P. E. tagja, dr. *Blecha* Ödön ügyvéd, a Brassói Rabszegélyező Egylet (B. R. E.) tagja, dr. *Bokor* János főreáliskolai tanár, *Borosnyai* Dánielné a brassói ref. nőegylet tagja, *Buday* Gábor kir. közjegyző, *Buday* Gáborné, a brassói ref. nőegylet és a brassói magyar jótékony nőegylet alapító tagja, *Csulak* Lajos állami elemi iskolai igazgató, dr. *Halász* Gyula főreáliskolai tanár, *Bácz* József kir. ügyész, az E. P. E. háromszékmegyei fiókjának elnöke, *Jehulius* Ágost önné, *Karácson* ÜEndre kir. főmérnök, állami építészeti hivatalfőnök, dr. *Kecskeméti* Zsigmond törvényszéki orvos, a B. R. E. tagja, dr. *Kecskeméti* Zsigmondné, a brassói izr. nőegylet tagja, dr. *Kenyeres* Artúr orvos, dr. *Knörr* Ferencné, a brassói ref. nőegylet tagja, *Kónya* Julia, a brassói ref. nőegylet alelnöknője, *Korodi* Irén, a brassói ref. nőegylet tagja, *Krbek* Arnoldné, polgári leányiskolái igazgatónő, a brassói róm. kath. nőegylet, a brassói magyar jótékony nőegylet tagja, a brassói iparvédő egylet női szakosztályának elnöknője, *Kubányi* János állami elemi iskolai igazgató, dr. *Kupcsay* Bernát ügyvéd, dr. *Lurtz* Károlyné, özv. *Makoldy* József né tanítónő, a brassói ref. nőegylet alelnöknője, *Mátyás* Józsefné, a brassói izr. nőegylet elnöknője, *Meisel* József róm. kath. plébános, dr. *Metián* Jenő megyei tisztii főügyész, a B. B. E.

pénztárnoka, *Nagy* Károly árvaházi igazgató, az E. P. E. tagja, *paul* Vilmos kir. tan., keresk. és iparkamarai elnök, dr. *Pawelka* Ernőné, a brassói róm. kath. nőegylet alelnöknője, *Páchy* Lajosné, a brassói ref. nőegylet tagja, *Piesslinger* Károlyné, a brassói róm. kath. nőegylet elnöknője, dr. *Póka* Dezső orvos, *Róna* Sándor iparfelügyelő, *Scherg* Vilmos kereskedelmi tanácsos, a keresk. és iparkamarai alelnök, *Schiel* Gusztáv ág. ev. lelkész, dr. *Semsey* Aladárné, a brassói róm. kath. nőegylet és a brassói magyar jótékony nőegylet tagja, *Sillye Kolozsvári* Béla róm. kath. főgimnáziumi tanár, *Simay* Gerő kereskedő, a keresk. és iparkamara alelnöke, a B. R. E. tagja, *Szabó* Jenő ref. lelkész, *Székely* János állami elemi iskolai igazgató, az E. P. E. tagja, *Szélyes* Dénes róm. kath. főgimnáziumi tanár, áldozó pap, *Szépréthy* Béla íorieáliskolai igazgató, *Szontagh* Gusztáv főreáliskola! tanár, a B. E. R. titkára, *Tőkés* Ernő ref. lelkész, *Wittich* Józsefné, a brassói róm. kath. nőegylet, a brassói ref. nőegylet s a brassói magyar jótékonyági nőegylet, vörös kereszt egylet és a József kir. herceg szanatoriumegyesület tagja.

A 27.400/909 I. M. számú rendelet 4. §-ának I. a) pontja alapján tagok: 1. *Ábrahám* István és Császár Béla kir. törvényszéki bírák, 2. dr. *Knörr* Ferenc és dr. *Ver ens* István kir. ügyészek, 3. dr. *Tellmann* Oszkár és dr. *Erdélyi* Ferenc ügyvédek, 4. dr. *Hindy* Ottó vármegyei árvaszéki elnök és *Hiemesch* Ferenc polgármester és városi árvaszéki elnök, 5. *Jekelius* Ágoston alispán, 6. dr. *Pintér* Gábor tanfelügyelő.

A 27.400/909. I. M. számú rendelet 4. §-ának III. pontja alapján tag: dr. *Knörr* Ferenc kir. ügyész, a brassói fiataikorúak fogházának vezetője.

A felügyelő-hatóság elnöke a tagokat 3 tanácsba osztotta be. Az I. tanács. Hatáskörébe tartoznak a 27.400:909. I. M. sz. rendelet 3. §-ának 2. 3. és 4. pontjaiban meghatározott tennivalók. Elnök: dr. *Jahn* Frigyes tanácselnök. A II. tanács. Hatáskörébe tartoznak a 27.400/909. I. M. rendelet 3. §-ának 5. pontjában meghatározott tennivalók. Elnök: *Orbán* Ferenc tanácselnök. III. Tanács. Hatáskörébe tartoznak a 27.400/909. I. M. számú rendelet 3. §-ának 6. pontjában és a 44–48. §-okhoz meghatározott tennivalók. Elnök: dr. *Weisz* Ignác tanácselnök.

A fiataikorúak brassói felügyelő hatóságának területén fennálló intézmények.

Brassói Patronage és Rabsegélyző Egyesület*) (Brassó). Alapított 1884. évben. Elnök: *Wittich* József; titkár: *Sándor* József. Vagyona tagsági díjakból és államsegélyből áll. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 3000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 125 egyén.

Vörös-Keresztgyelet**) brassómegyei választmánya. Alapítási éve: 1885. Vagyona 14.733 kor. 89 fill.

Honterus-Haus (Brassó, Honterus-udvar 6. és Szélespatak 5., 7., 9.) Alapított 1883. évben. Vezetőség: ág. ev. presbitérium. Vagyona 382.235 kor. A támogatás kiterjed a növendékeknek szállással és teljes ellátással való segélyezésére, részben ingyenesen, részben mérsékelt díj fejében. A befogadás feltétele: a brassói ev. egyházkerülethez tartozás. Az 1910. évben kiosztásra került 28.910 kor., elhelyezésben, illetőleg ellátásban részesült 32 egyén. Az intézet 71 fiút képes befogadni, kik műhelyben dolgoznak. Ezenkívül egy külön alapítványból 10 növendék az ellátáson kívül két rend ruhát, fehérneműt és iskolai tanzsereket kap.

Tartler János-árvaház (Brassó, Árvaház-u. 20.) Alapított 1877. évben *Tartler* János városi tanácsos által. Vezetősége: az ev. presbitérium. A befogadás feltételei: ev. felekezethez tartozás, szegénység, egészséges állapot, 4-14 éves kor. A felvétel felől az ev. presbitérium rendelkezik. Az intézet vagyona 211.000 kor. Az utolsó évben az intézetben 15 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed 4-14 éves árva fiúk és leányok nevelésére.

Brassói m. kir. állami faipari szakiskolával kapcsolatos internátus (Brassó). Alapított 1895. évben. Vezetősége: *Dóssa* János igazgató. A befogadás feltételei: 17 éven aluli kor, 6 elemi, 2 közép- vagy 3 iparostanonciskolai osztály elvégzése.

*) A Patronage Egyesületek Orsz. Szövetségének szervezetét és célját lásd a 73. lapon

**) A Magyar szentkorona országai Vörös-Keresztgyeletének célját és a központi szervezetét lásd a 109. lapon,

Az intézet vagyona évi 10.000 kor. államsegély és egyéb segélyek. Az igazgatási és tanítói költségeket a m. kir. kereskedelmi miniszter külön fedezi. Az intézet 100 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 100 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed szegénysorsú és faiparhoz hajlammal bíró tanulóknak ingyenes bennlakás, fűtés, világítás és étellemezzel való ellátására, önképzésére, taneszközökkel való ellátására, orvosi kezeltetésére.

Brassói állami faipari szakiskolával kapcsolatos »székely tanoncotthon« (Brassó). Alapított 1910. évben. Vezetőség: intézeti igazgatóság. Vagyona nincs. A támogatás kiterjed székely tanoncok ellátására. A támogatás feltétele: székely nemzetiség. Az utolsó évben elhelyezésben részesült 15 egyén. 1910–11. évi költség körülbelül 19.000 korona. Intézetben elhelyezhető 60 egyén.

Brassó-bolgárszegi állami iparostanonciskolai otthon (Brassó, Bolgárszeg, külváros). Alapított 1907. évben. Vezetőség: *Dávid* Mihály vezető-tanító. Vagyona nincs, az állam a tanítót díjazza. A támogatás kiterjed a tanoncok kiképzésére, műveltséghez juttatására és erkölcsi nevelésére. Intézetet nem tart fenn. Felvétetnek 12. évüket meghaladott tanoncok. Támogatásban részesült 96 egyén.

Brassói róm. kath. cselédotthon (Brassó). Alapított 1900. évben. Vezetőség: a brassói szt. Ferencrendi nővérek. Vagyona nincs. Az apácák tartják fenn. A támogatás kiterjed a Brassóban szolgáló cselédek vásár- és ünnepnapok oktatására és szórakoztatására. A támogatás feltétele: csak leányok vétetnek fel 12-30 év között. Támogatásban részesült 500 egyén. Az otthon a zárdában van.

Napközi Szt. Antal Otthon (Brassó). Alapított 1905. évben. Vezetőség: A róm. kath. elemi fiúiskola tantestülete. Elnök: *Meisel* József. Az Otthon gondnoka: *Buszeh* Béla. Vagyona nincs, adományokból tartja fenn magát. A támogatás kiterjed szegény iskolás gyermekeknek ebéddel való ellátására. A támogatás feltétele: hogy az illető a róm. kath. iskolába járjon. Az utolsó évben kiosztásra került 1200 kor. értékű ingyenes étel adag, ellátásban részesült kb. 50 egyén.

Szabadkőműves páholy (kör) (Brassó). Működésének adatai hiányoznak. A szabadkőműves társulatok szervezetének és charitatív működésének általános leírását lásd a 111. lapon.

József kir. herceg Szanatórium Egyesület*) brassói osztálya (Brassó). Alapított 1906. évben. Elnök: *Hiemesch* Ferenc kir. tanácsos, titkár: dr. *Kecskeméti* Zsigmond orvos. A befogadás nincs feltételhez kötve. A felvétel felől első sorban az egyesületi orvos rendelkezik. Az egyesület vagyona adakozásokból és évi 5000 kor. államsegélyből áll. Az utolsó évben az intézetben 50 egyén nyert támogatást. A támogatás kiterjed tüdőbetegek segélyezésére és gyógyíttatására; azonkívül az egyesület tüdőbeteg gondozó intézetet tart fenn. Évenként kb. 6000 kor. összeg kerül kiosztásra.

Brassói Székely Társaság (Brassó). Alapított 1901. évben. Elnök: dr. *Zakariás* János. Vagyona nincs. A támogatás kiterjed szegény székely fiúknak iparos pályán való elhelyezésére és ruházására. A támogatás feltétele: székely nemzetiség. Az utolsó évben kiosztásra került 6000 kor. Elhelyezésben, illetőleg ellátásban részesült kb. 200 egyén.

Erdélyi Gusztáv Adolf Egylet brassói fiókja (Brassó). Alapított 1862. évben. Vezetőség: elnök dr. *Herjurth* Ferenc. Célja: szász egyének segélyezése. A támogatás feltétele: szász nemzetiség. Vagyona adományokból áll. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1000 kor.

Brassói Róm. Kath. Jótékonyági Egylet (Brassó). Alapított 1868. évben. Elnök: *Fiola* Antal. Titkár: *Fiala* Oszkár. Célja: jótékonyág, segélyezés, ruházás. A támogatás feltétele: rom. kath. vallás és szegénység. Vagyona 27.510 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1150 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 95 egyén.

Izraelita Jótékonyági Egyesület (Brassó). Vezetőség: Elnök *Mátyás* József, titkár *Deutsch* Ármin. Célja: temetkezés, betegsegélyezés és szegények gyámolítása. A támogatás feltétele: izraelita vallás, Vagyona 18.000 K. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 800 K. Az utolsó évben támogatásban részesült 100 egyén.

*) A budapesti anyaegyesület adatait lásd a 150. lapon.

Brassói Román Iparostanoncokat és Segédeket Segélyező Egylet (Brassó, Árvaház-u. 3.). Alapított magánszemélyek által. Vezetőség: elnök *Pop* Péter (Árvaház-u. 18.). Vagyona 50.000 kor. A támogatás kiterjed iparostanoncok és segédek pénzbeli segélyezésére, ruházattal való ellátására és hittani oktatására. A támogatás feltétele: román nemzetiség, iparostanonckodás vagy segédi működés, jó magaviselet. Az utolsó évben kiosztásra került 1500 kor. Támogatásban részesült 83 egyn.

Kronstädter evangelischer Schulkinder-Bekleidungsverein (Brassó). Alapított 1883. évben. Vezetőség: elnök dr. *Herfurth* Ferenc. Vagyona nincs. Évi jövedelme adományokból és tagdíjakból áll. A támogatás kiterjed szegény evangélikus iskolás gyermekek felruházására. A támogatás feltétele: hogy az illető iskolai tanuló legyen, szegénységét igazolja. Az utolsó évben kiosztásra került 1500 kor. Támogatásban részesült 168 egyn.

Kronstädter Gewerbeverein (Brassó). Alapított 1841. évben. Vezetőség: intézeti igazgatóság. Igazgató: dr. *Lassel* E. Vagyona nincs. Támogatja az evang. egyházközség. A támogatás kiterjed iparostanoncok segélyezésére, intézeti elhelyezésére. A támogatás nincs feltételhez kötve. Elhelyezésben, illetőleg /ellátásban részesült 80 egyn.

| Brassói Magyar Jótékony Nőegylet (Brassó). Alapított 1903. évben. Vezetőség: elnök dr. *Zakariás* Jánosné, titkár *Csulak* Lajos. Célja: iparosok, iskolásgyermekek és munkaképtelenek támogatása. A támogatás feltétele: magyar nemzetiség. Vagyona 900 kor. tőke, tagdíjak és adományok. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1500 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 48 egyn.

Brassói Róm. Kath. Nőegylet (Brassó). Alapított kb. 50 év előtt. Vezetőség: elnök *Piesslinger* Károlyné, titkár *Wertzár* Kálmán. Célja: tőkegyűjtés egy árvaház alapítására s addig is árvák neveltetése. A támogatás feltétele róm. kath. valláshoz tartozás. Vagyona 27.300 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 2100 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 7 egyn.

Brassói Magyar Protestáns Jótékony Nőegylet (Brassó). Alapított 1876. évben. Vezetőség: elnök gróf *Mikes* Zsigmondné,

titkár: *Ivó Győző*. Célja: szegények segélyezése és ruházása. A támogatás feltételei: magyar nemzetiség, protestáns vallás szegénység. Vagyona 19.000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 3000 kor.

Brassói Izraelita Nőegylet (Brassó). Alapított 1876. évben. Elnök: *Mátyás József* né. Titkár: dr. *Pap Lajos*. Célja: szegények segélyezése és ruházása. Támogatást nyernek szegény izraelita nők és leányok. Vagyona 13.000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 2700 kor.

Leányiskolát támogató Ág. Ev. (szász) Nőegylet (Brassó). Alapított 1872. évben. Vezetőség: elnök *H'iemeschné Julia*. Célja: a brassói ág. ev. (szász) leányiskolák segélyezése; ennek keretében női varróiskolát tart fenn. A támogatás feltétele: szász nemzetiség, leányiskolába járás. Vagyona 45.352 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 8000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült kb. 30 egyén.

Brassói Bertalan városrészi Női Kézimunka-iskolát Támogató Nőegylet (Brassó). Alapított 1880. évben. Vezetőség: elnök *Hubbes János* lelkész, titkár *Hubbes Zelma*. Célja: árva és szegény szász leányokat kézimunka oktatásban részesíteni. A támogatás feltétele: szász nemzetiség és szegénység. Vagyona adományokból áll. Az utolsó évben támogatásban részesült 15 egyén.

Brassói Román Nőegylet (Brassó). Alapított 1850. évben. Vezetőség: elnök *Bainlescuné Mária*, titkár *Lengem János*. Vagyona épület és értékpapírokból áll. A támogatás kiterjed iskolát végzett román leányok háztartási és gazdasági oktatására, mely célra internátust tart fenn. A támogatás feltétele: román nemzetiség. Az utolsó évben kiosztásra került kb. 3000 kor. Támogatásban részesült 64 egyén, ezek közül 50 fizetési helyen, 14 ingyenesen

Frauen verein zur Erziehung evangelischer Waisen (Brassó). Alapított 1863. évben. Vagyona 67.471 kor. Évi jövedelme tagdíjakból és adományokból áll. A támogatás kiterjed evangélikus árvák nevelésére. A támogatás feltétele: evang. felekezet-hez tartozás. Intézetet nem tart fenn.

P. Czeides-Stiftung für Mädchenlegale (Brassó). Alapította:

Czeid Péter Károly az 1889. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 88.000 kor. Célja: szegény és szorgalmas leányok pénzbeli segélyezése. A kedvezmény nyújtásának feltételei: szegénység, szász nemzetiség, evang. vallás. A kedvezmény odaitélése felől a brassói evang. presbitérium rendelkezik. Évente kedvezményben részesült 8 leány 500-500 kor. pénzbeli segélylyel.

A 7 éven felüli elhagyott gyermekek számára szóló segélyalap. (Brassó). Alapította: Brassó rendezett tanácsú város az 1904. évben. Az alapítvány az árvapénztár tartalékalapjának kamataiból áll, ha ez nem elegendő, a fedezetlen összeg és szegényalpból pótoltatik. Célja: a 7 éven felüli gyermekek részére segély nyújtása. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaitélése felől Brassó város tanácsa rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 1600 kor. Ugyanekkor kedvezményben részesült 33 egyén.

Vörös-Keresztgyelet*) alsóárpási fiókegylete. Alapítási éve 1885. Vagyona 152 kor. 31 fill.

Magyar Cukoripar Részvénytársaság botfalui cukorgyárának iskolája és óvodája (Botfalú). Alapított 1889. évben. Vezetőség: *Matzenauer Ottó* vezető-tanító. Vagyona nincs. A támogatás abban áll, hogy a tanítás ingyenes és karácsonykor a gyermekek közt 800 kor. értékű ruha osztatik ki.

Vörös-Keresztgyelet*) Fogarasmegyei választmánya. Alapítási éve 1901.

Vörös-Keresztgyelet*) fogarasi fiókegylete. Alapítási éve 1885. Vagyona 4898-02 kor.

Fogarasi Székely Társaság. (Fogaras). Alapított 1899. évben. Vezetőség: elnök *Bedő Ferenc*. Vagyona nincs. Évi jövedelme tagdíjakból áll. A támogatás kiterjed szegény tanulók segélyezésére. A támogatás feltétele: magyar anyanyelv és szegénység. Az utolsó évben kiosztásra került körülbelül 100 kor., támogatásban részesült 12 egyén.

Fogarasi oltáregyesület (Fogaras). Alapított 1907. évben. Vezetőség: közgyűlés, választmány. Elnök: *Szell Józsefné*.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztgyeletének központi szervezetét és célját lásd a 109 lapon.

Vagyona tagdíjakból áll. A támogatás kiterjed szegény iskola« gyermekek segélyezésére és felruházására. A támogatás feltétele: róm. kath. valláshoz tartozás. Az utolsó évben kiosztásra került 100 kor., támogatásban részesült 20 egyén.

Ágostai Hitv. Evangélikus Nőegylet (Fogaras). Alapított 1887. évben. Elnök: *Fleischer* Sámuelné, titkár: *Kenz* Hermin. Vagyona nincs. A támogatás kiterjed betegápolásra, segélynyújtásra, szegény iskolás gyermekek ruházására. A támogatás feltétele: ág. ev. felekezethez tartozás. Az utolsó évben kiosztásra került 500 kor., támogatásban részesült 32 egyén.

Fogarasi Magyar Református Bornemissza Anna Nőegylet. Alapított 1903. évben. Elnök: özv. Benedek Gyuláné. Vagyona 3328 kor. 80 fill. A támogatás kiterjed munkaképtelen öregek segélyezésére, iskolába járó árva és szegény gyermekek felruházására és tankönyvekkel való ellátására. A támogatás nincs feltételhez kötve, a segélyre szorulóknak valláskülönbség nélkül támogatást nyerne. Az utolsó évben kiosztásra került 250 kor., támogatásban, részesült 40 egyén.

Fogarasi és Vidéki Román Nőegylet (Fogaras). Alapított 1876. évben. Vezetőség: elnök dr. *Popné* Erzsébet, titkár: *Stroia* András. Vagyona 10.000 kor. A támogatás kiterjed szegények és iskolai tanulók segélyezésére. A támogatás feltétele, hogy az illető a helybeli gör. kath. iskola tanítványa legyen. Az utolsó évben kiosztásra került 300 kor., ellátásban részesült 30 egyén.

Földvári földműves iskola (Földvár). Alapított 1871. évben. Vezetősége: intézeti igazgatóság. A befogadás feltétele: 15. életév betöltése. A felvétel felől az igazgatóság rendelkezik. Az intézet vagyona 62.084 kor. Az intézet 28 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 28 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed 15 éven felüli fiúk szakoktatására és elhelyezésére.

Állami polgári leányiskolái napközi otthon (Hosszúfalu, Brassó-megye). Alapított 1880. évben. Vezetőség: intézeti igazgatóság. Vagyona nincs. A támogatás kiterjed szegényebb leányok napközi foglalkoztatására és nevelésére. A támogatás feltétele: leányiskolához tartozás. Elhelyezésben részesült 10 egyén.

Állami polgári fiúiskolái internátus (Hosszúfalú, Brassó-megye.) Alapított 1880. évben. Vezetősége: intézeti igazgatóság. Csak polgári iskolai fiútanulók vétetnek fel. A felvétel felől az igazgatóság rendelkezik. Jövedelme államsegélyből s hozzájárulásokból áll. Az intézet 60 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 60 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a tanulók ellátására és nevelésére.

Hétfalusi Nőegyesület (Hosszúfalú). Alapított 1902. évben. Vezetőség: elnök *Killejéni* Endréné, Hosszúfalú; titkár: *Heuter* Pál. Vagyona nincs. Évi jövedelme tagdíjakból áll. A támogatás kiterjed kereset képtelen szegények segélyezésére és szegény iskolás gyermekek felruházására. A támogatás feltétele: igazolt szegénység, ül. munkaképtelenség. Az utolsó évben kiosztásra került 600 kor., támogatásban részesült 81 egyén.

A predeáli áll. elemi népiskolával kapcsolatos internátus (Predeál). Alapított 1902. évben. Vezetősége: *Tótpál* János, isk. igazgató. A befogadás feltételei: 6–13 éves életkor, magyar honosság. A felvétel felől az igazgatóság rendelkezik. Az intézetet a vallás és közoktatásügyi minisztérium tartja fenn. Az intézet 50 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 50 egyén volt elhelyezve. Az intézmény rendeltetése a kenyérkereset céljából Romániába vándorolt magyar honpolgárok gyermekeit a magyar államnak megmenteni.

Vörös-Keresztegylet*) sárkányi fiókegylet választmánya. Alapítási éve: 1900. Vagyona 202 kor.

Vörös-Keresztegylet*) tölcsvári fiókegylete. Alapítási éve: 1885.

Vörös-Keresztegylet*) zernesti fiókegylete. Alapítási éve: 1.1885.

Zernest és vidékének Román Nőegylete (Zernest, Fogaras-megye). Alapított 1881, évben. Vezetőség: elnök *Metianu* Helén. Vagyona 18.180 kor. A támogatás kiterjed szegény iskolás leányok felruházására. Az utolsó évben kiosztásra került 235 kor., támogatásban részesült 60 egyén.

*) A Magyar szentkorona Vörös-Keresztegyletének országai központi szervezetét és célját lásd a 109. lapon.

A fiatalkorúak nagyváradai felügyelő hatósága.

A fiatalkorúak nagyváradai felügyelő hatóságának tisztviselői és tagjai: Elnök: *Molnár* Géza, kúriai bírói cím és jelleggel fejrüházott kir. ítélőtáblai bíró. Helyettes elnök: *Bádl* Ödön, kir. tanácsos, ügyvéd, a Nagyváradai Rabsegélyző Egyesület elnöke. Tanácselnökei: *Huzella* Gyula, kereskedelmi tanácsos, keresk. és iparkamarai elnök és dr. *Grósz* Menyhért, kir. törvényszéki orvos, a Tüdőbetegek rendelő intézetének főorvosa, az izr. hitközségi iskolaszék elnöke. Titkára: *Kom* Lajos, kir. törvényszéki bíró.

Kinevezett tagok: dr. *Ágoston* Péter kir. jogakadémiai tanár, a nagyváradai Népirodának, a társadalomtudományi társaságnak és a Darwin-körnek elnöke, a Gyermekebarát (Gy. B.) jótékony egyesületnek alelnöke, dr. *Ágoston* Péterné, a Gy. B. alelnöknője, dr. *Adorján* Árminné, a Gy. B. női választmányának tagja, *Balogh* Károly községi iskolai igazgató., dr. *Bárdos* Imre ügyvéd, a n.-váradai Népiroda titkára, dr. *Berkovits* Ferenc ügyvéd, az ügyvédi kamara és a Gy. B. alelnöke, *Bócz* Géznáné, özvegy *Bögös* Lajosné, ref. tanítóképző intézeti tanárnő, a református internátus igazgatónője, *Bundula* Mihály róm. kath. kanonok, pápai t. kamarás, szentszéki ülnök, *Darvas* Imréné, az izr. nőegylet választmányának tagja, *Des Echerolles Krusper* Sándorné, a városi árvaház női választmányának és az Országos VÖÖS-keresztgyelet fiókjának alelnöknője, a Biharmegyei és nagyváradai nőegylet alelnöknője, dr. *Edelmann* Menyhértné, *Eröss* Rezső, püspöki jószágkormányzó, a Gy. B. választmányának tagja, dr. *Fráter* Imre, vármegyei közkórházi igazgató főorvos, a nagyváradai ref. leánynevelő intézet orvosa, báró *Gerliczy* Félixné, csillagkeresztes hölgy, a Biharmegyei és Nagyváradai nőegylet az Erzsébet-árvaház és Lujza-otthon alelnöknője, özv. *Grünwcild* Henrikné, a Biharmegyei és Nagyváradai nőegyletnek alelnöknője, a városi árvaház igazgató választmányának tagja, *Imrik* S. Zoltán, róm. kath. plébános, dr. *Kecskeméti* Lipót főrabbi, *Kom* Lajos, kir. törvényszéki bíró, a Nagyváradai Rabsegélyző

egyesület titkára, *Kovács* S. János, felső kereskedelmi iskolai igazgató, *Lukács* Ödön városi tanácsos, *Materny* Imre, ág. ev. lelkész, *Mártonffy* Marcelné, dr. *Mártonffy* Marcel kir. jogakadémia tanár, a Gy. B. női választmányának tagja, dr. *Medvigy* Gábor ügyvéd, *Molnár* Gézáné, dr. *Móricz* Ernőné, *Novotny* Alfonz, a nagyváradi premontrei főgymnázium igazgatója, *Pallay* Lajosné, a Gy. B. női választmányának tagja, *Petry* Gyuláné, *Petry* Gyula, kir. főreáliskolai tanár, a Nagyvárad Rabsegélyző Egyesület elnöke, *Reissmann* Mórné, a Gy. B. alelnöknője, özv. ifj. *Schwartz* Ábrahámné, az izr. nőegylet elnöknője, a városi árvaház igazgató-választmányának tagja, dr. *Schiff* Ernő, gyermekkórházi igazgató-főorvos, *Siket* Ilona, *Sulyok* István, ref. lelkész, a bihari ref. egyházkerület esperese, a nagyváradi protestáns jótékony egyesület elnöke, dr. *Személyi* Kálmánné, községi polgári leányiskolái tanárnő, dr. *Sztán* Flórián, gör. kath. kanonok, gör. kath. szemináriumi felügyelő és tanfelügyelő, *Szűcs* Izsó, az ipariskola és a tanonc-otthon igazgatója, *Telegdy* József né, a nagyváradi protestáns jótékony egyesület elnöknője, dr. *Thury* László városi tisztii főügyész, dr. *Verzán* Istvánné.

A 27.400/909. IM. számú rendelet 4. §-ának 1. pontja alapján tagok: 1. *Millye* Gyula kir. ítélőtáblai címmel és jelleggel felruházott nagyváradi kir. törvényszéki bíró és *Hermann* Aladár nagyváradi kir. törvényszéki bíró, dr. *Baróthy* Pál nagyváradi kir. ügyész és dr. *Kármán* Elemér nagyváradi kir. alügyész, dr. *Ertsey* Péter és dr. *Márkus* László ügyvédek, dr. *Verner* Kálmán Biharvármegye árvaszékének elnöke és dr. *Istvánffy* István, Nagyvárad város árvaszékének helyettes elnöke, Biharvármegye alispánja és *Rimler* Károly polgármester, dr. *Edelmann* Menyhért a nagyváradi állami gyermekmenhely igazgató főorvosa; Tanácsbeosztás az 1911. évre: A felügyelő hatóság elnöke a tagokat 3. tanácshoz osztotta be. Az I-ső tanács. Elnök: *Molnár* Géza. Helyettes elnök: *Bade* Ödön. A tanácshoz utalt ügyek: 1. az erkölcsi romlás veszélyének kitett vagy züllesnek indult gyermekek és fiatalkorúak társadalmi védelmének (patronázs) általában való előmozdítása; 2. javaslatétel a fogházbüntetés alatt álló fiatalkorúak utólagos javító nevelésének

elrendelése iránt. 3. a próbára bocsájtott fiatalkorúak elhelyezésében és felügyeletében való segédkezések ügye. 4. a fiatalkorúak ügyeire vonatkozó törvényekben és más szabályokban, tapasztalt hiányok orvoslása végett megfelelő javaslattétel az igazságügyminiszterhez; 5. a javító nevelés hatásának megfigyelésére szolgáló statisztikai adatgyűjtés; 6. a felügyelő hatóság elnöke által ide utalt egyéb oly ügyek, melyek a másik két tanácshoz utalva nem lettek. A II.-ik tanács. Elnök dr. *Grósz* Menyhért. A tanácshoz utalt ügyek: 1. a kísérletileg kihelyezett és feltételes szabadságra bocsátott fiatalkorúak elhelyezésében és felettük gyakorolt felügyeletben való közreműködés. 2. megfelelő esetekben javaslattétel a kísérletileg kihelyezett és feltételes szabadságra bocsátott fiatalkorúak visszaszállításának elrendelésére. A III.-ik tanács. Elnök: *Huzella* Gyula. A tanácshoz utalt ügyek: 1. véleménynyilvánítás a javító nevelés alatt álló fiatalkorúak kihelyezésének és a fogház, vagy államfogház büntetés alatt álló fiatalkorúak feltételes szabadságra bocsátásának kérdésében 2. Az erkölcsi romlás veszélyének kitett vagy züllésnek indult kiskorú javító nevelésének kieszközlése végett a gyámhatóság értesítése.

A fiatalkorúak nagyváradai felügyelő hatóságának területén fennálló intézmények.

a) Nagyvárad és környéke.

M. kir. állami gyermekmenhely*) (Nagyvárad). Alapított 1903. évben. Igazgató-főorvos: dr. *Edelmann* Menyhért. A befogadás feltételei: elhagyatottá nyilvánítás az illetékes gyámhatóság által. A felvétel felől az illetékes gyámhatóság rendelkezik. A támogatás kiterjed az elhagyatottá nyilvánított gyermekeknek 15 éves életkorukig való gondozására. Közlebbi adataink, nincsenek.

*) A m. kir. állami gyermekmenhelyek központi szervezetét és célját lásd a 70. lapon.

Szabadkőműves páholy (kőr) (Nagyváradon). Működésének adatai hiányoznak. A szabadkőműves páholyok központi szervezetének és működésének általános ismertetését lásd a 111. lapon.

Vörös-Keresztegylet*) nagyváradai választmánya. Alapítási éve 1885. Vagyona 2.966. kor. 16 fill.

Városi árvaház (Nagyvárad, Schlauch-tér 26. sz.). Alapított 1896. évben. Vezetősége: a városi polgármesteri hivatal. A befogadás feltételei: az árvaházban nagyváradai városi polgároknak árván maradt gyermekeit nevelik 4 éves kortól a 14. évig. A felvétel felől a városi tanács rendelkezik. Az árvaházat a városi költségvetésből tartják fenn. Az utolsó évben az árvaházban 42 gyermek volt elhelyezve. A támogatás kiterjed az árvák teljes ellátására és iskoláztatására is.

Szent-Lászlóról nevezett Nagyváradai Koldusápoló és Fiúgyermek Menedékház Egylet. (Nagyvárad, Szaniszló-u. 24. sz.). Alapított 1887. évben. Az egyesület menházába részben nagyváradai szegény, elaggott nyomorékokat vesznek fel, férfiakat és nőket, részben pedig fiúgyermeket. Az elaggottakat felekezeti különbség nélkül fogadják be, a fiúgyermek menedékházba pedig csak katolikusokat. A felvétel felől az egyesület elnöke vagy választmánya rendelkezik. Az intézet vagyona alapítványokból, épületekből, földből, szőlőből s értékpapírokból áll. Évi költségvetése 12.000 korona. Az intézet 60 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 57 egyén volt elhelyezve, ebből 34 gyermek. A támogatás kiterjed az összes felvettek teljes ellátására és ruházás ára, a gyermekeket ezenfelül az elemi és polgári fiúiskolába is járatták.

A Biharmegyei és Nagyváradai Nőegylet Erzsébet leányárvaháza (Nagyvárad, Árvaház-utca). Alapított 1872. évben. Vezetősége: özv. báró *Gerliczy* Felixné elnök, özv. *Grünwald* Henrikné, dr. *Molnár* Imréné alelnökök. A befogadás feltételei: biharmegyei és nagyváradai árva leányokat vesznek fel az árvaházba. A felvétel felől az egyesület választmánya és elnöke rendelkezik. Az utolsó évben az intézetben 32 leányárva volt

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját lásd a 109. lapon.

elhelyezve. A támogatás kiterjed az árvák teljes ellátására és iskoláztatására.

Nagyvárad *Izr. Jótékonycélú Nőegylet* leányárvaháza. Alapított 1867. évben. Vezetősége: özvegy ifj. *Schwartz Ábrahámné* elnök, *Sebestyén* Dezső titkár. A befogadás feltételei: az árvaházba 6-12 éves *izr.* vallású árvaleányokat vesznek fel. Nagyváradiak előnyben részesülnek. A felvétel felől az egylet választmánya rendelkezik. Az intézet vagyona 48.480 kor. 41 fill., ebből 16.300 kor. értékű ingatlan. Az intézet 14 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 14 leány volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a leányok teljes ellátására és taníttatására.

Az Országos Gyermekvédő Liga*) nagyvárad *iparostanulók* otthona (Sztaroveczki-u. 15. sz.). Alapított 1908. évben. Vezetősége: a felügyelőbizottság elnöke: *Hlatky* Endre főispán, *Szűcs* Izsó, igazgató, *Dernyei* Imre gondnok. A befogadás feltételei: 15 éven aluli fiúgyermeket vesznek fel az otthonba. > A felvétel felől az Országos Gyermekvédő Liga (Budapest, VII., Wesselényi-u. 4. sz.) rendelkezik. Az intézet vagyona 6129 kor. ezenkívül 100.000 kor. értékű ingatlan, melyet Nagyvárad városa adott át használatra. Az intézet 40 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 38 tanuló volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a tanoncok teljes ellátására.

A Nagyvárad *Gyermekbarát Egylet* napközi otthona. Alapított 1888. évben. A támogatás kiterjed népiskolai tanulóknak ebéddel való ellátására. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 43.000 ingyenes ebéd elhelyezésben, illetőleg ellátásban részesült 384 gyermek.

Népkonyhát fentartó *Orth. Izr.* Nőegyesület. (Nagyvárad, Zarda-u.) Alapított 1895. évben. Vezetőség: *Kurländer* Ráfáelné elnök, *Diósy* Lajosné alelnök, *Ullmann* Sándorné pénztáros, *Áron* Salamonné ellenőr, *Ullmann* Ábrahám titkár. Célja egyleti népkonyhát fentartani, hol részben 20 fillérért, részben ingyen ebédet osztanak ki. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 14.000

*) Az Orsz. Gyermekvédő Liga központi szervezetét és célját lásd a 36. lapon.

kör. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 8-900 kor. Az utolsó évben ebédsegélyben részesült naponta 150 egyén. .

Nagyvárad *Izr. Szentegylet* nyilvános jellegű kórháza (Nagyvárad, Kolozsvári-út 22. sz.). Alapított 1905. évben. Vezetősége: *Schwartz* Antal elnök, dr. *Weisz* Márton igazgatófőorvos. A befogadás feltételei: minden beteget fölvesznek a kórházba, napi 1 korona 70 fillér ápolási díj megfizetése ellenében. A felvétel felől a főorvos rendelkezik. Az intézet vagyona 114.421 kor 82 fill. A kórház 105 egyén befogadására van berendezve.

Tüdőbetegek gyógy és üdülőhelye Nagyváradon. Alapított 1908. évben. Vezetőség: *Fetser* Antal püspök, elnök, *Hlatky* Endre, *Rinder* Károly társelnökök. Célja: szegény tüdőbetegek gyógyítása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az államtól évi 8.000 kor. segélyben részesül.

Nagyvárad *Gyermekbarát Egyesület*. Alapított 1888. évben. Vezetőség: *Hlatky* Endre főispán, elnök, Dr. *Bánóczy* Kálmán főtitkár. Célja: népiskolai tanulók táplálása, ruházása, éjjeli szállással ellátása, napközi otthonok fentartása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 37.536 kor. 06 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 12.000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 400 egyén.

p Malbis Árumin Szegény Gyermekeket Felruházó Egyesület (Nagyvárad). Alapított 1885. évben. Vezetőség: *Kohn* Dávid elnök, (lakik Kossuth Lajos u. 18. sz.), *Brüder* Jenő pénztáros, *Tausz* Jakab gondnok. Célja: szegény iskolás gyermekeket felruházni. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 400 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 50 gyermek.

Nagyvárad *Izr. Szentegylet*. Alapított 1730. évben. Vezetőség: *Schwartz* Antal elnök, *Rappaport* Salamon titkár. Célja: szegények segélyezése, betegek ápolása, halottak eltemetése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 8.000 kor.

Magyarországi Munkások Rokkant- és Nyugdíjgyeletének nagyvárad *fiókja*. Célja: munkásoknak, valamint azok családjának rokkantság esetén segélyt és nyugdíjat, elhalálozás esetén pedig a hátramaradottaknak nyugdíjat, és az árváknak nevel-

tetési segílyt nyújtani. A támogatás feltétele: egyesületi tagság. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 5–600 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 4 árva.

A Magyar Gyermektanulmányi Társaság*) nagyváradai fiókköre. Vezetőség: dr. *Edelmann* Menyhért ügyvezető elnök.

Nagyváradai népiroda (Nagyvárad, Városháza). Vezetőség: dr. *Ágoston* Péter, dr. *Bárdos* Imre. Célja: szegényeknek ingyeny jogi tanácsnyújtás, perenkívüli ügyeiben eljárás; szegény és elhagyott gyermekekről gondoskodni, segílyeket adni és kiosztolni. A támogatás nincs feltételhez kötve. Évi segíly Nagyvárad városától 600 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1.470 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 259 egyén.

Biharmegyei és Nagyváradai Nőegylet (Nagyvárad). Alapítatott 1872. évben. Vezetőség: özv. báró *Gerliczy* Felixné elnök, özv. *Grünwald* Henrikné, dr. *Molnár* Imréné alelnökök, *Böszörményi* Géza titkár. Célja: szegénysegélyzés, leányárvaház és elaggott szegény úri nők számára szolgáló menhely fentartás. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 104.954 kor. 15 fill.

Protestáns Jótékony Egyesület (Nagyvárad). Alapítatott 1900. évben. Vezetőség: *Telegdi* József né elnöknő, *Mezőtelegd*, *Sulyok* István ref. esperes, elnök, Nagyvárad. Célja: szegények, betegek, árvák segílyezése s patronage. A támogatás feltétele: protestáns vallás. Vagyona 14203 kor. 61 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 800 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 23 egyén.

Az evangélikus egyház női gyámintézete (Nagyvárad, Kőrösutca 26. sz.). Alapítatott 1904. évben. Vezetőség: *Petri* Gyuláné elnök, *Soós* Jenőné alelnök, *Materny* Imre titkár. Célja: szegények segílyezése, iskolák s egyházak támogatása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 4.000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 3-400 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 40 egyén.

Nagyváradai Izr. Jótékonycélú Nőegylet. Alapítatott 1867. évben. Vezetőség: özv. ifj. *Schwartz* Ábrahámné elnök, *Sebestyén*

*) A budapesti központi egyesület adatait lásd a 159. lapon.

Dezső (lakik Szilágyi Dezső-tér 11. sz.), titkár. Célja: szegény - sorsúakat, különösen nőket, segíyezni, leányokat kiházásítani, leány árvaházát fentartani. A támogatás feltétele: izraelita vallás. Vagyona 172.823 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 9–10.000 kor.

Chernel József-féle koldusápoló és kisednevelő intézet*) (Álmosd fő-utca 87. sz.). Alapított 1871. évben. Vezetőség: a felügyelőbizottság. Célja: koldusok segíyezése, az óvodában ingyenes helyek létesítése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 36.000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 300–400 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 8 koldus.

Nagyváradai gör. kath. egyházmegyei Pável püspök-féle papi leányárvaház és nevelőintézet (Belényes). Alapított 1895. évben. Vezetősége: *Gera* Sándor főesperes, igazgató. A befogadás feltételei: a gör. kath. papi árvákat ingyen veszik föl az árvaházba 6 éves kortól 14 éves korig, egyházmegyei papok s tanítók leányai évi 100–200 kor. ellátási díjat fizetnek. A felvétel felől a nagyváradai gör. kath. egyházmegyei főhatóság rendelkezik. Az intézet vagyona 382.000 kor., ebből 250.000 kor. értékű ingatlan. Az intézet 120 leány befogadására van berendezve Az utolsó évben az intézetben 113 leány volt elhelyezve A támogatás kiterjed a felvett leányoknak teljes ellátására, elemi és polgári iskolai kiképzésére.

Pavel-féle belényesi gör. kat. fiúinternátus (Belényes). Alapított 1891. évben. Vezetőség: *Nutin* Sándor főgimn. tanár igazgató. A befogadás feltételei: nagyváradai gör. kath. pap fiúárvákat ingyen nevelnek 9 évtől 20 éves korig; az internátusba felvett többi növendék különböző ellátási díjat fizet. A felvétel felől a nagyváradai gör. kath. egyházi főhatóság rendelkezik. Az intézet a Pavel-féle alaphól tartatik fenn. Évi segélye 12.600 kor. Az intézet ingatlana 218.000 kor. értékű. Az intézet 140 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 87 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a teljes ellátáson kívül gimnáziumi oktatásra is.

*) Az alapítólevél megszerkesztése most van folyamatban.

Vörös-Keresztegylet*) berettyóújfalui fiókegylete. Alapítási éve 1892. Vagyona 732 kor. 22 fill.

József kir. herceg Szanatórium Egyesület**) magyarszékei bizottsága. Alapított 1907. évben. Vezetőség: *Korda* Andorné elnök; *Ritter* Hermanne pénztáros, *Kozocsa* Dávidné ellenőr, *Gál* István jegyző. Célja: gyógyítható tüdőbajosoknak kezelést és üdülést nyújtani a gyulai szanatóriumban. A támogatás nincs feltételhez kötve. Bevételeit a budapesti központnak küldi be. Az utolsó évben támogatásban részesült 2 egyén.

Margittai Izr. Nőegylet. Alapított 1891. évben. Vezetőség: *Glück* Károly né elnök, *Vámos* Henrik titkár. Célja: szegények és munkaképtelenek támogatása. A támogatás feltétele: izraelita vallás. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 500-600 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 28 egyén.

Vörös-Keresztegylet*) nagyszalontavidéki választmánya. Alapítási éve 1891. Vagyona 7349 kor. 19 fill. 3j\$

Községi árvaház (Nagyszalonta). Alapított 1901. évben. Vezetőség: Erdélyi Gyula községi főjegyző. Az árvaházban 20 gyermeket és pedig 10 fiút és 10 leányt nevelnek, 7-15 éves korban. Az árvaháznak külön vagyona nincs, községi pótdoból tartják fenn. Évi költségvetés 9-10.000 korona.

Vaskóhi páduai szent Antal persely. Célja: szegények segítése. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől a vashóki kath. plébános rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 80 kor. Ugyanekkor kedvezményben részesült 7 egyén.

Aschmann József alapítványa (Vaskóh). Célja: a vaskóhi róm. kath. iskola egy tanulójának segítése. A kedvezmény odaítélése felől a vaskóhi róm. kath. plébános rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 21 kor. készpénz. Ugyanekkor kedvezményben részesült 1 tanuló.

Bihari Ferenc alapítványa (Vaskóh). Alapította *Bihari* Ferenc az 1873. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 1000 kor. Célja: vaskóhi róm. kath. szegények segítése. A kedvezmény oda-

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

**) Az anyaegyesület adatait lásd 150. lapon.

ítélése felől a vaskóhi r. kath. plébános rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 40 kor. Ugyanekkor kedvezményben részesült 10 egyén.

h) Arad és környéke.

M. kir. állami gyermekmenhely*) (Arad5 Vásártér). Alapított 1903. évben. Igazgató-főorvos: dr. *Leitner* Ernő. A befogadás feltételei: elhagyottá nyilvánítás az illetékes gyámhatóság részéről. A felvétel felől az illetékes gyámhatóság rendelkezik. Az intézet vagyona 21.000 kor.; évi javadalmazása: 34.000 kor. Az utolsó évben az intézetben s azon kívül 2186 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed az elhagyottá nyilvánított gyermekeknek 15 éves életkorukig való gondozására és eltartására.

Vörös-Keresztegylet**) aradmegyei választmánya. Alapítási éve 1882. Vagyona 11.653 kor. 46 fill.

Vörös-Keresztegylet**) Arad városi választmánya. Alapításiéve: 1881. Vagyona 55.595 kor. 50 fill.

Szabadkőműves páholy (kör) (Aradon). Működésének adatai hiányoznak. A szabadkőműves páholyok központi szervezetének és jótékonyági működésének általános leírását lásd a 111. lapon.

Arad sz. kir. város árvaháza (Kiss Ernő-u. 4/b. sz.). Alapították 1897. évben. Vezetősége: Arad szab. kir. város képviselőtében 12 tagú bizottság a polgármester elnöklete alatt. Igazgató: *Balázs* Ferenc. A befogadás feltételei: 7 évet betöltött árva gyermekeket vesznek föl az árvaházba. A felvétel felől a városi tanács rendelkezik. Az intézet vagyona 410.626 kor. ebből 250.000 kor. értékű ingatlan. Az intézet 100 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 30 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed az árvák teljes ellátására, iskolai kiképzésére. A növendékek elemi, ipari és kereskedelmi iskolákba járnak.

Aradvárosi gyermekkórház (Arad, Kossuth-u.). Alapították 1908. évben. *Gyoroki Andrényi* K. által. Vezetősége: dr. *Visky*

*) Az állami gyermekmenhelyek központi szervezetét és célját lásd a 70. lapon.

**) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

Pál igazgató-főorvos. A befogadás feltételei: 15 éven aluli gyermekeket vesznek fel a kórházba. Az intézet vagyona 262.000 kor. értékű ingatlan. Az intézet 70 egyén befogadására van berendezve. Az alapszabályokat még nem hagyták jóvá.

Aradi államilag segélyezett siketnéma intézet. Alapított 1885. évben. A befogadás feltételei: 7–10 éves siketnéma gyermekeket vesznek fel, kik oktatásban részesülnek. A tanítás 8 évfolyamú. A felvétel felől az intézet igazgatósága rendelkezik. Az intézet vagyona 50.470 kor. 27 fill. Évi segély Arad városától 2400 kor. A vallás- és közoktatási miniszter is segélyezi az egyesületet. Az intézet 120 egyén befogadására van berendezve.

Az aradi siketnéma otthonnal kapcsolatos családi telep. Vezetőség: a siketnéma intézet igazgatósága. A családi telepen 24 siketnéma leány nyer teljes ellátást ingyenesen. 15 leánygyermekért az állami gyermekmenhely, 9 leányért pedig az intézet fizeti az ellátást.

Az aradi tanítóképző-intézet internátusa. Alapított 1905. évben. Vezetőség: *Láng Mihály* igazgató. Az internátus 81 ágyra van berendezve. A felvételt a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter eszközli.

Az aradi felsőkereskedelmi iskola internátusa. Alapított 1894. évben. Vezetőség: a kereskedelmi testület. Az internátus teljes ellátást nyújt 900 kor. ellenében; tandíj 200 kor. Az internátusban 45 hely van.

Aradvidéki Tanítóegylet és a Délmagyarországi Tanítóegylet konviktusa (Arad, Apponyi Albert-u. 15. sz.) Alapított 1906 évben. Vezetősége: Gróf *Károlyi* Gyula felügyelőbizottság elnöke, *Kovács* Vince ügyvivő elnök, *Sófalvi* György titkár. A befogadás feltételei: elemi vagy középiskolába járó fiúgyermekeket vesznek fel évi 315–445 kor díjért. A felvétel felől a felügyelő bizottság rendelkezik. Az intézet vagyona 400.000 kor. értékű ingatlan. Az intézet 130 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 130 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a növendékek teljes ellátására.

Aradi Szegény Tanulókat Segélyző Egyesület napközi otthonai. Vezetőség: özv. *Häuser* Károlyné elnök, *Kovács* Vince titkár. A támogatás kiterjed szegény tanulóknak meleg étellel

való ellátására. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 46.000 ingyenes adag, ellátásban részesült naponta 300 egyén. Az egyesületnek 5 napközi otthona van.

Napközi otthon (Arad, Szentpétertérn iskola). Alapított 1906. évben. Vezetőség: a tantestület. Célja: az elemi iskolába járó szegény tanulókat december 1-től április 1-éig ebéddel ellátni, a tanulók az otthonban ipari és rajzoktatásban részesülnek. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben támogatásban részesült 80 gyermek.

Napközi gyermekotthon (Arad, Kossuth-u. 53. sz.) Alapított 1903. évben. Vezetőség: Az iskola tantestülete. Vagyona 142 kor. A támogatás kiterjed: szegény tanulóknak ebéddel való ellátására. Az otthonban háziipari oktatás is van. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben ellátásban részesült 28 gyermek.

Ségai községi iskola napközi gyermekotthona (Aradon). Alapított 1907. évben. Vezetőség: Az iskolai tantestület. Vagyona 609 kor. 11 fill. Évi jövedelme 600 kor. városi segély és adakozások. A támogatás kiterjed a gyermekeknek ebéddel való ellátására, és kerti, slójd és kézimunka oktatására. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben ellátásban részesült 65 gyermek.

Az újtelepi községi fiúiskola napközi otthona (Arad, Béla-tér 1. sz.) Alapított 1907. évben. Vezetőség: A tanítótestület. Adakozásból tartják fenn. A támogatás kiterjed ingyen ebéd-segélyre s slójdoktatásra. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben oktatásban, illetőleg ellátásban részesült 60 gyermek.

Erzsébetvárosi községi fiúiskola napközi otthona (Arad, Illés-u. 97. sz.) Alapított 1906. évben. Vezetőség: A tanítótestület. Adakozásból tartják fenn. A támogatás kiterjed a szegény tanulóknak téli időben ingyen-ebéddel való ellátására; az otthonban a tanulók asztalos, könyvkötő és agyagmunkában oktatást nyernek. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben oktatásban, illetőleg ellátásban részesült 54 gyermek.

Aradi Szegény Tanulókat Segélyező Egyesület. Alapított 1891. évben. Vezetőség: özv. *Häuser* Károlyné elnök, *Kovács*

Vince titkár. Célja: szegény tanulókat ruhával, élelemmel, orvossal, gyógyszerrel ingyenesen ellátni. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 53.076 kor. 76 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 11–12.000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 1110 gyermek, ezek közül 650 téli ruhát kapott.

Aradi Izr. Jótékony-Egylet (Arad, Árpád-tér 5. sz.) Vezetőség: *Glück* Károly elnök, *Vajda* József titkár. Célja: szegénységélyezés havi és rendkívüli segélyekkel, szegény tanulók és iparostanoncok téli felruházása. Vagyona 62.639 kor. 26 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 6000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 120 egyén.

Aradi Izr. Nőegylet (Arad, Árpád-tér 5. sz.) Alapított 1840. évben. Vezetőség: *Neumann-Fürst* Mária elnök, *Vajda* József titkár. Célja: havi és rendkívüli segélyek kiosztása, szegény tanulók felruházása. Vagyona 48.392 kor. 67. fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 10.000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 150 egyén.

Vöröskereszt-Egylet*) borosjenői fiókegylete. Alapítási éve 1882. Vagyona 17.960 kor.

Gyengeelméjűeket nevelő és foglalkoztató intézet (Borosjenő). A befogadás feltételei: az intézetbe gyengeelméjű gyermekeket vesznek fel részben ingyenesen, részben egész vagy félfizetés mellett. A teljes ellátási díj 600 korona évenként. A felvétel felől a vallás- és közoktatásügyi miniszter rendelkezik. A támogatás kiterjed a felvett növendékek teljes ellátására, iskolai és ipari vagy kertészeti oktatására.

Vörös-kereszt Egylet*) borossebesi fiókegylete. Alapítási éve 1894. Vagyona 770 kor. 60 fill.

Vörös-Keresztegylet*) buttyini fiókegylete. Alapítási éve 1902. Vagyona 137 kor. 52 fill.

Vörös-Keresztegylet*) eleki fiókegylete. Alapítási éve 1892. Vagyona 2067 kor. 44 fill.

Vörös-Keresztegylet*) glogováczi fiókegylete. Alapítási éve 1902. Vagyona 377 kor.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

Vörös-Keresztegylet*) gyoroki fiókegylete. Alapítási éve 1902. Vagyona 51 kor. 75 fill.

Vörös-Keresztegylet*) kisjenői fiókegylete. Alapítási éve 1902. Vagyona 966 kor. 91 fill.

Kisjenő-erdőhegyi Jótekonny Leány egyesület (Kisjenő). Alapítatott 1906. évben. Vezetőség: *Tabajdi* Lenke elnök. Vagyona 600 kor. Évi jövedelme 300 kor. A támogatás kiterjed aggok és gyermekek segélyezésére. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben segélyben részesült 50 egyén.

A Nagybuttyini Szegény Gyermekeket Felruházó Egyesület (Körösbökény). Alapítatott 1899. évben. Vezetőség: dr. *Fekete* József körorvos, elnök. Vagyona 1300 kor. 23 fill. Évi jövedelme 4–500 kor. A támogatás kiterjed szegény, 12 éven aluli korban levő iskolásgyermek felruházására. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben segélyben részesült 79 gyermek.

Vörös-Keresztegylet*) mácsakurticsi fiókegylete. Alapítási éve 1882. Vagyona 3896 kor. 32 fill.

Vörös-Keresztegylet*) magyarpécskai fiókegylete. Alapítási éve 1882. Vagyona 1248 kor. 26 fill. Elnöke: *Senk* Ferenc főszolgabíró.

Vörös-Keresztegylet*) máriaradnai fiókegylete. Alapítási éve 1891. Vagyona 882 kor. 74 fill.

Vörös-Keresztegylet*) medgyesbodzási fiókegylete. Alapítási éve 1903. Vagyona 85 kor. 22 fill.

Vörös-Keresztegylet*) medgyesegyházai fiókegylete. Alapítási éve 1903. Vagyona 55 kor. 60 fill.

Vörös-Keresztegylet*) mikalakai fiókegylete. Alapítási éve 1903. Vagyona 103 kor. 43. fill.

Vörös-Keresztegylet*) nagyhalmágyi fiókegylete. Alapítási éve 1882. Vagyona 25 kor. 52 fill.; ·

Vörös-Keresztegylet*) soborsini fiókegylete. Alapítási éve 1902. Vagyona 41.214 kor. 29 fill. Elnökei: gróf *Hunyady* Károly és gróf *Hunyady* Károlyné; alelnökök: *Bárdy* Kálmánné, *Volk* József.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját lásd a 109. lapon.

Soborsini Jótékony Társaság. Alapított 1909. évben. Vezetőség: *Arnold* János elnök, *Torday* Árpád társelnök, *Tóth* Ernő titkár, *Teodorovits* Nikodém pénztáros. Vagyona 460 kor. Évi jövedelme 150 kor. Az egyesület célja köz jótékonyág gyakorlása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben támogatásban részesült 8 egyén.

Vörös-Keresztegylet*) simándi fiókegylete. Alapítási éve:

1902. Vagyona 2 kor. 30 fill.

Vörös-Keresztegylet*) szentmártoni fiókegylete. Alapítási éve:

1903. Vagyona 188 kor. 63 fill.

Vörös-Keresztegylet*) ternova-tauczi fiókegylete. Alapítási éve: 1903. Vagyona 189 kor. 49 fill.

Vörös-Keresztegylet*) újszentannai fiókegylete. Alapítási éve: 1902. Vagyona 393 kor.

Vörös-Keresztegylet*) világosi fiókegylete. Alapítási éve: 1880. Vagyona 992 kor. 25 fill.

12.

A fiatalokúak gyulai felügyelő hatósága.

A fiatalokúak gyulai felügyelő hatóságának tisztviselői és tagjai: Elnök: gróf *Wenckheim* László földbirtokos, a békésmegyei Pártfogó Egyesület elnöke. Helyettes elnöke: *Gálbory* József kir. törvényszéki elnök. Tanácselnökök: dr. *Liszy* Viktor főügyészi helyettesi címmel és jelleggel felruházott királyi ügyész, dr. *Lindenberger* János, róm. kath. plébános és dr. *Lovich* Ödön polgármester. Titkár: dr. *Konrád* Ernő kir. ügyész.

Kinevezett tagok: dr. *Adler* Ignác rabbi, dr. *Aigner* Dezsőné, *Bally István* békéscsabai kosárfonó-intézeti igazgató, *Domby* Lajos ref. lelkész-esperes, özv. *Fabry* Mártonné, a gyulai nőegylet al-elnöknője, *Gálbory* József né, *Goldstein* Mórné, a gyulai izr. nőegylet alelnöknője, *Horti* Béla pénzügyigazgatósági számvizsgáló, *Horti* Béláné, dr. *Jantsovits* Emilné, *Kardos* István állami elemi iskolai

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját lásd a 109. lapon.

igazgató, *Kállai* Ödön békéscsabai földműves iskolai igazgató, *Kiss* László vármegyei első jegyző, a munkaközvetítő szervezet vezetője, dr. *Konrád* Ernőné, *Kohn* Dávid lapszerkesztő, dr. *Kun* Pál békésmegyei közkórházi főorvos, dr. *Lindenberger* János róm. kath. plébános, dr. *Liszy* Viktorné, dr. *Lovich* Ödönné, dr. *Márky* Jánosné, *Mérey* Gyula főgimnáziumi tanár, özv. *Molnár* Pálné, *Nóvák* Árpád takarékpénztári igazgató, dr. *Nyisztor* Adorjáné, *Beisner* Emánuel gyufagyáros, *Sal* József asztalos, K. *Schilfert* József földbirtokos, *Schröder* Kornélné, *Szarvassy* Mariska tanítónő, *Székely* Lajos róm. kath. elemi iskolai igazgató, dr. *Sztojanovits* Szilárd vármegyei árvaszéki ülnök.

A 27.400-909. I. M. számú rendelet 4. §-ának I. pontja alapján tagok: 1. *V. Szakmáry* Arisztid kir. ítélő táblai bírói címmel és jelleggel felruházott kir. törvényszéki bíró és *Kur ez* Antal kir. törvényszéki bíró. 2. dr. *Liszy* Viktor kir. főügyési címmel és jelleggel felruházott kir. ügyész és dr. *Konrád* Ernő kir. ügyész. 3. dr. *Berényi* Ármin dr. *Jantsovics* Emil gyulai ügyvédek. 4. *Sárossy* Gyula Békés vármegye árvaszékének elnöke. 5. dr. *Lovich* Ödön polgármester, mint Gyula r. t. város árvaszékének elnöke. 6. *Ambrus* Sándor Békésvármegye alispánja. 7. *Mikler* Sándor kir. tanfelügyelő, gyulai lakos. 8. dr. *Szell* Imre, a gyulai állami gyermekmenhely igazgatója. A 27.400–900.

I. M. számú rendelet 4. §-ának III-ik pontja alapján tag *Halász* Sándor fogházfelügyelő, a gyulai fiatakorúak fogházának vezetője.

Tanácsbeosztás az 1911. évre. A felügyelő hatóság elnöke a tagokat 3 tanácsba osztotta be. I. tanács elnöke: dr. *Liszy* Viktor kir. főügyész helyettes. Ügyköre: 1. véleményt nyilvánítt a javító nevelés alatt álló fiatakorúak kísérleti kihelyezésének és a fogház vagy államfogházbüntetés alatt álló fiatakorúak feltételes szabadságra bocsátásának kérdésében.

2. javaslatot tesz a fogházbüntetés alatt álló fiatakorúak utólagos javító nevelésének elrendelése iránt. E tanács tesz javaslatot a 18. §. alapján a fiatakorúak ügyeire vonatkozó törvényekes rendeletek esetleges módosítása iránt. II. tanács. Elnöke: dr. *Lovich* Ödön. Ügyköre: 1. közreműködik a kísérletileg kihelyezett és a feltételes szabadságra bocsátott fiatakorúak elhe-

lyezésében és a felettük gyakorolt felügyeletben; 2. megfelelő esetben javaslatot tesz a kísérletileg kihelyezett és feltételes szabadságra bocsátott fiatalkorúak visszazállításának elrendelésére; 3. segédkezik a próbára bocsátott fiatalkorúak elhelyezésében és felügyeletében; 4. ha bármely módon arról szerez tudomást, hogy hatósága területén valamely kiskorú környezetében az erkölcsi romlás veszélyének van kitéve vagy züllésnek indult, eljár a fiatalkorú elhelyezése ügyében, előmozdítja az erkölcsi romlás veszélyének kített vagy züllésnek indult gyermekek és fiatalkorúak társadalmi védelmének (patronage) ügyét. III. tanács. Elnöke: *dr. Lindenberger* János. Ügyköre: a fiatalkorúak fogházának (létesülés esetén a javító nevelőintézetnek) időnkénti látogatása útján felügyel a javító nevelés és a fogházbüntetés szabályainak megtartására és a netalán tapasztalt hiányok vagy szabálytalanságok megszüntetése végett jelentést tesz az igazságügyminiszterhez.

A gyulai felügyelő hatóság területén fennálló intézmények.

Gyula és környéke.

M. kir. állami gyermekmenhely*) (Gyula, Szt. István-út 36.). Alapított 1903. évben. Igazgató-főorvos: *dr. Széll* Imre. A befogadás feltételei: elhagyatottá nyilvánítás az illetékes gyámhatóság által. A felvétel felől az illetékes gyámhatóság rendelkezik. Az intézet 25 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben s azon kívül 2921 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed az elhagyatottá nyilvánított gyermekek 15 éves életkorukig való gondozására. Évi kiadás 335.031 K.

Vörös-Keresztegylet**) békésmegyei választmánya. Alapítási éve 1887. Vagyona 469 kor. 76 fill.

*) Az állami gyermekmenhelyek szervezetét és célját lásd a 70. lapon.

**) A]Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját lásd a 109. lapon.

Vörös-Keresztegylet*) Gyulai fiókegylete Alapítási éve: 1889. Vagyona 2067 kor. 36 fill.

Gróf Wenckheim árvaház (Gyula). Alapított 1872. évben gróf Wenckheim Frigyesné által. A befogadás feltételei: az árvaházba 4 évesnél idősebb békésmegyei árvák és félárva-vétetnek fel, fiúk és leányok. A felvétel felől gróf Wenckheim Frigyesné (lak.: Ó-Kigyós) rendelkezik. Az intézet vagyona 223.000 kor, ezenkívül ingatlan. Évente kiosztásra kerülő összeg 8000 korona. Az intézet 24 gyermek befogadására van berendezve. Az utolsó, évben az intézetben 17 gyermek volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a felvett árvák teljes ellátására és neveltetésére. Az intézetben az árvákon kívül még 10–15 felnőtt szegény is van.

Napközi otthon (Gyula). Alapított 1908. évben. Vezetőség: Kardos István áll. iskolai igazgató. Vagyona 853 kor. 36 fill. Évi jövedelme 250-300 kor. A támogatás kiterjed szegény gyermekeknek ingyen ebéddel való ellátására. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben ellátásban részesült 40 gyermek és pedig 20 fiú és 20 leány.

Gyulai Jótékony Nőegylet népkonyhája (Gyula, Árpád-u. 12.). Évi jövedelme 900-1000 kor. A támogatás kiterjed a jelentkező szegényeknek ingyen ebéddel való ellátására. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben ellátásban részesült naponta 50 egyén.

Szegényeket Ruházó Egyesület (Gyula). Alapított 1908. évben. Vezetőség: Ambrus Sándorné elnök, dr. Lovich Ödönné, Perstina Alfrédné társelnökök. Vagyona: 1000 kor. Évi jövedelme 2000 kor. A támogatás kiterjed szegények felruházására. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben felruháztak 50 egyént.

Gyulai Jótékony Nőegylet (Gyula, Árpád-u. 12. sz.). Alapított 1870. évben. Vezetőség: gróf Wenckheim, Frigyesné elnök, özv. Fábry Mártonné ügyvezető alelnök, Székely Lajos titkár. Vagyona 27.221 kor. 57 fill. Évi jövedelme 3000 kor. A támogatás kiterjed szegények segélyezésére, gyermekek fel-

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

ruházására. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben segélyben részesült 94 egyén. Az egyesület menházat és népkonyhát is tart fenn.

Gyulai Izraelita Nőegylet. Alapított 1887. évben. Vezetőség: *Weisz* Mórné elnök, *Weisz* Mór titkár. Vagyona 21.000 kor. Évi jövedelme 2000 kor. A támogatás kiterjed özvegyek, árvák, aggok, munkaképtelenek segélyezésére és felruházására. A támogatás feltétele: izraelita vallás. Az utolsó évben segélyben részesült 15 egyén.

Szegény tanulók segélyezési alapja (Gyula). Alapították az 1878. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 6785 kor 08 fill. Célja: szegénysorsú tanulók könyvekkel való ellátása és segítése. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaitélése felől az állami polgári iskola gondnoksága rendelkezik.

Vörös-Keresztegylet*) békési fiókegylete. Alapítási éve 1880. Va gyona 1403 kor. 14 fill.

Békési Jótékony Nőegylet (Békés). Alapított 1895. évben. Vezetőség: *Kecslceméty* Ferencné elnök, *Kutasy* Ida titkár. Vagyona 2000 kor. Évi jövedelme 500 kor. A támogatás kiterjed: szegények és nyomorultaknak pénzsegélyben való részesítésére. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben segélyben részesült 80 egyén.

Békési Izr. Nőegylet (Békés). Vezetőség: özv. *Frey* Iipótné elnök, *Friss* Mór titkár. Vagyona 7770 kor. Évi jövedelme 650 kor. A támogatás kiterjed: szegények és árvák segélyezésére. A segélyek vagy havi pénzsegélyből, vagy rendkívüli készpénz és természetbeni segélyből állanak. A támogatás feltétele: izraelita vallás. Az utolsó évben segélyezésben részesült 25 egyén.

Vörös-Keresztegylet*) csabai fiókegylete. Alapítási éve 1880. Vagyona 3346 kor.

Békéscsabai m. kir. földművesiskola. Alapított 1896. évben. A befogadás feltételei: 17 évüket betöltött fiúkat vesznek föl az iskola kétéves tanfolyamára. A felvettek 300 korona elle-

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját lásd a 109. lapon.

neben teljes ellátást kapnak. Vannak alapítványos és ingyenes helyek is. A felvétel felől a földművelésügyi miniszter és az alapítók rendelkeznek. Az intézet vagyona 310.032 kor. 89 fill. Évi költségvetés 24.000 kor. Az intézet 30 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 30 egyén volt elhelyezve. Alapítványos hellyel rendelkeznek: báró *Harkányi Frigyes* (báró *Wodianer-féle* alapítvány) egy, *Szántó Dezső* (alapítvány 10.604 kor.) két, a békésmegyei gazdasági egyesület két, gróf *Almássy Dénes* egy alapítványi hellyel bírnak.

Országos Magyar Izr. Közművelődési Egyesület békéscsabai fiókjá. Vezetőség: Dr. *Révész Fülöp* orvos, alelnök, dr. *Herzog Henrik* titkár. Célja: felekezeti iskolák támogatása, talmud-tóra iskola fentartása, kiskorúak feletti patronage. A támogatás feltétele: izraelita vallás.

Békéscsabai Nőegylet. Alapított 1878. évben. Vezetőség: *Beliczey Rezsőné* elnök, *Ursziny Jánosné*, *Rosenthal Mártonné* alelnökök, *Székely Vilmos* titkár. Vagyona 49.803 kor. 25 fill. Évi jövedelme 1800–2000 kor. Célja: szegények segélyezése. Ecélből havi és rendkívüli segélyeket ad. Iskolás gyermekeket felruház, meleg ebéddel ellát, beteg gyermekeket segélyez. A támogatás feltétele: igazolt szegénység. Az utolsó évben 66 gyermeket felruháztak, 110 gyermek január-márciusban ingyen ebédet kapott. Havi segélyben részesült 35 család, rendkívüli segélyben pedig 52 egyén és család.

Békéscsabai Izr. Nőegylet. Alapított 1863. évben. Vezetőség: *Rosenthal Adolfné* elnök, dr. *Tardos Rezső* titkár. Vagyona 22.000 kor. Évi jövedelme 2500 kor. Célja: szegénysegélyezés. A támogatás feltétele: izraelita vallás. Az utolsó évben támogatásban részesült 25 egyén.

A ref. egyház és népkör alapítványa (Békésszentandrás). Az alapítvány jelenlegi összege 100 kor. Célja: szegény iskolás gyermekek segítése. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől a ref. egyház presbitériuma (Békésszentandrás) rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 4 kor. 50 fill. készpénz.

Dorogi Lajos és neje Györi Jusztina-féle alapítvány. (Békésszentandrás). Alapították az 1905. évben. Az alapítvány jelenlegi

összege 600 kor. Célja: szegény iskolás gyermekek segélyezése. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől a ref. presbitérium (Békésszentandrás) rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 27 kor. készpénz.

Özv. Szabó Sándorné-féle alapítvány (Békésszentandrás). Alapította: özv. Szabó Sándorné az 1907. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 100 kor. Célja: szegény iskolás gyermekek segítése. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől a református presbitérium (Békésszentandrás) rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 4 kor. 50 fill. készpénz.

Árpádházi szent Erzsébet-alap (Csorvás). Alapították az 1909. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 220 kor. Célja: szegénysorsú, csorvási róm. kath. iskolába járó leánynövendék felruházása. A kedvezmény odaítélése felől a róm. kath. lelkész és osztálytanítónő (1. Csorváson) rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 11 kor. természetben nyújtott ruházat. Ugyanekkor kedvezményben részesült 2 leány.

Füzesgyarmati Izr. Nőegylet. Alapított 1910. évben. Vezetőség: özv. Beck Károlyné elnök, Adler Adolf né alelnök. Évi jövedelme 200 kor. A támogatás kiterjed szegénysorsú hajadonok kiházásítására, szegények segélyezésére. A támogatás feltétele: izr. vallás. Az utolsó évben segélyben részesült 10 egyén.

Wodiáner árvaház (Gyoma). Alapított 1885. évben, báró Wodiáner Albert által. Vezetősége: Ambrus Sándor alispán, felügyelő, Pálffy Béla plébános, igazgató. A befogadás feltételei: az árvaházba 13 éven aluli fiú s 16 éven aluli róm. kath. leányárvákat vesznek fel. A felvétel felől az igazgató javaslatára az alispán rendelkezik. A intézet vagyona 225.067 kor., ebből 97.597 kor. értékű ingatlan. Évi költségvetése 10.000 kor. Az intézet 26 gyermek befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 26 árva volt elhelyezve. A támogatás kiterjed az árvák teljes ellátására és nevelésére, míg keresetképesek nem lesznek.

Gróf Almási Kálmán-féle alapítvány (Kétegyháza). Alapította az 1870. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 1.200 kor. Célja: kétegyházi gör. kat. tanulók felruházása. A kedvezmény

odaítélése felől a lelkész és tanító (Kétegyházán) rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 48 kor. Ugyanekkor kedvezményben részesült 6 gyermek.

Vörös-Keresztegylet*) kigyósi fiókegylete. Alapítási éve 1880. Vagyona 1.557 kor. 55 fill.

Elhagyott gyermekek segélyalapja (Körösladány). Az alapítvány jelenlegi összege 3.008 kor. 83 fill. Célja: elhagyottá nyilvánított gyermekek neveltetési költségeinek fedezése. A kedvezmény nyújtásának feltétele: 7-14 év közti kor, körösladányi illetőség, elhagyottá nyilvánítás.

Vörös-Keresztegylet*) mezőberényi fiókegylete. Alapítási éve 1889. Vagyona 250 kor. 74 fill.

Mezőberényi Jótékony Nőegylet. Alapított 1904. évben. Vezetőség: *Jeszenszky* Károlyné elnök, dr. *Hegedűs* Béla titkár. Vagyona 2224 kor. 90 fill. Évi jövedelme 300–400 kor. A támogatás kiterjed szegényeknek pénzzel és étellemmel való segítelyezésére. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 16 métermázsa kenyér és 300 korona, készpénz segélyben részesült 26 egyén.

Állami elemi iskolai alap (Nagyszénás). Az alapítvány jelenlegi összege 227 kor. Célja: szegénysorsú iskolás gyermekek felruházása. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve.

Vörös-Keresztegylet*) orosházi városi választmánya. Alapítási éve 1891. Vagyona 2.195 kor. 25 fill.

Orosházi I. Ferenc József tanoncotthon (Orosháza, IV., Előd-utca 408.). Alapított 1902. évben, *Thék* Endre udvari tanácsos által. Vezetősége *Thék* Endre elnöklete alatt álló felügyelő-bizottság. A befogadás feltételei: az otthonba 12–16 éves, ipari pályára készülő fiúgyermeket vesznek fel. Az évi ellátási díj 400 kor. Vannak azonban ingyenes és félingyenes-helyek is. A felvétel felől a felügyelőbizottság rendelkezik. Az intézet vagyona 65.000 kor., ebből 35.000 kor. értékű ingatlan. Az intézet 12 gyermek befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 10 tanonc volt elhelyezve. A támogatás

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegylet központi szervezetét és célját lásd a 109. lapon.

kiterjed a felvett tanoncnak 3 évig tartó teljes ellátására, iparágakban való oktatására. A növendékek mindegyikét tanoncnak szerződtek be egy mesterhez.

Fehér Asztaltársaság (Orosháza, Alföld szálloda kávéháza). Alapított 1901. évben. Vezetőség: *Kun* Mihály elnök, *Krajcsovics* József titkár. Vagyona 220 kor. Évi jövedelme 6-700 kor. A támogatás kiterjed szegény gyermekek felruházására, szegény családok segélyezésére. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben segélyben részesült 80 egyén.

Vörös-Keresztegylet*) szarvasi fiókegylete. Alapítási éve 1880. Vagyona 1.339 kor. 63 fill. Szarvasi Nőegylet működéséről szóló adatok hiányoznak.

Szarvasi Izr. Nőegylet. Alapított 1863. évben. Vezetőség: *Mérei* Miksáné elnök, dr. *Déri* Henrik titkár. Vagyona 7.800 kor. Évi jövedelme 1.600-2.000 kor. A támogatás kiterjed szegények segélyezésére, árvák, iskolás gyermekek neveltetésére és felruházására, betegek és gyermekágyasok ápoltatására, leányok kiházásítására. Az utolsó évben segélyben részesült 50 egyén.

I. Ferencz József alapítvány. Alapította Szarvas község az 1893. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 6.000 kor. Célja: a szegénysorsú elemi népiskolai tanulók segélyezése. A segélyt június 8-án osztják ki. A kedvezmény nyújtásának feltétele: szegénység és jó tanulás. A kedvezmény odaítélése felől Szarvas község képviselőtestülete rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 300 kor. készpénz.

Néhai Bernát János alapítványa (Szarvas). Az alapítvány jelenlegi összege 200 kor. Célja: szegény fiúiskolái tanulók felruházása. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől a róm. kath. plébános (Szarvason) rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 10 kor.

Néhai Bernát János alapítványa. (Szarvas). Az alapítvány jelenlegi összege 200 kor. Célja: szegény leányiskolái tanulók felruházása. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől a róm. kath. plébános (Szarvason) rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 10 kor.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját lásd a 109. lapon.

Özv. Kvaczala Jánosné alapítványa (Szarvas). Az alapítvány jelenlegi összege 1.000 kor. Célja: szegénysorsú iskolás gyermekek felruházása. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől a szarvasi róm. kat. plébános rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 50 kor.

Tótkomlói Zsidó Szentegylet. Alapított 1879. évben. Vezetőség: *Ickovics* Lipót elnök, *Nádor* Adolf titkár, *Löwinger* Fülöp pénztáros. A támogatás kiterjed betegek segélyezésére és ápolására, halottak eltemetésére. A támogatás feltétele: tagsági díj fizetése, izraelita vallás. Az utolsó évben segélyezésben részesült 1 fiú.

Koronázási jubileumi alapítvány (Tótkomlós). Az alapítvány jelenlegi összege 2000 kor. Célja: népiskolai tanulók segélyezése. A kedvezmény nyújtásának feltétele: tótkomlói illetőség, vagyontalanság. A kedvezmény odaítélése felől Tótkomlós község képviselőtestülete rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 120 kor. készpénz.

Nagy Mátyás alapítványa (Újkígyós). Az alapítvány jelenlegi összege 20 kor. Célja: szegény gyermekek segélyezése. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől az újkígyósi római kath. plébános rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 1 kor. készpénz.

Gróf Wenckheim-féle szegényalapítvány (Vésztő). Alapította a gróf Wenckheim család az 1860. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 142.900 kor. Célja: elaggott, munkaképtelen szegények, valamint elhagyott árvák segélyezése. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől egy bizottság, melynek elnöke a ref. lelkész (1.Vésztőn) rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 4098 kor. 50 fill. készpénz. Ugyanekkor kedvezményben részesült 118 család.

Simay János alapítvány (Vésztő). Alapította Simay János az 1882. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 2160 korona 18 fillér. Célja: jól tanuló szegény iskolás gyermeket felruházni és jutalmazni. A kedvezmény odaítélése felől Vésztő község elöljárósága rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 48 kor. készpénz. Ugyanekkor kedvezményben részesült 7 egyén.

A fiatalkorúak pécsi felügyelő hatósága.

A fiatalkorúak pécsi felügyelő hatóságának tagjai és tisztviselői. Elnök: *Angyal* Pál kúriai bírói címmel felruházott nyug. kir. ítélőtáblai bírósági elnök, a P. R. E. alelnöke. Helyettes elnök: dr. *Kelemen* Mihály nyugalmazott főorvos, a P. Gy. T. B. tagja. Tanácselnökök: *Nagy* Jenő Baranya vármegye nyugalmazott tiszti főorvos, a P. R. E. tagja és *Reberics* Imre a városi iskolák felügyelő-igazgatója. Titkár: clr. *Szieberth* Frigyes ügyvédjelölt, a P. P. K. titkára.

Kinevezett tagok: *Andretzky* József Baranya vármegye levéltárnoka, a P. P. K. tagja, *Andretzky* Józsefné elemi iskolai tanítónő, a P. P. K. tagja, *Angster* Emil gyáros, a P. P. K. tagja, *Angyal* Pál dr. kir. tanácsos, kir. jogakadémiai tanár, a P. R. E. választmányi tagja, a P. P. K. elnöke és a Pécsi Gyermekvédő Telep Bizottság (P. Gy. T. B.) tagja, *Belits* József tőzsédés, a P. P. K. tagja, dr. *Bíró* Jenő ügyvéd, az országos izraelita patronage egyesület pécsi helyi bizottságának titkára, *Bitter* Illés ciszterciarendű főgimnáziumi tanár, felsőleányiskolai igazgató, a P. Gy. T. B. tagja, *Borhely* Gyula iparfelügyelő, özv. *Böröndy* Lajosné, a pécsi jótékony nőegylet szegényházának gondozója, a P. P. K. és a P. Gy. T. B. tagja, *Buzássy* Ábel ciszterciarendű főgimnáziumi igazgató, *Czink* Lajos felső kereskedelmi iskolai igazgató, *Deutsch* Kornélné, a pécsi jótékony nőegylet háznagya, a P. P. K. és a P. Gy. T. B. tagja, *Doroszlai* Jánosné született *Vizkeleti Vizkelety* Fenenna, a pécsi jótékony nőegylet ügyvezető alelnöknője, *Futima* Sarolta polgári leányiskolai tanítónő, *Galloovich* János főreáliskola! igazgató, *German* István elemi iskolai igazgató, a P. P. K. tagja, *Gerth* Lajos közkórházi gondnok, a P. P. K. tagja, *Gerth* Lajosné, a P. P. K. tagja, *Gyömörey* Zsigmond dr., tanítóképzőintézeti igazgató, *Gyulay* Ilona elemi iskolai tanítónő, a P. P. K. tagja, *Haksch* Emilia elemi iskolai tanítónő, a P. P. K. tagja, *Hamerli* Imre gyáros, *Hinka* Lászlóné, a pécsi jótékony nőegylet alelnöknője, *Igaz* Béla dr., tb. kanonok, püspöki irodaigazgató, a P. R. E.

tagja, *Jánosi Engel* József kir. udvari tanácsos, az országos izraelita patronage-egyesület pécsi helyi bizottságának elnöke, *Jellachich* István dr., kir. törvényszéki és fogházorvos, a P. R. E. tagja, *Justus* Miksáné, a pécsi izr. nőegylet alelnöknője, a P. Gy. T. B. tagja, *Károly* Ignác apátplébános, a P. R. E. választmányi tagja, a P. Gy. T. B. tagja, *Kindl* József kereskedelmi tanácsos, kereskedelmi és iparkamarai elnök, *Komócsy* István papnevelő-intézeti alkormányzó, a P. R. E. tagja, *Kremmer* László ügyvédjelölt, a P. P. K. jegyzője, *Lenkei* Lajos lapszerkesztő, *Nehrebeczhy* Ilona elemi iskolai tanítónő, a P. P. K. tagja, *Nyáry* Pál ref. lelkész, a P. P. K. alelnöke, a P. R. E. és a P. Gy. T. B. tagja, *Nyáry* Pálné, a P. P. K. és a P. Gy. T. B. tagja, *Oberhammer* Antal rendőrfőkapitány, a P. R. E. és a P. Gy. T. B. tagja, *Perls* Ármin dr. főrabbi, a P. R. E. és a P. Gy. T. B. tagja, ifj. *Porkoláb* Gyula ág. ev. lelkész, a P. R. E. és a P. Gy. T. B. tagja, *Rézbányay* József dr., teológiai és jogakadémiai tanár, a P. P. K. tagja, *Rihmer* Jolán elemi iskolai tanítónő, a P. P. K. tagja, *Sipos* István dr. teológiai tanár, a P. R. E. és a P. P. K. tagja, *Sreyer* Irén elemi iskolai tanítónő, a P. P. K. tagja, *Szabó* József városi bizottsági tag, kőművesmester, *Szendrődi* Géza elemi iskolai tb. igazgató, a P. P. K. tagja, *Szieberth* Róbert elemi iskolai tanító, a P. P. K. tagja, *Szövényi* Ferenc ügyvédjelölt a P. P. K. jegyzője, *Toldi* Béla dr., kir. közjegyző, a P. R. E. tagja, *Virág* Ferenc papnevelőintézeti lelkiigazgató, tanítóképzőintézeti tanár, a P. P. K. alelnöke és a P. R. E. tagja, *Vörös* Mihály nyugalmazott tanítóképzőintézeti tanár, a P. P. K. tagja, *Ujváry* Kamilla polgári leányiskolái igazgatónő, özvegy *Ullmann* Károlyné, a pécsi izr. nőegylet elnöknője, a P. R. E. és a P. Gy. T. B. tagja, *Varga Nagy* István kir. ítélőtáblai bírósági elnök, a P. R. E. elnöke, *Wessely* Antal nyomdatulajdonos, a P. P. K. tagja, *Wurster* József dr., apátkanonok, a P. R. E. és a P. Gy. T. B. tagja és *Záray* Károly dr., kereskedelmi és iparkamarai titkár, a P. Gy. T. B. tagja.

A 27400/909. I. M. számú rendelet 4. §-ának I. pontja alapján tagok: 1. *Finkey* Pál és *Koszér* János kir. törvényszéki bírák, 2. *Sárospataky* József, a pécsi kir. ügyészség vezetője és *Vásárhelyi* István, kir. ügyészek, 3. dr. *Nemes*

Vilmos és ifj. dr. *Fischer* Ferenc ügyvédek, 4. *Jeszenszky* Lajos Baranya vármegye és *Pintér* Ferenc Pécs sz. kir. város árvászekének elnöke, 5. *Stenge* Ferenc alispán és *Nendtvick* Andor polgármester, mint a vármegye és a város első tisztviselői 6. *Ember* János kir. tanfelügyelő és 8. dr. *Gobbi* Gyula, a pécsi állami gyermekmenhely igazgatója.

A 27400/909. I. M. számú rendelet III. pontja a lapján tag: a pécsi fogház vezetője: *Sárospatak* József kir. ügyész, valamint a nádasdi Julianéum javítóintézet vezetője: dr. *Angyal* Pál, kir. tanácsos, pécsi jogtanár^ a Tud. Akadémia levelezőtagja.

Tanácsbeosztás az 1911. évre: A felügyelő hatóság elnöke a tagokat három tanácsba osztotta be. Az I. tanács. Hatásköre: az 1909. évi 274000. sz. rendelet 3. §-a 1. és 2. pontjaiban a fogházakra és a fiatalkorú, büntetés alatt álló fiúkra vonatkozó rendelkezései, továbbá az 5. pontban és az utolsó bekezdésben előírt teendők. Elnöke: *Nagy* Jenő, tanácselnök. A II. tanács. Hatásköre: az 1909. évi 27400. sz. rendelet 3. §. 1. és 2. pontjaiban a javítónevelő-intézetekre s az ezekben elhelyezett fiatalkorú fiúkra vonatkozó rendelkezései, valamint az 5. pontban és az utolsó bekezdésben előírt teendők» Elnök: *Beberics* Imre tanácselnök. A. III. (női) tanács. Hatásköre: a fiatalkorú, büntetés alatt álló és a javítónevelő-intézetekben elhelyezett nőkre vonatkozó összes teendők. Elnök: dr. *Kelemen* Mihály helyettes elnök. Jegyző: dr. *Sziéberth* Frigyes, titkár.

A fiatalkorúak pécsi felügyelő hatóságának területén fennáll© intézmények.

a) Pécs és környéke.

Magyar kir. állami gyermekmenhely*) (Pécs, Nyár-utca 6.)
Alapított 1904. évben. Igazgató-főorvos: dr. *Grol* Gyula.

*) A m. kir. állami gyermekmenhelyek központi szervezetét és célját lásd a 70. lapon.

A befogadás feltételei: elhagyottá nyilvánítás az illetékes gyámhatóság által. A felvétel felől az illetékes gyámhatóság rendelkezik. Az utolsó évben az intézetben s azon kívül 3174 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed az elhagyottá nyilvánított gyermeknek 15 éves életkorukig való gondozására.

Pécsi Patronage Kör.*) Alapított 1908. évben. Elnök: Dr. *Angyal* Pál kir. tanácsos, jogakadémiai tanár; titkár: dr. *Szieberth* Frigyes (Pécs, Munkácsy-utca 10.) Vagyona nincsen. Évi jövedelme átlag 550 kor. ebből 500 kor. államsegély. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 400 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 400 egyén.

Az Orsz. Izr. Patronage Egyesület**) pécsi helyi bizottsága. Alapított 1910. évben. Elnökei: *Jánosi Engel* József és dr. *Peres* Armin. Titkár: dr. *Bíró* Jenő. Vagyona nincsen. Évi jövedelme a tagdíjak. Még nem állván fenn egy éve, az utolsó évi működéséről nem adhatott pontos kimutatást.

Pécsi Rabsegélyző Egylet. Alapított 1887. évben. Vezetősége: *Varga Nagy* István kii. ítéltáblai bíró, elnök, id. *Angyal* Pál nyug. kir. kúriai bíró és *Hazai* Sándor kir. törvényszéki elnök, alelnökök, *Weil* Károly ítéltáblai irodatiszt, titkár. Vagyona 27.919 kor. 81 fill., ebből ingatlanban 13.049 kor. 33 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1034 korona. Az utolsó évben támogatásban részesült 46 egyén és 13 család. A rabsegélyző egylet által fentartott menházban egyszerre öt szabadult rab nyerhet elhelyezést.

Vörös-Keresztegylet***) baranyamegyei választmánya. Alapítási éve 1881.

Vörös-Keresztegylet***) pécsi fiókegylete. Alapítási éve 1880. Vagyona 23.500 kor.

Vörös-Keresztegylet***) pécsygházmegyei fiókegylete. Alapítási éve 1895. Vagyona 1443 kor. 68 fill.

Vörös-Keresztegylet***) pécsjárásí fiókegylete. Alapítási éve 1881. Vagyona 861 kor. 20 fill.

*) A Patronage Egyesületek Orsz. Szövetségének szervezetét és célját lásd a 73. lapon.

**) Központi szervezetét és célját lásd a 100. lapon.

***) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját lásd a 109. lapon.

Szabadkőműves páholy (kőr) (Pécs). Működésének adatai hiányoznak. A szabadkőműves társulatok szervezetének és működésének általános leírását lásd a 111. lapon.

Baranya vármegye árvaháza (Pécsett). Alapított 1892-ik évben Baranya vármegye közönsége által. Vezetősége: Baranya vármegye törvényhatósági bizottsága. Befogadhatók: Baranya vármegyében községi illetőségű árva gyermekek 6–10 éves korukban. A felvétel felől Baranya vármegye törvényhatósági bizottsága rendelkezik. Az intézet vagyona 438,387 kor. 17 fill. Az intézet 30 fiú és 30 leány befogadására van berendezve. A támogatás kiterjed a fiúknak 13 éves korukig, a leányoknak 15 éves korukig való ellátására és nevelésére.

»Matessa«-lelencház. Alapított 1885. évben, Matessa István által. Vezetősége: Pécs szab. kir. város tanácsa. A befogadás feltételei: pécsi illetőségű hajadonok és özvegyek törvénytelen származású kiskorú (1-12 éves) gyermekei vehetők fel. A felvétel felől Pécs szab. kir. város tanácsa rendelkezik. Az intézet vagyona 140.829 kor. Az intézet 20 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 18-20 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a befogadott gyermekek ellátására, iskoláztatására és nevelésére.

»Rudolfinum«-árvaház. Alapított 1858. évben, Pécs szab. kir. város közönsége által, Rudolf trónörökös születésének örömeire. Vezetősége: Pécs sz. kir. város tanácsa. A befogadás feltételei: pécsi illetőség, magyar állampolgárság, 7-15 éves életkor. A felvétel felől Pécs szab. kir. város tanácsa rendelkezik. Az intézet vagyona 148.233 kor. Az intézet 40 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 28-30 egyén, volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a befogadott gyermekek ellátására és iskoláztatására.

Pécsi Jótékony Nőegylet népkonyhája. Vezetőség: Szentkatolnai *Cseh* Marianne alapítványi hölgy, elnöknő, *Szieberth* Antal titkár. A támogatás kiterjed szegények ingyen ebédrel való ellátására december 15-től március 15-ig. A támogatás nincs feltételhez kötve.

Pécsi izr. tápintézet. Alapított 1893. évben. Vezetőség: *Glass* Hermann gondnok. Vagyona nincsen. Évi jövedelme köz-

adakozásból mintegy 2000 kor. A támogatás kiterjed szegény iskolás gyermekek, iparos- és kereskedőtanoncok élelmezésére a téli hónapok idején (novembertől márciusig). A támogatás feltétele: izraelita vallás. Az utolsó évben ellátásban részesült 90-100 egyén.

Pécsi Jótékony Nőegylet. Alapított 1871. évben. Vezetőség: Báró *Biedermann* Rezsóné, szül. Bleichröder Elza bárónő elnök, *Doroszlaj* Lajosné, szül. Vízkeleti Vízkelety Fennena és *Scholz* Gyuláné alelnökök, özv. *Kaltneker* Györgyné pénztárosnő, *Szieberth* Antal titkár. Célja: aggok, munkaképtelenek támogatása, szegény iskolásgyermekek felruházása, népkonyha fenntartása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 120.580 kor. 25 fill., ebből ingatlan 99.727 kor. 25 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 140.000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 410 egyén. Az egyesület szegény-menedékházában egyszerre 50 egyén helyezhető el.

Pécsi Jótékonycélú Izr. Ifjúsági Egyesület. Célja: pécsi szegénysorsú izr. tanulók és izr. családok segélyezése. A támogatás feltétele: az izraelita vallás. Vagyona 850 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 600 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 30 egyén.

Zsolnay-féle pécsi gyárak államilag segélyezett tanműhelye (Pécs). Alapított 1874. évben. Vezetőség: *Zsolnay* Mihály. Célja: tanoncok képzése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Évi államsegély 14.000 kor. Évenkénti kiadás hozzávetőleg 40.000 korona. Az utolsó évben támogatásban részesült 60 egyén.

Vörös-Keresztegylet*) dárдай fiókegylete. Alapítási éve 1883. Vagyona: 506 kor. 69 fill.

Vörös-Keresztegylet*) mohácsjárásى fiókegylete. Alapítási éve: 1884. Vagyona: 925 kor. 64 fill.

Első Mohácsi Jótékony Nőegylet. Alapított 1868. évben. Vezetőség: *Margitai* Péterné elnök, *Bögös* Lajos titkár. Célja: a népnevelés előmozdítása, szegény iskolás gyermekek segélyezése, ruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

18.711 kor. 42 fill. Évi jövedelme kb. 4075 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 2719 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 133 egyén és 4 család.

Mohácsi Izraelita Nőegylet. Alapított 1867. évben. Vezetőség: *Wolf* Zsigmondné elnök, *Vida* Dezső titkár. Célja: izraelita szegények, betegek, árvák segélyezése, kulturális célok támogatása. A támogatás feltétele: izraelita vallás. Vagyona mintegy 22.000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 4000kor. Az utolsó évben támogatásban részesült kb. 50 egyén.

»Julianeum« gyermeknevelő telep Püspöknádasdon. Alapított 1909. évben, a Budapesti Kath. Patronage Egyesület*) által. Vezetősége: a Bpesti Kath. Patronage Egyesület képviselőjében dr. *Angyal* Pál pécsi kir. jogakadémiai tanár, általános felügyelő és *Bujnovszhy* Tamás r. kath. lelkész, igazgató. Befogadhatok züllött és a bíróságok által javító nevelésre ítélt fiatalok. Az intézet 55 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben körülbelül 90 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a Bn. 17. §. 3. pontjában meghatározott és a 27.200/1. M. 1909. sz. rendeletben körülírt javító nevelés fogantatására.

Vörös-Keresztegylet**) sellyei fiókegylete. Alapítási éve: 1881. Vagyona: 11.777 kor. 37 fill.

Sellyei Jótékony nőegylet. Alapított 1908. évben. Vezetőség: *Bodonyi* Nándorné elnök, *Fejes* Lajosné alelnök. Célja: szegények segélyezése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 600 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 200–300 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 35 egyén.

Vörös-Keresztegylet**) siklói fiókegylete. Alapítási éve: 1882. Vagyona: 14 kor. 63 fill.

Siklói Izraelita Jótékony Nőegylet. Alapított 1878. évben. Elnöke *Kohn* Lajosné. Célja: szegények segélyezése, leányok kihazasítása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 10.000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1200 kor.

*) A Kath. Patronage Egyesület szervezetét és célját lásd a 122. lapon.

**) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

Vörös-Keresztegylet*) szentlőrinei fiókegylete. Alapítási éve: 1882. Vagyona 1107 kor. 82 fill.

Kaposvár és környéke.

Vörös-Keresztegylet*) somogy megyei választmánya. Alapítási éve: 1888.

Vörös-Keresztegylet*) kaposvári fiókegylete. Alapítási éve: 1887.

Szabadjóműves páholy (kör) (Kaposvár). Működésének adatai hiányoznak. A szabadjóműves társulatok szervezetének és működésének általános leírását lásd a 111. lapon.

Mária Valéria-egylet árvaháza. (Kaposvár). Vezetősége: özv. *Szigethy-Gyula* Jánosné elnök, dr. *Kis* Emil titkár, *Lengyel* István gondnok. Az intézetbe felvehetők Somogy vármegyében községi illetőséggel bíró 6–12 éves árvaleányok. A felvétel felől a választmány elnök (lak. Kaposvár, Fő-utca 64.) rendelkezik. Az intézet vagyona 25.000 kor., ebből 10.000 kor. értékű ingatlan. Az intézet 24 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 18 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a növendékek teljes ellátására, népiskolai és gazdasági kiképzésére. A kiképzés után az egyesület a növendékeknek ingyen szerez állást.

Dunántúli államilag segélyezett siketnéma-intézet (Kaposvár). Alapított 1897. évben. Vezetősége: *Makfalvy* Géza, Somogy vármegye főispánja, az igazgatótanács elnöke, *Klinda* Kálmán igazgató. A befogadás feltételhez nincs kötve. A felvétel felől az igazgatótanács rendelkezik. Az intézet vagyona 150.058 kor. 37 fill., ebből 103.715 kor. értékű ingatlan. Az intézet évenként 25.870 kor. államsegélyben részesül. Az intézet 100 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 65 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed siketnémák oktatására és ellátására. A kiképzett növendékek segélyben részesülnek, illetve

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját lásd a 109. lapon.

őket az intézet elhelyezi. Az utolsó évben segélyezésre 7346 kor. fordítottatott; segélyezésben részesült 51 növendék.

A m. kir. államvasutak nevelő-tápitézete (Kaposvár, Meggyes-utca). Vezetősége: a M. Á. V. igazgatósága. Az intézet igazgatója *Szcerbovszky* László. Az intézetbe befogadhatók olyan M. Á. V. alkalmazottaknak gyermekei, akiknek működési helyén megfelelő iskola nincsen. Évi tápdíj 20–40 kor. A felvétel felől a M. Á. V. igazgatósága (Budapest, VI., Andrassy-út) rendelkezik. A megállapított évi költségvetés összege 73.8000 kor. Az intézet 208 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 208 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a növendékek teljes ellátására. Az intézetben 160 hely van elemi iskolába és 48 hely középiskolába járó gyermekek részére.

Kaposvári izraelita napközi otthon. Alapított 1905. évben, az Izr. Krajcáregylet által. Vezetősége a Kaposvári Izr. Krajcár-Egylet választmánya. Vagyona 1833 kor. 35 fill. A támogatás kiterjed november 1-től február 20-ig szegény izraelita iskolás gyermekek ebéddel való ellátására. A támogatás feltétele: izraelita vallás. Az utolsó évben ellátásban részesült átlag 34 egyén.

Tanonc-otthon (Kaposvár). Alapított 1907. évben. Vezetőség: *Csukly* Gyula igazgató, a »Tanonc-otthon« vezetője. A támogatás kiterjed fiatal iparostanoncok és segédek képzésére és nemes szórakoztatására. A támogatás feltétele: a havi 4 fillér tagsági díj befizetése.

Kaposvári Szegény Tanulókat Felruházó Egyesület (Kaposvár, Ezredév-utca 1.). Alapított 1901. évben. Vezetőség: Dr. *Gulyás* Ferenc, kir. tanfelügyelő, elnök, *Lengyel* István áll. elemi isk. igazgató, titkár. Célja: szegénysorsú iskolás gyermekek felruházása a téli hónapokban. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 1759 kor. 63 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 875 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 120 egyén.

Kaposvári »Bikur-Chaulim« Betegsegélyző és Beteglátogató Egylet. Alapított 1871. évben. Vezetőség: *Kövesi* Ármin elnök, *Szántó Vél* alelnök, dr. *Balázs* Ármin ügyvéd, titkár. Célja: betegek látogatása és segélyezése. A támogatás feltétele:

izraelita vallás. Az egyesületnek alaptökéje nincsen, jövedelmét a tagok havi befizetései képezik.

Kaposvári Izraelita Krajcár-Egylet (Kaposvár, Bercsényi-utca 14.). Alapított 1888. évben. Vezetőség: Dr. *Herzog* Manó elnök, dr. *Csurgó* György titkár. Célja: szegény iskolás gyermekek felruházása és ételmezése a téli hónapokban. A támogatásban szegény izraelita vallású iskolás gyermekek részesülhetnek. Vagyona 8346 kor. 12 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 2683 kor. Az utolsó évben támogatásban létszült 134 egyén. Az egyesület napközi otthont is tait fenn.

Chevra Kadischa (Kaposvár). Célja: szegény betegek segélyezése és elhaltak eltemetése. A támogatás feltétele: izraelita vallás. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 13.353.19 korona.

»Mária Valéria«-Egylet (Kaposvár). Alapított 1874. évben. Vezetőség: özv. *Szigethy* Gyula Jánosné elnök, dr. *Kis* Emil titkár. Célja: a kaposvári és somogy megyei árvaleányokat hasznos cselédekké nevelni és állásba helyezni. A támogatás feltétele: somogy megyei községi illetőség, árvaság, 6-12 éves életkor. Vagyona 25.000 kor., ebből 10.000 kor. értékű ingatlan. Az utolsó évben támogatásban részesült 18 egyén. Az egyesület intézetet tart fenn.

Kaposvári Jótékony Nőegylet (Kaposvár, Irányi-u. 1.). Alapított 1891. évben. Vezetőség: Özv. *Polányi* Lajosné, szül. Reinföld Anna elnök, *Antal* Lajos, r. kath. segédlelkész, titkár. Célja: szegények segélyezése általában. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 22.000 kor. Évenként kiosztásra kerül a jövedelem $\frac{3}{4}$ -része. Az utolsó évben támogatásban részesült 400 egyén.

Kaposvári Izraelita Nőegylet (Kaposvár, Berzsényi-u. 14.). Alapított 1862. évben. Vezetőség: *Kunfi* Adolfné elnök, dr. *Herzog* Manó titkár. Célja: szegények, különösen szegény asszonyok segélyezése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 24.312 kor. 49 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 4122 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 200 egyén.

Kaposvári községi polgári leányiskola »Erzsébet Ifjúsági Önképző és Segítő-Egyesülete«. Alapított 1906. évben. Veze-

tőség: Nagyné Csorba Mária ügyv. igazgató. Célja: az iskola szegénysorsú növendékeinek, úgyszintén volt növendékeinek segítése, szünidei gyermektelepre juttatása. A támogatásban csak az iskola jelenlegi és volt növendékei részesülhetnek. Vagyona 16.000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1260 kor. Az egyesületnek Balaton-Fonyódon szünidei gyermektelepe van.

Vörös-Keresztegylet*) balatonboglári fiókegylete. Alapítási éve 1899. Vagyona 586.46 kor.

Boglári Izraelita Jótékony Nőegylet (Balatonboglár). Alapított 1890. évben. Vezetőség: Özv. Frank Henrikné elnök, Simon Gézáné titkár. Célja: szegény gyermekek taníttatása, felruházása, szegény leányok férjhez adása, általában szegények segítése. A támogatás feltétele: izraelita vallás. Vagyona 6000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 2-400 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 8 egyén.

A Szünidei Gyermektelep Egyesület**) balatonlellei telepe. Vezetősége: A szünidei gyermektelep elnöksége. A befogadás feltételei: A telep 6-12 éves korban levő gyenge és vérszegény gyermekeket helyeznek el az iskolai szünidő alatt 1-1 hónapra. A felvétel fölül az egyesület végrehajtó-bizottsága (Budapest) rendelkezik. Az intézet 200-210 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 205 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a felvett gyermekeknek egy-egy hónapi ellátására és gyógykezelésére. Egyik hónapban fiúkat, másik hónapban leányokat helyeznek el.

Vörös-Keresztegylet*) csurgói fiókegylete. Alapítási éve 1880. Vagyona 3416.41 kor.

Szabadkőműves páholy (kőr) (Csurgó). Működésének adatai hiányoznak. A szabadkőműves társulatok szervezetének és chaitativ működésének általános leírását lásd 111. lapon.

Vörös-Keresztegylet*) gyékényesi fiókegylete. Alapítási éve 1898.

Vörös-Keresztegylet*) lengyeltóti fiókegylete. Alapítási éve 1887.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját 1. a 109. lapon.

**) A budapesti anyaegyesület adatait lásd a 148. lapon.

Lengyeltóti Nőegylet (Lengyeltóti). Alapított 1905. évben. Vezetőség: *Pete* Lajosné, főszolgabíró neje, elnök. Célja: szegények segélyezése, szegény gyermekek felruházása karácsonykor. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 2000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 300 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 20 egyén.

Vörös-Keresztegylet*) marczalii fiókegylete. Alapítási éve: 1888. Vagyona 1833.63 kor.

Somogy vármegye marczalii kórháza (Marczali). Alapított 1891. évben. A kórház vármegyei kezelésben van. A betegek jelenleg napi 1 kor. 56 fill. ellátási díj ellenében részesülnek gyógyításban. A befogadható egyének száma a szükség szerint változó.

Vörös-Keresztegylet*) nagyatádi fiókegylete. Alapítási éve: 1887. Vagyona 1769.86 kor.

Vörös-Keresztegylet*) Szigetvár és vidéke fiókegylete. Alapítási éve 1899.

Tabvidéki takarékpénztár részv. társ. (Tab). Alapított 1888. évben. Évenként 60 koronát fordít 3 (egy róm. kath., egy evangélikus és egy izr. vallású) tabi szegénysorsú elemi iskolai tanuló segélyezésére.

Észak-somogyi közgazdasági takarékpénztár r.-társ. Alapított 1906. évben. Évenként 105 koronát fordít 3 (egy róm. kath., egy evangélikus és egy izr. vallású) szegény sorsú tabi elemi iskolai tanuló segélyezésére.

Vörös-Keresztegylet*) Tarnócza és vidéki fiókegylete. Alapítási éve: 1898. Vagyona 75-88 korona.

c) Nagykanizsa és környéke.

Nagykanizsai Patronage**)Egyesület (Nagykanizsa, városháza). Alapított 1910. évben. Elnök: *Vécsey* Zsigmond polgármester.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját a 109. lapon.

**) A Patronage Egyesületek Orsz. Szövetségének szervezetét és célját lásd a 73. lapon.

Titkárok: dr. *Gärtner* Antal kir. törv. jegyző és dr. *Miklós* Dezső ügyvéd. Vagyona 800 kor. Évi jövedelme a tagdíjak. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1500 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 70 egyén.

Szabadkőműves páholy (kőr) Nagykanizsa). Működésének adatai hiányoznak. A szabadkőműves társulatok szervezetének és működésének általános leírását lásd a 111. lapon.

Vörös-Keresztegylet nagykanizsai választmánya. Alapítási éve: 1881. Vagyona 933.14 korona.

Szegények tápintézete (Nagykanizsa). Alapított 1888. évben. Vezetőség: özv. *Vidor* Samuné elnök, *Révész* Lajos titkár. Vagyona 18.876 kor. 59 fill. Évi jövedelme a tagdíjakból, az alaptőke kamataiból, közadakozásból kerül ki; ezenkívül évi 1000 kor. városi segélyben részesül az egyesület. A támogatás kiterjed szegény gyermekek és felnőttek ingyen ebéddel való ellátására november közepétől március végéig. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 5149 ingyenes és 3118 fizetési (á 20 fill.) adag, ellátásban részesült naponta 350 gyermek és 20 felnőtt.

Nagykanizsai Keresztény Jótékony Nőegylet. Alapított 1890. évben. Vezetőség: dr. *Szekeres* Józsefné elnök, *Dobrovics* Milán titkár. Célja: szegények segítése, szegény iskolás gyermekek felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 16.147 kor. 75 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 4581 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 1512 egyén.

Izraelita Jótékony Nőegylet (Nagykanizsa). Alapított 1843. évben. Vezetőség: özv. *Vidor* Samuné elnök, *Révész* Lajos titkár. Célja: özvegyek és árvák támogatása, jóléti intézmények létesítése. A támogatás elsősorban, de nem kizárólag, – izraelita vallásúak részesülnek. Vagyona 60.433 kor. 93 fill., ebből 16.000 kor. értékű ingatlan. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 6000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 340 felnőtt, 126 gyermek.

Első Nagykanizsai Magyar Asztaltársaság (Nagykanizsa, Király-u. 22.). Alapított 1890. évben, Elnöke *Horváth* István. Célja: szegény és árva iskolás gyermekek téli felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona nincsen. Évi jövedelmét

a tagdíjakból és közadakozásból befolyó összeg képezi. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 300-400 kor. A utolsó évben támogatásban részesült 35 egyén.

Központi Kávéházi Asztaltársaság (Nagykanizsa, Fő-út 8.). Alapított 1910. évben. Elnöke: *Kardos* József. Célja: tanulók felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona nincsen. Jövedelmét a tagdíjak képezik. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 700 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 34 egyén.

»Korona«-Asztaltársaság (Nagykanizsa, Korona-Szálló). Alapított 1908. évben. Elnöke: *Irmler* József. Célja: szegény tanulók felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona nincsen, jövedelmét a tagdíjak képezik. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 250 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 18 egyén.

Nagykanizsa város által kezelt alapok szegény tanulók felruházására. Régi időbeli alapítványok. Alapítók: *Blau* Mór, *Vágner* István, *Szabó* József, *Kis* János, *Posch* Jozefa, *Kurutz* Boldizsár és neje, Nagykanizsai takarékpénztár. Az alapítványok jelenlegi összege 4620 kor. Célja: szegény elemi iskolás tanulók felruházása. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől Nagykanizsa város tanácsa rendelkezik. Az utolsó évben kedvezményben részesült 100–140 gyermek.

Országos Izraelita Patronage Egyesület*) csáktornyai bizottsága. Alapított 1910. évben. Elnökök: *Wolláh* Rezső és *Schwarz* Jakab rabbi. Hölgybizottsági elnökök: *Wolláh* Rezsőné és *Schwarz* Jakabné. Titkár: dr. *Schwarz* Lajos. Az utolsó évben támogatásban részesült egy egyén.

Vörös-Keresztgyelet**) csáktornyai fiókegylete. Alapítási éve: 1879. Vagyona 839.15 korona.

Csáktornyai Jótékonycélú Nőegylet. Alapított 1879. évben. Vezetőség: özv. *Hackl* Károlyné elnök, *Szilágyi* Györgyné

*) Az Orsz. Izraelita Patronage Egyesület központi szervezetét és célját l. fentebb a 100. lapon.

**) A Magyar szent korona országai Vörös-Kereszt együletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

alelnök, *Starzsinszky* László titkár. Célja: szegények gyámolítása, gyermekek felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 6719 kor. 48 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1325 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 73 egyén.

Csáktornyai Izraelita Nőegylet. Alapított 1862. évben. Vezetőség: *Wollák* Rezsóné elnök, *Schwarz* J.-né alelnök, *Mózes* Bernátné pénztáros, *Schwarz* J. rabbi, titkár. Célja: nők, gyermekek segélyezése, gyermekek felruházása, leányok kiházásítása. A támogatásban elsősorban izraelita vallású nők részesülnek. Vagyona 6680 kor. 09 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1500-2000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 28 egyén.

Chevra Kadischa (Izr. Szentegylet) (Csáktornya). Az egylet alapítványt tett a csáktornyai izr. patronage-egyletnél. Különb. általában szegény izraelita családokat lát el anyagi segéllyel és tűzifával.

Csáktornyai kereskedelmi kaszinó. Alapított 1886. évben. Vezetőség: *Hirschmann* Leó elnök, dr. *Schwarz* Lajos titkár. Célja: szegény gyermekek felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 150-200 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 10 egyén.

Izraelita Jótékony Egylet (Csáktornya). Alapított 1882. évben. Célja: szegények támogatása kor, nem és vallásra való tekintet nélkül. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 1400 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 400 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 30 egyén.

Gyermekvédő-telep Egyesület (Keszthely). Alapított 1908. évben. Vezetőség: *Takách* Imréné főszolgabíró neje, elnök, *Josits* Gyula titkár. Célja: elhagyottnak nyilvánított gyermekek nevelésének ellenőrzése és támogatása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 737 kor. 69 fill. Az utolsó évben támogatásban részesült 7 egyén.

Keszthelyi Jótékony Nőegylet. Alapított 1879. évben. Célja: munkaképtelen szegények segélyezése, árvák felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 20.000 kor. Az utolsó évben kiosztásra került 2261 korona 65 fillér.

Szegény Tanulókat Segélyző Egyesület (Perlak). Alapított

1886. évben. Vezetőség: *Tóth* Sándor elnök, *Zala* József alelnök, *Pollák* István titkár. Célja: a perlaki állami elemi iskola szegény tanulóinak felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 1988 kor. 85 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 420 kor. értékű ruhanemű. Az utolsó évben támogatásban részesült 120 egyén.

d) Szekszárd és környéke.

Szekszárd-tolnamegyei Rabsegélyző Egylet (Szekszárd). Alapított 1888. évben. Vezetősége: dr. *Hazslinszky* Géza kir. törvényszéki elnök, az egyesület elnöke, *Vitkovics* József járásbírói írnok titkár. Vagyona 7190 kor. 24 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 635 korona. Az utolsó évben támogatásban részesült 54 egyén. A rabsegélyző *egylet* a fogházban rabiskolát tart fenn, ahol legutóbb 190 rab részesült oktatásban.

Vörös-Keresztegylet szekszárdi fiókegylete. Alapítási éve: 1879. Vagyona: 2065 kor. 48 fill.

Báró Augusz-árvaház (Szekszárd, Árvaház-u). Alapított 1900. évben, néhai báró *Augusz* Imre által. Vezetősége a választmány, melynek elnöke dr. *Feur* Ferenc, tagjai dr. *Szentkirályi* Mihály, *Janosits* Károly, *Boross* Zoltán, dr. *Steiner* Lajos, dr. *Dragics* Imre, *Szondy* István, *Mozgai* Sándor, *Nagy* György. Befogadhatók szekszárdi illetőségű 6-10 éves korú árva gyermekek. A felvétel felől Szekszárd város képviselőtestülete rendelkezik. Az intézet vagyona 204.192 kor. 66 fill., ebből 39.156 kor. értékű ingatlan. Az intézet 17 egyén befogadására van berendezve. A támogatás kiterjed a befogadott növendékek teljes ellátására. 12 éves koruk betöltésével a növendékek rendszerint kihelyeztetnek, de az árvaház vezetősége a kihelyezett fiúnövendékeket 18, a lányokat 20 éves korukig, illetve férjhez meneteiükig felügyelete alatt tartja.

Szekszárdi Róm. Kath. Óvoda- és Gyermekehely Fentartó Egyesület. Vezetőség: Báró *Schell* Józsefné, szül. gróf *Sigray* Klára elnök, *Trihler* Ilona alelnök, *Szévald* Oszkár titkár, *Schneider* János gondnok. Célja: csecsemők ápolása, gyermekek felruhá-

zása, napközi otthon, óvoda és gyermekmenhely fentartása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 15.119 kor. 35 fill., ebből 15.000 értékű ingatlan. Az egyesület évenként 400-400 korona állami és városi segélyben részesül. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1300 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 230 egyén. Az egyesület gyermekmenhelyet, óvodát es télen népkonyhát is tart fenn.

Tolnamegye-Szekszárdi Egyesült Nőegylet (Szekszárd). Alapított 1860. évben. Vezetőség: gróf *Apponyi* Gézáé elnök, özv. dr. *Sass* Istvánné tb. elnök, *Tihanyi* Domokosné és *Ágoston* Istvánné alelnökök, *Wigand* János titkár. Célja: Szegények, különösen munkaképtelen nők segélyezése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 25.632 kor. 55 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 2100 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 40-50 egyén.

Szekszárdi Első Magyar Asztaltársaság. Alapított 1890. évben. Vezetőség: *Uglár* János elnök, *Jártas* János jegyző. Célja: szegény elemi iskolás tanulók felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 200 kor. Jövedelme a tagdíjakból folyik be. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 535 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 22 egyén.

Vörös-Keresztegylet*) dunaföldvári fiókegylete. Alapítási éve 1885. Vagyona 1037 kor. 59 fill.

Tanonc-Otthon (Dunaföldvár). Alapított 1910. évben. Vezetője: *Jéhn* Győző igazgató-tanító. Vagyona 244 kor. A támogatás kiterjed a tanoncok ismereteinek kibővítésére, valamint szegény és szorgalmas tanoncok segélyezésére. Az otthon tagja lehet az iparostanonciskolának minden tanulója. Az utolsó évben 118 tagja volt.

Dunaföldvári Gyermekvédő Egyesület. Alapított 1909/évben. Vezetőség: *Bahsay* Lászlóné elnök, dr. *Lévai* Dezső titkár, *Niertis* Béla pénztáros. Célja: a m. kir. állami gyermekmenhely védenecinek támogatása, helybeli elhagyott és szegény gyermekek segélyezése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

525 kor. Tagdíj jövedelme kb. évi 190 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 200 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 20 egyén.

Dunaföldvári Ág. Ev. Gyülekezeti Nőegylet. Alapított 1905. évben. Vezetőség: özv. *Scheftsik* Mihályné elnök, *Bauch* Károlyné pénztáros, *Adorján* Ferenc ev. lelkész, jegyző. Célja: elemi iskolás szegény gyermekek gyámolítása, tanszerekkel való ellátása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Jövedelme a tagdíjakból, közadakozásból folyik be. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 100 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 35 egyén.

Dunaföldvári Nőegylet. Alapított 1909. évben. Vezetőség: *Bajcsay* Lászlóné elnök, *Konrád* Jakab pénztáros, *Niertis* Béla titkár. Célja: szegények, árvák, elhagyottak gyámolítása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 1.685 korona 99 fillér. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 150 korona. Az utolsó évben támogatásban részesült 22 egyén.

Dunaföldvári Jótékony Izraelita Nőegylet. Alapított 1875. évben. Vezetőség: *Stauber* Sándorné elnök, dr. *Lévai* Dezső titkár. Célja helybeli szegények segélyezése, szegény gyermekek felruházása. A támogatásban elsősorban helybeli izraelita szegények részesülnek. Vagyona 17.050 kor. 47 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 110 egyén.

Dunaföldvári Fiók-Oltáregylet. Alapított 1906. évben. Vezetőség: *P. Oslay* Oswald igazgató, *Bruzer* Mihályné elnök, *Kelemen* Mórné alelnök, *Reitter* Szerafin pénztárnok. Célja: szegények segélyezése és felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona nincsen, jövedelmét a Szent Antal perselyében időnként befolyó összeg képezi. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1784 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 100 egyén.

Vörös-Keresztegylet*) högyészi fiókegylete. Alapítási éve 1880. Vagyona 2032 kor. 94 fill.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

Gyönki Izr. Nőegylet. Alapított 1887. évben. Vezetőség: *Engelmann* Gyuláné elnök, *Rotthausner* Illés titkár. Célja: szegények, különösen szegény nők, gyermekek, árvák segélyezése. A támogatás feltétele: gyönki illetőség és lakóhely. Vagyona 2600 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 300 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 10 egyn.

14.

A fiatalok pozsonyi felügyelő hatósága.

A fiatalok pozsonyi felügyelő hatóságának tisztviselői és tagjai. Elnök: *Helmbacher* Nándor kir. kúriai bírói címmel felruházott nyugalmazott kir. törvényszéki elnök. Helyettes elnök: *Neumann* József dr. ügyvéd, az Árpád-házi Szent Erzsébet-gyermekotthon jegyzője, a siketnémák segélyegyletének választmányi tagja. Tanácselnök: *Sporzon* Gyula dr., kir. törvényszéki bíró, a munkásbiztosítási választott bíróság elnöke. Titkár: *Kovács* Lajos dr., városi kerületi orvos, az Országos Gyermekvédő Liga pozsonyi bizottságának titkára, a népkonyha és a Humanitas szegény iskolás gyermekeket segélyező jótékonyági egylet választmányi tagja.

Kinevezett tagok: dr. *Akay* Kornélné, *Balogh* Elemér ref. lelkész, *Berger* Benő izr. hitközségi iskolaigazgató, *Csajkovszky* Evariszt lovag, római katolikus plébános, pápai kamarás, szentszéki ülnök, a Szent Vince-jótékonyági egylet titkára, a siketnéma segélyegylet választmányi tagja, dr. *Dobrovits* Mátyás kir. tanácsos, magyar kir. állami kórházi főorvos, a pozsonyi ág. ev. egyház felügyelője, Pozsony város törvényhatósági bizottságának tagja, a pozsonyi siketnéma segélyegylet választmányi tagja, dr. *Dohnál* Rezsóné nőegyleti választmányi tag, *Feigler* Ferenc tanonciskolái igazgató, dr. *Fischer* Jakabné, *Fischer* József római kath. plébános, *Forray* Béla kereskedő, Pozsony város törvényhatósági bizottságának tagja, a pozsonyi ref. egyház főgondnoka, a pozsonyi keresztyén kereskedők segélyegyletének felügyelő-bizottsági tagja., *Forray* Istvánné, a népkonyha és a jótékonyági nőegylet választmányi

tagja, *Frühwirth* Samu ág. ev. elemi iskolai igazgató, a Humanitas szegény iskolás gyermekeket segélyező jótékonyági egyeslet választmányi tagja, *Funk* Samu dr., főrabbi, *Füzek* Lajos, a pozsonyi ipari és kereskedelmi munkásközvetítőintézet igazgatója, *Göndör* Károly római kath. elemi iskolai igazgató, az Árpádházi Szent Erzsébet-gyermekotthon bizottsági, a római kath. jótékonyági egyeslet választmányi tagja és Pozsony város törvényhatósági bizottságának tagja, *Greilich* Elza, a népkonyha-egylet választmányi tagja, *Győri* Vilmos állami polgári fiúiskolái igazgató, *Guttmann* Lipót né dr., a jótékonyági nőegylet választmányi tagja, özv. *Hardtmuth* Ferencné, a népkonyha és a jótékonyági nőegylet választmányi tagja, *Hardtmuth* Károly dr., pozsonymegyei járási orvos, Pozsony város törvényhatósági bizottságának tagja, az ingyenes orvosi rendelőintézet tagja, *Helmbacher* Nándor kir. kúriai bírói címmel felruházott nyugalmazott kir. törvényszéki elnök, *Hermann* Gyula gyáros, iparegyesületi igazgató, özv. *Huber* Jánosné, az Izabella-háziipari egyesület választmányi tagja, *Horváth* Jenő gazdasági egyesületi titkár, *Horváth* József római kath. elemi iskolai nyugalmazott főtanító, a római kath. jótékonyági egyeslet helyettes elnöke, a pozsonyi cselédotthon jótékonyági intézet igazgatója, a Szent Vince jótékonyági egyeslet titkára, a Humanitas szegény iskolás gyermekeket segélyező jótékonyági egyeslet választmányi tagja, *Hornyánszky* Aladár ág. ev. teológiai akadémiai tanár, *Hornyánszky* Aladárné, *Kazacsay* Árpád római kath. plébános, szentszéki ülnök, az Árpádházi Szent Erzsébet-gyermekotthon alelnöke, *Koiss* Géza kir. ipari főfelügyelő, *Korce* János ipartestületi elnök, a pozsonyi római kath. autonóm egyházközség elnökhelyettese, kereskedelmi és iparkamarai beltág, a római kath. jótékonyági egyeslet elnöke és Pozsony város törvényhatósági bizottságának tagja, dr. *Kováts* Lajos városi kerületi orvos, az Országos Gyermekvédő Liga pozsonyi bizottságának titkára, a népkonyha és a Humanitas szegény iskolásgyermekeket segélyező jótékonyági nőegylet választmányi tagja, *Krammer* József állami polgári leányiskolái igazgató, a siketnémák segélyegyletének tagja és számvizsgálója, *Láng* Jenőné dr., özv. *Mayer* Ernőné, a népkonyha és a jótékonyági nőegylet választmányi tagja, *Merényi*

Ödönné, a népkönyha választmányi tagj a, dr. *Mergl* Ödön városi tisztí főorvos, *Mérey* Otilia, *Neumann* József dr., ügyvéd, az Árpádházi Szent Erzsébet-gyermekotthon jegyzője, a siketnémák segély egyletének választmányi tagja, dr. *Oberschall* Pál kir. jogakadémiai tanár, az Árpádházi Szent Erzsébet-gyermekotthon bizottsági tagja, *Oesterreicher* Miksa izr. hitközségi polgári fiúiskolái igazgató, *Pintér* Ráfáel kapucinus szerzetbeli guardian, *Popper* Emil a jótékonyági egyesület elnöke, *Posch* Károly ág. ev. elemi iskolai tanító, *Pröhle* Henrik ág. ev. hitközségi lelkész, *Schmidt* Károly Jenő ág. ev. hitközségi lelkész, az ev. menedékház és árvaház igazgatója, *Schreiber* Akiba főrabbi, *Sendlein* János, a pozsonyi kereskedelmi és iparkamara elnöke, *Skonyár* Gusztávné állami felsőbb leányiskolái tanárnő, *Stein* Anna izr. jótékonyegyleti előljáró, *Stein* Miksa nagykereskedő, pozsonyi kereskedelmi és iparkamarai tag, a magyar kereskedők orsz. egyesületének választmányi tagja, *Stechelhuber* Béla, nyugalmazott pénzügyigazgatósági titkár, városi törvényhatósági bizottsági tag, *Törzs* Kálmán állami elemi iskolai igazgató, dr. *Wagner* Lajos nyugalmazott középiskolai igazgató, a Humanitas szegény iskolás gyermekeket segélyező jótékonyági egylet választmányi tagja, *Weinert* Gyöző Pozsony város törvényhatósági bizottságának tagja, az ipar és kereskedelmi munkásközvetítő intézet tagja, *Wellisch* Betti, az izr. jótékonyági egyesület elnöke, *Zandt* Ödön apátkanonok, pápai prelátus, római kath. plébános, a Mária oltalma-árvaház és nevelőintézetnek és a Szent Vince-jótékonyági egyletnek elnöke, *Zierer* Ella állami elemi iskolai tanítónő, *Zsákovits* Károly Pozsony város törvényhatósági bizottságának tagja, kereskedelmi és iparkamarai beltag, az Árpádházi Szent Erzsébet-gyermekotthon bizottsági tagja, dr. *Zsigárdy* Aladár kir. törvényszéki orvos, Pozsony vármegye főorvosa, a pozsonyi általános betegsegélyző egylet orvosa.

A 27400/909. I. M. sz. rendelet 4. §-ának I. pontja alapján tagok: 1. *Samarjay* Károly kir. törvényszéki bíró és *Bacsáh* Miklós kir. járásbírószági albíró, 2. *Glósz* Ernő vezető kir. ügyész és dr. *Benke* Nándor kir. ügyész, 3. dr. *Samarjay* Emil ügyvéd, ügyvédi kamarai alelnök és dr. *Horváth* Árpád ügyvéd, ügyvédi kamarai titkár, 4. *Prikkel* Lajos vármegyei árvaszéki

elnök, 5. *Petőcz* Jenő alispán és *Brolly* Tivadar kir. tanácsos, polgármester, 7. *Tergina* Gyula kir. tanácsos, tanfelügyelő. A 27400/909. I. M. számú rendelet 4. §-ának III. pontja alapján tag: *Olósz* Ernő kir. ügyész, a pozsonyi fiatalokúak fogházának vezetője.

Tanácsbeosztás az 1911. évre: A felügyelő hatóság elnöke a tagokat két tanácsba osztotta be. Az I. (férfi) tanács. Elnöke: *Helmbacher* Nándor, akadályoztatása esetén: dr. *Sporzon* Gyula. A II. (női) tanács. Elnöke: *Helmbacher* Nándor, akadályoztatása esetén: dr. *Sporzon* Gyula.

A fiatalokúak pozsonyi felügyelő hatóságának területén fennálló intézmények.

a) Pozsony és környéke

Pozsonyi Patronage Egyesület.*) Alapítattott 1910. évben. Elnök: dr. *Bohrer* Miklós kir. táblai elnök, titkár: *Förster* Viktor ügyvéd.

Vörös-Keresztegylet**) pozsonymegyei választmánya. Alapítási éve: 1891. Vagyona 10.541-72 korona.

Vörös-Keresztegylet**) pozsony városi választmánya. Alapítási éve: 1880. Vagyona 52.172.20 korona.

Szabadkőműves-páholy (kőr) (Pozsony). Működésének adata hiányoznak. A szabadkőműves-társulatok szervezetének és charitatív működésének adatait lásd a 111. lapon.

Pozsonyi »Mária oltalma« árvaház és nevelő intézet. Alapított 1832. évben. Vezetősége: *Zandt* Ödön elnök; *Schier* Nándor titkár. A befogadás feltételei: róm. kath. vallás, 6 éves kor, pozsonyi illetőség. Az intézet vagyona 573.736 kor., ebből 429.517 kor. értékű ingatlan. Az intézet 100 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 80 egyén volt elhelyezve.

*) A Patronage Egyesületek Orsz. Szövetségének szervezetét és célját lásd a 73. lapon.

**) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

A pozsonyi ágost. hitv. evang. egyházközség árvaháza. Alapított 1762. évben. Vezetősége: *Schmidt* Károly igazgató, *Theisz* János gondnok, *Rátz* Vilmos jegyző. A befogadás feltételei: ágost. ev. hitvallás és 5-15 óv közti életkor. A felvétel felől a pozsonyi ágost. hitv. evang. egyházközség rendelkezik. Az intézet vagyona 201.815 kor. 91 fill. Az intézet 37 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 37 egyén volt elhelyezve.

Scherz Péter-féle nép- és gyermekotthon. Fentartja a Pozsony-Terézvárosi Általános Polgári Kör. Alapított 1910. évben. Vezetőség: *Stekelhuber* Béla elnök; *Leberfinger* József titkár. Vagyona: 5000 kor. A támogatás kiterjed a gyermekek felruházására is. Az utolsó évben támogatásban részesült 20 egyén.

Schiffbeck Katalin féle cselédotthon és képzőintézet (Pozsony). Alapított 1899. évben. Az intézet vagyona 203.878 kor. 91 fill. Az utolsó évben az intézetben 759 egyén részesült támogatásban.

Pozsonyi Árpádházi Szent Erzsébet Gyermekotthon-Egyesület. Alapított 1909. évben. Vezetőség: gróf *Majláth* György elnök, a hölgybizottság elnöke: gróf *Szapáry* Ilona; ügyvezető alelnök: *Karacsay* Árpád. Vagyona 200.000 kor. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 12000 kor.,, illetőleg ellátásban részesült 80 egyén.

Állami leányipartanonc-otthon (Pozsony). Alapított 1909. évben. Az egyesület kapcsolatban van a pozsonyi Árpádházi Szent Erzsébet Gyermek-Otthon egyesülettel. Célja: iparos leánytanoncoknak otthont nyújtani, kik életük 12. évétől a 15-ikig helybeli gyárakban ipari szakkiképzésben részesülnek. Az intézet 60 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 60 egyén volt elhelyezve.

Pozsonyi Jótékony Nőegylet bölcsődéje. Alapított 1860. évben. Vezetőség: dr. *Tauscher* Béláné elnök. Célja: csecsemők és kis gyermekek megóvása és ellátása a 2-ik életévig. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona: 59.788 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 127 egyén.

Schulpe-telepi két állami óvoda. Alapított 1903. és 1907. évben. Vezetőség: *Schulpe* György felügyelő-bizottsági elnök.

Célja: gyermekeknek egész napon által való gondozása és nevelése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 160-170.000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 400-600 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 140-150 egyén.

Izraelita kisdodóvoda (Pozsony). Vezetője: dr. *Fischer* Jakab igazgató.

Pozsonyi Jótékony Nőegylet óvodái. Alapítottak 1830., 1850., 1878. évben. Vezetőség: dr. *Tauscher* Béláné elnök. Célja: kisdodó gyermekek napközi megóvása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 145.474 kor. 57 fill. Az utolsó évben támogatásban részesült 857 egyén.

Pozsonyi Városi Jóléti Bizottság. Alapított 1905. évben. Vezetőség: ügyvezető alelnök: *Merényi* Ödön. Célja: téli időben naponta tej és kenyér kiosztása szegény iskolás gyermekek között. Évi 2000 kor. szubvencióban részesül. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 3000–3500 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 450 egyén.

Első pozsonyi városi népkonyha. Vezetőség: védnőknő gróf *Pongrácz* Frigyesné, özv. *Andrássy* Aurélné, *Ludwig* Jánosné, *Weinstabl* Mórné, *Stein* Sándornó elnökök; *Weszely* László igazgató; *Erényi* István titkár, dr. *Kovács* Lajos ügyész. Vagyona: 100.000 kor. Az utolsó évben kiosztásra került 17.012 ingyenes és 538.492 fizetési adag.

Pozsonyi Izraelita Népkonyha Egyesület. Alapított 189L évben. Vezetőség: *Wieder* Lajos elnök, *Steiner* Hermann jegyző. Vagyona: 27.256 kor. 03 fill. Évi jövedelme 16.000 kor. A támogatás kiterjed a szegény izr. lakosság egészséges és olcsó élelmezésére, diákasztal és gyermek szabadasztal fentartására. A támogatás feltétele: izr.. vallásfelekezet.

Ferenc József gyermekkórház. Fentartja a »Pozsonyi Jótékony Nőegylet«. Alapított 1857. évben. Vezetősége: dr. *Hauer* Ernő igazgató. Az intézet vagyona 87.069 kor. 40 fill. Az intézet 96 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 734 egyén volt elhelyezve.

Pozsonyi Izr. Árvaleány Jótékony Egylet. Alapított 1893. évben. Vezetőség: *Popper* Emil elnök; *Steiner* Ármin jegyző. Célja: menhely, ellátás, oktatás, vallás-erkölcsi nevelés. A támo-

gatás feltétele: a helybeli izraelita egyházközséghez való tartozás és 6-17 év közti életkor. Vagyona 77.547 kor. 06 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 5432 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 10 egyén.

Pozsonyi Izr. Fiú Árvagyület »Jerucham Jozsum«. Alapított 1832. évben. Vezetőség: *Gestettner* Lázár elnök; *Grünsfeld* Adolf titkár. Célja: szegények élelmezése, ruházása és lakássegélyben való részesítése. A támogatás feltétele: magyar honosság, izraelita vallás és 5-14 év közti életkor. Vagyona 8200 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 5300 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 7 egyén.

Pozsonyi Önkéntes Tűzoltók Egylete. Alapított 1909. évben. Vezetőség: *Lendlein* János tűzoltófőparancsnok titkár. Oélja: önkéntes tűzoltók árváinak felruházása és segélyezése. A támogatásban 14-ik életévig bezárólag a tűzoltó egyleti tagok árvái részesülhetnek. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 200 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 7 egyén.

»Humanitás« Jótékonyági Egyesület (Pozsony). Alapított 1870. évben. Vezetőség: *Hirschmann* Nándor elnök, *Maul* Károly jegyző, *Schönbeck* Ferenc pénztáros. Célja: szegény és szorgalmas népiskolai fiútanulók teljes téli ruhával való ellátása vallásfelekezeti különbség nélkül. Vagyona 29.412 kor. 77 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1890 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 96 egyén.

Jótékony Egylet Szegény Gyermek Felruházására (Pozsony). Alapított 1897. évben. Vezetőség: *Thallner* Imre elnök, *Tomek* Károly másodelnök, *Müller* Károly titkár. Célja: szegény gyermekeknek karácsonykor való felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1000-2000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 100 egyén.

Pozsonyvárosi Népotthon. Alapított 1910. évben. Vezetőség: dr. *Förster* Viktor ügyvéd, titkár.

Pozsonyi ipari és kereskedelmi munkasközvetítőintézet (Pozsony, Grössling-utca 72.) Alapított 1905. évben. Évi jövedelme 4830 kor. államsegély, 2300 kor. városi segély és 570 kor. segély a pozsonyi kereskedelmi és iparkamarától. A támo-

gatás kiterjed állás és munkaközvetítésre. A támogatás nincs feltételhez kötve. Közelebbi adataink nincsenek.

A Süketnémák Pozsonyi Intézetének Segélyegylete. Alapított 1907. évben. Vezetőség: *Bittó* Dénes elnök, *Brolly* Tivadar polgármester, alelnök, *Heim* Nárcisz titkár. Célja: Pozsony-, Komárom- és Nyitra megyék területén élő szegény süketnémák oktatása és nevelése; az intézetből kilépett növendékeknek kenyérkereseti szakmában való kiképzetése; kiképzett, munkanélküli növendékeknek foglalkozáshoz való juttatása. Vagyona 11.000 korona. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 3000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 12 egyén.

A pozsonyi ágost. hitv. evang. egyház védnöksége alatt álló »Jótekonny Nők Intézete«. Alapított 1869. évben. Vezetőség r *Forray* Istvánné és özv. *Hubert* Jánosné elnökök. Célja: szegény iskolás gyermekeknek ellátása karácsonykor és szegény evang. családok támogatása. Vagyona 11.581 kor. 10 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 3000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 187 egyén.

Pozsonyi Aut. Orth. Izr. Hitközség Jótekonny Nőegylete. Alapított 1875. évben. Vezetőség: *Stein* Anna elnök, *Steiner* Zelma titkár. Célja: szegény asszonyok istápolása, szegény betegágyas nők támogatása, ápolása. A támogatás feltétele: izr. vallásfelekezeti. Vagyona 12.401 kor. 91 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 3900 kor.

Elhagyott gyermekek segélyalapja (Pozsony). Az alapítvány jelenlegi összege 53.158 kor. 34 fill. Célja: az állami gyermekmenhely gondozása alatt álló elhagyottnak nyilvánított 7-15 éves gyermekek gondozási költségeinek megtérítése.

Zeehmeister János Ádám-féle leányárva-alap (Pozsony). Alapított az 1804. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 101.338 kor. 43 fill. Célja: leányárva gondozása. A segélyben való részesülés korhatára 6-14 év. A kedvezmény odaítélése felől a pozsonyi ágost. hitv. evang. egyházközség rendelkezik. Az utolsó évben kedvezményben részesült 17 egyén.

Jelenffy-Hermann-féle fiúárva-alap (Pozsony). Alapított 1762. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 100.477 kor. 48 fill. Célja: fiúárva gondozása. A segélyben részesülés korhatára

6-14 év. A kedvezmény odaítélése felől a pozsonyi ágost. hitv. evang. egyházközség rendelkezik. Az utolsó évben kedvezményben részesült 18 egyén.

Fogt Erzsébet-alap (Pozsony). Alapította özvegy *Fogt* Mátyásné szül. *Králitz* Erzsébet, az 1831. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 12.980 kor. 46 fill. Célja: katonatisztek leányárváinak segélyezése 25 éves korukig, illetve férjhez menetelükig. A kedvezményben csak érdemes katonatisztek (alezredestől lefelé) jóerkölcsű és elszegényedett leányárvái részesülhetnek. A kedvezmény odaítélése felől Pozsony sz. kir. város tanácsa rendelkezik. Az utolsó évben kedvezményben részesült 4 árva.

Andrássy Aurél-féle karácsonyfa-alap (Pozsony). Alapította özv. *Andrássy* Aurélné szül. *Ludvig* Karola, az 1907. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 5200 kor. Célja: tíz, Pozsonyban lakó, szegénysorsú, keresztény vallású és 12-ik életévüket még meg nem haladott gyermekekkel megáldott özvegy nő segítése azon célzattal, hogy gyermekeik számára karácsonyfát állítsanak. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől Pozsony város tanácsa rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 200 kor. készpénz. Ugyanakkor kedvezményben részesült 10 egyén.

Schifbeck Katalin-féle alapítvány (Pozsony). Az alapítvány jelenlegi összege 186.823 kor. 55 fill. Célja: bölcsődébe és óvodába járó gyermekek gondozása; cselédek kiképzése, eltartása és közvetítése. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől a »Szent keresztől« elnevezett irgalmasrendi apácák főnöknője rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 18.776 kor. értékű természetben nyújtott kedvezmény. Ugyanakkor kedvezményben részesült 759 egyén.

Dr. Ortvy Tivadar-féle napközi gyermekotthon-alap (Pozsony). Alapította dr. *Ortvy* Tivadar c. apát, az 1906. évben. Az alapítványjelenlegiösszege 50.000 kor. Célja: a helybeli elemi iskolákat látogató szegény gyermekek részére nem- és valláskülönbőség nélkül napközi otthon létesítése.

Ludwig-féle uzsonna-alap (Pozsony). Az alapítvány jelenlegi összege 2934 kor. Célja: a gyermekmenhely növendékeinek uzsonnában való részesítése.

Weiner Izrael-féle ruhaszétosztási alapítvány (Pozsony). Alapította *Weiner* Izrael, az 1907. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 4000 kor. Célja: a pozsonyi orthodox izr. hitközség és a pozsonyi kongr. izr. hitközség által fentartott nép- és polgári iskolák szegény tanulóinak téli ruhával való ellátása.

Tanköteles szegény gyermekek ruházati alapja (Pozsony). Oélja: a népiskolát látogató pozsonyi ilUetöségű tanulók ruhában való részesítése. Egyéb adat hiányzik.

Vörös-Keresztegylet*) bazini fiókegylete. Alapítási éve 18«7. Vagyona 1283 kor. 64 fill.

Kottmahr Mihály és Zsuzsánna-f éle ág. ev. fiúárvaház (Bazin). Alapított 1847. évben. Vezetősége: *Lichner* József gondnok. A felvétel felől a bazini ágost, hitv. evang. egyházközség presbitériuma rendelkezik. Az intézet vagyona 85.091 kor. Az intézet 10 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 10 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a 14-ik életévig.

Építómunkások Országos Szövetségének csesztei csoportja. Vezetőség: *Seiko* Antal elnök. Célja: az építómunkások és családjainak segélyben részesítése munkanélküliség, rokkantság és munkaképtelenség esetén.

Vörös-Keresztegylet*) dunaszerdahelyi fiókegylete. Alapítási éve 1901. Vagyona 1740 kor. 24 fill.

Magán óvoda (Felsőbodva). Alapított 1892. évben. Célja: óvodaköteles gyermekek gondozása és tanítása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 8000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 300 kor. Az utolsó évben oktatásban részesült 65 egyén.

Orsz. Vörös-Keresztegylet*) felső-csallóközi fiókegylete. Alapítási éve 1889. Vagyona 2140 kor. 08 fill.

A lábi szegény tankötelesek alapja. Alapított az 1908. évben. Az alapítvány évi kamatjövedelme 357 kor. Célja: szegény tankötelesek felruházása. A kedvezmény nyújtásának feltétele: vagyontalanság, községi illetőség és jó előmenetel. A kedvezmény odaítélése felől a lábi községi képviselőtestület rendelkezik.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját I. a 109. lapon.

Vörös-Keresztegylet*) malackai fiókegylete. Alapítási éve 1883. Vagyona 6118 kor. 70 fill.

Vörös-Keresztegylet*) modori fiókegylete. Alapítási éve 1883. Vagyona 625 kor. 72 fill.

Modori Jótékony Nőegyesület. Alapított 1876. évben. Vezetőség: *Hollerung* Károlyné elnök. Célja: szegény gyermekek és öregek felruházása és pénzbeli segítése; gyermekkert (óvoda) gondozása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 200 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 72 egyén.

A modori II. (tót) ágost. hitv. evang. egyház árvaháza Alapított 1905. évben. Vezetősége; *Zoch* Sámuel ev. lelkész ügyvezető-igazgató, *Prédala* Mihály gondnok. Célja: az ágost hitv. evang. teljesen vagyontalan segély és támasz nélküli árvák megmentése, gondozása és protestáns szellemben való neveltetése. A felvétel felől az árvaház igazgató-bizottsága rendelkezik. Az intézet vagyona 35.059 kor. 35 fill. Az intézet 30 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 28 egyén volt elhelyezve.

Orsz.Vörös-Keresztegylet*) nagyszombati városi választmánya Alapítási éve 1880. Vagyona 10.853 kor.

»Simor Árvaház« (Nagyszombat). Alapított 1886. évben. *Simor* hercegprímás által. A befogadás feltétele: 6-14 év közti kor. Az intézet 100-120 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 100 egyén volt elhelyezve.

Szent Erzsébetről nevezett Nagyszombati Jótékony Nőegyesület népkonyhája. Alapított 1903. évben. Díszelnök: gróf *Mailáth* Györgynészül. *Zichy* Sarolta grófnő. Vezetőség: *Vaymér* Sándorné elnök, özv. *Alther* Katalin alelnök, *Watzulik* Káiolyné titkár, *Smekal* Gusztávné pénztáros. Vagyona 10.300 kor. Évi jövedelme 2601 kor. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 45.000 ingyenes adag ellátásban részesült 200-220 egyén.

Nagyszombati Izs. Filléregylet. Vezetőség *Szesler* Teréz elnök, *Fried* Miksa titkár. Célja: szegény gyermekek felruházása

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

és szegény tanulók segélyezése. Vagyona 2000 korona. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 10 egyén.

Szent Vince Egyesület (Nagyszombat). Vezetőség: *Zvamenéczky* István elnök, *Wallner* János titkár. Célja: szegények élelmezése. A támogatás feltétele: szegénység és római kath. vallás. Az utolsó évben támogatásban részesült 300 egyén.

Szent Erzsébetről Nevezett Nagyszombati Jótékony Nőegyesület. Alapított 1903. évben. Díszelnök: gróf *Mailáth* Györgyné szül. *Zichy* Sarolta grófnő. Vezetőség: *Vaymér* Sándorné elnök, özv. *Alther* Katalin alelnök, *Smekal* Gusztávné pénztáros. *Watzulik* Károlyné titkár. Célja: Nagyszombat város területén lakó mindkét nembeli szegényeknek meleg ételneműek nyújtása által segélyezése; szegény gyermekek valláserkölcsei és anyagi támogatása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 10.309 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 3000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 200-220 egyén.

Nagyszombati Izr. Nőegylet. Alapított 1863. évben. Vezetőség: *Horn* Fanny elnök, *Neuberger* Lipót titkár. Célja: izr. vallású szegény nők támogatása, szegény lányok kiházasítása, szegény gyermekek felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 2000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 2000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 4 egyén.

Vörös-Keresztegylet*) stomfai fiókegylet. Alapítási éve 1883. Vagyona 645 kor. 08 fill.

Szempc és Vidéke Keresztény Szociális-Egyesület. Alapított 1909. évben. Vezetőség: *Csizmazia* László elnök, *Piacsek* János titkár. Célja: kisemberek támogatása. A támogatás feltétele: tagság.

Szegény iskolások könyvalapja.. (Szempc) Alapított 1866. évben. Célja: szegény gyermekek tankönyvekkel való ellátása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 1836 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 90 korona. Az utolsó évben támogatásban részesült 87 egyén.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

Katolikus Szegényház (Vágsellye). Alapított 1740. évben. Célja: szegények ellátása. A támogatás feltétele: katolikus vallás. Vagyona 5000 kor. és évi 120 kor uradalmi segély. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 300 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 8 egyén.

c) Aranyosmarót és környéke.

Vörös-Keresztegylet*) bars megyei választmánya. Alapítási éve 1880. Vagyona 4447 kor .87 fill.

Bars megyei nőegyesületek együttes patronage-ja.***) Alapították a *Stejánia Árvaházat Fentartó Lévai Nőegyesület***)* *Bethlen Katalin Ker. Nőegylet,***)* *Evangélikus Nőegylet,***)* *Lévai Izr. Nőegylet***)* és *Erzsébet Filléregylet.***)* Célja: a büntetendő cselekménnyel terhelt fiatakorúak érdekeinek az 1908: XXXVI. t.-c. intencióinak megfelelő védelme.

Barsendrédi községi születésű szegény tanuló-gyermekeknek dezseri Rudnyánszky Antónia-féle felruházási alapja. Alapította Ormay Sándorné, született Rudnyánszky Etelka az 1908. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 2000 kor. Célja: gyermekfelruházás. A kedvezmény nyújtásának feltétele: barsendrédi születés, barsendrédi róm. kath. iskolába járás és szegény sors. A kedvezmény odaítélése felől Bars megye törvényhatósága rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 60 kor. 40 fill, értékű természetben nyújtott kedvezmény, (ruházat). Ugyanekkor kedvezményben részesült nyolc egyén.

»Nathália«-magánkórház (Bragyánban). Alapított 1889. évben. Vezetősége: Özveggy *Oldenburg* Elemérné hercegné. A befogadás feltételei: idegen lakosokra nézve szegénység, a helybeliekre nincs feltétel. A felvétel felől özveggy *Oldenburg* Elemérné és a kórházi orvos rendelkezik. Az intézet 6 egyén befogadására van berendezve.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyeletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

***) A Patronage Egyesületek Orsz. Szövetségének szervezetét és céljait lásd a 73. lapon.

***) Működésének adatai hiányoznak.

Siketnémák államilag s. intézete (Körmöczbányán). Alapított 1903. évben a vallás- és közoktatásügyi miniszter és Körmöczbánya város közönsége által. A befogadás feltételei: Árva, Bars, Liptó, Trencsén, Turócz vagy Zólyom megyében való születés és 7-10 éves kor. A felvétel felől az igazgatóság rendelkezik. Az intézet 100 egyén befogadására van berendezve. A támogatás kiterjed a tizennyolc éves korig.

Körmö czbányai Nőegylet. Alapított 1894. évben. Vezetőség: Özv. *Pszoika* Ferencné szül. *Plau* Adél elnök, dr. *Wildmann* Ado If né alelnök, *Ivanovich* Oszkár titkár, *Horn* Fr. Vilmosné pénztáros. Célja: a segélyre szorulóknak anyagi és erkölcsi támogatása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 5702 kor. 68 fillér. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 800 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 15 egyén.

»A Stefánia-árvaházat Fenntartó Lévai Nőegylet.« Alapított 1872. évben. Vezetőség: elnök: gróf *Coudenhove Kunoné* Zseliz, ügyv. elnök: *Leidenforst* Tódorné, Léva, ügyv. nőegyl. titkár és árva házi igazgató: *Faragó* Sámuel, ki egyszersmind a patronage-egyesületet is vezeti. Célja: a »Stefánia-árvaházat« és a »Cselédnevelőintézetet« fenntartani, patronage tevékenységet kifejteni, szegényeket gyámolítani, 18 éven aluliaknak munkát és állást szerezni. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 45.000 kor. készpénzvagyon, 40.000 kor. értékű épület és 60 árva részére felszerelés. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 12–14.000 kor.

»A Stefánia-árvaházat Fenntartó Lévai Nőegylet« árvaháza. Alapított 1872. évben. Vezetősége: elnök: gróf *Coudenhove Kunoné*, Zseliz, ügyv. elnök: *Leidenfrost* Tódorné, Léva, ügyv. nőegyl. titkár és árvaházi igazgató: *Faragó* Sámuel, ki egyszersmind a patronage egyesületet is vezeti. A befogadás feltételei: 3-15 év közti életkor vallás- és nemi különbség nélkül. A felvétel felől az elnökség és a választmány rendelkezik. Az intézet vagyona 95.000 kor., ebből 40.000 kor. értékű ingatlan. Az intézet 60-80 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 60 egyén volt elhelyezve.

Thonet-testvérek hajlított fabutorgyárának napközi otthona (Nagyugróc). Alapított 1881. évben. Évi kiadása 1000 kor.

A támogatás kiterjed féléves kortól 3 éves korig. Ellátásban részesült 20 egyén.

Újbányai Szegény Gyermekeket Segélyző Keresztényegyesület. Alapított 1904. évben. Vezetőség: dr. *Kraft* Dezső elnök, ifj. *Kölcsey* Rudolf Gyula pénztáros. Célja: a helybeli népiskolába és kisdédóvódába járó szegény gyermekeket a legszükségesebb ruházattal, esetleg író- és tanszerekkel ellátni vallás és nemzetiségre való tekintet nélkül. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 150 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 26 egyén.

Liptai Istvánná szül. Demeter Cecilia alapítványa (Újbánya). Alapított az 1905. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 2000 kor. Célja: évenként karácsonykor 12 szegénysorsú gyermeknek ruhával való ellátása. A kedvezmény odaítélése felől Újbánya r. t. város tanácsa rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 90 kor. értékű természetben nyújtott kedvezmény (ruházat). Ugyanekkor kedvezményben részesült 12 egyén.

Dezseri Rudnyánszky Antónia-alapítvány (Zsitvaapáti). Alapította *Ormay* Sándorné szül. *Rudnyánszky* Etelka az 1908. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 2000 kor. Célja: Zsitvaapáti született gyermekek ellátása téli ruhával. A kedvezmény odaítélése felől Zsitvaapáti iskolaszéke rendelkezik.

c) Nyitra és környéke.

Vörös-Keresztegylet*) nyitramegyei választmánya. Alapítási éve 1889. Vagyona 740 kor. 89 fill.

Vörös-Keresztegylet*) nyitramegyei fiókegylete. Alapítási éve 1889. Vagyona 7621 kor. 44 fill.

Katolikus tanoncinternátus (Nyitra). Fenntartja a Kath. Ifjúságot Védő Egyesület. Vezetőség: *Kutwasser* István elnök, *Filkorn* Jenő igazgató. Évi kiosztott összeg 1000 kor. A támogatás feltétele: keresztény hit és betöltött 13. életév. Oktatásban, illetőleg ellátásban részesült 24 egyén.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi zervezetét és célját l. a 109. lapon.

Paulai szt. Vincéről nevezett irgalmas nővérek zárdája és leánytanintézete (Nyitra). Alapított 1863. évben. 12 kedvezményes hely van az elemi és a felső leányiskolái internátusban; 10 helyet a megyés püspök, 2-öt a székeskáptalan ítél oda. Szegény leánytanulókat az intézet karácsonykor felruház, azonkívül a Roskoványi-féle alapítványból (1000) kor. évenként szegényeket lát el étellel a zárda, naponként 20–25 átlagszámban.

A »Nyitrai Izraelita Nőegylet« népkonyhája. Alapított 1889. évben. Vezetőség: *Jelinek* Miksáné elnök, *König* Izidor titkár. Vagyona 29.472 kor. 91 fill. Az utolsó évben kiosztásra került 9865 ingyenes ebéd.

Nyitrai Ingyentej-Egyesület. Alapított 1903. évben. Évi jövedelme 4400 kor. A támogatás kiterjed a harmadik életévig. Az utolsó évben ellátásban részesült 104 egyén.

Katholikus Ifjúságot Védő Egyesület (Nyitra). Alapított 1909. évben. Vezetőség: *Fukom* Jenő titkár. Célja: otthonok létesítése és fenntartása az ifjúság védelmére, nevelőintézetek alapítása és fenntartása, vetítőképes előadások rendezése és terjesztése, szegény ifjak segélyezése; tanoncok közvetítése. Az utolsó évben támogatásban részesült 28 egyén. Az egyesület tanoncotthont és bennlakó tanoncinternátust tart fenn tagjai részére.

Nyitra és vidéke Szegénységélyző Keresztény Nőegyesület. Alapított 1886. évben. Vezetőség: *Thuróczy* Vilmosné elnök, *Tombor* Kornélné alelnök, dr. *Ötvös* Aladár titkár. Célja: elhagyott árva gyermekek nevelése és eltartása; elszegényedett agg nők eltartása és szegények pénzbeli segélyezése. Vagyona 65.271 kor. 94 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 15.900 kor.

Nyitrai Izraelita Nőegylet. Alapított 1872. évben. Vezetőség: dr. *Jelinek* Miksáné elnök, *König* Izidor titkár. Célja: házi szegények, különösen szegény nők segélyezése, különös tekintettel a betegek, keresetképtelenek, gyermekágyasokra és özvegyekre; szegény árvák gondozása és kiképztetése; szegény iskolás lányok ruházása, esetleg azok szellemi és anyagi támogatása; népkonyha fentartása; patronage. A támogatás feltétele: izr. valláshoz való tartozás korra és nemre való tekintet nélkül. Vagyona 29.309 kor. 84 fill. Évenként kiosztásra kerül

hozzávetőleg 3500 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 75 egyén.

Vörös-Keresztegyelet*) érsekújvári fiókegylete. Alapítási éve 1898. Vagyona 514 kor. 15 fill.

Érsekújvári Fillér egy let. Alapított 1891. évben. Vezetőség: dr. *Bóth* Sándorné elnök, dr. *Fischof* Károlyné alelnök, *Bóth* Jenőné titkár. Célja: szegény iskolás gyermekek felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve Vagyona 9596 kor. 84 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 550 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 20 egyén.

Érsekújvári Kath. Jótékony Nőegylet. Alapított 1880. évben. Vezetőség: *Conlegner* Károlyné elnök, *Kukán* Imréné alelnök, *Finta* Károly titkár. Célja: a szegények gyámolítása, elsősorban azonban iskolába járó szegény, főképp árva gyermekek felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 23.992 korona. 26 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 2000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült körülbelül 100 egyén.

Érsekújvári Izraelita Jótékony Nőegylet. Alapított 1870. évben. Vezetőség: özv. *Klein* Albertné elnök, *Freund* Geróné ügyvédné, alelnök, *Bóth* Jenő titkár. Célja: szegények, betegek, özvegyek, árvák támogatása. Vagyona 22.676 kor. 75 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 2800 kor.

Érsekújvári Első Árvavédő Asztaltársaság. Alapított 1895. évben. Vezetőség: *Holota* Dezső elnök, *Prudovits* Ödön titkár. Célja: szegénysorsú árvagyermek felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 400-500 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 19 egyén.

Érsekújvári Első Magyar Asztaltársaság. Alapított 1886. évben. Vezetőség: *Szporni* Gábor elnök, *Olerényi* János pénztárnok, *Iványi* Eerenc jegyző. Célja: szegénysorsú árva fiúk és leányok felruházása évenként, karácsonykor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 400-450 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 12 egyén.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyeletének központi szervezetét és célját 1. a 109. lapon.

Érsekújvári községi kath. főgimnázium Segítőegyesülete.

Alapított 1902. évben. Vezetőség: dr. *Szirányi* GySrgy kir. ítélőtáblai bír., elnök. Célja: szegénysorsú gimnáziumi tanulók segélyezése tankönyvekkel, ruhával és cipővel. A támogatás feltétele: legalább elégséges előmenetel és szabályszerű magaviselet vallásra való tekintet nélkül. Vagyona 10.333 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1200-1500 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült körülbelül 120 egyén.

Városi gyermekfelruházási alap (Érsekújvár). A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől Érsekújvár r. t. város tanácsa rendelkezik. Az utolsó évben kedvezményben részesült 30 egyén.

Gróf Edelsheim-Gyulay Lipót elefánti kastélyában évenként az Orsz. Gyermekvédő Liga*) 40 pártfogoltja részesül nyári ellátásban.

Vörös-Keresztegylet**) galgócvidéki választmánya. Alapítási éve 1887. Vagyona 1934 kor. 32 fill.

A magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének galgóezi fiókja. Alapított 1888. évben. Vezetőség: *Boross* Sándor ügyvezető alelnök. Gélja: helybeli iskolás gyermekek felruházása és alkalmi segélyek adása. Vagyona 3578 kor. 17 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 150-250 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 16 egyén.

A Galgóezi Izr. Leányegyesület által fentartott tápintézet. Alapított 1907. évben. Vezetőség: *Schwarcz* Márkné elnök, *Adler* Erzsike alelnök, *Vajda* Miksa igazgató. Évi jövedelme 2500-3000 kor. A támogatás feltétele: izraelita vallás, szegény sors, környékbeli születés. Az utolsó évben ellátásban részesült 20 egyén.

Galgóezi Izraelita Leányok Egyesülete. Tápintézetet tart fenn: Alapított 1904. évben. Vezetőség: *Schwarcz* Márkné elnök, *Adler* Erzsike alelnök, *Vajda* Miksa igazgató. Célja: szegénysorsú, izraelita vallású leányoknak segélyben való részesítése, továbbá

*) Az Orsz. Gyermekvédő Liga központi szervezetét és célját lásd a 86. lapon.

**) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

szegény iskolás gyermekek felruházása és táplálása. Vagyona 3000 korona. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 2500 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 20 egyén.

Galgóczi Izr. Nőegylet. Alapított 1889. évben. Vezetőség: dr. *Handler* Jakabné elnök, *Nagel* Rósa alelnök, *Dukes* Margit titkár. Célja: havi nyugdíjak adása, betegsegélyezés, lakbér hozzájárulás, kenyérkiosztás, aggok menhelyének fentartása, gyermekágyasok támogatása és gyermeknevelési járulékok adása. A támogatás feltétele: izr. vallás. Vagyona 6255 kor. 01 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 2500-3000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 30-40 egyén.

Galgóczi Hitelintézet segélyalapja. Alapított 1872. évben. A kedvezmény odaítélése felől *Eisler* M. Lipót vezérigazgató rendelkezik.

Galgóci Takarékpénztár segélyalapja. Alapított az 1872. évben. Célja: szegény gyermekek felruházása és a helybeli népkonyha támogatása. A kedvezmény odaítélése felől *Fodor* József vezérigazgató rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 867 kor. 09 fill. készpénz.

Vörös-Keresztegylet*) holicsi fiókegylete. Alapítási éve 1880. Vagyona 2622 kor. 78 fill.

Erzsébet Nőegylet (Nagytapolcsán). Vezetőség: báró *Stummer*: Ágostonné alapító védnöknő, özv. *Reviczky* Lajosné elnök. Célja: az egyesület vezetése alatt álló népkonyha által Nagytapolcsán és vidékén levő kevésbé módos és szegénysorsúak jutányos áron tápláló ebéddel való ellátása és szegény iskolás gyermekek felruházása. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 850 kor. Az utolsó évben felruházott 100 gyermek.

Vörös-Keresztegylet*) pöstyéni fiókegylete Alapítási éve 1904. Vagyona 993.68 kor.

Vörös-Keresztegylet*) privigyei fiókegylete. Alapítási éve 1899. Vagyona 1684.65 kor.

Privigyei Izr. Szentegylet (*Chebra* *Kadischa*). Alapított 1860. évben. Célja: temetkezési, beteg- és szegénysegélyek adása. A támogatás feltétele: izr. vallás. Vagyona 15.000 kor.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

Privigyei Izr. Nőegylet. Alapított. 1884. évben. Vezetőség: Özv. *Rosenthal* Mórné elnök, *Rosenthal* Zsigmond titkár. Célja: szegények segélyezése. Vagyona 3000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 400 kor.

Vörös-Keresztegyelet*) szakolczi fiókja. Alapított 1880. évben. Vezetőség: *Mayerné* Barcs Ilona elnök. Célja: szegénysorsú tanköteles gyermekek felruházása. Vagyona 6249 kor. 01 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 150 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 25 egyén.

Szakolczi szab. kir. r. t. város elhagyott gyermekek segélyalapja. Célja: a 7 éven felüli elhagyott gyermekek nevelési és tartási költségeinek fedezése. A kedvezmény odaítélése felől Szakolczi város tanácsa rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 1301 kor. készpénz. Ugyanakkor kedvezményben részesült 12 egyén.

Szakolczi ösztöndíj alapítványok. Szakolczi város különböző tanintézetébe járó tanulók részére 9 alapítvány áll rendelkezésre. Az alapítványok jelenlegi összege 70.078 kor. 05 fill. Az utolsó évben kiosztásra került 2472.66 kor. készpénz. Ugyanakkor kedvezményben részesült 17 egyén.

Iparostanonciskolai alap (Szakolczi). Alapított 1884. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 10.779 kor. 04 fill. tőke. Jövedelme ennek kamatai, továbbá ki nem mutatott értékű szántóföld után 882 kor. 98 fill. haszonbér; iparigazolványok díjai 42 kor, vallás- és közokt. min. évi segély 800 kor. Célja: iparostanoncok oktatása. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől Szakolczi város tanácsa rendelkezik. Az iparostanonciskola fentartási költségeire évenként 1765 kor. 42 fill. összeg fordítatik. Az utolsó évben segélyben és oktatásban részesült 59 egyén.

Treifinger Anna alapítványa (Szakolczi). Az alapítvány ingatlanból áll. Célja: szegénysorsú népiskolai gyermekek felruházása. A kedvezmény nyújtása két harmadrészben róm. kath., egyharmad részben ág. hitv. ev. szakolczi illetőségű szegény gyermekeknek van fentartva. A kedvezmény odaítélése felől dr. *Mittáh* Jenő ügyvéd az alapítványgondnok (lak.: Szakolczi 95 h. sz.) rendelkezik. Az utolsó évben

kiosztásra került 151 kor. értékű természetben nyújtott kedvezmény. Ugyanekkor kedvezményben részesült 6 egyén.

Paulik Gábor-féle szegényalapítvány (Tótmegyer). Alapítotott 1882. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 8800 kor. Célja: r. kath. vallású szegények segélyezése. A kedvezmény odaítélése felől a tótmegyeri róm. kath. plébános rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 376 kor. készpénz. Ugyanekkor kedvezményben részesült 91 egyén.

Potoczky János-féle róm. kath. szegény gyermekek felruházási alapja (Ürmény). Az alapítvány jelenlegi összege 6000 kor. A kedvezmény odaítélése felől Ürmény község képviselőtestülete rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 224 kor. értékű természetben nyújtott kedvezmény.

Rabbi Weisse József Egylet (Vágújhely). Alapított 1892. évben. Vezetőség: Herczog J. Károly elnök, *Friedmann* Illés titkár. Célja: gyermekek felruházása. A támogatás feltétele: vallásfelekezeti. Vagyona 23.055 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1541 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 60 egyén.

Vágújhelyi Jótékony Keresztény Leányegylet. Alapított 1911. évben. Vezetőség: *Nusser* Piroska elnök, *Asztalos* Mici titkár. Célja: felruházás és segélyezés. A támogatás feltétele: keresztény vallás.

Vágújhelyi Izr. Nőegylet. Alapított 1860. évben. Vezetőség: *Tauber* Lipótné elnök, *Lowing er* Emma titkár. Célja: beteg-ápolás, kiházásítás, felruházás és segélyezés. A támogatás feltétele: izr. vallás. Vagyona 21.950 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 6008 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 160–180 egyén.

Vörös-Keresztegylet zsámbokréti fiókegylete.*) Alapítási éve 1889. Vagyona 23.50 kor.

d) Rózsahegy és környéke.

Vörös-Keresztegylet*) rózsahegyvidéki választmánya. Alapítási éve 1881.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját 1. a 109. lapon.

Vörös-Keresztgyelet*) rózsahelyi főkegylete. Alapítási éve 1880. Vagyon 1800.98 kor.

M. kir. kincstári erdőaltisztek és szolgák gyermekei részére Rózsahelyen létesített tápintézet. Alapított 1909. évben. Vezetőség: a rózsahelyi m. kir. erdőgondnokság vezetője, mint | az intézet igazgatója és egy erdőaltiszt, mint az intézet gondnok. Az erdőkincstártól évi hozzájárulás mintegy 8000 kor. A támogatás kiterjed a 6-ik évet betöltött fiúkra, kik szülei lakhelyén magyar nyelvű oktatásban nem részesülhetnek. A támogatás feltétele: a m. kir. földművelésügyi miniszter engedélye. Az utolsó évben elhelyezésben, illetőleg ellátásban részesült 30 egyén.

Jótekonysági Egyesület (Rózsahely). Vezetőség: *Klein* Jakab elnök.

Gyermekek Felruházása (Rózsahely). Vezetőség: *Politzer* Bernát elnök.

Chebra Kadischa (Rózsahely). Vezetőség: *Róth* Jakab elnök.

Rózsahelyi Izraelita Nőegylet. Alapított 1863. évben. Vezetőség: *Politzer* Bernátné elnök, *Leitersdorfer* József titkár. Célja: özvegyek, árvák és betegágyas nők támogatása és szegény menyasszonyok kiházasítása Vagyon 3194 kor. 40 till. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1900 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 60 egyén.

Vörös-Keresztgyelet*) árvamegyei választmánya. Alapítási éve 1882.

Vörös-Keresztgyelet*) alsókubini főkegylete. Alapítási éve 1880. Vagyon 2141 kor. 50 fill.

Árvamegyei Uránia Egyesület (Alsókubin). Alapított 1909. évben. Vezetőség: *Zmeskal* György alispán elnök, *Strausz* György pénztáros, *Varadi* Géza titkár. Célja: kulturális tevékenység az ifjúság és a nép oktatására, vagyontalanoknak ingyenes előadás, könyvszegély. Az utolsó évben támogatásban részesült 1360 egyén.

Vörös-Keresztgyelet*) liptómegyei választmánya. Alapítási éve 1881. Vagyon 27.44 kor.

*) A Magyar szent korona országai -Vörös-Keresztgyeletének központi szervezetét és célját 1. a 109. lapon.

Vörös-Keresztgyelet*) liptószentmiklósi fiókegylete. Alapítási éve 1881. Vagyona 4260.15 kor.

»Dobrodej« (Liptószentmiklós). Alapított 1867. évben. Vezetőség: *Hoffmann* Irén elnök, *Bodiczhy* Dániel titkár. Célja: szegények, özvegyek, árvák gyámolítása és szegény tanulók felruházása. A támogatás feltétele: az ágostai hitv. evangélikus egyházhoz való tartozás. Vagyona: 14.403 kor. 92 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 558 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 8 egyén.

Liptószentmiklósi Izr. Jótékony Nőegyesület. Alapított 1879. évben. Vezetőség: *Kóhn* Józsefné elnök; *Singer* Ignácné alelnök, *Kacz* Henrik titkár. Célja: izraelita vallású szegény betegek, gyermekágyasok, elárvult csecsemők és menyasszonyok segélyezése. Vagyona 8560 kor. 25 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 2100 kor.

Vörös-Keresztgyelet*) liptóújvári fiókegylete Alapítási éve 1881. Vagyona 825.44 kor.

A liptóújvári áll. elemi iskola mellett szervezett gyermek-tápiintézet egyesület (Liptóújvár). Alapított 1880. évben. Vezetősége: az állami elemi iskola igazgatósága. Vagyona: 7552 kor. 55 fill. A támogatás kiterjed 600–800 kor.-ra. A támogatás feltétele: szegénység és jómagaviselet. Az utolsó évben ellátásban részesült 28 egyén.

Vörös-Keresztgyelet*) oszada-lusznai és három.-resiezai fiókegylete. Alapítási éve 1881. Vagyona 914.01 kor.

Chevra Kadiseha Egyesület**) (Podovil).

Chevra Kadiseha Tresztenán.**)

»Trsztenai Izraelita Nőegylet«. Alapított 1901. évben. Vezetőség: *Meszinger* Manóné elnök, *Hexner* Mórné pénztáros, *Weisz* Zsigmond titkár. Célja: szegény özvegyek, betegek támogatása és iskolás gyermekek felruházása. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 400 kor.

A trsztenai kir. kath. főgimnázium tápiintézte. Alapított 1870. évben. Vezetőség: a gimn. igazgatóság. Vagyona 27.209

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztgyeletének központi szervezetét és célját 1. a 109. lapon.

**) Működésének adatai hiányoznak.

kor. A támogatás kiterjed gyógyszersegélyre is. A támogatás feltétele: jeles előmenetel, jó magaviselet, szegénység. Az utolsó évben ellátásban részesült 27 egyén.

»Turdossini Izraelita Nőegylet«. Alapított 1870. évben. Vezetőség: *Sálamon* Lévyiné igazgatónő, dr. *Taudlichné* pénztárosné. Célja: szegények támogatása. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 70 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 2 egyén.

e) Trencsén és környéke.

Vörös-Keresztgyelet*) trencsénvárosi és járási fiókegylete.
Alapítási éve 1894. Vagyona 1223.65 kor.

A Szünidei Gyermektelepegyesület**) treneséni telepe. Vezetőség: a központi egyesület elnöksége. A telepre 6–12 éves gyenge és vérszegény iskolásgyermekeket vesznek fel az iskolai nagy szünet idején, július, augusztus hónapokban. A felvételt az egyesület Budapesten levő végrehajtó bizottsága eszközli. A felvett gyermekek egy-egy hónapig teljes ellátást és gyógykezelést kapnak teljesen ingyen. A telepen évenként 110–120 gyermeket szoktak elhelyezni, legutóbbi évben 118-at.

Treneséni Izr. Nőegylet. Alapított 1892. évben. Vezetőség: *Donath* Manonó elnök, dr. *Lichtenstein* Adolfné alelnök, *Schlesinger* Emil titkár. Célja: szegény nők segélyezése kiváló tekintettel a betegekre, keresetképtelenekre, gyermekágyas asszonyokra, özvegyekre és árvákra. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 14.822 kor. Évenként kiosztásra kerül 3579 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 160 egyén.

Trencsénvármegyei Tanítói Segítő Egyesület » Kosztka Mihály háza« (Trencsén). Alapított 1905. évben. A támogatás kiterjed a középiskolát látogató tanító- és jegyzőfűikra. Elhelyezésben, illetőleg ellátásban részesült 70 gyermek.

A treneséni kir. kath. főgimnázium mellett felállított Tanulói

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztgyeletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

**) A Szünidei Gyermektelepegyesület budapesti központjának adatait l. a 148. lapon.

Segélyegylet. Alapított 1878. évben. Célja a középiskolát látogató tanulóknak élelmezés által való segélyezése. Vagyona 82.000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 9000 kor.

Báni Izr. Női Jótékony Egyesület. Alapított 1898. évben. Vezetőség: *Weisz* Sámuelné elnök, *Baron* Róza titkár. Célja: szegény iskolás gyermekek felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben támogatásban részesült 20 egyén.

Trencsénvármegyei árvaház (Beczkón). Alapított 1899. évben. Az intézet vagyona 9842 kor. 58 fill. Az intézet 22 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 16 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed 6 éves kortól 15 éves korig.

Vörös-Keresztegylet*) csaczhai fiókegylete. Alapítási éve 1882. Vagyona 2853 kor. 85 fill.

Csaczhai Izr. Nőegylet. Alapított 1894. évben. Célja: helybeli szegények, főleg árvák és özvegyek segélyezése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 5100 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1140 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 108 egyén.

Vörös-Keresztegylet illavai fiókegylete.*) Alapítási éve 1884.

Vörös-Keresztegylet*) kisújhely–budatini fiókegylete. Alapítási éve 1882. Vagyona 1241 kor. 16 kor.

Vörös-Keresztegylet nagybittsei fiókegylete. Alapítási éve 1895. Vagyona 140 kor. 72 fill.

Poroszkai Chevra Kadischa Szentegylet. Alapított 1807. évben. Vezetőség: *Singer* Lajos elnök. Célja: halottak temetése, szegény betegek segítése. Vagyona 4923 kor. 99 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 100 kor.

Prokop János-féle alapítvány (Puhó). Az alapítvány jelenlegi összege 100 kor. Célja: a helybeli római kath. népiskolába járó szegény gyermekek segélyezése. Az utolsó évben kiosztásra került 6 kor. készpénz.

Az Országos Gyermekvédő Liga**) szalonzai »Szilányi-otthon« fiúnevelőintézete. Alapított 1908. évben. Vezetősége: *Fekete*

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

**) Az Orsz. Gyermekvédő Liga központi szervezetét és célját l. a 86. lapon.

Győző intézeti igazgató. A befogadás feltételei: erkölcsi megfogyatkozás és 7-15 év közti életkor. A felvétel felől az Országos Gyermekvédő Liga igazgatósága rendelkezik. Az intézet vagyona 135.803 kor. 86 fill.; évi szubvenció 8000 kor. Az intézet 35 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 40 egyén volt elhelyezve.

Vágbesztercei Izr. Nőegylet. Alapított 1906. évben. Vezetőség: dr. *Kibeh* Márkné elnök, *Knöpflmacher* Mór titkár. Célja: szegénysorsú gyermekek felruházása. A támogatás feltétele: vallásfelekezeti.

Vörös Keresztegylet*) zsolnavidéki választmánya. Alapítási éve 1882. Vagyona 94 kor. 60 fill.

Vörös Keresztegylet*) zsolnai fiókegylete. Alapítási éve 1881.

Római kath. püspöki árvaház (Zsolnán). A befogadás feltételei: római kath. vallás, árvaság és 7-12 év közti életkor.

Baross Gábor iparostanonc-otthon (Zsolnán). Alapított 1910. évben. Elhelyezésben, illetőleg ellátásban részesült 50 egyén.

Zsolnai Keresztény Nőegylet. Alapított 1906. évben. Célja: szegények támogatása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 3808 kor. 14 fill.

Zsolnai Izr. Nőegyesület. Alapított 1889. évben. Célja: szegények támogatása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 9567 kor. 09 fill.

15.

A fiatalok szegedi felügyelő hatósága.

A fiatalok szegedi felügyelő hatóságának tisztviselői és tagjai. Elnök: dr. *Orkonyi* Ede kir. ítélőtáblai bíró, a Sz. J. E. választmányi tagja. Helyettes elnök: *Somogyi* Szilveszter dr. rendőrfőkapitány, a Sz. J. E. elnöke. Tanácselnökök: *Alföldy* Ede nagybecskereki kir. törvényszéki elnök, a nagybecskereki patro-

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

nage-egyesület (N. B. P. E.) elnöke, *Back* Bernát gőzmalomtulajdonos, a szegedi Jótékonyági egyesület (Sz. J. E.) tagja, *Kopasz* Ferenc kir. járásbíró, a N. B. P. E. tagja, *Návay* Tamás nyugalmazott főispán, az orsz. gyermekvédő liga csanádmegyei fiókjának elnöke, dr. *Szele* Róbert tankerületi főigazgató, a Sz. J. E. tb. elnöke, a Sz. K. N. E. tagja, dr. *Szápár* József kir. ügyész, dr. *Szőke* Károly kir. ítélőtáblai bírói címmel és jelleggel felruházott kir. járásbíró, a N. B. P. E. tagja és titkára. Titkár: *Juhász* István dr. kir. törvényszéki bíró, ítélőtáblai tanácsjegyző, a Sz. J. E. tagja.

Kinevezett tagok: *Aczél* Géza malomigazgató, a munkaadók szövetségének tagja, *Aigner* Nándorné, a Szegedi Katolikus Növédő Egyesület (Sz. K. N. E.), a fehérkereszt és vöröskereszt egyleteknek, valamint a szegedi kisdedővő jótékonyági egyesületnek tagja. *Ádám* János tanító, a N. B. P. E. tagja, *Ákos* Arnold iparfelügyelő, a szegedi Jótékonyági Egyesület (Sz. J. E.) tagja, *Baaden* Károly iskolaigazgató, a N. B. P. E. tagja és az iskolagyermekbarát egyesület alelnöke, *Balácsi* József f. ögimn. igazgató, N. B. P. E. tagja, *Barabás* Béla tanító, *Barczán* Endréné, *Barna* Pál tanító, *Bálint* Gyula tanító, *Báló* Antal tanító, *Bányai* Jakab igazgató-tanító, a N. B. P. E. tagja, *Bárkányi* József tanító, *Benkó* Jánosné óvónő, a szegedi kath. Nő védőegyesület tagja, *Beretvás* Bálint háztulajdonos, dr. *Berkes* Dezső ker. tiszti orvos, *Biczók* Ferenc tanító, a N. B. P. E. tagja, *Bielek* Zoltán gyógyszerész, a N. B. P. E. tagja, *Birg* Frigyes gazdálkodó, a N. B. P. E. tagja, *Bíró* István tanító, *Biliczky* András városi vámenőr, *Blum* János tanító, a N. B. P. E. tagja, *Bokor* Adolf gyógyszerész, keresk. és iparkamarai tag, a munkásbiztosító pénztár és a Sz. J. E. választmányi tagja, a fehérkeresztgyelet tagja, *Bokor* Károly kisbirtokos, *Both* Ferenc dr., kegyesrendi tanár, a Sz. K. N. E. tagja, *Bronts* Ernő kir. járásbíró, a N. B. P. E. tagja, *Bödöné* *Trinksz* Paula tanítónő, a szegedi kath. Növédőegyesület tagja, *Börcsök* Ádám tanító, *Börcsök* Pál kisbirtokos, *Braun* Izsó állatorvos, *Breisach* Béla róm. kath. plébános, *Bürget* József főgimnáziumi tanár, a „N. B. P. E. tagja, *Büchler* Hugó tanító, a N. B. P. E. tagja és az iskolagyermekbarát egyesület titkára, *Csáky* Vencel, *Csányi* György

tanyai kapitány, *Csonka* Ferenc állami főreáliskola! tanár, *Gsóti* János tanító, dr. *Dellimanics* Lajos főispán, *Dienstl* Emilia igazgató-tanítónő, a N. B. P. E. tagja, *Dobay* Gyula dr. ügyvéd, a Sz. J. E. választmányi tagja és a Sz. K. N. E. tagja, *Dobó* István földbirtokos, a mezőgazdasági egyesület elnöke, *Dóczi* Antal tanító, dr. *Dózsa* Imréné, dr. *Dózsa* Simonne, *Draskóczy* Edéné, dr. *Eibeschutz* Miksa ügyvéd, a N. B. P. E. alapító tagja, *Elek* Albertné, a N. B. P. E. alapító tagja, *Engi* Antal földbirtokos, *Endrei* Mártonné, dr. *Falta* Marcel orvos, az orsz. gyermekvédő liga tagja, dr. *Farkas* Géza író, a N. B. P. E. tagja, *Feketics* István, iparos, a N. B. P. E. tagja, *Felszeghy* Ferencné, dr. *Fialovszky* Béla törvényszéki orvos, a N. B. P. E. tagja, *Firbás* Nándor felső keresk. iskolai tanár, a Szegedi iparostanonciskola igazgatója, a szegedi jótékony egyesület tagja, *Fischer* Emil tanító, *Fiuk* Károlyné, a szegedi kath. nő védőegyesület tagja, *Földi* Ferenc kisbirtokos, *Franz* J. László hitelintézeti vezérigazgató, iskolaszéki elnök, a N. B. P. E. alapító tagja, *Funák* Károly máv. felügyelő, a máv. szegedi műhelyének főnöke, a Sz. J. E. választmányi tagja, *Füleki* József tanító *Fülöp* József igazgató-tanító, dr. *Galambos* Ignácné, *Garai* Izsó gazdálkodó, a N. B. P. E. tagja, *Gardi Istvánné*, dr. *Gál* Endre, városi tanácsnok, az orsz. gyermekvédő liga tagja, *Gárgván* Imréné, a szegedi kath. nővédőegyesület tagja, dr. *Gáspár* Ignác ker. tiszti orvos, *Géczy* Károly tanító, *Gerle* Imre dr. ügyvéd, a szegedi gazdasági egyesület titkára, a szeged-alsótanyai mezőgazdák egyletének választmányi tagja, *Gerő* Ármin, a szegedi kenderkikészítő gyár igazgatója, a Gyáriparosok Orsz. Szövetsége szegedi fiókjának tagja, özv. *Gönczy* Lajosné a szegedi kath. nővédőegyesület tagja, *Grézló* János kir. tanfelügyelő, a N. B. P. E. tagja, *Grün* József kir. ítéltáblai bíró, *Grün* Pálné, *Grünbaum* Frigyes kereskedő, a N. B. P. E. tagja, *Gulyás* Domokos községi jegyző, *Gyárfás* Ödön ker. munkásbiztosító pénztári elnök, a N. B. P. E. tagja, dr. *Gyertyánffy* László nagybirtokos, a N. B. P. E. alapító tagja, dr. *Gyorgyevits* Milos ügyvéd, a N. B. P. E. alapító dr. *Gyuritza* Sándor tb. tiszti főorvos, a fehér keresztgyelet tagja, *Hjabács* Károly róm. kath. kántor, *Hajósné Abonyi* Ilona óvónő, *Havas* Miksa kereskedő, *Hausmann* János tanító,

a N. B. P. E. tagja, *Hegedűs* Kálmán megyei árvaszéki ülnök, a N. B. P. E. tagja, *Hirhager* Ferenc iparos, *Hlatki* Ágoston tanító, a N. B. P. E. tagja, *Hollinger* János tanító, a N. B. P. tagja, özv. *Hoher* Jakabné, az izr. nőegylet elnöknője, a fehér keresztgyelet tagja, *Horváth* Lajosné, a szegedi kath. nővédőegyesület tagja, *Hréblay* Kelemen, kir. tanácsos, dohánygyári igazgató, a Sz. J. E. választmányi tagja, *Jankó* Ágoston alispán, a N. B. P. E. tiszbeletbeh elnöke, *Jámbor* Emil igazgató-tanító, *Jenovai* Zoltán nagybirtokos, a N. B. P. E. alapító tagja, *Jenovai* Zoltánné, a N. B. P. E. alapító tagja, *Jeszenszky* Nándor ág. ev. lelkész, a N. B. P. E. tagja, *Juhász* István, kir. törvényszéki bíró, ítéltáblai tanácsjegyző, a Sz. J. E. tagja, dr. *Juhász* Istvánné, a szegedi kath. Nő védőegyesület tagja, *Junker* János kir. törvényszéki bíró, a N. B. P. E. alelnöke, *Karácsony* Andor nagybirtokos, a N. B. P. E. alapító tagja, gróf *Karátsonyi* Jenő v. b. t. t. nagybirtokos, a N. B. P. E. védnöke és örökítő tagja, *Kardos* Noé kereskedő, dr. *Kardos* Samu ügyvéd, a N. B. P. E. alapító tagja, *Katona* József gazdálkodó, *Kálmán* Béla tanító, *Kelemen* Béláné, a Sz. K. N. E. tagja, *Kéler* Albert megyei főügyész, a N. B. P. E. tagja, *Kéry* Lajos tanító, *Kiss* Arnold kereskedő, a szegedi kereskedők egyesületének elnöke, a keresk. és iparkamara, valamint a Sz. J. E. tagja, *Kiss* Kálmán ág. ev. lelkész a N. B. P. E. tagja, *Kiss* Lajosné, *Kitka* Zoltán kéményseprőmester, dr. *Kiszely* Kálmán ügyvéd, a N. B. P. E. alapító tagja, dr. *Klein* Mór főrabbi, a N. B. P. E. tagja, *Koós* Elemér, takarékpénztári igazgató, az orsz. gyermekvédő Liga tagja, *Kopasz* Erzs, a szegedi Nő védőegyesület tagja, *Kónya* Jánosné, a szegedi kath. Nő védőegyesület tagja, *Konrád* György tanító, *Kordás* József gazdálkodó, *Kosóczky* Pál tanító, *Kószó* Istvánné, Sz. K. N. E. tagja, dr. *Kovács* Rókus, kir. ügyész, a N. B. P. E. alelnöke, *Kovács* Takács József, tanyai kapitány, *Körmendy* Mátyás asztalosmester, a szegedi iparszövetkezet elnöke, *Králik* László főgymnasiumi tanár, a N. B. P. E. tagja, dr. *Krausz* József orvos, az orsz. gyermekvédő liga tagja, *Kucsés* Imréné, dr. *Krausz* József orvos, az orsz. gyermekvédő Liga tagja, *Kucsés* Imréné, *Kucsés* Károly iparos, *Kugler* Albert takarékpénztári igazgató, a Sz. K. N. E. tagja, *Kugler* Lipót iparos, a N.

B. P. E. tagja, dr. *Kuthy* Elek ker. tiszti orvos, *Kvatsáh* Nándor községi jegyző, a N. B. P. E. tagja, *Landesberg* Mór gyáros és vállalkozó, a Gyáriparosok orsz. Szövetsége szegedi fiókjának és a Sz. J. E. tagja, *Laczkovits* László tanító, *Ladomérszky* Gyuláné, *Lantos* Béla igazgató-tanító, a szegedi Jótékony-sági egyesület tagja, *Lauber* József tanító, *Láddy* Antal szegedi iparos-szövetkezeti ellenőr, *László* Zoltán földbirtokos, bank-pénztárnok, *Lengyel* Istvánné, a szegedi kath. Növédőegyesület tagja, *Lengyel* János községi jegyző, dr. *Léderer* Dezső ker. tiszti orvos, *Lédermüller* Gyuláné tanítónő, dr. *Leitner* Vilmosné, a szegedi kath. növédőegyesület tagja, *Lippay* György dr. főgimnáziumi tanár, a Sz. J. E. tagja, *Lóhy* József tanító, *Lőw* Imánuel dr. főrabbi, a Sz. J. E. tb. elnöke, *Lukács* Béláné, *Lukács* István községi jegyző, *Lukács* Mihály községi jegyző, *Lugossy* Döme téglagyári igazgató, a munkaadók szövetségének tagja, *Lux* Afrédné, dr. *Madzsar* Gusztávné, *Magyar* Denieterné, *Magyar* Imre tanító, *Magyary* Pál apátplébános, a N. B. P. E. tagja, *Majoros* Antal tanító, *Mágory* Sámuel községi bíró, dr. *Mangold* Samu ügyvéd, az izr. hitközség elnöke, a N. B. P. E. alapító tagja, id. *Mayer* Márton városi árvaházi gondnok, ifj. *Mayer* Márton főgimnáziumi tanár, a Sz. K. N. E. titkára, a Sz. J. E. tagja, *Mangold* Herman könyvkereskedő, a N. B. P. E. tagja, dr. *Mangold* Samuné, az izr. nőegylet alelnöke, a N. B. P. E. alapító tagja, *Mécsér* Aurél hitelintézeti vezérigazgató, a K. B. P. E. tagja, *Mecsér* József nyugalmazott börtönigazgató, *Menczer* Lipót nyugalmazott megyei főpénztárnak, a N. B. P. E. alapító tagja és pénztárosa, az iskolagyermekbarát egyesület elnöke, *Mészáros* Ferenc iparos, a N. B. P. E. tagja, *Mihelics* Károlyné, *Nagy* Aladárné, a Sz. K. N. E. tagja, *Nagy* Elekné, özv. *Nagy* Ferencné a Sz. K. N. E. tagja, *Nagy* József tanító, *Nagy* Mária tanítónő, *Nagyimily* Lajos tanító, *Nagypál* Kilit alsóközponti helyettes plébános, *Návay* Aranka, *Návay* Tamás, nyugalmazott főispán, az orsz. gyermekvédő liga csanádmegyei fiókjának elnöke, *Nicsovics* Györgyné, *Nicsovics* Jenőné, *Ördög* Illés kisbirtokos, *Ördög* Imre tanító, *Pap* Antal földbirtokos, *Pap* Ferenc kisbirtokos, *Pap* Vince tanyai kapitány, *Paulovics* Márton, *Pauló* János tanító, *Pál* Béláné a szegedi kath. növédőegyesület tagja,

Pálffy Dániel gyáros, a szegedi ipartestület és a szegedi munkásbiztosító pénztár elnöke, a gyáriparosok orsz. szövetsége szegedi fiókjának, valamint a Sz. J. E. tagja, Petimre áll. főgimnáziumi tanár dr. *Perisics* Zoltán polgármester, a N. B. P. E. tiszteltbeli elnöke, *Perjéssy* László keresk. és iparkamarai titkár, a vörös-keresztgyelet választmányi tagja és a Sz. K. N. E. tagja, dr. *Perjéssy* Mihály kir. ítélőtáblai bír., az orsz. gyermekvédő liga tagja, a szegedi jótékonyági egyesület ügyvezető alelnöke, *Perlusz* Adolf kereskedő, *Pillich* Lajosné, a szegedi kath. nővédegyesület tagja, *Pintér* Ferenc kisbirtokos, *Pintér* Miklósné, *Piukovics* Lázárné, a szegedi kath. nővédegyesület tagja, *Polgár* Lászlóné a kisedővő jótékonyági egyesület elnöknője, *Politzer* Jánosné, dr. *Pollák* Győző ügyvéd, a N. B. P. E. alapító tagja, *Prokisch* Ferenc, az osztrák magyar bank szegedi fiókjának főnöke, a Sz. J. E. választmányi tagja és a Sz. K. N. E. tagja, *Proszhay* Béla nyugalmazott megyei főügyész, a N. B. P. E. alapító tagja, *Pozojevics* István községi jegyző, a N. B. P. E. tagja, özv. *Ratkovics* Károlyné, *Rácz* János tanító, *Rácz* Istvánné, *Raskó* Istvánné, a Sz. K. N. E. tagja, dr. *Regdon* Károly ker. börtönorvos, a Sz. K. N. E. és Sz. J. E. tagja, *Révész* Oszkárné, dr. *Riesz* Jakab, megyei árvaszéki ülnök, a N. B. P. E. tagja, dr. *Rózsa* Izsó kir. tanácsos, ügyvéd, a szegedi ügyvédi kamara elnöke, *Rózsa* Vince tanyai kapitány, *Saguly* Jánosné, *Sándor* Ferencné, *Sebastian* Nándor községi jegyző, *Seprős* Valter iparos, a N. B. P. E. tagja, *Sevity* Lázár gör. kel. lelkész, a Sz. J. E. tagja, *Simkó* Elemér dr. városi alügyész, a Sz. J. E. titkára és a Sz. K. N. E. tagja, *Somlyódy* Istvánné. a Sz. K. N. E. tagja, dr. *Somogyi* Szilveszter, rendőrkapitány, a Sz. J. E. elnöke, *Somogyi* Szilveszterné, a Sz. K. N. E. tagja, *Sonkovics* Gyula tanító, *Sörös Nagy* István gazdálkodó, *Soós* Károlyné, *Spatár* Valér tanító, a N. B. P. E. tagja, *Steinitzer* Gézané, a jótékony nőegylet elnöke, a N. B. P. E. alapító tagja, *Straubert* Béla minorita áldozár, *Streitman* Antal főgimnáziumi tanár, dr. *Stern* Lázár ügyvéd, a N. B. P. E. alapító tagja, *Szabados* Zoltán gyógyszerész, *Szabó* Kálmán városi főkertész, *Szabó* József városi tanácsnok, *Szalay* József ref. lelkész, a N. B. P. E. tagja, *Szakáll* Ferenc máv. titkár, *Szamosi* György iskolai igazgató, dr. *Szathmáry* Ödön kir. törvény-

széki bíró, a N. B. P. E. tagja és titkára, *Szántó* István községi jegyző, dr. *Szele* Róbert tankerületi főigazgató, a Sz. J. E. tb. elnöke és a Sz. K. N. E. tagja, *Szekszárdi* Imre tanító, *Szemmáry* Imréné, a szegedi kath. növendőegyesület tagja, *Szécsi* István, *Szécsi* Istvánné, a szegedi kath. növendőegyesület tagja, *Szécsi* Márton iparos, özv. *Székely* Gáborné óvónő, *Széli* János tanyai kapitány, özv. *Szluha* Józsefné, a szegedi kath. növendőegyesület tagja, *Szokolovszky* Gyuláné, a szegedi kath. növendőegyesület tagja, *Szűcs* János városi vámellenőr, *Szűcs* István tanító, *Szűcs* János városi vámellenőr, dr. *Szulederevác* István orvos, a N. B. P. E. tagja, *Telsch* Adolfné, *Teodorovics* Ferenc erdőtanácsos, *Thiele* Mária, a szegedi fehér-keresztgyelet alapító tagja, *Thomay* József ág. ev. lelkész, a Sz. J. E. választmányi tagja, *Tóth* András tanyai kapitány, *Tóth* Antal tanyai kapitány, *Tóth* István miniszteri tanácsos, kir. pénzügyigazgató, a N. B. P. E. tagja, *Tóth* Ferenc ipartestületi alelnök, a N. B. P. E. tagja, *Tóth* Géza tanító, *Tóth* Pál földbirtokos, *T. Öleséri* Ferenc tanító dr. *Turcsányi* Imréné, a szegedi jótékonyági egyesület tagja, *Tuskó* László tanító, *Vajda Sándor né*, az izr. nőegylet és a fehér keresztgyelet tagja, *Varga* Antal tanyai kapitány, id. *Vas* Andrásné, a szegedi kath. növendőegyesület tagja, *Vas* Mariska, a szegedi kath. növendőegyesület tagja, dr. *Várady* Imre ügyvéd, a N. B. P. E. tagja, *Várhelyi* József esperes-plébános, a Sz. J. E. tanácselnöke, *Venkei* Dénes tanító, *Veres* Antal tanító, *Veress* Károlyné, a vörös-keresztgyegesület alelnöknője, a fehér-kereszt egyesület tagja, *Veréb* Tamás községi jegyző, dr. *Végh* Lajos ügyvéd, a N. B. P. E. tagja, *Végung* István iskolai igazgató, *Viski* György iparos, *Vincehidy* Ernő, megyei főjegyző, a N. B. P. E. tagja és a torontálmegyei közművelődési egyesület igazgatója, *Vizhányó* János községi bíró, *Weimer* Lajos tanító, *Weszelovszky* Pálné, nyugalmazott tanítónő, *Weisz* Izidor segédjegyző, a N. B. P. E. tagja, *Wizinger* Katalin, *W immer* Fülöp gyárigazgató, a munkaadók szövetségének és a Gyáriparosok Orsz. Szövetsége szegedi fiókjának elnöke, a Sz. J. E. tagja, *Worsikovszky* Károlyné, a fehérkereszt és vörös-keresztgyelet elnöknője, *Zsiros* József ügyvéd, a N. B. P. E. tagja.

A 27.400/909. I. M. számú rendelet 4. §-ának I. pontja

alapján tagok: 1. dr. *Gerhauer* József és *Babó* Andor szegedi kir. törvényszéki bírák, 2. dr. *Szapár* József és *Zombory* Jenő szegedi kir. ügyészek, 3. dr. *Temesváry* Lajos és dr. *Szivessy* Lehel szegedi ügyvédek, 4. dr. *Pálffy* József árvaszéki elnök, 5. dr. *Lázár* György kir. tanácsos, polgármester, 6. dr. *Scossa* Dezső kir. tanácsos, kir. tanfelügyelő, 7. dr. *Turcsányi* Imre, az állami gyermekmenhely igazgató-főorvosa.

A 27400/909. IM. számú rendelet 4. §-ának III-ik pontja alapján tag: *Füzessy* Márton az »Árpád-Otthon« javító-nevelőintézet igazgatója.

Tanácsbeosztás az 1911. évre. A felügyelő hatóság elnöke a tagokat 5 tanácsba osztotta be. Tanácselnökök: I. tanács elnöke: dr., *Orkonyi* Ede. II. tanács elnöke: *Návay* Tamás. III. tanács elnöke: dr. *Szapár* József. IV. tanács elnöke: *Back* Bernát (az Árpád-otthon javító-nevelőintézet ügyeinek szaktanácsa). V. tanács elnöke: Dr. *Szele* Róbert.

A fiatalkorúak szegedi felügyelőhatóságának területén fennálló intézmények.

a) Szeged és környéke.

M. kir. állami gyermekmenhely*) (Szeged, Csanádi-u. 34.) Alapított 1902. évben. Igazgató-főorvos: dr. *Jurcsányi* Imre. A befogadás feltételei: elhagyatottá nyilvánítás az illetékes gyámhatóság által. A felvétel felől az illetékes gyámhatóság rendelkezik. Az utolsó évben az intézetben 551 egyén s az intézeten kívül 4311 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed az elhagyatottá nyilvánított gyermekeknek 15 éves életkorukig való gondozására.

Az Orsz. Gyermekvédő Liga*) szegedi »Árpád-otthona« (Szeged). Vezetősége: *Füzesy* Márton igazgató. Az intézet jelenleg

*) A m. kir. állami gyermekmenhelyek központi szervezetét és célját 1. 70. lapon.

*) Az Orsz. Gyermekvédő Liga központi szervezetét és célját 1. 86. lapon.

a Bn. 17. § 3. pontjában meghatározott javító-nevelés céljaira szolgál. A növendékeket a m. kir. igazságügyi miniszter utalja be.

Az Orsz. Gyermekvédő Liga*) tanoncotthona (Szeged). Az otthon ipari munkára kedvet érző gyermekek foglalkoztatására és táplálására szolgál. Az otthon gondoskodik a tanoncok megfelelő elhelyezéséről. A támogatás kiterjed a gyermekek reggelivel, ebéddel és vacsorával való ellátására. A gyermekek iparos mestereknél dolgoznak. A támogatás nincs feltételhez kötve.

Vörös-Keresztegylet**) szegedi választmánya. Alapítás éve 1879. Vagyona 21.757 kor.” 69 fill.”

Vörös-Keresztegylet**) csongrádmezei választmánya. Alapítási éve 1890. Vagyona 768 kor. 32 fii.

Szabadkőműves-páholy (kör) (Szeged). Működésének adatai hiányzanak. A szabadkőműves-társulatok szervezetének és charitatív működésének általános leírását lásd 111. lapon,

Szeged városi árvaház (Szeged, London-körút 11.) Alapított 1872. évben. Vezetősége, Dr. *Lázár* György polgármester, a felügyelőbizottság elnöke; *Balog* József igazgató. A befogadás feltételei: Az intézetbe 7-13 éves árva, félárva és elhagyott fiú- és leánygyermeket vesznek fel. Nem szegedi illetőségű gyermekek csak alapítványos helyre vehetők fel. A felvétel felől Szeged város tanácsa a felügyelőbizottság javaslatára rendelkezik. Az árvaház vagyona 284.406 kor. 63 fill., ebből 112.974 kor. értékű ingatlan. Szeged városa évente 9760 koronával segélyzi az árvaházat. Az intézet 80 árva befogadására van berendezve. Az utolsó évben az árvaházban 62 gyermek volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a növendékek teljes ellátására és neveltetésére. Az árvaházból kikerült növendékek segélyezésére külön alapítványok vannak, melyeknek évi kamata 770 kor.

Szegedi Zsidó Árvagyylet árvaháza. Alapított 1893. évben. A befogadás feltételei: Az árvaházba 6-10 éves izraelita fiú- és leánygyermeket vesznek fel és pedig 20 fiút és 10 leányt.

*) Az Orsz. Gyermekvédő Liga központi szervezetét és célját l. a 86. lapon.

**) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyeletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

A felvétel felől az árvaegylet elnöksége rendelkezik. Az intézet vagyona 109.861 kor. 82 fill. A támogatás kiterjed az árvák neveltetésére és teljes ellátására. Az árvaházból a fiúkat 13, a leányokat 15 éves korukban bocsátják el. Az árvaházba el nem helyezhető árvákat az egyesület segíezi.

Graf István és neje gyermekkórháza (A városi közkórház gyermekosztálya), (Szeged, Kossuth Lajos-sugárút 35. sz.) Vezetője: dr. Boros József igazgató-főorvos. A kórház 30 ágyra van berendezve. A kórházban fekvő és bejáró betegeket gyógyítanak. Fekvő betegek napi 1 kor. 30 fillért fizetnek. A támogatás nincs feltételhez kötve.

Süketnémák államilag segélyezett intézete (Szeged). Alapítotott 1901. évben. A befogadás feltételei: 7-10 éves süketnéma fiúkat és leányokat vesznek fel, akik 8 évig maradnak az intézetben. A felvétel felől az intézet igazgatósága rendelkezik. Az intézet vagyona 6886 kor. Évi költségvetése 73.259 kor. Az intézet 153 személy befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 153 süketnéma volt elhelyezve. Az intézetben 8 osztályos süketnéma-tanfolyam és 3 osztályú továbbképző-tanonciskola van. Az intézet igazgatósága a felnőtt süketnémák elhelyezésénél közreműködik, a felnőtt süketnéma leányok számára pedig gépkötődét tart fenn, melyben kenyerüket megkereshetik. A Vakokat Gyámolító Országos Egyesület*) alföldi fiókja által fenntartott ifjú vakok áll. segélyezett tan- és nevelőintézete (Szeged). Alapítotott 1908. évben. A befogadás feltételei: az ifjú vakok intézetébe 13-24 éves korban levő vak férfiakat vesznek fel. A felvétel felől az intézet igazgatósága rendelkezik. Az intézet évi jövedelme 35.100 kor. Állami támogatás 3500 kor. és a tanerők fizetése, városi segély évi 3200 kor. Az intézet 48 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 49 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a vakok teljes ellátására. Az oktatás 4 osztályos ipariskolában történik. Ezenkívül kosárfonó, kefekötő- és székfonóosztálya is van. A 4 éves tanfolyam elvégezte után a foglalkoztatóba lépnek át, ahol egész életükön át maradhatnak.

*) A Vakokat Gyámolító Orsz. Egyesület adatait l. a 146. lapon.

A Vakokat Gyámolító Országos Egyesület*) alföldi fiókja által fenntartott foglalkoztatóműhely (Szeged). Alapított 1902. évben. A befogadás feltételei: 24-32 éves vak férfiakat vesznek fel a foglalkoztatóműhelybe, ahol teljes ellátást kapnak. A felvétel felől az intézet igazgatósága rendelkezik.

A Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület szegedi nevelőintézete (Szeged, Boldogasszony-sugarút 4. sz.) Alapított 1905. évben. Vezetősége: *Dániel* Ernő báró, *Perjéssy* László, *Häuser* Rezső Sándor. A befogadás feltételei: középfokú iskolába járó növendékeket vesznek fel ellátási díj ellenében. 200 növendék volt az intézetben, ezek közül 14 segélyben részesült. A felvétel felől a felügyelőbizottság rendelkezik.

Szegedi Kisdedóvó és Jótékony Nőegyesület (Szeged, Toldy-utca 4. sz.) Alapított 1846. évben. Vezetőség: *Polgár* Lászlóné elnök, *Häuser* Rezső Sándor titkár. Vagyona 158.709 kor. Évi költségvetése 18.914 kor. A támogatás kiterjed szegények segélyezésére, óvodák fenntartására. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben segélyt kapott 70 egyén, az egyesület óvodáiban pedig 599 gyermek járt.

Szegedi Jótékony Egyesület. Vezetőség: dr. *Somogyi* Szilveszter főkapitány, elnök; dr. *Simkó* Elemér titkár. Az egyesület az igazságügyminiszteriumtól évi 500 kor., a várostól is évi 500 kor. segélyben részesül. Évente kiosztott segélyek összege 8000 kor. Célja: fiatalok védelme, rabsegélyezés, általános segélyezés. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az egyesület szünidei gyermektelepet tart fenn, szegény iskolás gyermekeket felruház, ingyen kenyeret és tejet oszt ki, pénz- és tüzelőanyag-segélyeket nyújt.

Szegedi Katolikus Növédőegyesület. Alapított 1909. évben. Vezetőség: dr. *Raskó* Istvánné kir. táblabíró neje, elnök (lakik: Polgár-u. 1. sz.), dr. *Simkó* Elemér titkár (lakik: Brüsszeli körút 9. sz.). Vagyona 19.000 kor. Évi jövedelme 7000 kor. Az egyesület célja: gyermekvédelem, segélyezés, nővédelem és patronage. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben támogatásban részesült 372 egyén.

*) A Vakokat Gyámolító Orsz. Egyesület adatait 1. a 160. lapon.

Jótékony Protestáns Nőegylet. (Szeged). Alapított 1890. évben. Vezetőség: *Lichtenegger* Gyuláné elnöknő. Vagyona 7888 kor. 97 fill. Célja: szegény gyermekek és családok támogatása. A támogatás nincs feltételhez kötve.

Görögkeleti Szerb Jótékonyági Nőegylet (Szeged). Alapított 1879. évben. Célja: szegények támogatása. Az egyesület működésének adatai hiányzanak.

Szegedi Zsidó Nőegylet. Alapított 1835. évben. Vagyona 33.888 kor. 14 fill. Évi költségvetése 18.285 kor. A támogatás kiterjed szegények segélyezésére.

Vörös-Keresztegylet*) battonyai fiókegylete. Alapítási éve: 1883. Vagyona 1011 kor. 87 fill.

Csanádpalotai Jótékony Nőegylet. Alapított 1910. évben. Vezetőség: *Lászlóné Janda* Ilma elnök. Vagyona 270 kor. 21 fill. Évi jövedelme 250-300 kor. Célja: szegénysegélyezés. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben segélyben részesült 53 egyén.

Vörös-Keresztegylet*) csongrádi fiókegylete. Alapítási éve: 1880. Vagyona 3767 kor. 21 fill.

Csongrádi Jótékony Nőegylet. Alapított 1904. évben. Vezetőség: Dr. *Szarka* Mihályné elnök. Vagyona 2000 kor. Évi jövedelme 5-600 kor. Célja: szegénysegélyezés. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben segélyben részesült 40 egyén.

Vörös-Keresztegylet*) hódmezővásárhelyi választmánya. Alapítási éve 1880. Vagyona 12.786.33 kor.

Hódmezővásárhely város szeretetháza. Alapított 1893. évben. Vezetősége a városi tanács. Vagyona 75.955 kor. Évi költségvetése 17.000 kor. A szeretetházba vagyontalan hódmezővásárhelyi illetőségű elhagyott vagy árva gyermekeket vesznek fel. A szeretet ház szegényházi osztályába pedig 100 elaggottat. A szeretet ház szegényházi osztályába pedig 100 elaggottat. A szeretet ház szegényházi osztályába pedig 100 elaggottat. A szeretet ház szegényházi osztályába pedig 100 elaggottat. Az utolsó évben 38 árva volt az intézetben. A felvett gyermekek teljes ellátást kapnak s az elemi iskolát látogatják.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

Hódmezővásárhelyi földművisiskola. Alapított 1896. évben. A 2 éves tanfolyamra felvett ifjak teljes ellátást kapnak ingyenesen. Az intézetben 30 hely van; 5 hely fölött Hódmezővásárhely tanácsa rendelkezik, a többire az intézeti igazgató veszi fel a növendékeket.

Alföldi Gyermekszanatórium És Csecsemő védő Egyesület. (Hódmezővásárhely). Vezetőség: dr. *Cikatricis* Lajos főispán elnök, *Rittné* Gábrí Ágnes társelnök, *Draskovics* Ernő jegyző. Vagyona 2.400 korona. Az egyesület most alakul meg véglegesen, s működését még nem kezdte meg.

Fejérváry Miklósné, szül. Kárász Karolina által alapított leányárvaház (Horgoson). Alapított 1897. évben. Vagyona 180.000 kor. alapítvány. Az árvaházba 20 leányárvát vesznek fel és nevelnek a 6. életévétől a 16-ig. A fölvetel nincs feltételhez kötve.

Vörös-Keresztgyelet*) mágócsi fiókegyete. Alapítási éve 1890.

Az Országos Gyermekvédő Liga**) csanádmegyei fiókja (Makón). Alapított 1909. évben. Vezetőség: *Návay* Tamás elnök, *Vertán* Endre titkár.

Vörös-Keresztgyelet*), makói fiókegyete. Alapítási éve 1880. Vagyona 6549.21 kor.

Csanád vármegye Erzsébet árvaháza. Vezetősége: az árvaházi igazgató választmány az alispán elnöklésével. Az árvaházba vagyontalan, csanádmegyei illetőségű árva vagy elhagyott gyermekeket vesznek fel, fiúkat és leányokat. A felvétel felől az igazgató választmány rendelkezik. Az intézet vagyona 131.000 kor. Az intézet 80 árva befogadására van berendezve. Az utolsó évben az árvaházban 40 gyermek volt elhelyezve.

A Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület diákotthona (Makón). Alapított 1906. évben. Vagyona 48.222 kor. 89 fill. Évi jövedelme 7000 kor. állami, 2700 kor. megyei segély. A támogatás kiterjed a növendékeknek 360 kor. ellátási díj ellenében való ellátására.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztgyeletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

**) Az Orsz. Gyermekvédő Liga központi szervezetét és célját l. a 86. lapon.

Makói Izraelita Szentegylet Chevra Kadischa. Alapított 1747. évben. Vezetőség: dr. *Dózsa* Lajos elnök, *Székely* Lipót titkár. Vagyona 27.482 kor. 64 fill. Évi jövedelme 4000 kor. A támogatás kiterjed betegek ápolására, halottak eltemetésére és szegények segélyezésére. A támogatás feltétele: izraelita vallás. Az utolsó évben támogatásban részesült 450 egyén.

Makói Jótékony Nőegylet adatai hiányoznak.

Makói Izraelita Nőegylet. Alapított 1877. évben. Vezetőség: dr. *Dózsa* Sámuelné elnök, dr. *Székely* Lipót titkár. Vagyona 13.903 kor. 15 fill. Évi jövedelme 3000 kor. Célja: szegénysegélyezés. Az utolsó évben segélyben részesült 60 személy.

Vörös-Keresztegylet*) mindszenti főkegyete. Alapítási éve: 1910.

Gróf Károlyi Kornis-féle leánynevelő és jótékony intézet (Szevárt). Alapított 1902. évben. A befogadás feltételei: az árvaházba 3-16 éves leánygyermekeket vesznek fel. Az intézet vagyona 120.000 kor. Az utolsó évben az intézetben 30 leány volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a leányok teljes ellátására és nevelésére.

P Vörös-Keresztegylet*) szentesi főkegyete. Alapítási éve 1890. Vagyona 497 kor. 24 fill.

»Malbiseh Arumim« Szegénysorsú Iskolásokat Felruházó Egylet (Szentesen). Alapított 1891. évben. Vezetőség: dr. *Reis* Samu elnök, dr. *Fenyvesi* S. titkár. Vagyona 8000 korona. Évi jövedelme 800 korona. A támogatás kiterjed szegény elemi, polgári és gimnáziumi tanulók felruházására. A támogatás feltétele: izraelita vallás. Az utolsó évben felruháztak 30 tanulót.

Szentesi Iparos Ifjak Önképző Köre (Szentes, báró Harucker-u. 30. sz.). Alapított 1882. évben. Elnök: *Dömsödy* Pál, titkár: *Práznovszky* Mihály. Célja: az ifjúság önképzése és szórakoztatása.

Szentesi Jótékony Nőegylet Alapított 1863. évben. Vezetőség: *Nagy* Ferencné elnök, dr. *Csergő* Károly titkár. Évi jövedelme 1500-1600 kor. A támogatás kiterjed szegények

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

különösen gyermekek és gyermekágyas anyák segélyezésére. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben segélyben részesült 66 személy.

Szentesi Evangélikus Nőegylet. Alapítattott 1890. évben. Vezetőség: *Mojzsik* Lajosné elnök, dr. *Mátéffy* Ferencné elnök. Vagyon 2927 kor 18 fill. Az egyesület működése kiterjed egyházi, közművelődési s hazafias célok támogatására s köz jótékonyág gyakorlására.

Szentesi Izraelita Szentegylet. Vezetősége: *Lőwy* Lipót elnök, *Weisz* Jakab alelnök. Működésének adatai hiányoznak.

Frigyer Jozefa árvaházi alap (Szentesen). Alapította Frigyer Jozefa, az 1885. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 53.000 kor. Célja: katolikus árva gyermekek neveltetése 4 éves koruktól 12 éves korukig. Kath. árva hiányában más keresztény vallású árvák is részesülhetnek a kedvezményben. Ezen alapból egy árvaház is létesült Szentesen, melynek működését 1903-ban beszüntették, mert az alapítvány kamata csak 6 árva ellátására volt elegendő s egy árva eltartása évi 600 koronába került. Most 6 árva gyermeket adnak ki jóra való családokhoz vagy özvegy anyjukhoz s fizetnek érte havi 12 koronát. Az alapítvány kamataiból s az árvaházi épületbéréből évenként körülbelül 1200 koronát csatolnak a tőkéhez, míg az egy tekintélyes alappá nem növekedik.

Jegyzet. A szegedi internátusok közül csak ellátási díj ellenében vesznek fel növendékeket a következők:

A *Délvidéki Földművelők Gazdasági Egyesületének fiúnevelő intézete* 200 növendéket,

a *szegedi deákotthon* 200 fiút,

Gyertyámos község szegedi konviktusa 140 fiú növendéket,

a *tanulók otthona* 140 fiú-tanulót,

a *szegedi kir. kath. tanítóképzővel kapcsolatos internátus* 60 tanítójelöltet,

a *Miasszonyunkról nevezett szegény iskola nővérek* 70 leányt,

az *állami felsőbb leányiskola internátusa* 50 tanulót.

Mindezen intézetekben a feltételt az igazgatóság eszközzi.

A *M. Á. V. szegedi internátusába* 6-20 éves fiúgyermeket vesznek fel, kiknek szülei az államvasút szolgálatában állanak. Az ellátási díjnak csak egy csekély részét térítik meg az intézetnek a mennyiben a szülők fizetéséhez képest 40-120 kor. évi díjat fizetnek.

Az internátusban 208 hely van.

Évi költségvetése 70.000 kor., az épület értéke 600.000 korona.

A felvételért a *M. Á. V. igazgatóságához* kell folyamodni.

b) Nagybecskerek és környéke.

Vörös-Keresztgyelet*) torontálmegyei választmánya. Alapítási éve 1893. Vagyona 10679.64kor.

Vörös-Keresztgyelet*) nagybecskereki fiókegylete. Alapítási éve 1880. Vagyona 6722.16 kor.

Szabadkőműves-páholy (kör) (Nagybecskerek). Működésének adatai hiányoznak. A szabadkőműves-társulatok szervezetének és charitatív működésének általános leírását l. a 111. lapon

Nagybecskereki Patronage Egyesület. Alapított 1910. évben. Elnök: *Alföldy* Ede kir. törvényszéki elnök. Titkár: dr. *Szathmáry* Ödön kir. törvényszéki Bíró. Vagyona 4000 kor. Legutóbbi évben 258 kor. segélyt osztott ki 11 egyénnek.

Nagybecskereki Róm. Kath. Árvaházegylet árvaháza (Nagybecskerek, Német-u.) Alapított 1906. évben. Vezetőség: *Franz* József László vezérigazgató, kereskedelmi tanácsos, elnök, *Szegfű* Sándor titkár. Vagyona 120.749 kor. 87. fill. Ebből ingatlan 28.000 kor. Évi költségvetése 7220 kor. Az árvaházban elhagyottnak nyilvánított fiúkat és leányokat vesznek fel felekezeti különbség nélkül. A fölvetett növendékek teljes ellátást kapnak, óvodába, elemi, polgári iskolába, sőt a tehetségesebbeket gimnáziumba is járatják. A felvétel fölül az egyesület választmánya rendelkezik. Az intézetben 50 gyermek helyezhető el, a legutóbbi évben 26 árvát vettek fel.

Az Iskolagyermekbarát Egyesület népkonyhája. (Nagybecskereken). A támogatás kiterjed szegény tanulóknak meleg ebéddel s ingyen kenyérral való ellátására. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 3285 ingyenes ebéd és 576 kg. kenyér. Ellátásban részesült átlag 102 tanuló.

Iskolagyermekbarát Segélyző Egylet (Nagybecskereken). Alapított 1873. évben. Vezetőség *Menczer* Lipót elnök, *Baader* Károly alelnök. Vagyona 2516 kor. 82 fill. Évi jövedelme 1660 kor. A támogatás kiterjed szegény gyermekeknek ruhával, iskolaszerekkel és meleg ebéddel való ellátására. A támogatás

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztgyeletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben felruháztak lál tanulót, ingyen ebédet pedig 102 gyermek kapott. **Íi:** Nagybeeskereki Jótékony Nőegylet. Alapított 1872. évben. Vezetőség: *Steinitzer* Gézáné elnök, *Streitmann* Antal titkár. Vagyona 22.000 kor. Évi jövedelme 2800–3000 kor. Célja: szegények felruházása, segítése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben segélyezésben részesült 60 egyén. Az egyesület ezenkívül levesosztó konyhát és 150 gyermek részére kisdudóvodát is tart fenn.

Nagybecskereki Keresztény Nőegylet. Alapított 1896. évben. Vezetőség: *Szalay* József né elnök, *Szalay* József lelkész társelnök. Évi jövedelme 1000 kor. Célja: szegények támogatása, erkölcsi oktatással, ruhával, élelemmel s meleg szobával. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben segélyben részesült 50 egyén.

Szerb Jótékony Nőegylet (Nagybecskereken). Alapított 1884. évben. Vezetőség: *KupuJcarovits* Mária elnök, *Klec* Száva titkár. Vagyona: az egyesületi ház és némi készpénz. Évente kioíztatik 260 kor. pénzsegély. Célja: szerb óvoda fentartása, özvegyek segítése, gyermekek felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben segélyben részesült 14 egyén, óvodai oktatásban 50-60 gyermek.

Izraelita Nőegylet (Nagybecskereken). Alapított 1859. évben. Vezetőség: *Winter* Katalin elnöknő, *Löffler* Jónás titkár. Évi jövedelme 3500 kor. Célja: szegény és beteg nők segélyezése, özvegyek, árvák, betegágyasok és kiházásítandó hajadonok támogatása. A támogatás feltétele: izraelita vallás. Az utolsó évben állandó havi segélyt kapott 18 egyén, rendkívüli segélyben 73 személy részesült; 1910. évben kiosztottak 2889 kör. pénzsegélyt és 534 kor. 10 fill, értékű tüzelőszert.

Vörös-Keresztegylet*) bánlaki fiókegylete. Alapítási éve: 1894.

Elhagyott gyermekek segélyző alapja (Ernesztháza). Alapította a községi képviselő az 1901. évben. Az alapítvány jelenlegi

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját 1. a 199. lapon.

összege 14.456 kor. 61 fill. Célja: az elhagyottá nyilvánított 7 éven felüli gyermekekért tartásdíj fizetése. A kedvezmény nyújtásának feltétele: ernesztházai illetőség, hatóság által elhagyottá nyilvánítás. A kedvezmény odaítélése felől a községi képviselőtestület (lak. Erneshháza) rendelkezik. Az utolsó évben 1 gyermekért 60 koronát fizettek.

Vörös-Keresztegylet*) katalinfalvai fiókegylete. Alapítási éve: 1888. Vagyona 450.60 kor.

Vörös-Keresztegylet*) módosi fiókegylete. Alapítási éve: 1893. Vagyona 5181.46kor.

Vörös-Keresztegylet*) párdány-járási fiókegylete. Alapítási éve: 1893. Vagyona 1531.58 kor.

Szerelmy László-alapítvány. Alapította: Románkécsa község az 1905. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 1500 kor. Célja: 3 szegény iskolásgyermek felruházása. A kedvezmény nyújtásának feltétele: Románkécsai illetőség, iskolába járás. A kedvezmény odaítélése felől a községi előljáróság (Románkécsa) rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 67.50 kor. értékű ruházat. Ugyanekkor kedvezményben részesült 3 gyermek.

Vörös-Keresztegylet*) szerb-szentmártoni fiókegylete. Alapítási éve: 1889.

Vörös-Keresztegylet*) újfalui fiókegylete. Alapítási éve: 1880. Vagyona: 4631 kor. 44 fill.

Vörös-Keresztegylet*) vásárhelyi fiókegylete. Alapítási éve: 1893. Vagyona 1117 kor. 06 fill.

c) Nagykikinda és környéke.

Vörös-Keresztegylet*) nagykikindai választmánya. Alapítási éve: 1909.

Nagykikindai Róm. Kath. Iskolásgyermeket Segélyző Egylet. Alapított 1909. évben. Vezetőség: *Káplár Mihály, Augusztin Miklós*. Évi jövedelme 200-250 kor. A támogatás kiterjed sze-

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját 1. a 109. lapon.

gény tanulók felruházására. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiasztásra került 140 kor. értékű ruhanemű, 1 Szerb Jótékony Célú Nőegylet (Nagykikindán). Alapítottatott 1872. évben. Vezetőség: özv. *Pacsu* Szidónia elnök, *Kószits* Mihály elemi iskolai igazgató, titkár. Vagyona 27.502 kor. 98 fill. Évente segélyezésre fordít 2000 kor.-t. Célja: szegény özvegyek segítése, iskolásgyermek felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben segélyben részesült 21 egyén. Az egyesület kiseddóvót is tart fenn.

Nagykikindai Izr. Nőegylet. Alapítottatott 1869. évben. Vezetőség: dr. *Varró* Ignácné elnök. Vagyona 15.000 kor. Évi jövedelme 4300 kor. A támogatás kiterjed árvák, gyámoltalanok, özvegyek segélyezésére, szegény leányok kiházasítására. Az utolsó évben segélyezésben részesült 20–30 egyén.

Humanitas Jótékony Nőegyesüiet (Nagykikinda). Működésének adatai hiányoznak.

Vörös-Keresztegylet*) basahidi fiókegylete. Alapítási éve: 1906. Vagyona 119 kor.

Vörös-Keresztegylet*) gyertyámosi fiókegylete. Alapítási éve: 1880. Vagyona 632 kor. 54 fill.

Vörös-Keresztegylet*) kiszombori fiókegylete. Alapítási éve: 1880. Vagyona 4763 kor. 05 fill.

Vörös-Keresztegylet*) lovrini fiókegylete. Alapítási éve: 1891. Vagyona 8653 kor. 73 fill.

Vörös-Keresztegylet*) mokrini fiókegylete. Alapítási éve: 1880. Vagyona 3025 kor. 91 fill.

Vörös-Keresztegylet*) nagyjéesai fiókegylete. Alapítási éve: 1895. Vagyona: 920 kor. 14 fill.

Vörös-Keresztegylet*)nagykumlósi fiókegylete. Alapítási éve: 1880. Vagyona: 905 kor. 87 fill.

Vörös-Keresztegylet*) nagyszentmiklósi fiókegylete. Alapítási éve: 1880. Vagyona 6933 kor. 86 fill.

Kristóf-intézet m. kir. földművesiskola (Nagyszentmiklóson). Alapítottatott 1887. évben. A földműves iskolába járó növendékek

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

a kapcsolatos internátusban ingyenesen teljes ellátást kapnak. A felvétel felől a m. kir. földművelésügyi miniszter, részben pedig gróf Nákó Sándor rendelkeznek.

Gör. Keleti Szerb Nőegylet (Nagyszentmiklós). Alapított 1899. évben. Vezetőség: özv. *Jankovits* Mileva elnök, özv. *Ivánits* Mária alelnök, özv. *Miholyák* Milica titkár, *Agrima* Péter gör. kel. szerb lelkész, titkár. Vagyona 2042 kor. 65 fill. Évi jövedelme 250–300 kor. Célja: szegény iskolásgyermek felruházása, özvegyek és árvák segélyezése, szegény betegek gyógykezelése és ápolása. A támogatás feltétele: gör. kel. szerb vallás. Az utolsó évben segélyben részesült 15 egyn.

Nagyszentmiklói Izr. Nőegylet. Alapított 1884. évben. Vezetőség: *König* Jakabné elnök, *Téthy* József titkár. Vagyona 3400 kor. Évi jövedelme 800 kor. Célja: szegények, főképp özvegyek és árvák segélyezése. A támogatás feltétele izraelita vallás. Az utolsó évben segélyben részesült 26 egyn.

Vörös-Keresztegylet*) óbessenyői fiókegylete. Alapítási éve 1880. Vagyona 364 kor. 56 fill.

Vörös-Keresztegylet*) ócsanádi fiókegylete. Alapítási éve 1880.

Vörös-Keresztegylet*) perjámosi fiókegylete. Alapítási éve 1880. Vagyona 2786 kor. 92 fill.

Vörös-Keresztegylet*) törökkanizsai fiókegylete. Alapítási éve 1892. Vagyona 2149 kor. 31 fill.

Vörös-Keresztegylet*) zombolyai fiókegylete. Alapítási éve 1880. Vagyona 10.639 kor. 80 fill.

Vörös-Keresztegylet*) zombolyavidéki választmánya. Alapítási éve 1881. Vagyona 6468 kor. 40 fill.

»Jesuleum« a szentkeresztről címzett irgalmas nővérek vezetése alatt (Zombolyán). Alapított 1902. évben. Az intézetbe 6–44 éves római kath. vagy más keresztény felekezetű leányokat vesznek fel, kik elemi és polgári iskolába járnak. Tartásdíj 35–38 kor. Három vagyontalan leányt ingyen nevel az intézet.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

d) Szabadka és környéke.

M. kir. állami gyermekmenhely*) (Szabadka).. Alapított 1903. évben. A befogadás feltételei: elhagyottá nyilvánítás az illetékes gyámhatóság által. A felvétel felől az illetékes gyámhatóság rendelkezik. Az intézet 55 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben s azon kívül 2685 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed az elhagyottá nyilvánított gyermekeknek 15 éves életkorukig való gondozására. Évi kiadás 435.360 kor. 42 fill.

Orsz. Vörös-Keresztgyelet**) szabadkai választmánya. Alapításiéve 1886. Vagyona 5652 kor. 83 fill.

tabadkőműves-páholy (kör) (Szabadka). Működésének adatai hiányoznak. A szabadkőműves-társulatok szervezetének charitatív működésének általános leírását l. a 111. lapon.

Szabadkai Fehérkereszt Gyermekvédő Egyesület. Alapított 1892. évben. Vezetőség *Birhásné Szuchich Adrienne, Pluhovich József* elnökök, *Mesznerits Ferenc* titkár. Célja: szegény gyermekeket havi támogatásban részesíteni, iskolás gyermekeket ruha- és könyvsegélyben részesíteni, a serdültebb gyermekeket ipari oktatásban részesíteni s anyagilag támogatni, végül beteg gyermekeknek szanatóriumi kezelését lehetővé tenni. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 61.647 kor. 15 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 3000 kor. Az utolsó évben havi pénzsegélyt kapott 14 gyermek, 68 tanulót felruházott 34 egyént pedig más módon segítkezett.

Szabadkai Első Nőegylet árvaháza (Szabadkán). Az árvaházba szabadkai születésű, római kath. vallású, 7 évesnél idősebb leányokat vesznek föl. A föl vétel felől a választmány rendelkezik. Az árvaházban legutóbbi évben 8 árva leány és egy növendék vétetett fel. Vagyona 33.405 kor. 21 fill.

Szabadka szab. kir. város földművesiskolája. Alapított 1898. évben. A földművesiskolában kétéves tanfolyam van;

*) A m. kir. állami gyermekmenhelyek központi szervezetét és célját l. a 70. lapon.

**) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztgyeletének közpon-, szervezetét és célját l. a 109. lapon.

a felvett növendékek részben teljes ellátást kapnak. Az intézetben 30 hely van. Alapítványos (ingyenes) helyeik vannak: a m. kir. földművelésügyi miniszternek (6), Szabadka városnak (6), s a szabadkai takarékpénztárnak (1). Ezen helyek adományozása az alapítókat illeti meg.

Szabadkai Szent Antal Kenyere Katolikus Népkonyha Egyesület. Alapított 1899. évben. Vezetőség: Özv. *Lénárd* Istvánné elnök. Célja: keresetnélküli, szegény embereknek téli időben, ebédet adni. A támogatás nincs feltételhez kötve. Bevétele: városi segély 1000 kor., kamat 1080 kor., tagdíjak és adományok 4000 kor., Szent Antal-perselyből 8000 kor. Vagyona 24.000 kor. Évi költségvetés hozzávetőleg 15-16.000 korona. Az utolsó évben támogatásban részesültek közt volt 150 fiúgyermek és 50 leány.

Szabadkai Izr. Nőegylet népkonyhája. Vezetőség: *György* Mórné elnök, *Kóhn* Mórné pénztáros. Célja szegény egyének, első sorban tanuló gyermekek olcsó vagy ingyenes táplálékkal való ellátása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 17.696 kor. 92 fill.

Szabadkai Jótékony Leányegyesület. Alapított 1910. évben. Célja: ingyen tej és zsemle kiosztása szegény gyermekek között. A támogatás nincs feltételhez kötve. Támogatásban részesült naponta 80 gyermek.

Szabadkai Első Nőegylet (Szabadka, Szent Teréz-tér). Alapított 1868. évben. Vezetőség: Özv. *Hidegh* Árpádné elnök, ifj. *Vojnich* Máténé, *Mamusich* Lazámé, *Ruffy* Pálné, özv. *Lénárd* Istvánné alelnökök, dr. *Janiga* János jegyző, *Vojnits* Dezső segédjegyző. Célja: árvák gyámolítása, szegény segélyezés, kath. munkásnő-patronage, börtön-misszió, bírósági tárgyaláshoz pártfogók kiküldése. Vagyona 74.600 kor. 83 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 4-4500 kor. Az utolsó évben a munkásnő-partonageban 80 leány volt. A börtön-misszió keretében előadásokat tartott az egyesület a fogházban, egy szabadult nőt elhelyezett. Az egyesület leány árvaházat is tart fenn.

Szabadkai Izr. Nőegylet. Alapított 1852. évben. Vezetőség: *Hartmann* Ráfaelné elnök, dr. *Hajnal* József kir. járásbíró, titkár. Célja: szegények segélyezése s népkonyha fentartása

A támogatás feltétele: izraelita vallás. Vagyona 57.800 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 10.000 kor.

Kossuth Asztaltársaság (Szabadka, Tompa-utca 260. sz.)
Vezetőség: *Nojcsék* Géza elnök, *Sobesich* Antal titkár. Célja: szegény tanulók felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 750 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 120–200 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 12 gyermek.

Magyar Asztaltársaság (Szabadkán). Alapított 1895. évben.
Vezetőség: ifj. *Kelemen* János elnök, *Dugovich* Imre titkár. Célja: szegény tanulók jutalmazása és segítése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 1000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 100 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 16 gyermek.

Petőfi Asztaltársaság (Szabadkán) Alapított 1908. évben.
Vezetőség: *Vulcov* Ferenc elnök, dr. *Dobó* Árpád titkár. Célja: szegény iskolás gyermekek felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 180–« 200 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 12 gyermek.

Jegyzet. Szabadkán levő s középfokú iskolába járó fiúk számára alapított internátusok közül fölelíthetők:

1. A Széchenyi egyesület szabadkai főnevelő intézete, 40 középiskola tanuló számára. Ellátási díj 700 kor.

2. Alföldi gazdasági egyesület nevelő intézete 45 növendék részére Tartásdíj évi 500 kor.

3. Szent Imre egyesület internátusa 80 középiskolai tanulót fogadhat be. Évi ellátási összeg 530 kor. Van az internátusban 5 kedvezményes és 4 ingyenes hely is.

A dai m. kir. földművesiskola. Alapított 1886. évben. Az iskolával, mely kétéves tanfolyamú, internátus van összekapcsolva, hol a növendékek teljes ellátást nyernek. A teljes fizetők 300 koronát fizetnek évente. Ingyenes helyeket alapítottak: a m. kir. földművelésügyi miniszter 8, *Latinovics* János 1, Zombor város 2, Zenta város 1, végül Mohol nagyközség 1 tanuló részére. Ingyenes helyek elnyeréséért az alapítókhoz kell folyamodni.

A dai Katholikus Nőegylet. Alapított 1906. évben. Vezetőség: *Senk* Antalné elnök, *Piller* György titkár. Célja: szegények segítése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona

1501 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 300 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 50 személy.

A dai Izr. Nőegylet. Alapított 1881. évben. Célja: szegények segélyezése. Vagyona 4029 kor. 83 fill. Az utolsó évben támogatásban részesült 23 egyén.

Kossuth Asztaltársaság (Ada). Alapított 1895.' évben. Célja: szegény gyermekek felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben felruháztak 27 gyermeket. Az asztaltársaságnak jóváhagyott alapszabályai nincsenek.

Országos Izr. Patronage Egyesület*) helyi bizottsága (Baján). Elnök: Dr. *Lemberger Ármin*; titkár: *Kun Lajos*.

Bajai Pártfogó Egyesület.***) Alapított 1910. évben. Elnök: dr. *Hegedűs Aladár* kir. tanácsos, polgármester. Társelnökök: *Major Károly*, dr. *Rájk Aladár*, titkár: dr. *Kelemen József*. Az egyesület működését 1910 közepén kezdette meg.

Vörös-Keresztgyelet***) Baja városi választmánya. Alapítási éve 1880. Vagyona 6255 kor. 79 fill.

Bajai Jótékony célú Leányegyesület. Alapított 1896. évben. Vezetőség: *Schön Ida* elnök, *Kőhegyi József* alelnök, dr. *Geiringer János* titkár. Célja: szegény iskolás gyermekeket ebédrel ellátni. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 6836 kor. 52 fill. Az utolsó évben ebédet kapott 50 gyermek.

Bajai Első Kath. Nőegylet (Baja, Haynald-utca 8. sz.) Alapított 1837. évben. Vezetőség: dr. *Koller Imréné* elnök, *Magyarász Ferenc* titkár. Célja: kisdedóvók és menházak fentartása, szegények havi pénzsegélye, szegények felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 38.945 kor. 83 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 2500 kor. Az utolsó évben segélyben részesült 756 egyén, felruháztak 42 gyermeket. Az egyesület által fentartott kisdedóvóban 470 gyermeket gondoltak.

Bajai Izraelita Nőegylet. Alapított 1852. évben. Vezetőség: özv. *Bozenberg Mórné* elnök, dr. *Lemberger Ármin* titkár.

*) Az Orsz. Izr. Patronage Egyesület központi szervezetét és célját 1. a 100. lapon.

***) A Patronage Egyesületek Orsz. Szövetségének szervezetét és célját La 73. lapon.

****) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztgyeletének központi szervezetét és célját 1. a 109. lapon.

Célja: szegény iskolás leányoknak felruházása, izr. óvodának segélyezése, bajai leányok kiházasítása, gyermekágyasok segélyezése. Vagyona 45.000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 3000 kor.

Chevra Kadischa Szentegylet (Baja). Célja: betegeknek, szegényeknek támogatása, halottak eltemetése. Az egyesület 20 ágyas kórházat tart fenn. Legutóbbi évi bevétele 15.155 kor. 89 fill. Kiadása 11.044 kor. 43 fill.

A bajai izr. hitközség jótékonyági osztálya. Célja: szegények segélyezése, betegek támogatása, gyermekek étellemezése. Évi költségvetése 4632 kor. 46 fill.

Talmud Tora (Baja). Foglalkozik: szegény gyermekek felruházásával. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 500 kor.

Patronage Egyesület*) (Bácsalmás). Alapított 1910. évben. Elnök: Dr. *Hetényi* Pál kir. járásbíró, titkár: dr. *Kiss* József ügyvéd.

Szent Vince-Egylet (Csantavér). Vezetője: a római kath. plébános. Célja: szegények segélyezése.

Vörös-Keresztegylet**) magyarkanizsai fiókegylete. Alapítási éve 1899. Vagyona 846 kor. 61 fill.

Magyarkanizsa város szegényház-ápolója és árvaháza. Alapított 1900. évben. Vezetősége: Magyarkanizsa város tanácsa, mely a főlvétel fölül is határoz. Az intézetben legutóbbi évben 72 szegény és 32 árva volt elhelyezve. Vagyona 28.283 kor. 59 fill. Évi költségvetése 15.000 kor.

Paulai Szent Vince Egylet (Magyarkanizsa, Egyház-tér 5. sz.). Alapított 1899. évben. Vezetőség: *Márton* Mátyás r. kath. plébános elnök. Célja: szegény és elhagyott családok s egyének segítése és vigasztalása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 3000–3500 korona. Az utolsó évben támogatásban részesült 65 család.

Izraelita Szent Egylet Chevra Kadischa (Magyarkanizsán). Alapított 1827. évben. Célja: betegek ápolása, halottak eltemetése,

*) A Patronage Egyesületek Orsz. Szövetségének szervezetét és célját lásd a 73. oldalon.

***) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

aggok, betegek eltartása, szegények gyámolítása, özvegyek és árvák támogatása. A támogatás feltétele: izraelita vallás. Vagyona: 5226 korona 19 fillér. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1200–1300 korona. Az utolsó évben támogatásban részesült 96 személy.

Ókanizsai Keresztény Nőegylet (Magyarkanizsán). Alapított 1889. évben. Vezetőség: dr. *Roxer* Gyuláné elnöknő. Célja: szegények segélyezése kenyér, élelem és tüzelőanyagokkal, gyermekek felruházása, gyermekágyasok ételmezése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 6942 korona 86 fillér. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 6–700 korona. Az utolsó évben támogatásban részesült 92 személy.

Magyarkanizsai Izraelita Jótékony Nőegylet. Alapított 1880. évben. Célja: szegények segélyezése, leányok kihazasítása, gyermekágyas és beteg asszonyok eltartása. Vagyona 12.034 kor. 34 fillér. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 500–900 korona. Az utolsó évben támogatásban részesült 27 személy.

Magyarkanizsai Első Asztaltársaság. Alapított 1906. évben. Vezetőség: *Vinczer* Ferenc. Célja: szegény gyermekek felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 423 korona 82 fillér. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 80 korona. Az utolsó évben támogatásban részesült 7 gyermek.

Orsz. izraelita Patronage Egylet*) bizottsága (Zentán). Alapított 1910. évben. Elnök: *Braun* Izsóné, Az utolsó évben támogatásban részesült 12 egyén.

Izraelita Gyermekfelruházó Egylet (Zenta). Alapított 1894. évben. Vezetőség: dr. *Glücksthal* Adolf elnök. Célja: az izraelita iskolába járó szegény gyermekek felruházása. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 100–200 korona. Az utolsó évben támogatásban részesült 17 gyermek.

Zentai Keresztény Szociális Egyesület (Zenta, Új-templom-tér). Alapított 1907. évben. Vezetőség: *Vermes* Gyula káplán elnök. Célja: tanoncok közvetítése ingyenesen. A támogatás nincs feltételhez kötve.

*) Az Orsz. Izraelita Patronage Egyesület központi szervezetét és célját 1. 100. lapon.

e) Újvidék és környéke.

Vörös-Keresztgyelet*) újvidéki választmánya. Alapítási éve 1882. Vagyona 23.101.53 kor.

M. Á. V. Vasutas Szövetség napközi otthona (Újvidék, Petőfi-u. 14. sz.). Alapított 1908. évben, a vasutas szövetség újvidéki kerülete által. Vezetősége: *Skuteczky* Emil állomásfőnök, elnök, *Koller* Károly máv. ellenőr, titkár. Az otthonban szegény tanulók ingyenes ebédet, tankönyveket és írószereket kapnak. A felvétel felől a választmány rendelkezik. Az otthon a máv. igazgatóságától 200 koronát, fűtő- és világító anyagokat, a beocsini cementgyártól 1000 koronát, a vasutas szövetség budapesti központjától 1000 koronát kap évi segélyként. Az utolsó évben az otthonban 60 gyermek volt elhelyezve.

Szerb Tanítói Tápintézet (Újvidék, Lázár-u. 23. sz.). Alapították az 1890. évben. Vezetősége: *Varadjanin* Arkadíje elnök, *Milits* György titkár. Az egyesület vagyona 250.000 kor. Célja: középiskolai tanulók ellátása. A kedvezmény nyújtásának feltétele: gör.-kel. szerb vallás. A kedvezmény odaítélése felől a közgyűlés rendelkezik. Az utolsó évben kedvezményben részesült 120 tanuló.

Újvidéki Gyermekebarátok Egyesülete (Újvidék. Kossuth Lajos-u. 53. sz.). Alapították az 1898. évben. Vezetősége: *Niedermayer* Gyula elnök, *Koch* János titkár. Célja: szegény gyermekek felruházása. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. Vagyona: 778 kor. 44 fill. Az utolsó évben kiosztásra került 1498.96 kor. értékű természetben nyújtott ruházat. Ugyanekkor felruháztak 100 gyermeket.

Erzsébet Jótékonyági Egylet (Újvidék, Récsei szálloda). Alapították az 1902. évben. Vezetősége: dr. *Lusztig* Nándor ügyvéd, elnök, *Csernyei* Mór tanár titkár. Célja: szegények segélyezése pénzzel, tüzelő és élelmi szerekkel. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 1000 kor. Ugyanekkor kedvezményben részesült 50 személy.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztgyeletének központi szervezetét és célját 1. a 109. lapon.

Szent Vince Egylet (Újvidéken). Célja: szegények, szegény családok segélyezése és vigasztalása. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaitélése felől a tagok értekezlete (róm. kath. plébánia) rendelkezik.

Újvidéki Izr. Szentegylet. Alapított 1781. évben. Célja: szegények, betegek, haldoklók segítése, halottak eltemetése. A támogatás feltétele: izraelita vallás. Legutóbbi évi bevétele-14.738 kor. 46 fill., kiadása 14.721 kor. 05 fill.

Első Újvidéki Nőegylet (Újvidék, Rákóczi Ferenc-u. 2. sz.). Alapított 1867. évben. Vezetőség: *Piukovich* Ferencné elnök, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa, dr. *Piukovich* Sándor főgimnáziumi tanár, titkár. Célja: vagyontalan árvák és gyermekek, továbbá szegények segélyezése. A támogatásban elsősorban keresztény, másodsorban nem keresztény szegények is részesülnek. Vagyona 17.298 kor. 91 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 3500 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 350 személy.

Újvidéki Ág. Evangélikus »Tabitha« Nőegylet, alapított 1902. évben. Vezetőség: *Bussing* Jánosné elnök, *Totovics* Jánosné I. alelnök, *Derner* Lipótné II. alelnök, *Schuchtar* Albin titkár. Célja: szegények támogatása pénzsegéllyel, ruhával, élelmiszerekkel és tüzelőfával, női kézimunka iskola fenntartása az ág. ev. iskolában. A támogatás nincs feltételhez kötve: Vagyona 7751 kor. 32 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 47 család, kézimunka-oktatásban 80 leány.

Szerb Jótékony Nőegylet (Újvidék, szerb főleányiskola), Alapították az 1880. évben. Vezetősége: *Badovanovics* Julia elnök, *Varadjanin* Arkadije titkár. Célja: szegénysegélyezés. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaitélése felől a választmány rendelkezik. Vagyona 66.600 kor., melyből az ingatlan értéke 40.000 kor. Az utolsó évben kiosztásra került 6000 kor. készpénz. Ugyanekkor kedvezményben részesült 120 személy.

Újvidéki Jótékonycélú Izr. Nőegylet (Újvidék, II. Rákóczi-Ferenc-u. 35. sz.). Alapították az 1877. évben. Vezetősége a *Ernst* Márkné elnök, *Fischer* Jakab titkár. Az egyesület vagyona:

4869 kor. 15 fill. Célja: jótékonyág gyakorlása. A kedvezmény odaítélése felől az igazgató választmány rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 2000 kor. készpénz. Ugyanekkor kedvezményben részesült 28 személy.

Kath. Patronage*) (Ó- és Új-Futak). Alapított 1908. évben. Elnök: gróf *Chotek Rezsőné*.

Óbecse község szegényháza mint szeretetház. Alapított 1904. évben, *Freund József* és neje által. Vezetősége: *Gyarmathy Béla* községi bíró, mint gondnok. A befogadás feltételei: a szegényházba részben elaggott, munkaképtelen szegényeket, részben 12 éven aluli óbecsei illetőségű árvákat vesznek föl. A felvétel felől a község előljárósága és a gondnok rendelkezik. Az intézet vagyona 60.000 kor. értékű ingatlan. Óbecse községe tartja fenn. Az intézet 100 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 82 egyén volt elhelyezve, ebből 28 gyermek. A támogatás kiterjed a felvettek teljes ellátására.

Jótékony Magyar Nőegylet (Óbecsén). Alapították az 1895. évben. *Visy Károlyné* elnök, *Szánamár Elekné* alelnök, *Karakasevics Simonne* titkár. Célja: betegek, elaggott szegények s ezek családtagjainak segélyezése, az óbecsei szegényházban levő gyermekek felruházása. A kedvezmény nyújtásának feltétele: magyar anyanyelv s keresztény vallás. A kedvezmény odaítélése felől a választmány rendelkezik. Az egyesület vagyona 14.240 kor. készpénz és 4760 kor. alapítvány. Az utolsó évben kiosztásra került 1200 kor. készpénz. Ugyanakkor állandó havi segélyben részesült 30 személy.

Közművelődési Szerb Nőegylet (Óbecsén). Alapították az 1874. évben. Vezetősége: *Jocsics Emilia* elnök, *Vlahovics Eufémi* alelnök, *Sztepanov Jován* titkár. Célja: szegény tanulók, özvegyek és árvák segélyezése. A kedvezmény nyújtásának feltétele: gör. kel. szerb vallás. A kedvezmény odaítélése felől a választmány és közgyűlés rendelkezik. Vagyona 6000 kor. Az utolsó évben kiosztásra került 800 kor.

Jótékony Izraelita Nőegylet (Óbecsén). Alapított az 1874. évben. Vezetősége: dr. *Milkó Ignácné* elnök, özv. *Geiger Mórné*,

*) Az Orsz. Kath. Nővédő Egyesület célját és adatait 1. a 95. lapon.

dr. *Galambos* Pálné alelnökök. Célja: szegények, árvák, özvegyek segítése. A támogatás feltétele: izraelita vallás. Vagyona 13.240 korona. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 800 korona. Az utolsó évben támogatásban részesült 10 család.

Országos Hajós Szövetség palánkai gyermek-otthona. Alapítatott 1909. évben. Vezetőség: Az Orsz. Hajós Szövetség elnöke: gróf *Batthyány* Tivadar, alelnöke: *Réthy* Ferenc (Bpest, II., Fő-utca 80. sz.). A palánkai felügyelőbizottság tagjai: dr. *Szőke* József elnök, *Büchner* Róbert és dr. *Perlesz* Ede. Célja: nép- és polgári iskolába járó hajós fiúknak teljes ellátást nyújtani. Az ellátás részben teljesen ingyenes, részben kedvezményes, vagy fizetéses (havi 24 kor.) A felvétel felől a központi vezetőség Budapesten rendelkezik. Az intézetben 41 fiút helyeztek el a legutóbbi tanévben.

A Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület palánkai fiókja. Alapítatott az 1906. évben. Vezetőség: Martonházai *Marton* István elnök, Palánka. Célja: szegény, szorgalmas és tehetséges tanulók taníttatása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 200-240 korona. Az utolsó évben támogatásban részesült 2 tanuló.

Ingyen Kenyeret És Tejet Kiosztó Társaság (Palánkán). Alapítatott 1909. évben. Vezetőség: dx. *Szőke* József ügyvezető elnök, *Kirschner* Emil titkár. Célja: december-»március hónapokban családoknak ingyen kenyeret, tanulóknak pedig ingyen tejet és zsemlyét adni. A támogatás nincs feltételhez kötve. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1200-1300 kor. Az utolsó évben hetenkint 2-2 kg. kenyeret kapott 110 család; ingyen zsemlyét és tejet kapott 35 iskolás gyermek a téli tanítási napokban.

Chevra Kadischa (Palánkán). Vezetőség: *Rosenstok* Náthán elnök. Célja: szegény betegek ápolása és gyógyíttatása, halottak eltemetése, imák végzése. A támogatás feltétele: izraelita vallás. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 600 korona.

Palánkai Izr. Nőegylet. Alapítatott az 1875. évben. Vezetőség: *Horovitz* D. L.-né elnök, *Heimann* Kálmán titkár. Célja: szegény sorsú özvegyek, keresetképtelen nők segélyezése, betegek támogatása, leányok kiházásítása. A támogatás feltétele: izraelita vallás, női nem. Vagyona 2800 korona. Évenként kiosztásra

kerül hozzávetőleg 800–900 korona. Az utolsó évben támogatásban részesült 11 egyén.

Az Első Palánkai Szegény Gyermekek Felruházására Alakult Asztaltársaság. Vezetőség: dr. *Vermes* Jenő elnök. Célja: szegény iskolásgyermek felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 540 korona. Az utolsó évben támogatásban részesült 36 gyerek.

Vörös-Keresztgyulet titeli fiókegylete.*) Alapítási éve: 1882. Vagyona: 1223 kor. 76 fill.

Rudolfinum árvaház (Újfutak). Alapított az 1893. évben, gróf *Chotek* Rezső által. Kezelője a mindenkori újfutaki róm. kath. plébános. Célja: árva gyermekek felnevelése és oktatása 14 éves korig. Vagyona 80.000 korona. Az árvaházát a Chotek grófi család alapította és tartja fenn. Az árvaházba az újfutaki uradalomhoz tartozó római katolikus gyermekek vétetnek fel. A felvétel fölött a Chotek grófi család rendelkezik az újfutaki plébános előterjesztésére. 12 hely van az árvaházban. A »Rudolfium«-alapból egy óvodát is tartanak fenn Újfutakon.

16.

A fiatalkorúak zombori felügyelő hatósága.

A fiatalkorúak zombori felügyelő hatóságának tisztviselői és tagjai: Elnök: dr. *Falcione* Árpád nagybirtokos. Helyettes elnök: *Szedressy* Ödön kir. törvényszéki bíró. Tanácselnök: *Skultéthy* Ferenc vármegyei árvaszéki elnök. Titkár: dr. *Strasser* Henrik ügyvéd.

Kinevezett tagok: *Bertolinó* Sándorné a magyar nőegylet tagja és a Napközi Otthon elnöke, *Bruch* Árminné dr. az izr. nőegylet tagja, *Buday* Gerő főgimn. hittanár, *Czeisel* Lajos József dr. ügyvéd, *Duchon* János dr. kir. törvényszéki orvos, *Fehér* Gyula apátplébános, dr. *Fischer* Mihály rabbi, *Frey* Imre keres-

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztgyuletének központi szervezetét és célját 1. a 109. lapon.

kedő, a róm. kath. ipartestület elnöke, *Gruics* Vladimir kereskedő, *Günther* Ferenc Bácsbodrog megyei gazdasági egyesületi ügyvezető igazgató, *Hauke* Imréné a magyar nőegylet és a napközi ottlioni tagja, dr. *Késmárky* Béla ügyvéd, dr. *Konyovits* Dávid ügyvéd, *Kupuszarevits* Lyubomir gör. kel. lelkész, *Lombos* Alfréd ág. ev. lelkész, *Matics* Márton dr. ügyvédjelölt, *Maurer* Dénes sörgyáros, *Petényi* József tanító, *Prokopy* Imre felsőkereskedelmi iskolai tanár, *Bittinger* Antalné a magyar nőegylet és a napközi ottlioni tagja, dr. *Sági* Samuné az izr. nőegylet tagja, *Szántó* Károly tanító, *Szilágyi* Mór ügyvéd az izr. hitközség világi elnöke, *Sztrilich* Zsigáné a magyar nőegylet és a napközi otthon tagja, *Vukicsevits* Katinka a gör. kel. nőegylet tagja, *Weidinger* Frigyes nagykereskedő, *Wundszám* Ida a magyar nőegylet elnöknője, a napközi otthon tagja.

A 27.400/909. I. M. számú rendelet 4. §-ának I. pontja alapján tagok: 1. *Szedressy* Ödön és dr. *Kovacsics* Caesar kir. törv. bír. 2. *Popovics* xiurélkir. főügyész helyettes és *Gramling* Kornél kir. ügyész, 3. *PocsJcay* Sándor, dr. *Strasser* Lajos és *Kozma* László ügyvédek, 4. *Haube* Imre Zombor sz. kir. város polgármestere, 5. *Scultéty* Ferenc Bács-Bodrogmegye árvaszéki elnöke, 6. *Mihajlovics* Kornél Bács-Bodrogmegye alispánja, 7. *Faragó* János kir. tanfelügyelő.

A 27.400/909.1. M. számú rendelet 4. §-ának III. pontja alapján tag *Uzony* Miklós fogházfelügyelő, a zombori fiatalok fogházának vezetője.

Tanácsbeosztás az 1911. évre. A felügyelő hatóság elnöke a tagokat négy tanácsba osztotta be. Az I. tanács: Hatáskörébe tartozik véleményadás a kísérletileg kihelyezettnek s feltételes szabadságra bocsátandók fiatalokra vonatkozóan. Elnöke: dr. *Falczone* Árpád, helyettese: *Szedressy* Ödön. A II. tanács: Hatáskörébe tartozik a kísérletileg kihelyezett és feltételes szabadságra bocsátott fiatalok elhelyezése és felügyeletében való közreműködése. Elnöke: dr. *Falczone* Árpád, helyettese: *Szedressy* Ödön. A III. tanács: Hatáskörébe tartozik a kísérletileg kihelyezett és feltételes szabadságra bocsátott fiatalok visszaszállítására, valamint utólagos javító nevelésére vonatkozó javaslat tétel. Elnöke: *Scultéty*

Ferenc, helyettese: dr. *Kovacsics* Caesar. A IV. tanács: Hatásköréhez tartozik a női fiatalkorúak ügyei. Elnöke: dr. *Falcone* Árpád, helyettese *Szedressy* Ödön.

A fiatalkorúak zombori felügyelő hatóságának területén fennálló intézmények.

Zombori Pártfogó Egyesület.*) Alapított 1910. évben. Elnök: dr. *Eperjessy* Béla kir. törvényszéki elnök. Titkár: dr. *Gál* Rezső. Évi jövedelme 6-800 kor. tagdíj és az igazságügy-minisztériumtól 500 kor. segély. Az egyesület működése még csak pár hónapja folyik.

Vörös-Keresztgyelet**) zombori választmánya. Alapítási éve: 1901.

Zomborvidéki Rabsegélyző Egylet.***) Alapított 1888. évben. Vezetősége: *Popovics* Aurél kir. főügyész, helyettes elnök, *át.Papp* Béla titkár. Vagyona 6877 kor. 56 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 400-700 korona. Az utolsó évben támogatásban részesült 10 család és 9 sz.abaduló fogoly.

Szabadkőműves-páholy (kör) (Zombor). Működésének adatai hiányoznak. A szabadkőműves-társulatok szervezetének és charitatív működésének általános leírását l. a 111. lapon.

Haynald-féle róm. kath. érseki árvaház (Zombor, Szent János-u. 11. sz.). Alapították az 1891. évben. Célja: róm. kath. fiúk és leányok nevelése. A kedvezmény odaítélése felől a kalocsai érseki hatóság rendelkezik. Az intézetben 20 hely van, legutóbbi évben 16 gyermeket neveltek az árvaházban.

Zombori Napközi Otthon Egyesület. Alapított 1905. évben. Vezetőség: *Bariolino* Sándornő elnök, *Tunner* Nándor titkár. Vagyona 10.092 kor. 40 fill. Célja: tanköteles szegénysorsú gyermekek felügyelet alatt tartása s meleg étellel ellátása. A

*) A Patronage Egyesületek Orsz. Szövetségének szervezetét és célját lásd a 73. lapon.

**) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztgyeletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

***) A rabsegélyző egyletek céljának bővebb ismertetését lásd a 126. lapon.

támogatás feltétele: iskolaköteles kor. Az utolsó évben ellátásban részesült átlag 100 gyermek.

Jóteköny Magyar Nőegylet (Zombor). Alapították 1872. évben. Vezetőség: *Wundszám* Ida elnök, dr. *Moldován* Lajos titkár. Célja: elaggott szegények segélyezése, szegény iskolás gyermekek felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben 150 iskolás gyermeket ruházott fel az egyesület 1557 kor. értékben.

Zombori Szerb Jóteköny Nőegylet. Alapították az 1886. évben. Vezetősége: *Vulcicsevich* Katinka elnök, *Kálits* Katinka alelnök, *Popovits* Júlia pénztáros, dr. *Lallosevits* János titkár. Az egyesület jelenlegi vagyona 16.762 kor. 42 fill. Célja: iskolás gyermekek, szegény leány gyermekek és özvegyek segélyezése. A kedvezmény nyújtásának feltétele: gör. kel. szerb vallás. Az utolsó évben kiosztásra került 1783 kor. 60 fill. Ugyanekkor kedvezményben részesült 40 személy.

Zombori Izr. Nőegylet. Alapították 1872. évben. Vezetősége: özv. dr. *Spitzer* Mórné elnök, dr. *Gál* Rezső titkár. Célja: felekezeti általános jótekönyiség gyakorlása. A támogatás feltétele: izr. vallás. Vagyona 30.000 korona, évente kiosztásra kerül 1600–2000 kor. Legutóbbi évben segélyben részesült 34 személy.

Róm. kath. érseki árvaház (Bács). Alapították 1876. évben. A Miasszonyunkról elnevezett szegény iskolanővérek vezetése alatt áll. Az árvaházba 25 róm.-kath. mindkét nembeli 3-12 éves árvagyermeket vesznek fel. A felvétel felől a mindenkor kalocsai érsek, jelenleg dr. *Csernoch* János, rendelkezik. Az intézet vagyona 140.301 kor., évi költségvetése 6000 kor. A felvett növendékek teljes ellátást élveznek s az elemi iskolába járnak.

Gvozsgyák Gábor kihásasítási alapítványa (Bácskeresztúr). Alapította Gvozsgyák Gábor az 1886. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 1000 kor. Célja: görög kath., ruthén anyanyelvű szegény leány kihásasítása. A kedvezmény odaitélése felől a kulai főszolgabírói hivatal rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 60 kor. készpénz. Ugyanekkor kedvezményben részesült 1 leány.

Özv. Orosz Györgyné született Földi Ilona alapítványa (Bács-

keresztúr). Alapította özv. *Orosz Györgyné*, az 1907. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 300 kor. Célja: szegény tankezes gyermekek felruházása. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől Bácskeresztúr község rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 13 kor. 50 fill. Ugyanekkor kedvezményben részesült 1 növendék.

Kath. legényegylet (Bezdan). Alapított 1905. évben. Célja: az iparos ifjúság valláserkölcsei és szellemi védelme. A támogatás feltétele: róm. kath. vallás. Közlebbi adataink nincsenek.

Szent Antal kenyere (Bezdan). Vezetősége a róm.-kath. plébánia. Célja: szegényeknek alamizsnanyújtás. A támogatás feltétele: róm.-kath. vallás. Közlebbi adataink nincsenek.

Cservenkai Szegény Gyermekek Gyámolító Egyesülete. Alapították az 1910. évben. Vezetősége: *Knefely Lajos* elnök. Célja: szegény gyermekek felruházása. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 400 kor. értékű természetben nyújtott ruházat. Ugyanekkor felruháztak 40 gyermeket.

Vörös-Keresztegyelet*) hódsági fiókegylete. Alapítási éve 1881. Vagyona 279.62 kor.

Jótekonycélú Asztaltársaság (Hódság). Alapított 1893. évben. Elnök: *Menrath István*. Titkár: Ifj. *Schwerer Jakab* m. kir. postamester. Vagyona 2000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 500 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 24 egyén. Az asztaltársaság szegény tanulókat téli ruhával és meleg ebéddel lát el. Ha az asztaltársaság valamely tagja elhal, hátramaradt családját segélyezik.

Kulai Kath. Tanoncvédő Egylet Alapított 1909. évben. Vezetősége: *Kern Mihály* plébános, Kula. Célja: tanoncok vallás-erkölcsös oktatása, hasznos ismeretek elsajátítása, szórakozás. Az utolsó évben oktatásban részesült 20 tanonc.

Torzszai evangélikus árva és szeretetház. Alapított az 1909. évben a torzszai evangélikus egyházközség. Vezetősége: *Famler Gusztáv Adolf* elnök, *Kaderle Jakab* titkár. Célja: árvák

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyeletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

és elhagyott gyermekek nevelése. Vagyona 40.000 kor. Évenként kiosztásra kerülő érték 5000 kor. Az árvaházban 35 gyermek számára van hely, legutóbbi évben 23 helyet töltöttek be. A felvétel felől az evangélikus hitközség választmánya rendelkezik.

17.

A fiatalkorúak temesvári felügyelő hatósága.

A fiatalkorúak temesvári felügyelő hatóságának tisztviselői és tagjai: Elnök: *Wallandt* Ernő nyugalmazott miniszteri tanácsos. Helyettes elnök: *Kapdebó* Gergely nyugalmazott főispán, a délvidéki gyermek jog védő- és patronage-bizottság alelnöke, a délvidéki tüdővészellenes szövetség elnöke, a fehér kereszt egyesület tiszteletbeli elnöke és a vörös kereszt egyesület tagja.: Tanácselnökök: *Pacha* István címzetes kanonok, róm. kath. plébános, a kath. nőegyesület tagja és *Steiner* Ferenc a délvidéki tüdő vész ellenes szövetség, a fehér kereszt és a vörös kereszt egyesület tagja, a nőcselekvő egyesület választmányi tagja. Titkár: dr. *Polcomándy* Sándor ügyvéd.

Kinevezett tagok: *Aczél* Raul gyárigazgató, *Badescu* Traján József gör. kel. protosyncell, dr. *Balázs* Emil orvos, a fehér kereszt és a vörös kereszt egyesület tagja és a gyermek-poliklinika igazgató főorvosa; *Bechnitz* Sándor vármegyei tiszti főorvos, a délvidéki tüdővészellenes szövetség, a fehér kereszt és a vörös kereszt egyesület tagja, *Beleszligin* ülés gör. kel. szerb, lelkész, *Bordán* Oktáv karánsebesi polgármester, *Burdia* Szilárdné, *Dragalina* Patrik nyugalmazott gör. kel. tanítóképezdei igazgató, dr. *Oreszler* Gyula állami főreáliskolai tanár, a verseczi patronage-bizottság tagja; *Gyürky* Gyula a munkaközvetítő intézet vezetője; *Hermann* Sándor államvasuti főmérnök; dr.

Hódy Antal ügyvéd, a pancsovai patronage-bizottság ügyvezető igazgatója; *Ivány* Gózné, a nőcselekvő egyesület választmányi tagja, az izr. nőegyesület tagja; *Jörgné Draskóczy* Urna, a ref. nőegyesület elnöke, a nőcselekvőegyesület választmányi tagja; *Kraemer* Frigyes iskolai igazgató; *Krauser* Béla asztalos; *Krausz* Adolf oki. mérnök; *Kremer* József keresk. és iparkamarai

alelnök; *Lendvai* Jenő keresk. és iparkamarai másodtitkár; *Lendvai* Miklós vármegyei tiszteletbeli főjegyző, a vörös kereszt egyeslet pénztárosa, a délvidéki tudóvszellenes szövetség főtítkára, a nőcselédvédő egyeslet választmányi tagja, a temesmegyei gazdasági egyesület tagja; *Mársits* Rozina állami felsőbb leányiskolái igazgatónő, a temesvári nőcselédvédő egyeslet igazgatója, a budapesti Dorottya-egyesület választmányi tagja, a délvidéki tudóvszellenes szövetség, a fehér kereszt és a vörös kereszt egyeslet tagja; dr. *Mikes* Gábor rendőrkapitány; *Morvin* Frigyes nyomdai művezető; *Pfeiffer* Mihály állami polgári iskolai igazgató; *Putits* Trajánné, a gör. kel. román nőegyeslet elnöknője; *Schaf fer* Károly, a vakok intézetének igazgatója, a fehér kereszt egyeslet tagja; *Skóza* Nándornó, a kath. nőegyeslet alelnöknője, a fehér kereszt és vörös kereszt egyeslet tagja; *Sternthal* Salamon, a temesvári Lloyd-társulat igazgatója, a délvidéki tudóvszellenes szövetség felügyelő bizottságának elnöke, a fehér kereszt és a vörös kereszt egyeslet választmányi tagja; *Schwab* Károlyné; *Szabolcska* Mihály református esperes, a délvidéki tudóvszellenes szövetség, a fehér kereszt és a vörös kereszt egyeslet tagja, a református nőegyeslet alelnöke; dr. *Szendeffy* Ida nőorvos, a nőcselédvédő, a fehér kereszt egyeslet és a kath. nőegyeslet tagja; dr. *Szigethy* Henrik kir. törvényszéki orvos, a temesvári rabsegélyző egyesületnek, a délvidéki gyermekjogvédő és patronage-bizottságnak tagja; dr. *Tauffer* Jenő, Temesvár szab. kir. város főorvosa, a fehér kereszt és a vörös kereszt egyeslet tagja, a fehér kereszt egyeslet nőgyógyászati szanatóriumának főorvosa; *Tóth* Béla könyvkereskedő; a temesvári mentőegyesület, a keresk. és iparkamara tagja; dr. *Virág* Béla kir. törvényszéki elnök, a fehértemplomi patronage-bizottság elnöke;

A 27.400/909. IM. számú rendelet 4. §-ának I. pontja alapján tagok: *Fehér* Antal törvényszéki bírő és *Schmidt* József kir. járás-járásbírő; *Boross* Dezső és *Lázár* József kir. ügyészek; *Keppich* Henrik és dr. *Capdebó* Zoltán ügyvédek; *Kovácsics* Gyula vármegyei és *Meskó* Béla városi árvaszéki elnökök; *T elhisz* Károly polgármester, *Ferenczy* Sándor vármegyei alispán; dr. *Vértesy* Gyula kir. tanfelügyelő; dr. *Schossherger* Sándor a gyermekmenhely igazgatója.

Tanácsbeosztás az 1911. évre. A felügyelő hatóság elnöke a tagokat 2. tanácsba osztotta. Az első tanács: elnöke *Pacha István*. A második tanács: elnöke *Steiner Ferenc*.

A fiatalkorúak temesvári felügyelő hatóságának területén fennálló intézmények.

a) Temesvár és környéke.

M. kir. állami gyermekmenhely.*) (Temesvár). Alapított 1902. évben. Igazgató-főorvos: dr. *Schossberger Sándor*. A befogadás feltétele: hogy az illetékes gyámhatóság a gyermeket elhagyottá nyilvánítsa. A felvétel felől az illetékes gyámhatóság rendelkezik. Az utolsó évben az intézetben s azon kívül 4105 gyén volt elhelyezve.

Temesvári Patronage Egyesület.***) Alapított 1910. évben. Elnök: *Gerdánovics Sándor*. Titkár: *Avéd Gerő*. Vagyona 6415 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 300 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 27 egyén.

Vörös-Keresztegyelet***) temesmegyei és temesvári választmánya. Alapítási éve 1881. Vagyona 13.050 kor.

Vörös-Keresztegyelet***) temesjárasi fiókegyete. Alapítási éve 1894.

»Fehér Kereszt« Délvidéki Gyermekvédő Egyesület (Temesvár). Vezetőség: dr. *Telhisz Károly* udvari tanácsos, polgármester. Célja: gyermek-poliklinika fentartása, züllött és gyengeelméjű gyermekek nevelése, s általános gyermekvédelem. A támogatás nincs feltételhez kötve. Évi segély 2100 kor. Vagyona 222.406 kor. Költségvetés 70-75.000 kor. évente. Az utolsó évben támogatásban részesült 2966 egyén.

*) A m. kir. állami gyermekmenhelyek központi szervezetét és célját l. a 70. lapon.

***) A Patronage Egyesületek Orsz. szövetségének szervezetét és célját l. a 73. lapon.

****) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyeletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

Andrássy-szeretetház (Temesvár). Alapított 1907. évben, temesvári Fehér-Keresztegylet által s ezen egylet tartja fenn. A befogadás feltételei: 15 éven aluli, züllésnek indult, kóborló hajlamú fiúgyermeknek vétetnek fel. A felvétel felől a temesvári Fehérkeresztgyegylet rendelkezik. Az utolsó évben az intézetben 20 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a felvett gyermekek teljes ellátására, gyógypedagógiai megfigyelésére és javítására.

Fehérkereszt Délvidéki Gyermekvédő-Egyesület szülészeti osztálya (Temesvár). Alapított 1901. évben. Az intézetbe szegénysorsú szülönöket és nőbetegeket vesznek föl. A felvétel felől a temesvári Fehérkeresztgyegylet főorvosa rendelkezik. Az intézetben 50 ágy van. A támogatás kiterjed a felvett nők ellátására és gyógyítására.

Városi Gizella-árvaház (Temesvár). Alapított 1873. évben. Temesvár szab. kir. város által. Vezetősége: *Marx* Tamás árvaházi igazgató. Az árvaházba temesvári illetőségű, 6 évnél idősebb egész- vagy félárvákat vesznek föl és pedig mindkét nemből. A felvétel felől a városi tanács rendelkezik. Az intézet vagyona 401.309 kor., ebből 254.000 kor. értékű ingatlan. A város évi 12.000 korona segélyt ad. Az intézet 100 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 85 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed az árvák teljes ellátására és taníttatására. A fiúárvákat 14, a leányokat pedig 15 éves korban bocsátják ki.

Püspöki leányárvaház (Temesvár-Józsefváros). Alapított 1876. évben *Bonnaz* Sándor püspök által. Vezetősége: *Mária* *Benedicta* iskolanővér, igazgatónő. Az árvaházba 7–15 éves árva leánygyermekket vesznek fel. A felvétel felől a csanádi róm. kath. püspök és az igazgatóság (Temesvárott) rendelkezik. Az intézet vagyona évi 13.000 korona kamatot hoz. Az intézet 70 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 72 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a leányok teljes ellátására és iskoláztatására.

Temesvári Nöcselédvédő-Egyesület (Dózsa-utca 26. sz.) Alapított 1900. évben. Vezetőség: dr. *Laszy* Józsefné táblai elnök neje, elnöknő; *Marsits* Rozina áll. felsőbb leányiskola igaz-

gatója, igazgatónő; dr. *Solró* Béla titkár. Célja: cselédek nevelése és tanítása. Évégből intézetet tart fenn, ahol a menhely kötelékébe tartozó 12-15 éves leányok ellátásban és oktatásban részesülnek, míg reggel 8 órától este 6 óráig egyes családoknál szolgálnak. A támogatás nincs feltételhez kötve. Évi jövedelme 5800 korona. Az egyesület intézetében 45 hely van, ebből az utóbbi évben 43 hely volt betöltve.

»Fehérkereszt« Délvidéki Gyermekvédő Egylet gyermek-klinikája. Alapított 1902. évben. Vezetőség: a Fehérkereszt Egylet vezetősége. Vagyona 166.073 kor. 51 fill. Évi jövedelme 20.000 kor. A támogatás kiterjed szegény beteg gyermekek ingyen gyógyítására, orvossággal és diétikus élelmiszerral való ellátására. A támogatás nincs feltételhez kötve.

Délvidéki Tüdővészellenes Szövetség (Temesvár, vármegyeház). Alapított 1907. évben. Vezetőség: Elnök: *Joannovich* Sándor főispán; alelnökök: *T elhisz* Károly dr. polgármester, *Ferenczy* Sándor alispán, *Bechnitz* Sándor főorvos. Célja: szegénysorsú tüdőbetegek gyámolítása gyógykezeléssel, élelemi-szerekkel, lakásviszonyok javításával. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 30.000 kor. Az államtól 6000 kor. évi segélyt kap. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 8000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 79 egyén.

Gyengeelméjűek családi otthona. Alapított 1908. évben a temesvári Fehérkereszt egyesület által, amely az otthont fenn is tartja. Az otthonba gyengeelméjű mindkétnembeli gyermekeket 15 éven alóli korban vesznek fel. A felvétel felől a temesvári Fehérkereszt-Egylet rendelkezik. Az intézet 40 egyén befogadására van berendezve. A támogatás kiterjed a gyengeelméjűek teljes ellátására és ipari oktatására.

Süketnémák temesvári államilag segélyezett intézete. Alapított 1885. évben. Vezetősége: *Zádor* Endre igazgató. A befogadás feltételei: 7-10 éves süketnéma fiúkat és leányokat vesznek fel. A felvétel felől Temesvár város tanácsa rendelkezik. Az intézeti segélyalap vagyona 54.894 kor. 53 fill., ezenkívül ingatlanok. Az intézet 100 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 60 bentlakó és 35 bejáró egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed az összes növendékek 8 évi,

8 osztályú kiképzésére, bentlakó növendékek teljes ellátásban, a bejárók pedig részben pénzsegélyben részesülnek.

Vakokat Gyámolító Orsz. Egylet*) délmagyarországi fiókja (Temesvár, Korona-u. 12. sz.) Alapított 1904. évben. Vezetőség: dr. *Telhisz* Károly udvari tanácsos, elnök; nagypéli *Sternthal* Salamonné elnöknő. Célja: vakok kiképzése, ellátása, ruházása, gyámolítása és foglalkoztatása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 103.000 kor., ebből 80.000 kor. a Sailer-féle alapítvány. Az utolsó évben támogatásban részesült 42 egyén.

Szegény és Árva Gyermekeket Gyámolító Egyesület (Temesvár). Alapított 1871. évben. Vezetőség: *Steiner* Miksa elnök (Liget-u. 1. sz.); *Wisinger* Lipót titkár. Célja: árvák felruházása és segítése, izr. hitoktatás. A támogatás feltétele: izr. vallás. Vagyona 6029 kor. 74 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1000-1300 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 53 egyén.

Szünidei gyermektelep (Temesvár). Alapított 1908. évben. Fenntartja a belvárosi Humanitás Asztaltársaság. Alapított 1908 évben. Vezetőség: *Tauffer* Jenő dr. városi főorvos. Célja: szegénysorsú iskolás gyermekeket nyaraltatni. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 20.000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 80 egyén.

Temesvári Ingyentej-Társaság. Alapított 1909. évben. A támogatás kiterjed szegényeknek, szegény gyermekeknek és szegény betegeknek ingyenes tejjel való ellátására. A támogatás nincs feltételhez kötve. Az utolsó évben kiosztásra került 40.000 ingyenes adag.

Temesvár-erzsébetvárosi tanoncotthon. Alapított 1907. évben. Célja: iparstanoncok továbbképzését előmozdítani. A támogatás nincs feltételhez kötve.

Temesvár-gyárvárosi tanoncotthon. Alapított 1907. évben. Célja: az iparos inasok továbbképzését előmozdítani. A támogatás nincs feltételhez kötve.

Temesvár-józsefvárosi tanoncotthon. Alapított 1907. év-

A) Vakokat Gyámolító Orsz. Egyesület adatait 1. a 146. lapon.

ben. Célja: az iparostanoncok továbbképzését előmozdítani. A támogatás nincs feltételhez kötve.

Temesvári iparegyesület internátusa. Alapított 1884. évben. Vezetősége: *Eberstein* Ferenc internátus-főnök. A befogadás feltételei: 10-19 éves, ipari szakiskolába vagy egyéb intézetbe járó fiúk vétetnek fel havi 28-42 kor. tartásdíj ellenében. A felvétel felől a temesvári iparegyesület rendelkezik. Az intézet évi 2000 kor. állami szubvenciót kap. Az intézet 80 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 45 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a növendékek teljes ellátására.

Miasszonyunkról nevezett iskolanővérek temesvár-belvárosi internátusa. Alapított 1870. évben. A támogatás kiterjed a fölvelt növendékek ingyenes vagy havi 70 kor. díj melletti ellátására. A támogatás feltétele: róm. kath. vallás. Az utolsó évben ellátásban részesült 50 egyén.

Miasszonyunkról nevezett iskolanővérek temesvár-gyárvárosi internátura. Alapított 1872. évben. A támogatás kiterjed a felvett leánynövendékek teljes ellátására, havi 70 kor. díj ellenében vagy ingyenesen. A támogatás feltétele: róm. kath. vallás. Az utolsó évben ellátásban részesült 60 egyén.

A Miasszonyunkról nevezett iskolanővérek temesvár-józsefvárosi internátusa. Alapított 1884. évben. A támogatás kiterjed a bentlakó leányoknak részben 70 kor. havi tartásdíj ellenében, részben ingyenes ellátására. A támogatás feltétele: róm. kath. vallás. Az utolsó évben ellátásban részesült 200 egyén.

Délmagyarországi Tanítóegylet konviktusa (Temesvár-Erzsébetváros, Bethlen-u. 3. sz.) Alapított 1900. évben. Vezetősége: *Schenk* Jakab, a délmagyarországi tanítóegylet elnöke. A konviktusba tanítók temesvári középiskolába járó gyermekeit veszik fel 24 kor. havi díj ellenében. A Buding-féle alapítványból 1 ingyenes hely tárta tik fenn s kedvezményes helyek is vannak. A felvétel felől a felügyelőbizottság rendelkezik. Az intézet vagyona 120.000 kor. Az intézet 125 egyén befogadására van berendezve. A támogatás kiterjed a növendékek teljes ellátására.

Magyar otthon konviktus (Temesvárott, Kisfaludy-tér 3.) Alapított 1910. évben, *Hoffmann* Miklós által. Vezetősége:

Hoffmann Miklós tulajdonos. A befogadás feltételei: havi 50 kor. lefizetése s helybeli középiskola látogatása. Az intézet 110 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 110 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a tanulók teljes ellátására.

Losonczy szabadkőműves páholy (Temesvár, Belváros, Erőd-utca 5. sz.) Alapított 1899. évben. Vezetőség: *Korniss* Géza ügyvéd, főmester, dr. *Herczeg* Árpád gimn. tanár, titkár. Célja: jótékony intézmények támogatása. Működésének adatai hiányoznak. A szabadkőműves társulatok szervezetének és charitatív működésének általános leírását lásd 111. lapon.

Temesvári ipari és kereskedelmi munkaközvetítő intézet. Alapított 1905. évben. Vezetőség: *Beé* Ferenc főkapitány elnöklété alatt a munkaadók és munkások által választott vezetőség. Célja: ingyenes munka- és tanoncközvetítés. A támogatás nincs feltételhez kötve.

Állami felsőbb leányiskola Jótékonyági Egylete Temesvárott. Alapított 1897. évben. Vezetőség: *Mársits* Rozina igazgatónő s a tanévenként választott ifjúsági vezetőség. Célja: munkaképtelen szegények támogatása pénzsegéllyel, szegény iskolás gyermekek ebéddel való ellátása (népkonyha). A támogatás nincs feltételhez kötve. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1900–2000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 95 egyén és pedig 73 iskolás gyermek ingyen ebédet, részben ruhasegélyt kapott, pénzsegélyben részesült 18 munkaképtelen egyén és négy család.

Segítő Boldogasszonyról Címzett Temesvári Jótékony Kath. Nőegylet. Alapított 1857. évben. Vezetőség: Özv. *Csurgay* Sománé elnöknő, *Benó* József titkár. Célja: szegények erkölcsi és anyagi támogatása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 42.659 kor. 52 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 6000 korona. Az utolsó évben támogatásban részesült 300 egyén.

Temesvári Ágostai Evangélikus Nőegylet. Alapított 1889. évben. Vezetőség: özv. *Nyamesny* Mihályné elnök, *Kramár* Béla lelkész, főtitkár, *Stéberl* Ernő polgári iskolai tanár, titkár. Célja: az egyház szegényeinek segélyezése. A támogatás feltétele: ág. ev. vallás. Vagyona 14.600 kor. Évenként kiosztásra kerül

hozzá-v etőleg 500 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 44 egyén.

Temesvári Református Nőegylet (Erzsébetváros, Batthyány - utca 2. sz.) Alapított 1901. évben. Vezetőség: *Jörgné Draskóczy* Ilma elnök, *Cseresznyés* Jenő műszaki tanácsos, igazgató. Célja: szegényeket segélyezni, betegeket ápolni, iskolás gyermekeket könyvvel ellátni. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 8000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 500 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 67 egyén.

Temesvár-belvárosi Izr. Nőegylet. Alapított 184a. évben. Vezetőség: *nagypéli Sternthal* Salamonné elnök, *Weisz* L. Lajosné alelnök, *Kümmelheim* Ármin titkár. Célja: szegénygyámolítás. Vagyona 16.985 kor. 67 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 6000 kor.

Temesvár-gyárvárosi Izr. Nőegylet. Alapított 1846. évben. Vezetőség: *Hübsch* Matild elnöknő, dr. *Wiener* Mór titkár. Célja: szegények anyagi támogatása s kiházasítása. A támogatás feltétele: izraelita vallás. Vagyona 24.000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 5000 kor.

Temesvár-józsefvárosi Izr. Nőegylet (Fröbel-utca). Alapított 1873. évben. Vezetőség: *Tornóczy* Johanna elnök, *Lengyel* Sándor elnök. Célja: szegénysorsúak gyámolítása, kiházasítás. A támogatás feltétele: izr. vallás. Vagyona 7000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 2000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 80 egyén.

Temesvár-gyárvárosi és Vidéki Gör. Gkel. Román Nőegylet. Alapított 1904. évben. Vezetőség: dr. *Putici* Trajánné elnök (lakik: Temesvár-Gyárváros, Fürdő-utca 3. sz.), *Micorescu* Miklós titkár. Célja: a gör. kel. román iskolába járó növendékeket segélyezni. A támogatás feltételei: gör kel. román felekezeti iskolába járás. Vagyona 8000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 15 egyén.

Temesvári Gör. Kel. Szerb Nők Jótékonyági Egyesülete (Temesvár, Belváros). Alapított 1900. évben. Vezetőség: *Jankovits* Melánia elnök, *Berits* Busán titkár. Cslja: szegény gyermekek iskoláztatása, árvák, özvegyek támogatása, betegek ápoltatása munkaközvetítés szegények számára. A támogatás feltétele:

gör. kel. szerb vallás. Vagyona 5000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 920 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 23 egyén.

Báró Hirseh Mór Jótékonyági Egyesület temesvári fiókja. Alapítatott 1895. évben. Vezetőség: *Gyürky* Gyula elnök, *Moreno* Leon titkár. Célja: tagokat vagy ezek hozzátartozóit betegség esetén segélyezni. A támogatás feltétele: egyesületi tagság.

Temesvár-gyárvárosi Humanitas Asztaltársaság. Alapítatott 1905. évben. Vezetőség: Dr. *Rosenthal* Mór elnök, *Schön* Dezső tanító, titkár. Célja: szegény iskolás gyermekek felruházása, segélyre szorulóknak támogatása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 970 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 300–600 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 35 egyén.

Magyar Asztaltársaság (Temesvár). Alapítatott 1904. évben. Vezetőség *Metzner* Mór pénzügyi tanácsos, elnök, dr. *Salamon* Gyula fogalmazó, titkár. Célja: jótékony egyesületek támogatása évi 20-50 kor. összeggel. A támogatás feltétele: magyar nemzetiség. Vagyona 1411 kor. 99 fill.

Báró Scudier Antal-alapítvány (Temesvár). Az alapítvány jelenlegi Összege 7158 K 50 fill. Cslja: egy árvát a városi árvaházban felnevelni. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől Temesvár szab. kir. város rendelkezik.

Gróf Karátsonyi Guido-alapítvány (Temesvár). Alapította: gróf *Rarátsonyi* Guido. Az alapítvány jelenlegi összege 4777 kor. 46 fill. Célja: egy árvát a városi árvaházban nevelni. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől Temesvár szab. kir. város rendelkezik.

Népkonyha alapítvány (Temesvár). Az alapítvány jelenlegi összege 25.147 kor. 16 fill. Célja: téli idő alatt munkanélkülieket élelmezni. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől Temesvár szab. kir. város rendelkezik.

Sailer Antal vakok intézetének tett alapítványa (Temesvár). Alapította Sailer Antal. Az alapítvány jelenlegi összege 83.597 kor. 10 fill. Célja: a vakok intézetének segélyezése. A kedvez-

mény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől Temesvár szab. kir. város tanácsa rendelkezik.

Sailer Antal fehérkereszt-alapítványa (Temesvár). Alapította: *Sailer* Antal, Az alapítvány jelenlegi összege 51.000 kor. Gálja: gyermek poliklinika fentartása. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől Temesvár szab. kir. város tanácsa rendelkezik.

Schrenk-Szöllősy-alapítvány (Temesvár) Az alapítvány jelenlegi összege 2083 kor. 55 fill. Célja: egy árvát a városi árvaházban felnevelni. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől Temesvár szab. kir. város tanácsa rendelkezik.

Scharmman S. alap (Temesvár). Az alapítvány jelenlegi összege 322.544 kor. 64 fill. Célja: részben szegény gyermekek felruházása, részben egyéb humánus célok. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől Temesvár tanácsa rendelkezik.

Steingruber Mihály alapítványa (Temesvár). Alapította *Steingruber* Mihály Az alapítvány jelenleg 5 drb temesvári-erzsébetvárosi bankrészevényből áll. Célja: vakok gyámolítása. A kedvezmény odaítélése felől Temesvár tanácsa rendelkezik.

Szuchan Antal alapítvány (Temesvár). Alapította *Szuchan* Antal. Az alapítvány jelenlegi összege 41.823 kor. 32 fill. Célja: árvaházi növendékek segélyezése. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől Temesvár város tanácsa rendelkezik.

Tihanyi György alapítvány (Temesvár). Alapította *Tihanyi* György. Az alapítvány jelenlegi összege 600 kor. Célja: a temesvári vakok intézetének gyámolítása.

Marx Antal alapítvány (Temesvár). Az alapítvány jelenlegi összege 2100 kor. névértékű koronajáradék és 74-92 kor. készpénz. Célja: tanító képezdébe járó tanítógyermekeknek segélyezése. A kedvezmény odaítélése felől temesvári tanfelügyelőség és egy tanítói bizottság rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 84 kor. készpénz Ugyanekkor kedvezményben részesült 1 egyén.

Özv. Prónay Istvánná szül. Almássy Mária alapítvány (Berek-

szó). Az alapítvány jelenlegi összege 1093 kor. 24 fill. Célja: a berekszói áll. elemi iskola magyar nyelvben legjobb előmenetelt tanúsító román növendékét jutalmazni. A kedvezmény odaítélése felől temesvári tanfelügyelőség rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 40 kor. készpénz. Ugyanekkor kedvezményben részesült 8 egyén.

Vörös-Keresztgyelet*) bavanistyei fiókegylete. Alapítási éve 1891.

Vörös-Keresztgyelet*) buziási fiókegylete. Alapítási éve 1891. Vagyona 437.22 kor.

Vörös-Keresztgyelet*) csákóvai fiókegylete. Alapítási éve 1909. Vagyona 2085.54 kor.

Csákó vári m. kir. földművesiskola (Csák). A földművesiskola 2 éves tanfolyamból áll. A fölvelt növendékek teljes ellátást kapnak; a fizetéses helyen levők évi 300 koronát fizetnek. Ingyenes helyei vannak: a m. kir. földművelésügyi miniszternek 8, Temes vármegyének, Versecznek, Csáknak, a temesmegyei gazdasági egyletnek s *Féger* Ferenc örököseinek 1-1 tanuló részére.

Csernai gyermek otthon. Alapított 1910. évben *Derer* a József által. A befogadás feltételei: 12 évnél idősebb gyermekek, kik az állami menhely kötelékébe tartoznak, vétetnek fel. Ezekért a menhely, míg 14 éves korukat be nem töltötték, napi 38 fillért fizet. A felvétel felől az állami menhely és *Derera* József (Temescserna) rendelkezik. Az otthon 100–200 egyén befogadására van berendezve. Az utolsó évben az intézetben 50 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a gyermekek teljes ellátására földművelésben való oktatására. A 15. év betöltése után minden gyermek fizetést kap, melyet takarékpénztárban kezeinek javára. Ha 21 éves koráig marad az intézetben, elbocsátásakor 600, ha 24 éves koráig marad e telepen, 1000 koronát kap kezéhez.

Vörös-Keresztgyelet*) dettai fiókegylete. Alapítási éve 1883. Vagyona 3485.12 kor.

Vörös-Keresztgyelet*) folyai fiókegylete. Alapítási éve 1891. Vagyona 12.66 kor.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztgyeletének központ szervezetét és célját I. a 109. lapon.

Wittenberger Mór alapítvány (Fólya). Alapította *Wittenberg er* Mór. Az alapítvány áll mintegy 10 hold ingatlanból. Célja: szegény iskolásgyermek felruházása s a magyar nyelvben legjobb eredményt elért tanuló jutalmazása. A kedvezmény nyújtásának feltétele: Pólyán elemi iskolába járás. A kedvezmény odaítélése felől egy bizottság, melynek elnöke Sándrú Döme fólyai gör. kel. lelkész rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 500 kor. készpénz.

Vörös-Keresztegylet*) gyarmatai fiókegylete. Alapítási éve 1891. Vagyona 212.91 kor.

Vörös-Keresztegylet*) hidegkúti fiókegylete. Alapítási éve 1891. Vagyona 512.45 kor.

Vörös-Keresztegylet*) jaszenovai fiókegylete. Alapítási éve 1884. Vagyona 110.36 kor.

Vörös-Keresztegylet*) kisszentmiklósi fiókegylete. Alapítási éve 1891. Vagyona 304.48 kor.

Vörös-Keresztegylet*) knézi fiókegylete. Alapítási éve 1891. Vagyona 570.94 kor.

Vörös-Keresztegylet*) lippai fiókegylete. Alapítási éve 1881. Vagyona 3595.69 kor.

A Boldogságos Szűz Máriáról Nevezett Lippai Katholikus Nőegylet. Alapított 1895. évben. Vezetőség: *Vannay* Gusztávné elnök, *Schiessel* Lajosné alelnök, *Liptai* Kálmánné pénztáros, *Primmer* Mihályné ellenőr, *Hold* Ádám esperes titkár. Célja: szegények istápolása, gyermekek felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 27.500 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 3000–3500 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 162 egyn.

Vörös-Keresztegylet*) lieblingi fiókegylete. Alapítási éve 1891.

Vörös-Keresztegylet*) mászlaki fiókegylete. Alapítási éve: 1891.

Vörös-Keresztegylet*) merczyfalvai fiókegylete. Alapítási éve 1891.

Vörös-Keresztegylet*) mramoráki fiókegylete. Alapítás éve: 1891. Vagyona: 184.14 kor.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon,

Vörös-Keresztegylet*) németszentpéteri fiókegylete. Alapítási éve: 1891. Vagyona 155.60 kor.

Néhai Kurcz János és neje-alapítvány (Orczyfalva). Az alapítvány jelenlegi összege 1600 kor. Célja: szegény iskolás gyermekek segélyezése. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaitélése felől Orczyfalva község előljárósága rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 72 kor. készpénz.

Temesvári m. kir. állami gyermekmenhely telepe (Ötvösdön). Alapított 1902. évben. A befogadás feltételei: elhagyottak nyilvánított s a menhely által kihelyezett 14 éven alóli gyermekeket vesznek fel, s helyeznek el egyes családoknál. Az utolsó évben a telepen 150 egyén volt elhelyezve. A támogatás kiterjed a gyermekekért járó tartásdíj fizetésére s a gyermekek ruháztatására s felügyeletére.

Vörös-Keresztegylet*) persiezi fiókegylete. Alapítási éve: 1891.

Vörös-Keresztegylet*) rékási fiókegylete. Alapítási éve: 1891. Vagyona: 1881.99 kor.

Vörös-Keresztegylet*) szakáiházai fiókegylete. Alapítási éve: 1891. Vagyona: 78.46 kor.

Vörös-Keresztegylet*) szentandrásfi fiókegylete. Alapítási éve: 1891. Vagyona 217.46 kor.

A Tüdővész Elleni Szövetség temesrékási fiókja. Vezetőség: *Grecsálc* Ede dr. kir. járásbíró, elnök. Célja: tüdővésztes beteget pénzzel segíteni. A támogatás nincs feltételhez kötve. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 200 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 8 egyén.

Temesrékási r. kath. iskola-alap. Alapították 1811. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 2500 kor. Célja: magyarul beszélők jutalmazása és szegény gyermekek segélyezése. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaitélése felől a r. kath. iskolaszék rendelkezik. Ugyanekkor kedvezményben részesült 5 egyén.

Vörös-Keresztegylet*) újbessenyői fiókegylete. Alapítási éve: 1891. Vagyona: 97.42 korona.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

Vörös-Keresztgylet*) újaradi fiókegylete. Alapítási éve: 1891. Vagyona 3828.34 korona.

Vadászerdői áll. elemi iskolai internátus. Alapított 1898. évben. Vagyona: 1200 kor. Évente nagyobb állami és megyei segélyben részesül. A támogatás kiterjed 40 fiúnak az internátusban való teljes ellátására s 100 mindkét nembeli gyermek havi 18 kor. tartásdíjának részben vagy egészben való fedezésére. Ez. utóbbiak parasztsaládoknál vannak elhelyezve. A támogatás feltétele 7-12 éves kor, elemi iskolába járás. Az utolsó évben ellátásban részesült 140 egyén.

Végvári elemi iskolai internátus. Alapított 1907. évben. Évi jövedelme 500 kor. szubvenció. A támogatás kiterjed az elemi iskolába járó 7-12 éves gyermekek teljes ellátására, oly módon, hogy az egyes családoknál elhelyezett gyermekek tartási díját (havi 20 kor.) részben vagy egészben fedezik. A támogatás nincs feltételhez kötve.

Özv. Veres Antalné, szül. Seide Aloizia alapítványa (Vinga). Alapította özv. Veres Antalné 1903. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 2000 kor. Célja: az elemi iskolába járó szegény gyermekek felruházása. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaitélése felől Vinga község előljárósága rendelkezik. Az utolsó évben ingyenes ruhaadományban részesült 3 egyén.

Vörös-Keresztgylet*) vingai fiókegylete. Alapítási éve: 1892. Vagyona: 1908-47 korona.

Mannsov Margit alapítványa (Vinga). Alapította Mannsov Margit az 1907. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 1000 kor. Célja: szegények segítése. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaitélése felől Vinga község előljárósága rendelkezik. Ugyanekkor kedvezményben részesült 5 egyén.

Schäffer Vilmos alapítványa (Vinga). Alapította: Schäffer Vilmos az 1889. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 1.000 kor. Célja: szegények és árvák segítése, iskolás gyermekek

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztgyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

jutalmazása. A kedvezmény nyújtásának feltétele: vingai iskolába járás, tanítók özvegyei és árvái a szegény segélyezésnél előnyben részesülnek. Az utolsó évben kiosztásra került 50 kor. készpénz.

b) Fehértemplom és környéke.

Vörös-Keresztegylet*) Fehértemplom városi választmánya.

Alapítási éve 1883. Vagyona 8866 kor. 69 fill.

Stern Ábrahám alapítványa (Gátalja). Alapította Stern Ábrahám az 1908. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 2000 kor. Célja: szegény iskolásgyermek felruházása. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve.

Rózsahegy Ferenc alapítványa (Gátalja). Az alapítvány jelenlegi összege 200 kor. Célja: szegény gyermekek felruházása. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve.

Vörös-Keresztegylet*) oraviczabányai főkegylete. Alapítási éve: 1880. Vagyona 2700.51 kor.

»Arany kör« Nyelvterjesztő Egylet (Oraviczabánya). Vezetőség: Halász Géza főfelügyelő, elnök. Célja: magyar nyelv terjesztése, kisdédóvoda fenntartása. A támogatás nincs feltételhez kötve.

A varadiai áll. elemi iskola és óvoda segélyalapja. Az alapítvány jelenlegi összege 350 kor. Célja: szegény tanulók segélyezése. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől az iskolai gondnokság rendelkezik.

Vörös-Keresztegylet*) verseczi választmánya. Alapítási éve 1879. Vagyona 8893.60 kor.

Verseczi Népkonyha Egyesület. Alapított 1906. évben. Vezetőség: dr. Rezucha István polgármester, elnök. Célja: szegények segélyezése ingyenes ebéddel. A támogatás nincs feltételhez kötve.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

c) Karánsebes és környéke.

Vörös-Keresztegylet*) karánsebesi választmánya. Alapítási éve 1880. Vagyona 5979.60 kor.

Vagyonközségi internátus (Karánsebesen). Alapított 1907. évben. Vezetősége: Magdercu Pál igazgató. A befogadás feltételei: főgimnáziumba járás, s a 13. sz. bánsági határőrezred területéről való származás. A felvétel felől a vagyonközség választmánya rendelkezik. A támogatás kiterjed a felvett növendékeknek részben ingyenes, részben kedvezményes díj mellett internátusi teljes ellátására; egyes növendékek pénzsegélyben is részesülnek.

Karánsebesi Izr. Szentegylet Chevra Kadischa. Alapított 1882. évben. Vezetőség: *Szörényi* Benő titkár. Célja: szegény - segélyezés, betegápolás, ingyenes temetés. A támogatás feltétele: izr. vallás. Vagyona 10.000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 600 kor.

Róm. Kath. Női Jótékonyeélú Egylet (Karánsebes). Alapított 1902. évben. Vezetőség: *Schwab* Károlyné elnök. Célja: szegénységélyezés. A támogatás nincs feltételhez kötve. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1000 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 35 egyén.

Izr. Nőegylet (Karánsebes). Alapított 1885. évben. Vezetőség: *Neuerer* Etel, *Steinschneider* Helen elnökök, *Szörényi* Benő titkár. Célja: szegény betegek gyámolítása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1000–1200 kor.

»Előre« Asztaltársaság (Karánsebes). Alapított 1902. évben. Vezetőség: *Lichneckert* Rezső elnök, *Larites* Arthur elnök, *Ouischmidt* Lajos pénztárnok. Célja: szegény iskolás gyermekek felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1000–1400 kor.

Orsovai Széchenyi Közművelődési Egyesület. Alapított 1909. évben. Vezetőség: *Ádám* Sándor elnök, dr. *Bagyés* István

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját 1. a 109. lapon.

titkár. Célja: jó előmenetelű iskolásgyermek juttatása. A támogatás feltétele: jó tanulás. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 100 kor.

Orsovai Izr. Szentegylet Chevra Kadischa. Alapított 1909. évben. Vezetőség: *Menczel* Lajos elnök, *Preran* Lajos titkár. Célja: szegények segélyezése, betegek ápolása. A támogatás feltétele: izr. vallás. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 100 kor.

Orsovai Általános Jótékony Nőegylet. Vezetőség: *Felsőszentmiklósi* Artner Dezsóné, az Erzsébet-rend tulajdonosa, elnöknő. Célja: szegények segélyezése. A támogatás nincs feltételhez kötve. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1700–1800 kor.

Vörös-Keresztegylet*) ruszkabányai főkegylete. Alapítási éve 1891. Vagyona 472.18 kor. fj

d) Pancsova éjszkörnýke.

Országos Gyermekvédő Liga*) panesovai I helyi szervezete. Alapított 1896. évben. Vezetőség: *Korsós* Zoltán városi tanácsos, ügyvezető-igazgató. Célja: gyermekvédelem. A támogatás nincs feltételhez kötve.

Vörös-Keresztegylet**) panesovai választmánya. Alapítási éve 1880. Vagyona 9182 kor. 88 fill.

!*) Szabadkőműves-páholy (kör) (Pancsova). Működésének adatai hiányoznak. A szabadkőműves-társulatok szervezetének és charitatív működésének általános ismertetését l. a 111. lapon.

Panesovai Népkonyha és Népiroda Egyesület. Alapított 1895. évben. Vezetőség: Dr. *Grober* László elnök, *Blumenstock* Mihály és dr. *Götz* Hugó alelnökök, *Lambknecht* Péter és *Lévay* Nándor titkárok. Célja: szegény gyermekek és más szegények támogatása meleg edellel; jogsegély nyújtása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 6588 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 600–700 kor.

*) A Gyermekvédő Liga központi szervezetét és célját l. a 86. lapon.

**) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

Pancsovai Róm. Kath. Nőegylet. Alapított 1900. évben. Vezetőség: *Gramberg* Anna elnök, *Fritsche* Mária alelnök, *Scheiter* Antal és *Weisz* Vilmos titkárok. Célja: szegények, munkaképtelenek és gyermekek segélyezése. A támogatás feltétele: római kath. vallás. Vagyona 7834 kor. 71 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1600–1700 kor.

Szerb Jótékony Nőegylet (Pancsován). Alapított 1894. évben. Vezetőség: *Milutinovics* Anna és *Kesanszhy* Angyelka. Célja: szegények segélyezése. A támogatás feltétele: gör. kel. szerb vallás. Vagyona 17.385 kor. 90 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1200 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 60 egyén.

Pancsovai Izr. Nőegylet. Alapított 1876. évben. Vezetőség: dr. *Weil* Adolfné elnök, *Freund* Márkné alelnök, *Goldgruber* Salamon titkár. Célja: szegény, beteg és gyermekágyas nők, továbbá árvák támogatása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 8899 kor. 60 fill. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1400 kor.

Vörös-Keresztegylet*) almási fiókegylete. Alapítási éve 1893. Vagyona 1711 kor. 37 fill.

Vörös-Keresztegylet*) antalfalvai fiókegylete. Alapítási éve 1893.

Vörös-Keresztegylet*) beresztőezi fiókegylete. Alapítási éve 1890. Vagyona 747 kor. 75 fill.

Vörös-Keresztegylet*) bótosi fiókegylete. Alapítási éve 1880.

Vörös-Keresztegylet*) dolovai fiókegylete. Alapítási éve 1880. Vagyona 523 kor. 44 fill.

Vörös-Keresztegylet*) ferenehalomi fiókegylete. Alapítási éve 1887. Vagyona 1815 kor. 12 fill.

Vörös-Keresztegylet*) jarkováci fiókegylete. Alapítási éve 1893.

Vörös-Keresztegylet*) lajosfalvai fiókegylete. Alapítási éve 1888. Vagyona 1352 kor. 73 fill.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

Vörös-Keresztegylet*) orlováti fiókegylete. Alapítási éve 1887.
Vagyona 91 kor. 61 fill.

Vörös-Keresztegylet*) ozorai fiókegylete. Alapítási éve 1888.

Vörös-Keresztegylet*) perlaszi fiókegylete. Alapítási éve 1898.
Vagyona 25 kor. 86 fill.

Vörös-Keresztegylet*) sztarcsovai fiókegylete. Alapítási éve 1880.

Vörös-Keresztegylet*) szevkerini fiókegylete. Alapítási éve 1894. Vagyona 42 kor.

18.

A fiatakorúak lugosi felügyelő hatósága.

A fiatakorúak lugosi felügyelőhatóságának tisztviselői és tagjai. Elnök: dr. *Hosszú* Vazul lugosi gör. kath. püspök, a L. R. E. alapító tagja. Helyettes elnök: báró *Zech* Arnold nyug. cs. és kir. tábornagy. Tanácselnök: *Pataky* Miksa minorita rendi házfőnök, helyettes plébános, dr. *Fischer* Benő ügyvéd, a L. R. E. alapító tagja, *Putnohy* Miklós állami főgimnáziumi igazgató, a L. R. E. alapító tagja, *Tafferner* Béla nyug. állami főgimn. igazgató. Titkár: dr. *Litsek* Zoltán ügyvéd, a L. R. E. tagja.

Kinevezett tagok: özv. *Asbóth* Aranka, a Lugosi Jótékony Nőegylet elnöknője, *Beretz* Gyuláné, a Lugosi Jótékony Nőegylet alapító tagja, dr. *Branisce* Valér lapszerkesztő, dr. *Bredicean* Cajus ügyvéd, a Lugosi Rabsegélyző Egylet (L. R. E.) tagja, *Comsia* Miklósné, a Lugosi Román Jótékony Nőegylet tagja, dr. *Deutsch* Mór ügyvéd, a L. R. E. tagja, dr. *Duschnitz* Emil kir. törvényszéki és fogházorvos, *Eckstein* Fülöpné, a Lugosi Jótékony Nőegylet alapítótagja, dr. *Fényes* Józsefné, a Lugosi Jótékony Nőegylet alapító tagja, dr. *Fraenkl* Nándor ügyvéd, a L. R. E. alapító tagja, *Gombkötő* Antal kir. segédtanfelügyelő, *Hecker* Győző iparos, *Hirschl* Miksáné, a Lugosi Jótékony Nőegylet

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

elnöknője, *Issekutz* Aurélné, a Lugosi Nőegylet alelnöknője, dr. *Jakabffy* Elemér ügyvéd, a L. R. E. alapító tagja, *Jandrea* György gör. kel. tanító, *Jäger* József áll. el. iek. tanító, *Janea* János gör. kath. lelkész, *Kardos* Lambert minorita-rendi áldozópap, *Kókay* János ipartestületi elnök, ker. és iparkam. tanácsos, dr. *Leitner* Miksa várm. főorvos, *Liuba* Szilárd gör. kel. tanító, dr. *Makay* Ágostonné, a Lugosi Jótékony Nőegylet alapító tagja, özv. *Maniu* Hermina, a Lugosi Román Jótékony Nőegylet elnöke, *Nagy* Károly m. kir. földművesiskolái igazgató, *Nikolics* Dániel a L. R. E. alapító tagja, *Onaie* Alexandra gör. kel. tanító, *Pap* Lajos ref. lelkész, dr. *Popoviciu* György gör. kel. esperesplébános, dr. *Popp* Izidorné, a Lugosi Román Jótékony Nőegylet alapító tagja, *Prostean* Miklós vármegyei főügyész, a L. R. E. alapító tagja, *Rácz* Traján kereskedő, *Recht* Henrik kereskedő, *Soceneantiu* Demeter görög keleti lelkész, *Soós* Aladár polgári iskolai igazgató, dr. *Szőcs* Géza főgimnáziumi tanár, *Tiucu* János gör. kath. lelkész, a L. R. E. tagja, *Zachumenszky* István kir. segédtanfelügyelő, *Zöld* József állami elemi iskolai igazgatótanító, *Zsuku* Kornél iparos.

A 27.400/904. I. M. számú rendelet 4. §-ának 1. pontja alapján tagok: 1. *Zakariás* István kir. törvényszéki bíró és *Cserna* János kir. járásbíró, 2. dr. *Fehér* Kristóf kir. ügyész, 3. dr. *Fraenkel* Nándor és dr. *Valean* Aurél ügyvédek, 4. *Schopf* Kálmán vármegyei árvászéki elnök, 5. *Marsovszky* Árpád polgármester és városi mérnök és *Issekutz* Aurél alispán, 6. *Betecz* Gyula kir. tanfelügyelő.

A 27.400/909. I. M. számú rendelet 4. §-ának III. pontja alapján tag: dr. *Fehér* Kristóf kir. ügyész, a lugosi fiataikorúak fogházának vezetője.

Tanácsbeosztás az 1911. évre. A felügyelőhatóság elnöke a tagokat 4 tanácsba osztotta be. Az I. tanács határoz a női büntettek ügyeiben. Elnök: *Pataky* Miksa. A II. tanács határoz a temesvári törvényszék területéről érkezett ügyekben. Elnök: *Putnoky* Miklós. A III. tanács határoz a lugosi és karánsebesi törvényszék területéről érkező ügyekben. Elnök: *Tafferner* Béla. A IV. tanács határoz a pancsovai és fehértemplomi törvényszék területéről érkező ügyekben. Elnök: dr. *Fischer* Benő.

A fiatalkorúak lugosi felügyelő hatóságának területén fennálló intézmények.

Vörös-Keresztegylet*) krassó-szörénymegyei választmánya (Lugos). Alapítási éve 1902.

Vörös-Keresztegylet*) lugosi fiókegylete. Alapítási éve 1894. Vagyona 23-73 kor. 95 fill.

Az Országos Gyermekvédő Liga**) lugosi jogvédő és patronage bizottsága. Alapított 1909. évben. Vezetőség: Elnöke: *Voinich* Guido kir. törvényszéki elnök; igazgató: *Berecz* Gyula kir. tanfelügyelő; titkár: dr. *Jakabffy* Elemér ügyvéd, országgyűlési képviselő. Célja: fiatalkorúak jogvédelme, pártfogó-ajánlás, fiatalkorúak felügyelete. A támogatás nincs feltételhez kötve.

Szabadkőműves-páholy (kör) (Lúgos). Működésének adatai hiányoznak. A szabadkőművestársulatok szervezetének és charitatív működésének leírását l. a 111. lapon.

Lugosi Rabsegélyzőegylet.***J Alapított 1891. évben. Elnöke: *Voinich* Guido kir. törvényszéki elnök. Vagyona 6844 kor. 44 fill. Évi államsegély 800 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 1200–1500 kor.

Krassó-Szörénymegye árvaháza (Lúgos). Alapított 1893. évben. Vezetősége: az alispán elnöklete alatt az igazgató választmány. Vagyona 155.000 korona. Az árvaházba krassó-szörénymegyei születésű 6–11 éves fiúkat és leányokat vesznek fel. A növendékek elemi iskolába járnak; az intézetben teljes ellátást és ruházatot kapnak. Az árvaházban 30 hely van, legutóbbi évben 20 hely volt belöltve.

Lugosi m. kir. földművesiskola. Alapított 1907. évben Vezetősége: a m. kir. földművelésügyi minisztérium. Célja: földművesek kiképzése. Az iskolában 30 hely van. A tanulók teljes ellátásban részesülnek. A tanfolyam 2 évi tartamú. Az

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztegyletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.

**) Az Országos Gyermekvédő Liga központi szervezetét és célját l. a 86. lapon.

***) A Rabsegélyző Egyletek céljának ismertetését l. a 126. lapon.

intézetben vannak ingyenes és fizetési helyek. Ez utóbbiakért évi 300 kor. ellátási díjat kell fizetni. Ingyenes helyeik vannak: a m. kir. földművelésügyi minisztériumnak, 8, a karánsebesi vagyonszolgálatnak 10, Karánsebes városának 1, Lúgosnak 2, a lugosi görög kath. szentszékeknek, a marosi és temesi főszolgabíróknak 1–1 tanuló számára.

Lugosi népiroda (Lúgos, Széchenyi-u. 16. sz.) Alapított 1908. évben. Vezetőség: Dr. *Deutsch* Mór ügyvéd. Célja: ingyenes jogsegély, közbenjárás hatóságoknál és egyeseknél. A támogatás nincs feltételhez kötve.

Lugosi Jótékony Nőegyesület. Alapított 1872. évben. Vezetőség: özv. *Litsch* Béláné elnök, *Mauritz* Győző dr. főgimn. tanár, titkár. Célja: nők és gyermekek segélyezése, leánygyermek felruházása. A támogatás feltétele keresztény vallás. Vagyona 35.942 kor. 50 fillér. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 5–6000 korona. Az utolsó évben támogatásban részesült 76 személy.

Lugosi Izraelita Jótékony Nőegyesület. Alapított 1863. évben. Vezetőség: *Hirschl* Miksáné elnök, *Kellner* Miksáné titkár. Célja: szegények, betegek segélyezése, gyermekek felruházása és taníttatása, leányok kiházasítása. Vagyona 45.390 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 3800–4000 kor. Az utolsó évben állandó segélyben részesült 50 egyén.

Reuniunea Ajutorie a Doamnelor Romane diu Lúgos (Lugosi román jótékony nőegyesület). Alapított 1860. évben. Vezetőség: *Baduleseu* Paulina elnök, dr. *Dóbun* György titkár. Célja: szegény tanulók segélyezése. A támogatás feltétele: román nemzetiség. Vagyona 10.000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 500 kor. Az; utolsó évben támogatásban részesült 36 gyermek. Az egyesület iskolakönyvtár tart fenn 30–50 tanuló részére.

»Odaadás« Asztaltársaság (Lúgos). Alapított 1910. évben. Vezetőség: *Wieschnovszky* Mihály elnök. Célja: szegény gyermekek felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyona 140 kor. Az utolsó évben felruháztak 6 fiút és 4 leányt.

»Mása Poganilor« (Asztaltársaság) Lúgos, Konkordia-ven-déglő. Alapított 1900. évben. Vezetőség: dr. *Florescu* Börne főjegyző, elnök. Célja: szegény gyermekek felruházása. Évenként

kiosztásra kerül hozzávetőleg 200 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 12 gyermek.

Fillér Asztaltársaság (Lúgos, Posta-vendéglő). Alapított 1911. évben. Vezetőség: *Miluh* Kornél elnök. Célja: szegény gyermekek felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Lugosi Polgári Jótékony Asztaltársaság. Alapított 1910. évben. Vezetőség: *Kóty* Lajos elnök (1. Széchenyi-u. 18. sz.) Célja: szegény gyermekek felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. A legutóbbi évben felruháztak 31 gyermeket. Vadász törzsasztaltársaság Lúgoson. Alapított 1900. évben. Vezetőség: dr. *Szóllósy* István városi ügyész, elnök. Célja: szegény iskolás gyermekek felruházása. A támogatás nincs feltételhez kötve. Vagyon 8000 kor. Évenként kiosztásra kerül hozzávetőleg 400 kor. Az utolsó évben támogatásban részesült 15 egyén.

Paradeiser L. alapítványa (Boksánbánya). Az alapítvány jelenlegi összege 812 kor. 36 fill. Célja: szegény iskolás gyermekek felruházása. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől a képviselőtestület (Boksánbányán) rendelkezik.

Lövészegyleti alap (Csiklova). Az alapítvány jelenlegi összege 600 kor. Célja: szegény tanulók felruházása. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől az állami elemi iskola gondnoksága (Csiklobányán) rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 27 kor. Ugyanekkor kedvezményben részesült 4 egyén.

A római kath. egyházközség iskola-alapja (Csiklobánya). Az alapítvány jelenlegi összege 166 kor. 58 fill. Célja: szegény tanulók felruházása és tankönyvvel való ellátása. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve. A kedvezmény odaítélése felől az állami elemi iskola gondnoksága (1. Csiklobányán) rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 7 kor. 34 fill, értékű természetben nyújtott ruházat. Ugyanekkor kedvezményben részesült két egyén.

A gör. kel. egyházközség iskola-alapja (Csiklovabánya). Az alapítvány jelenlegi összege 520 kor. Célja: szegény tanulók felruházása. A kedvezmény nyújtása nincs feltételhez kötve.

A kedvezmény odaítélése felől az állami elemi iskola gondnoksága (Csiklovabányán) rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 23 kor. 40 fill. Ugyanekkor kedvezményben részesült 4 egyén.

Vörös-Keresztgyelet*) nadrági főkegylete. Alapítási éve 1893. Vagyona 3020 kor. 24 fill.

Vörös-Keresztgyelet*) resiczabányai választmánya. Alapítási éve 1893. Vagyona 4190 kor. 96 fill.

Vörös-Keresztgyelet*) szászkabányai főkegylete. Alapítási éve 1891.

Magnet-alap (Szászkabánya). Alapították 1796. évben. Az alapítvány jelenlegi összege 3665 kor. 96 fill. Célja: szegény tanulók segítése. A kedvezmény nyújtásának feltétele: római kath. vallás. A kedvezmény odaítélése felől az állami elemi iskola gondnoksága (Szászkabányán) rendelkezik. Az utolsó évben kiosztásra került 159 kor. Ugyanekkor kedvezményben részesült 73 tanuló.

*) A Magyar szent korona országai Vörös-Keresztgyeletének központi szervezetét és célját l. a 109. lapon.